Gelényi
Cselény J.

• **Cselényi Árpád festőművész** 33 ablak című kiállítása nyílik ma délután 4 órakor a szolnoki Damjanich János Múzeumban. *(mh)*

.....Ft, azaz .....

.....
témafelelős

széről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

szeget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
ok, dologi kiadások, beszerzések nettó értékeihez

CSELEDI JENO, grafikus

Berzsenyi Lénard naplója alapjan rekonstruált térkép. Cseledi Jenő rajza. Rekete repr. 115.old

DALA JÓZSEF: "Az utolsó menetben". Berzsenyi Lénard ezredes, a 48-as szabadságharc kiváló katonája 111.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 1.szám, Szombathely

Cselényi Elemér, festő és grafikus sz. - - - -

mh. 1947. nov. 20 Bpesten

1909 - 14. a bpesti iparmű-
vészeti iskolában ~~tanult~~.
Helbing Ferenc osztályán
tanult. T 1912 a Balatoni
Szövetség plakát pályázatán
~~I. díjat nyert 1913 a grafi-~~
~~kában díszörő oklevelet kapott.~~
I. díjat ~~nyert~~ -s az alkal-
mazott grafika terén szá-
mos pályadíjat nyert.
1940. a Bpestet ábrázoló
művészi fa- és linoleum
metszetekre a fővárostól
kiírt pályázaton Lanchid
c. grafikáját III díjat
futalmaztuk. 1941
a szék es fővárosi emlék-
művek felügyelője ne-
vezték ki s egyelőre
a Fővárosi Képtárba
osztottak be szolgálatra

T 1911. a grafikában díszörő oklevelet kapott,

hogy az évenkénti 650 P fütési átalányt
minden évben julius-augusztus havában/ le
átutaltatni.

Petrovay E. k.

az O.M.Szépművészeti Muzeum

főigazgatója

MDK

Cselényi,

az elmult korszak népnüvészetének egyik fölgyüjtője, egyben irója.

/Az Ipam.Isk. tanitványa./

Viski Károly: A magyar népnüvészet irodalma.
A Nügyüjtő. 1928.1.sz. 18-19.l.

MDK

Cselényi Elemér

A főv.metszet-pályázatán III.dijat nyert "Lánchid" c.munkája.

Szépművészet,1940.3.sz. 72.l.

Cselényi Elemér
Falu részlet, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 8 1.

Cselényi Elemér, MDK

Harmadik dijat nyert a fa- és linolum metszetekre beérkezett pályamüve.

Döntött a zsüri a főváros müvészeti pályadijairól.
Uj Magyarság. 1940.nov.27. 6.l.

MDK

Cselényi Elemér

Falu részlet, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

MDK

Cselényi Elemér

néhai Ernst Sándor

Tavasai Tárlat. 1940 ápr.-máj. 1o.l.
Mücs.

MDK

Cselényi Elemér

Tabán, vf.

Képzőm.Főisk.ifjuzági kiáll. Ernst Mus. 1924.

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

6. 1.

Cselényi Elemér, festö.

Lánchid. III. dijat nyert.

Budapestet ábrázoló művészi fa- és linoleummetszet el-
re kiirt pályázat eredményei. 1940 nov. 25.

MDK

Cselényi Elemér, grafikus

A főváros fa- és linoleum metszet pályázatot hirdetett Budapest ábrázolására.

Harmadik díjat nyertC Lánchid c. munkájával.

Nemessányi Kontuly Béla kapta a Ferenc József festészeti díjat. - A főváros metszet pályázatán első díját Jeges Ernő nyerte.

Magyarország.1940. nov.26. 6.l.

Cselényi Elemér

MDK

Parkrészlet, olf.

Műcsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállítás

Cselényi Elemér

Kiállít

M. H. 932. IX. 4.

Cselényi Elemér

MDK

Ernst Sándor

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Csalényi Elemér MDK

Cselényi Mária

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Cselényi Elemér MDK

A Kormányzó

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Cselényi Elemér MNK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub.Kiáll.

Cselényi Elemér MDK

Házak a domboldalon

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Cselényi Elemér MDK

Házak a domboldalon

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Cselényi Elemér, festö

Falusi utcarészlet. Olajf.

Nemzeti Szalon.- Őszi Tárlat. 1933.szept. Kat.

Cselényi Elemér

Tabán, vízf.

Nemzeti Szalon
MAFE 14. kiáll. 1928 okt.

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Cselényi Elemér

graf. festő

Sparm isk. 1912.14

Sz. Bp. 1892 trefl. 5

Helbing

Műcs. Miál, 1940 tól

Pipics 111. l.

A

KÉSZPÉNZZEL SEMMÉNYEGYTVE
940 NOV. 11.
BUDAPEST 114

Müemlékek Orsz. Bizottsága

Nagyságos Vezetőségének

BUDAPEST IX.

Hőgyes Endre utca 10.

Omlet Cselényi Elemér

1932 (Fův. uj szerz. kiáll)
Parkrészlet

1940 Sav
úchai Ernst Sándor arch

1941 febr.-ápr. jub.
H. M. arch.
Cselényi Mária arch

1943 Téli
Házak a domboldalon

. sz. keresetkimutatásra 1000 Kor. nát
jék.

Vagytekintetü Bizottság

alázatos szolgája

hó 24.én

Gyalus László
épitész.

Cseleny i Elemér

Cselényi Elemér.

1932 Őszi tárlat.

Nemzeti Szalon

Falusi uccarészlet,olajf.

1937 Szkfőv.Képtár és tört.Muzeum kiáll.

Falurészlet,olajf

Cselényi Elemér

CSELÉNYI ELEMÉR :

48. Tabán. - Vizf., p. 20 x 16 cm. Jelz.l.b.: "Cselényi 926".

Koppmagyograf 150 éve

1943

48. Tabán. - Vizf., p. 20 x 16 cm. Jelz.l.j.: "Cselényi 926".

CSEREPES ISTVÁN :

49. A szobrász. - Kr.rajz, p. 14.2 x 20.5 cm. Jelz. j.: "Cs".

50. Havas földek. - Paszt., p. 31.5 x 23.5 cm. Jelz.l.j.: "Cserepes 1938".

apátfalvi CZENE JÁNOS :

51. Ut. - Temp., p. 29.8 x 21.5 cm. Jelz.l.b.: Apátfalvi Czene János 1942".

DEÁK EBNER LAJOS / 1850 - 1934 / :

52. Meseillusztráció I. - Vizf., p. 17 x 26.8 cm. Jelz. nélkül.

CSELÉNYI ELEMÉR :

39. Önarckép. - Olajf., v. 36 x 48 cm.Jelz.
l.j.: "Cselényi 1941".

Székesfőv. képt. jub. kiáll

1944.

Cselényi Elemér

Cselényi Elemér

Képes Krónika

1941. márc. 6.

Cselényi Elemér:
„A kormányzó úr arcképe"

lóvány csillag."

239. KAMPIS JÁNOS: A Kormányzó. Mgt.
240. SPÁNYIK CORNÉL: Szobasarok.
241. GYERTYÁNYI NÉMETH GYULA: Dél dergés.
242. PÁDLY ALADÁR: Falurészlet kocsival
243. SÁRDY BRUTUS: Behavazott erdő.
244. GYERTYÁNYI NÉMETH GYULA: Kov
245. SÁRDY BRUTUS: Őszi alkony.
246. KAMPIS JÁNOS: Sántha Marica. Mgt.
247. SÁRDY BRUTUS: Mocsaras táj.
248. MEZEY ARTHUR: Gróf Markovics Árp
249. FESZTY MASA: Boldogasszony magya tekkel.
250. BÁCSAI SZÁNTHÓ MÁRIA: Tanulmá
251. SÁRDY BRUTUS: Felhők.
252. KOMÁROMI KACZ ENDRÉNÉ: Farsa
253. CSALLÓKÖZI FARKAS LŐRINC: Épí
254. KOMÁROMI KACZ ENDRÉNÉ: Szinek Vízf.
255. BÁCSAI SZÁNTHÓ MÁRIA: Nympha.
256. KOMÁROMI KACZ ENDRÉNÉ: Nyári Vízf.
257. CSALLÓKÖZI FARKAS LŐRJNC: Jan

Czeleny Elemér

grafikus

l.

Mag. Iparm.

1941. 18. l.

kép

FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK
TANÁCSA.

5060 szám.

1915

Nagyméltóságú

Báró Fo

a Műemlékek Ors

~~Oroléniye~~

mics ied

Heim és

Singhoffer

felvételei

l.

MÉM. 1912. 7–8. 4

41–52 l.

az iparmivészeti iskola kiállításáról

Fenyik az iskola növendékei

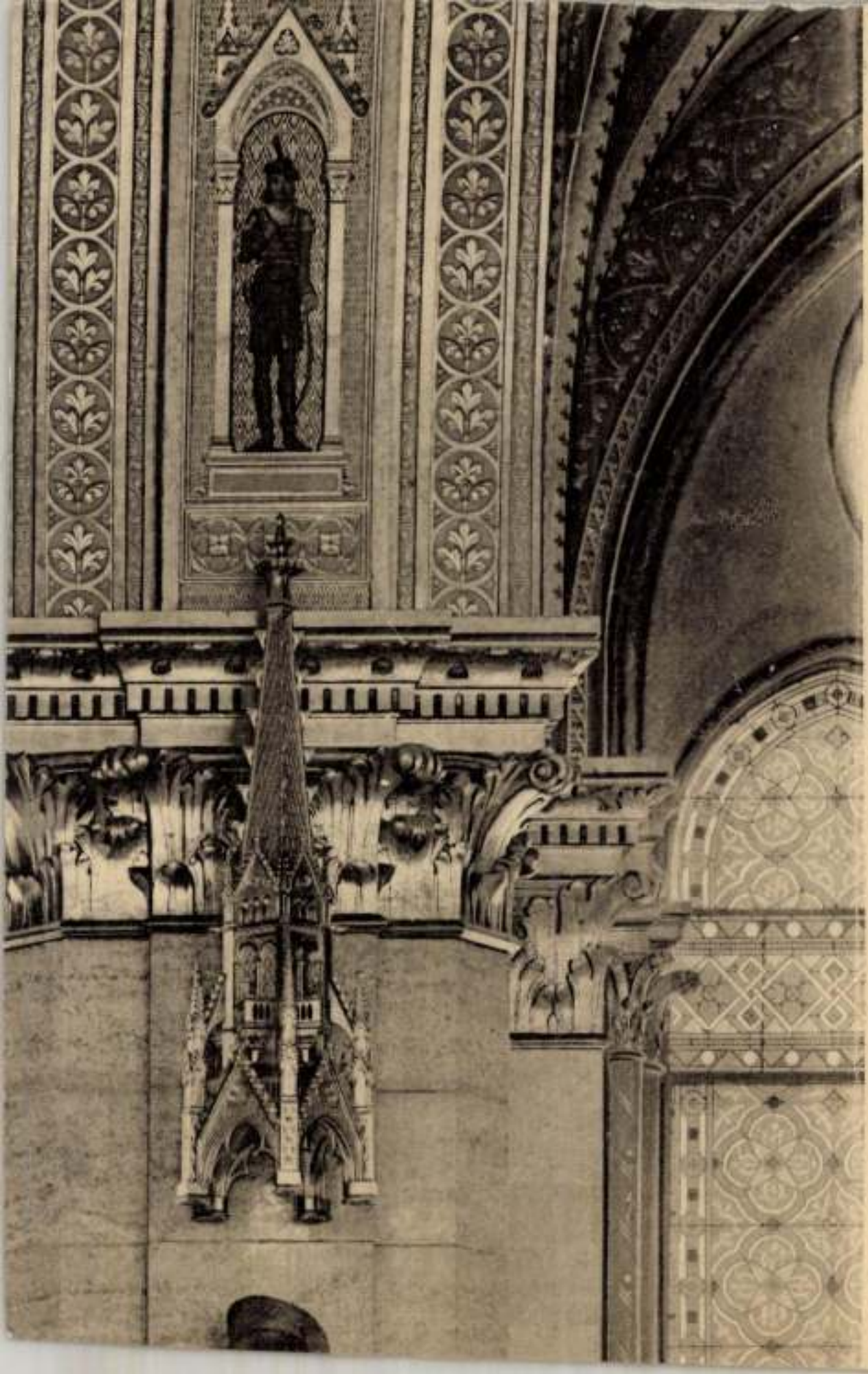

Csélényi Elemér

MAPFE 1928. okt. Érák.

duplum Tabán, vizf.

570.

Erhard Johann Christoph

Graefenberg Taf. (Im Graefenberg.) 1 Bl.

K. 2.—

163 m. 148 g.

Cseleuyi Elemér

Parkrészlet

1932 lőv új szerzem. kiáll Mücsarnok

Csclényi Eleonór
foto
II. Margit-körút
64/a

MKSz 1947

Cselényi Elemér

Cselényi Elemér grafikus-iparművész, II. Margit-krt. 64/a.
367-368

Bptvb 1940 szept.
1942. jan.

Cselényi Elemér

Fův képt:

Parkrészlet, of
Tájkép
Mosás a szabadban
Önarckép
Házak a dombon

Mező fákkal, vizf.
Házak, "
Balatonkenesei részlet "
Gül Baba-utca "
Solymári udvar "
Fatörzsek "
Tájkép "
Falusi utca "

Cirkusz, c. r.

a Tekintetes Törvényszékhez

Budapesten 1902. November ~~Október~~

1 db elszámolás
Mellékelve: 29 db számadás
1 db ügyiratszámla
30 db.

Szelényi Elemér

Parkrészlet olaszt.

Tan. Bp. 1932.

48. Ereklyemuz.

lőrefésült haja, bajusza, szemöldöke
la sötétbarna, szeme kék. Ingének lehaj-
ője egyszerüen kötve van, mellénye ki-
abátja fekete.

zi emlékek muzeumából (107/95.No.17).
ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

VIII. 18

700

Cseléniyi ~~Pál~~ Ebenér

festőt

nevezték ki 1941-ben,

a székesfővárosi emlék-

művek felügyelőjévé.

Egyelőre a Székesfővárosi

Képtárban osztottak be

szolgálatra.

Dr Dercseényi Dezső

közlése 1941. márc. 18.

A

Magyar Építőművészet

tek. kiadóhivatala

Budapest

IV., Kecskeméti-u. 19.

Alulirott megrendel$^{em}_{jük}$ a vitéz IRSY LÁSZLÓ szerkesztésében negyvenedik évfolyamában megjelenő „Magyar Építőművészet" c. havi

Csclenyi Elemér

Grafikai nak.

Diszeret.

1910–11.

Eimisk. ~~1913–14~~ –

13. l.

grafikai Diszerő oklevelet nyert

Cseleniji Elemér

Labdarugó plakát,

repr.

Élmisk 1912/13 lét

45, 46,

T. 2000.

rében balra futó hajdú vállán
lakú fokos és kard van. Felirata:

Heyduck.

18.2 cm.

Cselényi Elemér

sparnüvész

l.

Sparn Isk. Évk.

1912-13.

26, 27. l.

több pályadíj

nyertese

Balatoni Hovetsep
plakát pályázatan
I. díj

Nagyrágos

Dr Szentiványi Gyula

úrnak

Pelsőc

Poste restante

Cseleny i Elemér

grafikus

1909–1913 !

Eimisk 1930. 82. 1.

Iparm. Isk. Évk

P f

I Rétel Ten

ségi „Kossuth Lajos" Felsőkereskedelmi Iskola

1.

Aktiv v

1. Készpénz
2. Váltó.
3. Folyószámla
4. Tőke
5. Berendezés

Budapest, 1928. szep

Cseleinyi Elemér

festő

l.

Szépművészet

1940. 72. l.

A föv. mettszet-
pályázata

(III. díj: láncbíd)

Ára:
40 fillér

Magyar Nemzet

Vasárnap
1947 november 23
III. év 267. szám

Csődbe jutott-e a kereszténység?

Írta: Parragi György

E cím alatt a *Magyar Nemzet* mult vasárnapi számában megjelent cikkemre számos levelet kaptam. Ezek egy része részben tárgyilagos hangon, részben erős indulatkitörések kíséretében Emery Reves által a kereszténység ellen intézett vádat teszi magáévá az én állításommal szemben, amelyben egy rövid ujságcikk keretében összehordható tényekkel igyekeztem bizonyitani, hogy a kereszténység nem felelős az uj barbarizmus által elkövetett kegyetlenkedésekért, az emberi méltóság meggyalázásáért, a szabadságjogok eltiprásáért. Reves vádirata már azért sem helytálló, mert Hitler és Mussolini gyülölték a kereszténységet. Rauschning Hitlerrel folytatott beszélgetéseiről szóló könyvében olvassuk Hitlernek ellentmondást nem türő kijelentését: «*Man ist entweder Christ, oder Deutscher*». Vagy német az ember, vagy keresztény.

Hogy mégis akadnak szép számban olyanok, akik velem szemben Revesnek adnak igazat, ennek különféle oka van, melyek felsorolásába nem kívánok belebocsátkozni. A legérthetőbb ok az az el nem múló fájdalom és gyász, melyet oly sokan éreznek a magyar és német fasiszták által kegyetlenül elpusztított hozzátartozóik miatt. A nyilas rémuralom borzalmaiért azonban nem lehet kollektiv vádat emelni az egész magyarság, még kevésbé az egész kereszténység ellen. Akik a kegyetlenségeket elkövették, rég kivetköztek kereszténységükből és emberségükből és a fenevadak ősi ösztöneit követve cselekedtek. Az általuk kiontott vér csak a saját kezüket és lelkűket mocskolta be, de nem a magyar népét vagy a kereszténységét. A kollektiv felelősség hangoztatása, akár keresztényről, zsidóról, magyarról vagy más nemzetiségűről van is szó, mindig igazságtalan. Az ember akkor győzi le leginkább a maga indulatait és akkor emelkedik fel önmaga fölé, ha a jogos megtorlásra irányuló vágyát, igényét azokra korlátozza, akik vele szemben a jogsértést elkövették, embertelenül viselkedtek, de nem terjeszti ezt ki arra az egész közösségre, amelyhez a bűnösök véletlenül tartoztak.

A kereszténységet az ilyen igazságtalan vádak amúgyis képtelenek lennének csődbe kergetni. Az igazságtalanság, az üldözés rendszerint a közömbösöket, a vallásos vagy nemzeti ellentől távolállókat is rendszerint az igazságtalanul üldözött fél, eszme oldalára mozgósítja. A kereszténységnek közel kétezeréves történelme azt bizonyítja, hogy az üldözés idején mindig erősebb, intenzivebb volt, mint a hatalom napfényes ormain. A hatalom ideién, mint ránk a kurzus korában, sok álkereszténv, koniunktúrakeresztény vallja magát melldöngető módon kereszténynek, legtöbbször azért, hogy hatalmi pozícióba kerüljön és kompromittálja a kereszténységet. Az üldözés ideje alatt azonban csak a szívükben, lelkükben igazán keresztények merik megvallani nyiltan a hitüket, már pedig a kereszténység igazi hatalma a lelkek világában gyökeredzik, úgy, ahogy Krisztus mondta: «Az én országom nem e világból való».

Tagadjuk tehát, hogy a kereszténység csődbe jutott, azért, mert nem tudta megakadályozni az uj barbarizmus gaztetteit. Akkor jutott volna csődbe, ha ennek az uj barbarizmusnak cinkosául aljasodott volna. A koncentrációs táborok statisztikája ennek ellenkezőjét bizonyítja. Az értelmiségi osztályból a különböző keresztény felekezetek papjait börtönözték be a legnagyobb számban. A kereszténység eszméit hirdető lapok, tudományos folyóiratok, könyvek a náci uralom alatt nem jelenhettek meg. A felekezeti iskolákat megszüntették, az iskolai vallásoktatást betiltották. Éveken keresztül Németországban egyetlen tiltakozó hang hallatszott időnként: gróf Galen püspök szónoklatai és pásztorlevelei, az emberi bátorságnak, erkölcsi nagyságnak és belső függetlenségnek e megrendítő manifesztumai.

A kereszténység tehát nem züllött le a nácizmus cinkosává vagy haszonélvezőjévé, mint a német nagyipar, a német finánctőke, kevés kivétellel az egész Reichswehr, Planck professzor kivételével szinte a teljes egyetemi professzori kar. Sokkal nagyobb jogcímmel irhatott volna tehát Reves a tudomány, a fizika, a kémia, az orvostudomány csődjéről, mert ezek képviselői, akik között Nobel-díjasok is voltak, *Heisenberg*, *Lenard*, *Stark*, *Schrödinger* stb., szőröstől-bőröstől eladták tudományukat a náci ördögnek és a német fizikai iskola nevében például korunk legnagyobb fizikusát, Max *Planck* professzort, «*a fizika fehér zsidóját*»-nak nevezték el, mert ez nem volt hajlandó megtagadni Einsteint.

Ezek a tudósok valóban a nácizmus zsoldjába szegődtek, az üldözők frontjában első helyen álltak, segitettek megteremteni a nácizmus technikai barbarizmusát, a mérges gázokat, a baktériumháború fegyvereit, a különféle rakétalövegeket, ők használták fel eleven kísérleti nyulakul a koncentrációs táborok foglyait, akik a legszörnyűbb kínok között pusztultak el e kísérletezések következtében és íme, Reves mégsem a kémia, fizika, orvostudomány csődbejutásáról beszél, hanem a kereszténységről, amely a maga ki nem forgatott, eredeti eszmei tisztaságában minden erőszaknak, barbarizmusnak, totális politikai vagy szellemi uralomnak, kegyetlenségnek, gyülölködésnek örök ellensége és így egyik legveszedelmesebb ellenlábasa volt a kereszténygyülölő hitlerizmusnak is.

Más azonban a csőd és más a válság. A csőd a menthetetlen zsákutca, farkasverem, melyből nincs menekvés, egyszóval a halál, melyből nincs feltámadás. A válság az eleven organizmusnak átmeneti működésbeli zavara, magasabb vagy alacsonyabb vérnyomása, kimerültsége vagy gyulladása. A csőd a hullafoltokat jelenti, a válság, a fehér vérsejtek és betegségokozó baktériumok közötti harc pirosló gyulladási felületeit. Minden élő szervezet, tehát a kereszténység is szükségszerűen él át válságperiódusokat. Hiszen minden élő szervezet állapotát nemcsak lelkiállapota, intellektusa határozza meg, de elsősorban létének fizikai feltételei és körülményei. Ki van téve minden élő szervezet az időjárás viszontagságainak, a politikai, gazdasági élet hullámzásainak, a levegőben jelenlevő több-kevesebb baktérium fertőzésének, a mindennapi lét esetlegességeinek. Ezeknek a külső létfeltételeknek kedvezőtlen alakulása minden szervezetet hátrányosan érinthet, a kereszténységet is, és ilyenkor következnek be könnyebb-súlyosabb válságtünetek, amelyeket azonban az egészséges szervezet, az erős lélek, különösen ha megtalálja a válságot meggyógyító orvosságot, könnyen legyőzheti.

Ilyen értelemben lehet a kereszténység válságperiódusairól is beszélni, de nem a csődjéről. Ilyen válságtünetek közé tartozik többek között a kereszténv lelkiismeret intenzitásának csökkenése, a felebaráti szeretet elhalványulása, a névleges keresztények machiavellista szellemű hatalmi politikája, a karriernek, vagyonszerzésnek elsőbbsége a kereszténység alapvető, eredeti céljaival és parancsaival szemben. Ezek olyan tünetek, amelyeket legelsősorban azok vesznek észre, akik a kereszténységben az Isten és ember közti közvetlen kapcsolatot látják, a

(Folytatása a 2. oldalon)

Magyar kormányküldöttség utazott Bukarestbe

Az *MTI* jelenti:

Szombaton délután *Dinnyés* Lajos miniszterelnök vezetésével magyar kormányküldöttség utazott Bukarestbe, hogy viszszaadja dr *Groza* Péter miniszterelnök látogatását és aláírja a magyar-román kulturális egyezményt.

A kormányküldöttség tagjai: dr *Molnár* Erik külügyminiszter, dr *Ortutay* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, továbbá a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjai részéről dr *Rács* István igazságügyminiszter és *Marosán* György országgyülési képviselő, a szociáldemokrata párt főtitkárhelyettese, *Révai* József országgyülési képviselő, az országgyülés külügyi bizottságának elnöke, dr *Erdei* Ferenc országgyülési képviselő, a Nemzeti Parasztpárt főtitkára és *Szentiványi* Lajos országgyülési képviselő, a Független Kisgazdapárt alelnöke, valamint néhány szakértő.

A kormányküldöttség vasárnap délelőtt 9 óra 30 perckor érkezik a román fővárosba.

Jegyzékváltás a USA és Magyarország között Déri Imre és Pfeiffer ügyében

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:

Az Amerikai Egyesült Államok budapesti követsége és a magyar külügyminisztérium között *Déri* Imre őrizetbevétele ügyében jegyzékváltás történt. Selden *Chapin*, az Egyesült Államok budapesti követe november 17-én a következő jegyzéket intézte a magyar külügyminisztériumhoz:

Az amerikai jegyzék

Miniszter Ur!

Tisztelettel értesitem Nagyméltóságodat, hogy az amerikai követség *Déri* Imre nevű alkalmazottját folyó év november hó 16-án hajnali 5 órakor a politikai rendőrség nem közölt vád alapján őrizetbe vette. Legerélyesebben tiltakozom az Egyesült Államok kormánya elleni eme barátságtalan gesztus miatt. A nemzetközi szokás általánosan elismert elve szerint, ha valamely idegen misszió tagja bünt vagy bűncselekményt követett el, csak a misszió-főnökkel való előzetes megbeszélés után tartóztatható le vagy vehető őrizetbe.

Szeretném Nagyméltóságod emlékezetébe idézni e követség egy régebbi tiltakozására, mely a követség egyik alkalmazottjának váratlan letartóztatásával volt kapcsolatos és melyre a külügyminisztérium 1946 július hó 24-én kelt 1662/Pol. számu jegyzékben válaszolt közölve, hogy felkérte a belügyminisztert, utasitsa a rendőrhatóságokat, hogy hasonló természetű letartóztatásokat csak a külügyminisztériummal való előzetes megállapodás után foganatositsanak, úgy értelmezve ezt, hogy az amerikai követtel is előzetes megbeszélésnek lesz helye. Nagyméltóságod hasonlóképpen tudomással bir arról is, hogy nemrégiben, a követség egy ideiglenes alkalmazottjának letartóztatása után, a külügyminisztérium politikai osztályának a vezetője biztositotta az amerikai követség egyik beosztottját, hogy a jövőben a követség egy magyar származású alkalmazottját sem fogják letartóztatni az amerikai követtel való megbeszélés nélkül. Ezt az eljárást azonban a szóbanforgó esetben nem követték.

Déri Imre letartóztatása annál komolyabb elbirálás alá esik, mivel amennyire ez megállapitható, a politikai rendőrség váratlanul tartóztatta le, anélkül hogy akár magánjogi, akár büntetőjogi vád lett volna ellene. Nehéz szabadulni attól a benyomástól, hogy ez a letartóztatás az amerikai követség többi magyar származású alkalmazottjának megfélemlitését célozta, hátráltatva és megakadályozva ilymódon a misszió normális működését. Hasonlóképpen erélyesen kell tiltakoznom az ellen a megfélemlitési kisérlet ellen, mely nem egyeztethető össze a nemzetközi szokásokon alapuló baráti hatalmak diplomáciai képviseleteivel szemben alkalmazandó gyakorlati eljárással.

Kormányom magáévá tette azt az álláspontot, hogy a gyakorlati szükségszerüség és általánosság kialakitott egy olyan szokást, mely szerint a diplomáciai missziók alkalmazottai, nemzetiségre való tekintet nélkül, immunitást nyernek arra az időre, mig e misszióknál vannak alkalmazásban. Hasonlóképpen elfogadta kormányom azt a gyakorlatot is, mely a diplomaták háztartásainak immunitására vonatkozó rendelkezéseket kiterjeszti a washingtoni idegen missziónál alkalmazott tisztviselőkre.

Bátorkodom *Halleck* nemzetközi jogra vonatkozó közismert munkájából az alábbiakat idézni:

«.... Elfogadhatónak látszik az a nézet, hogy ámbár ... az állam megtilthatja polgárainak azt, hogy egy idegen követ alkalmazottai legyenek, amennyiben azonban ezt nem tiltja meg, ezek alkalmaztatásuk tartamára joghatóságán kivül állónak tekintendők.»

Déri Imre letartóztatása fentiek figyelmen kivül hagyásának látszanak. Hozzáfüzhetem azonban, hogy kormányom mindaddig nem hajlandó lenne az immunitásról való lemondásnak kérdését kellő megfontolás tárgyává tenni olv esetekben, melyekben e missziónál alkalmazásban levő személyeket magyar törvények vagy rendelkezések megsértésével vádolnak.

E misszióval azonban nem közöltek semmi olyan magánjogi vagy büntetőjogi törvényt, melyet Déri Imre megsértett volna, miután nincsen olyan törvény, mely tiltja az Egyesült Államok kormányától való alkalmaztatást. A Misszió Dérinek a követség előzetes megkérdezése nélkül való letartóztatását oly jelnek veszi, mely a magyar kormány részéről olyan magatartás tanusitásának minősithető, melyet az Egyesült Államok kormányával szemben legalább is mint barátságtalant lehet megjelölni, e magatartás olyan, hogy idegenkednénk annak feltételezésétől, hogy az a magyar nép érzelmeit fejezi ki.

Bátorkodom Nagyméltóságodnak hangsúlyozni, hogy az egyetlen mód a többi magyar származású tisztviselőm azonnali galyainak elosztatására, hogy bármikor letartóztatásnak vagy bebörtönzésnek lehetnek kitéve csupán azért, mert az Egyesült Államok kormányától alkalmaztatást nyertek. Déri Imre haladéktalan szabadonbocsátásának és újból szolgálatba való állitásának a lehetővé tétele.

Kérem, Miniszter Ur, fogadja legőszintébb nagyrabecsülésem ismételt kifejezését.

Budapest, 1947 november 17.

Selden Chapin s. k.

A magyar válasz

Az amerikai jegyzékre a magyar külügyminisztérium november 22-én jegyzékben a következő választ adta:

Követ Ur.

Hivatkozással Nagyméltóságodnak november 17-i 1180. számu, az amerikai követség *Déri* Imre nevű magyar állampolgárságú alkalmazottjának letartóztatásával kapcsolatos levelére, tisztelettel közlöm Nagyméltóságoddal az alábbiakat.

A magyar kormány álláspontja szerint, melyet nemzetközi jogi szakértők véleménye és az európai államokban bevett gyakorlat is alátámaszt, immunitást a diplomáciai képviseletek olyan alkalmazottai élveznek csak, akik a megbízó ország állampolgárai, idegen képviseletnél való alkalmazás puszta ténye nem biztosit immunitást. Ennélfogva valamely idegen külképviseletnél való alkalmazás nem akadályozhatja az elfogadó ország hatóságait abban, hogy a fennálló törvények értelmében eljárást indithassanak valamely idegen külképviseletnél alkalmazott saját állampolgárai ellen.

Feltételezve, hogy ily személyek akár korlátozott immunitást is élveznének, az elfogadó ország illetékessége és joghatósága azokra az állampolgáraira lenne korlátozva, akik nincsenek valamely idegen képviselet szolgálatában, ami — elméletileg — azt jelenthetné, hogy az állam lakosságának egy része kivonható lenne saját joghatósága alól. Ez azonban természetesen jogi abszurdum.

Ami Nagyméltóságodnak a magyar külügyminisztérium 1926 július 24-én kelt 1662 Pol. számú jegyzékére való hivatkozását illeti, tisztelettel felhivom Nagyméltóságod figyelmét arra, hogy fenti jegyzék, valamint a külügyminisztérium politikai osztály vezetőjével folytatott tárgyalás semmiképpen nem utal az amerikai követtel való előzetes megbeszélés lehetőségére, annál kevésbbé, miután a külföldi képviselet vezetőjével való, az elfogadó államnak e küképviseleténél alkalmazott állampolgárának a letartóztatására vonatkozó megbeszélés bizonyos esetekben veszélyeztethetné az illetékes hatóságok által megteendő lépések eredményességét.

Ettől függetlenül, amennyiben az amerikai követségnél alkalmazott magyar állampolgárral szemben szabadságkorlátozó intézkedések szükségessége merülne fel, a magyar külügyminisztérium nem fogja elmulasztani, hogy erről az amerikai követséget az intézkedés kiadásával egyidejüleg értesitse, Ez Déri Imrével kapcsolatban is megtörtént volna, ha őrizetbevétele, amely iránt az eljárás érdekében sürgősen kellett intézkedni, nem vasárnapra, tehát hivatalszünet idejére esett volna. Déri Imrét egyébként az ügyészség fizetési eszközzel elkövetett visszaélés gyanuja miatt előzetes letartóztatásba helyezte s ellene a nyomozás továbbra is folyamatban van.

Azt a feltevést, hogy Déri Imre őrizetbevétele az amerikai követségen alkalmazott magyar állampolgárok megfélemlitését célozta volna a magyar kormány a leghatározottabban visszautasitani kénytelen. E feltevést a Déri Imrével szemben felmerült terhelő adatok mindennemű alaptól megfosztják.

Fogadja Követ Ur, őszinte nagyrabecsülésem nyilvánitását.

Magyar jegyzék Pfeiffer miatt

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:

A magyar külügyminisztérium november 20-án a következő szóbeli jegyzéket intézte az Egyesült Államok budapesti követségéhez:

A magyar külügyminisztérium alábbiakat hozza tisztelettel az Egyesült Államok budapesti követsége tudomására:

Pfeiffer Zoltán magyar állampolgár, a magyar országgyülés képviselője, tudomást szerezvén arról, hogy a magyar demokrácia ellen folytatott ténykedése az illetékes hatóságok tudomására jutott, s ennek folytán ellene a szükséges törvényes lépéseket kivánják megtenni, a felelősségrevonás elől megszökött.

A newyorki rádió, az amerikai sajtóorgánumok hiradásai és Pfeiffer Zoltán New Yorkban, illetve Washingtonban tett kijelentései alapján értesült a magyar külügyminisztérium arról, hogy nevezett, aki semmiféle utiokmánnyal (útlevél, vizumok) nem rendelkezett, az ausztriai és németországi amerikai megszálló hatóságok támogatásával jutott az Egyesült Államok területére.

Tudomására szolgál a magyar külügyminisztériumnak az, hogy Pfeiffer Zoltán, aki amerikai vizummal nem rendelkezett, az Egyesült Államok külügyminisztériumának külön intervenciója alapján nyerte el a tartózkodási engedélyt. Valamint közismert az is, hogy több izben folytatott megbeszéléseket az amerikai külügyminisztérium tisztviselőivel, illetve a sajtóközlemények szerint, az amerikai külügyminisztériumnak a magyarországi politikai helyzetről jelentést tett.

A magyar külügyminisztérium nem hallgathatja el a tényt, hogy az ilyen magatartást kénytelen a magyar nép és a magyar kormány iránti barátságtalan gesztusként megitélni.

A magyar külügyminisztérium úgy véli, joggal hívja fel az Egyesült Államok budapesti követségének figyelmét arra, hogy ezek a jelenségek bátorítást nyújtanak bizonyos népellenes, demokráciaellenes erőknek, azon erőknek, melyek ellen a közelmult világháborúban az Egyesült Államok is kíméletlen harcot hirdetett, a fasizmus erőinek.

A magyar külügyminisztérium nem mulasztja el, hogy ez alkalommal is őszinte nagyrabecsülését fejezze ki az Egyesült Államok budapesti követségének.

A romániai Magyar Népi Szövetség nagygyülése

Temesvárról jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A romániai Magyar Népi Szövetség harmadik nagygyülése megkezdődött. A nagygyülésen megjelent *Groza* miniszterelnök is, a kormány több tagjával.

Kurkó Gyárfás országos elnök nyitotta meg a nagygyülést. Utána Vasile *Luca* pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a magyarság kiveszi részét a román demokrácia megszilárditásáért folytatott harcból.

Groza miniszterelnök szólalt fel ezután. Hangoztatta a két nép és két ország szoros együttműködésének fontosságát, bejelentette, hogy nemzetiségi államtitkárságot állit fel és annak vezetésével dr *Takács* Lajost, a Magyar Népi Szövetség egyik vezetőjét bizza meg.

kinyilatkoztatás hordozóját és akik tudják, hogyha magát kereszténynek nevező egyén vagy intézmény túlságosan a földi dolgok felé közeledik, könnyen eltávolodhatik az Istentől. Ezért törekszenek mindig a legjobb keresztények az ilyen válságtünetek kiküszöbölésére, hogy hamis látszatok ne takarhassák el a kereszténység lényegét: a szeretetet és az igazságosságot.

Jacques *Maritain*, korunk legnagyobb katolikus filozófusa «*Réligion et culture*» című művében azt hangsúlyozza, hogy *a kereszténység legfőbb kötelessége szembeszállni mindazzal, ami embertelen.* Ha ebből a szemszögből vizsgáljuk a kereszténység feladatait, akkor azt kell mondanunk, hogy nemcsak a deportálás, a gázkamrai gyilkosság, a tarkónlövés, a Gestapo kínvallatása volt embertelen, hanem az a szörnyű szociális nyomor is, amely az emberek millióira a fehér rabszolga sorsát kényszerítette. Rámnézve például megrendítő hatást gyakorolt a lelketlen bányakapitalisták által éhségsztrájkba hajszolt pécsvidéki bányászok égbekiáltó nyomora és éhezése, és a mauthauseni táborban látott haláltánc. De ki törődött a 30-as években a pécsvidéki bányászok nyomorúságával? Nagyon kevés embernek nyilalt a szívébe az éhségsztrájk kétségbeesett gesztusa. Pedig az irgalomnak, a részvétnek, az emberi szolidaritásnak nem szabad különbséget tennie ember és ember között. Ez igaz volt 1930-ban, 1944-ben és igaz ma is, 1947-ben. A szociális nyomor által okozott szenvedés és fájdalom épúgy kegyetlenség, embertelenség, keresztényietlenség eredménye, mint a fizikai kínvallatás, vagy raffinált éheztetés.

Pégy, a radikális francia katolikus költő földi pokolnak nevezi a nyomort, amelynek megszüntetéséért a hitvalló keresztényeknek kell a legelső vonalban harcolniok.

Hogy a multban egyes politikusok, gazdasági vezetők visszaéltek a kereszténység nevével és nem a szociális haladás, de a szociális elnyomatás harcosai voltak, nem jelentheti a kereszténység csődjét, legfeljebb átmeneti válságát. Ezt azonban könnyen meg lehet gyógyítani. Semmi sem bizonyítja inkább a kereszténység megújhodott életerejét, mint az, hogy a kereszténység legnagyobb szellemei alkotják világszerte az előgárdáját annak az új keresztény humanizmusnak, amely bátran kiáll a szociális haladás, az emberi méltóság és az ember személyiségének, lelkiismeretének szabadsága mellett. Nem kiszáradt kút az, amelyből milliók és milliók merítik ma is az élet vizét.

Vasárnap egyházi zenéje

Bazilika 10: Liszt Missa choralis, vez.: Harmat Artur. **Belvárosi plébánia** 10: Weber Esz-dur mise, vez.: Berg Ottó. **Ciszterci templom** ½11: Harmat Cecilia-mise, vez.: Forrai Miklós. **Mátyás templom** 9: Liszt Missa vocalis, vez.: Várhelyi Antal. **A népénekes misék rendje:** 220. Áldozattal. 116. Imádlak nagy, 168. Örülj, vigadj.

Kitüntetés. A pénzügyminiszternek a miniszterelnök útján tett előterjesztésére *Szamek* Zsigmondnak, a Magyar Ecetgyárosok Orsz. Egyesülete elnökének érdemes és eredményes munkássága elismeréséül a magyar köztársasági érdemrend arany fokozatát adományozta. Szamek Zsigmond nem csupán a gazdasági élet terén, hanem a a sport fejlesztése érdekében is évtizedes munkát végzett. —

Halálozás. Ifj. *Nagy* Károly gépészmérnök, műszaki tanácsos nov. 21-én meghalt. Temetése november 24-én, hétfő d. u. ½3-kor a rákosi új köztemetőben.

Cselényi Elemér, a székesfőváros emlékműveinek felügyelője november 20-án elhúnyt. Temetése november 24-én, hétfőn d. u. 3 órakor lesz a farkasréti temetőben a róm. kat. egyház szertartása szerint.

Csillárt, állólámpát Meteortól. Podmaniczky-u. 27. —

FIGYELEM!

Bútorgyárak, típusbútorkészítők, bútorkereskedelmi vagy szövetkezeti csoportoknak egyedüli alkalom. Országos viszonylatban bevezetett

BUTOR

és lakberendezési osztály raktárértékben átadó.

Leveleket „Áruház" jelig. **Arató** hirdetőbe, Erzsébet-körút 14. sz.

Időjárásjelentés

Hazánkat pénteken nyugat felől melegebb légtömeg árasztotta el. A hőmérséklet fokozatosan emelkedett, szombat reggelig már az ország legnagyobb részén meghaladta az 5 fokot. Többfelé, inkább csak keleten, hullott ismét eső, havaseső, hó. Budapesten szombaton délben a hőmérséklet 8 fok C, a tengerszintre átszámított légnyomás 769 mm, mérsékelten süllyedő irányzatú. Várható időjárás vasárnap estig: Kissé megélénkülő délnyugati, nyugati szél. Változó felhőzet. Többfelé köd. Egyes helyeken ködszitálás, eső. A nappali hőmérséklet, különösen keleten, még emelkedik. Az éjszakai lehűlés egy-két fokkal megerősödik.

Kiállítások

Bokros Birman Dezső szobrászművész kiállítása nyílt meg a *Művész Galériában*. Ez a néhány összegyűjtött grafika és szobor a *Genfben* és *Párisban* rendezendő kiállítás anyagából való. Bokros Birman igazi művész — ezt tudjuk; a jól választott gondolatot tökéletes formaművészettel fejezi ki. Természetes, hogy tárgyát gyakran választja olyan körből, mint más művész, de éppen az a kiválósága, hogy — mint Rabinovszky írja a tárlat katalógusában — „kuporgó embere olyan, mintha soha még kuporgó embert nem mintázott volna senki". A kecsességben, az érzékeny kifejezési módban ugyanugy mester, mint a masszív, nehézkes kivitelezésben. A túlnyomórészt magánkézben lévő grafikája is rendkívül figyelemreméltó.

*

Tetlák Rózsa festőművésznő első gyüjteményes kiállítása nyílt meg a *Szalmássy Galériában*. A 64 bemutatott kép olajfestmény, akvarell és rajz. A sokféle tárgykörrel foglalkozó művésznő legerősebb oldala a női test ábrázolási módja.

*

A *Képzőművészek Szabad Szervezetének* helyiségében *Román* György gyüjteményes kiállítása nyílt meg. Ritkán találkoztunk festővel, aki ilyen örömmel játszana képein a borzalommal, a kétségbeeséssel; akinek képeit szemlélve, az élet tökéletesen reménytelennek tűnik. Jellemző például, hogy «Tavaszi emlék» című képe a mauthauseni és auschwitzi haláltáborokról rajzolt dokumentumokra emlékeztet.

*

A *Fővárosi Népművelési Központ* kiállítási helyiségében *Novotny* Emil Róbert festőművész és *Kocsis* András szobrászművész gyüjteményes kiállítása nyílt meg. Novotny Róbert képein az egészséges életszemlélet tükröződik. Egy optimisztikusan gondolkodó, derűs, tehetséges festő jól komponált, kitűnő színezésű olajképeivel, akvarelljeivel, rajzaival találkozunk itt. Kocsis András az új magyar plasztika egyik legtehetségesebb művelője.

V. Zs.

Sporthírek

Kispest—SzAC 4:1 (2:0). NB bajnoki mérkőzés.

Három magyar győzelem az angol asztalitennisz bajnokságokban. A női egyes versenyben: Farkas Gizi—Thomasné 21:16, 21:17, 17:21, 16:21, 21:14; a női párosban: Farkas Gizi és az angol Barnes 22:20, 22:24, 21:17 arányban győzött az angol Thomasné—Frakks pár ellen; a vegyes párosban: Farkas Gizi és Sidó—Leach és Thomasné 21:10, 21:12, 21:12. — A férfi egyes verseny két elődöntőjében a csak Vana győzött a francia Badrez ellen, az angol Bergman pedig Kóczián ellen, a döntőben tehát Vana és Bergman kerülnek szembe egymással. A férfi páros verseny döntője sem hozott magyar sikert, mert a Bergman (angol) és Flisberg (svéd) pár 21:19, 23:21, 21:18 arányban legyőzte a Kóczián—Sidó párt.

Ujpest csapata és a bécsi Wacker vasárnap délelőtt fél 12 órakor mérkőznek az Üllői-úton.

Mérkőzések a Nemzeti Bajnokságért: Ferencváros—Salgótarján, Üllői-úton, délelőtt 10 órakor, Csepel—EMTK, Csepelen, fél 2 órakor, Elektromos—Mogürt, Latorca-utcában, fél 2 órakor, Mateosz—Szolnok, a Sport-utcában, fél 2 órakor, Szeged—Vasas, Szegeden, Haladás—Debreceni Vasutas, Szombathelyen, Győri ETO—MTK, Győrött.

Az ökölvivő csapatbajnokság második fordulója vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a Nemzeti Sportcsarnokban: B. Vasutas—Kistext és Előre—Debreceni Vasutas.

Ujpest város birkózóbajnokságai a Nemzeti Sportcsarnokban kerülnek döntésre délelőtt 10 órai kezdettel. Az előmérkőzések a kisteremben, a délutáni döntők a nagyteremben.

Nemzetközi jégkorongmérkőzés lesz vasárnap este fél 8 órakor a városligeti műjégpályán. Az MTK csapata játszik a cseh HC Stadion csapatával.

Vízipólómérkőzések a Komjádi-kupáért, délután negyed 7 órakor a Sportuszodában. UTE—BEAC. Cegléd—MAFC.

Ügyvédi hír. Dr *Sternberg* József ügyvéd (II, Pasaréti-út 101) új telefonszáma 363—930. —

Párisba és Londonba indul december 1-én különrepülőgép. Előjegyzés „Via" utazási iroda, IV, Váci-u. 36. Tel. 183-256. —

Gazdasági hírek

A tőzsde

Barátságos irányzattal bonyolódott le a szombati forgalom de a javuló irányzat — vontatottsága miatt — csak néhány értékre terjedt ki. Előfordult kötések: Nemzeti Bank 28.25—28.50, Borsodi szén 1.40, Kőszén 56—59, Ganz 2.90, Rima 7.25—7.75, Gschwindt 390—400, Magyar Cukor 82, 1914. főv. kölcs. 62.50—64, 1927-es főv. kölcsön 1350. Záró kurzusok: Nemzeti Bank 28.50—28.90, Bpesti Gőz 290, Bauxit 83—86, Beocsini 4.50, Aszfalt 1.30 pénz, Salgó 4.80—5, Urikányi 4.50, Ganz 2.90—3, Lampart 5—5.25, Rima 7.75—8, Schuler 20—21, Nasici 43—45, Trust 8.80—9, Magyar Cukor 82—83, Georgia 8.50—9, Dreher 55, Gschwindt 395—405, Hungária szálló 90, Royal szálló 55. Lukács 36 pénz, Goldberger 38, Magyar Pamut 22—24, Szegedi Kender 29, Chinoin 20, Dianna 63, Hungária Vegyi 23, Klotild 17—17.50, Felten 54—55, Gumi 58—60, Vasutforgalmi 5.75—6, Zagyvapálfalvi 33 pénz, Népszöv. fontkölcsön 295—305, 1914-es főv. kölcs. 64—66.

Az ingatlanpiac

Igen sok öröklakás, házrész és családi ház kelt el az utóbbi napokban, de számottevő volt a bérház és telek forgalma is. E két utóbbi ingatlanfajtában a forgalom az utolsó hetek folyamán észrevehetően emelkedő tendenciát mutat. Ma már nem az a helyzet, ami hónapokon, sőt éveken keresztül fennállott, hogy a bérházakban és telkekben néha-néha jött csak létre egy-egy ügylet. Megfigyelhető, hogy e két fajta ingatlan iránt állandósul és stabilizálódik az érdeklődés és hétről hétre immár jelentős számban jönnek ügyletek létre. Az ingatlanforgalom részletei:

Öröklakások és házrészek: I., Attila-u. 97, 61/1000 része, 13.500 Ft, I., Attila-u. 35, 8000, I., Tigris-u. 10, 9200, II., Batthyány-u. 10, 9500, II., Fő-u. 90/a, 18.000, II., Corvin-tér 10, Szalag-u. sarok, 10.000, II., Horváth-u. 9, 6500, II., Kapás-u. 41, 25.000, II., Pasaréti-u. 24, 328/10.000 része, 4000, 1505—10.000 része, 20.000, II., Pasaréti út 52/a, 17.500, V., Szent István-krt. 4, öröklakások: 7500, 10.000, 16.000, 10.000, Szent István-krt. 21, 4000, Szent István park 16, 25.000, V., Kresz Géza-utca 17, 9000, V., Fürst Sándor-u. 49, 15.000, V., Sallay Imre-u. 41, 12.000, VI., Rusztiu. 6, 10.000, VI., Bulyovszky-u. 3, 7000, VII., Alsóerdősor-u. 12, 60/1000 része 15.000, VII., Péterffy Sándor-u. 22, 7000, VII., Rottenbiller-u. 56, 10.000, VII., Rózsa-u. 37, 25.000, XI., Bocskay-u. 22, 15.000, XI., Bartók Béla-u. 57, XI., Vásárhelyi Pál-u. 10, 17.500, XII., Jagello-út 7, 10.000, XII., Margarita-u. 7, 16.000, VI., Jókai-u. 28, 55.000.

Családi házak és villák: II., Pasaréti-út 45, emeletes, adómentes villa, 300 n. ölön 120.000, III., Ferenchegyi-út 5, földszintes, adómentes családi ház, 295 n. ölön, 30.000, III., Nagymihály-u. 4, 103 n. ölön, 8000, XII., Széll Kálmán-tér 18, emeletes adóköteles ház, 175 n. ölön, 50.000, XIII., Reiter Ferenc-u. 35, földszintes, adóköteles családi ház, 307 n. ölön, 23.000, XIV., Dorozsmai-u. 44, emeletes adómentes családi villa, 144 n. ölön, 25.000, XIV., Egressy-út 210, földszintes, adómentes családi ház, 233 n. ölön, 32.000, XIV., Gyertyán-u. 21, emeletes adómentes villa, 107 n. ölön, 30.000, XIV., Hermina-út 2, Thököly-út 98, kétemeletes, adóköteles villa, 227 n. ölön 36.000, XIV., Mogyoródi-u. 187/a földszintes adóköteles családi ház 8000, XIV., Ujvidék-tér 9, részben adómentes, 124 n. ölön, 20.000, XIV., Róna-u. 112, földszintes, adómentes családi ház, 124 n. ölön, 28.500, XIV., Balázs-u. 68, 58 n. ölön, sérült, 3000, II., Udvarhely-u. 16, 301 n. ölön, 25.000, X., Gömöri-u. 5, adóköteles, 316 n. ölön, 7000.

Bérházak és kisebb házak: I., Pauler-u. 13, kétemeletes, részben adómentes bérház, 155 n. ölön, 290.000, VI., Ó-u. 4, háromemeletes, adóköteles bérház, 211 n. ölön, 21.111 P alapbérrel 130.000, IX., Vendel-u. 10/12. földszintes, adóköteles ház, 349 n. ölön, 7800 P alapbérrel 33.000, IX., Mester-u. 41/b, háromemeletes, adómentes ház, 67 n. ölön, 35.000, X., Halom-u. 15, emeletes, adóköteles ház, 412 n. ölön, 55.000, XI., Korompai-u. 22/b, földszintes, adómentes ház, 166 n. ölön, 60.000, XIII., Béke-u. 31, földszintes, adómentes, 215 n. ölön, 50.000, XIII., Szent László-u. 110, földszintes, adómentes, 170 n. ölön, 28.000, XIII., Országbíró-u. 21, földszintes, adóköteles, 162 n. ölön, 35.000.

Telkek: IX., Gabona-u. 4, 121 n. öl telek 3000, X., Dorogi-u. 12, 396 n. öl, 3000, XI., Tétényi-út 105, 339 n. öl 7700, XI., Etele-u. 93, 230 n. öl 4000, XI., Nagyszalonta-u. 24, telek, 2000, XI., Serleg-u. 2, Szüret-u. 3, 300 n. öl 4000, XII., Sirály-u. 8, 333 n. öl 15.000, XII., Trencséni u. 12, Pethényi-út 17, telek, 4320, XII., Sasad-dülő 2383 hrsz. telek, 10.000, XII., Magasúti dülő 8921 hrsz. telek, 9589 Ft 44 fill., XIV., Devecseri-u. 4, 200 n. öl 3000, XIV., Szomolányi-u. 33/b, 130 n. öl, 4000, XIV., Szatmár-u. 33, 89 n. öl, 7000.

Rendőrségi hírek

Halálos gázolás

történt a Móricz Zsigmond-körtéren, ahol egy személyautó elütötte *Öry* Károlynét. A Rókuskórházba vitték, ahol a műtőasztalon meghalt.

Negyedkiló lőport

talált a Sztálin-tér 8-as számu ház házfelügyelője a pincében. A vizsálat megindult.

Százezer forintot

csalt ki vidéki parasztoktól burgonyavetőmagra és lugkőre *Demeter* József poroszlói gazdálkodó. A bűnügyi osztály csalás miatt letartóztatta. Tettestársa ellen körözést adtak ki.

Gondatlan kölcsönök

miatt a gazdasági rendőrség őrizetbe vette dr *Dózsa* Ödön vezérigazgatót, *Svób* János helyettes vezérigazgatót, akik mint a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjának régi vezetői, annakidején nem jártak el kellő kötelező bankszerű gondossággal bizonyos ügyletek lebonyolításánál. Igy 600.000 forint film-garancialevelet adtak már lejátszott, illetve értéktelen filmekre. *Kálna* Imre filmkölcsönző vette fel a garancialevelek alapján ezt az összeget. Azóta nem fizetett, könyvelést sem vezetett. Őt is őrizetbe vették.

Rejtélyes gyilkosság

ügyében indított nyomozást a főkapitányság. November 16-án hajnalban Füzesabony és Kál község között a sinek mentén szétroncsolt fejű férfi holttestére találtak. A nála talált iratokból megállapították, hogy *Lénárt* Imrének hívják, 37 éves iparos, aki Budapesten a Lujza-utcában lakott. Valószínűnek látszik, hogy bűntény történt.

Széthámosnó

kézrekerítésére indult nyomozás. Több feljelentés érkezett *Tóth* Teréz 29 éves állítólagos ápolónő ellen, aki volt internátusbeli társnőit felkeresi és azokat meglopja. Tóth Terézt az erkölcsrendészeti osztály és a toloncház is körözi.

Veszedelmes betörőbanda

került rendőrkézre *Darvas* Imre lakatossegéd, *Süveges* József sofőr, *Horváth* György napszámos és *Hartmann* József fodrászsegéd személyében, akik a mult hónapban mintegy tíz betörést követtek el a fővárosban. A Népszínház-utcában fogták el őket. — Ugyancsak elfogták *Fischer* Ferenc állásnélküli tetőfedősegédet, aki szintén több betörést követett el a fővárosban.

A Magyar Bibliophil Társaság ezidén újra megrendezi szokásos könyvszépségversenyét. A vetélkedés «Az év legszebb könyve» címért folyik s azzal a Bibliophil Társaság az 1947. évben megjelent legszebb könyveket tünteti ki. A szép könyvkiadványokat, melyekkel a könyvkiadók és nyomdák a versenyen résztvennni óhajtanak, legkésőbb december 16-ig kell eljuttatni a Magyar Bibliophil Társaság elnöksége címére. (VI., Szegfű-u. 5.)

A kétezredik burgonyavonat vasárnap reggel érkezik Szabolcsból Budapestre. A vonatot *Tomasovszky* Mihály főispán kíséri, Budapesten pedig *Bognár* József polgármester ünnepélyesen fogadja.

Piukovits József volt főispánt tízévi fegyházra ítélték

A *népbíróság Séra* tanácsa dr *Piukovits* József volt képviselő és főispán háborús bűnügyét tárgyalta szombaton. Piukovits annakidején belépett a Magyar Megújulás Pártjába, sürgette a zsidótörvény megalkotását. A tanuk meghallgatása után a népbíróság dr Piukovits Józsefet háborús és népellenes bűntettekben mondotta ki bűnösnek és *tízévi fegyházzal, vagyonelkobzással sujtotta.*

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság díszülésén, november 25-én, kedden délután ½6 órakor a Társaság előadótermében (VIII., Szentkirály-u. 32/a.) a Szovjetunió Követségének képviselője átveszi a «30 éves jubileum» alkalmából a Szovjetunió vezetőinek felajánlott ajándékokat. A díszülésen *Gerő* Ernő közlekedésügyi miniszter ajándékát *Udvarhelyi* Ödön dr postavezérigazgató nyujtja át.

1848 centennáriumának megünneplésével kapcsolatban, hatalmas idegenforgalomra számítanak a centennáriumi ünnepség rendezői és a szakemberek. Az idegenforgalom zavartalan lebonyolításának nagyrésze az IBUSZ szervezetére hárul, ezért, hogy feladatának megfelelhessen, november folyamán szaktanfolyamot létesített, melynek sok vidéki hallgatója van.

Házasság. *Tóth* Mária és *Fischer* Lajos bel- és idegorvos házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

Pavlik Baby és *Kalona* Endre házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Grünhut Imréné *Lőwinger* Elvira és *Lévai* (Lusztig) Andor házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

Szántó Nusi és *Sóskuti* Tibor f. hó 22-én házasságot kötöttek.

Kenedi Ervin és *Schwimmer* Vera nov. 23-án házasságot kötnek. (Minden külön ért. helyett.)

Éri János Bpest és *Schwarcz* Judith Nyiregyháza—Budapest házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

Klein Mátyásné szül. *Bornstein* Panni és *Siklós (Sternberg)* Tibor nov. hó 21-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Özv. Berkes Józsefné és *Naschitz* Ernő nov. hó 23-án, vasárnap d. u. ½2 órakor tartják esküvőjüket a dohányutcai templomban.

Zenei közlemények

Koncert rendezései:

VÁRY—WEIXELGÄRTNER

Chopin-estje 24, Z. 8. B-moll szonáta, 24 preludes stb.

JEANNE MARIE DARRÉ

zenekari estje 26, Z. 8. **Mesterbérlet IV.** A **Filharmóniát** vez.: **Ferencsik.** Néhány jegy

DARRÉ SZÓLÓEST DEC. 3.

Zongorabérlet, Z. 8. Műsor: **Liszt:** H-moll szonáta, **Franck:** Prel. és fuga, **Musszorgszky:** Egy kiállítás képei stb.

SÁNDOR RENÉE 29.

zongoraestje ragyogó műsorral. **Händel, Bach, Schumann, Beethoven:** Erojca var.

FILHARMONIA: SCHERCHEN dec. 1. **Bach:** Szvit, **Beethoven:** VIII., **Kadosa** brácsaverseny **(Lukács), Strawinsky.** Jegyek **Koncertnél, Operánál.** (II. bérlet.) —

Rózsavölgyi hangversenyek:

BENJAMIN GROSBAYNE

25-én vez. a MÁV Szimfonikusokat Z. 8. **Gilbert:** Negro Ouverture, **Strauss:** Don Juan, **Mozart:** A-dur zongoraverseny **(Ránki Lili), Beethoven: VII.** (Európa-rend.)

BEREI MÁRIA 26-ÁN

a genfi verseny díjnyertesének **ária- és dalestje** Z. ½6. Közr.: **Künstler Sándor** (hegedű).

WIENER SÄNGERKNABEN

dec. 8. Z. d. e. 11 és este 8. —

LIBERTAS RENDEZÉSEK

HÖRBIGER—E. MAYERHOFER

ma 8. Zeneakadémián **Bécsi est.**

SILVESTRI—BEETHOVEN IX. hegedűverseny — W. Luzzato 28-án, Zeneakadémia 8. Jegyek **Libertas-nál,** Madách I.-út 5, (223-492) és Zeneakadémián. —

SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR: dec. 4-én, csüt. este 8 órakor

SCHERCHEN VEZÉNYEL

Bach: Magnificat, II. Bartók zongoraverseny Böszörményivel, Brahms III. szimf. —

MÉSZÁROS GYÖRGY

hegedűestje dec. 9. ½6. Z. Jegyek: New-York jegyirodákban, Koncertnél, Zeneakadémián. —

Színházi műsor

Operaház: A denevér (11) Sába királynője (7) (Jegyek nem válthatók) **Vigopera:** Szerelmi bájital (½8) **Nemzeti:** Az ember tragédiája (½8) Az orosz kérdés (½8) **Nemzeti Kamara:** Szerelmi házasság (½4, ½8) **Vígszínház:** A szélhámos (½4, ½8) **Pesti:** Az idegen gyermek (¼4, ½8) **Madách:** Egerek és emberek (¼4) Fiuk, lányok, kutyák (½8) **Belvárosi:** A dicsőség vására (4, ½8) **Művész:** Boldog vasárnap (½4, ½8) **Pódium:** Arccal a nívó felé (4, 8) **F. Operett:** Marica grófnő (3, 7) **Medgyaszay:** Kezdhetjük elölről (¾4, ½8) **Kamara Varieté:** Felfujta a szél (¾4, 8) **Sportcsarnok** (Négyvarieté): Katja a csodamedve (7, sz., v., ü. 4 is)

Mozik műsora

ATRIUM (457-121): Vidám kisértet (½4, 6, ½9, szomb., vas., ünn. 1 is) **CITY** (128-129): Trópusi szenvedély (½4, ½6, ½8, szomb., v. ü. ½2 is) **CORSO** (182-818): Vidám kisértet (an.) (4, 6, 8, szomb., vas., ünn. 2 is) **CORVIN** (339-933): Bijou Hotel (fr.) (Előadások: 4, 6, 8, v. ü. 11 és 2 is) **DÉCSI** (121-343): Vidám kisértet (5, 7, 9, szomb., vas. ünn. 3-kor is) **FÓRUM** (189-707): Levél (amerikai) (½4, 6, ½9, szomb., vas., ünn. ½2 is) **KAMARA** (423-901): Trópusi szenvedély (Előadások: 4, 6, 8, sz., v. ü. 2 is) **K. HIRADÓ** (222-499): Mafirt, francia hiradó, A növények varázslója, A 800 éves Moszkva, Don Quihote színesfilm, Kolhid, a mesék völgye (9—23 óráig) **LLOYD:** Levél (amer.) Bette Davis (Előadások: 5, 7, 9, sz., v. ü. 3 is) **OMNIA** (139-693): Picadilly (angol) (4, ½7, 9, szomb. vas. ünn. ½2 is) **ROYAL APOLLO** (222-656): Ezt látják a csillagok (4, ½7, 9, sz., v., ü. ½2) **SCALA** (120-150): Hotel Bijou (fr.) (4, ½7, 9, szomb., vas. ünn. ½2 is) **URÁNIA** (136-888): Legény a talpán (4, 6, 8, vas., ünn. 11 és 2-kor is) **VÁROSI** (137-540): Utolsó emberig (½4, ¾6, 8)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: A mennyország kulcsa (am.) (½4, ¾6, 8, szombat, vas., ünn. 1 is) **BELVÁROSI:** Csak Neked dalolok (¼4, ½6, ½8, v. ü. ½7 is) **Balterem:** Hamupipőke (½4-től ½8-ig minden órában, vas., ünn. ¼4, ½5, ½6-kor) **BETHLEN:** Szürke fény (dán film) (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **BODOGRÁF:** Ignác, az ezred kedvence (4, 6, 8, v. ü. 2) **BUDAI VIGADÓ:** Gázláng (am.) (½3, ½5, ½7, ½9, vas., ünn. ¾11) **CAPITOL:** Megtalált évek (amerikai) (½2, ¾4, 6, ½9, vas., ünn. 11 is) **ELIT:** Idegen nő (amerikai) Hiradó (4, 6, 8, vas. ünn. 2 is) **FORTUNA:** Tarzan New Yorkban (11, 1, 3, 5, 7, 9) **HOMEROS:** Gilda (amer.) Hiradó (¼4, ½6, ½8, vas., ünn. ½2-kor is) **HUNNIA:** Magam útját járom (am.) (½3, ½5, ½7, ½9, v. ¾12) **IPOLY:** Szerelmek városa (francia) Hiradó (½5, ½7, ½9, vasár, ünnep, ½3 is) **J. ATTILA:** Ignác az ezred kedvence (4, 6, 8, vas., ünn. 2) **KRISZTINA:** Zürzavar a mennyországban (amer.) (¼4, ½6, ½8, vas., ünn. ½2-kor is) **KOSSUTH:** Ceasar és Cleopatra (am.) (4, ½7, 9, vasár., ünnep., ½2-kor is) **MARX:** Imádlak, de elválok (amer.) (4, ½7, 9, vasár., ünnepnap ½2- is) **OLYMPIA:** China (amerikai) Hiradó (½2, ¼4, ½6, ½8, vas., ünn ¾12) **OTTHON:** Tuskólábú (amer.) Hiradó (¼4, ½6, ½8, vasár., ünnecnap ½2) **PALACE:** Csókos tengerész (amer.) (Előadások: 11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Idegen nő (am.) (½3, ½5, ½7, ½9) **PETŐFI:** China (amerikai) Hiradó (¼4, ½6, ½8, vas. és ünn. ½2-kor is) **PHÖNIX:** A kétarcú nő (amerikai) (Előadások: 11, 1, 3, 5, 7, 9) **ROXY:** Végzetes kaland (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** Imádlak, de elválok (amer.) (¼4, 6, ½9, vasár., ünnepnap 1 is) **STUDIÓ:** Magam útját járom (am.) (1, ¼4, ½6, ¾8, vas. ünn. ¾11 is) **SZABADSÁG:** Szellemnek áll a világ (4, ½7, 9, vasár., ünnep. ½2-kor is) **TÁTRA:** A szerető két arca (amer.) (4, 6, 8, vas., ünn. 1, 3, 5, 7, 9) **TINÓDI:** Szürke fény (dán film) (5, 7, 9, v. ü. 3 is) **TURÁN:** Szellemnek áll a világ (am.) (3, 5, 7, 9, v. ü. 11 és 1 is) **VESTA:** Fehér gorilla (am.) (10, 12, 2, 4, 6, 8) —

A rádió műsora

BUDAPEST I

7: Reggeli zene. **8:** H. **8.20:** Weber: Oberon. Nyitány. **8.36:** Peskó Zoltán orgonál. **9:** Református vallásos félóra. **9.30:** Unitárius vallásos félóra. **10:** Görögkatolikus istentisztelet. **11:** E. **11.15:** Schubert: Hetedik szimfónia. **12:** H. **12.15:** Anyák öt perce. **12.20:** Harmonia Sacra kórus. **12.50:** A Központi Bányász Kulturbizottság. **13.20:** Forró melódiák. **14:** H. **14.10:** Ünnepi hanglemezek. **15:** Anatole Franco elbeszélése. **15.15:** Pavlánszki Edina énekel. **15.45:** E. **16:** Szántó Gyula énekel. **17:** H. **17.10:** Magyar Parnasszus. **18:** E. **18.20:** Falurádió. **19.20:** Böszörményi Nagy Béla és Falaki Márta zongorázik. **20:** H. **20.15:** Hangképek a vasárnap sportjáról. **20.30:** Részletek zenés filmekből. **21:** A Rádió hangja. **21.10:** Sport. **21.20:** Verdi: A leganci csata. **21.30:** Rádióankét. **21.50:** H oroszul. **22:** H, sport. **22.30:** Vasárnap este Pesten. **23.10:** Rachmaninov: Második szimfónia. **24:** H. **0.10:** H franciául. **0.20:** H angolul.

BUDAPEST II.

10—13: Vasárnapi muzsika. **17:** Jazz. **18:** H. **18.05:** Hanglemezparádé. **19.05:** Zenekari művek. **20.30:** Könyvszemle. **21:** H. **21.15:** Jazz. **22.15:** Művészlemezek.

Zadravecz püspök november 29-én, szombaton konzekrálja a jövő évben 800 éves jubileumát ünneplő máriagyűdi kegytemplomot. A hosszú egyházi szertartás után kb. fél 11 órakor a püspök szentmisét és szentbeszédet mond.

A típusebéd akcióra ötezren jelentkeztek. Az akció szervezése tovább folyik. Sokan megvárják, milyen lesz a típusebéd, azután fognak előfizetni.

Orvosi hír. Dr *Martos* Ernő belgyógyász, v. szanat. főorvos új címe: Fürst S.-u. (Hollán) 15, I. em. Telefon: 121—376. —

Férfiing és női inghlúz *Dobó*tól, IV, Régiposta-utca 7. —

A jövő hét nagy filmeseménye:

EGEREK és EMBEREK

A-D. K

CSELÉNYI István

Az előadás visszhangja

Gábor István: Egy felvonásos az Irodalmi Színpadon

Magyar Nemzet 1962. február 23. 4. l.

M.D.K.

Cselényi József

Gáspár Margit: Hamletnek nincs igaza c. drámájához tervezett diszleteit a kritika elismeri.
Ódry Szinpad előadása.

Kürti László: Hamletnek nincs igaza c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. márc 9. VI. évf. 10. sz. 17. lap.

Oelényi József (díszlettervező)

díszleteivel fogják bemutatni Majakovszkij: Poloska c. szatíráját a Vígszínházban.

Barát Endre: Majakovszkij szatírája a Vígszínházban.
Ország-Világ, Bp. 1960. 40. sz. (24. l.)

MDK

Cselényi József (díszlettervező)

díszleteivel adta elő a Vígszínház Majakovszkij: Poloska c. művét.

Lenkei Lajos: Majakovszkij: Poloska.
Ország-Világ, Bp. 1960. 42. sz. (19. l.)

M. D. A

CSELÉNYI József

A Háry diszletei

Gabor István: A Deryné kintzán két bemutatója Háry János

Magyar Nemzet 1961. ápr. 14. 4. l.

Czelényi József, grafikus M Dh

Bázány Tamás: „Rákóczi Zászlai" c. regényét illusztrálta.

Aradi Nóra: Ifjúsági könyvek illusztrációiról 509.

A Könyv,

[Könyvbarát], bp. 1955. november V/11.

M. D. K

CSELÉNYI József

A Déryné faluszínház díszlettervezője

Zaj László: Tiszevés a falu színháza

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jún. 22. 8. l.

Gelényi József, grafikus MDK

Borítólapot kénített az Afrika-kutató könyvéhez.

Kertész Róbert, Kittenberger Kálmán, Kelet-Afrika vadonjaiban Ir. t. 43. l

A Könyv,

[Könyvbarát], Bp. 1955. Március V/3.

M. P. K.

CSELÉNYI József

Diszletek a Déryné szintáz előadá-
sákoz (Koldus és Királyti)

Sós Endre: Koldus és királyti László
Anna szinmüve Mark Twain regénye
alapján
Magyar Nemzet 1961. febr. 3. 4. l.

CSELÉNYI József grafikus

A mezőgazdaság gépesítése, pannó, (repr.)

Péter J: A kiállításrendezés művészete

Művelt Nép 1955 4 ért. 38 n. nept. 18. 3 l.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszletei

Mátrai -Betegh Béla: My fair Lady
A Pygmalion zenés változata a Fővárosi Operett Színházban

Magyar Nemzet 1966 13. 11.1.

Szelényi József

Az előadás ideje tel

M.D.K.

Cselényi József diszlettervező

Az állami Dériné Szinházhoz szerződött. Három tervezést vállalt a Vigszinháznál is.

Majakovszkij: Poloska c. darabjában szereplő szinpadképekről a kritika igy nyilatkozik: a diszletmegoldásnak "kitünő dramaturgiája van: egyszerre hasznos és látványos..."

A szerkesztő postája hiranyagában közlik az egyik kérdésre.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. szept. 23. IV. évf. 39. sz. 47. l.
1960. ~~okt~~. okt. 14. IV. évf. 42. sz. 10. l.

SÁNDOR IVÁN: MAJAKOVSZKIJ: POLOSKA. Bemutató a Vígszínházban.

M.D.K.

Cselényi József

Tizenöt füzér pénz c./
A Déryné Faluszinház/körmendi bemutatójára tervezett Sostarics Zsuzsa díszlettervezővel együtt "...hangulatos és jellegzetes szinpadi keretet... a játék számára."
A drámát Csou Su-csuan irta 1650-ben.

Illés Jenő: Tizenöt füzér pénz. c. kritikája Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. nov. 25. IV. évf. 48. sz. 26-27. l.

de D. K.

CSELÉNYI József

Az előadás díszletei

Bihari László: Bűnügyi aroma a Déryné Szinházban
Frederick Knott: Éjféli nyomozás
Magyar Nemzet 1962. junius 7. 4. l.

M.D.K.

Cselényi József

A szegedi Szinházban Lear király előadásához
készit diszlet és jelmezterveket.
l. repr.: Goneril jelmeztervéről.

Lux László: Készülődés a Tiszaparton c. beszámolója
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. aug. 22. II. évf.
34. sz. 10-11. l.

CSELÉNYI József M.D.K.

Szimonov: A lázadó lelkiismeret c. szinmüvéhez

/ Vigszinház/

Tenkely Mikló: A " nem"-et most neked kell kimondanod

Pestmegyei Hirlap 1962. március 25. 5.1.

M. D. K

CSELÉNYI József

Az előadás díszlete

Gábor István: A lázadó lelkiismeret
Szimonov színműve a vigszínházban

Magyar Nemzet 1962. április 1. 8. e.

Cseley József MDK

Irisz, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

M. D. K.

CSELÉNYI József

Az előadás díszlete

M. B. B. Tom ursi kalandjai

A Déryné Szinház ifjúsági bemutatója

Magyar Nemzet 1962. február 3. 4.

M.D.K.

Cselényi József

A kecskeméti Katona József Szinház "Othello" előadásához tervezett diszleteit a kritika dicsérő elismeréssel méltatja.

Sándor Iván: Othello. c. kritikája
Film Szinház Muzsika Bp. 1957. nov. 29. I. évf.
29. sz. 11. l.

M.D.K.

Cselényi József

A Szegedi Nemzeti Színház Lear király előadásához tervezett díszleteket.

/sándor/: Lear király Szegeden.
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. szept. 19. III. évf. 38. sz.
~~évf~~. 12-13. l.

M.D.K.

Cselényi József

Shakespeare: Szentivánéji álom c. előadásának kecskeméti felujitásához tervezett diszleteit a kritika nagy elismerésben részesiti. A szinpadképek leirását hosszan fejtegeti kiemelve a tehetséges szcenikust és diszlettervezőt.
A felujitást a kecskeméti Katona József Szinház tüzte müsorra.

Sándor Iván: Felujitás Kecskeméten. c. kritikája Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 1. III. évf. 18. sz. 30-31. l.

M.D.K.

Cselényi József

A Szegedi Nemzeti Szinház Gounod: Faust operájának előadására tervezett diszleteit hosszan méltatja a kritika. Többek között megjegyzi a szinpadképekről: ""méltán keltett feltünést modern diszleteivel.."

Fábián Imre: 2 Premier vidéken c. kritika. Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. okt. 31. II. évf. 44. sz. 22. l.

Cselényi József

M.D.K.

az előadás diszlete

átrai-Beregh Béla: Játék a kastélyban Molnár Ferenc vigjátékának felujitása a Vigszinházban

Magyar Nemzet 1961 . október 20. 4.1.

M.D.K.

Cselényi József

Szegedi diszlettervező a Biedermann és a gyujtogatók cimü Max Frisch dráma "diszletével keltett feltünést."
Az Iparmüvészeti Főiskolán belső épitész lett, de a szinpad vonzotta. Néhány évvel ezelőtt meghivták Kecskemétre az Othello, majd a Szentivánéji álom diszletének megtervezése céljából. Kecskemétről Szegedre került, ahol már jelmezeket is tervezett és operákhoz készitett diszleteket.
Két fénykép melléklet: az egyik Cselényi József vázlat. a Max Frisch dráma diszletével. a másik a szinpadi

Nagy Judit: Bemutatjuk Cselényi József diszlettervezőt c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. ápr. 8. IV. évf. 15. sz. 26. l.

M.D.K.

Cselényi József

Rossini: Sevillai borbély c. vigoperájának szegedi előadására készitett "stilizált-modern, hangulatos" szinpadképet.

Bónis Ferenc: A Sevillai borbély Szegeden c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. ápr.15. IV. évf. 16. sz. 21. l.

M.D.K.

Cselényi József

Puskin: A postamester c. müvének szinpadképeit tervezte.

D.L.: "A postamester Szegeden."
Film Szinház Muzsika. 1960. Január 15. IV. évf. 3.sz
21. l.

Cselényi József, díszlettervező MDG

A Vígszínházban előadott Különös találkozó színpadképét tervezte.

Nagy Péter: Nyomozás a divat 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 9.

M.D.K.

Cselényi József diszlettervező

A stradfordi szinház meghivására ~~ez~~ 1962/ év januárjában Londonba utazik.
A rövid közlemény mellett szerepel a müvész fényképe.

Ujévi tervek vágyak remények rovatban
Cselényi József c. közlemény
Film Szinhá Muzsika. Bp. 1961. dec. 29. V. évf.
52. sz. 5. l.

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinház diszlettervezője a többek között vele folytatott interju során elmondja, hogy a szinház évi tizennyolc bemutatót tart és ezek diszleteit tervezi. A szövegközti egyik fényképfelvételen szerepel a "Bánk bán" diszletterve.

Illés Jenő: Országjáró Szinház.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. január 20. V. évf. 3. sz. 14. l.

M. D. K.

Cselényi József

Mesterházi Lajos: "A tizenegyedik parancsolat" c, drámájának diszleteit tervezte.

- - - - - - -

Az Állami Déryné Szinházban bemutatott "Koldus és királyfi" előadásához készitett szinpadképeket.

- - - - - - -

Kis Film Szinház Muzsika rovat "A Vigszinházban" c. hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. január 27. V. évf. 4. sz. 2. l. -- Földes Tamás: Koldus és királyfi.
Bp. 1961. febr. lo. V. évf. 6. sz. 28. l.

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinházban a Háry János előadásához tervezett diszleteit a kritika kiemeli.

- - - - - - -

Tennessee Williams: Orfeusz alászáll c. drámájának a Vigszinház-i előadásához készitett diszletterveiről a kritika magas elismeréssel ir. A diszletterveket Láng Rudolf müvésszel együtt alkották.

- - - - - - -

Potoczky Julia: Háry János c. kritikája
Film Szinház Müzsika. Bp. 1961. ápr. 28. V. évf. 17. sz. 39. 1.
Hámori Ottó: Orfeusz alászáll. Bp. 1961. junius 16 V. évf. 24. sz. 9-12. 1.

M.D.K.

Cselényi József

A Vigszinházban bemutatott -Mesterházi Lajos: "A tizenegyedik parancsolat" c. szinmüvének- előadásához tervezett "...szinpadkép kitünő jelképes és reális..."-irja dicsérő elismeréssel többek között a kritika.

Demeter Imre: A tizenegyedik parancsolat c. kritika Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. márc. 3. V. évf. 9. sz.9-11. l.

M.D.K.

Cselényi József

Az Állami Déryné Szinház Victor Eftimiu: A csavargó c. vigjáték előadásához a művész "ötletes diszlete hozzájárult az előadás sikeréhez"-irja a kritika.

- - - - - - - -

A "Játék a kastélyban" c. Molnár-felujitás Vigszinház-i előadásához tervezett diszleteket. A kritika dicséri.

- - - - - - - -

/ó/: A csavargó. c. kritika.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. junius 16. V. évf. 24. sz. 26. l. --- Sándor Iván: Játék a kastélyban. Bp. 1961. okt. 20. V. évf. 42. sz. 10-11. l.

M.D.K.

Cselényi József

Molnár Ferenc: "Játék a kastélyban" c. előadás díszletével kapcsolatban a művész elmondja, hogy Molnár darabjának könnyed, franciás hangulatát, hasonló könnyed diszlettel szeretné kifejezni. A diszlet egy metszetre emlékeztet majd, amit ugy lehet elképzelni, mint egy hatalmasan felnagyitott tollrajzot. A szövegközti képek egyikén szerepel Cselényi József egyik diszletének makettjével.

György András: Bemutatók, felujitások.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. szept. 1. V. évf.
35. sz. 16-17. l.

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinház /Kodály: "Háry János" -ban bemutatott/ c. daljátékához tervezett diszleteket.

- - - - - - -

A Vigszinházban szinre kerülő Tennessee Williams: Orfeusz alászáll c. drámájának szcenikai munkáit végzi.

- - - - - - -

H i r e k c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. ápr. 14. V. évf. 15. sz. 38. l. --- Ezen a héten c. rovat "Furcsa bolt" c. közleménye. Bp. 1961. május 19. V. évf. 2o. sz. 2. l.

MDK

Cselényi József, graf.

Illusztráció Kolozsvári regényéhez. Toll.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. 13.1. Ka/t.

Cselényi József, díszlettervező MDK

Az Ódry Szinpadon bemutatott szinmühöz a díszleteket tervezte.

Hámori Ottó: Hamletnek nincs igaza 8.1

NÉPSZABADSÁG, Dp. 1962. márc. 15.

Cselényi József, díszlettervező 7 Ok

Jó szinpadképet tervezett
Molnár Ferenc darabjához.

Csillag Ilona: Játék a Kastélyban 10. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. okt. 20.

M.D.L.

OSELÉNYI József

Az előadás díszletei

Hamletnek nincs igaza
Gáspár Margit szinmüve az Ódry Szinpadon

Magyar Nemzet 1962. március 7. 4.e.

Cselényi József

MDK

Állatkert

II. Plakátkiáll. 1956. N.Szal.

12.1.

Szelényi József, díszlettervező MDk

* Vígszínházban bemutatott Majakovszkij-mű díszleteit tervezte.

Antal Gábor: Poloska 2.1

ESTI HIRLAP bp. 1960. okt. 12.

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinházban bemutatott: Szophoklész: Antigoné-jához tervezett diszleteit a kritika kiemeli.

D.L.: Antigoné c. kritikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. dec. 7. VI. évf. 49. sz. 32-33. lap.

Cselényi József, díszlettervező MDH

A My Fair Lady-hez a díszleteket tervezte. (Operettszínház).

Fencsik Flóra: Az ezredes ideges 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. jan. 6.

M.D.K.

Cselényi József

Lukácsy András: "Othello a Déryné Szinházban" cimmel ir az előadásról és kiemeli a művész nek a darabhoz tervezett szinpadképeit.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. nov. 11.
XX. évf. 45. sz. 21. lap

M.D.K.

Cselényi József

A "Krónika" c. rovat hiradása szerint az Állami Déryné Szinházban kerül előadásra „VIII. Henrik és hat felesége" c. történelmi játék, amelynek diszletterveit a müvész késziti.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. dec. 2.
X. évf. 48. sz. 23. lap

MDK

Czelényi József, díszlettervező

A Déryné Színház Shakespeare bemutatójához a díszleteket tervezte.

(bel): Othello a Kulich Gyula téren 2

ESTI HIRLAP Bp., 1966. dec. 6.

Cselényi József

Cseres Tibor: "Őszi házasság" c. novelláját illusztrálta.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 22.
II. évf. 24. sz. 4. lap.

Cselényi József

Düsseumott: Fizikusok i
darabjának dívleteit terveste

Nagnava 1965 dec. 9

Czelényi József, díszletterverő MDK

A veszprémi Madách-előadás-hoz a díszleteket tervezte.

Bernáth Lánló, : Mózes 2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. márc. 8.

Gelényi József, díszlettervező MPK

A Áll. Budapest Táncegyüttes műsorához tervezte a díszleteket.

(Malkai): Ballada az emberről 2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. febr. 16.

M.D.K.

Cselényi József

Illés Jenő: "Madách-mü Veszprémben" cimmel ir kritikát a Mózes előadásról, s kiemeli a müvész által tervezett szinpadképeket.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. márc. 11.
X. évf. 10. sz. 4-5. lap

M.D.K.

Cselényi József

Demeter Imre: "Három hires mü Budapesten" c. kritikájában megdicséri a müvész diszleteit, amelyeket a Fővárosi Operettszinházban bemutatott "My fair Lady" előadáshoz tervezett.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 18.
X. évf. 7. sz. 4-7. lap

M.D.K.

Cselényi József

Robert, Duvivier és Jeanson: Különös találkozó c. művének bemutatójára készitett diszletterveket.
Vigszinház bemutató előadása.

Hegedüs Géza: Különös találkozó c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. okt. 5. VI. évf. 40. sz. 9-11. lap.

M.D.K.

Cselényi József

Lehár: a "Mosoly országa" c. operettjéhez tervezett szinpadképeket.
Fővárosi Operettszinház előadása.

-gh-: A "Mosoly országa" c.
Film Szinhaz Muzsika. Bp. 1962. nov. 30. VI. évf. 48. sz. 27. lap.

M.D.K.

Cselényi József

Követendő példaképen említi meg a művész nevét a Madách Szinházban előcsarnokában rendezett szcenikai kiállitáson szereplő diszlet és jelmeztervek felsorolásánál, illetve méltatásánál, a kiállitásról szóló közlemény.

Illés Jenő: Diszlet és Szinpad c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 22. VI. évf. 25. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Cselényi József

Diszlettervező művész londoni tanulmányuton járt. A különböző londoni szinházakban tapasztalt látványosságokról és az ezekkel kapcsolatos élményeiről „Londoni szinházi esték" címmel folytatásos leirást ad három egymásután következő példányban.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. ápr. 13. VI. évf. 15. sz. 42-43. a 16. sz. 42-43. és a 17. sz. 42-43. lapjain.

M.T.A.

M.D.K.

Cselényi József

Szimonov: "A lázadó lelkiismeret" c. művének bemutatójához tervezett diszleteket.
A Vigszinház előadása.

Illés Jenő: A lázadó lelkiismeret c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. márc. 23. VI. évf. 12. sz. 17. lap.

MDK

Cselényi József

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

M.D.K.

Cselényi József

Kállai István: Kötéltánc c. szinmüvét a szegedi Kamaraszinház mutatta be. A kritika kiemeli Cselényi József hangulatos diszleteit.

Lux - Dalos: Szegedről jelentjük c. közl. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 17. III. évf. 16. sz. 10-11. l.

M.D.K.

Cselényi József

A szegedi Nemzeti Szinház előadásai közül az "Ilyen nagy szerelem" c.előadás szinpadképeiről ir a közlemény. Megdicséri a vetitett diszletek hangulatos helyszin-illusztrálásait is többek között.

- - -

Scserbacsov: Dohányon vett kapitány előadásához is tervezett dszleteket.

- - -

Lux László: Szegedi képeslap.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. január 23. III. évf. 4. sz. 16. 1.
D.L.: Két vidéki szinházban c. rovat egyik kritikája.
Bp. 1959. márc. 13. III. évf. 11. sz. 17. 1.

Cselényi József, díszlettervező 7 Dk

A Déryné Színház előadásához a díszleteket tervezte.

Falus Róbert: Az Antigoné falun 9.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 4.

FÓRUM

A díszlettervezés — dramaturgia

CSELÉNYI JÓZSEF

a Rómeó és Júlia színpadképéről

1021

Egy fiatal színész mondta nemrégiben, fáradtan, előadás után: „Félek, eljön az az idő, amikor már nem tudok majd akarni." S mert találkozunk olyan fiatalokkal, akik elvesztették hitüket, s kapcsolatukat művésztársaikkal, örültünk most a Cselényi Józseffel folytatott beszélgetésnek. Szavaiban hit volt, lobogás. Gondolataiban — ha nem is mindenben értettünk talán egyet — megragadott a szenvedély, az útkeresés bátorsága. Ez az útkeresés nagy sikerrel járt: a „Rómeó és Júlia" díszletét nemcsak itthon fogadták tetszéssel, de a külföld is érdeklődik iránta. Erről a díszletről kezdődik hát a beszélgetés.

— A nézőtéren ülve, valaki megszólalt mögöttünk: „Igen, ez Verona." Első kérdés: járt Olaszországban?

— Soha. A díszlet lényege nem az volt, hogy utánozza, de megálmodja Veronát. Várkonyi Zoltán, aki hallatlanul sok inspirációt adott, a legforróbb égövi, legolaszosabb temperamentumú színteret kívánta. A hőmérővel lemérhető negyven fok celsiust kerestük!

— Azt hisszük, a hátsó fekete körfüggöny, s a nem valóságosan, de belülről, szinte a szereplők szenvedélyéből áradó fények kifejezték ezt az álmodott Itáliát. A vonalak, lépcsők, oszlopok harmóniájának érdekes ellentétet adott a díszletfalak nyers kidolgozása, mondhatnánk, neorealista érdessége . . .

— Mert Verona rongyból készült. A dráma számára kiválasztottuk a legmodernebb képzőművészeti formát, s ez a *tache-izmus*, amely az anyag kifejező erejét használja fel az asszociációk felkeltésére. A léc, a nyers díszletvászon a maga reális anyagszerűségében van jelen. Idegen anyagok egymáshoz való viszonyával hat. Így tudtuk kifejezni azt a „szuper-Itáliát", amelyben a reflektorfények megcsillogtatták a rongyokat. Maga a tacheizmus non-figuratív irányzat, mely hallatlan feszítettséget kap a dráma kifejezésekor, a színpad anyagszerűségében.

— A díszlet forgatása, s a színészek: Júlia, a dajka mozgása, a forgó díszletben — úgy érezzük — meglendítette a cselekményt. De megjegyezzük, sok jelenet túl közel van a földhöz. Leülhet-e Montague egy kőre az utcán?

— Egy valódi herceg nem, de egy színész-herceg, hogy az élet lesújtó pillanatait emberközelbe hozza, feltétlenül. Nem naturális, de szupercselekményre van szükség.

Most már kétszer fogalmazódott meg a mondatok mögött a díszlettervező szándéka, hogy sem a cselekmény, sem a díszlet számára nem kötelező a természethűség. Egy érdekes vita reményében élesen fogalmazzuk meg következő kérdésünket:

— Úgy tudjuk, néhány évvel ezelőtt a Déryné Színház felajánlotta, hogy tervezze meg Ibsen Nórájának a díszletét. A terv megvalósítására azonban nem került sor, mert nem akart naturalista Babaotthont tervezni.

— Ez igaz. Pontosabban: kértem a színház vezetőségét, hogy ne nekem kelljen a díszletet tervezni.

— De —, s meg kell mondanunk, kérdésünket önmagunkkal is vitatkozva tesszük fel — Ibsen, Csehov drámáinál, úgy érezzük, kifejezőbb a naturalista díszlet. Csehovnál például a cselekmény rugóit jelző lelki változások csak úgy érvényesülhetnek, ha a szereplők el-eljátszadoznak egy függönnyel, kellékkel . . .

— Büntetendő cselekmény egy letűnt stílusirányt felidézni! — *vág bele a kérdésbe.* — Ez múzeum volna, nem színház. Csehovot 1963 igényeinek megfelelően kell színpadra fogalmazni. Vegyünk egy példát. Ha Csehov azt írja, hogy valaki félrehúz egy függönyt, akkor tervezek függönyt, de esetleg nem lesz fal. Ha Csehov azt kívánja, hogy a szereplő falhoz támaszkodjék, lesz fal, de mondjuk, nem lesz ablak. Egy dolgot nem lehet büntetlenül megtenni: egy elmúlt század lejárt színházművészeti stílusát változatlanul színpadra vinni. A nézők látáskultúráját minden áron fejleszteni kell. Úgyis hallatlan nagy nosztalgia él az emberekben a századforduló képzőművészete iránt. Rám elszomorítóan hat, ha sokan az őket otthon körülvevő nachtkasztlik és falvédők ízlésmódjából szemlélik a színpadot, és ha nem a századforduló „alkotásait" kapják, képtelenek közeledni az újhoz.

— Előfordult-e már az, hogy a közönség gratulált egy díszlethez: „Milyen szép . . ." — s ez elkeserítette?

— Hogyne. Némely díszletsiker egyenesen tragédia. Egy díszlet nem lehet öncélú. Sem öncélúan absztrakt, sem öncélúan szép. Csak a darabbal együtt lehet érthető. A legjobb díszlet is rossz, ha darabellenes.

— Ha felmegy a függöny, s a felvonás megkezdése előtt tapsolnak, ez baj?

— Baj. Mert a díszlet eljátszotta a darabot.

— Miben jelölné meg a díszlet célját?

— A díszlet a darab kifejezése. A cselekményt alátámasztó atmoszférikus telítettség kisugárzása. A néző fantáziájának, asszociációs képességeinek növelése. A díszlet-tervezés: dramaturgia. S ha a közönség fantáziája olyan nagy lesz, hogy a díszletet szinte már magnetofonba lehet mondani, akkor lesz a legtökéletesebb.

— De ha a díszlettervezés dramaturgiai és rendezői tudást kíván, a rendezőnek ismernie kell-e a képzőművészeti eredményeket?

— Igen. Ezért elkeserítő, hogy a kétfajta utánpótlásnak semmilyen kontaktusa nincs egymással, pedig az ifjú tervezők, rendezők együttléte akár színházban, akár baráti alapon kölcsönös alkotókedvet és alkotásokat eredményezhetne. — Talán revideálni lehetne a kapcsolatot rendező és díszlettervező között. Ma az a helyzet, hogy több-kevesebb vita után a rendező szuverén hatalma dönt. Kevés olyan díszletet terveztem, amelyben nem voltam „benne", de alig néhányat vallok törvényes gyermekemnek. És sajnos, megalkuvásaim néha olyan jól sikerülnek, hogy fegyvernek használják ellenem.

— És a Közönség?

— A néző partner a jó ügyhöz! Most éppen Várkonyival való együttes munkánk bizonyította ezt. Az igazán jó, igazán korszerű nemcsak az intellektuelekre hat. A jó ügyet, az igazi korszerű megoldást a nem képzett ember is elfogadja. Magyarázni talán nem tudja, de képes mellette kiállni.

— Vajon a modernség nem kompromittálta-e magát?

— Csak a „modernkedés". Mert az igazi modernség olyan, mint a fehér holló. De miért nem neveljük a közönséget? Miért nem visszük tárlatra? Miért nincsenek vitadélutánok a dramaturgiáról? Én hiszek a közönségben.

Felcsattan a hangja:

— De nem hiszek a színházi szatócsnak, aki naturalizmust ad, mert szerinte a közönség azt kedveli és olcsó. Művelnünk kell az embereket, nem szolgálhatunk nekik poros, hatvanéves utánérzésekkel, melyeket aztán — mert sokszor megtévesztették — már nem cserél el a kompromittált „modernkedéssel".

— S mi a teendő?

— Leülni, egy kicsit aggódni, mielőtt újra munkához látnánk.

Nagy Judit

Lajtha emlékhangverseny

A februárban hirtelen halállal elhunyt Lajtha László emlékét idézte ez a hangverseny. Tervezői születésnapi köszöntőnek szánták a hetvenéves zeneszerző ünneplésére, amikor a „Tavaszi-bérlet" hangversenysorozatába beillesztették. De Ady szavai — úgy látszik — napjainkban is időszerűek; „mi mindig mindenről elkésünk", s a hónapokkal megkésett születésnapi köszöntőből így lett halotti megemlékezés.

A műsoron Lajtha művészetének két különböző oldalát mutatta be a Capriccio balettszvit néhány tétele, s az In memoriam gyász-zenéje. Az előbbi, szerzőjének derűs, könnyed, szellemes műveiből adott ízelítőt, abból a franciás játékosságból, melyet oly sokat emlegetnek Lajthával kapcsolatban. A világháború éveiben írt „In memoriam" mély megrendültséggel siratja el minden háború halottjait. A belső megrázkódtatás megragadó hangja hevítette át a szimfonikus költemény kitűnő előadását is. Az előadók, az Állami Hangversenyzenekar, a vezénylő Ferencsik János — Lajtha egykori növendéke — és velük a jelenlevők az elhunyt mesterre is emlékeztek ezzel a gyász-zenével. A megemlékezés szép szavait Újfalussy József mondta el, méltatva a zeneszerző nemzetközi és hazai jelentőségét.

A hangverseny első felében Bartók Magyar képeit és Hindemith Mathis-szimfóniáját hallottuk, hevenyészett, középszerű előadásban. E szürke produkcióért azonban kárpótolni tudott a koncert második fele, mely a nemzetközi hírű zeneszerzőhöz méltó művészi erővel áldozott Lajtha László emlékének. **(fábián)**

Ljubomir Bodurov, a Szófiai Operaház tenoristája a Carmenben vendégszerepelt. Hősi jellegű, tartalmas orgánuma nemcsak a magas regiszterben szól, hanem a középfekvésben is. A Ferencsik János-vezényelte, s amúgy igazából kézbefogott Carmen-előadás kitűnő támasza volt a vendégtenoristának. A képen: Komlóssy Erzsébet és Bodurov. (Kertész Gyula felv.)

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA
1963 APR 12
Magyar Hirdető
SAJTÓIGAZGATÓ
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Érdekes és vonzó

műsorú hangversenyt adtak a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola ütő-tanszakának hallgatói. Kitűnő tanáruk, Schwarz Oszkár vezényletével bemutatták — Magyarországon először — Carlos Chavez mexikói zeneszerző 1947-ben írt világhírű művét, ütőhangszerekre komponált Toccatáját, s ősbemutatóként Ottó Ferenc két kompozícióját: az Ária és Scherzo-t, s az ütőhangszerekre komponált Koncert-et. A hangverseny bemutatói rendkívüli sikert arattak, meggyőzően bizonyítva az elhangzott művek vonzó érdekességét, s az intézet ütő-tanszakos növendékeinek kiváló felkészültségét.

szólaltatta
-i koncertjén
araterem. A
verseny közreműködő-
Szabó Zsuzsa zongora-
művésznő volt.

Ami a vonzó műsor-keltette reményeinket illeti: azok csak részben váltak valóra. Beethoven quartetto serioso-jának interpretálását — az együttes képességeit figyelembe véve — semmiképpen nem tekinthetjük még érett produkciónak. Technikai értelemben sem — ez esetben korántsem szólhatunk kristálytiszta intonációról — de még kevésbé a finom árnyalatokat, kontúrokat illetően. Sokkal kedvezőbb képet nyújtott a Brahms-kvintett előadása. Igaz: ebben nagy része volt Szabó Zsuzsa erőteljes, ugyanakkor bensőséges zongorázásának is. Az ő játéka alkotta a teljes mű „interpretációs gerincét", melyet méltó, kulturált módon egészítettek ki a vonósok.

A hangverseny legjelentősebb és legegységesebb produkciója azonban Debussy vonósnégyesének előadása volt. Kitűnő együttes-munkának, példás kidolgozásnak, a ritmikai és dinamikai finomságok és ellentétek nagyhatású kifejezésének lehettünk itt tanúi. Ez a sokszínű, magával ragadó előadás megerősített bennünket abban, hogy a Weiner-vonósnégyestől sokat várhatunk még — s hogy igényességünk mércéjét bízvást állíthatjuk magasra. **Bónis Ferenc**

MÁV Szimfonikusok

A MÁV Szimfonikusok legutóbbi koncertjét vendégkarmester, a bécsi *Kurt Richter* vezényelte. A hangverseny szólistája *Kovács Dénes* volt.

A műsor első részében Theodor Berger „Rondo giocoso" című művének előadása sikerült a legjobban. Kevésbé tetszett Richter Beethoven-tolmácsolása. Hiányoltuk az összefüggő építkezést. A zenekari hangzás is néha erőszakoltnak tűnt. A Bach-versenyműben Kovács Dénes nem érte el szokásos formáját, a Mendelssohn-koncert előadása azonban igazi előadóművészi remeklés volt. Kovács hiánytalanul juttatta érvényre a muzsika fiatalos, lelkes pátoszát, boldogan áradó dallamformálását. A szólista nagyszerű teljesítménye a zenekart és karmestert is magával ragadta, és így örömünk ezúttal teljes lehetett. A hangverseny befejezéseként a Tannhäuser-nyitány hatásos, erőteljesen felépített előadását hallottuk.

(M. M.)

A Weiner vonósnégyes a Kamarateremben

Cselényi József

MDK

Illusztráció Kolozsvári regényéhez, toll

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Cselényi József M.Đ.K.

"z előadás diszletei

Hámos György:B artem Harvey Mary Chase vigjátéka a Vigs szinházban

Magyar Nemzet 1963. március 24. 7.1.

M.D.K.

Cselényi József

Schiller: Ármány és szerelem c. művének diszletterveit készitette a Faluszinház előadásához.
Dr. Székely György kritikájában megjegyzi: „... gyorsan változtatható, a mélységet függönyökkel tagoló, érdekes alaprajzu játékteret hozott létre."

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. május 13. IV. évf. 20. sz. 35. l.
dr. Székely György: Ármány és szerelem. c. kritikája

Cselényi József, díszlettervező 7 D4

A díszleteket tervezte

Hámos György: A Romeo és Júlia a Vígszínházban 8.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1963. jan. 31.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszlete

Mátrai-Betegh Béla: Rómeó és Julia a Vigszinházban

Magyar Nemzet 1963. január 27. 9.l.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás díszlete

/z.l./ A Denevér a Déryné Szinházban

Magyar Nemzet 1963. április 30. 4.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Cselényi József
ORSZÁG VILÁG
1966 MÁR 11.

1021

„Új" magyar színpadi remekmű:

MADÁCH „MÓZES" DRÁMÁJA VESZPRÉMBEN

Juhász Jácint (Hur), Majczen Mária (Mirjam), Bicskey Károly (Mózes) és Dobák Lajos (Áron) (Bojár Sándor felvétele)

Az isten parancsainak oly sokszor ellenálló népét — annyi bolyongás után — a Kánaán küszöbére vezető Mózesnek Jehova jutalmul megengedi, hogy belenézhessen addig láthatatlan arcába. És — ezt már a Mózest megszemélyesítő Bicskey Károly arcáról olvashatjuk le! — a leleplezett arcban az ellentmondásos jövendőt, az új küzdelmeket látja meg a Kánaán-megtalálás ügyéért oly nagy küzdelmeket vívó. A jövő valóban nem olyan békés, nem olyan örökké gyönyörű, mint azt az Ígéret Földjének távoli látványa sejteti. A látomásaiban és elhivatottságában szilárdan bízó népvezér azonban mégis úgy érezheti, hogy nem élt, nem harcolt, nem szenvedett hiába. A pusztában felnőtt egy új nemzedék, amely mégiscsak belép Kánaánba, és ha új problémák, új feladatok adódnak, megszületnek az új Mózesek is . . .

Azt, hogy a történelem új meg új nehézségeket vet fel, de hogy azokat vállalni kell — még akkor is, ha a »törvények meghallói«-nak több gyötrelem az osztályrészük, mint a süketeknek, a közömbösöknek — közvetlenül is kimondja Madách drámája. De tulajdonképpen erről szól az egész mű. Ami »Az ember tragédiája«-t oly naggyá teszi — a gondolat-gazdagság, az ellenétek egymással való szembesítése, az emberség fogalmának minden érzelmességet mellőző, drámai értelmezése — ad szárnyakat a »Mózes«-nek. Az ősi zsidó legenda csak keretet, külső »köntös«-t a Bach-korszak pusztájában bolyongó magyar nép sorsa meg érzelmi töltést — kölcsönöz a Tragédián már túljutott Madách gondolatának, hogy az emberiség sorsa, új meg új tragédiákon és új meg új Kánaánokon át, mégiscsak előre visz. Hamis bálványok szédítik, a szigorú Jehova sújtja a népet, s a nép vezetőjének még fokozottabban át kell élnie a testi-lelki kínokat. De a feloldás mégis a problémák tudatosítása és vállalása. Ez a puritán szépséggel, »magas feszültség«-gel kifejtett mondanivaló teszi a »Mózes«-t a modern epikus színház (Brecht, Peter Weiss, stb.) rokonává. A veszprémi Petőfi Színház előadásain egy több mint száz esztendeje írt, de minden ízében korszerű, nagy dráma születik újjá . . .

Ebben igen nagy érdeme van Keresztury Dezsőnek, aki úgy »nyeste meg« Madách alkotását, hogy megszabadította azt elavult kifejezésektől és némely henye fordulatoktól, ám nem nyult sem a mű törzséhez, sem gyökérzetéhez. Ez az »átdolgozás« csak az árnyékot vonta el a műben rejtőző, feszülő fényforrásoktól. És a veszprémi színház — a maga lehetőségei közegében — ugyanazt a Madách-i mondanivalót, ugyanazt a »modern klasszicitás«-t szolgálta, mint Keresztury. Turián György rendezésében — különösen a második részben — mindaz, ami a színpadon történik, egyszerre történet és gondolati jelkép; külső formáival és belső tartalmával egyaránt érdekes. Komoly segítség a rendezés, az előadás számára Cselényi József több nagyszerű díszlete. S a megragadó, a fölemelő tragédiát festi alá Láng István fülünkben és szívünkön dörömbölő muzsikája.

Bicskey Károly nagy odaadással, felkészültséggel jelenítette meg Mózes — belső harcoktól és végiggondolt gondolatoktól — monumentális alakját. Meg kell azonban említeni Kenderesi Tibor Kálebjét, Hegyi Péter Abiram-ját, Majczen Mária Mirjamját és Somhegyi Tibor helyenként kissé elfogódott, de lényegében jól felfogott Józsué-ját is. Nem állítjuk, hogy a veszprémi színház előadása eljutott a fénylő feladat magaslatára. De hogy oly fénylőnek látjuk — a színpad »próbá«-ja után is — a »Mózes«-t, abban szerep jutott a veszprémi színészek áldozatos lelkességének is.

A. G.

A LÁTHATÁRON

A PETRÓLEUMLÁMPÁTÓL – A CSÓNAKMOTORIG

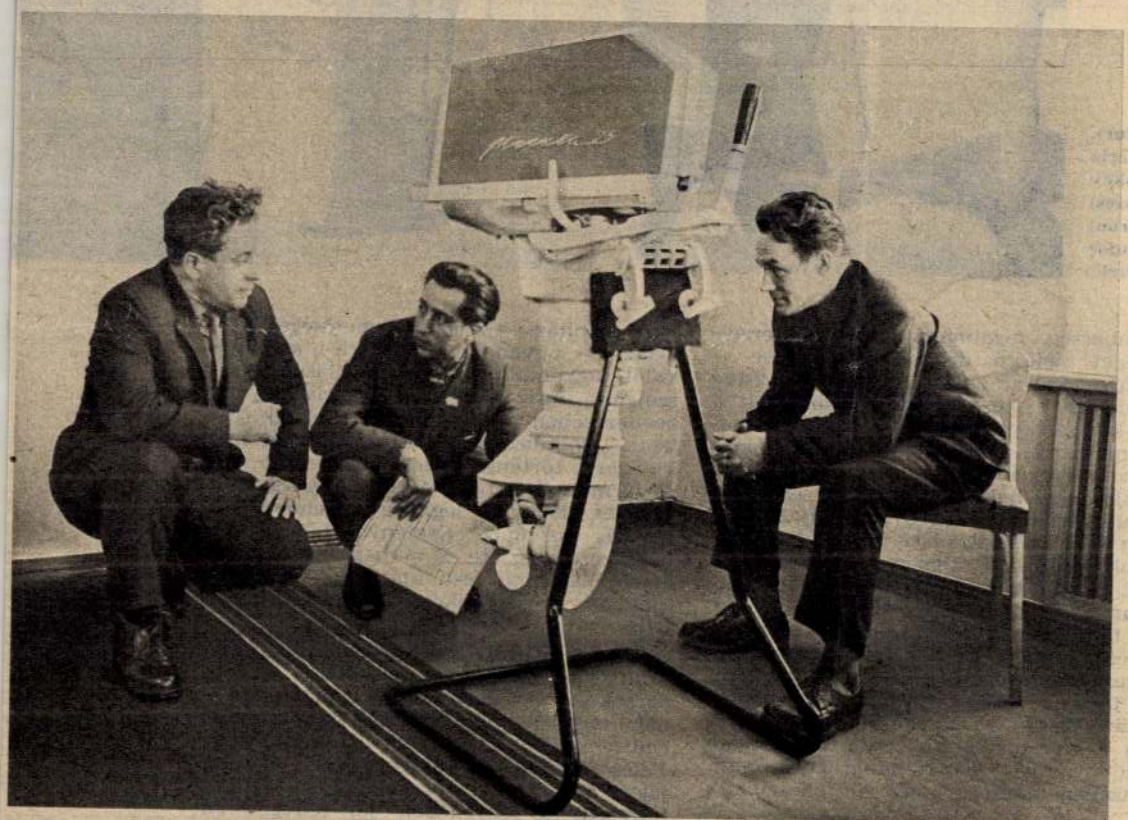

A »Moszkva 25«-ről tanácskozik a »vezérkar«: (balról jobbra) Valentyin Sztyepancsenko főmérnök, Borisz Pljuta főkonstruktőr és Borisz Bogacsov igazgató

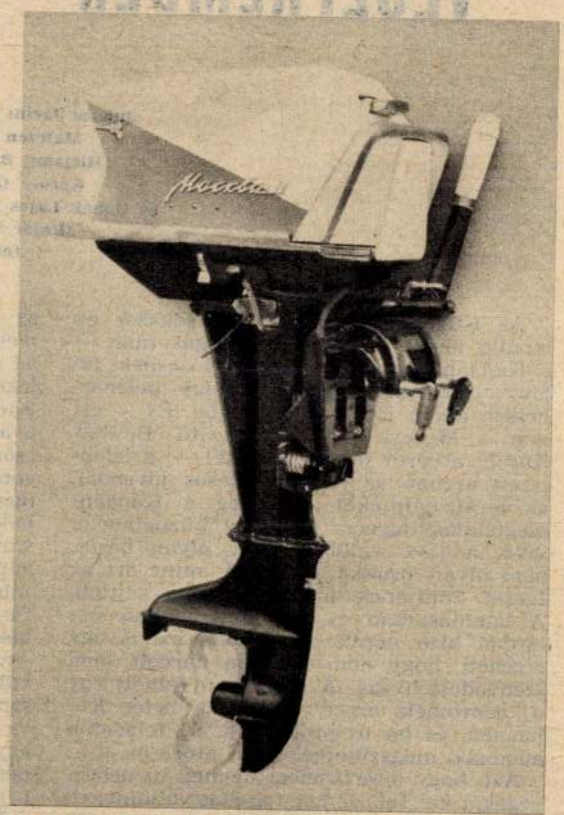

Íme, a »Moszkva 11«

(Fotó: APN — L. Simanovics felvételei)

A magyar motorcsónak-sport hívei között „maguk bütykölték" motorokat, vagy pe-

A petróleumlámpától a csónakmotorig

Díszletek világversenye

Pazar kiállítású albumot hozott *Párizsból a posta a Színháztudományi Intézetnek. Címe „Le decor de theatre dans le monde depuis 1950”.* A Szovjetuniótól Japánig, az Egyesült Államoktól Kubáig, a világ valamennyi országa képviseleteti magát benne az utóbbi másfél évtized legérdekesebb, legjelentősebb díszleteivel. Az album nemcsak a díszletek fényképét, de tervezőjük pontos biográfiáját is tartalmazza. Világszerte ismert nevek jelzik a kötet színvonalát: *Bernard Buffet, Vértes Marcell, Oskar Kokoschka.* Találkozunk a svájci *Teo Otto*, a jugoszláv *Milenko Serban*, a szovjet *Anatolij Boszulajev*, az olasz *Zefirelli* nevével; sőt, saját darabja, a „Biedermann és a gyújtogatók”-hoz készített érdekes díszletével *Max Frisch*, az író is szerepel.

Az értékes kötetnek jóleső magyar vonatkozása is van. A magyar díszlettervezők szép számmal kaptak helyet a könyvben. *Cselényi József, Fülöp Zoltán, Rajkai György* két-két tervével, *Köpeczi-Boócz István, Pán József, Siki Emil, Upor Tibor* és *Varga Mátyás* egy-egy tervével szerepel.

—drás

Ára 60 fillér

IX. évfolyam

1964. szept

Esti Kr

Cselényi József MDK

diszlettervező

két tervével szerepel a "Le decor de theatre /igy az EH-ban/ dan le monde depuis 1950" c. albumban.

-drás: Diszletek világversenye.
ESTI HIRLAP 1964 szept. 3.

Cselényi Józse f M.D.K.

Müvei a kiállitáson

/g.i./ Husz év szinpadképei

Magyar Nemzet 1965. május 22. 4.l.

Czelényi József, díszlettervező MDH

A díszleteket tervezte.

— A Szentivánéji álom a Városmajori Szabadtéri Színpadon 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. aug. 4

Cselényi József ohisaletervező

Szöveg ben említve: Illyés Gyula Bolhabál című darabja az állami Déryné Színházban, kritika ohisaletekről

1966. febr. 22. Népszabadság. Pálmai Pál: Bolhabál című cikke.

Cselényi József M.D.K.

Az e lőadás díszlete

Görgey Gábor: A fizikusok

Dürrenmatt -bemutató a Vigszinházban

Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 11. 1.

Cselényi József M.D.K.

Az e lőadás diszlete

Görgey Gábor: A fizikusok

Dürrenmatt -bemutató a Vigszinházban

12. 11. 1.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás díszletei

Zay László: Mózes Madách drámai költeménye Veszprémben
Magyar Nemzet 1966. március 11. 4.1.

Cseleényi József
Szerverő

M.D.K.

A Déry szinház sok darabjának szerverője, s a Vigszinház vendégművésze.

Révész Zsuzsa: Huszt év szinpadképei
Művészet, 1965. szept. – 39 lap.

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinházban "VIII. Henrik és hat felesége" c. előadáshoz készitett szinpadképterveket.

/i.j./: Déryné Szinház: VIII.Henrik és hat felesége c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. febr. 3.
XI. évf. 5. sz. 22. lap

M.D.K.

Cselényi József

Sarkadi Imre: "Ház a város mellett" c. darabjához tervezett szinpadképeit kiemeli Sndor Iván: "Ház a város mellett" c. kritikájában.

Veszprémi Petőfi Szinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967.ápr .28.
XI. évf. 17. sz. 8-9.lap

Csetényi József

Ibsen: Borkman c. szinmüvének
dinleteit tervezte a Vígszinházban

Négnaya 1965 nyár 18

Selényi József

hadáchi hőres i dokuspának
dinleteit tervezte a Veuprém
Petőfi minházban (emlitve)

Nagyvaca 1966 III. 25 2 old.

Cselényi József

A „My fair Lady" dinlateit
tervezte az Operettminházban

Nagymaros 1966 feb. 22

MDK.

Cselényi József

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 máj.22.lap -

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinházban bemutatott Hamlet előadásá
hoz tervezett diszleteket.

A Hamlet a Déryné Szinház müsorán c.
Film Szinházv Muzsika, Bp. 1964. márc. 27. VI
VIII. évf. 13. sz. 3. lap

M.D.K.

Cselényi József

A diszlettervezésről ir a lapban "Szinpadkép, jelmez, világitás" cimmel. Külföldi tanulmányutjáról visszatérve beszél kinti tapasztalatairól, szindarabokhoz alkalmazott diszletekről, előadásokról.

Film/
Színház Muzsika, Bp. 1964. márc. 2o. VIII. évf.12. sz. 1o-11. lap

M.D.K.

Cselényi József díszlettervező

A Jászai Mari-díj II. fokozatával tüntették ki,-írja a lap "Művészeti díjak 1964"-címmel.

Film Színház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 3. VIII. évf. 14. sz. 12. lap.

Cselényi József, díszlettervező MDK

Dürrenmatt fizikusok c. sündarabjához

a díszleteket tervezte.

(Vígszínház.)

Pándi Pál: Igazság és illúzió 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 18.

Cselényi József, díszlettervező, MDK

A Déryné Színházban bemutatásra kerülő műhöz, az Édes fiaim-hoz tervezte a díszleteket.

S. E.: Arthur Miller a „Thália autóbuszán" 2

ESTI HIRLAP bu. 1964. dec. 4.

M.D.K.

Cselényi József

Hámori Ottó:Ujévi szinházi levél c. beszámolójában Pierre Vercors: "Zoo, avagy az emberbarát gyilkos" c. komédiájáról ir, amely a Vigszinházban került előadásra s diszleteit tervezte a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. jan. 1. IX. évf. 1. sz. 5-6. lap

.

M.D.K.

Cselényi József

Az Irodalmi Szinpadon bemutatott "Három drámai miniatür": Goethe Ős-Faustja, „Aucasin és Nicolette"c. francia széphistoria és Puskin "Cigányok" c. költői elbeszélése előadásához tervezett szinpadképeket.

- - -

A febr. 22.-i 7. sz. lo. lapján N.J.:"Három egyfelvonásos az Irodalmi Szinpadon" cimmel szintén megemliti a müvész diszleteit.

- - -

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. jan. ~~15~~ 8. IX. évf. 2. sz. ~~4-5~~ 2. lap
"Aktuális" c. rovat hiradása.

M.D.K.

Cselényi József

Robert Thomas: "Szegény Dániel" c. bünügyi komédiájához tervezett diszleteket.
Vigszinház előadása.

"Aktuális" c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. febr. 19. IX. évf. 8. sz. 2o. lap

M.D.K.

Cselényi József

Geszti Pál: "Szegény Dániel" c. kritikájában kiemeli a müvész szinpadképeit, amelyeknek egy részét g fényképfelvételeken bemutatja a lap. Vigszinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. márc. 5.
IX. évf. lo. sz. 8. lap

M.D.K.

Cselényi József

Diszlettervei szerepelnek a Szinházmüvészeti Szövetség által a MEMOSZ székházban rendezett kiállitáson az elmult husz év szinpadképei , jelmeztevez és plakátjai között.

N.J.: Egy kiállitás képei c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 11. IX. évf. 24. sz. 13. lap

Gelényi József, díszlettervező MDA

Helyet kapott a Párisban megjelent „Le decor de theatre dans le monde depuis 1950." c. műben.

– más: Díszletek világverseny 2

ESTI HIRLAP bp. 1964. szept. 3

Sz. D. K.

Csalényi József

Németh László: „A Nagycsalád" c. drámájának veszprémi előadásán készített diafelvételek.

Demeter Imre: „A Nagycsalád — Veszprém ben" c. Film Színház Muzsika, Bp. 1964. okt. 30, VIII. évf. 44. sz. 15. lap.

M. D. K.

Cseléngi József

A Miskolci Szinkárban bemutatott „Háboru és béke" c. előadáshoz tervezett „modern, kitünő játékteret adó diszleteket." – irja a kritika.

G. P.: „Miskolc." c.
Film Szinkár Muzsika, Bp. 1964. okt. 16.
VIII. évf. 42 sz. 20. lap.

M. S. K.

Cselényi József

Máriássy Judit: „Egy áldozat oallomása" c. minházi benámolójában a művésznek a Pygmalionhoz tervezett diszleteit dicséri.

Film Szinhár Muzsika, Bp. 1964. juni 5. VIII. éof 23. sz. 21-22. lap

M. I. K.

Cselényi József

Csurka István: „Szájhős" c. komédiájának előadásáha kénitett diszleteit a kritika kiemeli.
Vigszinhár előadása.

Illés Jenő: „Szájhős" c. kritikája.
Film Szinhár Muzsika, Bp. 1964. okt. 9.
VIII. évf. 41. sz. 15. lap.

M. I. K.

Cselényi József

Csik István a Veszprémben előadott Othello előadásról írott kritikájában igen komolyra értékeli a művész által Ferencett szinpadképét.

Film Szinhár Muzsika Bp. 1964. május 22. VIII., évf 21. sz. 15. lap.

Cseleinyi József

festőművész.

A Dekoráció Vállalat művésze, a berlini nemzetközi Kiállításra közösen kérzít egy festményt & Szemerei Zoltán, - Csizmadia Emil- és Hovescu János festőművészekkel.

Világosság, 1951, Júl. 17.

M.D.K.

Cselényi József

Bárány Tamás: "Farkasok" c. drámájának előadásához tervezett diszleteit a kritika kiemeli.
Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének előadása.

Illés Jenő: "Regények szinpadi élete" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. nov. 5.
IX. évf. 45. sz. 8-9. lap

M.D.K.

Cselényi József

A Vigszinházban bemutatott, -Dürrenmatt: "Fizikusok" c. müvének előadásához tervezett szinpadképeit dicséri a kritika.

Hámori Ottó: "Korunk kérdései a szinpadon."c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. dec. 1o.
IX. évf. 5o. sz. 4-6. lap

M.D.K.

Cselényi József

A Déryné Szinházban bemutatott "Álom és valóság" c. Edmund Morris-dráma szinpadképeit tervezte.

Horváth László: Két bemutató a Déryné Szinházban c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. dec. 17.
IX. évf. 51. sz. ~~14~~/15. lap

M.D.K.

Cselényi József

A Fővárosi Operett Szinházban a My fair Lady előadásához tervezi a szinpadképeket.

"Krónika" c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. dec. 17.
IX. évf. 51. sz. 23. lap

Cselényi József, díszlettervező MDK

A színpadképeket tervezte az Irodalmi Színpad új műsorához.

Fodor Lajos: Drámai miniatűrök 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. jan. 21.

MDH

Szelényi József, díszlettervező

Cecil Beaton terveit felhasználva
készítette el az Operettszínház
vénére a díszleteket.

Molnár G. Péter: My fair Lady 8.

NÉPSZABADSÁG Gy. 1966. febr. 26.

Czelényi József, díszlettervező

Illyés Gyula Kópé-játékához
a díszleteket tervezte.

Pándi Pál: Bolhabál 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. febr. 22.

Cselényi József, díszlettervező MDK

Vercors Komédiájához (Vígszínház)

tervezte a szinpadképet.

A. G.: Zoo avagy Az ember-barát gyilkos

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1965. jan. 11.

Cselényi József MDK

A rendező és díszlettervező együttműködésével jött létre Upor Tibor, Varga Mátyás, Köpecsi Bócz István, Cselényi József/Biedermann/ jónéhány stílusos díszlete.

Illés Jenő: Díszlet és Színpad.

FILM, Színház, Muzsika. 1962 jun. 22.
34-35.l.

Cselényi József M.g.K.

Az előadás diszlete

Z.L.:Twist Olibér A Déryné Szinház ifjusági bemutatója

Magyar Nemzet 1963. február 15. 4.1.

MDK

Cselényi József

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

XIX

Geschenk Idaeet

Plakettenvdeneti Xiéliités Ernst Museum 1955.

Ket.

Cselény i József M.D.K.

Az előadás diszlete

Mátrai- Betegh Béla: Zoo, vagy az emberbarát gyilkos
Vercors komédiája a Vigszinházban
Magyar N emzet 1965. január 9. 4.1.

Cselényi József, díszlettervező MDG

A Déryné Színházban előadott „Szeretve mind a vérpadig" c. drámához a díszletet tervezte.

– : 51 nap alatt 53 előadás 2

ESTI HIRLAP

bp. 1963. dec. 13.

Cselényi József

Díszletek „Zoo, avagy az emberbarát gyilkos" c. Vercors darabhoz, a Vígszínházban.

említve.

Népszava, 1965 jan. 5. 2. l.

Szelényi József, díszlettervező 0104

A Vígszínházban bemutatott darabhoz a díszleteket tervezte.

Pesold Ferenc: Hátsó ajtó 2

ESTI HÍRLAP, bp. 1963. szept. 28.

Cselényi Józse f M.D.K.

Az előadás diszlete

Gábor István : Nagy család
Németh László drámájának második része Veszprémben
Magyar Nemzet 1964. december 31. 4.l.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszlete

Gábor István : Nagy család
Németh László drámájának második része Veszprém-
ben

Nagy ar Nemzet 1964. december 31. 4.1.

Czelényi József, díszlettervező MDH

A Vígszínház felújításához a díszleteket tervezte.

Bernáth ~~[illegible]~~ László: Az ördög 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. dec. 21.

Cselényi József

Díszletek a „Bakonyi történet"-hez. (Dényné Szinhaj).

eculi tre.

Népszava, 1965 márc. 10. 2. l.

Csalányi József

P. Horváth Lámó: Bakonyi történet
c. dokumentáris dimlatott tervezte
a Dékyné Szinházban

Nagymaros, 1965, márc. 10, 2 old.

Cselényi fónej

Dinleteket tervez Robert Thomas
Szegény Dániel c. darabjához
a Vigminkárban

Nézmava, 1965, márc. 31., 2 old.

Csekényi József
Iparművész

M.D.

A Vigszínház Romeo és Julia
szinpadának díszletét tervezte.

Révész Zsuzsa: Szinpadtervező művészeliink a ...
Művészet, 1964. dec. - 31 lap

Cselényi. János

Diplomatikai tervez (Csiky gerjes):
Nagymama c. darabjákon az
operettnikázban (emlitve)

Négnaua, 1964, nov. 6, 2old.

Csélényi Jónyi

Diszletekre tervez Csurka:
Hájkösi komediájához
a Vígmin kártan (emlitve)

Nyomva, 1964, nov. 4. 2 old.

CSelényi József M.D.K.

Az előadás diszlte

Mátrai-Betegh Béla: Tüz a vizen . Képek a Szentivánéji álom uszó-szinpadi előadásáról

Magyar Nemzet 1963 augusztus 3. 4.l.

1963 AUG 8

A Fővárosi Operettszínház nagy sikerű bemutatkozása Olaszországban

Trieszt, augusztus 7.

(Munkatársunk telefonjelentése.)

Forró, nagy sikerrel kezdte meg olaszországi vendégszereplését a Fővárosi Operettszínház együttese. Az előadás színhelye a trieszti Castello di San Giusto nevű hatalmas, kitűnő akusztikájú szabadtéri színpad volt, amely tulajdonképpen egy magas kőfallal körülvett, igen impozáns régi várudvar, több mint 4000 férőhelyes nézőtérrel.

Már napokkal az előadás előtt eladtak minden jegyet. Triesztben nagy hagyománya van az operettnek, nyaranként általában rendszeresen tartanak könnyűzenei és operettfesztiválokat a városban, s Európa legjobb együtteseit hívják meg. A közönség rendkívül igényes — éppen ezért különösen értékes a Fővárosi Operettszínház premierjének nagy sikere.

A *Csárdáskirálynő* „olasz változata" lényegesen rövidebb az eredetinél, a prózai részekből elég sokat elhagytak, és inkább arra törekedtek, hogy Kálmán Imre muzsikája szóljon többet, jókedvű komédiázás, szép énekszámok, látványos és lendületes táncok kíséretében. A történetet a színpadi cselekményben részt vevő narrátor — *Békés Rita* — közvetíti olaszul.

A nézőtér tapsviharral fogadta a zenekart, amely *Bródy Tamás* vezényletével az előadás előtt az olasz himnuszt játszotta el, és hangos tetszésnyilvánítás jutalmazta a kigyúló reflektorok fényében feltűnő impozáns szabadtéri díszleteket (*Cselényi József* munkája). Az együttes játékáról a legnagyobb elismeréssel kell szólni. Hosszú, lelkiismeretes felkészülés előzte meg ezt a vendégszereplést — amely egyébként a társulatnak első nyugat-európai turnéja —, okos változtatásokat hajtottak végre a darab szerkezetében, pergő ritmusos, gyors így az előadás. *Németh Marika* bemutatkozását rokonszenvvel fogadta a közönség, partnerével, *Baksay Árpáddal* kitűnően énekelt, sikert aratott.

Az előadás motorja — mint mindig — *Rátonyi Róbert* volt, valahányszor a színpadra lépett, tapsorkán fogadta; *Gyenes Magdával* közösen előadott táncaikat sokszor meg kellett ismételniük, a hatalmas nézőtér tombolva követelte újra meg újra. Honthy Hanna és Feleki Kamill „klasszikus" szerepét ezen a turnén *Petress Zsuzsa* és *Csorba István* vette át, új szerepkörükben mindketten kitűnőek voltak. Több nyíltszíni taps jutalmazta *Ferencz László* és *Homm Pál* játékát is. Nagyszerűen szólt a zenekar, jól szerepelt a tánckar és a kórus; az előadás végén a közönség mintegy tíz percen át együtt énekelt a színészekkel.

A Fővárosi Operettszínház előadásán — a város társadalmi életének több vezető személyisége között — megjelent *dr. Mario Franzil* trieszti polgármester is, akit megkértem, hogy mondja el véleményét az együttes bemutatkozásáról. Dr. Mario Franzil polgármester a következőket mondotta:

— Nagy örömmel tölt el, hogy Triesztben köszönthetem kiváló művészeiket. Végtelen rokonszenvvel viseltetünk a magyar nép iránt, nagyra értékeljük, hogy az olasz művészet és irodalom — különösen a legutóbbi esztendőkben — szinte második otthonra talált Magyarországon. Őszintén mondhatom, hogy kivételes élmény volt ez az előadás, Kálmán Imre könnyed, örömteli üdítő muzsikája, a kiváló színészek játéka. A trieszti közönség elkényeztetett és válogatós, az önök művészei meghódították. Remélem, hogy kulturális kapcsolataink a jövőben mind tovább bővülnek, mindkét nép hasznára.

A kedd reggeli olasz lapok közül több foglalkozik a Fővárosi Operettszínház trieszti vendégjátékával; kritikát írt az előadásról minden trieszti újság, képes beszámolókat közölt az együttes bemutatkozásáról az *Unitá*, a torinói *La Stampa*, a milánói *Corriere della Sera*.

A társulat szerdán Pisába utazott.

Tamás István

NÉPSZABADSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMIS... ÜZEMI GYAKORLATON

Nyár közepén már végképp elcsendesülnek az egyetemek, a felvételi vizsgák után pihennek az oktatók is. Az egyetemi munka, a tanulás mégsem ér véget egészen. Sok ezer mérnökjelölt, leendő orvos és tanár dolgozik júliusban, augusztusban három-négy hetet jövendő munkahelyén, hogy gyakorlati munkával erősítse az egyetemen szerzett elméleti tudását.

Az alsóbb évfolyamok többnyire még csak ismerkednek leendő munkaterületükkel, a felsősök azonban már megpróbálkoznak önálló feladatok megoldásával is. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem harmadéves fizikusjelöltjei például alapos tudást igénylő munkát végeznek az Egyesült Izzó adócsőgyárában.

A János-kórházban pesti és szegedi medikusok dolgoznak. A sebészetre beosztott hallgatók nagyon elégedettek, mert — mint mondják — valóban minden segítséget megkapnak a tanuláshoz. Asszisztálnak a műtéteknél, segédkeznek az ambulancián, még éjszakai ügyeletre is beosztják őket az orvosok mellé.

A Soroksári Tangazdaságban a leendő kertészmérnökökön kívül ott találjuk az agrárgépészeti kar levelező hallgatóit is, akik a Ganz-MÁVAG-ból, a Diósdi Csapágygyárból s más üzemekből jöttek három hétre tanulni. A tangazdaság vezetői úgy osztják be munkájukat, hogy a mezőgazdaság minden ágát s az üzemvezetést is megismerhessék.

Most hosszabbítják meg az üzemi gyakorlatot a műszaki egyetemeken, ebben a vakációban kötelező először a tanárjelöltek számára a nevelőmunka az úttörőtáborokban, az idén mentek első ízben szakmai gyakorlatra a muzeológushallgatók — a hasznos üzemi gyakorlaton részt vevők száma tehát az egyetemi reform következtében évről évre nő.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem harmadéves fizikushallgatói az Egyesült Izzó adócsőgyárában ismerkednek a mikrohullámú csövek technológiájával. Albert Béla és Vértesy Miklós a csövek élettartamát vizsgálja.

1963 AUG 17

1021

A LÍDÓI TAPSOK

A Fővárosi Operettszínház sikeres vendégszereplése Velencében

Velence, augusztus 15.
(Tudósítónktól.)

A velencei La Perla Színház néhány lépésnyire van a tengerparttól, éjszaka jól látszanak a tengeren közlekedő kivilágított hajók, amelyek nagy ívben elkerülve a Lidóhoz vezető vízi utcát, narancssárgán lángoló fényoszlopait, görög, jugoszláv, afrikai partok felé úsznak. A színház — kívülről — furcsa módon eléggé csúnya, elhanyagolt (a vele egy épületben levő játékkaszinóra láthatólag sokkal nagyobb gondot fordítanak); a belső berendezése azonban igen impozáns. Hatalmas, kényelmes, különböző színű bársony karosszékekben ülnek a nézők, a terem oldalfalain tükrök csillognak, a tükrökből is látható a színpad, egyszerre tehát három oldalról is lehet nézni a színészek játékát. Sok furcsa, szokatlan dolog van itt a Lidón, amelynek nyári közönsége körülbelül ugyanazt a réteget képviseli, mint amelyet Montecatini Terme fürdővendégei: amerikai, német, francia és más nemzetiségű pénzemberek, arisztokraták, nemzetközi fezőrök, különös egzisztenciák. *Általában ritkán járnak színházba,* tapsolni utálnak, mert az fárasztó, s az a benyomásom, hogy a hölgyek legjobban szeretnek az előcsarnokban állni, mert a boák, keppek, nercek, stólák és egyéb látványos toalettek úgy érvényesülnek rajtuk igazán.

A Fővárosi Operettszínház premierjén forró siker volt — amint azt a *Venezia Notte* című, nagy velencei lapban olvastam. Meg kell mondani, hogy bár ott voltam a nézőtéren, lídói tapasztalatok hiányában, magamtól erre nem jöttem volna rá; az egyes számok után ugyan finom, halk és vontatott tapsmoraj futott végig a sorok között, de ez nálunk, s a világ legtöbb igazi színházában, inkább csak langyos elismerést jelent. Itt azonban, úgy látszik, százszoros értéke van, ha egy-egy bágyadt lídói tenyér összeütődik: a Venezia Notte azt írja, hogy a „varázslatos magyar művészek megbolondították a közönséget, a nézők mámorosan tapsoltak".

A második előadás után kiderült, hogy a velencei újság nem túlzott: a Lídón rendszeresen vendégszereplő művészekkel, néhány nézővel, s a budapestiek játékát megtekintő külföldi impresszáriókkal, színházi szakemberekkel folytatott beszélgetések egybehangzó tanulsága szerint a siker rendkívüli.

Az kétségtelen, hogy a Lídón beszédtéma a budapestiek kitűnő előadása; megszólítják a művészeket, gratulálnak nekik az utcán, s az itteniek szerint ez emberemlékezet óta nem fordult elő. *Megtörténik gyakran olyan dolog is, hogy egy-egy, hónapokon át reklámozott, agresszíven hirdetett nemzetközi produkció, amely világhírességek számait tartalmazza, két-három néző előtt pereg le.* Ennek az a magyarázata, hogy előre megvették ugyan a jegyeket, el is mentek az előadásra, de éppen akkor véletlenül pointeur passe (robbanás) volt a színház melletti játékkaszinó bankjában, odamentek inkább a szerencsét próbálni.

A harmadik előadáson még nagyobb „csoda" történt — hosszan, hangosan tapsolt a budapesti művészeknek a közönség, s most már valóban meggyőződhettünk róla, hogy *igen nagy sikert aratott a Fővárosi Operettszínház együttese.* Az előadások valóban kitűnőek, a társulat — amelynek tagjait súlyos szervezési hibák következtében egymáshoz messzire eső szállodákban helyezték el, s kalandos körülmények között jutnak a legtöbben a színházhoz — fegyelmezetten dolgozik, és rangos művészi teljesítményt produkál, s ezért minden elismerést megérdemel. A La Perla Színház színpadán is jól hatnak Cselényi József újszerű, szellemesen kombinálható, dekoratív díszletei, amelyek stílusos, szép környezetet teremtenek a játékhoz. *Petress Zsuzsa, Németh Marika, Kiss Ilona, Gyenes Magda, Rátonyi, Baksay, Csákányi, Csorba, Homm,* valamint a zenekar vezetői, *Bródy Tamás* és *Breitner Tamás,* s az előadás többi részvevői, akiket itt nehéz lenne végig felsorolni, igen jó együttest alkotnak, s megbecsülést szereznek a magyar operettművészetnek.

A velencei vendégszerepléssel véget ér az olaszországi turné. Az előadásokról szóló lapvélemények kivétel nélkül nagyon elismerőek, az olasz újságok terjedelmes cikkekben méltatják a magyar művészek színvonalas játékát. *Hétfőn Bécsbe utazik a társulat,* ahol a Theater an der Wienben lép fel hat estén át. Bécsbe várják a hét elején *Honthy Hannát* is.

T. I.

NÉPSZABADSÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Úttörőhajósok

Műkedvelő balatoni statisztikusok szerint, legalább annyi fényképet készítettek róluk az idén, mint a tihanyi Hotelről, a Balaton idei újdonságáról. Igaz, újdonságot jelentenek ők is, az úttörőhajósok, akik a Csobáncon, a Szigligeten, vagy a Jókain bátran szelik a Balaton hullámait. Az idén nyáron léptek először szolgálatba, ők az „Első Balatoni Úttörő Hajózás". Másképpen: a Balatonalmádi Nevelőotthon 147. számú Petőfi Sándor vízi úttörőcsapata. Megint más néven: Prán Pista, Szabó Laci, Magyar Laci, meg a többiek, valamennyien állami gondozott gyerekek, akik egy nyáron át a balatoni személyszállító hajók kormányánál állnak, ügyeskednek a hajók kikötésénél, söprik a fedélzetet. Egyikük, Kovács Kornél annyira ügyes, hogy még a hajónapló vezetését is rá meri bízni Máner László hajóvezető, aki már 18 éve szeli a tó általában csendes, de néha annál haragosabb hullámait. S mindehhez a teendőhöz az „Első Balatoni Úttörő Hajózás" kis kormányosai, matrózai fehér hajóssapkát, s kék-fehér csíkos tengerészblúzt hordanak. Csoda-e ezek után, hogy a kirándulók ugyancsak kattogtatják fényképezőgépeiket, ha olyan hajón utaznak, ahol ott szorgoskodnak a vízi úttörők?

Az ötlet Balogh Jenő tanár csapatvezetőé. Balogh elvtárs a Balatonalmádi Nevelőotthonban dolgozik. Valamikor, 25 esztendővel ezelőtt két évig matrózkodott is egy igazi tengeri hajón. Néha mesélt az élményeiről a gyerekeknek. A fiúk tátott szájjal hallgatták. Az úttörő-csapatvezető boszszankodott: az ördög vigye el, itt van egy kőhajításnyira a Balaton, de a gyerekek legfeljebb fürödnek a vízben. Másutt a folyók mellett bezzeg vannak úttörőőrsök. A Balaton mellett nincs. Hát akkor legyen!

Egy vízi úttörőcsapatnak azonban flottillára van szüksége. Az pedig pénzbe kerül, jóval többe, mint amennyi egy nevelőotthonban rendelkezésre áll. Az állami gondozott gyerekeket azonban sok helyütt szeretik, igyekeznek minél szebbé tenni az életüket. Így hát az MHS, a néphadsereg, a rendőrség szívesen adott kiselejtezett vízi járműveket. A gyerekek szépen rendbehozták azokat, s ma már nyolc hajóból áll a flottillájuk. A hajóhad büszkesége egy igazi 14—C vitorlás, s hogy ez mit jelent, csak az értheti, aki a fedélzeten látta a gyerekek boldogságtól sugárzó arcát. A többi hajó kétpárevezős meg őrsi csónak.

A kis kormányos.

A hajós az meg van róla győződve, hogy ha a gyerekek belekóstolnak, akkor egyhamar nem hagyják abba. És arra van lehetőség, hogy akár a nyugdíjkorhatárig hajózzanak, mert a hajósutánpótlással bizony baj van. Hosszú és nehéz a szolgálat, csak az vállalja, aki tényleg szerelmese a szakmának. Így jött létre az „Első Balatoni Úttörő Hajózás". Olyasmi ez, mint az úttörővasút, de — bocsássanak meg ezért az úttörővasutasok — talán még izgalmasabb és kalandosabb. Persze, a felnőtt hajósok azért ott vannak a hajón. Tanítják a gyerekeket, ellenőrzik őket. És hogy a

emzetközi vásár

Shakespeare: Rómeó és Júlia — Ruttkai Éva és Latinovits Zoltán
(MTI foto — Keleti Éva felv.)

Rómeó és Júlia

SHAKESPEARE-FELÚJÍTÁSA A VÍGSZÍNHÁZBAN

A Vígszínházat szerencsés szituációban találta a felújítás gondolata, mert jelenleg birtokában van a szükséges feltételeknek. Várkonyi Zoltán rendezői koncepcióját a hagyománytisztelet és a korszerűség szintézise jellemzi. A »lángelmék lángeszének tiszta poézisébe« (ahogy a Honderű színitudósítója a múlt században írja) a mi korunk, a mi társadalmi rendünk, kortársaink gondolatait, érzéseit »látja bele«, anélkül, hogy eltorzítaná, meghasítaná az eredeti művet. A rendező nagy tapintattal és felelősségérzettel kezeli feladatát, tudván tudja, hogy a művészet a társadalmi tudat igen érzékeny és bonyolult formája. Miben mutatkozik az »új »Rómeó és Júlia« korszerűsége, mik e felújítás konkrét képmásának új, művészi vonásai?

Várkonyi Zoltán mindenekelőtt kortárs-szerzőnek tekinti Shakespeare-t; az ő rendezői megfogalmazása Rómeót és Júliát, és a többi, a költő korának tipikus jellemét a mai néző-hallgató lelki közérzetének tipikus körülményei közé helyezi. Így válik rendezői módszere a lélektani realizmus hatásos, modern eszközévé. Korszerű ez az előadás abban is, hogy — az Old Vic londoni színház felfogásához hasonlóan — lehántja a történetről az évszázadok óta rárakódott »tragikus rozsdát«; azaz: Várkonyi színpadán az első jelenetekben még nem fúj a sötét tragédia szele, itt még minden napfényes ekkor, derűs és gyanútlan; a tragédia gyülekező erői csak később törnek felszínre. Nem mereviti színészeit a romantika merev pózába: szüntelen mozgás, változás, eleven élet hatja át őket. A rendező, korszerűen, az ellentétek, a konfliktusok föltárására, a rejtett társadalmi és emberi motívumok megmutatására törekszik. Korszerű a shakespeare-i mű bonyolultságának, jellemei áttételességének megéreztetése, valamint a szinte zeneileg érzékelhető, modern ritmus megteremtése.

A shakespeare-i tragédia igazi főszereplője a teljes, a testi és lelki szerelem együtt, a szerelem maga, mely két, különnemű alakban ölt testet: Rómeóban és Júliában, akiket egyaránt a szerelmi szenvedély hatalma űz a tragédia mélységeibe. Rómeó Latinovics Zoltán megragadó tolmácsolásában délszaki temperamentum ugyan, de tragikus, melankólikus alkat; a korai renaissance fia, de a végzet árnyékában jár. Mediterrán tűz, föllobbanó érzékiség, szerelmes türelmetlenség hajtja Júliája felé. Elegáns mozgása, artista ügyessége, barna hangja, modernül sebes beszédtechnikája alkalmassá teszi a korszerű Rómeó megjelenítésére. Minusza játékának az itt-ott elmosódó dikció, néhol a szenvelgés, másutt a túlzott tombolás-hempergés, mellyel a szerelmi szenvedély ma már idegen paroxizmusát próbálja elfogadtatni. Ruttkai Éva Júliája törékeny, gyönge virág alak, árnyalt, gazdag játéka: igazi shakespeare-i poézis. Ugyanakkor értelem világítja át tetteit, még szerelmi vallomásait, monológjait is. Érzéseitől elfúló hangja, modern ritmusú beszéde, lenyűgöző átélő ereje, ahogy például örülni tud Rómeó puszta látásának — mindez az ideális Júlia képzetét kelti bennünk. Sulyok Mária dajkája pompás színészi munka. Farkas Ferenc zenéje élettől duzzadó, renaissance-muzsika. Cselényi József monumentális díszlete egyre inkább monotonná válik. Láng Rudolf jelmezei szépek, korhűek, kifejezők. Mészöly Dezső műfordítása tömör, érzéklletes, sodró dikciójú magyar nyelv, shakespeare-i.

Cserés Miklós

1983 FEB 6

ORSZÁG VILÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Az ORSZÁG VILÁG válaszol

ZAJ-BAJ A BELVÁROSBAN. *»Lakóházunk pincéjében kapott szállást az V. kerületi Építő KTSZ festőrészlege. Ez az üzem robbanékony, gyúlékony vegyianyagokkal dolgozik s természetesen, elszívóberendezések teszik lehetővé a dolgozók munkáját s egyben lehetetlenné nyugalmunkat. Az elszívóberendezések ugyanis akkora zajjal működnek, hogy szinte reng belé a ház s ráadásul az orrunk alá fújják a mérges gázokat. Amíg az üzem munkában van, addig a lakások szellőztetésére gondolni sem lehet. Úgy gondolom, a szocialista együttélés szabályai az ilyesfajta kellemetlenkedő »szomszédságra« is vonatkoznak, mégsem tudunk panaszunkra orvoslást kapni azzal a felkiáltással, hogy nincs hely az üzem áttelepítésére!« — panaszolja a lakók nevében Lázár Ferenc olvasónk, Budapest, V., Vadász utca 32. A kerületi tanács egészségügyi és ipari osztályának a figyelmét hívjuk fel e sorokra.*

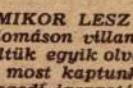

»FELEDÉSBE MERÜLT már a Tünde robogó, hogy nem gyártanak hozzátartozó pótalkatrészeket? Hetedhét határt bejártam, de olyan csekélységnek tűnő alkatrészeket, mint gégecső és berúgó, nem tudtam kapni s arra sem tudtam választ kapni, vajon lehet-e forgalombahozatalukra számítani« — írja Simon Endre budapesti olvasónk.

MIKOR LESZ PÖRBÖLY MÁV-állomáson villany? E tárgyban közöltük egyik olvasónk sorait, melyre most kaptunk választ. A MÁV szegedi igazgatósága közli, hogy a munkálatok magas összege miatt (369 000 forint), előreláthatóan csak 1964—65. évben kerülhet sor az állomás villanyvilágításának megvalósítására.

KOVÁCS GYÖRGYNÉ PÉCSI OLVASÓNK ÍRJA: »A Robin Hood és a Tell Vilmos [illegible]

TÓTH JÚLIA, DI[illegible] nek mást kell üzenn[illegible] nőképző iskolán elt[illegible] az ápolónői szakképe[illegible] egyetemre való felv[illegible] folyásolja. Az orvo[illegible] merőben más és ma[illegible] tematika szerint folj[illegible]

VIDÉKI LÁNYOK[illegible] ből szó szerint idéz[illegible] Szerkesztőség! Ajánl[illegible] olyan foglalkozást, [illegible] keresethez jutunk. Arra gondoltunk, fodrászok, kozmetikusok, manikürösök leszünk. Manekenek is szívesen lennénk, meg stewardessek is!« Kedves Levélírók! Lehet, hogy most csalódást okozunk, de ki hinné! nincs lehetőségünk vidéki (sőt budapesti) kislányok elhelyezésére s különösen nem a közismerten túlzsúfolt szakmákban. Irreális álmok megvalósításához tehát senkit sem tudunk hozzásegíteni, de hasznos tanácsot a pályaválasztáshoz adhatunk. Mi lenne, ha az egészségügyi pályán helyezkednének el, ahol tizennyolc féle szakág között választhat a fiatal, képességének és tetszésének megfelelően? Részletes felvilágosítást szívesen ad levélben szerkesztőségünk, vagy az Egészségügyi Minisztérium tanulmányi osztálya.

F. MIHÁLY, HATVAN. A közgyűlés jogkörébe tartozik annak megállapítása, hogy a keresőképtelen termelőszövetkezeti tagok részére a keresőképtelenség idején hány munkaegységet írnak jóvá. Az Ön esetében azonban nem erről van szó. Nem lehet ugyanis igénye betegségi segélyre annak a termelőszövetkezeti tagnak, akinek betegsége az SZTK által elismert üzemi balesetből származik, mivel ilyen esetben a termelőszövetkezeti tagot az SZTK segélyezi és kártalanítja.

HORVÁTH ÁGNES, BUDAPEST. Román állampolgárságú férfi Magyarországon úgy köthet házasságot, ha bemutatja a Román Államtanács házasságkötési engedélyét. A házasság megkötése után a román állampolgár kérheti magyarra való honosítását az 1957:V. törvénycikk 7. §-a értelmében [illegible]

20. Női név. 22. Nem tud szaba[illegible] a régi megszólítási formától. 23. [illegible] met férfinév (+'). 25. Az NDK [illegible] zető államférfi. 28. E nap — v[illegible] 29. **Kommunista folyóirat a [illegible] években, Nagy Lajos munka[illegible] volt.** 31. Pipás ember teszi. 33. [illegible] osztást jelez. 34. Daloskedvű [illegible] 36. Fordítva ás. 37. . . . est o[illegible] 40. Utóirat betűjele. 41. Égető. [illegible] Németh László regénye. 44. Ide[illegible] idenézz — németül. 46. Olasz ki[illegible] 47. Formai. 50. Meggyulladt. 51. [illegible] gyek művelik nagy elmélyed[illegible] 53. Bárka — angolul. 54. Finom [illegible] hal. 55. Nem Budapesten lakik[illegible] Likacsos. 59. Egység, közöss[illegible] latinul. 61. A spanyol hódítók [illegible] megsemmisített dél-amerikai [illegible] 62. A kard vége! 63. Deresedik. [illegible] Részeltet. 66. Kis Oszkár. 68. A[illegible] tegség jele. 69. Becézett fiúnév. [illegible] Vissza: felvigyázó. 72. Laosz[illegible] lakója . . . 73. Sok mindent ke[illegible] rá. 75. Poéta. 77. Marx történe[illegible] formáló műve (né[illegible]vő pótlandó) [illegible] Akinek fáj, az m[illegible]ja. 80. . . . A[illegible] a magyar munkásmozgalom má[illegible] ja (1891—1944). 82. **A 30-as [illegible] parasztnyomorát feltáró regé[illegible] önéletrajz.** 86. A. Ö. 87. Áll[illegible] csoportja. 88. Húz egyet a lóbő[illegible] 89. R. B. 90. Ledér. 93. Mássalha[illegible] kímondva. 94. A francia kártya e[illegible] »színe« névelővel. 95. Húz. [illegible] **nagybirtokrendszert hevesen b[illegible] regény címe. (—'). 98. Önélet[illegible] műve.**

FÜGGŐLEGES:

1. Kritizál. 2. Cári parancs. 3. [illegible] parazthőse. 4. Argon vegyjele. [illegible] Sikamlós. 6. A hadvezetés tudo[illegible] nya. 7. »A . . . kígyó«, D. H. L[illegible] rence világhírű regénye. 8. N[illegible] 9. Útókártyák. 10. A Duna mel[illegible]

Egy-egy könyvet nyert: Ba[illegible] pest; Branyicky Imre, Budap[illegible] Margit, Budapest; Dr. Édesk[illegible] Kompolt; Füllöpp Istvánné, B[illegible] Alsótengelic; Kollár József, V[illegible] József, Kölesd; Méhes András[illegible] Budapest; Novák György, Ká[illegible] Jenő, Budapest; Sajtos Irén, [illegible] mogyi János, Tapolca; Szabó [illegible] hálint; Válvi Dezső, Pusztaszal[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csalényi József

1603 JUN 2

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

H. K. OLVASÓNK ÍRJA: Érdekesnek és laikus szemmel magyarázatra szorulónak tartom, hogy a „Rómeó és Júlia" díszletei egyrészt roppant masszívnak hatnak, másrészt könnyen, gyorsan mozgathatók. Hogyan hozták ezt létre?

CSELÉNYI JÓZSEF díszlettervező válaszolja: A rendezői elgondolás tette szükségessé a huszonkét kép gyors változtatását. Ennek érdekében született meg a központi építmény — emelvények, lépcsők, átjárók. A színváltoztatások gyors lebonyolítása a közismert forgószínpaddal történik. Az építmény látszólagos masszív voltát a díszletelemek szerencsés aránya adja. Sajnos, ezt az impozáns mozgást fényképen rögzíteni nem tudjuk. Ez csupán az előadás folyamatában élvezhető. Az itt látható fénykép az erkély-jelenetet ábrázolja, ahová a bálteremből nyíltszíni forgás közben kerülnek át a dráma főszereplői és törés nélkül megy át az előbbi szín és jelenet a híres erkély-képre. Hasonló módon változik a többi huszonegy színpadkép is.

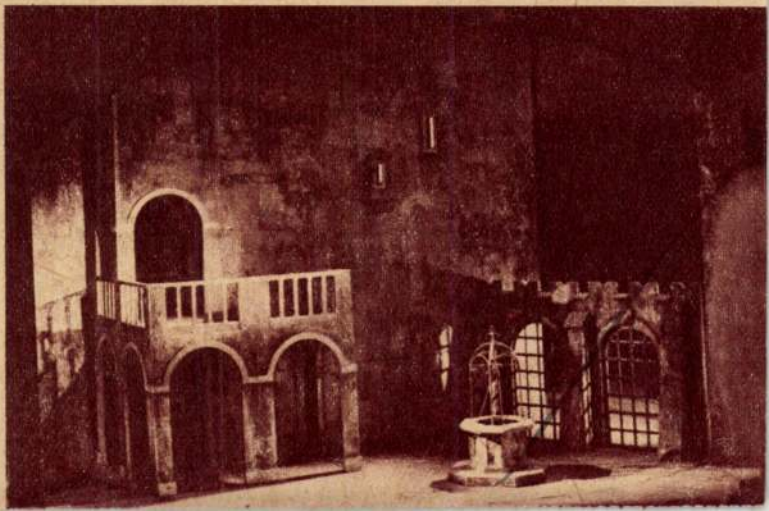

Cselényi József, díszlettervező 7 Dh

Szimonov: Lázadó lelkiismeret címen bemutatásra kerülő darabjához (Vígszínház) tervezte a díszleteket.

(barabás): Egyszerre két Benkő Gyula a színpadon 2. l.

Bp. 1962. márc. 7.

ESTI HIRLAP

Cseléznyi József, díszlettervező MDh

Az Izodalmi Kiszpadon bemutatott műsor díszleteit tervezte.

–: Trójától — a német megszállásig

2.

ESTI HIRLAP

Sp. 1962. febr. 4.

MDk

Selényi József, díszlettervező

A fővárosi Operettszínház velencei vendégszereplésén sikert ért el díszleteivel a La Perla színházban is.

J. J.: A lidói tapsok 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. aug. 17.

Szelényi József, díszlettervező MDK

A balatonfüredi vízi színpadon bemutatott szentiváneji álom díszleteit tervezte.

Horas Ervin: A veszprémi Petőfi Színház bemutatója vízi színpadon 8.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 27.

Cselényi József, díszlettervező

M Dk

A Csárdáskirálynő „olasz változatához", a trieszti Castello di San Giusto nevű szabadtéri színpadra a díszletehet tervezte. Impozáns díszletei nagyon tetszettek.

Tamás István: A Fővárosi Operettszínház nagy sikerű bemutatkozása Olaszországban 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. aug. 8.

Cselényi József M.D.K.

A miskolci előadás díszletei

Gábor István: Háboru és Béke két vidéki szinházban

Magyar Nemzet 1964. október 23. 4.l.

.N.D.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszlete

Gábor István: A nagymama a Fővárosi Operettszin-
házban Magyar Nemzet 1954. október 29. 4.1.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszletei

Zay László: Szájhős
Bemutató a Vigszinházban
Magyar Nemzet 1964. október 10. 4.1.

M.D.K.

Czelényi József, díszlettervező MDh

Csurka István-nak a Vigszínházban bemutatott drámájához a díszleteket tervezte

Pándi Pál: „Szájlős." 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. okt. 27.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszlete

Denevér A Déryné Szinház bemutatója

Pest megyei Hirlap 1963. június 9. 4.l.

Csalényi József M.D.K.

Az előadás díszletei

/g.i./ A Pál utcai fiuk a Déryné Színházban

Magyar Nemzet 1963. október 26. 4. .

Cselényi József M.D.K.

Az előadás diszlete

Ungvári Tamás: Hátsó ajtó Thurzó Gábor drámájának bemutatója a Vigszinházban

Magyar Nemzet 1963. szeptember 29. 8.1.

Cselényi József M.D.M.

Az előadás díszletei

/g.i./ Légy jó mindhalálig a Bartók Gyermek-
színházban
Magyar Nemzet 1964. április 22. 4:1.

Szelényi József, díszlettervező MDK

A díszleteket tervezte.

Antal Gábor: A „Romeo és Julia" a Vígszínházban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 19.

57.
+ 1
58.

Cselényi József, diszlettervező MDK

Díszletei szakítanak a látványosság sablonjaival. (Romeo és Julia)

Dersi Tamás: Kulturális jegyzetek 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 2.

Cselényi József

Született Budapesten, 1928. március 10., diszlettervező, Jászai díjas. Az Iparművészeti Főiskola elvégzése után belső építész a Kereskedelmi Tervező Irodában.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969. 91 l.

Cselényi József

Érdeklődése azonban a színházhoz vonzotta. Egy éves kecskeméti szerződés után Szegedre került, majd újabb két év után 1960-ban Bp.-re szerződött.

Hont Ferenc-Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

91 l.

Cselényi József

Bpesten a Vígszínházhoz és az Állami Déryné Színházhoz szerződött 1967-ben külföldre távozott.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi lexikon, Budapest, 1969.

911.

Czelényi József, díszlettervező

MDL

A Kamara Varieté legújabb produkciójához a díszleteket tervezte.

A. G.: Kétszer a Könnyű műfaj...
„Nem az én asztaltom?!"

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

Cselényi József, díszlettervező

A nolnoki szigligeti színház budapesti előadásához a díszleteket tervezte.

M.G.P.: Pygmalion 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 4.

Cselényi József M.D.K.

Díszlet a Vígszinház Romeo és Julia előadásához

Kürti Pál: Szép magyar Shakespeare

Magyar Nemzet 1964. július 5. 9.1.

M.D.K.

Cselényi József diszlettervező

"A szerkesztőség válaszol" c. rovatban a müvész a Rómeó és Julia diszleteit magyarázza egyik kérdezőnek és ezzel kapcsolatban bemutatja a lap az erkély-kép fényképfelvételét.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1963. juni 28. VII. évf. 26. sz. 23. lap

M.D.K.

Cselényi József

Németh László: Nagy család c. szinművéhez készitett szinpadképeket.
A Veszprémi Petőfi Szinház előadása.

Demeter Imre: Nagy család c. kirikája
Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. nov. nov. 1. VII. évf. 44. sz. 15-16. lap

M.D.K.

Cselényi József

Gyárfás Miklós: Kisasszonyok a magasban c. vigjátékának veszprémi előadásához tervezett szinpadképeket.

I.J.:Kisasszonyok a magasban c. kritika
Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. márc. 1. VII. évf
9. sz. 17. lap.

Czelényi József, díszlettervező MDk

Czelényi József modern díszleteivel mutatja be a Déryné Színház Szophoklész remekművét.

—: Antigoné Pesten 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1962. okt. 9.

Czelényi József, díszlettervező MDK

Molnár Ferenc nincsmüvéhez a díszleteket tervezte. (Vígszínház.)

Létay Vera: Az ördög 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 4.

Selényi József, díszlettervező

A Vígszínházban bemutatott Ibsen darabhoz a díszleteket tervezte.

Görgey Gábor: John Gabriel Borkman

9

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. sept. 28.

M.D.K.

Cselényi József

J.C. Trewin, az Illustrated London News c. angol képeslap szinházi kritikusa ir a magyar szinházi előadásokról és itt emliti meg a művészt a „Rómeó és Julia" előadáshoz tervezett diszleteivel kapcsolatban. A hiteles szinpadképeket igen magasra értékeli.

J.C. Trewin: Az ujrafölfedezett Shakespeare c. Film Szinház Muzsika Bp. 1963. márc. 28. VII. évf. 13. sz. 10-11. lap.

M.D.K.

Cselényi József

A "Fórum" c. rovatban Nagy Judit folytat interjut a müvésszel munkájáról "A diszlettervezés - dramaturgia" cimmel a Rómeó és Julia, valamint más előadások szinpadképeiről.
A müvész fényképét munkaközben közli a lap.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. ápr. 12. VII. évf. 15. sz. 16. lap.

Selényi József, díszlettervező MDK

A Jászai Mari-díj II. fokozatát kapta.

– : Kiosztottak az idei művészeti díjakat 9.

NÉP

Bp. 1964. ápr. 3.

Cselényi József N.D.K.

Az elő adás diszlete

Z.L.:A beszélő köntös A Déryné Szinház ifj. bemut.
Magyar Nemzet 1964. február 10. 4.l.

Cselényi József M.D.K.

Az előadás díszlete

Kiss Károly: Nagy család Németh László műve a veszprémi színház előadásában
Magyar Nemzet 1964. december 17. 4.l.

Czelényi József, díszlettervező 7 04

Szophoklész Antigonéját az Áll. Déryné Színház Czelényi József díszleteivel mutatja be.

— : Ma hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 1.

Czelényi József, díszlettervező MDK

A Déryné Szinház előadásához a díszleteket tervezte.

A. G.: Az „Antigoné" a falu szinházában 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 8.

MDK

Cselényi József (díszletterverő)

díszleteivel adta elő a Szegedi Nemzeti Színház Hervé: Nebáncsvirág c. operettjét.

-r-: Lét bemutató.

Tiszatáj, Szeged, 1959. október 10. l.

MDK

Cselényi József (díszlettervező)

tervezte a Szegedi Nemzeti Színház díszleteit Kállai István: Kötéltáncc. drámájához.

(p-p): A Szegedi Nemzeti Színház három bemutatójáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. június. 11. l.

Kirimi

Cseléniyi József grafikus

Művelt Nép, 1953. okt. 10. 30. old.

Cselényi József, díszletterező

Munkásságáért a Jászai Mari-díj

I. fokozatát kapta.

–: Na délben kiosztották az 1964-s

művészeti díjakat 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. ápr. 2

MDCL

Cselényi József [díszlettervező]

(Cikkét közli a lap.)

Cselényi József: Gondolatok a modern színpadról, a szocialista realizmusról és a kritikáról.

Tiszatáj, Szeged, 1959. április. 4. l.

MDK

Oelényi József díszlettervező

tervezte az Optimista tragédia díszleteit a Szegedi Nemzeti Színház részére.

Színház — Optimista tragédia.

Tisza táj, Szeged, 1958. december. 7. l.

MDK

Oszlányi József

elképzelése alapján készültek Gounod: Faust-jának színpadképei a Szegedi Nemzeti Színházban.

Erdős János: Színház – Faust.
Tiszatáj, Szeged, 1958. november. 11. l.

MDG

Gelémyi József díszlettervező

(A Szegedi Nemzeti Színház díszlettervezője. Cikkét közli a lap.)

Gelémyi József: A „fantázia színpad" a dráma megjelenítésének új módszere.

Tiszatáj, Szeged, 1958. szeptember. 4. l.

/

M. D. K.

CSELENYI József

Díszletek az előadástor

Mátrai-Betegh Béla: A XI. parancsolat
Mesterházi Lajos szimmúve a Vígszínhár-
ban
Magyar Nemzet 1961. febr. 26. 8. l.

Selényi József, grafikus

MOL

Fekete István legújabb állatregényét illusztrálta rajzaival

F. A.: Fekete István: Bogáncs

35. l

VII./1.

KÖNYVBARÁT,

Bp. 1957. június

Cselényi József, díszlettervező MDK

A szegedi Nemzeti Színházban előadott, Puskin novellájából dramatizált szinmű díszleteit tervezte.

Lőkös Zoltán: A postamester

Népszabadság Bp. 1960. márc. 18. [Vidéki] 9. l

CSELÉNYI József diszlettervező

OSZK Évk. 1973 (1976) 178.p.

1954	T	12.512
1955	T	12.507
1956	T	12.508
1957	T	12.409
1958	T	12.457
1958	Ta	14.504
1958	Ü	14.240
1958	Sz	14.408
1958	Z	14.398
1959	T	16.112
1959	Fa	16.112
1959	G	15.116
1959	Sz	15.088
1959	Ta	15.867
1959	Z	16.046
1959	Ü	17.979
1960	G	15.952
1960	Ta	15.868
1960	Z	16.047
1961	G	18.983
1961	Ta	19.157
1961	Z	18.414
1962	Fa	17.132
1962	T	17.767
1962	G	18.984
1962	Sz	17.815
1962	Ké	18.688
1963	Ké	18.689
1963	M	20.855

CSELÉNYI JÓZSEF

A MÁTIÁS PINCE HALÁSZ TERMÉNEK STUKKÓDÍSZÍTÉSÉT KÉSZÍTETTE

Kiss Ákos: Müvészi értékü vendéglátóipari berendezések Budapesten

Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 161-173. 1.

CSELÉNYI József dinl. (1928. máj. 10.-)

SzL 1994 134-135.

CSECEDÉLY JÓZSEF

SZÍNRŐL SZÍNRE

108.0.
54.0.
75.0.
103.0.

ülep-Kner lev. 141.p.

s szignetjével díszített levélpapíron.

zavonal, fent FL írásával: Én húzgáltam

-i Kner Imre-emlékünnepélyen tartott

555/36-38.)

unkaszolgálatosként eltűnt az orosz fronton.

Cselenyi –
Wallesthausen

Cselényi - Walleshausen Zsigmond

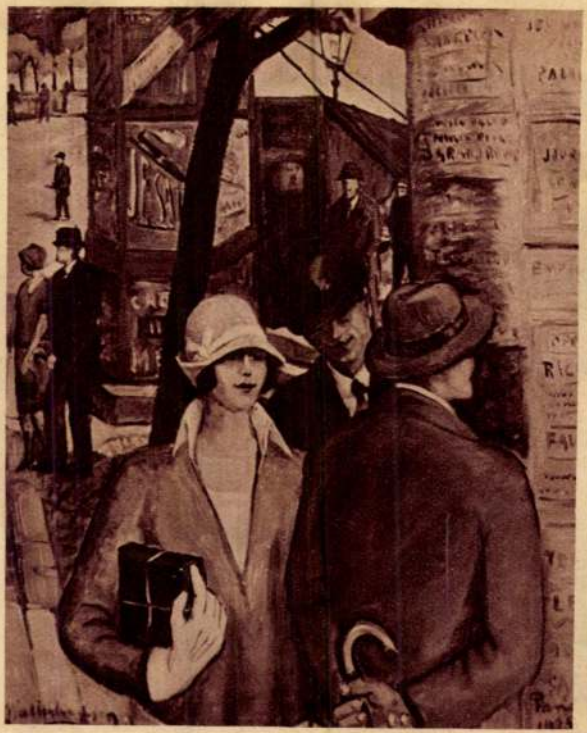

Cselényi-Walleshausen Zsigmond: Párizsi uccasarok

Az Est Háromkönyve 1929. I. k.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Két levél. Képzőművészet 1930. 30.sz.
111.1.

MDK

Walleshausen Zsigmond és Gádor István

Gyüjt. kiáll. Bp. Belvedere

Mübarát, 1922. II. 9o. l.

MDK

Walleshausen Zsigmond, festőm.

A Golgota.	Színes rajz.	Jelz.
Család.	Olf.	"

Árv. Közl. 1936 márc. 76.sz.2.rk.sz. 55.l..

cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Akt

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Csendélet, of.

Balatonpart, temp.

KUT és UME kiáll. N. Szal. 1932. nov.

9. l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond,

a szabad grafikát pompás lapjaival képviseléi.

K.A.: Az Iparmüvészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállitása.
Pesti Napló. 1934 máj.19. 8.1.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Önarckép, of.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

2o l.

Tamás Gal.

1930 nov. XIV. gyűjt. kiáll.:

Kőhordók, Mályvák kancsóban, Sorompó, Naabőgő, Manyi ablakban, Manyi, Gyarckép VIII Gyarckép szabadban II, Vitorlások II Ablakmélyedés II, Olvasó nő, Balatonpart I., Vitorlás, Füzfa a Balaton partján, Harangláb, Balatoni táj III. Ciklámen, Cimi, Kamélia piros szobában, of.; Páris I-IV., Nice I-IV., táj, vizf.; Bpesti képeskönyv, Lula, ólommetszetek.

1.–129. ll.

Budapest
Stephaneum

1906

Walleshausen Zsigmond

festő

Belvedere

1922. ápr. 2-17

koll. kiáll.

Élettrajz 83 nm.

Hul. 1888-ban Káposztás-megyeren.

1925 Róme, Paris
1927 Kraków
1928 Valence
1929 Nürnberg

Absolon Dániel:

Derékon alól, hétnyolczad jo
öldöke s kis bajusza barna, szeme
övjét fogja s baljával az asztalra
s rövid ujúspresumel tételt me
za függöny lóg, s fölül balra ö

„Daniel Absolon
Rerum Emerici
apud Gallum et
Procurator expo
larius."

Olajfestés vászonra, méretei 97
Át. Képt. 95
1896. III. 3. az ezredéves Kiállít
XII. 28–29. érkezett vissza (416/

Cseléuyi Walleshausen
Zsigmond

lázd
z
Krakói Magyar
Kiáll
1927. 19. l.

Mutterem

1935 máre

Fehér virág, of
Csendélet, XIV/of

a vekonyvekben 240 m. a cvcsu a j. fellúrától éppen-
letesen kitöltött.

Cholecystographiával az erdőhagy nem te-
lődött, A jobb vesemedence területén bortónyi nagyá-
gú vesekő árnyéka látható.

S. v. pyelographiával mkét pyelon jól lát-
ható. A jobb p. alsó kelyhében bortónyi vesekő van.

Étrendi utasítással, gyógyszeres ren-
deléssel elhatok. 3 hónapi szanatóriumi tar-
tózkodást ajánlunk

Budapest, 1939 január 14én.

Munkácsy-Cék

1928 nov (N.Sz.)

Tabáni részlet II

1933 márc (Trust)

Könyvek II

Fametszet

Grafika I-II

1934 máj (h.o.)

Sárgarubás nő

Cserepek

---

133. jan.

19

77856/902.szám.

M.é.okt. 9-én ke

jelen szám és kelt alatt u t a

p e s t i IX. k e r. m a g

tárt, h o g y Gyalus László é

helyreállitása ügyében tett hiv

utiköltségei és napidijai fejéb

nyugtájára 95 korona 10 fillért

Miről a bizottsá

rásban leendő tudósitása végett

Budapesten, 1903.

A mini

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

l.

Ernst Mur. Bi. kiáll

204. 218. st.

1932 máj-jun

Pala táble II. olom mettet

udvar

Tornyai gard. Rvt. IV. 261

Cseleny Walleshausen Zsigmond

Koll-kiáll, Fränkel-
riel

1933 - nov.

lásd a katalogust
kompráramban

E katalogus egy
példány itt van
az anyagban

1918. június

ente plakátjai.

ıse nationale/ Devambez Paris/
" " "
" " "
r pour la patrie. "
rlandsche Vereeniging Leger.
. Stockholm/ Försveret framst.
Press/ Men on the March.
eeds men / Straker Brothers./
31 Okt. ler nov. 1915/Devambez Paris/
ıde/ Chaix Paris/
et 1915/ Devambez Paris/
lu/ Lapina Paris/
lu. Enfin seul! 25 et25 Dec. 1915.
e compte sur toi etc.
Belges ont faim/ Lapina Paris/

ictoria

Walleshausen Sigmund

elektr. Holl-

Belvedere

1922 április

Cselény, Walleshausen

Zsigmond

l.

Tomás Galeria

52. 4.

V

MIKUSKA szabó

V. Erzsébet —— Alapítva: 1

Szombathely

Soproni és Kőszegi Polgári Serfőzdék R. T. Szombathely, Thököly-u. 10/12. 2–05

Tata

Szarvas Ferenc, Tata. 95

Ujkécske

Zámbori József ifj. sör és borkereskedő. Ujkécske, 68

Ujverbász

Dungyerszky Lázár, sörlerakata és jéggyára, Ujverbász, Telefon: 67

Ujvidék

DUNGYERSZKY LÁZÁR, sörgyára, Ujvidék, Gróf Teleki Pál-u. 15. 23-86

Dungyerszky Lázár sörlerakat és jéggyár. Ujvidék. Uszpenszka-u. 5. 21-47

Vác

Sportcikkek.

Békéscsaba

Bayer Lajos és fia Bcsaba Szt. I ván-tér 12 4–

Budapest

Barcs Kálmán, arany és ezüst-koszoru mester, kötélgyártó és tenniszhálókötő ipartelepe. Bpest XIII. Petneházy-u. 56. 292-90

Bleyer testv Start sport Sik sportcikk sportelpök hurosás Bp II. F u 27. 151-8

Csizmadia János sportkötőüzem Bpest, VI Andrássy-út 3. 426-53

Glasner Ernő, Bp. VII. Károly kir út 23. 226-65

Hauschild Albert, 94 éves cég. Bp. IV. Gerlóczy-u. 11. 381-572

Jeney Kálmán, szijgyártó sportáru üzeme. Budapest VIII. Esterházy-u. 4. 331-75

Kégler István, sport és horgászcikkek. Bpest. VIII. József-krt 13. 143-251

Cselenyi Walleshausen

Zsigmond

Koll. Kiall

Fanias Galeria

14 x 1930 XI. 2-12.

ziehen nimmt
mich

dék

k István sónagykeres-
dő, Ujvidék, Ipar-u. 26.
26-73

Sodronyok.

scsaba

László, lakatos, lemez
lronyárukészitő, Bcsaba,
szik-tér 6-53

pest

ER ÉS FIA, Bpest
ajós-u. 41. Vörös-sárga
luminium-FREDAL-
AL *121-610

DEKKER
t 58. *297-977

r és Társa,
IV. Ferenc József-
. 182-683

rich Pál és fiai
udapest, IX. Már-
15. 138-404

dön zongorahúrok,
lhuzalok, Bpest, Szö-
. 36/a. *425-970

Veszprém

PÁSZTORY FERENC IFJ. sodronyfonó üzeme, Veszprém. 1-96

Soffőriskolák.

Debrecen

Fehér Gyula, Debrecen, Rákosi Jenő-u. 3. 28-95

Szeged

Müller Béla gépjárművezetőképző (soffőriskola), Szeged, Tábor-u. 2. 20-76

Szolnok

Réti Gyula, Szolnok, Mária-u. 2. 5-34

Sokszorositó irodák.

Budapest

Harmat Bpest, VII. Dohány-u. 16. 223-880

Kolozsvár

Finkler Antal sokszorositás, másolás, Fotokópia. Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 9. 14-93

Szeged

Wirth István, Szeged, Széchenyi tér 5. 22-21

Cseleny, Wallershausen Zsigmond

l.

Tamás Galéria

105. ir. (1939.)

debr

V

Reklámcikkek és reklámtáblák.

Budapest

Imrei Aladár cimfestő Bp Szabadság t. 1 111-194
Imrei J cimfestő m cimerek transparensek fémbetűk Bp N.diófa 16 4 évtizede 223-415

Reklámtervezők.

Budapest

Imrei Aladár cimfestő Bp Szabadság t. 1 111-194
Imrei J cimfestő Bp. Nagydiófa-u. 16. 223-415

Reklámvállalatok.

Budapest

Imrei Aladár cimfestő Bp Szabadság t. 1 111-194
Imrei J. cimfestő Bp. Nagydiófa-u. 16. 223-415

Repülőgépműszerek.

Budapest

Marx és Mérei, Bpest, VI. Bulcsu-u. 7. ✱290-555

REISZ SÁNDOR, Budapest, Dob-u. 107. 426-327

Réz- és Fémműves k.f.t. Rézüstök váll. nikkel, aluminium, rozsdamentes és saválló acélkészülékek. Budapest, VIII. **Kender-u. 37.** 338-128

Weisz Fülöp aranykoszorus rézműves mester. Rozsdamentes saválló acél aluminium és vörösrézmunkák **fürdőkályhák.** Budapest VIII. Bókay János-u. 13. 140-706

Kiskunfélegyháza

Szijjártó Gyula **rézműves. Készit és szakszerüen javit gyümölcsszeszfőzdei, szeszgyári és speciális rozsdamentes-acél konzervgyári berendezéseket, Kkfháza 1-14**

Nagyvárad

Szalavetz Imre rézöntő, Nagyvárad, Mezey Mihály-u. 1. **26-24**

Rézáruk.

Budapest

Deutsch Ignác Bp. V. Báthory-u. 22. ✱127-229 Vörösréz-, sárgaréz-, aluminium- és aluminiumötvözetű lemez-, szalag, cső, rúd, huzal. Nickelezett, rezezett és horganyzott vasszalag.

DEUTSCH JENŐ DR.
Bp. VI. Vörösmarty-u. 20

R kere

Budapest

Kelemen K Báró Acz

Krausz Alfréd E

Dés

Salamon I kereskedő u. 2.

Kolozsvár

«Brutex» ny kedelmi vá dékok bevá Kolozsvár,

Darvas é **nyersanya lepe, Kolo tói-út 39.**

Nagyvárad

Weisz Rudolf R anyagtelepek kir út 5.

Pápa

Edelényi Szabó központ. Pá szony-út 1.

Ujpest

Grosz Cb **g anyagok vatt Andrássy-u**

Walleshausen Zsigmond

2177. KOMOR ANDRÁS, Imádság tavaszi napsütésben. Versek. Bpest, 1923. (Kelő Nap sorozat 4. száma.) 8r., fbőrkts 8. sz. pl. WALLESHAUSEN ZSIGMOND linoleum-metszeteivel 2.–

CSELENYI-WALLESHAUSEN Zsigmond. l. Walleshausen.

zadból.

ß Schloß Boiniz« látható
rbe épített apró házaktól
ő községbeli templommal.
gek kötik le figyelmünket,
« (4), az »Infanteria« (5)
tt el. Szélről pedig Privigye
ortot. A háttérben az ide
ulsó partján »Deß Ragotzi
a »tieffer Wassergraben«
asok csapnak össze. Végre
b bad« (15) köti le figyel-
a »Rettrenschement« (8)
onulnak fel, a melyeknek
zépső dombon intézkednek.
he Abpildung gestalt die
n bey den Schloß Boiniz
i Monat July.«. Magyarázó
Schloß Boiniz.« és befe-
unfft.«.

eretben, méretei 27·5 : 45·2 cm.
-1322. és a régiben I. rész,
Becsértéke 15 K.

Cseléinyi Wallershausen
Zsigmond

K. 742

Szépm. Mus.

Koll. kiáll.

Tamás Galéria 14. sz.

1930 ~~1929~~. nov.

Kincs mej

képek, bárha még méréseket is lehet rajtuk végezni, bizonyítják-e csakugyan, hogy a molekulák tényleg vannak? Erre a kérdésre legjobban *Planck Miksának*, a kiváló Nobel-díjas német tudósnak szavaival felelhetünk: amit meg lehet mérni, az van is. Legalább számunkra kétségtelenül van. A természettudomány régen felszámolt azzal a gondolattal, hogy a *Kant*-féle „Ding an sich"-et, azaz a *dolgot magát* megismerje, mert reájött, hogy a valóságot nem lehet élményeinken, tapasztalatainkon kívül keresni. Igaz, hogy az *ilyen* megismerés felé vezető út, mint a bemutatott példán is láttuk, mindenesetre fáradságos és hosszadalmas is, de *egyes-egyedül megnyugtató*. Az is igaz, hogy néha sikerülnek fényes intuiciók, de ezek igazságát is *csak hasonló módon* lehet bebizonyítani. És *be kell bizonyítani!* Bizonyos munkaökonomiára viszont a tudománynak is szüksége van és semmi sem volna elhibázottabb, mint a kutatást előre meghatározott metafizikai elvek korlátai közé szorítani. Amíg a tudomány ilyen korlátokat és *kívülről* jövő ú. n. örökigazságokat, pláne kritika nélkül, egyszerűen elfogadott, alig tett

Cseleny Wallershausen

Zsigmond

Magyar Muvenet

1925. 365 ✓

1927 490 ✓

1928. 399 ✓

átírva

Commodus denára VIII. 124

Cseleniji Walleshausen
Zsigmond

MAGYAR MŰVESZET

~~1925. 365 kiáll~~

1927. 490 kiáll. ⊖

Pacher B: Bp tfo. vásárl. az elmult 2 évben

1928. 399

~~1930. 60 kiáll~~ ~~668 kiáll ⊖~~

1929. ~~223~~ 359 635

Pacher B: Bp tfo vás. és rend. az 1928. évben

Lyka: Lenivo, élet és vrod.

átírva

3330.

Ismeretlen mester.
A száradból.

~~39.~~ *Mercur.*

Egész alakban és balra nézve van ábrázolva. Jobb kezével fatörzsre támaszkodik és úgy ebben, mint kissé felemelt baljában Psychopompos jelképét tartja. Fején szárnyas kalap van és haja rövid. Teste bal lábán nyugszik és jobb lábát keresztbe tette. Egészen meztelen és szeméremrészét szőlőlevél fedi. A fa törzséről ruhadarab lóg le ~~kecskefejjel~~.

Kecskefejes

Fejér márvány, magassága 100 cm. — Ittebei Kiss Miklós ajándéka. — Ltsza régi 7. és új 12. — A bejárati folyósón.

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

Koll. Kiáll. a Tamás Jatériaban XXVII. Kiáll.

1931.

V

Magyar Történelmi Társulat

VIII. 121.

Csekonics - Walleshausen
Zsigmond

1925 őszén Párisban a
Galerie André-ben
kollektív kiállítást
rendeznek.

Kalatiérmek II. 208.

Cseleinyi Walleshausen

Zsigmond

1926. január koll. kiáll.
a Nemzeti Szalonban. Élet.
56. olajf. rasztel, vízkare.

1924. saját műtermében
1925 Páris Galerie
Andrében volt
koll. kiállítása.

TAKARÉKPÉNZTÁR

SARNOK

ZSY-UTCA 2. SZ.

Gyula ..... úr
úrnő

XI Lenke tér 7 .....

árverési Csarnok ~~aukció~~ / ~~állandó~~ árverésére

..... számok alatt

Cseleiyi Walleshausen
Zsigmond

~~U. 4219~~

szül. 1888. Ká-
posztásmegyeren.
Hollósy Simon-
nál Münchenben
1910. kezdte ta-
nulmányait
1912-14. elvonultan
dolgozott. 1914-18
háborus szolgá-
lat. 1920-ban
gyújt. kiallítása
volt a Nemzeti ha-
lonban

Belvedere kata
lopustól. 1922. apr.

Viola VIII. 243.

Walleshausen Zsigmond

1910. tavaszán otthagyván a
müncheni müegyetemet, Hollósy
Simonnál kezdte meg művészeti
tanulmányait. 1913 nyarától
a háborúig teljesen elvonulva dol-
gozik. 1914–1918 katona volt.
1912 től a Wemzeti szalonban,
1913-tól a Művészházban állitott
ki. 1920 ápr. a Wemzeti szalon-
ban kollektiv kiállitást rendezett.

Katalogus.

Zsulkiew vára V. 1.

forditotta Madachnak
Az ember tragédiáját.
E bábjátek előkészítésére
a francia kormánytól allamszegényt kaptak s azt
az 1937-ki világkiállítás
alkalmából ~~mutatták~~
~~be~~ a Théâtre Natio-
nal művészeinek közre-
működésével ~~oly siker-~~
~~mel~~ mutatták be. Blatt-
nerék produkcióját a világki-
állítás zsúrye aranyérem-
mel jutalmazta. Cs.
a festészettel párhuza-
mosan irodalommal
is fogalkozott Senki-
ember János c. regénye
(~~Gromán 1926-ban~~) Lula
c. kis regénye 1928.
Bpesten jelent meg. ♀
Ezenkívül szakcikkeket
(1917 jún. 11) irt a Nyugatba, a KUT
ba s párvszi tudosí-
tásokat a Hétfő Reggel-
be és a Magyar Nem-
zetbe (Párvszi tükör,
1943). Azóta nincs

♀ Az utóbbi
művet 20 alom-
metszettel ő maga
illusztrálta.

M.kir.vallás-és közoktatásü

a bpesti IX.ker.m.kir.államp

másolata.

Az ócsai ref.templ

geire pótlólag Kettőmillióöt

vén: utasitom az állampénzt

h.államtitkárnak,a Müemlékek

Budapesti képei-könyvét, (10 olommetszet, 1929) s linoleum metszetekkel ~~[illegible]~~ illusztrálta Komor A.: Imádság tavaszi napsütésben (1926) c. könyvét ~~[illegible]~~. F Ez idő-tájt ~~[illegible]~~ F Terzstagja volt a KUT-nak és titkára a Modern Kiállításszervező Bizottságnak. Az 1930-as évek derekán ismét Kiment Párizsba s vezetője lett annak a párizsi ~~[illegible]~~ kis ~~[illegible]~~ vész csoportnak ~~[illegible]~~ a mely Blattner Géza. F Arc-en Ciel-~~[illegible]~~ bábszínháza körül tevékenykedett. ~~[illegible]~~ 1935. a párizsi bábjáték világkongresszuson ez a bábszínház forradalmi újításaival és előadásainak művészi szinvonalával nagy sikert arktett. Ezután Cs. Fernand Pignatellel ~~[illegible]~~ bábszínpadra átdolgozta és franciára

F montmartrei

A vallás-és közokt.m.kir.minisz
kiadott és a IX.ker.állampénztá

/1923/24.évi költségvetés,Müvé sz
Orsz.Bizottsága,Dologi kiadásain
- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Az ócsai ref.templom fo
taira Hárommillió /:3,000.00 0:/
állampénztért, hogy ezt az össze
a Müemlékek Országos Bizottsága

(Eleje a kézirat-ba bevágva)

1913. a Müvészház alapító tagja lett. 1914–18. katona volt s Varsótól Olaszországig bejárta a harcterek. A háboru befejezése után ~~több~~ ~~izben tett~~ tanulmányutat tett Párizsba és Franciaország több vidékére. Mint festő az avantgardisták csoportjához tartozott. Itthon 1920-tól sürü egymásutánban rendezte kollektív kiállításait a Nemzeti Szalonban, a Belvederében, az Ernst Muzeumban, ~~és~~ a Tamás Galériában, és Fünterem kiállításait (1924, 1926 stb.). Az 1925. évet Párisban töltötte s ez idő alatt a Galerie Andrében volt együpp. kiállítása. Az 1920-as években adta ki 10 rézkarcból álló párizsi albumát, 10 linoleum metszetét (1921)

Fränkel Szalonban

Fei Peisett (1926) valamit

A m. kir. vall. és közokt. mi
s a IX. ker. m. kir. állampé
másolata:

1923/24. évi költségvetés, X
mogatása, 27. cim. Emlékek
3. rovat, 4. alrovat.

Az ócsai ref. temp
költségeire Egymillióotszáze
vén: utasitom az állampénztá
K. Róbert keb. h. államtitká
elnökhelyettesének hivatalos
sége mellett, 1923. julius h
terhére a fentmegjelolt alna

Cseléniyi Walleshausen Zsigmond.

Mul. 1888. dec. 3. Fáton Budapest mellett.

Hollósynál tanult München, azután önképzés Párizsban és Nizzában.

1920-tól festő és grafikus Budapesten.

Szobasarok, of. 1928

Csendélet ujsággal, of. 1928

Önarckép macskával, of. 1928.

Asztal fekete vázával of. 1928

Szajna-part, of. 1927

Kas Nürnb 1929

37, 38. l.

Kedves Bará

A budapesti I.ker.állami fő
reálgimnázium/ 1901 évben érettség
hó 3-án este 1/2 9 órakor harmincé
Budapest I.Krisztina-téren levő "Z

Ehhez a találkozóhoz csatl
iskolatársaink is,-

Felkérünk,légy szives eze
megjelenni.-

Dr.Szabo Z

Cseléniyi Walleshausen
Zsigmond

1910 Hollósynál kezdte Münchenben, hol 13 honapig dolgozott. Más mestere nem volt. 1913-a Müvészház alapitó tagja lett. A rész vett a Müvészház minden kiállitásán annak megszünteig. A háborut átkatonáskodta. 1926 koll. kiáll. a Nemzeti Halomban, mely 5-ik koll. kiállitása. 1920 I si koll. a Nemzeti Halomban, második 1922 Belvedere, 3ik 1924 mütermeben, negyedik 1925 Páris Galérie Andréban.

Középkori kópiatár – sorozat

VI. 176.

Lelémyi Walleshausen

Kiállít

Mo. 1929. IX. 25.

Palatábla	Mutterem	Ablakban	Balatoni part
	1927 kut	1927 kut	
	~~1931~~		1930 Tamás
1931 Ernst	1931 Ernst	1931 Ernst	1931 Ernst
		1931 Tam	1931 Tam
1932 Ernst			1932 Gurat
			1933 Fränkel

Combai-i utcaretik	Dombos táj	Gyarc. szabadba	Jegyzés
1920 NSz. (B)	1922 Bélo	1927 Ernst	1927 Ernst
		1930 Tam	

BUDAPEST 40 VIII. 26. 22 K 1124

CSELÉNYI-WALLESHAUSEN Zsigmond festő

LŐRINC László: Egy hajdani szivárvány szinei: Blattner Géza párizsi bábszinháza. = Müvtört. Ért.1991. 1-2. 17.p. skk.

a líceumban végez belső átalakítási munkálatok az oda áttelepített ciszterciták számára. A köv kező évben a városi tanács elé idézteti Hafr Menyhért minorita házfőnököt 25 forintnyi t tozása miatt. (EÁL Eger v. tjgyzk. 1787. 79. s Povolni János építi 1789-ben az Újvilág utca (Hib Károly u. 17. sz., hrsz. 502.) és Dobó tér sark Ringelhann József házát. (EÁL Eger v. ir. 1789 :3 sz.) Ugyanebben az évben a városi tanács elutasít → Rubin Lőrinc egri kőművesmester megbíz és munkák iránti könyörgését, azon a címen, ho Povolnit — aki annyi hasznosat tett Eger város ért — nem lehet megrövidíteni Rubin miatt.
Ugyancsak 1789-ben építi Rákó Konstantin e görög Újvilág utcai házát. (Hibay Károly u. 1 (EÁL Eger v. ir. 1789 : 333. sz.)
Eger város tanácsának megbízásából 1792-ben ell szíti és benyújtja a város piacára szánt Szer háromság szobor tervét, amely ismeretlen okl kifolyólag, sajnos nem készült el. (EÁL Eger tjgyzk. 1792/1312. sz.) A következő évben mint ifj. Zwenger József mesterremekének felülbíráló szerepel (EÁL Eger v. ir. 1793 : 1303. sz.) és Újvilág utca rendezésével kapcsolatban elkész az Újvilág utcai Ringelhann telek (Hibay Kár u. 17.) színes tervrajzát. (EÁL Eger v. tjgy 1793 : 1253. VII/9.) Erdőtelken a Buttler-kast présházát 1794-ben építette. (EÁL ÉrsGazd L cl. fasc. G. no. 325.) 1794-ben Szeleczky tanács házának kerítését és Meczner József házát ép (EÁL ÉrsGazd L I. cl. fasc. G. no. 325.) A köv kező évben kap megbízást az egerbaktai szép árl dos tornácú parókia építésére. (EÁL ÉrsEgyh plebir.)
Povolni János egri kőművesmester 1798-ban nyú ja be a tiszabábolnai templom tervrajzait (2 egyhajós és kéthajós), amely a paplakéval egy a vonatkozó iratok mellett fekszik. Árajánlatol tettek ugyanakkor → Hacker Tamás kőfaragó, Fazola Lénárd lakatos, → Pátz János asztalos, Blitzner János kőfaragó, → Kinsztl lakatos és

Cselényi Wallershausen Zsigmond

-nak a Munka c. folyóiratban megjelent grafikáit említi

CsaplárFerenc:A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört.Ért.1972.2.sz.124-132.l. 137.l.

cselényi Walleshausen Zsigmond

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

137, 140. old.

M.D.K.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

"Manyi" cimmel a lap bemutatja képét, amely a Tamás-galéria kiállitsán szerepelt. Repr.

- - -

"Kőhordók" c. alkotása ugyancsak a Tamás-galéria kiállitásáról. Repr.

- - -

Szinházi Élet . Bp. 1929. nov. 17-23. XIX. évf.
47. sz. 66. lap.
68. "

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Könyvek

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 8 1.

MDK

Cselényi Wallesheusen Zsigmond.

Fametszet

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 12 l.

Czelényi Wallishausen

festőművész

Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalon - képével szerepel.

Magyarság
1920.I.6.

Cselény Walleshausen Zsigmond

festőmüvész

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Meleg, derűs mozgalma - kaktuszos enteriőrje utóbbi éveink talán legjobb képe. -

Magyarország
1929.I.6.

Eschényi-Wallershausen Sigmund.

festőművész

MUT Képzőművészek Uj Vasszága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.I.6.

Gnarchép

1920 NSz
1922 Belved
1926 Gmelt
1926 NSz V-VI
1926 Kut
1927 Ernst
1930 Tamás
1932 Gmelt

Mendelsohn (3)

1922 Belved
1926 Kut
1926 NSz V
1927 Kut
1927 Ernst (2)
1928 Gmelt
1930 Kut +
1931 Ernst
1931 Tam
1932 Kut
1935 Mintereus

Abt

1930 Kut

Vitorlások

1927 Ernst
1930 Tam
1931 Ernst

Tájkép.

1922 Belv
1927 Kut
1933 Frank

Abl mét

1929 Kut
1930 Tam

Balaboni Táj

1926 Nitr.
1927 Ernst
1930 Tamás
1931 Ernst

Bizottság.

benyújtani Hadra Ferenc vállal-
ben a börzsönyi Szt. István temp-
nál végzett munkáinak kereseti-
eresmint Hadra Ferenczel Kötött
es is. Kérem a Nagyrekintetü Bizott-

Walleshausen Zsigmond

55. l.

2.2.1

Cseleniyi Walleshausen
Zsigmond

l

Arv. Kőrl

1938. 85-n

28. l.

30. l.

1661. KIS SZELENCE, aranyozott rez,
Dose, Kupfer vergoldet. Deutsch, X

1662. SZELENCE, festett zománc, szines
és Goliáth aranyozott rézfoglalat
farbige Scenen. In Kupferfassung.

1663. SZELENCE, ezüst, födelén ni
am Deckel Niellodekor, Russisch

1664. KEREK SZELENCE, békatekn
Francia, XVIII. sz. v. — Rund
bildnis. Französisch, E. XVIII. Jh

1665. SZELENCE, arany, hullámos körv
diszitéssel, födelén csókolódzó galar
vierung und Emaildekor, oben kose

1666. OVÁLIS SZELENCE, arany, felület
tezés, benne translucide, zománcos, l
ránál térdelő nőalak. *Louis XVI. Fr*
Email translucide und Emailbild. F

1667. OVÁLIS SZELENCE, arany, perer
födelén kerek zománckép, parókás fér
Gold mit Emailbild und Dekor in F

Walleshausen Zsigmond

wód

Hevesy Iván: Wal-
leshausen Zsigmond
linoleum- metszéter.
Nyugat. 1921. okt
1.

1741

Hallom, itt a bozótban,
Hogy minden nagyon jól van
Amott, ahol élnem kellene.

Grófék élik, mi érték,
Zsidó fölszedi bérét,
Barátságos a magyar világ.

Csak egyszer meggyógyulnék,
Csak egyszer szabadulnék,
De sok arcról tépek le mosolyt.

Megmutatom a lárvát,
A síró magyar árvát
S ami csak fájhat megmutatom.

Mint bennem fojtón, bátran
Csapna szét ez országban
Kén-tüzesen a keserűség.

ADY ENDRE

Cseleényi-Wallis Lauson

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Lassu előre törésit örömmel fogadjuk.

Uj Nemzedék
1929.I.6.

MDK

Cselény Walleshausen Zsigmond, festö

Pirosruhás nö.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall. és Közokt. Min./1933 ápr.19-máj.25. Kép.tm. 13.1.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond, festö

33. Köhordás a fonyódi kikötöben.
34. Kilátás Badacsony felé.
35. Sorompó a Balaton mentén.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930.szept. Kat.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond, festö

Család. Jelzett. Olf.
Ülö nö. " "

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt. 4. rk.sz 28.1.

Cselényi Walleshausen Zsigmond, festö

művével szerepelt a csoportkiállításon.

Az Ernst Museum csoportkiállításán. 1937. ~~aug.~~ szept. 16.
Magyar Művészet. 1937. 7.sz. Kiállitások.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond, festö

319. Ülö nö. Olf.

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz.Képzőművv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun.
Kat. 15.1. 17.

MDK

Cselényi Wallèshausen Zsigmond

Önarckép, of.

Árv.Csarn. 1940. jun. 94.sz.
19 l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Önarckép, repr.

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc.

XII. tábla

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond, festö

Cserepek.

Az Ernst-Muz.kiállitásai. CXLVII. -Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr. kiáll. Ep.1934 május. Kat. 15.l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond, festőm.

Fasor a Balaton mellett. Repr.

Kiállitások./ Tamás -Galéria, Kovács-Szalon/.
Uj Szin. 1931. I.évf. 45.l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Csendélet, repr.

KUT kiáll. N. Szal. 1929. jan.

Csdeiyi Wallshausen Zigmond

festőművész

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

R e g g e l
1929.I.7.

Csaléyi Wallerhausen

festőművész

KUT Képzőművészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Beszülete törekvéseit, csendéleteinek finomás derűs színeit teljes elismerés illeti.-

Nemzeti Ujság
1929.I.6.

CselényiWallenhausen Zsigmond

A KUT 1927-es kiállitásán szerepelt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965. Bp.
192-197.l.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Rabinovszky M. irt róla a Magyar Grafika 1929.
229-230 l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp. 1965.
298.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Rabinovszky M. irt róla a Nyugat 1929.dec.1.
659-660.l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp. 1965.
298.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Részt vett a KUT 1929-es kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965

200.l.

Wallershausen Zsigmond

Római ku h.mův. kiáll

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 53. ~~265~~, 583 kiáll. ⊖

1932. 64 kiáll. ⊖

MM.

1925. 53. l. (Róma: ku h.mův. kiáll)

~~19~~

cserkészünk sem szabad, hogy kimarad

A mai nyomorúságos időkben

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltósá Méltóságod- Nagyságod- tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne lapot, hanem azt az összeget, amelyet s támogatására, méltóztassék a mellékelt c

Szíves áldozatkészségét sok sc

Budapest, 1933, junius 15-én.

Cseleniyi – Wallershausen

Zsigmond

wod

Magyar Grafika

1927. 373. l.

RÁZAT

OKKAL MEGJELÖLT

INŐSÉGEKHEZ

és izmentes, nem habzik, tökéletesen tiszta, rendkivül
, cimkék stb. gumirozásához. Kitünő minőség ott, ahol
és cigarettagyártásnál, stb.

, illetve a melegenyvet. Alkalmas mindenfajta gumirozó-,
Kézienyvezéshez is. Rendkivül gyorsan köt és szárad.
e. Legtöbb esetben gazdaságosabb és célszerübb, mint az

vényi enyveknek

szparens, szag- és szinmentes. Nem mar, nagy a kötő-
hord fel, nem képződnek csomók. Különösen kényes
asztásához alkalmas. Tubusok, zacskók és üvegcimkék
kék abszolut erősen ragadnak, amellett vizzel könnyen

300 kg enyvet ad.

ámu, gyorsabban köt, szagtalan, szintelen és majdnem
en hordható fel és nagy a kötőereje. Alkalmas minden

Szerkeszti:

DÉNES LAJOS dr.

ELŐFIZETÉSI DIJ EGY ÉVRE 90.000 K.

KAPHATÓ A PÉNZTÁRNÁL
UGYANOTT LEHET ELŐFIZETNI

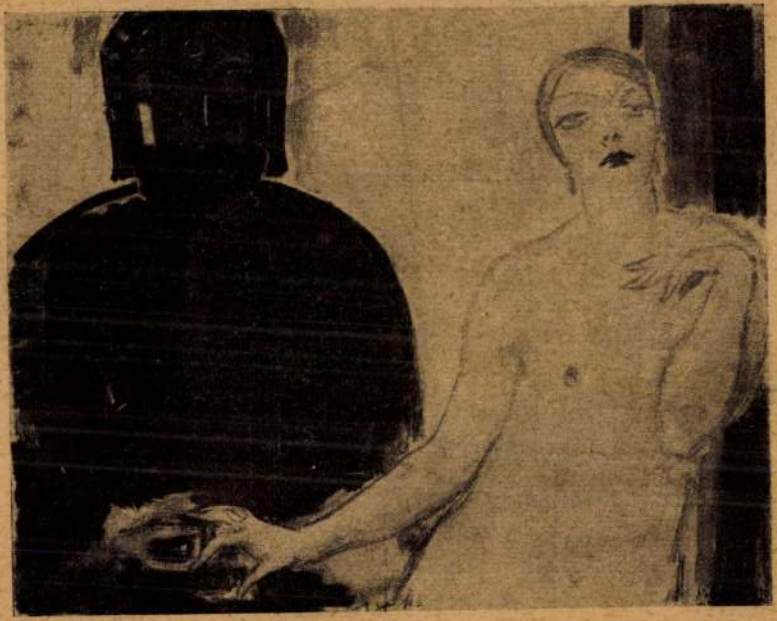

Vaszary János: Kelet— Nyugat.

megvíva

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

U. 4157.

vöd

Az Est. 1926. jan. 1.

(A Nemzeti Szalon

ny kiállítása.)

iszeti topográfia

ltéséhez.

tja a Műemlékek Országos Bizott-

zékből a feldolgozandó könyveket,

(például : Divald "Magyarország

ap = Divald F. 225 l., -- folyó-

ó, XX. évfolyam, Bp. 1889. 125 l.

nél a szerző zárójelbe teendő, pl.:

lékek Országos Bizottságától ren-

énik. Felületre az illető helység

templom ; s két-három centimé-

A É, 1915. 14. l. Ahol az épü-

Wallcshausen Zsigmond

A Múbarát 1922.

90

(W. Zs. és Gábor I.)

Mulatozó parasztok.

1021. Spanyol festő a XVII. – XVIII. sz.

Wallershausen Zsigmond

Koll. Kiállítási a képzőművészeti Kiállítások helyiségében 1933. nov.

Az Est. 1933. nov. 12
(Wallershausen Zsigmond új képei.)

U. 3694.

CSEÉNYI, rajzoló

A Néprajzi Muzeum Adattárában, a rajzraktár leltárában számos művével szerepel. Sok viseletrajza van Erdélyből. 292.old. Ugylátszik hivatásáos rajzoló.

CS. SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ, Nemzeti Muzeum, Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Epest. 1954

Ernst

1931 nov. együjt. graf.

Mettret-tervek „Lula" c. regényem illusztrációjához

Csendélet ~~II~~. XI

Konflis

Kiállítás

Vihar

Műterem II.

Palatábla I.

Borpince

Önarchép halappal

Lant

Kis önarchép

Fésülhödő

Balatoni táj ~~III~~. IV.

Virágvára

Boros üvegek

Ablakban II

Férfi a parton

Férfi ló

Balatoni part, II.

Vitorlás II.

Kaktusz II.

Víz mellett

Gesztenyés néni II

Korzó

Vára

Telefon

Lánchíd

Tabáni utca

Ferencieck-tere

megbizom.

Engedd meg, hogy informative közöljem Veled, miszerint az egyetemi kérvények benyujtása e hó 26-án befejeződik és 26-31-ig terjedő hat napban hozzák meg a döntéseket a felvételekről. / szept. 2-9-ig publikálják az eredményeket/.

A Gerevich prof.-hoz való beajánlásnak ez a pár nap egyedüli lehetősége. Aug. 31. után már minden hiábavaló lenne, technikailag sem volna többé keresztülvihető a kedvező elintézés.

semmi hír róla.

Önarckgét. Balatonpart
és Rudolf rárpart c.
sbajfestmenyeit a fő-
város ~~szerette~~ meg.

27 köt. 8 lap 6 tételén
konyv ..... köt. ..... lapján.

A m. kir. vall. és közokt. mi
s a IX. ker. m. kir. állampén

1923/24. évi költségvetés, XV.
27. cim. Műemlékek Országos B
alrovata: "Az 1881. évi XXXIX.
fenntartása."

Az ócsai ref. templ
költségeire az 1923/24. költs
/2,000.000/ koronát engedélye
ezt az összeget Kertész K. Ró
tesének hivatalos nyugtatvány
fizesse ki a tárcája terhére a

Cseleny Wallerhausen

Zsigmond

Korszellem és progresszív
univerzét c. cikke

Kut 1926. 7-8 sz

1943. Párizsi tükör címen
írta párizsi tudósítását
a Magyar Nemzet c. lapba

Fig. 1.

Wagen der Gütschbahn (1-3)
Luzern.

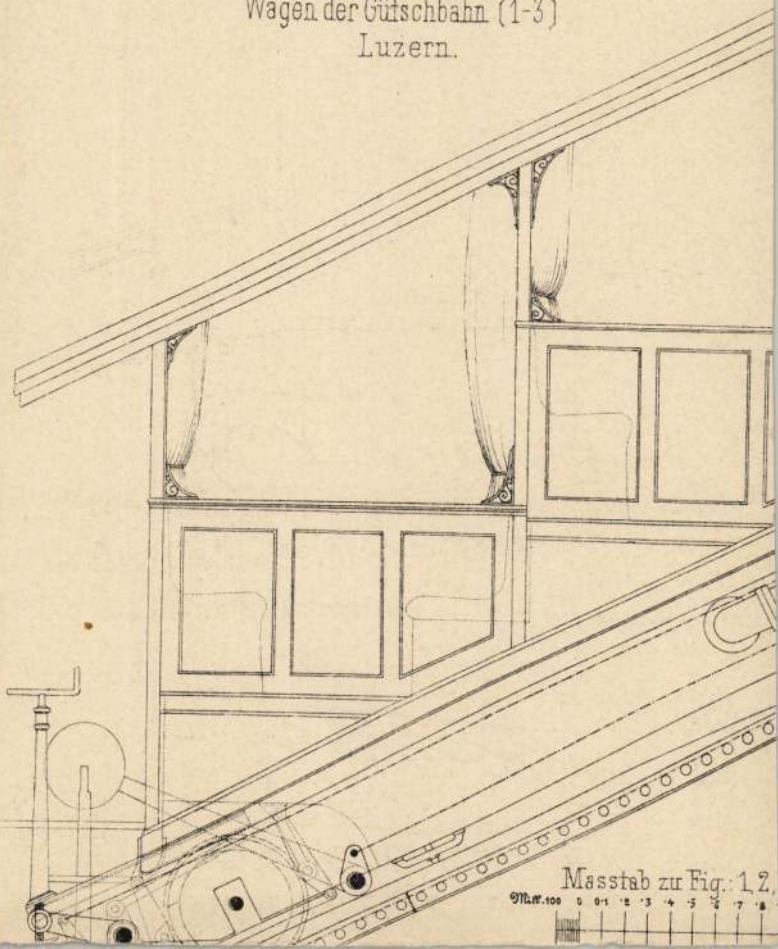

Masstab zu Fig. 1, 2.

Walleshausen Zsigmond

WALLESHAUSEN ZSIGMOND ANTAL (cselényi és walleshauseni)

szül. 1888. Első gyüjteményes kiállítása 1920-ban volt a Wiener-Salonban. Munkái dekoratíverejűek, sok expressionisztikus hajlammal. Megjelent egy linoleummetszet albuma is.

WALLESHAUSEN SIGISMONDO ANTONIO (de Cselény e Walleshausen)

nato nel 1888. Ha avuto la sua prima esposizione collettiva nel 1920 al Wiener Salon. Le sue opere hanno un carattere piuttosto decorativo con una certa disposizione all'espressionismo. Ha pubblicato anche un album di xilografie su linoleum.

Csókássy 1931.

Walleshausen Zsigmond

Antal

(cselényi és walleshauseni)

életrajz

irod.

Csókássy 143. l.

Wall. emlszónál

T. 5132.

juk a várost és a várat; az előtér-
efelé, mig a kompon megrakott sze-
térben pedig a hegyek közt Maros
en bárka tünik föl. Felirata
des Schlosses Wissegrad
rn
Wissegrad
ie.

rl. 29.1 :33.3 cm.

3

WALLESHAUSEN, *Zsigmond Antal, csekényi és walleshauseni*, festő és grafikus, * 1888. 1920-ban volt első gyüjteményes kiállítása a Wiener Salonban, 1922-ben a Belvedereben. Munkái dekoratív erejűek, sok expresszionisztikus hajlammal. Festményeiben sok literális elem van, rézkarcaiban azonban tisztán a grafika nyelvén szólal meg, úgyszintén linoleummetszetei ben is, amelyek albumban is megjelentek. Hosszabb párizsi tartózkodása alatt született meg párizsi utcákat ábrázoló, friss szemmel látott és közvetlenül előadott színes litografia-sorozata. Irodalmi hajlamait újabban a szépirodalom terén („Senkiember János", regény) és esztétikai tanulmányok irásában éli ki.

Lo. Gy II. 604 l

Verlag von Bauer & Ra

☞ Für Sammler von Conchylien, für naturhistorische Vereine, für Schul- und Lehrerbibliotheken ☜ empfehlen wir:

Dr. W. Kobelt's
Illustrirtes Conchylienbuch.

Complet in 11 Lieferungen, in gr. 4° geheftet à 6 Mark. — Das nun vollständige Werk enthält 49 Textbogen und 112 Tafeln und kann entweder in Lieferungen oder in 2 carton. Bänden (Ir. M. 32 IIr. M. 38) bezogen werden.

Es führt den Anfänger mit Leichtigkeit in die Conchylienkunde ein und bietet dem Liebhaber sowohl wie den verschiedenen Anstalten, die Sammlungen besitzen, ein nothwendiges, die theuren grossen Werke ersetzendes Handbuch zum Bestimmen ihrer Exempl.

S. Clessin,
Deutsche Excursions-Molluskenfauna,

2te vermehrte und verbesserte Auflage in 4 Lief. à 3 ℳ. Gebunden 13 ℳ

Excursions-Molluskenfauna

Oesterreich-Ungarns und der Schweiz

von S. Clessin. Bildet den 2. Theil des obigen Werkes und ist in 5 Liefer. in 8 mit 54 Text-

---

Ueber die

Bedeutung der Wappen

Von Pusikan. Gr. 8. geh.

Adelsbuch des Königr.

1820—75.

Nach amtlichen Quellen im A
an das gleichbetitelte Werk de
Carl Heinrich von Lang, bearb
Gustav A. Seyler. Gr. 8. g

Die neue reich verm. Ausgabe

GROSSEN

CONCHYLIEN-CABI

von Martini & Chem

in Verbindung mit

Dr. Pfeiffer, Philippi, Dunker,
Weinkauff, Clessin, Brot, v. M

neu herausgegeben vo

Dr. H. C. Küster

nach dessen Tode fortgesetzt

Dr. W. Kobelt

umfasst bis jetzt 438 Lieferg. u.
rasch. Folge ihrem Abschlusse en
Preis der Lieferungen 1—219
220 und folgende à 9 M

Folgende Gattungen sind vo
Achatinidae, Argonauta, Nau
Spirula, Bulla, Umbrellacea, A

Walleshausen

Zsigmond

l. Déry 1927

13, 97, 100. l.

Mův-i kiáll-ok
külföldön az 1927.
Cobra

1928

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Walleshausen Zsigmond

Genius (Arad) c.
folyóirat tájat ábrázoló
címlapja, négyszínű
linoleum metszet,
fentitől 1924. febr.
szám-

(+1. kép)

ZOLNAI BÉLA

A MAGYAR BIEDERME

FRANKLIN-TÁRSULAT

< Cseleniji Waleshausen > Zs.

iród (Bratislava)

Forum. 1934. 37-l.

(< > Zsigmond kiállítása.)

Budapesten

Fränkelsiel

BUDA
17 XII 1911

Lyka K: Mnuvéneti.
Élet és irod.
MM. 1929.
635. l.

gta

er kor. ról, mely összeget alul-
eczi r. k. templom helyreálli-
részben való fedezésére a
ktatásügyi minister úr által
én 63435 sz. a. kelt rendele-
és f. é. április hó 29én 137187 sz.
kintalványozott segélyt ar
intetes Bizottságától hiány

Rácz Gyula
nedecri lelkén

gházi pecsét
helye. –

érelmem sürgös elintézését

Szepes m. 1912 X/8.

A tekintetes Bizottságnak
alázatos szolgáji

Rácz Gyula

Walleshausen Zsigmond

festő

l.

Ki – Kicsoda?

903. l.

1937

Én.....

esküszöm a mindentudó és mindenh
nak alkotmányához és Magyarorszá
ország törvényeit és törvényes s
kormány rendeleteit megtartom, h
a hivatali titkot megőrzöm, hiva
ismeretesen teljesitem, nemzet-
nem vagyok és nem leszek, minden
Bizottsága és a müemléki ügy has

Walleshausen
Zsigmond

l.

Hevposztnipr
18, 36.

A p. imp. mav. c
Roma, 1922
18, 36. l.

dell'Arcanak, aki 1493-ban meghalt és ekkor
Michelangelo munkát és három figurát mintá-
za siremlék egyuttal oltár is. Jobbra és
ég Niccolo dell'arca gondolata volt, aki
lt tudta kifaragni, a baloldalit, a pa
Michelangelora, aki a beállitás motivu-
odott, azonban a kifejezésben és a művészi
nbözik egymástól. Michelangeloé nehézkesebb
ichelangeloé inkább fius, aki kemény a
lának a térdelése kifejezőbb és erőtel-
amelyre rátámaszkodik. Másképen fogja
Niccolonál szintén karcsubb, kecsesebb.
ja a nehézkesebb alakhoz, amely tulajdon-
y kis herkules.-- Két álló figurát is
pon állanak. Az egyik San Petronciot,
ábrázolja, aki kezében tartja a San B
figyelmet tulajdonitanak ennek a fiatal-
abból a szempontból, hogy hogyan

Cseleniyi-Walleshausen

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 365

Cseleniyi-Walleshausen párisi kiállítása.

~~Lippel~~

Oczakov.

Térrajza.

A Fekete tengertől és a D
ban feltüntetett erőd körül az
mozdulatai tüntetvék föl. Feli

Plan der Bela
der Türckischen Haup
OCZAKOW
wie solche den 17-ten Christm
die Russisch Kaiserl. Armee u
des Fürsten Gregors. Alexan
mit Sturm erobert worde

fölül: PLAN DU SIEGE DE LA FOR

Sz. rk. mér. a vk. 42: 32
Ch. Mechel: Vorstellungen

Cseleny-Walleshausen

Zsigmond

festő

~~U. 4186~~

Magyarország

1926. márc. 28.

Önarcképpel,

mely a Kut

kiállitásán szerepelt.

nai kincstár nagy áldozattal

letett a székesfőváros egyik

Kivánatos eze

te az épülethez méltó állapo

ben nemcsak e szép müemlékün

védelemben részesüljön.

A nagyméltósá

niszter Urnak mult évi novem

sz. rendelkezése értelmében

hogy az általános városrende

bad tér beépitését mellőzze,

müvészi hatása perspektiviku

Budapest, 193

Cselényi-Walleshausen
Zsigmond
U. 4010

Magyarság. 1925. okt.
7. (Magyar festő
párizsi sikere.)

A Galerie Andreben
koll. kiáll. 1925. szept.
Bretagnei tengeri ké-
pek, Szajnaparti könyv-
ársok.

Carton
Ecsetrajz.

Ku

~~Lotz Károly:~~

3591. A Mérséklet.

Ülve ~~és~~ balra visszanéz jobb karjára támaszkodik ~~látszik~~ és f kantárszárral. Öltözete: bő ujju red lecsuszott.

Ecsetrajz, méretei 215:202 cm

Vétetett az 1905: III. 7-iki

(213-905)

1905

Curia.

248 X 23

Cselényi Wallershausen

Zsigmond

Irod

Kut. 1926. nov. 15.
(Egy festőművész regénye.)

Senkiember János
c. regénye 1926.
jelent meg.

—

...ienai iskola, XV. század: II. Sixtus
...nápa találkozása Szent Lőrinccel.
...a, tempera

Saját cikkei:

Hétfő Reggel, Kút, és M. Nemzetben

1940: ~~[illegible]~~ marán Párosban volt.

M.é. deczember hó 16-án kelt
értesitem a bizottságot, hogy je
budapesti IX. ker. m. kir. állam
mint a műemlékek orsz. bizottság
megye műemlékeinek felkutatása é
és október havában több helyre t
utiköltségei és napi dijai fejéb
nyugtájára 581 kor. 68 fillért f

nak,

Budapest.

Senkiember János
Groma, 1926.
Lula. Bpest 1928.
20 Vlommetnettel

M. KIR. VALLÁS- és

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

Cselényi Walleshausen
Zsigmond Este
1932. december
6 ólommetnet
P. 3.—

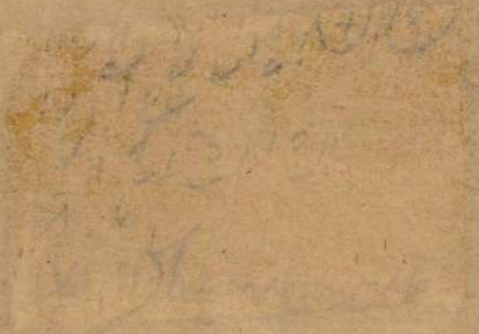

395 **Radisics – Szalay – Győry:** Le pavillon historique de la Hongrie à l'exposition universelle de Paris, en 1900. Avec 31 planches hors-texte et beaucoup de gravures. 4°. Paris: Libr. des Beaux-Arts. En enveloppe de toile. 20.–

396 **Radisics I. – Szendrei J.:** Magyar műkincsek. Kiadja a Műbarátok Köre. 3 kötet. 190 rézm. illusztrációval és 55 heliogravür melléklettel. 4°. Bpest, 1897–1901. 100.–

397 **Raschdorff, Jul.:** Abbildungen deutscher Schmiedewerke. 48 Tafeln. Berlin, 1878. Folio. Orig. Hleder. 36.–

398 **Ráth György Muzeum (Az Orsz.)** katalogusa. Irta: Radisics J. – Ráth Gy. arckép-metszetével. Számos képtáblával. Bpest, 1906. 3.–

399 **Rembrandt,** – Exposition des oeuvres de... Dessins et gravures. Catalogue réd. p. F. Courboin, J. Guibert, P. A. Lemoisne. Paris, 1908. Avec 24 reproductions. 4.50

400 **Russ, Jacob,** – Der Uberlinger Rathaussaal des... u. die Darstellung der deutschen Reichsstände. Von L. Volkman. Mit 80 Bildtafeln. Berlin, 1934. Orig. Lein. 76 Textseiten. 4°. 16.–

Jacob Russ v. Ravensburg: der Schöpfer des prachtvollen Hochalters im Dom v. Chur u. der eigenartigen Holzschnitzereien im Rathaus zu Uberlingen, am Bodensee. (Ungef. um 1490.)

402 **Strack, H.:** Ziegelbauwerke des Mittelalters u. der Renaissance in Italien, nach orig. Aufnahmen. Mit 50 Tafeln. Folio. Berlin, 1889. Hlein. 30.–

403 **Szana T.:** Egy amatőr naplójából. Bpest, 1899. 183 l. Meritett papíron, ered. borítékkal. 6.–

404 **Szászkézd,** Szászfehéregyház, Nagykapus, Riomfalva templomai. 40 táblával. Bevez.: Foerk E. A bpi M. Kir. Áll. Ipariskola 1912 évi szünidei felvételei. 12.–

407 **Toroczkai – Wigand Ede:** Régi kert s miesei. Képekkel. 4°. Bpest, 1917. 14.–

408 – Hajdanában régös-régön. 16 képpel. 4°. Bpest, 1917. 7.–

409 – Cserényös házak. Képekkel. 4°. Bpest, 1916. 8.–

410 **Trocadéro,** – Catalogue des moulages de sculptures, appartenant aux divers centres et aux diverses époques d'art. Exp. dans les galeries du Trocadéro. Paris, 1900. 239 p. 2.50

412 **Vaszary János** gyűjt. kiállítása a „Művészházban". 1912. Képekkel. 16 l. 4.–

414 **Vitruvius,** Marcus Pollio tiz könyve az építészetről. Latinból ford.: Fuchs B. Bpest, 1898. Fvász. XI, 204 l. 10.–

415 **Walleshausen Zs.** 10 linoleum-metszete. Szám. péld. Budapest, 1921. Albumalak. 20.–

416 **Zeitschrift des Bayerischen Kunstgewerbe-Vereins,** zu München. Monatshefte für die gesammte dekor. Kunst. Jhrg. 1883–1890 u. 1894–1897. 12 Bde. Mit zahlreichen Tafeln u. Abbildungen. Hleinbde. 60.–

1923. XII. 22. Bpest, 1924. 16 l. 1.50

388 **Muzeumok és Könyvtárak** Orsz. Főfelügyelőségének évi működése: 1907, 1908, 1910, 1911 és 1912. Szerk.: Mihalik J. Kötetenként: 3.–

389 **Neumeister A. u. E. Haberle:** Die Holzarchitektur. 100 Tafeln. Folio. Stuttgart: Wittner, d. D. cca. 1890. Orig. Hleder. 30.–
Villen, Wohnhauser, Geschäftshäuser, Erker u. Balkone, Rheinische, Schweizerische, Nürnberger u. a. Landhäuser, Giebel, Gärtnerhäuser, Fenster u.s.w.

390 **Pazaurek, G. E.:** Alte Goldschmiedearbeiten aus schwäbischen Kirchenschätzen. (Von der Ausstellung kirchlicher Kunst in Stuttgart, Herbst 1911.) Mit 182 Abbildungen auf 80 Lichtdrucktafeln u. 5. Textabbildungen. Leipzig: Hirsemann, 1912. Orig. Lein. 200.–

392 **Pelka, O.:** Elfenbein. Mit 254 Abbildungen. Berlin: (Bibliothek für Kunst u. Antiquitätensammler), 1920. Lein. 342 l. 10.–

393 **Pennel, J.:** Die moderne Illustration. Aus d. Englischen v. K. Burger. Mit 170 Illustrationen. Leipzig. Orig. Lein. 20.–

394 **Rabinovszky M.:** Az új festészet története. 1770–1925. A nyugateurópai festészet kialakulása. 28 képtáblával, kronologikus táblázattal. Bpest: Amicus, 1926. 172 l. Ered. vász. **4.50** P. és fűzve 3.–

Már 8 éves kora óta sokat utazott külföldön, első komoly tanulmányutja Münchenbe vezette, ahol 1909-től 1912-ig többször megfordult. Résztvett az első világháborubam és Varsótól Olaszországig bejárta a harctereket.

Méltóságos

Báró F O R S T E R

országos

majus

1926. Pecsek
koll. Riall -

1925 ben Párizsban
volt

Cseleniji Walleshausen

Zsigmond

koll. ki-ill. az Erzsébet

1931. nov.

1913 a Szüvenhár
alapító tagja lett.
1914-18. Katona volt
A háboru befejezése
után ~~volt~~ több izben
tek tanulmányutat
Párizsban és Francia-
ország több vidékén
Mint festő az avant-
gardista csoporthoz
tartozott.
1920 óta szinte gyűjt-
kiall.
A KUT törzstagja a Mo-
dern Kiállitásszervező Bizottság
tetkára volt.

megbizottjának hivatalos nyugtá

fizesse ki s tárcám fent megj

Budapest, 1923. augusztus hó 31

k.h. államtitkár.

A hivatalos másolat

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya

Cselényi Wallenhausen

Zsigmond

emlékezetének kiállítása

1926. dec.

Érkezett 1904. január 15.

39/1904. Vz. (Temesvár, 1904. január 9-én 10. Vz. a.)

A délmagyarországi természettudományi társulat jelentése az 1902. évi segélyösszeg felhasználásáról (Elintézve 40/1904. Vz. a., 1904. V. 8.)

Cselényi-Wallershausen Zs.

Föv. képt:

Gnarekép, of

tesitem, hogy-
lyezett zályon
hivatal helyis
1 töl 1902 évi
összeg ezimén
adóhivatalba
tett.

Reszterczeb

Cs. Walleshausen Zsigmond

Rudolf rakpart c. Képét megvette a fővárok.

vrd

Képzőművészet

1928. II. évf. - 173. l.

Csekonyi Walleshausen Zsigmond

Önarckép

Olaj

Tm. Bp. 1932.

d jobbra, koronás sátortan, melynek
és oroszlán nyitja szét. Parókájának
omlanak sarcza s bajuna leberetvált.
tefzi. Ingének gallérja széles, hasitott
aranygyapjas rendet láncon viseli spa-
tetten tartja. Felirata a talapzaton:
m. imp.r et Tertius Hisp. et Ind. R."
szalagon:
.. tentorii tui
... et ad laevam penetrabis. Isa. 54."

vonalkeretnek 31.1 : 20.5 cm.

s. 2600.

Gelényi Walleshausen Zsigmond

Balatonpart. Olaif.

Tvi. Bp. 1932.

ı (L'Abbate Ciccio).

57 október 4-én. † Nápolyban
rilis 5-én.

lakot ábrázol. Közűlök kettő
de olyképen, hogy az ifjú
eretvált arczú olyan mozdu-
e, a férfikorban levő pedig
Öltözetük: mellvért, szűk ujjú
pel. Ezenkívül a középső kar-
tt kék kendőt hord. Az első
knem bokáig és a harmadik
sszanézőnek fejét világosság
arna.

2 cm. — Lelt. sz. 3715. — Véte-
Tamás hagyatékából 300 K-án
08 május 2-án (763–908). —
11 márczius 11-iki 11525–910

111
507 (3715).
650 (482).

504.

Wallaschausen Zsigmond

Lásd

Új Magyarság

1940. márc. 20.

(A magyar Wayang.)

a cikk Blattner Géza

tanulmányában.

Címfeliratok·Reprodukciók
Nagyitások·Diapozitivek
Vetitőgép- és filmkölcsönző
Reklám-filmek·(Trick-filmek)
Saját műterem·

ndor-utca 7

M. kir. postatakarékpénztári
csekkszámla 35.710

Walleshausen
Zsigmond

wód
2

Rosner Der Holzschnitt
ne Ungarn im 20.
Ónarcheppel. 7ht.

Der Holzschnitt
Stuttgart.
1929
Sonderheft
Ungarn

1.

„Europa" könyvkiadó
R. T.

Budapest
V., Visegrádi-u 36

Cseleny Walleshausen

Zsigmond

Szefeltlex 135. l.

Életr. arck.

u. o. 513. l.

SzeMFT

APEST

ucca 6	Telefon:	37-0-05
ıcca 50	„	34-4-58
cca 15	„	11-3-40
ly-u. 15		
rut 48	„	57-9-94
t·ér 16		
l-út 98	„	95-6-81

zponti iroda:
ERI-U. 3 Telefon: 94-2-12

KARDO

Walleshausen Sigmund

Reval XX, 843. l,
XXI. 844. l.

Budapest, 15 agosto 1935.

e,

yar Müvészet" / = Arte Ungherese /
l'Esposizione di arte contemporanea
olo riccamente illustrato che sarà
e italiana contemporanea e che usci-
inaugurazione dell'Esposizione stes-
ritti di critici italiani ed unghe-
ori e i temi d'accordo col Professo-
l'Esposizione da parte del Governo

pregarLa, si degni di onorare tale

Walleshausen Zsigmond

Cseleinyi -

175. Csák István

Thieme Becker

XXXV. 99. l.

(Lyka)

cs István : Csendélet.

Walleshausen Zsigmond

irod

Rosner Károly. A fa-
metszet a Magyarországon
a huszadik században.
Magyar Iparmüvészet
1929. 17 l.

Rosner. Der Holzschnitt.
(Stuttgart) 1929.

518 HIRSCH József. A rózsa. Gipsz-szobor. 800 frt.

519 FADRUSZ János. Férfi arckép. Gipsz mellszobor. Magántulajdon.

520 PICCINI A. Világitási tanulmány. Vízf. Eladó.

521 DUDITS Andor. Incselkedés. Vízf. 200 frt.

522 KOSZKOL Jenő. Csendélet Vízf. 75 frt.

523 KALLÓS Ede. Dávid. Gipsz-szobor. 800 frt.

524 STRÓBL Alajos. Beöthy Zsolt. Márvány dombormű. Magántulajdon.

525 STROBL Alajos. Tisza Kálmán. Bronz mellszobor. Öntötte a Beschorner-féle gyár. Magántulajdon.

526 ZALA György. Gyermek képmások. Dombormű. Magántulajdon.

527 STRÓBL Alajos. Miss * * * Terrakotta mellszobor. Magántulajdon.

619. KORSÓ, fajansz, testén elől

620. KÉT GYERTYATARTÓ,
nes cimerrel. A Sulkovszky-

621. MAJOLIKA KÉP, játszó p
század.

622. KÉT KANDELÁBER, tör
ban és karokkal. 1860 k.

623. DISZEDÉNY FEDŐVEL,
tájképpel és jelenettel. Sêv

624. ASZTALKÉSZLET, porcell
48 lapos tányér, 24 kis tá
XIX. sz.

625. VÁZA FEDŐVEL, porcellá
burg, XVIII. sz.

626. URNAALAKU VÁZA, por
festésü kép. Francia (Páris

627. TÁLKA, szines porcellán,

628. KEREK TÁL, porcellán, s

629. NAGY DISZTÁL, porcellá
halakkal. Herend (Fischer

Cselényi Wallershausen Zs.

U. 426.

Ujság. 1926. dec. 14.
(c.a.: Cs. mitterem-
kiállítása.)
u. o. dec. 18. (Mü-
terem kiállítás.)

641. HAT TÁNYÉR, keménycserép, nyomtatott romantikus jelenetekkel. Francia, 1850—60. 15.—

642. HAT TÁNYÉR, keménycserép, barna nyomtatott képekkel. Frain, 1840 k. 10.—

643. TIZENEGY KÜLÖNFÉLE TÁNYÉR, keménycserép. Angol, XIX. sz. 20.—

644. KÉT TÁNYÉR, porcellán, szines virágokkal. Herend, 1865 k. 12.—

645. TÁNYÉR, porcellán, szines páros jelenettel. Herend, 1860 k. 5.—

646. OVÁLIS TÁL, porcellán, szinesen festett gyümölcsökkel. Herend, 1860 körül. 8.—

647. TÁNYÉR, porcellán, szines kinai alakokkal. Meissen, 1740 k. 5.—

648. DISZTÁNYÉR, porcellán, Imari-diszitéssel. Japán, XIX. sz. 5.—

649. NÉGYSZÖGÜ TÁLKA, porcellán, zöld virágokkal. Elbogen, 1840 k. 3.—

650. KÉT TÁNYÉR, porcellán, egy-egy madárral. Pirkenhammer, XIX. sz. 6.—

651. TÁNYÉR, keménycserép, raita a *Királyi kastély Budán*. Pápa, 1830—1840. 3.—

652. HÁROM TÁNYÉ[illegible] áttört peremmel. Bécs, 1804, 1814 és 1839 sz. 10.—

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

koll. kiáll. Ernst.

cód

Ujság. 1927. szept 11.

(e. a.: Az Ernst-
muzeum csoport-
kiállítása.)

Coelenyi Walleshausen Zsigmond

Nagybögö, festmény repr.

Uj Szin

1930. 1. sz. 50 l.

kép

»PLUMA«
PAPLANGYÁR
A BELVÁROSI VÁSZONÁRU R. T.
PAPLAN-, MATRAC- ÉS ÁGYNEMÜGYÁRA
Főüzlet és iroda:
BUDAPEST, KAMMERMAYER KÁROLY U. 10
(Evangelikus templom épületében)
GYÁRTELEP: VIII., NÉPSZINHÁZ UCCA 21
TELEFON: 823-83.
Folyószámla a Magyar Általános Hitelbank Károly körúti fiókjánál.
Postatakarékpénztári csekkszámla 29,766

3-ik sü

Nagys.

Ezuton ismételten tisztelettel fel

P. 75.72

számlatartozását soraink vétele után az
várni sajnálatunkra nincs módunkban.
Amennyiben fenti összeg 3
behajtásával ügyvédünket bizzuk meg.

„ÖÖDEX“

Wallershausen Zsigmond

Fasor a Balaton mellett

r. Képe repr.

Uj Szó 1931.

I. 46. l. kép

BIRÓ MIKLÓS NYOMDAI MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST

K

SOKSZOROSÍTÓ

BUDAPEST VIII, TISZA KÁLMÁN TÉR 1. TEL

AUTOTÍPIÁK • FOTOTÍPIÁK • TŐ

Walleshausen
Zsigmond

l.

Vaimossy Klára

A harai bábjáték

Bp. 1941. 41. l
42. l.
44. l.
46. l.

(Szelényi)

Walleshausen Zsigmond

mütterem kiáll-

ród

Ybl Ervin: Kiál-

litásek. Bpesti

Hírlap.

1924. dec. 16.

szám

III 1904.

Végzés

Minthogy . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

az 1883. évi 44. t. cz. meg fel

ben az ott megjelölt czél

lebbezéssel a Közigazgatási

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Budapesti Hirlap 1933. Dátum levágva. nov. 12.

Y. E.

(Cselényi Walleshausen Zsigmond festményei.) Cselényi egyike a magyar festészet leggyengédebb egyéniségeinek. Távol van tőle minden brutális menyilvánulás, kerüli a harsogó szineket, a kiáltó rajzot; képein halvány, világos tónusok uralkodnak. Bernáth Aurél és Egry József kétségtelenül hatottak reá, de Cselényi Walleshausen forradalmaktól mentes fantáziájától messze van az előbbinek misztikuma, az utóbbinak kozmikus ereje. Néha az ő képeit is elborítja a balatoni izzó fényözön, a napsugarak hevében azonban nem bomlanak föl alakjainak körvonalai, nem szívódik föl mindennek a testisége, mint Egrynél. Nagyobbára sárgás színharmóniájú képein a finom vonalakat ceruzával rajzolja meg, viszont a szinek világosságát, könnyűségét a vászon fehérjének átcsillanásával fokozza. Ő is a tempera-festést kedveli, vékonyan rakja fel színeit, melyeknek nincsen igazi reális súlyuk. Néha meglepően finom tónusokra képes, mint a *Tükrözés az ajtóüvegen* című képén. Az épülő agárdi templom számára készült Madonnáját, a balatoni fénytengert égi sugarakkal fokozza. Egyik legjobb alkotása a *Lilan* című arckép, melynek szubtilis színharmóniáit nagy meggyőző erővel hangolta össze. A kiállított ólommetszetek viszont azt bizonyítják, hogy Cselényi Walleshausen egyike az artisztikus érzékű grafikusainknak. Az érdekes gyüjtemény a Szépművészeti Kiállítások Mária Valéria-utca 8. szám alatti helyiségeiben látható. *(Y. E.)*

los utazása alkalmával felmerült uti-
áról kiállitott és számvevőségem által
ja kiegyenlitése fejében 39 P-t, azaz:
127.689 számu kiadási csekkszámla ter-
st, 1937. julius hó 23.-án. A miniszter
ler Vilmos s.k.miniszteri osztálytaná-

eléül:

Cseleiny Walleshausen Zs

rood

(Y.E.) Cseleiny Walleshausen Zsigmond festményei. Budapesti Hirlap

1933. nov. 12.

U. 3683.

duplum

Petrovics Elek dr.; Azok után, amit Végh Gyula mondott kevés mondanivalója van. Azt nem lehet tagadni hogy az 1922-es és 1933-as álláspont között tényleg eltérés van. Hogy 11 év alatt lényegesen hanyatlott volna a rom helyzete, azt indokolásul nem fogadhatja el. A Bizottság véleményében történt változás és nem a rom állapotában. Nemzeti és kegyeleti szempontból ragaszkodik ahhoz, ami a multból ránk maradt éspedig ugy, ahogy ránk maradt. Bármily kiegészitést éppen ezért nem lát örömmel s akármilyen nagy tudással végrehajtott épitészi hozzátoldásokat sem akceptálhat. Amit itt kapni fogunk, az egész más lesz, mint az eredeti zsámbéki templom. A restaurátor azt mondja, hogy a köveket megjelölik, de vajjon a müvészi hatás a kövekből alakul ki ? A rekonstrukció történelmi hitelességére aligleheine számitani. Évszámmal ellátott kövekből nem jön ki a müvészi hatás. Egy uj és idegen épület fog keletkezni a helyreállitás során. A felolvasott elvek rendkivül helyesek, de a gyakorlati szempont és az el[illegible] között nagy különbség

Cseleinyi Walleshausen

lásd

Rabinovszky Márius

Cseleinyi Walleshausen
ölommetszetei.
Magyar Grafika

1929. 9–10 sz.

Cselényi-Walleshausen
Zsigmond
Erod

Rabinovszky Máriusz dr

Három hónap művészeti kiállításairól -
Magyar Grafika
1926. 27. l.

BUDAPEST
42 III.-8.12
62 ER

BUDAPEST
1942
MA
9-20.
Aa 741 Aa

BUDAPEST
1942
MA
9-22
Aa 741 Aa

BUDAPEST
1942
MA
9-20.
Aa 741 Aa

Cseleinyi Walleshausen
Zsigmond

Kollektiv kiállitása
Fränkelnél (Szépmű-
vészeti rt.)

Pesti Napló. 1933. nov. 12
(Cseleinyi-Walleshausen
Zsigmond kiállitása.)

U. 3675

kuldom a megegyezés

áre

Kiváló tisztelettel

Dr. Szlabay Ernőné

8. T. 25.

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

U. 2808

Koll. kiáll. Tamás Galéria. 1929. nov. 10

Pesti Napló (~~képes mell.~~

1929. nov. 10

Női arckép, repr-

kép

a mell.-

ben

M. kir. vallás- és közoktatá

2.463/1943. szám.
XV. Om.biz.

A H.M. 1.471/Om. biz. 1. ◌
kelten azzal adom ki, hogy a helyes
észrevételeit -az átvétel igazolás
hó 10-ig jelentse.

Budapest, 1943. évi októbe

Cseleny, Walleshausen

Zsigmond

2 db ólomrucsszete

Tepr

Nyugat. 1931. szept 1.

Lépek

Pacher B.: Bp. ker. vá-
sárlásai az elmúlt
2 évben. MM. 1928
399. l.

U.a. Bp. ker. vásárlásai
és rendelései az
1928. évben.
MM. 1929. 359. l.

ytanácsos.

Kiadatott

[illegible] kir.

állampénztár.

Budapest [illegible]

1903 III/12

zágos Bizottságának.

Cseleiny-Walleshausen
Zsigmond

irod

(-y) Cseleiny Walleshausen
Zsigmond kiállítása.
Pesti Hirlap, 1933.
nov. 12.

U. 3681.

★ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI TANÁCS★1871★

Cselényi Walleshausen
Zsigmond
U. 2815
Ablakmélyedés c.
képe répr.
Kut. Kiáll.

Pesti Napló ~~képes mell~~
1929. jan. 6. kép
a mell-
ben

15/1943.om.

Dr.Genthon Istvánt
gatóját a Nm.Vallás- és Közok
tus 15.-én kelt 15.158/1943.e
gos Bizottságához osztotta be
ságnál mint előadó müködött,
Dr.Genthon István állitási kö
1.-én, de katonai szolgálatot

Cselényi-Walleszhausen Zsigmond MDK

Balatonpart, olf.

Mücsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festő

Pesti Hirlap. 1926. jan. 1. 14

k. k. l. Uj kiállítás az Ernst-muzeumban

Walleshausen Zsigmond

testő

8 órai Tisztg

1924 dec. 14. 8 l.

Cseléngi-Walleshausen Zsigmond

grafikusművész kiállításáról

8 Oraí Ujság 1931. XI. 22. 6.

Itt

Müvészetelmélet.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond:
" A zseni a XX. szazadban ".

KUT.1927.2.sz.12-15.l.

Cselényi Walleschausen Zigmond

Magyar Művészet, 1927

490.0.
kiállításokról.

Walleshausen Zsigmond festö.

Művarát.1922.II.90.1.

lásd Csclényi-Walleshausen alatt is!

Wallershausen Zsigmond festő

Pesti Hilap. 1923. dec. 23. 9

Grafikusok kiállítása

Wallershausen / Cselényi / Zsigmondi

Magyar Művészet, 1927

490.0.
kiállítások.

Cselényi-Walleshausen kiállitás. Paris 1925. szept.

Magyar Müvészet 1925. 365. o.
Kiállitások.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. é. XLVIII. f. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás

a Műcsarnokban.

MDK

Cselényi-Wallenhausen Zsigmond, festőm.

Család. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 20.l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond, festöm.

ebben a szeonban
az elsö kiállitáson fiatal ujszerü müvészi
alkotását mutatta be.

Ernst Muzeum.
Csoportkiállitsok. -A mügyüjtö. 1927. 2.sz. 45.l.

Czelényi-Walleshausen-Irig
festő kiállítása a Tamás-Galán

8 órai Ujság-
1930. XII. 12., 4.
(: Kritika. :)

Művészetelmélet.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond:
"Egy festőművész regénye."

KUT.1926.nov.15.5.sz.16.l.

Zi-Walleshausen Zsigmond grafikusművész kiállításáról

8 órai Ujság 1931. XI. 22. 6.

Hír

Walleshausen Zsigmond

Tóparton álló leány.
olajf. 2000 k
Ropalotafela. 30. l.

1913 jan.

11764.

rályok.
anak ábrázolva s összesen katsor-
ülök a legelső": T. KEVE és az utól-
ép alatt:
LLER HERTZOGEN UND. KÖNIGE IN

: 41·8 cm.

20 K.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Nizzai részlet, vf.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

17 l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Ülő nő, of.

Árverési Közl.1937. 2.rk.sz. 81.sz.

2e l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Önarckép

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 18 l.

Cs. Walleshausen Zsigmond

Alkotása, a szfőv. képzőm.-i gyüjteményének [illegible]
kiáll.-án a Műcsarnokban.

P.H. 932.VI.19.

Ca. Kaiserbaracken Zeltgrund

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Csendélet

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 14 l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Fehér virág, olaj

Műterem. 3. csop.kiáll. 1935. márc.

MDK

Cselányi Walleshausen Zsigmond

Csendélet, olaj

Műterem. 3. csop.kiáll. 1935. márc.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Olasz asszonyok, of.

Árveréési Közl. 1938. 3.rk.sz. 3o l.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Könyvek, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 28 l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Pirosruhás nő

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

13 l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond Antal

Könyvek, of.

Olasz asszonyok, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz,

16 l.

MDK

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond Antal

Olasz asszonyok, of.

Könyvek, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 15 l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Fametszet

Munkácsy cóh 5.kiáll. Ernst Mus. 138.kiáll.

1933. márc. 12 l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Könyvek

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.
1933. márc. 8 l.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Tabáni részlet

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Buda est, 1928. katalogusa 28 lap

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond, fathő
(erős.)

Mücs.: - Nemz. képző mův. kiáll. - Magy. Szemle, 1933 XVIII. 2.
165. l. - Gerevich.

Megirva

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

festő

megnatalmazottjának belyegt

terhére a fent megjelölt alna

Budapest, 1923. évi augusztus h

A hivata

s.h

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya.

Cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Ülő nő, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Cselényi-Walleszhausen Zsigmond MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Cselényi-Walleshausen

Kiállít

Mo. 1930. X. 12.

Cselényi-Walleshausen

Kiákit

E. K. 1930. X. 15.

Gelényi-Walleshausen

Kiákít

Est 1929. IV. 28.

Geléng. Walleshausen

Kiállít

ÚN. 1929. IV. 28.

Walleshausen Zsigmond

Cselényi

Kiállít

MO. 1929. IV. 28.

Czelényi Walleshausen

Kiállít

N. Ú. 1929. IV. 28.

Cselényi - Walleshausen

Kiállít

P.H. 1929. IV. 28.

Szelényi - Walleshausen

Kiállít

P.N. 1929. IV. 28.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Kiákít

Ujsóp 1929. IV. 27.

Cselényi Walleshausen

M. 1930. XII. 10.

*** Cselényi-Walleshausen Zsigmond gyüjteményes kiállitása.** A Tamás-galériában (V., Akadémia-utca 8.) e hó 10-én, szerdán délután 5 órakor nyilik meg *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond gyüjteményes kiállitása. A kiállitás köznapokon délelőtt 10 órától este 6 óráig, vasárnapon délelőtt 10—2-ig tekinthető meg.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ő köteteként a
képzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Czelényi-Walleshausen

Kiadlit

8 ön. 1930. X. in.

Wakeshausen Zsigmond

Cselény

Kiákit

Est 1930. X. 12.

Walleshausen Zsigmond

1913. (trept.) szüszmentes kiáll-
Müvészház-

Tánc (Korostus és Mag-
dolna) olyf 400.—

Napszegvás. olyf 400.—

Szentpétery Imre kézirata

VI. 146.

cselényi
Wallerhausen Zsigmond

Ernst Muzeum CXXII.csoportkiállitásán ólommetszeteixx
vel vett részt

Est 1931.XI.22

Cselényi-Walleshausen Zsigmond.

A Balatoni Társaság kiállításán, – melyet a Nemzeti Szalonban rendeztek, – műrci szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1928. ápr. 1.

Cselényi Wallershausen Zsigmond.

A Balatoni Társaság harmadik kiállítását a Nemzeti Szalonban rendezi, hol kompozíciói - „Déli pihenő" - je és önarcképe háttérben a Balatonnal - szerepelnek. (aulitre.)

Az Est, 1928. ápr. 1.

Kuvétsház

1913

Erdély! Hahó! Már elhangzott a szó,
A női szívben tisztán fakadó,
Hogy lábbadoznod nem soká szabad,
Szegény portánkon sok jószív akad!

Erdély! Hahó! Halljad meg szavunk:
Segítünk Téged és gyógyítgatunk!
Gyógyító irral rögtön ott vagyunk,
Veled vagyunk és Veled maradunk!

Erdély! Hahó! A jó Szittya-Család
Sietve, gyorsan segítséget ád!
Példánkból okul minden jó magyar
És talpraállsz majd Erdélyünk hamar!

lermeier.

XVI. stilusu diszitéssel. — Grosses Bett, mit Schnitzerei.

Louis XVI. — Zweitüriger Schrank, Nussholz, Louis

ÉNY, tölgyfa, faragott barokk diszitéssel és pilaszteres
l átalakitva. Német, 1700 k. — Zweitüriger grosser
ockschnitzerei. Deutsch, um 1700.

ifa, tagozott ajtószárnyakkal. — Zweitüriger Schrank.

fa, bronzveretékkel. Empire. — Grosser Pfeilerspiegel.

elsejében üvegfedős fiókok (lepkegyüjtemény részére).
k, Nussholz, innen Laden (für Schmetterlingsammler).

NY, tölgyfa, szalagos berakással. Osztrák, XVIII. sz.
sterreich, XVIII. Jh.

al. — Grosser Tisch.

itéssel, szövetkárpitozással. Empire. — Kanapee. Em-

2505. KANAPÉ, diófa, Biedermeier. — Kanap

2506. KÉT EGYAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, ber
Schränke. Biedermeier.

2507. KÉT NAGY SAROKSZEKRÉNY, diófa,
Zwei grosse Eckschränke. Barockstil.

2508. IRÓSZEKRÉNY, szalagos berakással
Schreibtisch, Nussholz. Österreich, zw.

2509. KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, feket
Korabarokkstilus. — Zweitüriger Kleide
siert. Barockstil.

2510. KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, diófa,
Zweitüriger Kleiderschrank. Nussholz. Ba

2511. KÉTAJTÓS NAGY SZEKRÉNY, diófa,
sz. — Zweitüriger Schrank, Nussholz. Öst

2512. TABERNAKULUMSZEKRÉNY, diófa,
homloklappal, bronzverettel. Osztrák, 180
intarsia, Bronzebeschläge. Österreich, um

2513. EMELETES FIÓKOS SZEKRÉNY, diófa
zett, alsó részében három fiók. Magyar,
obere Theil mit zwei verglaste Thüren, un

(1)

Walleshausen

Sigmund

Alex

Neureti Halvin

1920 ápr. ajánt.

(1919)

A leány (1912) I+II
Tornác (1913)
Téli Jáj (1913)
Hármas akt (1914)
Wolhyniai erdő (1918)
Olasz nemzetek (")
" asszonyok (")
Marziáj olasz falu (")
Hamvazó szerda (1913-18) ./.

of

~~Bronzkori kardok VI. 88 – 97.~~

– markolatnyújtványos kardok
VI. 89 – 92

– bronzmarkolatos kardok VI. 89,)
– 92 – 97

(2)

Walleshausen Zs.

Kiáll

Nemzeti halon

1920. ápr.

Este olaj táj (1918)
Virág hervadás (1919)
Elutasitás (dekor. komp. 1919)
Este (dekor. freskóterv, 1919)
Dekorativ tájkép (1919)
Combai-i utcarészlet (1919) I
Dekorativ portré (1919)
Trónö arekége (1919)
Svábhegi tájkép (1919)
Önarekép (1918-19) I.
Anyaság (1910)
Lucia (1919)
Mária fogadtatása (1919)
Kettös portré (1919)
Rozványi Vilmos arek. (1920) ./.

of

(3)

Kis Csuri (1920)
Csuri (")
Lukretia (")
Golgota (")
Assyonyavatás (")

of

Marcador falurészlet I-II.
Combai falurészlet II-III
Canale tájkép I-III
Svábhegi táj II
Doberdo falu
Glasy alpok
Monte Tomba
Rubbia falu
Monte Vianar
Monte S. Michele
Cruci falu
Gesztenyefák
Marcadori utcarészlet I-III
Valdobbiadenei utcarészlet I-II
Marcadori tájkép
Magnolia virág
Salcano utcarészlet

Monte Cesen

virf. vaglat

Walleshausen Rolla arch (1913) papír. ./.

Lajs.

d. 81

~~1 Bot. 16r~~

(Sur)

Lipót

Ennek jespére

l. ott

(4)

Akt-studium I-II. (1911-12)

Három akt (kompoz. terv)
Kompoz. terv I.
Combai utcarészlet III-VI
Salcanoi " " I-II
Ruppai " "
Valdobbiadenei " " III.
Crnci barlang bőzgére
Svábhegyi táj staffage-al
Kompoz. részlet-terv
Gerekek
Akt-studium III-VI

cer. vázlat

Kompoz. terv | tinte-vázlat
Akt-studium VII.

Törött harcos I-II
Monte Gabrielle | tus vázlat

126. szám. 19

87026
----Szám.
1902

Értesitem a müemlékek te
Dr. Gerecze Péternek mint az
nak a kis-oroszi plébánia - l
tyás Király czimerét ábrázoló
hivatalos utja alkalmával fel
Negyvenegy 41 Kor. 54 fillérr
a IX. ker. kir. állampénztárt
10 Kor, napidij után bélygelt

Miről a tek müemlékek or
dekeltnek irásban leendő tudo

Budapesten 190

A minister

Cseleniyi Walleshausen Zsigmond

Rudolf rakpart 3. Műcsarnok

1934. nemz. képzm. ~~[illegible]~~ kiáll.
319.

Épinette, géperétes VIII. 243.

N. Szal

1920

Nikal

1920 ápr.

[illegible]

17109 szám.

használatra

A váczi egyházm

a bizottságnak me

Budapesten, 1903

A min

Orellet

Walleshausen Zsigmond, cseleiny

Mücsarnok

1926. őszi kiáll - 557. Gnarchép festm. (IV.)

1928 tav. Párisi ablakban II) csendélet VI. IX festm

~~1930 tav (kut) akt I festm~~

~~1932 febr-márc. kut Asztal, festm~~

1932. (Föv. kj kerz.) Balaton part III Gnarchép X.

1933 ápr-máj (N. képzm kiáll Pirosruhás nő

1934 (N. képzm) Ülő nő, of

Verspronck (Sprong) Jan: Férfi képe 561 (659), 3824 (521).

Cseleniyi Walleshausen
Zsigmond

Helikon. Magyar grafikusok. 1923 dec – 1924. jan.:

Csónakos, vizf.
Szemlőhegyi részlet, paszt.
Kabinok, Tornác, Ausrajz.

Czelényi Walleshausen
Zsigmond

koll. kiáll. 1922. ápr
a Belvederében

Kovaóbitva
Gádor Istvánhoz

Katalogusa itt
van az anyagban
mely feldolgozás
után vinzateen-
dő a Belvedere
Katalogusok
közé

Cselényi Walleshausen
Zsigmond

lásd

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.

1930. szept.

Kőhordás a fonyódi
kikötőben
kilátás Badacsony felé
Sorompó a Balaton mentén

1937 jan (Fő képt és Tört kur)
kékruhás nő, of

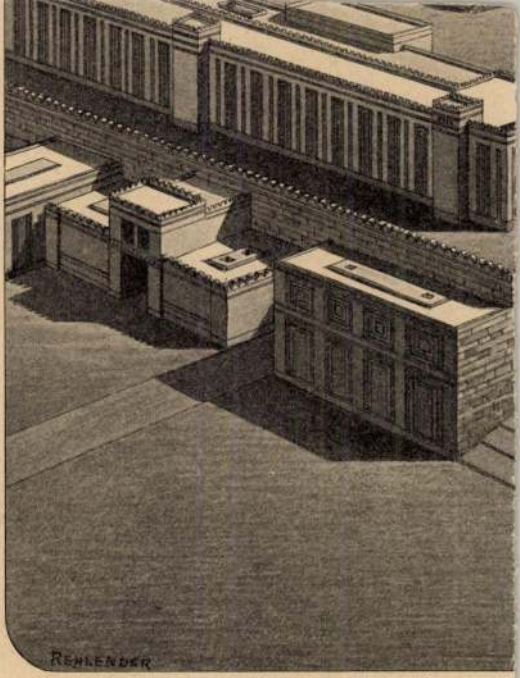

Assyrischer Tempel auf quadra

Nach der Rekonstruktion von

Cselényi Walleshausen Zsigmond
32. Krisztus meghal a keresztfán. Olajf. Eladó.

Nemzeti Szalon

Egyházm. - kiáll.
1926.

2923

36. V. J. Genisson: - ben.

Sz. St. Omer 1805 (+ 1860 - ban.

Renaissance-stylü ten

Lájtatoskodik.

A szines márva
evangelium-tartó körü
van s összetett kénel in
az evangeliumot a füstölv
Az előtérben a felteritett s
a két ministrans. Az egy
tót fogja. Oldalt az ~~[illegible]~~
ülő, jobbról pedig öt ülő s
ben lévő nyitott könyvből
linnel vagy a nélkül, a
balra: GENISSON
1856. 4.

Vászon, méretei 86.
~~Eltz M. gyűr hag. k~~
~~M. kérit. 315.~~
~~IV: 36.~~
~~[illegible] 104.~~

IV: 211.

Kut

1926 márc.-ápr. (Ernst)

Csendélet IV.

Önarchép VII.

137. szám. 190

91601/902 szám.

M.évi deczember

tése alapján jelen sz. és kelt a

pénztárt, hogy Dr. Czobor Bélán

sága előadójának Pozsonyba alami

lenes áthelyezése ügyében tett h

rült utiköltségei és napidijai f

gelt nyugtájára ~~tizenkilencz~~ Plusz /2

Miről a bizott

rásban leendő tudósitása végett

Kut 1927 ápr (N. hal)

Mária és Anna
Műterem I.
Ablakban I
Könyvek I.
} of

Csendélet VI
Tájkép II.
| virf

135-szám. 19

77855/902.szám.

M.évi okt

tése alapján jelen kelet és

ti IV. kerületi m.

hogy Sztehlo O

sága másodépitészének a megyas

felülbirálata végett tett hivata

utiköltségei és napidijai fejéb

után bélyegelt nyugtájára 29 k

Miről a bizotts

rásban leendő tudósitása végett

Budapesten, 1903

A min

Cseleniji Walleshausen
Zsigmond

KUT 1929. jan.
kiáll. a Nemzeti
halonban
26–31. szám.

V

lásd a KUT
katalogusai
közt.

Czelényi Zsigmond

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

8 órai lijság 1933. IV. 20.

Cselényi – Walleshausen

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

EK 1933. IV. 20.

Csellényi - Wallishausen Zsigmond

levelei az I. nemzeti társaton.

M. H. 1933. IV. 19.

Cselényi - Wallesharsen Zsigmond

Tamas-galériában bemutatkozik.

N. U. 929 XI. 3.

Nizzai parkrészlet
Párisi teraszka
M. táj
Sétány
Tengerpart
Párisi utca
Tengerpart
Csendélet VIII
Sétatéren

rajtok

Ernst

1927 szept. együjt

Sétálók a Place Albert I.-en
Párisi ablakban I.
Vitorlások
Önarchép szabadban II
Nizzai parkrészlet
Önarchép VII
Harangvirág
Férfiarchép II
Almaszedők
Fehetevárás csendélet
Tabán
Strandon
Csendélet ~~V.~~ ~~XI~~ VII
Tihanyi filtrijet
Déli pihenő (freskóterv)
Balatoni táj II.
Sárga virágok

festm

fordup

./.

Cselényi Walleshausen Zs.

festő

1927. koll. kiáll.
Ernst Museum
katalogus száma 91.

Cs. Walleshausen Zigmond

a Kut Sörstaffa

1929. ~~[illegible]~~ jan. Eiall. a Kutnak
6 festning

1930 Tav (Mines)
Akt, festm

1932 febr-máre (N.O.)
Asital, festm

1932 nov (N. Ital.)
XIII
csendélet of
Balatonpart III. temp

Frenyó Lajos, könyvtáros

IX. 5.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

A II. nemzeti képzőművészeti kiállításon a Műcsarnokban szerepelt.

PN. 934. IV. 29.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

A nemzeti kiállításon a Műcsarnokban festménye szerepelt.

Mo. 934. IV. 29.

Csalányi-Walleshausen Zsigmond

A nemzeti kiállítás a kiscsoznotban

Jelmenye szerepel.

Mo. 234. IV. 29.

WALLESHAUSEN Zsigmond festő

5. 20.p. Csendélet újszigyal (128)

Új Mív. 1993

, 1254, 1329, 1372, 1412, 1442, 1514,
69, 1781, 1798, 1810, 1820, 1830, 1833,
42, 1997, 2004, 2042, 2112, 2125, 2186,
61, 2263, 2299, 2313, 2327, 2372

14. 16.
1, 244, 476, 660, 661, 740, 2067

4

Walleshausen Zsigmond (1888-

„Csendélet zakrupokkal" o.v. 45x60 cm

s.f.j.: Walleshausen (Sezult)

Ziziáltási ár: 5000 ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Wallcshausen Zsigmond

Ólommetszet képviseli a jelzett gyűjteményben.

H.B.: A Nyári-féle gyűjtemény; Műgyűjtő, 1931.2.sz. 43.l.

~~xxxxxxxxxx~~

Walleshausen Zsigmond

Csónakos /aquarell/
Kabinok /tusrajz/
Tornác /tusrajz/
Szemlőhegyi részlet /pasztell/

XVIII. Magyar grafikusok a "Magyar Mükiadó anyagából kiállitás, Bp. 1923. katalogusa

Walleshausen Zsigmond

(ME második kiállításán a Nemzeti Szalonban képe szerepelt

NM-930.IV.27.

cs. Walleshausen Zsigmond

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. I. 24.

Wallershausen Zsigmond.

Festménye szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett KUT tavaszi kiállításán.

Nemzeti Újság, 1927. ápr. 14.

Walleshausen Zsigmond.

A balatoni kultúrnap plakátpályázatára beküldött „Balaton I. és IV." c. pályaművei díczérő elismerésben részesültek. (említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. máj. 20.

Walleshausen Zsigmond.

Műve rovepel a Kut tavarni kiállitásán, a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 1927. ápr. 17.

G. Wallershausen Zsigmond.

a Nemzeti Galériában rendezi a KVT tavaszi kiállítását, melyen művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. ápr. 17.

...llsen Zsigmond.

A KVT tavaszi kiállításán
művei szerepelnek.

Az Est, 1927. ápr. 14.

MDK

Walleshausen Zsigmond, f.

N.Szal. tárlatai. /UME/ Képzőművészet 1930. 31.sz.
144. l. képek

MDK

Walleshausen Zsigmond titkár

A Tamás Galériában rendezett modern kiallitás szervező bizottság tagja.

Perlrott Csaba Vilmos gyujtm.kiáll.a Tamas Galériában.Katalogus.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Tamás Galéria kiáll. Művész-Élet 1933. ápr. 15. 6.l.

Walleshausen Zsigmond.

VA Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képző üvészeti egyesületek története,kézirat.

Walleshausen Zsigmond.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1926-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Halleshausen Zsigmond.

Kiállitotta müveit 1922-ben a Belvedere.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Walleshausen Zsigmond, festöm.

qa Duisburger Zeitung-on kivül egy másik ujság négy produkciót közöl, köztük W.Zs. -ét.

F.m.: A KUT németországi kiállitása.
KUT.1927.II.évf.1.sz. 16.1.

Walleshausen Zsigmond, festőm. MDK

a Duisburger Zeitung-on kivül egy másik kritika kiemeli, h. a magyar müvészek látóköre mennyire tág s dicséri hangulati finomságát.

r.m.: A KUT németországi kiállitása.
KUT.1927.II.évf.1. sz. 16.1.

MDK

Walleshausen Zsigmond festőm.

a "Duisburger Generalanzeiger" mümellékletében képét reprodukálja.

Barátságos kritikájában művészetét meleg szavakkal méltatja.

r.m.: A KUT németországi kiállitása.

KUT.1927.II.évf.1.sz. 16.1.

MDK

Walleshausen Zsigmond. festöm.

Duisburger Zeitung: dicséri telitett erejü paraszt-
fejét.

r.m. A KUT németországi kiállitása. Duisburger -Museums-
verein.

KUT.1927.II.évf. 1.sz. 16.l.

MDK

Wallehausen Zsigmond festőm.

K.M: Az I. Ferenc József koronázási dij pályamüveinek kiáll. Nemz. Ujs. 1927, jun. lo. 11 l.

egyemeletes, 3 ablakos. Ives kapuján

/

MDK

Wallenhausen Zsigmond

Füleky József: Tamás Galéria kiállítása. Művészet. 1933. ápr. 15. 6 l.

MIK

Füleky József:

Csoportkiállítás a N. Szalonban. Művészet.
1933. ápr. 12. 6 l.

Walleshausen Zsigmond

Monte Gabrielle, tus-vázlat
Monte Cesen, akv.vázlat
Combai falurészlet, akv.vázlat

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o i.

Walleshausen Zsigmond

Kakas

Könyves Kálmán 103. kiállitás. 2 l.

Szuha /Baranyainé/ 3

Egyszerü, vidékies taber
Szt.Alajos /?/ és Szt.Im
mon két gyertyatartó ang
ábrázolja, egyszerü munk
baloldalán Szt.Cálás-kép
Ugyanott érdekes, klassz
festve. A sekrestyében e
1780 körül.

Irodalom: Borovszky 76 l

Harangtorony.

Az utca másik oldal
földszintes, gulatetős,
századi, de m-forma nélk
sebbik XVIII. századi.

Walleshausen Zsigmond

Anyaság, olaj
Mária fogantatása, "
A leány II. "
Kettős portrait, "
Rozványi Vilmos arcképe, "
Kis Csuri, olaj
Csuri, "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o 1.

Walleshausen Zsigmond

A Golgota, szines rajz

Család, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

55 1.

Walleshausen Zsigmond

Compositio terv, cer.vázl.

255-257. Combai utcarészlet, cer.vázl.

Salcano, "

Salcano "

Ruppa, "

Valdabbiadene utcarészlet, "

Crnci barlang környéke, "

Svábhegyi táj staffageal "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.

192o. ápr. 17-2o 1.

Walleshausen Zsigmond

Marcadori utcarészlet, akv.vázl.

" " "

" tájkép, "

Valdobbiadenei utcarészlet, "

Magnolia virág, "

Salcano utcarészlet, "

Három akt compositio terv, cer.vázl.

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.

192o. ápr. 17-2o l.

Walleshausen Zsigmond

Rubbia falu, akv.vázl.
Monte Vianar, "
Monte San Michele, "
Crnci falu, "
Gesztenyefák, "
Marcador utcarészlet,"
Valdobbiadenei " "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal. 192o. ápr. 17-2o l.

Walleshausen Zsigmond

Canale tájkép, akv.vázl.
Canale tájkép, "
Svábhegyi táj, "
Doberdó falu, "
Olasz alpok, "
Monte Tomba, "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1920. ápr. 17-20 1.

Walleshausen Zsigmond

Lucretia, olaj
Golgotha, "
Asszonyavatás, "
Marcador falurészlet, akv. vázl.
Marcador "
Combai, "
Canale tájkép, "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o l.

Walleshausen Zsigmond

Kompozició részlet-terv, cer.vázl.
Gyerekek, "
266-269.Aktstudium, "
Kompozició terv, tinta-vázl.
Aktstudium, "
Törött harcos, tus-vázlat
" " "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o l.

Walleshausen Zsigmond

Olasz gyerekek, olaj
Olasz asszonyok, "
Marziáj olasz falu, olaj
Hamvazó szerda, "
Este olasz táj, "
Virághervadás, "
Elutasitás dekorat.komp."

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o 1.

Walleshausen Zsigmond

Este dekorativ freskóterv, olaj
Dekorativ tájkép, "
Comba-i utcarészlet, "
Dekorativ portrait, "
Irónő arcképe, "
Svábhegyi tájkép, "
Önarckép, "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o 1.

Cs. Walleshausen Zsigmond
festő

M.D.K.

507) Balatonpart

För. Képtár.

Egyét köztulajdonból elvesett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

33 t

cselényi Walleshausen Zsigmond
Önarckép

Tamás Galéria XXIII. kiáll. 193o. okt. 1.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Tabáni részlet

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.

28 l.

Walleshausen Zsigmond

Kunyhó a pusztán
Dülőut
Havas táj
A Duna mentén
Balatoni halász
Terefere
Halászok a Dunán
Havas táj II.

XVIII. Magyar garfikusok a "Magyae -ikiadó" anyagából kiállitás, Bp. 1923. katalogusa

Walleshausen Zsigmond

Havas táj, rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája 1924. június
Or z. Magyar. Szépm. Muzeum katalogusa, 11 lap

MDK

Wallershausen

(A Holló László-val Münchenben tartózkodó magyarok közt említve.)

Holló László: Életem.
Építünk, Debrecen, 1954 tavaszán, V. évf. 1. sz. 27. l.

MDK

Walleshausen

Grafika

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.

kiáll. 1933. márc. 13 l.

Cselényi Wallenhausen Zsigmond
Kékruhás nő, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 8 l.

MDK

Cs. Walleshausen Zsigmond

Csendélet, vizf.

Mária és Anna, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Cs. Walleshausen Zsigmond

Tájkép, vizf.

Müterem, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Cs.Walleshausen Zsigmond

Ablakban, olaj

Könyvek, "

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Walleshausen Zsigmond
a KUT Müvésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

Walleshausen Zsigmond festőművész

Magyar Posztimpresszionisták kiállitása "Könyves Kálmán" Arany János utcai termében - képével vesz részt "Kakas"

Pesti Hirlap 1931.X.

Cs.Walleshausen Zsigmond festőművész

Magyar Posztimpresszionisták kiállitása - Könyves Kálmán r.t.Arany János utcai kiállitási termében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.X.2.

Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeumban rendezett csoportkiállitáson egy hosszu sornyi ólommetszeten adja tanuságát annak, hogy a grafika e technikájának nyelvén mennyire megtanulta a kevésbeszédü,mégis kifejező előadást.

Ujság 1931.XI.22

Wallerhausen Zsigmond festőművész

Magyar posztimpressionisták kiállitása - képével vesz részt

Esti Kurir 1931.X.2.

Wallershausen Zsigmond.

Művei szerepelnek a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1928. ápr. 1.

M.D.K.

Walleshausen Zsigmond festőművész

A Váci-utcai Belvedere képszalonban mutatták be müveit. A kritika megemliti, hogy a művész a "régi nagybányai hagyományokon nevelkedett" s megalkuvást nem ismerő komoly müvésznek tartja.
A müvész fényképét közli a lap.

Egy festő és egy szobrász kiállitása a Belvedere-ben.
Szinházi Élet. Bp. 1922. ápr. 16-22.
XI. évf. 16. sz. 54. lap.

Walleshausen

Alkotását nyereménytárgynak vásárolták meg,
a Munkácsy Céh sorsjátékkal egybekötött kiállí-
tásán.

P.H.932.IV.14.

Bibliothek

Wallershausen Zsigmond.
festőművész

Az Ernst-Museum megnyitó kiállításán kompozíciál, rajzai, csendéletei, tájképei szerepelnek, köztük „Párisi ablakban", – „Önarckép szabadban", – „Almaszedők" és a freskótervnek készült „Déli pihenő" c. művei. (emlétve)

Nemzeti Ujság. 1927. szept. 11.

Liebe Elisabeth, Dein Brief

Ich danke Dir vielmals für Deinen Brief, [illegible]
[illegible] Ich [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Walleshausen Zsigmond

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

EK.930.IV.27.

Walleshausen Zsig-
mond

lásd

Cselényi Walles-
hausen Zs. alatt

MDK

Walleshausen Zs.

Önarckép, festm.

Az önar kép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

18. l.

MDK

Walleshausen Zs.

Önarckép, graf.

Az Önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

24 l.

MDK

Cs lényi Walleshausen Zsigmond

Utcarészlet, rézk.

Árv.Csarn. 1940. jun. 94.sz.

2o l.

MDK

Walleshausen

Grafikák

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 13 l.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Csendélet

Könyves Kálmán 1o4. kiáll. 192o-as évek.

MDK

Walleshausen Zsigmond festő

1919 márcinsában Blattner Gézával és Detre Szilárddal megalakította a Wayang Bábjátékok című bábszínpadot. Az együttes a proletárforradalom mellé állt és aktuális mondanivalójú bábjátékkal mutatkozott be a Belvárosi Színházban.

Módy György Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96–97. l.

MDK

Cs.Walleshausen Zsigmond, festö

Sárgaruhás nö.

Az Ernst-Mus.kiállitásai.CXLVII. Munkácsy-Cém.VI.
sors.egybekötött reprkiáll. Bp.1934 május. Kat. 9.1.

MDK

cselényi Walleshausen Zsigmond

Balatoni táj a zalai partról, of.

Önarckép a Balaton mellett, "

Déli pihenő a Balaton partján, "

Balatoni Társ.3. M.Szal. 393. kiáll. 1928.ápr. 24. 1.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Ciklámen

Uj magyar művészet keresztmetszete. Tamás Gal. 45.
kiáll. 1932. ápr-máj.

M.D.K.

Cs. Walleshausen Zsigmond /188-

507. Balatonpart. Olajf. 69.5x60.5

Elveszett./Főv. Képtár./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
33. l.
MÜMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Walleshausen Zsigmond cselényi /1888-

847. Kékruhás nő. Olajf. 60x90 vászon.
848. Rudolfrakpart. Olajf. 59.5x69.5 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 59. l.

Wallerhausen Zsigmond

„Csendélet" és „Műterem" c. művei nezepelnek a Ferenc József testőrdíj pályázati kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Magyarság 1927 VI. 10

Walleshausen Zsigmond

A Balatoni Társaság kiállitásán vett részt műveivel a Nemzeti Szalonban

P.N.93o.IX.21.

Walleshausen Zsigmond

Résztvesz a Balatoni Társaság Nemzeti Szalonban rendezett kiállitésán

U.930.IX.21.

Wallenhausen Zsigmond

Szerepelt a dúcsarnok Tavaszi Tárlatán

Kórai Újság 1930. III. 15

Wallershausen Zsigmond

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M.H. 1930. III. 15.

MDK

C.s. Walleshausen Zsigmond, festö

érdekes balatoni háttér elé állitott

"Önarckép"-e. KXXXXX

Dr.Márffy Oszkár:
Tárla t. A Balatoni Társaság Tárlata.
"Képzömüvészet" 1928. 10. sz. 132.1.

MDK

Walleshausen Zsigmond, festö

Család.
Külvárosi táj
Mária.
Önarckép. Szines kréta.
170-175. Grafikák.
U.i. már szerepelt egész gyüjteménnyel.

Belvedere. Epest. XXIX. Kiállitás. -Csoportkiállitás.
1924. okt. Kh tal.

MDK

Walleshausen Zsigmond,

63 csop.

a N.Sz.által rend.kiáll.-k. egyikén müveivel szerepelt. 1926.

A Nemz. Szal.4oo-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

MDK

Walleshausen Zsigmond

A Modern Kiáll.-szervező bizotts. tagja

Tamás Galéria 1. kiáll. 1928. dec.

Walleshausen Zsigmond

festő

Budapesti Képes könyv-
10 olom mérszet. É. n.

Műv. és Régiségkeresk. Váll.
aukc. I. (1946.) 57. l.

Walleshausen Zsigmond

Walleshausen Zsigmond, cselényi (1888–): festő, grafikus, író. Hollósy Simonnál, majd Párizsban tanult. Dekoratív jellegű festményeivel és grafikáival Európa-szerte szerepelt kiállításokon. A negyvenes évektől Párizs környékén él.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.Corvina 1977.

Wallershausen M.D.K.

Müvét a Müvészeti és Muzeumi Direktórium megvásárolta, 1919.

Ruhaszáritás

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradal időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 361.l.

Walleshausen Zsigmond

Utca répret festett „parisszias" modor-
ban –

Lyka Károly, Festészetünk a két
világhábolú között. Bp., 1956.

72. l.

Walleshausen Zsigmond
Istőmüvész

Nürnbergi magyar reprezentatív kiállítás-
képével szerepel

Nemzeti Ujság

1929 11. 28

MDK

Cs.Walleshausen Zsigmond

Balatonpart, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Walleshausen Zsigmond, cselényi

Kékruhás nő, o.

Rudolf rakpart, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Walleshausen Zsigmond

Szerepel a nürnbergi magyar kiállításon

Nemzeti Ujság 1929 II. 28

MDK

Walleshamsen Zsigmond festőművész

A Képzőművészek Uj Társasága rendes közgyü
lése előtt törzstagválasztó ülésén, uj
törzstagnak választotta.

Cikk: A Kut uj törzstagjai.

Nemzeti Ujság,1927.márc.17. 12.l.

MDK

Cs. Walleshausen Zsigmond

Rudolf rakpart

Képzőművészet 1928. II.évf. 12.sz. 173.l.

Walleshausen Zsigmond

Koll. Kiáll. Nemzeti Szalon

irád

Az Ujság. 1920. ápr. 18.

(c.a.: Harém festő.)

Kmetty János, graf. Walleshausen Zsigmond, graf.

Az a művészi kör, mely Szönyi, Aba Novák stílusával rokon grafikusszemmel lát Kmetty Jánossal, az ő szabadon felfogott lapjaival és Walleshausen Zsigmond expresszionisztikus linómetszeteivel fejeződhetne be.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet-művészetünk fejlődése. - Képzőművészet. 1934. 77.sz. 169.l.

cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Wallenhausen Zsigmond, graf. MDK

némileg különáll szőke tónusával, finoman nyüzsgő árnyalatgazdagságával.

-szky: Magyar grafikusok. - A Magy. Műkiadó anyagából rendezett kiáll. - Dec. 25.-jan. 13. Az Ujs. 1924. I. 4.sz. 166.l.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Szines fametszetei a Munkácsy céh kiállitásán.

Művész-Élet, 1933.II.5-6.sz. 9.l.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Nemzeti Szal. kiáll. Nagykőrös. 1926.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Déli pihenő a Balatonon c. munkájáért a N.Szal. dicsérő elismerését kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 66.l.

MDK

Walleshausen Zsigmond

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

Cselényi Walleshausen Zsigmond.

Kiállitotta müveit a Tamás Galéria 1931-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Kut. 1927. 2. sz.

MDK

Cselényi Wallenhausen Zsigmond, festőm.

a IX.teremben az ujító törekvések kiállitója.

A [illegible] representativ kiállitása.
Képzőművészet.1932. 10.sz.63.l.

MDK

Cselényi Wallesbausen Zsigmond, festőm.

Csendélet.

E.M. LXXXII /1926/ § KUT III.nagy kiáll. -a. Kat.14.1. kiáll. -i.

csellényi Walleshausen Zsigmond festőművész
Nyitott ablak, olajf.
Nemzeti Szalon, 1930. ápr.

zesen	1 7	60 95	13	00	1 20	60 95
evonva	.	.	.	.	.	.
ozandó ~~tendő~~	9 ~~7~~	55 ~~95~~	13	00	22 ~~20~~	55 ~~95~~

augusztus hó 31. n.

(Számoló aláirása:)

Valentinyi

Ein: mügelki tanám

MEGYEI M. KIR.

Cselényi Wallenhausen Zsigmond

Udvar

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása. 1932.
május, 21 l.

yetlen darab sem maradt fenn; a XVIII.
csipkék és himzett fehérnemüek is el-
yegek és gobelinek. A nemes fémekből
rmák, szobrok, keresztek, kandeláberek,
kivétel nélkül, de az arany- és ezüst-
artók nagy részét is pénzverésre fordit-
93-1810 közt és 1848-ban. Még királyok,
egyszer cimerével ~~ékesszedő~~ Mátott kiváló mükincseknek
egmenteni, azért is váltságdijat kellett
ytárgy alig akadt s igy az ötvösmüvek
indokolta a ~~müemlékek~~ kincsek nagy tömegének

veszteségek után is eléggé gazdag, abban
k, a káptalan és az egyes kanonokok
l és külföldről is szereztek régi érté-

a egyetlen kristálykeresztet mutat a Ka-
pád-korból, 4 ötvösmüvet és egy kárpitot
22 szövetnemüt Zsigmond király és a
s 10 szövetnemüt a XVI.századból, 16 öt-
ázadból. Már a XVIII. és XIX.század al-

4

Cselényi Wallenhausen Zsigmond
Palatábla, álommetszet

Ernst-Museum CXXXI. /jubiláris/ kiállítása, 1932. május, 2o l.

56. kép. *Magyar festő,*

A szászfalvi r. k. templom Szent Ilona és Sze
Egyed oltárának mesterétől.
Ipolyi, Biharvármegye, 146. szám.

MAGYAR FESTŐ, 1520 körül
1. *Szent Vid olajbafőzése*

2. *Szent Miklós és a hajósok*

Fa, tempera, egyenként 72×42·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 131. szám.

MAGYAR FESTŐ, 1520 körül
Oltárszárny:
1. *Pásztorok imádása*
(Belső kép.)

2. *Szent György*
(Külső kép.)

MDK

Cselányi Walleshausen Zsigmond

Rabinovszky Mariusz cikke.
KUT 1927. II. 2.sz. 5 l.

Cselényi Walleshausen Zs.

Tanás Galória. Modern magy. grafika XI. 1929. szept.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Modern magyar reklámkulturát! Magyar Grafika 1929. 3-4. sz. 49-52.l.

Cselényi-Wallenstein Zsigmond

Festőművész

Munkácsy-díjas kiállítása - Ernst Museumban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1933.III.23

Czelényi-Walleshausen Zsigmond

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

MO. 1930. III. 15.

Gelléry-Waleshausen

festőművész

Mai Magyar Festők kiállitása - Tamás Galériában - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.IV.4.

Cselényi - Walleshausen Ignác

Szerepelt a KUT és MME közös tárlatán.

8 ó Újság 1932. XI. 6.

MDK

Cselényi Walleshausen Zs.

Balaton, o.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I.Muz.Baja

1963.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Alkotásával szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.O.930.IX.21.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Művével szerepelt a a Nemzeti Szalónban a Balatoni Társaság negyedik képzőművv.kiáll.-án.

Az Est,930.IX.21.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Festőművész

'E.U.T.' Képzőművészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Kvalitásait legutóbbi gyüjteményes kiállitása kapcsán méltattuk, uj képeiről csak annyit, hogy a legelsők közé való beérkezését, festői egyéniségének mindenkitől különböző eredetiségét már most megfellebbezhetetlenül bizonyitjuk.

Nemzeti Ujság
1930.I.1ª.

Gulácsy - Wallershausen

festőművész

KUT. kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Ablaküvegen át látszó művészarcával -

Magyar Hirlap
1930. I. 12.

Csalény Hallerhausen Zsigmond

festőmüvész

KUT.Képzőmüvészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel Mostani motivumai a csendélettel kapcsolatos interieur-részletek. Tejszerű világosak, festői szellemre nyugvát, merész akcentusok iránt ő nem hajlamos. ~~[illegible]~~,

Budapesti Hirlap
1930.I.14.

Csellényi - Wallershausen Zsigmond.

festőművész

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Vidám színei

E s t .
1930.I.12.

Cseléngi-Wallershausen

festőművész

KUT Képzőművészek Uj Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Majdnem naturalisztikus rajzu ablaka.

8 órai Ujság
1930.I.12.

Cselényi-Walleshausen

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-ár
a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Képzőművészet 1934. 199.l.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Kékruhás nő, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Saját grafikai művét adományozta a Szépművészeti Múzeumnak.

Cikk: Ajandékok a Szépművészeti Múzeumnak.

Nemzeti Ujsag, 1933.nov.19. 28.o.

M.D.K.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Festményének repr.-ját hozza a lap.
/Cimét nem lehet megállapitani, mert a példány hiányos./

Szinházi Élet. Bp. 193o. okt. 26.-nov. 1.
XX. évf. 44. sz. 29. lap.

M.D.K.

Cselényi-Wellesbausen Zsigmond festő

nevét említi a szerző a „Magyar Írás" c. 20-as évek elején indult haladó és szabad szellemű lap körül csoportosult művészek közül.

Szabolcsi Miklós: Fiatal életek indulója,
József Attila pályakezdése,
Bp.1963. Irodalomtörténeti Könyvtár II. 559. old.
(634 o. + 47 dk.t.)

Cselenyi Wallenhausen Zs.

Gyűjt. kiáll. a Tanács Galériában. XIII. kiáll.

~~(1929?)~~

1930.

Diszkonta

45.000·- P.	E/Dongi Gézu	
	552·81 P.	7½
687·81 "	135·- "	3%
44.312·19 P.		

Walleshausen Zsigmond
festő

Népszava 1922. ápr. 8. 5. o.

Walleshausen Zsigmond és
Gádor István kiállítása

Walleshausen Zsigmond festő

Művészet, 1922. II. 90. o.

Walleshausen Zsigmond és Gádor István.

Walleshausen Zsigmond
festő

Népszava 1920. ápr. 25. 4. l.
Kiállítások

Walleshausen Zsigmond festő

Magyar Művészet 1925. 53. o.
/r. e./: Róma. Egyházművészeti kiállitás

Walleshausen Zsigmond. festöm. MDK

Petrovics jugoszláv államtitkár jelen volt a szüri zésnél s jól esett látnia a mai magyar művészek törekvéseit a fiataloknál is.

Petrovics jugoszláv államtitkár véleményéből...
KUT 1927. II.évf.1.sz. 15,16.1.

Walleshausen Zsigmond

Műve szerepel az Ernst-
múzeumban a Munkácsy-
Cék kiállításán.

N. Ü. 934. v. 13.
M. O. 934. v. 13.

MDK

Walleshausen Zsigmondl festöm.graf.

A Golgota. Szines rajz. Jelzett.

Árverési Közlöny. 1936. 2.sz.

Walleshausen Zsigmond MDK

Párisi ablakban, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Új Művészek Egyesületének kiállításain szerepelt.

M.930.IV.27.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Grafikai művét ajándékozta a Szépműv.Muz.-nak

B.H.933.XI.19.

Cs. Walleshausen Zsigmond

festő.

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon nem szerepelt.

EK-932.II.21

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeumban rendezett csoportkiállitáson grafikai
munkákat mutat be,amelyeken a vonalak lágysága és a s
szinek halvány gyöngédsége néha meglepően finom.

Nemzeti Ujság 1931.XI.25

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeumban rendezett kiállitáson különböző szinü
ólommetszeteivel vett részt

Budapesti Hirlap 1931.XI.22

Cselényi-Walleshausen festőművész

Ernst Muzeumban rendezett kiállitáson olomletszeteivel vett részt

Magyarország 1931.XI.22

Cselényi Walleshausen

Műcsarnok kiállításán
neve szerepel.

8.ö.4.932.II.21.

Czelényi-Wallenhausen Zsigmond.

A KUT ötödik kiállításán mint szerepel, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1924. ápr. 14.

Cselényi – Wallenhausen Zsigmond.

A Nemzeti Szalon díjkiosztó-bizott-
ságának ülésén a Balatoni kiállí-
tás 1928. évi décsévő-elismerésével
tüntette ki „Önarckép a Balaton
mellett" c. művét. (említve.)

Magyarság, 1928. ápr. 12.

Cseleinyi Waleshausen Zsigmond

leegyszerűsödött, lehelet finom vizfestményeit mutatta be.

(g.i.): A magy. poszlimpresszionisták grafikai kiállítása.

E. Tl. 931. XI. 4.

Csekonics Wallershausen Zsigmond

csendéletei egyéni munkák.

(te.): Magyar Posztimpresszionisták. II. kiáll.

P. H. 931. XI. 6.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiállitásán az Ernst Múzeumban.

Pesti Napló, 932.IV.3.

Gesellschaft-Hallenhausen Salzgrund

Cselényi Walleszhausen Zsigmond

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Gesellschaft Waffenbauten Zeignord

Cselányi Walleszhausen Zsigmond

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

Gefangen Waldenburger Zeitung

Cselényi Wallershausen Zsigmond.

Az Ernst múzeum szerzemjető csapart-kiállításán egy nagy termet meg-töltő képei szerepelnek.

Az Est, 1927. szept. 11.

Szelényi Wallenhausen Zsigmond.

Ha kunst unserm vereinigtó csapat-
kiállításán egy nagy tumet meg-
tiltó lépei vezetnek.

Ha Pat, 1927. szept. 11.

Selényi Wallerstein Zsigmond.

festőművész

Az Ernst-Museum első őszi csoportkiállításán balatoni tájképei, utcaképei, csendéletei szerepelnek. (említve)

Magyarság, 1927. szept. 11.

Cselényi Walleshauser Zsigmond.

Az krust muzeumban megnyílő csoportkiállításán önarcképe, – „Almazedők" c. kompozíciója szerepelnek. (említve.)

Pesti Hirlap. 1927. szept. 11.

Szelényi Wallenhauser Zsigmond.

Da Ernst zusammen mezőgyár cs-
pothialitatán öröscléepe, - „Alma-
nedők" c. kompozíciója rezepelnek.
(szalóne)

Pest Kislap, 1927. szept. 11.

Cseléneji Walleshausen Zsigmond.

„Az én uccám" c. rajza.

(repro.)

Pesti Napló, 1926. dec. 25. (85. old. cu)

Czeleszczi Wallerhausen Zsigmond.

„Ar én nccám" c. rajza.

(repro)

Tertii Napló, 1926. dec. 25. (45. sld. rn)

Cselényi-Walleshausen Zsigmond.

Műre szerepel a Balatoni Társaság harmadik kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1928. ápr. 1.

Cselényi-Wallershausen Zsigmond.

Művei szerepelnek a KUT tavaszi kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Reggel, 1927. ápr. 19.

Cs. Walleshausen Zsigmond

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

WM 1933. IV. 20.

Walleshausen Zsigmond

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Cs. Walleshausen Zigmond

festőművész

K.U.T.kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Festmenyei: Sz ablak; - e Kahtura, - Lant s szabor komoly s tudiumok.

Pesti Hirlap
1930.I-12.

Walleshausen Zigmond

festőmüvész

KÜT.kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.I.14.

Wallershausen Sigmund.

festőművész

KUT.Képzőművészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Legutóbbi kiállitása óta is elmélyütette uj stilusát.

Magyarország
1930.I.12.

Walleshausen Zsigmond

festőművész

[illegible] kiállítása – Nemzeti Szalonban – képével szerepel. Az ablaküvegen át jelentkező párás levegőt és lágyabb formákat rutinos technikával adja vissza s mostani megjelenése, mint minden előző, szimpatikus.

Esti Kurir
1931.I.14.

Wallershausen Sigmund

festőművész

Barcelonai világkiállítás magyar képzőművészeti kiállítása - képével a erepel.

Nemzeti Újság
1929.V.8.

Walleshausen Zsigmond cselényi (1888-)

Kékruhás nő.
Oljf.

Rudolf rakpart.
Oljf.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Walleshausen Zsigmond, cselényi festő

A piktorok közül képet csak az erős szinhatásokat analizáló cselényi Walleshausen állitott ki.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 85.lap

Cselényi Wallenhausen Zsigmond

Kiállít

Est 1925 augt 25

Czelényi Walleshausen

Kiállít

P.H. 1929. IX. 24.

Czelényi Walleshausen

Kiállít

N.u. 1929. IX. 25.

Lelényi Walleshausen

Kiállít

BH. 1929. IX. 25.

Belény Walleshausen

Kiállít

PH. 1929. IX. 24.

Gelléngi - Wallshausen

Kiállít

PN. 1929. IX. 25.

Czelényi-Walleshausen

Kiákít

EK. 1929. IX. 25.

Cselényi - Walleshausen

Kiállít

EK. 1932. IV. 24.

Szelényi-Walleshausen

Kiállít

M. 1932. IV. 24.

Czelényi-Wallenhausen

Klimt

NV. 1929. XI. 3.

Cselényi Walleshausen Zsigmond.

A Munkácsy-Céh első kiállításán „Tabáni vézlet" c. képe szerepelt. (emlétve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond.

a Munkácsy-Céh első kiállításán műve szerepelt.

Pesti Hirlap, 1928. Nov. 11.

Cselényi-Walleshausen.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

Cselényi Walleshausen.

Műve szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

8 órai Ujság, 1928. Nov. 11.

Cselényi Wallershausen Zsigmond.

Plakát-tervei szerepelnek a Művészeti Szalonban rendezett Salon Művek plakátpályázatára beérkezett anyagok kiállításán.

Magyarság, 1928 Júl. 8.

Gelenyi Wallershausen Zsigmond.

Plakát-művei szerepelnek a Nemzeti Szalonban rendezett Salon művek plakátpályázatára beérkezett anyagok kiállításán.

Pesti Hirlap, 1924. júl. 8.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeum nagysikerű csoportkiállításán képeivel vett részt.

Pesti Hirlap 1931.XI.22.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeum csoportkiállitásán ólommetszeteket állitott ki.

Reggeli Ujság 1931.XI.23.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeumban rendezett csoportkiállitáson az anyagszerüség követelményeihez alkalmazkodó stilusos ólommetszetekkel vett részt.

Pesti Napló 1931.XI.22

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Ernst Muzeumban rendezett csoportkiállitáson fekete és szines ujabb grafikai megoldásokat keres kiállitott linoleum- vagy ólommetszetein, müveinek tárgya jelentéktelen /lant, virágváza, borosüveg, palatábla/,

Pesti Hirlap 1931.XI.22

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

— **Cselényi-Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A Tamás-galériában (V., Akadémia-utca 8.) december 10-én, szerdán délután 5 órakor nyílik meg *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond gyüjteményes kiállitása. A kiállitás köznapokon délelőtt 10 órától este 6 óráig, vasárnapon délelőtt 10—2-ig tekinthető meg.

NU. 930. XII. 10.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

M.O. 930.IV.27.

Czekényi - Wallershausen

Kiállít

Nyság 1929. IX. 24.

Cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Pirosruhás nő

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Cselényi -Walleshausen Zsigmond, festőm. Egyike az öt kitünő művésznek, kik e kiállitáson szerepelnek.

Ernst Muzeum: A KUT müveszeinek uj kollekt. kiáll.-a . KUT. 1927. II.évf. 4-5.sz. 21.1.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Csoport kiáll. N. Szal. 192o. ápr.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Olommetszetei, a Györgyi Kálmán emlékkiallitáson.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kálmán emlékkiállitáson.

MI.1934. 87.88.1.

MDK

Cselényi - Walleshausen, festőm.

Móló. Pasztell. J.l.j.

Árv. Közl. 1934. 3.rk.sz. 47.1.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Ablakmélyedés. Olajf.
Gyerekek ablakban. Pasztell
Nő, vázával. Olajf.
Csendélet naptárral. Olajf.
Csendélet piros pohárral. Olajf.
Csendélet szódavizes üveggel. Pasztell

Nemzeti Szalon 1929. Kut.Kiáll.Kat.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

KUT 1926. I. 5. sz. 16.1.

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Önarckép a Balaton mellett, festm.

A N.Szal. dijkiosztása a Balatoni kiáll-on.
Ujság, 1928. ápr.15.

MDK

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Csendélet, vf.

Parkrészlet, vf.

Könyves Kálmán lo5. kiáll. K.posztimpresszionistát.
1927.körül

MDK

Cselényi-Walleshausen

Rabinovszky: KUT kiáll.N.Sual.ban. Nyugat,

1929. jan. 16. 145 l.

Cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Önarckép

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

a Céh müv.tagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Cselényi Walleshausen Zsigmond MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

MDK

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Képzőművészet. Ujság 1927. jan. 1. 48.l.

Cselényi Walleshausen Zsigmond.

A Tamás Galériában kiállitották müveit 1930-b

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Cseleinyi Walleshausen
Zsigmond

Koll. Kiäll,

Tamás Galeria. 27. 11

. 1931 dec.

V

† *Dr. Nádaskay Béla,* a m. kir. állatorvosi főiskola volt ny. r. tanára (1918).

† *Dr. Darányi Ignác* v. b. t. t., volt m. kir. földmívelésügyi miniszter (1924).

† *Dr. Breuer Albert* volt m. kir. állatorvosi főiskolai c. ny. rk. tanár, a Székesfővárosi Közvágóhidak volt igazgatója (1924).

† *Dr. Cselkó István,* a magyaróvári gazdasági akadémia volt r. tanára (1924).

Dr. Fokányi László m. kir. állatorvosi főiskolai c. ny. rk. tanár, m. kir. állategészségügyi főtanácsos (1924).

Dr. Plósz Béla, m. kir. udvari tanácsos, földmívelésügyi minisztériumi h. államtitkár, a m. kir. állatorvosi főiskola nyug. ny. r. tanára (1924).

Dr. Uhlyarik Titusz, nyug. m. kir. állategészségügyi főtanácsos (1924).

† *Dr. Bang Bernát,* a kopenhágai mezőgazdasági és állatorvosi főiskola volt ny. r. tanára (1924).

† *Dr. Bayer József,* császári és királyi udvari tanácsos, a bécsi állatorvosi főiskola volt ny. r. tanára (1924).

† *Dr. Drexler Hermann,* a prágai német egyetem volt ny. r. tanára (1924).

Sir John McFadyean, a londoni Veterinary College ny. igazgatója (1924).

Walleshausen Zsigmond

cselényi

koll. kiáll

l

Ernst Muzeum kiáll

122. v. 1

1931.

V

Szávafolyó IV. 106.

Cseleniji Walleshausen Zsigmond

koll. kiáll. az Ernstben 1927 szept. Müvesi hitvallása körölve a Katalogusban

V

Cerugia. XVI. század eleje.

3017

3017 ~~9~~ **Ismeretlen.**

(XIX. századbeli mester műve.)

Tájék templommal.

Az előtérben, a tó tulsó partján, kupolás templom látható, melynek homlokzatán szobrok állnak ~~a sarkokon és a melynek tornya négyszögletes~~. A fallal bekerített udvaron, a fák között, vörös tetejű, de fehérre meszelt épület köti le figyelmünket. Az úton temetés halad bal felé. Elől a keresztet a pap után négyen ~~mennek a koporsót vállukon~~; a gyászmenet élén ~~pedig~~ az özvegy férj lépked, kit ketten követnek mögött két asszonyból és egy fiúból álló csoport van; a kíséretet nő zárja be. A templomnál balról, szomorú fűz és a kép jobb sarkában két, dús koronáju fa tűnik szemünkbe. A háttérben hegyek kéklenek az égbolt felhős.

Fa, méretei 23·5 : 31·3 cm.

1870: VI. 69. — 1871: VI. 69. — 1873: VI. 69. — 1876: IV. 60. — 1878: V. 34. — 1880: V. 34. — 1881: V. 34. — 1883: V. 182. — 1884: VII. 291. — 1885: VII. 291. — 1886:

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

koll. kiáll.

l. Ernst Museum kiáll.

9.17.

1927

V

Lópatkó történetének bemutatása

a fiumei raktárban

VI. 138.

Csekonics Wallershausen
Zsigmond
Ernst Múz. kiállításai
CXXXI · 1932
204. 218, Maj-Jun.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Walleshausen Zsigmond

l.

Nemzeti Szalon

47-ik csoportkiáll-

Szat.

1926. jan-

Königstáramban

Richter Edc ~~III. 238.~~

Cselényi Walles z -
Hansen Zsigmond

1. Balatonpart
2. Önarckép

1933 főv új szerzem.kiáll Műcsarnok

~~3/1941.~~ szám.
569

BUDAPEST
942 FEB.-18 IV 2
AC 5 AC

A Müemlékek Országos Bizottsága tek.
Elnökségének.

Hivatalból.
zolgálati ügyben.
átalányozva.

Budapest.
IX.Hőgyes Endre-ut 10.sz.

Cselényi Walleshausen

Zsigmond

festő Kut tagja -

Műcsarnok

✓ 1932. febr - márc. kiáll. 419

✓ 1933. nemz. képzm. kiáll

100.

Cseleny i Walleshausen
Zsigmond

Akademia n. b.

Mücsarnok
1928. tav. Enall 116, 148 ✓

Kerts h.n. VIII. 157.

Walleshausen Zsigmond

Klotild u. 10c. Müesarnok

1930. tav. kiall. 19. Kut tafja.

680

680. Adrien Manglard.

Sz. Lyonban 1695-ben. † Rómában 1760-ban.

Folyó torkolata.

A folyótól átszelt hegyes vidéken, az előtérben, balról a kiálló sziklán, a két férfi közül egy ülve horgászik és hallgatja a mellé telepedett asszonyt, kinek társnője a földre heveredett, egy pedig áll és halászeszközeit tartja; hátrább a part mentén vitorlás hajók kötöttek ki, melyeknek egyikét hárman javítják, kiknek munkáját a deszkán álló hajós figyeli, mialatt társa a hajóban dolgozik; kissé odább a kék lobogóval diszített dereglyében ketten foglalatoskodnak; jobbról az innenső parton nő pihen a szikla tetején és mögötte négy férfi ülve és állva beszélget; a közelükben horgonyt vetett hajón a legények a vitorla bevonásával vannak elfoglalva, munkájokat botjára támaszkodó úr szemléli a dombról, míg a meredek sziklán innen, könyökölve pihenő utas hallgatja a kezeivel előre mutató halászt. Szemben a folyót, melynek tulsó partján halászok végzik teendőiket, egy csolnak, egy kis vitorlás és egy közeledő nagyobb hajó élénkíti. A háttér hegyes vidék várossal. Az égbolt

T

Manglard

Wallesháusen

Zsigmond

festő

Műcs. kiáll. 1926-tól
Pipics 122. (

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula
ivnak

Budapest I.

Lenkei tér 7.

(Dr. Szentiványi Gyula.

Cseleniyi Walleshausen Zs

l

Mü- és Régiségkeres-
kedelmi Vállalat
(v. Ernst Muzeum)
I. nuov. aukció
Bp. 1946 febr.
57. l

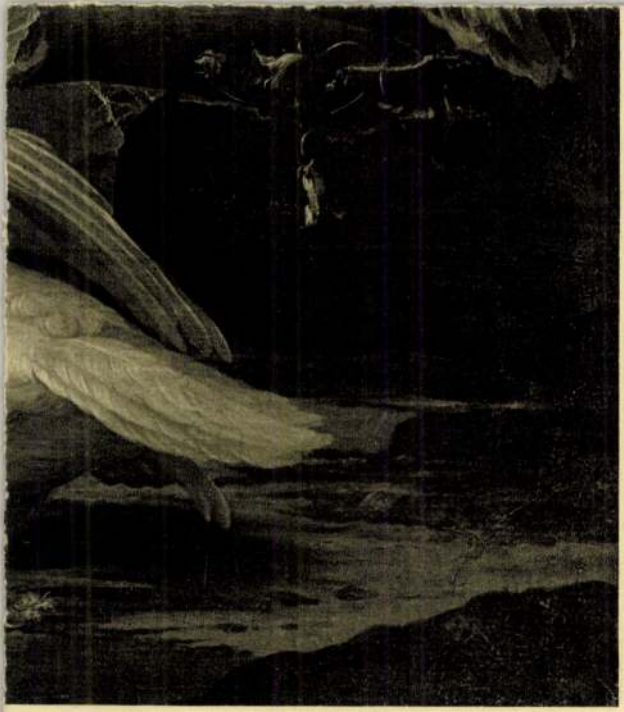

Czeléniyi Walleshausen
Zsigmond

lásd

Nürnbergi nagy. Eiczl
Eat. 1929.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
905 - 1943 szám.
Rez.: ___ ev XII hó 21 n.

37. lapon

ámu
ül-

-én.
l:
s.k.
ök.

A m.kir. vallás-és közoktata
a keb.számv.VII.osztályához

Utasitom a Számvevősége
la terhére azonnal utaljon ki
1. dr.Lux Kálmán müszak
rodostói ebédlőház munkálata
los kiküldetése alkalmával f
ben az érvényesitett utiszám
zett címére /Bp. IX.Hőgyes E
2. dr.vitéz Nagy Zoltán
emléki kiállitás, Székelyudv
müemléki ügyek megvizsgálásá

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

V., AKADÉMIA-UTCA 8 ~ TELEFON: 254—23

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán úr
úrnő

BUDAPEST

IX Gyáli út 15/b 2.

7209.29. Hungária Rt.

XIV.

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND

FESTŐMŰVÉSZ

NOVEMBER HÓ 2-ÁN, SZOMBATON D. U. 5—8 ÓRAKOR MEGNYILÓ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

EZ A MEGHIVÓ VAGY A VERNISSAGE-RA VAGY A KIÁLLITÁS BÁRMELY NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

A KIÁLLITÁS NYITVA: NOVEMBER 12-IG
VASÁRNAP DÉLELŐTT 10—2-IG,
KÖZNAPOKON DÉLELŐTT 10-TŐL ESTE 6-IG

WALLESHAUSEN ZSIGMOND: BUDAPESTI KÉPESKÖNYV. 10 fémbe metszett lap. Nem akar több lenni, mint amit címe mond: egyszerűen, őszintén, közvetlenül ható 10 kép Budapestről. Pesti képek, pesti típusok, pesti hangulatok, ahogy azt egy belső finomságokra reagáló, figyelő művész szeme látja. A rajzok betűfémbe vannak metszve. Új technika, melynek előnyeit Walleshausen jól fölismerte. A betűfémlap ugyanis a fa- és a linoleummetszet minden előnyét egyesíti azok hibái nélkül. Emellett finomságokra, hajszálvékony vonalakra, végtelen kis pontocskák, árnyalások ábrázolására sokkal alkalmasabb, mint amazok. Azt hisszük, hogy ez az új technika könyvillusztrátorainknál rövidesen nagy elterjedtségre tesz majd szert.

KOHLHAUSSEN, HEINRICH: MINNEKÄSTCHEN IM MITTELALTER. Berlin, Verlag für Kunstwissensehaft. 1928. Ára 125 márka.

A román és gót korból származó szerelemládákat erköles- és művelődéstörténeti szempontból eddig többen méltatták, de összefüggően, mint az egyházi művészettől teljesen független műalkotások, először a Deutsche Verein für Kunstwissenschaft támogatásával megjelent jelen műben részesülnek kellő méltatásban.

Szerző évekig tartó előkészület után több százra rúgó középkori szerelemládát mutat be 66 táblán és 23 ábrán, melyeket a nyilvános és magángyüjteményekből a sok közül mint jellegzeteseket gondosan kiválasztott. Hogy évszázadok mulva is százával maradtak ránk ezek a ládák, ebből azoknak nagy számára és jelentőségére lehet következtetni.

Ezek a ládák voltaképpen ajándéktárgyul szolgáltak, melyekkel a lovag kiválasztott hölgyének kedveskedett s melyeknek tulajdonképpeni jelentősége a megajándékozottnak szóló képirásban rejlett. Az ajándékozó mindig férfi, a szerelmes lovag, a vőlegény, a férj. Idők folytán testületek is kedveskednek ilyen ajándékkal a jegyespárnak vagy a házaspárnak, majd eredeti rendeltetésével szemben barátsági ajándéktárgyul lép fel s a XV. századtól kezdve ezeknek a ládáknak ajándékozása a polgári osztály szokásává válik.

Ezekben a faládákban tartotta a megajándékozott ékszereit, csecsebecséit. Az örökség révén a templomok és kolostorok birtokába került ilyen ládákban ereklyéket, okmányokat tartottak.

Az első szerelemládák a késői román korban tünnek fel s két típust mutatnak. Az elsőbe tartoznak a lapos és lábatlan ládák, ez az ősforma. Ilyenek az egyiptomi sírokból is kerültek napfényre. A második csoportba tartoznak a házalakú, lapos tetejű ládák, melyek a X—XII. századi iszlám faládákkal mutatnak hasonlóságot. A ládák díszítése kor és hely szerint a legváltozatosabb formákat tünteti fel. A XII—XIII. században az ötvösség, a XIII. században az épületplasztika, a XIV. században a falfestés, a karzati székek, a miniatürök, a XV. században a falszőnyegek, a fametszet ornamentikája volt befolyással a faládák díszítésére. Nagy mértékben érvényesülnek az iszlám ornamentika motívumai is: a rozetták és palmetták, a kelet mesevilága is csakhamar utat tör magának s elevenséget visz bele a díszítésbe, a Fatimidák korából származó kristálytárgyak, a szövetek, az állati alakokat feltüntető edények, az elefántesontmunkák díszítő elemei mind föllelhetők a szerelemládákon. Szembeötlő a francia gótikus elefánesontmunkák díszítésének a hatása is a faládákra.

A díszítő motívumokban megtaláljuk mindazt, ami egy középkori lovagnak a szívét betöltötte, a bibliai jelenetek mellett tréfás, bohókás ábrázolásokat, a harcot, kalandot, lovagi tornagyakorlatokat, vadászjeleneteket, társasjátékokat, feliratokat, melyeknek szövege az akkori szerelmi költészettel összefügg s kölesönösen hatnak egymásra, a szerelem asszonyát, a «Frau Minné»-t, valódi és képzeleti állatokat körbe és medaillonokba helyezve, melyek szalagon jelmondatokat tartanak, növénydíszeket stb. Egyik csoportja a szerelemládáknak színes intarziával van díszítve, egy másik csoportja tájképekkel, 1250 körül fellépnek a címerek mint díszítő elemek egymás mellé helyezve.

A XIV. század vége felé a fa- és elefántesontládák mellett akadnak bőrládák dombormű díszítéssel. A Felső-Rajna vidékén, tán Baselben, voltak elsőrangú műhelyek, ahol az ezüstedények, evőeszközök, elefántesont-fésük, ivóesészék, kardok és török részére készítettek tokokat s valószínű, hogy ezeknek a ládáknak egy része is itt készült.

A szerelemládáknak ajándékozása keleten volt divat, innen talán a keresztes hadjáratok folytán jutott el nyugatra, elsősorban a Rajna vidékére, ahol a XIII. század közepén különösen Kölnben nagy virágzásra jutott.

Szerző sorra veszi és méltatja a Rajna vidékén, Baselben, Elzászban, Svájcban, Hessenben, Vesztfáliában, majd az Olasz-, Spanyol- és Angolországban készült ládákat s kimutatja, hogy mennyivel kimagaslik a német ládák sokasága és művészi becse a többi nemzet között. A francia elefántesontmunkák internacionális jellegével szemben az ugyanazon korú német ládák nemzeti kultúrának a bizonyítékai.

A mű a témát minden oldalról alaposan világította meg. A kritikai katalógus időrendben és hely szerint csoportosítva, bő leírását nyujtja a ládák-

Magyar Iparművészet
1929, 73.o.

nak. A mű végén név-, tárgy- és helymutatót és az ezen tárgyra vonatkozó irodalmi műveknek felsorolását találjuk.

A mű a profán ikonográfia részére valóságos kinesesbánya, a heraldikával, epigráfiával, fegyver- és kosztümtannal foglalkozók részére gazdag tanulmányanyagot nyujt. Erköles- és művelődéstörténeti jelentősége mellé szegődik elsősorban ezeknek a ládáknak művészi kvalitása. Sz. L.

E. M. HAJÓS L. ZAHN, BERLINER ARCHITEKTUR DER NACHKRIEGSZEIT. Albertus Verlag, Berlin. — Könyv Berlin 1918—28 között épült épületeiről. Szöveg nélkül, képekben sorakoznak fel ezek a meglepő hatású architekturák, s nyilvánvaló célja a könyvnek, az új építészet stílusát bemutatni. Ebből ered azután a legnagyobb hibája is. Mai épületről a homlokzat sohasem nyujthat kielégítő képet: bár a modern ház homlokzata egyszerű és áttekinthető, mégis elengedhetetlen a stílus teljes megértése érdekében az alaprajz, mely a külső formákat megokolja. Stílus szempontjából sok minden szépet és megkapót látunk a könyvben, annak bizonyításaképpen, hogy az úgynevezett skatulyaházak mily sokféle építészeti szépséget adhatnak, ha jó építészek tervezik őket. Azt is megállapíthatjuk Berlin új épületei alapján, hogy az új építészetben tökéleteset azok az építészek nyujtanak, akik bátran teljesen félre merik tenni a régi stílusokat. Poeltzig akármennyire geniális építész, a római romemlékekre hasonlító színházhomlokzatával és arab emlékeket idéző színház-interieurjével nem tud meggyőző lenni. Hamisnak hatnak a templomtornyot utánzó gyártornyok is és a román stílust másoló templomok. De aránylag kevés az ilyen tévelyedés Berlin új építészetében. A legtöbb építész radikálisan túlemelkedett a régin s az új eszközökkel nagyszerű hatást értek el. Mily monumentálisan hatnak ezek a síma falak, néha egy vízszintes vagy függőleges ablak- vagy erkélysort összekötő sötétebb (tégla- vagy szín-) sávval a fehér vakoláson, s az erkélyek, teraszok, lépesőházak formai csoportosítása és hangsúlyozása! Mily egészséges a sok belső és tetőterasz s az egyes szűk udvarok helyett a több udvart összefogó kert vagy pázsitos játszótér! Sokat okulhatnának a mi építészeink s városi hatóságaink ebből a könyvből. B. P.

W. VAN VLOTEN: VOM GESCHMACK. Delphin-Verlag, München. Ára 5 márka. Alig van szó, melyet többféle vonatkozásban használnának, mint az ízlés. A fogalmak e labirintusába vezet, de végre eligazít is a könyv éleseszű szerzője. Kétségtelen, hogy nagy fába vágta fejszéjét, kényes témát fejteget, olyat, melyre a latin közmondás azt tartja: de gustibus non est disputandum. Fejtegetései szellemesek, elfogultságtól mentesek és nagy debatterek bevált módszere szerint, érveivel szemben felvonultatja az ellenérveket is. Elismeri az esztétika szabályai mellett a divatnak, ennek a kiszámíthatatlan szeszélyes zsarnoknak

[illegible] fotográfus-lelkesedés az óda s a film vetíti ki azt a nagy vetélkedést, melyet a természet folytat a művészettel. Igy figyelte meg Blossfeldt Károly berlini szobrász-professzor is azokat a rendkívüli formákat, amikben egy-egy fa hajtása, szárai, virágai feltünő, sőt megdöbbentő fantasztikumban egy-egy ősi művészi formát látszanak utánozni. Akkoriban nagyon divatosak voltak azok a filmek, amelyek állati vagy növényi szervek növekedését, életét s halálát mutatták be a mikroszkóp alatt. A berlini művész az ő 5—10-szeresen felnagyított fényképeit ki is állította egy képszalonban. Mindenki elragadtatással nézte őket. Most a Wasmuth-cég egy nagy mappában ki is adta a fényképeket (»Urformen der Kunst« a címe). Megrendítő vallomások arról, hogy a kozmikus kéz, mely a dolgokat formálja, mily csodásan közeli rokona azoknak a kezeknek, melyek számunkra a művészetet és iparművészetet formálják.

ANGOL STILUSMŰVÉSZET KARTONLAPOKON. Sok angol stílustörténeti könyv van. Aki angol gotikával, renaissance-bútorokkal akar berendezkedni, ezekben is mintákat talál. Csak egy kérdésre kap nehezen feleletet: milyen legyen a bútorok szövete, a függönyök, terítők anyaga és színe. Egy nagy angol textilgyár Arthur H. Lee et Sons félig reklámnak, félig tanulságul, most egy olyan könyvet szerkesztett, amely erre a kérdésre könnyen és gyorsan megfelel. Azaz dehogy is könyv ez. Sokkal leleményesebb valami. Széles nagy kartonlapok gyüjteménye, pompásan elhelyezve egy kartoték-mappában. Minden lapon 6—8 színesen nyomott bútorkép. Egy korszak, egy stílus, egy uralkodó jellegzetes kabinetdarabjai. S mindjárt alatta ott a leírás, ott a színes bársony, selyem, vászon vagy hímzés azon stílus jellegzetes színeiben tartva, virágaival és állataival díszítve. Ennyi ötletesség, a reklámnak és a gyakorlati kézikönyvnek ilyen szerencsés és ízléses egyesítése valóban csak angol elmében születhetett meg. Mellesleg szólva pedig nemesak a kereskedő, a bútoros, a kárpitos kap benne egy jó mintatáskát. Hanem a műtörténetíró és a stílustervező művész is még igen sok olyan adatot talál ebben a táskában, amikre a meglevő könyvekben eddigelé nem kapott útbaigazítást. A publikációnak, mely német nyelvű kísérő szöveggel is megjelent, »Führer durch englische Stilarten« a címe és Birkenheadből a fenti cégtől lehet megrendelni.

Napjaink, napjaink...

• • • • • • • •

Fölényes úr a vonaton

Napjainkban kissé sokan utaznak a vonatokon s ez azt eredményezi, hogy az utasok egy-egy utazás alkalmával meghitt közelségbe kerülnek egymással. Ez a közelség egyaránt vonatkozik gyarló földi porhüvelyünkre és magasan röpdöső szellemünkre.

Előbbi még valahogy csak megoldható. Együtt hajladozunk, szuszogunk, törölgetjük verejtékes homlokunkat, aszerint, hogy a vonat éppen kanyarodik, vagy a kalauz átpréseli magát közöttünk szimpatikus táskájával. Világos, hogy ha a mellettem álló úr rá akar gyujtani egy cigarettára, lejjebb kell engednem a jobbkönyökömet, viszont ha zsebkendőm után nyúlok, meg kell kérnem bal szomszédomat, hogy néhány pillanatra húzza be a hasát. Így aztán kialakul a tökéletes együttműködés, majdnem azt mondhatnám: közös utazásból fakad a jólét.

Ámde jóval nehezebb ezt a közelséget elviselni szellemi téren. Viszont nincs mit tenni ellene. Néhány óráig élned vagy halnod kell azon a kis területen, amit a sors a vonaton számodra kijelölt. Nincs menekvés és fellebbezés. Balra előttem egy valamivel alacsonyabb, deresedő hajú úr áll, mellette, tehát jobbra előttem, utitársa és kísérője, jó harmincas, ballonkabátos fiatalember. Az ősz úr jobbfüle az államig ér, ha a vonat egyet zökken, feje is megbillen és füle kissé megcsiklandozza az arcomat. Eleinte azt mondtuk: „Pardon!" és „Kérem!", de később elhagytuk a társas érintkezés e sallangjait, sokkal intimebb viszonyban voltunk már, mintsem hogy ezekre szükség lett volna.

Az ősz úr egy ideig hivatalos beszélgetést folytat famulusával.

— Az iratokat elhoztad-e, fiam? — kérdezi, mire a ballonos megnyugtatja, hogy olyan másolókönyvet hozott, amelyből minden második lap kitéphető és így a másolatokat otthagyhatják.

— Így náluk is ottmarad a kalkuláció — magyarázza. Az őszhajú úr bólint:

— Nagyon helyes, fiam, szeretem a tiszta munkát!

Ekkor még nem tudom, milyen kalkulációról lehet szó, de csakhamar ez is kiderül. Élénk siet, majd eltünik a táj, változik a szín. Állomáson robog keresztül a gyors, egy álló tehervonaton fatörzsek fekszenek csomóban. Egy villanás csak s a törzsekkel megrakott tehervonat már el is enyészik a távolban.

— Jó kiszáradt tölgy és bükk volt — bólogat az ősz úr s én is bólintok, persze csak magamban, hiába, az igazi szakember egy másodperc törtrésze alatt is pontosan megállapítja, mivel áll szemben. — Jó bútor készül belőle, csak nem szabad a politúrral elrontani — folytatja. — Szerte a vidéken nem látsz egyebet, mint felhólyagzott, csíkokra szöttöredezett politúrt a tíz—húsz éves bútorokon. Meg aztán minek az a sokféle, ilyen-olyan bútor? Két—három félét kell gyártani, sokkal olcsóbban ki lehet állítani, a munkás is többet dolgozik, gyorsabban jár a keze, ha mindig ugyanazt a munkát végzi. A jövő bútora az olcsó, széria-bútor, egyik olyan, mint a másik. Mondtam is a kegyelmesnek, kérlek, Miskám, adjatok egy kis tőkét, bízzatok meg és én garantálok nektek háromezer hálószobát havonként.

A ballonos egy darabig bólogat, de végül megijed a számtól és hangjába némi kételkedés vegyül: „De kedves bátyám, ehhez óriási tőke kell, meg nagy gyártelep, gépek..."

Az ősz úr fölényesen legyint:

— Mindez nem fontos! Én adom a szakértelmet és az elgondolást, az állam adja a pénzt, meg embert. A többi az én dolgom. Meg aztán még valami kéne. — Most bizalmasan odahajol társához, s így csak ketten halljuk: a ballonos meg én: — Hatalmat is adjanak nekem!

Pillanatnyilag nem tudjuk, milyen hatalomra gondol, de csakhamar megmagyarázza: — Mert tudod, fiam, a munkások között sok a lusta disznó! Megfigyeltem. Van olyan, amelyik 30 éve végzi ugyanazt a munkát, de ugyanolyan lassan dolgozik most is, mint amikor elkezdte. Szépen, komótosan gyalulja azt a fát, közben pipázik, beszélget, mintha a maga ura lenne. Mit csinálhatok vele? Felmondok neki? Aki utána jön, az sem jobb nála. Látod, ezért kellene a hatalom — mondja felcsillanó szemmel.

Mindketten kicsit zavarba jövünk, az ősz úr hatalomátvételének gondolatára. Én nem szólhatok, mert mégis, ugye, minden meghitt testi és lelki közelségünk ellenére, idegenek vagyunk, semmi közöm a beszélgetéshez, meg sem szabadna hallanom. De a ballonos kifejezést adhat csodálkozásának és ezt igen udvarias formában meg is teszi: — Milyen formában gondolod ezt, kedves bátyám...?

Az ősz úr most már tüzbe jön: — Hogy milyen formában? Csak úgy, hogy jogom lenne az ilyen renitens frátert kikőttetnem vagy bazáratnom, vagy valami ilyesmi. Így aztán rendet lehetne tartani.

— Aha igen, persze, persze — bólint a ballonos kissé elgondolkozva, nyilván azt taglalja, melyik büntetés célravezetőbb adott esetben: a bezáratás vagy a kikőttetés? Az ősz úr azonban hirtelen felfedez valamit a tünő tájban s odamutat. Valami leégett, öreg raktár lehet.

— Látod, itt vannak már az első román bunkerek! — A ballonos érdeklődéssel fordul a mutatott irányba, de hangjából nem hiányzik némi kételkedés: — Már azok lennének?

Újabb csábító alkalom a közbeszólásra. Szólni kellene, hogy csak az imént hagytuk el Püspökladányt, ez a terület sohasem volt a románok birtokában. Ámde tünődésem közben elrohan az alkalmas pillanat s az ősz úr már felel is. Hangjában van némi korholó mel volt hallgatnom.

— Én csak tudom, ezelőtt gyakran megf vidéken. Úgy ismere remet!

A vonat váltókon állomás következik. feltünik a felirás: B a bizonyíték, gondol tél, jó öreg, hiszen húsz kilométerrel vo nen. Ezúttal tévedtél tévedhetsz, jó lenne azt a hatalomátvételt

De az igazság rel Berettyóújfalu is az is e nagyközségre bizonyítékra:

— Berettyóújfalu - a román időben? Ej eszembe, valami Brat Pedig egyszer majdn fogamat.

A ballonos érdeklő

— Hogy-hogy, ked

Az őszhajú úr a l hangosabban mondja ha más is meghallja

— Valami üzleti vagy tíz év előtt és tem lakatot a nyely mondtam nekik, ho is kitakarodnak inne tartóztattak, én meg bujkáltam az állomá sak meg sortüzet ad ben. Bizony, fiam, i nem lyukgatták a b játok ti, hogy mi vo ságban élni — teszi után és elnéz az ill

A ballonos elisme viszont ezekután mi kedem, hogy az im törzsek mellett ro cseresznyefák volt fenyők? De nem s mégis kijárja magá a hatalmat és esetle

Herceg Esterhá adománya az kutatás

A *Magyar Távirat* Herceg *Esterházy* évekhez hasonlóan lyes összeget bocsá hogy az orvostudom töndíjakkal elősegít. államtitkárból, *He Bernák* Aladár pro tanácsadó bizottság ben *tíz orvos tudo támogatja ösztöndí* az elmúlt évekhez *pengőt* bocsátott r *bozi népélelmezési k* ellenőrzésére.

Megmérgez a Széchenyi-fürd retlen fi

A Széchenyi-fürd eszméletlen állapo egyik kádban a f gét, *egy fiatal nőt* megállapította, h *magát*. A Rókus- ahol azonban még hoz. Semmiféle ig találtak nála és így *ki a Széchenyi-fürd*

Transzportdaru

raktári vagy üzemi célra, kerekeken, kézi vontatásra eladó. KÁM rt. Bpest, XIII., Váci-út 41. Tel. 29-22-18.

KÖNYVEKET, VIDÉKRE IS olcsón küld Könyvszolgálat, Budapest, XII., Kékgolyó-utca 10. Kérjen kv. jegyzéket. Ha venni akar, minden könyvet szállítunk. 617

Fotelágy, rekamié

nagy választék, szolid árak. Készítő Nagymező-u. 27. kárpitos.

Perzsaszőnyeget

vesz legmagasabb árban STERNBERG, Dob-utca 2. Telefon 224-246 70

Mindenfajta szőnyeget

magas árban VESZEK, Vogel László, Akácfa-utca 13. Telefon 222-117.

MINDENFÉLE **ruházati cikket** és HAGYATÉKOT legjobban VESZ 345—078.

MINDEN ÚRI IGÉNYNEK VILLA 60 ezer Balkánál. Bővebbet Henicsné tra fik, Kistarcsa után csófiallgetői villamos megállónál.

VÁSÁROLOK PADLÓKEFEGÉPET PORSZÍVÓGÉPET VARRÓGÉPET

Telefon 129-627. 9 órától ½2 óráig

100 kötet Jókai

centenáriumi kiadás, privátnak eladó. 9—1-ig Tel.: 126-890.

Jól akarja eladni

használt ruháit, fehérneműit, hívjon fel 345—078.

VESZEK bútort, pénzszekrényt függönyt, irodabútort, szőnyeget Klein, Dobozi-utca 9 Tel.: 140—750

TISZTA SELYEM IMPRIMÉRUHÁK alig használt és SZÖVETKABÁT ELADÓ, délután 2—3-ig. Fiumei-út 10. V. emelet 1. ajtó.

VISELT férfiruhák, zálogtárgyak, fehérneműek, egyenruhákért legtöbbet fizet. Népszínház-u. 20. **342-957**

Kertiszék

ÖSSZECSUKHATÓ keményfából P 5.80 Fried, Király-utca 44.

Szőnyeg javítását

a legtökéletesebben végzi Ehrenfeld Gézáné, Izabella-u. 67. T.: 311-408.

VILLANYSZERELŐ **rádiótanoncokat** FELVESZEK, ki már volt, előnyben részesül. Damjanich-utca 18.

Lakás-

ügyét (fő- és albérlet) szakértelemmel lelkiismeretesen intézi d. e. dr. Bárdosné iroda, Nádor-u. 21. T. 114-614. 376

Veszek bútort üzlet- és irodaberen dezést, pénzszekrényt ruhát fehérneműt, háztartási felszerelést. Jelinek Ármin, VIII. Dobozi-u 27. T. 133-769

Magas áron veszek

lakás irodabútort függönyt szőnyeget Telefonhívó: 428-574 Bútoros Király-utca 28 udvar 142

FÜRTH pótféstül CIÁNOZ

V., Csáky-u. 7. Telefon: 12—44—55.

BÚTOROZOTT 1. v. 2 SZOBÁS **lakást keres** albérletbe „Olasz tiszt" jeligére Boros hirdetőbe Andrássy-út 54.

Beszélgetés André Thérivvel a francia irodalomról

A világ reves francia írók mostanában nem igen hallatnak magukról. Georges Duhamel, François Mauriac teljesen visszavonulva hallgatnak. Paul Valéry betegeskedik, előadásait sem tartotta meg hónapokon át. Claudel, Morand a tulsó zónán tartózkodik, ahonnét nem jön könyv Párizsba. Mások Afrikában, Amerikában vannak. Párizs, a nagy irodalmi centrum szerteszóródott a világban. Ez a kiapadhatatlan forrás, amely azelőtt ontotta a francia betűt a világ minden tája felé, mint kiszáradt gyüjtőmedence, várja most távoli, termékenyítő esők vizének idegyülemlését.

Párizs olvasni szeretne. A nyomtatott betűnek olyan kelete van, hogy minden új könyv hetek alatt elfogy. A „Comoedia" című művészeti és irodalmi hetilap szombatonként hajnali félkilenckor már „épuisé". A megjelent könyvek címlapjai legtöbbnyire idegen vagy új nevet viselnek homlokukon. (Az edícióknak mintegy fele fordítás.) A fordítások között természetesen akadnak világhíres nevek, az új francia írók között azonban eddig nem bukkant fel rendkívüli igéret.

Magát a tünetet nem nehéz megállapítani; elégséges hozzá a józan, tárgyilagos szemlélődés. Az ok kifürkészése már nehezebb. A kívülálló, semleges obszerválás csak feltevésekből indulhat ki, bármennyire légyen is ismerője a francia viszonyoknak.

Éppen ezért vélem érdekesnek beszélni erről a kérdésről André *Thériv*-vel, aki maga is francia író és egyuttal az utóbbi esztendők egyik legnevesebb irodalmi kritikusa is, aki tehát hivatásszerűen tájékozott a francia betű világában történő minden esemény külső és belső érdemét illetően. Két kérdést intéztem a jeles kritikushoz: Miben látja magyarázatát, hogy a francia irodalom ismert és lemért értékei vagy hallgatnak, vagy csak mérsékelt tevékenységet fejtenek ki? Lát-e komoly igéretet az újonnan jelentkező sarjú-nemzedékben és főleg lát-e új célkitűzéseket, amelyek felé a francia lélek megújhodni akarón törtet?

A két kérdés egyszerű, mégis kétségtelen, hogy pozitiv feleletet adni rá csak egy bonyolult lélektani komplexum analizisével lehet. André Thériv ezt éppen úgy látta, mint magam. Mosolygott és... negatívummal felelt. De a negatívumok mögött mégis valamelyes reális, szinte kézzel tapintható képet rajzolt elémbe a szavak elvont vonalával.

— Hogy az ismert nevek valóban félretették-e a tollat, erre senki sem adhat egyszerű igennel vagy nemmel feleletet — mondta —, legfeljebb azt tudjuk ellenőrizni, hogy nagyon gyéren jelentkeznek. Például csak kevesen tudják, hogy Duhamelnek már nyomás alatt állott egy új könyve (sőt talán már ki is volt nyomtatva) és mégsem került piacra. Magam három regényt fejeztem be az utolsó két év alatt, de nem gondolok arra, hogy most kiadhassam. A Párizsban élő francia író most a kicsiny népek íróinak sorsára jutott... Ha kiadatnám könyveimet, azok nem jutnának el külföldre, de még a Francia-Afrikába vagy akár csak a tulsó zónára se. És még ha megvolna is az elvi lehetőség arra, hogy a párizsi francia könyv elhagyja a megszállott terület határait, ez sem jelentene többet elvi lehetőségnél. Gyakorlati értéke csaknem zéró volna, tekintettel arra, hogy a papírhiány következtében csak korlátolt számban lehet könyvet kiadni... Mi tehát félreállunk s az új jelentkezőnek engedjük át a teret, a fiataloknak az első jelentkezőknek, akiknek érdemes korlátolt lehetőségek között is piacra kerülniök. Sajnos, ezek között — noha kétségkívül vannak is tehetségek — nem akadt revelációt.

— Egyetlen terület nyujt ma lehetőséget szélesebb irodalmi szereplésre: a színpad. Itt nemcsak a fiatalok kísérleteit találjuk — folytatta Thériv rövid szünet után —, hanem befutott nevek, sőt nagyok is felvonulnak. Itt van például Henri de Monthérlant *„La reine morte"-ja*, amely irodalmi szenzációt jelentett. Mint ismeretes, a Comédie Française a Monthérlant-darabon kívül még a szezon folyamán kihozza Jean *Cocteau „Renaud és Armide"*-ját. E bemutató elébe is nagy várakozással néz úgy a közönség, mint Párizs irodalmi világa. Giraudoux *„Electre"*-ját pedig most tűzte műsorára az Avenue Színház. Az idei és a tavalyi évad alatt a színpad sok új nevet repített a köztudatba, köztük alighanem Jean-François *Noël* a legelhivatottabb. Tavaly a Hébertot Színházban adták megérdemelt sikerrel a *„Mon royaume est sur la terre"* című históriai drámáját, most pedig a Comédie des Champs Elysées adja, ugyancsak nagy sikerrel, *„Le survivant"* című új darabját. Ez utóbbi témája a II. René és Merész Károly közötti harcok idejéből való. Más karakterű színdarabok területén komoly igéretet hozott tavaly Robert *Boissy* is *„Jupiter"* című vígjátékával, de az ő idei darabja inkább „eltérés" a tavalyi darabjához viszonyítva, míg Noël új darabja, azonos irányzat mellett, „tökéletesbülés".

— A nagy nevek, mint már említettem, általában visszavonultságban dolgoznak s legfeljebb zsurnalisztikában láttatják aláírásukat. Szóval dolgoznak, csak azt nem tudjuk, mit... Éppen ezért lehetetlen volna jóslásokba bocsátkozni atekintetben, vajjon az átélt nemzeti dráma után lesz-e valamelyes irányváltozás, új célkitűzés a háború után nyilvánosságra kerülő francia irodalmi termékekben... A hallgatás évei nem múlhatnak el evolúció nélkül, mindamellett lehetséges, hogy a háború utáni könyvek nagy részében a hisztórikum el fogja nyomni az irodalom problémáját. Ez irodalmi szempontból aggályos, de emberileg nagyon is érthető lenne, mert a most zajló történelem, amelynek jelenébből csupán egy lényegbeli kivonatot ismerünk, mindenkit érdekelni fog részleteiben is... Ettől függetlenül azonban kétségtelen, hogy a francia lélek, amely 1940-ben a legyőzetés ájulatában hevert, ma újra eszmél. Ma úgy érezzük: háborút vesztett, de nem legyőzött nép vagyunk. Szellemiségünk és lelkiségünk életerős. Nem hihetjük azt, hogy irodalmi forrásaink eldugultak vagy kiapadtak volna. A háború után bizonyára bőven fog ömleni a világ betűpiacára a francia szellemi termék. Tehát voltaképpen lesz megújhodás. Illetve nagy manifesztációja lesz annak a megújhodásnak, amely már ma érlelődik csendben, visszavonultságban, nem látható formák között... De hogy ez a megújhodás milyen irányt veszen majd, ma lehetetlen megjósolni... Várjuk meg!...

André Thériv elhallgatott. Nem a mondanivalója fogyott el, ellenkezőleg, nagyon is felgyülemlett a megindult szópatak árjában. Az idő pedig közben eljárt... Búcsút vettem tőle. Lent az utcán tavaszi napfény csillogott a belforti oroszlán szobrán, amely zárkózott egyhangúsággal meredt a déli óra csendjében üresen tátongó térre.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Izgalmas olasz kalandorfilm!
SZALON-KALÓZOK
Esperia-film
DORIS DURANTI
Kizárólag
Capitol
filmszínház

Walleshausen Zsigmond

Egy ismeretlen mester

A Magyar Nemzet február 20-i számában *(bán)* aláírással tanulságos beszámoló jelent meg az érsekújvári képtárról és Kassák-emlékszobáról. A cikkíró — egyebek közt — fölhívja a figyelmet egy számára ismeretlen mester, Walleshausen Zsigmond 1920-as évszámú, erőteljes balatoni tájképére.

E sorok írója jól ismerte Walleshausen Zsigmondot, aki a húszas évek közepétől Párizsban élt, mostoha körülmények közt. Mint általában az odavetődött magyar művészek legtöbbje, alkalmi munkák vállalásával tengette életét. A harmincas években állandó munkatársa volt Blattner Gézának, aki festői munkája mellett nemzetközi visszhangot kiváltó művészi értékű bábszínházat hozott létre. A felszabadulás előtt és után egy ideig a Magyar Ház titkára volt; élvezte a viszonylag nyugodt életkörülményeket és a lehetőséget, hogy a köréje sereglő franciaországi magyaroknak kiváló előadókészséggel mesélhetett.

Aztán hirtelen visszavonult külvárosi, ha jól emlékszem: Argenteuil-i otthonába, ahol élettársa, egy finom ízlésű francia nő gyöngéd szeretettel vette körül mindaddig, amíg a szerepkör meg nem változott: az élettárs megbetegedésekor Walleshausen lett az önzetlenül figyelmes ápoló.

Ha még él, amit kétlek, bizonyára örömmel értesülne róla, hogy egyik ifjúkori műve az érsekújvári képtárat ékesíti. Mindenképp érdemes lenne életművét felkutatni és szakszerűen értékelni. Miként azét a több száz magyar képzőművészét is, akik a két háború közt Párizsban próbáltak — változó sikerrel — szerencsét.

Dobossy László

mennyivel előbb kell értesítenie az érintett dolgozókat.

Mivel a múlt év végén, illetve az idén több új, a munkaidő védelmére, a munkafegyelem javí-

Ugyancsak a kollektív szerződés módosítását igényli, hogy a vállalatok az idei évtől saját hatáskörükben *szabadabban dönthetnek munkanapok áthelyezésé-*

Cselényi-Walleshausen

(—) Cselényi Walleshausen Zsigmond képei a Tamás-galériában. Cselényi *Walleshausen* Zsigmond művészete a legteljesebb haladás abban az irányban, amely a formakötöttségből a szin és fény hangsulyával igyekszik szabadulni. *Walleshausen* Zsigmond ugy a figurában, mint a tájban a szinproblémák közül a melegséget sugárzó sárga-vörös és a kék egymásrahatását alkalmazza, s hogy milyen eredménnyel, azt a 6. sz. női portréja s a 12. sz. Balatonpart cimü képe a beteljesülés formájában mutatja. A minden vonatkozásban érdemes kiállitás holnap, vasárnap nyilik meg a Tamás-galériában.

E. K. 929 XI. 3

Walleshausen Zsigmond
197-198. Aktstudium
A leány I, olaj
Tornác
Walleshausen Rolla arcképe, paszt.
Téli táj, olaj
Hármas akt, "
Wolhyniai erdő, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 17-2o **l.**

272. *I. T. monogrammista*

153. Flamand festő (XVII—XVIII. század)

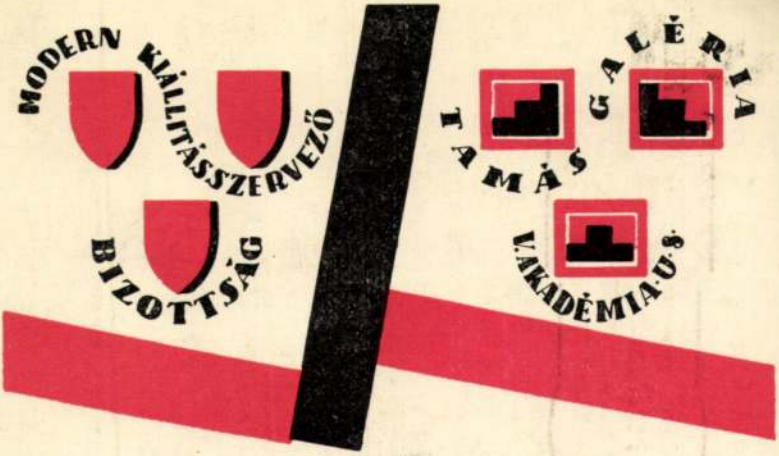

~~1929~~ 1930.

XIV.

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

CSELÉNYI
WALLESHAUSEN ZSIGMOND

FESTŐMŰVÉSZ

NOVEMBER HÓ 2-ÁN, SZOMBATON D. U. 5—8 ÓRAKOR MEGNYILÓ

GYŰJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSÁRA

EZ A MEGHIVÓ VAGY A VERNISSAGE-RA VAGY A KIÁLLITÁS BÁRMELY NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

A KIÁLLITÁS NYITVA: NOVEMBER 12-IG
VASÁRNAP DÉLELŐTT 10—2-IG,
KÖZNAPOKON DÉLELŐTT 10-TŐL ESTE 6-IG

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

V., AKADÉMIA-UTCA 8 ~ TELEFON: 254–23

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiváni Gyula úr
úrnő

BUDAPEST

Tr. Orsolya út 4.
Képmüvészeti mús.

7209.29. Hungária Rt.

III. ESZTENDŐ XXVII. KIÁLLITÁS

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

CSELÉNYI
WALLESHAUSEN ZSIGMOND

FESTŐMŰVÉSZ

FOLYÓ ÉVI DECEMBER 10-ÉN, SZERDÁN
DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR MEGNYILÓ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

EZ A MEGHIVÓ VAGY A VERNISSAGE-RA VAGY A KIÁLLITÁS BÁRMELY NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

A KIÁLLITÁS NYITVA: DECEMBER 22-IG
VASÁRNAP DÉLELŐTT 10—2-IG,
KÖZNAPOKON DÉLELŐTT 10-TŐL ESTE 6-IG

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

V., AKADÉMIA-UTCA 8 - TELEFON: 254—23

BUDAPEST 930 8 HL 62 HL

MAGYARORSZÁG 2 FILLÉR

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán

úr
úrnő

BUDAPEST

tr. Gyáli út 15 b

9411.30. Hungaria Rt.

Walleshausen Zsigmond festő"

a Reggel 1924. XII. 15

— **Walleshausen Zsigmond műteremkiállítása.** Az új, fiatal festők a *Belvedere* megszűnésével hontalanná váltak. Hogy föntarthassák a közönséggel való kapcsolatot, a *műteremkiállítás* nálunk még nem nagyon otthonossá vált keretében kénytelenek számot adni fejlődésükről. Így *Walleshausen Zsigmond*, a Belvedere gárdájának egyik legtöbbet ígérő tagja is *Zsigmond-utcai műtermében* mutatkozik be gyűjteményes kiállítással. *Walleshausen* ma már az ígéreteknek valóraváltását nyujtja szélesskálájú festészetével. Az „izmusok" nyügétől megszabadultan, *teljesen egyéni formát* talált mélyreható és érdekes meglátásainak. Egyes képei (így például a „Szent" és „Esti dal") az új magyar festészet *értékei* közé tartoznak.

a Reggel 1924. XII. 15.

Walleshausen Zsigmond

— **Két kiállitás.** A Nemzeti Szalonban ujév napján nyilt meg a negyvenhetedik csoportkiállitás, amelynek legfőbb érdekessége *Walleshausen Zsigmond* kollekciója. A kiváló művész a legmodernebb piktura egyik legkiválóbb reprezentánsa, sőt *nálunk még uttörője is.* És ha a magyar közönség egy része máris megértéssel fogadta ezt a szélső irányt, *ebben nagy érdeme van Walleshausen művészetének.* Most kiállitott művei mindenben igazolják azokat a reményeket, amelyekkel fejlődése elé néztünk. A kiállitáson még *Darvassy István, Fertsek Elza, Miskolczy Ferenc, Palmerné-Savoyer Éva* és *Szende Dezső* vesznek részt egy-egy kollekcióval. — A *Lipótvárosi Kaszinóban* vasárnap este nyitották meg *Pólya Iván* képkiállitását. Pólya régi kedvence a magyar közönségnek. Tájképének élénk szinei, vonalvezetése, levegője *egy igen erős művészi egyéniség jeles kvalitásai mellett tanuskodnak.* Képeit látva, megértjük sikereit, amelyeket eddigi művészi pályáján aratott.

A Reggel.
1926. I. 4.

cselényi WALLESHAUSEN ZSIGMOND

218	Üvegek, olajf.	300.—
219	Ablak, olajf.	2000.—
220	Lant és szobor, olajf.	1200.—
221	Kaktusz, olajf.	700.—
222	Csendélet, olajf.	300.—

Nemzeti Szalon 1930. jan.
Kut.

ters and Gravers meghívására rendezte a londoni Royal Academyben. E kiállítás anyagát azután Bradfortban is bemutatták. A kiállítás sikerének volt köszönhető, hogy a belga kir. kormány meghívta a Társaságot, mely 1926. januárban nyitotta meg kiállítását a bruxellesi királyi Képtár díszes termeiben. E kiállítás viszonzása volt azután 1927 tavaszán a belga kormány által Budapesten rendezett nagyszabású kiállítás, mely felölelte a flamand művészet multját és jelenét. A belga múzeumok legnevezetesebb darabjainak egész sora volt akkor a Műcsarnokban látható.

A Szinyei-kultuszt és általában a magyar képzőművészeti irodalom művelését is fontos feladatának tartotta a Társaság. Kiadta a Szinyei Emlékkönyvet; a minden évben Szinyei halálának évfordulóján, február 2-án a Magyar Tudományos Akadémián tartott emlékünnepélyen felolvasott előadásokból húsz év alatt jókora Szinyei irodalom keletkezett. Neves külföldi műtörténészeket és esztetikusokat is meghívott felolvasások tartására és e réven nem egy hasznos és eredményes összeköttetést létesített.

1925-ben az Athenaeum támogatásával megindította a »Magyar Művészet« című havi folyóiratát. Ilyen sajtóorgánumot akkor már tíz esztendeje nélkülözött a magyar képzőművészeti élet. E nem könnyű vállalkozásban a Társaság legnagyobb segítségére volt a művelt magyar közönség, amelynek köréből százával léptek be a Szinyei Társaság Baráti Körébe. A taglétszám csakhamar elérte a háromezret. A főváros mellett különösen a vidék részvétele volt örvendetes, például Debrecenben külön osztálya alakult a Baráti Körnek. A Magyar Művészet szerkesztésével

Cselényi Walleshausen Zsigmond

26. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Ablakmélyedés* (olajfestm.) 1000 pengő.
27. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Gyerekek ablakban* (pasztell) 350 pengő.
28. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Nő, vázával* (olajf.) 600 P.
29. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet naptárral* (olajf.) 400 pengő.
30. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet piros pohárral* (olajf.) 400 pengő.
31. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet szódavizes üveggel* (pasztell) 350 pengő.

Nemzeti Szalon 1929 jan.

Kut. kiállítás

KÉPZŐMŰ

KUT

Cselényi Walleshausen Zsugmond

— **Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A szépművészeti kiállítások Mária Valéria-utcai helyiségében *Cselényi Walleshausen Zsigmond* uj festményeit látjuk. Ez a költői érzésü müvész ma még liraibb lágyságu szinekkel, álmatagabb fény- és levegőhatásokkal tolmácsolja mondanivalóit, mint régebben. Sohasem volt az erős rajz, a keménymarkolásu szervesség embere, ma különösen nem az. Inkább a maga belső látomásait adja a természetélményen át, mintsem a dolog kimondott festőiségét vagy anyagszerüségét, — szelid, kellemes piktura. Érdekesek ólommetszetei is, amelyben a fekete-fehér fényhatásokat kifejező erővel tudja egyesiteni.

(—v)

8

P.H. XI/12

P.H.933.XI.12.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállítása

A Fränkel-szalónban mutatja be *Walleshausen* legújabb képeit, amelyek világos, dekoratív stílusukkal új fejlődést és felszabadulást jelentenek művészetében. Berény, Derkovits és Bernáth mellé igyekszik felcsatlakozni és az új hatások lényegesen hozzájárultak művészetének új színbeli és felületi szépségeihez, de nagyobb képei nem mondanak eleget és formálása is sokszor kissé tétova. (G. Gy.)

M.O. 933. XI. 12

M.O.933.XI.12.

Cselényi Walleshausen

* **Cselényi-Walleshausen Zsigmond uj képei.** A *Tamás-galériában Cselényi-Walleshausen* Zsigmond uj olajfestményei és vizrajzai lepik meg a látogatót letisztult, egyéni formaszépségükkel és összhangba bontott, nemesen halk szinességükkel. Monumentális hatást tud elérni egyszerü, de már teljesen kiforrott kompozicióin, melyek közül különösen Mályvás csendélete, Kőhordozója, sárga Önarcképe, Olvasónője és Balatoni vitorlásai különösen szépek. Festőjük komoly reprezentánsa az uj gárdának. (m. j.)

M 1929. XI. 3.

Cselényi Walleshausen

— **Cselényi-Wallesbausen Zsigmond kiállítása.** A Tamás-galériában (V., Akadémia-utca 8.) december 10-én, szerdán délután 5 órakor nyilik meg *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond gyüjteményes kiállitása. A kiállitás köznapokon délelőtt 10 órától este 6 óráig, vasárnapon délelőtt 10—2-ig tekinthető meg.

NÚ. 1930. XII. 10.

ózpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
ózpont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Walleshausen Zsigmond

Ujság 1933. nov. 12.

— **Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A Szép-
művészeti Kiállítások Mária Valéria-utcai két
termében mutatja be ujabb festményeit Walles-
hausen Zsigmond. Már legutóbbi gyüjteményes
kiállitásán látható volt a művésznek az enyhe
és halk szinek felé huzódása. A szinesség nem
eredendő tulajdonsága Walleshausen művésze-
tének, s azért a szinek redukálása halkszerüvé
zsongitása általában javára vált képeinek.
Hogy az érdeklődést ébren tudja tartani maga
iránt, ahhoz nagyobb változatosságra és uj-
szerübb szinkombinációkra volna szükség.
Szineinek sápadtsága igy gyakran az erőtlenség
hatását kelti. Legsikerültebbek azok a képei,
melyen a rajzos motivumok feloldódnak a
levegő szinességében. Nagyobb igényü képein a
hatást általában mérsékeli a rajz bizonytalan-
sága. Festményei mellett egy sorozatnyi ólom-
metszetét is bemutatja Walleshausen. Az ólomra
vésés technikájának nálunk Walleshausen a
meghonositója és legtehetségesebb képviselője.

(e. a.) 1933. nov. 12.

973. VIZESPOHÁR, köszörült üveg,
glas, geschliffen, fazettiert, mit

974. POHÁR, tejfehér üveg, ezüst
Neorokokodekor in Silber. Böh

975. VIZESPOHÁR, üveg, köszörül
Wasserglas, geschliffen, mit Me

— GLAS.

1000.

dalán kávénövényág, alatta „Mein Liebstes" föl-
aded, darauf Kaffeepflanze mit Aufschrift. Wien,

ıbös ezüst kupakkal. Cseh, XIX. sz. — Zwei grosse
r Silberkapsel. Böhmisch, XIX. Jh.

usban. XIX. sz. — Prunkpokal, blaues Glas, in vene-

)ál szinben. Cseh, 1820—30. — Pokal mit Deckel, in

eköszörülve „Tetschen" látképe. Cseh, 1850 k. —
t von „Tetschen". Böhmisch, um 1850.

ıér szemekkel. Cseh, 1850. — Humpen mit Deckel,

EL, üveg, vörös alapon magyar cimerrel. Magyar,
innfassung, mit ung. Wappen. Ungarisch, um 1850.

lapon magyar cimer. Magyar, 1850. — Zwei Wasser-

Walleshausen Zsigmond

Esti Kurir 1924. dec.

20

( ) **Műteremkiállítás.** A művészet szorongó helyzetét mi sem jellemzi jobban, hogy a megszokott, intim kiállítási helyiségeink nem rendezik meg szokásos tárlataikat. A művészet nehezen nélkülözi a Belveder, a Helikon, az Alkotás működését s ezeket igyekeznek pótolni a műteremkiállítások. *Wallashausen* Zsigmond Antal festőművész igy rendezte meg műtermében (Zsigmond-utca 68. kerti épület) válogatott kiállitását. *Walleshausen* az ujabb festők ujabb irányait követi, de ezzel nem azt mondtuk, hogy nem eredeti, hogy megnyilatkozása nem egyéni. Kifejezésmódjában az impresszionizmus híve, de ebben erőteljes és határozott. Eszközeiben változatos, mert a karcoló tüt is igénybe veszi, ha a művészi megnyilatkozás céljaira ezt tartja alkalmasnak. Művei igen figyelemreméltóak s Wallerhausen személyében értékes művészt ismertünk meg.

December 21.-én nyilik meg Bundschuh Ottó és Szathmáry István kollektiv kiállitása a Barcsay-utcai főgimnáziumban.

benne rejlik a vonalakban, a kompozic
ban, a színben és az elnevezés a ben
másokat csak megerősítheti.

Az én álmom egy oly művészet, mel
egyensúly, tisztaság, nyugalom tölt
melynek tárgya nem nyugtalanít és s
figyelmet nem igényel, amely minden sz
lemileg elfoglalt egyénnek, ép úgy
kereskedőnek, mint a művésznek enyhü
sül szolgál. Szóval: szellemileg megnyug
hasonlóan egy jó karosszékhez, mely
fizikai kimerülés számára nyujt üdülést.

Sokszor vitatkoznak a különféle eljá
sok értékéről, a különböző vérmérsék
tekhez való viszonyaikról. Szeretnek külön
séget tenni azok közt a művészek kö
akik természet után, és azok közt, ak
tisztán fantáziájuk után dolgoznak. Szeri
tem nem szükséges, hogy az egyik művé
eljárást a másikkal szemben, mint egyed
érvényest hangsúlyozzuk. Előfordul, ho
ugyanaz a művész mindkét eljárást felvált
használja, akár, mert a tárgyakra szüksé
van, hogy érzeteket keltsen benne és
által teremtő erejét felébressze, akár, m
érzései már rendezve vannak. Mind a k
esetben alkalmat abban az egységes egé

Walleshausen Zsigmond lelke mélyén lirikus, meghatódása a természet, a külső világ jelenségeinek láttára minden képén erőteljes hangsúllyal fölébe kerekedik a tárgyi konstatálásnak, a megfontolásnak. A drámai akcentusok, melyek kompozicióiban inkább az irodalmi tartalom kiemelésének kedvéért jelentkeznek, nem mindig meggyőzők és festőiségének érzéstartalmával nem adnak teljes összhangot. Krisztus személyének és megdicsőülésének ábrázolása elsősorban drámai telitettséget igényel a festőtől. Egy-egy erősen aláhúzott élénk színtömeggel, a drapéria hatásos kiemelésével, helyes érzékkel elrendezett csoportokkal talán meg lehet közelíteni Krisztus történetének festői problémáját, de kimeríteni aligha. Nem óhajtom kisebbíteni Walleshausen képességeit és egyik félalakos feszületképét megrázó erejű alkotásnak tartom. Itt az arc, a megsanyargatott test kinő a dekoratív látásra épült festőiség kereteiből, és önmagáért helytálló, önmagát mutató valóság.

Walleshausen, ahogy a Belvedere termében kiállított képei mutatják, ma a tájképben találja meg a kifejezés legszélesebb területet átfogó, legbensőbb harmóniát adó lehetőségét. De az élet, az érlelő, emésztő, egyben gyarapító hetek, hónapok, esztendők, az előtte feltáruló, lelkendező örömökkel, tépő fájdalmakkal telitűzdelt vándorút bizonyára megedzi őt is és nagyobb távlatban tűzi eléje Krisztus szenvedő, vérző alakját. Szenvedni fog és átéli művészetében is a szenvedést. Átéli és közli embertársaival, olyan drámaisággal, mint ahogy az ő lelkében visszhangot vertek az evangélium komor igéi. Ma még a fiatalság próbálkozása, a világban széljeltekintő ember megmozdulása tölti ki művészetét, ki nagy tehetséggel ragadja ki a végtelen hömpölygésből a neki tetsző nemes anyagot, de a tapasztalás, az élet íze, zamata csak ezután hatja át igazán az alkotásait.

Balint Aladár: <

Magyar, 1922. ápr. 16.

EXPOSITIONS AMBULANTES D' ARTISTES HONGROIS

ADOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
VÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

r festőművészek elhatározták, hogy
művészeti kiállitásokat rendeznek
jlesztik és terjesztik a magyar mű-
nül értékes részét. Ezen cél további
ben elhatároztuk egyenkint kifestett,
ámozott, s mappába foglalt művészi
zrebocsájtását. A 9 műlap famentes
ezeket magába foglaló sorszámozott
forgalomba nem kerülnek. Egy mappa
100 pengő.

ly jelentőségü kulturális eseményt

Walleshausen Zsigmond

Ujság. 1930. dec. 11.

1930. dec. 11.

Lének

◆◆ **Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A Tamás-Galériában művészetünk eddig ismeretlen arcát mutatja meg Cselényi Walleshausen Zsigmond. Szinei kivilágosodtak, ritkábbak és áttetszőek lettek. Szin tekintetében ez Walleshausen művészetében fejlődést jelent régebbi sürüre vegyitett szineihez képest. Persze ez a szinessége sem teljesen meggyőző, mert Walleshausen nem igazi szinérző festő. Témáihoz azonban jól illenek megfakult és meg is finomodott szinei. A témája most főképpen a Balaton és egének, vizének szinjátéka. Walleshausen ezeket a motivumokat tejes fénybe mártva ábrázolja és szineit finom tónusban foglalja össze. Figurális, kivált aktos képeinek rajzbeli előadása ellen több kifogást is lehetne tenni. Legegyenletesebben csendéletei hatnak, közöttük a „Könyv és virág" cimü a legszebbik. *(e. a.)*

976. POHÁR, rubinpiros üveg, faze
— Rubinglas, fazettiert, darau

977. TOJÁSDAD FLAKON, kék ü
blaues Glas, mit Golddekor.

978. KOTHGASSERPOHÁR, üveg,

szene in Friesform. Bohmisch,

e : *Gallé*. Nancy, francia. — Grosse Flaschenvase,

köszörülve Rudolf trónörökös monogramja, magyar
78. — Erinnerungspokal mit Deckel, am Glaskelch
appen. 1878.

akjával, háttérben kikötőépülettel. Fekete fa keret-
nalerei, ein Heerführer zu Pferd. Österreich, Ende

arany szinben antik jelenet. Olasz, XIX. sz. —
ke Szene in Gold Italienisch, XIX. Jh.

l. XIX. sz. — Kanne, grünes Glas, mit geschwun-

t, kurucok és labancok közt. Fekete fakeretben.
chlacht darstellend. A. XVIII. Jh.

fazettált és hullámdisszel. Cseh, Bidermeyer. —
nit Wellendekor. Böhmisch, Biedermeier.

, sárga, piros négyszögü medaillonnal. Cseh, 1830 k.
eckige Medaillone. Böhmisch, um 1830.

5 —

Walleshausen Zsigmond

4. Komor András; Imádság tavaszi napsütésben

Walleshausen Zsigm. linoleummetszetével

Meritett papiron, fűzve	4.50
Papirkötésben	10.—
Vászonkötésben	16.—
Félbőrkötésben	26.—

Hirdetés a Magyar Trás-
ból 1926-ért.

Uj kiállítási helyiséghez jutnak a modern magyar képzőművészek. Mindazok, akik szivükön viselik a modern magyar művészet ügyét, régóta fájlalják, hogy nincsen Budapesten egy olyan kiállítási helyiség, ahol a modern művészek egyenkint, önálló kollekciókkal, intim miliőben léphetnének a nyilvánosság elé. Pedig csak az ilyen kiállítások alkalmasak arra, amint ezt számtalan külföldi példa igazolja, hogy egy művészt a maga teljességében hozzanak kapcsolatba a mübarátokkal és a nagyközönséggel. E hiánynak az érzése sarkalta a modern művészet hivelt arra, hogy mindenáron módot találjanak egy minden művészeti egyesülettől és társaságtól független szerv létesitésére, amely a modern magyar művészek összességének rendelkezésére álljon. Igy jött létre egy „Modern kiállitásokat szervező bizottság", amely megállapodást létesitett az Akadémia-utca 8. szám alatt lévő *Tamás Galéria* vezetőségével. E megállapodás értelmében a Tamás Galéria izléses és igen intim helyiségét rendelkezésül adja a bizottságnak, hogy ott egymást követő 2—3 hetes turnusokban modern magyar képzőművészek munkái kerüljenek bemutatásra, kollektiv kiállitások keretében. A kiállitó művészek kiválogatására egyedül a szervező bizottság illetékes, amely neves közéleti szereplőkből, esztétikusokból és művészekből alakult. A bizottság titkára *Cselényi Walleshausen* Zsigmond festőművész. Most állitják össze az idei szezon programját. Az első kiállitás december 1-én, szombaton délután 5 órakor nyilik meg a Tamás galériában (Akadémia-utca 8.) *Egry* József festőművész és *Medgyessy* Ferenc szobrászművész kollekciójával.

Cselényi Walleshausen Zsigmond festőművész.

Nemzeti Ujság, 1928 Nov. 29.

Cselényi Walleshausen

PN. K 22. XI. 3

— **Walleshausen Zsigmond új képei.** A Modern Kiállításszervező Bizottságnak a Tamás-galériában tartott sűrűn váltakozó kiállításai során most *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond mutatja be új kollekcióját. Walleshausen stílusa a legutolsó években kellemes és szimpatikus változáson ment át. Az expresszionista törekvésektől tisztán festői, litteratúrától mentes problémákhoz fordult vissza és új irányában elsősorban a dolgoknak közvetlen szemléleten alapuló visszaadása foglalkoztatja. Elsősorban a fényproblémák azok, amelyek Walleshausent érdeklik, de ezek mellett a dolgok felületi életének (arcképek) és tektonikájának (interieurök) kérdéseivel is foglalkozik, sőt a monumentális kompozíció terén is kísérletezik. (»Kóhordók« című képe.) Tárgykeresés és élményterület szempontjából Walleshausen tehát visszatér a természethez, de hozzá való viszonya nem azonos első természetábrázoló periódusának, a *Hollósy* hatása alatt kialakult stílusnak beállítottságával. Mai stílje a konkrét természetábrázolás ellenére sem naturalista és az erős fényproblematika dacára sem impresszionisztikus. Balatoni tájképeinek és rivierai akvarelljeinek erős napsugara nem bontja fel színelemeikre a dolgokat, hanem inkább megerősíti a testek térbeli értékeit. Világos és tiszta színskálája azonban erős plaszticitás felé sem törekszik, az egyes tárgyakat inkább dekoratív kontúrokba szereti foglalni, melyek finom lírai hangulatot adnak képeinek. Művészi élményei közül elsősorban *Szőnyi* fénytanulmányait kell megemlíteni, melyek azonban nyilván csak inspiráció, de nem közvetlen hatóerő szerepét játszották. A Szőnyi-képek fényjátékának nagy dinamikája nála nyugodtabb, immaterálisabb erővé alakul át. A térábrázolás kérdéseivel foglalkozó interieurökkel kapcsolatban a francia impresszionisták második generációjával (Vuillard) és a posztimpresszionistákkal való kapcsolatokra kell rámutatni. A kitűnő ízlésű gyűjtemény egészéből különösen a Ciklámenes csendéletet és néhány balatoni tájat kell kiemelni. *(—r.)*

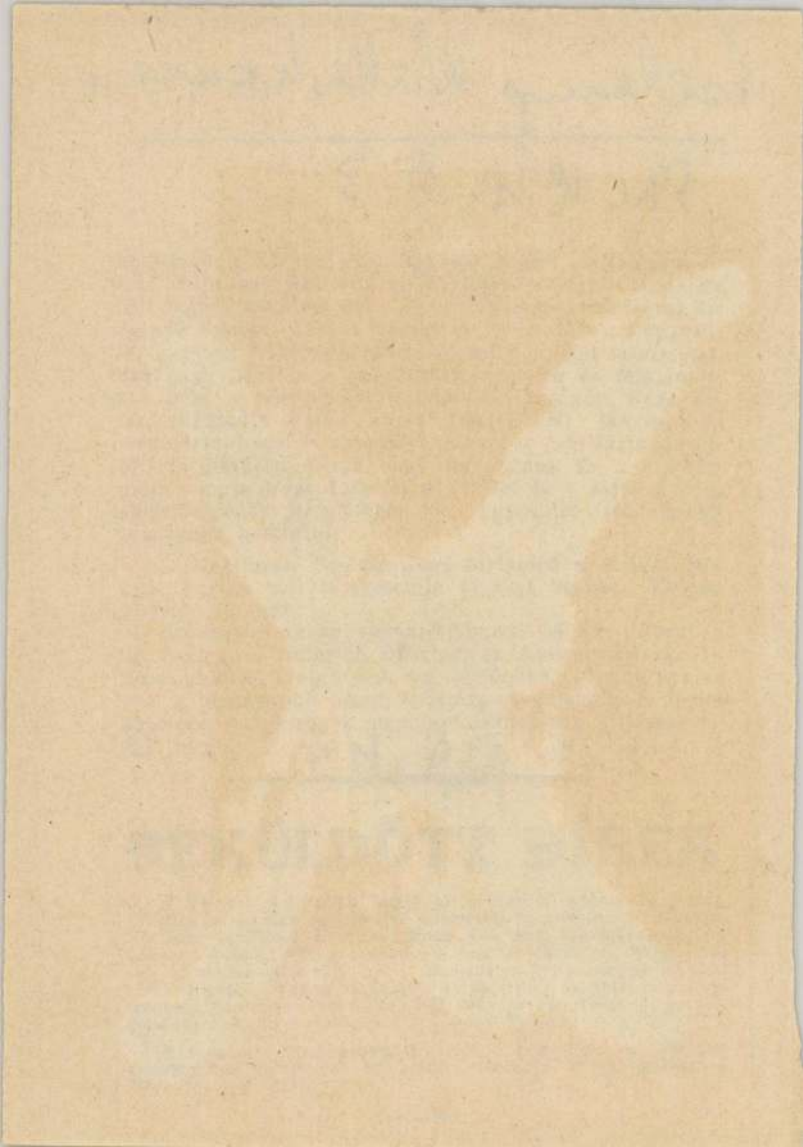

Cselényi-Walleshausen

— **Két kiállitás.** I. ***Cselényi - Walleshausen Zsigmond.*** A *Tamás-galériában* ismét kivilágosodtak a falak. Ismét egy piktor, aki fényekben lát, érez, gondolkodik. Az emberiségre sötét árnyékokkal szakadó XX. századnak az uj müvészek lelkében tükröződő áldásos kontrasztja ez. Életérzés, amely, mint valami titkos szekta áldozatos hivőit, szent fludiummal tölti el modern piktoraink legjobbjait. ***Cselényi - Walleshausen Zsigmond*** is közülök való, aki a festőküzködésnek valóságos lelki kálváriáját járta be, mig Hollósy országából mai önmagáig eljutott. ***Olyan ez a mai magamegmutatása, mint aki szigetre ért.*** Körülötte: csupa távlat, csupa messzi fény. Itt jól érzi magát. Otthon van. ***Egy messziről jött ujjongó lelkével vezet körül bennünket ebben a szellős, optimizmustól derüs világban.*** — II. *Pólya Tibor.* Pólya Tibor a *Fészek*-ben állitott ki uj képeiből egy sorozatot. Legjobb s legegyénibb ott, ahol mókás, szines falusi mozgalmasságokat elevenit meg fehér mezőnyös festői környezetében. Közvetlensége, biztonsága sokat veszit, amikor tehetségének meg nem felelő utakra kanyarodik s olyat akar, amelyhez hiányoznak festőregiszterének megfelelő előföltételei. ***Szines jeleneteiből a rögtönzés friss illata árad s festészetének karakterét maradéktalan irja körül,*** — miért akar más lenni, mint téveszthetetlenül ami? **(b. j.)**

Reggel 929. Tr. 4.

MEGHÍVÓ.

TISZTELETTEL VAN SZERENCSÉNK MEGHÍVNI

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND
FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA,
AMELY NOVEMBER 12-ÉN NYILIK MEG.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTÉSE DÍJTALAN.

FRÄNKEL JÓZSEF
IGAZGATÓ

TELJES TISZTELETTEL
A VEZETŐSÉG

LÖBL D. ÉS FIA

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK

BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA-U. 8. TELEFON: 82-1-22.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA NOV. 12-TŐL NOV. 27-IG, 9—6 ÓRA KÖZÖTT. ÜNNEPNAP 2 ÓRÁIG.

BUDAPEST 51

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula urnak
urhölgynek

Szépművészeti Múzeum

Aréna út

Cselényi Walleshausen

PH. 1927. XI. 5.

— **Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész kiállítása.** Cselényi-Walleshausen Zsigmond egyike azoknak a festőművészeinknek, akik aránylag elég fiatalon találták meg önmagunkat. Ugy is mondhatnók: nyerték vissza önmagukat. A *Tamás-galériában* vasárnap megnyilt Cselényi-Walleshausen-kiállitás egy leszürődött, komoly művészet megnyugtató, tiszta képét mutatja, olyan művészetét, amelynek legfeljebb eredményeiben érezhetők azok a forrongások és keresések, amelyeken a művész átküzdötte magát, de semmi esetre sem kifejezési formáiban. Cselényi-Walleshausen is megjárta azt az utat, amelyen a mai piktura összes fiataljai áthaladnak: a különböző elméletek utját, de ő — impozáns gyorsasággal — vissza is érkezett a festőművészetnek ahhoz a kiindulópontjához, amely oly egyszerű, hogy a legtöbben éppen ezért nem veszik észre, vagy legalább is csak elég későn: festeni nem (annyira) az értelemnek, mint (inkább) a szemeknek és nem (pusztán) aggyal, hanem (főként) szivvel kell. Szép szinek és egészséges, természetes látási élmények festője Cs. Walleshausen Zsigmond, aki nehéz problémák helyett csak egyetlen festményén ad tulkönnyed problématlanságot (Kőhordók), a többieken (leginkább „Mályvák", „Nagybőgő", „Ablakmélyedés" és „Ciklámen" c. vásznain), a festésnek és természetnek kitünő szemmel, érző szivvel és tehetséges kézzel megoldott szin- és fényproblémáiban gyönyörködhetik a néző. Ez a kiállitás ismét egyik értéke a Tamás-galéria egyre ismertebbé fejlődő kiállitássorozatának. *(f. j.)*

Cselényi Walleshausen

— **Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállítása.** *Cselényi Wolleshausen Zsigmond* annak a rokonszenves művésztipusnak képviselője, amely — nyilatkozzék meg tehetsége képzőművészetben, zenében, vagy irodalomban — mindig a kellemes, közvetlen és mindenkinek egyformán megközelíthető szépség tolmácsolója. Ez a tulajdonság nem véletlen, hanem mély lelki eredetü, csak az a véletlen, hogy melyik művésznél miképp jut kifejezésre. Cselényi Walleshausen Zsigmondnál, amint azt a *Tamás Galériában* megnyilt kiállitásán láthatjuk, a mindegyre egyszerűbb és őszintébb természetszemlélet az, amiben ez a rokonszenves művésztemperamentum megnyilatkozik. Sok és bonyodalmas forrongás után a kifejezés legpuritánabb közvetlenségéig jutott el ez a festő, aki — galambepéjü daccal — mintha azt is mondaná, balatoni tájain, aktjain, csendéletein: én nem szégyenkezem kijelenteni, hogy azt festem, amit látok és úgy mérek festeni, ahogy tudok. A problémátlanság nem mindig jelent tartalmatlanságot, néha bőles életörömet, az egyszerü szépség szeretetét és a közvetlen igazságot is jelenti. Cselényi Walleshausen Zsigmond piktúrájáu ez az őszinte hang csendül végig és éppen ez az, amiért — festői kvalitásokon innen és tul — rokonszenves, jóleső művészet az, amit ad. *(f. j.)*

PH.
1930. XII. 11.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Cselényi Walleshausen

— **Cselényi-Walleshausen Zsigmond kiállítása a Tamás-galériában.** *Husz uj Walleshausen-kép*... Tájkép, csendélet, kompozició... Husz uj derüs harmoniáju festmény, amely tanuságot tesz festőjük lirikus lelkéről, biztos kézzel megoldott szin- és formaproblémáiról. Minden műhelyforrongáson tul Walleshausen mai pikturája *tiszta és kiegyensulyozott művészet.* Ilyenek azok az állomások, amelyekre máris beérkezett a sok mindent maga mögött elhagyó művész... Bármiről ad nekünk festői viziót, tárgyakról, figurális együttesekről, plein-airről: *mindenütt közvetlenségével, őszinteségével és egyéni, művészi szenzibilitásával találkozunk.*

Reggel 1930. XII. 15.

ózpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
ımely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
ózpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

ST 930 XII. 11.

— **Walleshausen Zsigmond új kiállítása.** *Cselényi Walleshausen* Zsigmond új kiállítása ma délután nyílik meg a Tamás-galériában. Nincs nagy különbség a tavalyi és az idei kiállítása között. Most is frissek a színei, harmóniával tölti meg a kereteket és kivételes életöröm árad el minden ecsetvonásán. Elmélyed a Balaton szépségeinek bámulatában, de barátkozni tud az intim szoba megszokott bútordarabjaival is. Finom ízlése és dekoratív érzéke kétségtelenül kiemelik azon művészek közül, akik vele egy cél felé törnek. Igazi festő, aki nem annyira a kompozíció megkötöttsége felé hajlik, hanem a színek játékát tudja élvezni.

— **A Magyar Művészet** legújabb, ezévi 8-ik száma változatos tartalommal, páratlanul dús képanyaggal jelent meg. *Herman* Lipót Székely Bertalan vázlatstíljének jelentőségét fejti ki. Az egyházművészeti kiállítás remek szobrászati és fémtárgyait *Éber* László és *Mihalik* Sándor írja le. *Ybl* Ervin a fóti templom jelentőségét a magyar romantika történetében fejtegeti. *Bierbauer* Virgil a nemzetközi építészeti kiállítást ismerteti. Mint az előbbi tanulmányok, nagyon érdekes *Gerő* Ödön cikke is, melyben ismerteti az itt járt külföldi építészek véleményeit Lechner Ödönről, kinek kiállítása a Nemzeti Szalónban mély hatást tett a külföldi mesterekre. *Vaszary* János Csontváryt, szenzációs kiállítása alkalmából, mint nagy úttörő mestert ünnepli. Művészeti megemlékezések és irodalmi kritikák zárják be a nagyérdekű, színes melléklettel is gazdagított számot. A kitünő magyar folyóiratról illusztrált tájékoztatót szívesen küld a kiadóhivatal: *Budapest, VII., Erzsébet körút 7.*

Cselényi - Walleshausen

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Cselényi-Walleshausen

— **Cselényi Walleshausen Zsigmond: „Lula".** Sok finom, különös elbeszélés, egy igen érdekes és tehetséges regény („Senkiember János") után *Cselényi Walleshausen Zsigmond* most meglepő kisregénnyel jelentkezik, amelytől nem lehet megválni, amig az ember végig nem olvassa. Egy haretéren öngyilkossá lett hadnagy halála utáni pesti élete ez a regény, olyan bravuros biztonsággal és költői elmélyedéssel megirva és megoldva, amely festőművészszerzőjének rangot ad irodalmunkban. Különösen hősnőjének, Lulának, a táncosnőnek figurája mesteri: ez a leány él a zizegő papirban és az ólombetük közt, perzsel, az illatát, a lehelletét érezni. Kétségtelen, hogy ennek a stilusában kissé bizarr, elgondolásában izig-vérig modern regénynek, amelyet szerzője remek ólommetszetekkel illusztrált, komoly sikere lesz. Megérdemli.

Reppel Mp29. X. 14.

Cselényi-Walleshausen

— **Cselényi Walleshausen Zsigmond új kiállítása.** Érdekes kiállítás nyílt meg a Tamás galériában. *Cselényi Walleshausen* Zsigmond olajfestményeit, aquarelljeit és ólommetszeteit mutatta be. A vízfestményei frissek, a színeken átüt a nizzai déli nap melege. Legújabb olajfestményei arról tanuskodnak, hogy művészete megtisztult, megszínesedett. Legutolsó kiállítása óta igen sokat haladt. Hatalmas kompozíciója elárulja, hogy komponáló ereje is megízmosodott. Néhány vonással, egyszerű színekkel szinte monumentális hatást tud visszaadni. Fényproblémák is izgatják. Balaton hullámainak szeszélyes játékát, a víz tükrére vetődő napsugarak vibrálását két képében adja vissza igen érdekesen. Képeit maga tervezte keretben állította ki, amelyek stílusban hozzásimulnak képei hangulatához.

Est
1929. XI. 3.

Cselényi Walleshausen

* **Walleshausen Zsigmond kiállitása a Tamás-Galériában.** Szerdán délután nyilt meg a Tamás-Galéria legujabb kiállitása, amely *Cselényi Walleshausen* Zsigmond festőművész képeit mutatja be. Ami Walleshausen képein megragadja a szemlélőt, az bensőséges természetérzéke. Különösen szineiben érzi és festi meg a tájat. Igen szépek a *Balatoni táj* és a *Piros torony a Balaton mellett* szinhatásai. Megkapó világitásával, fény- és árnymegosztásával és szinproblématikájával a *Pásztás eső*. Balatoni képei közé tartoznak a *Balatonpart* és valami primitiv figurális ábrándozással megfestett *Alkonyati jelenet*. Nem tájképi jellegü képei közül az *Önarcképe* igen érdekes, tehnikai megoldása folytán. Általában a kis dolgok iránti előszeretete mellett, mely csendéleteit hivta létre, sok képeiben a tehnikai problémabogozás. Szereti a tágas térhatást, a háttérnek perspektivikus felvetitését és a krétás lágyságu, levegős, könnyü szinhatást A kiállitás komolyan fölkelti az érdeklődést a művész egyre erősödő fejlődése iránt.

M.
1930. XII. 11

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

II.

Cselényi-Walleshausen a Tamás-galériában

Jó néhány esztendeje találkozunk már Cselényi-Walleshausen nevével, még pedig az avantgarde legszélső állomásánál. S ha e kereséseiben és próbálkozásaiban nem is mindig értettünk vele egyet, két dolgot meg kellett állapítanunk róla. Az egyik a kétségtelen festői kvalitása, a másik a kereséseinek elmélyült komolysága. Ma, hogy újból találkozunk vele, ismét új állomáson áll és ez az állomás nagyon meglepő lehet mindazok számára, akik az elmult kísérletekben a kubizmustól az expresszszionizmuson át csak extravaganciát láttak és nem komoly és szükséges jelenségeket, amelyeknek szükséges és természetes fejlődésük van. *Cselényi-Walleshausen* mai lehiggadtságában és tisztultságában csak gyorsabban futotta meg ezt az utat és előbb érkezett vissza a természethez, mint vele egy törekvésekben mozgó társai. Nem eredménytelenül múltak el számára a kísérleti évek és világos színeinek mai nyugodt, dekorativizmusa, egészséges szemlélete nyilván nemcsak az ő egyéni fejlődését jelentik, hanem közös jelenség lesz a legközelebbi jövő számára. Képei közül egy nyitott ablak virágcsendélete, egy szép tájképe és egy női portréja tiszta hatású szép dolgok. Komoly értékek egy balatoni képe s egy másik női figurája. Rakodó munkásokat ábrázoló nagy kompozíciója nyugalmas tömegeival hat jól.

Cselényi-Walleshausen
MH. 1940. XI. 3.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond festőművész

Esti Kurir 1931.XI.22

Csoportkiállitás az Ernst-muzeumban

Öt festőművész kiállitása nyilik meg holnap az Ernst-muzeumban. Az elhelyezés sorrendjében haladva *Cselényi Walleshausen* Zsigmondot találjuk az első teremben. Ezuttal csak grafikát hoz. Illusztrációkat és világszemléletet. Eszköze az ólom, amely lágy konturokat ad s szint nyel. Igy válik szelid, enyhe melegségüvé szines grafikája.

Hatvany Ferenc báró festő nagyobb gyüjteménnyel igazolja legutóbb bemutatott uj formáját. *Hatvany* Ferenc báró a szinnaturalizmus és a formatökély ki nem meritheto problémáját tüzte ki célul. Ezen a téren alkotott művei ma már a monumentalizmus felé törnek. Bársonyos tapintásu, vér és hus aktjai a komponálóerő művészi fokát mutatják. Tájképei nyugtalanok, mintha ő maga is érezné, hogy itt alak-kompoziciók hiányzanak.

Székely Kovács Olga gyermekportré-tanulmányai következnek. A művésznő, a gyermek mozgékony és alig megfogható karakterének megfelelően, gyors és lendületes technikával fejezi ki meglátásait s hogy érzi a formát, arra igen élesen felel szobor-alkotásokkal is.

Gedő Lipót játékos könnyedséggel világit rá a gyermekvilág életére. Grafikájában a pajkos mozgás, a gyermekjáték szeszélye, csoportosulása mint való élet jelentkezik. Ideális anyag mesék illusztrálására.

Goebel Pajzs Jenő eljutott a rajzolás és a formatökély ismerete után ahhoz a ponthoz, amikor az alkotóművész türelmetlenül várja az effektust. Ledobja a kötöttséget, elveti a formák törvényszerüségét, a szinte logikus természetességet s rábizza művészetét a fantázia, a kötöttség nélkül száguldó alkotás szárnyaira. Álmok, törvények és logika nélkül, szinek világa egy teremtő vágy szolgálatában, érdekes játék, gazdag játék, de mérhetetlenül fényüző, mert ilyet a festő csak önmagának fest. *Goebel* Jenő lelki forrongását termékeny lehiggadás fogja követni s mi hiszünk e művész jövőjében. *(b. m.)*

követelni egyesektől és az [illegible]
az áldozatok felajánlásának, meghozatalának igazi motivuma sohasem lehet a fent megnyilvánuló autokratizmus, csak a széles rétegek bizalma. S a bizalmat kierőszakolni egy népből nem lehet, mint azt tiz év szomoru története igazolja. Kierőszakolni lehet a függő egzisztenciák kényszer-lelkesedését, lehet a behódolók hizelgését, az opportunisták dicséretét. Ám a nemzet nagy tömegei lélekben idegenül álltak a rendszerrel szemben — légüres tér tátongott nemzet és kormány közt, mint Rassay mondta. Ezt a légüres

Cselényi Walleshausen Zsigmond

B.H.933.XI.12.

• (Cselényi Walleshausen Zsigmond festményei.) Cselényi egyike a magyar festészet leggyengédebb egyéniségeinek. Távol van tőle minden brutális menyilvánulás, kerüli a harsogó szineket, a kiáltó rajzot; képein halvány, világos tónusok uralkodnak. Bernáth Aurél és Egry József kétségtelenül hatottak reá, de Cselényi Walleshausen forradalmaktól mentes fantáziájától messze van az előbbinek misztikuma, az utóbbinak kozmikus ereje. Néha az ő képeit is elborítja a balatoni izzó fényözön, a napsugarak hevében azonban nem bomlanak föl alakjainak körvonalai, nem szívódik föl mindennek a testisége, mint Egrynél. Nagyobbára sárgás színharmóniájú képein a finom vonalakat cerusával rajzolja meg, viszont a szinek világosságát, könnyűségét a vászon fehérjének átcsillanásával fokozza. Ő is a tempera-festést kedveli, vékonyan rakja fel színeit, melyeknek nincsen igazi reális súlyuk. Néha meglepően finom tónusokra képes, mint a *Tükrözés az ajtóüvegen* című képén. Az épülő agárdi templom számára készült Madonnáját, a balatoni fénytengert égi sugarakkal fokozza. Egyik legjobb alkotása a *Lilan* című arckép, melynek szubtilis színharmóniáit nagy meggyőző erővel hangolta össze. A kiállított ólommetszetek viszont azt bizonyítják, hogy Cselényi Walleshausen egyike az artisztikus érzékű grafikusainknak. Az érdekes gyüjtemény a Szépművészeti Kiállítások Mária Valéria-utca 8. szám alatti helyiségeiben látható. *(Y. E.)*

tozatban adták elő, ezt a változatot játszották most Bécsben is nagy sikerrel.

* **(Christine új operettje.)** Mint Párizsból jelentik, a Mayol-színház most mutatta be *Christine*, a *Fi-Fi* szerzőjének új operettjét, amelynek szövegkönyvét Andre *Barde* írta. A közönség szívesen fogadta az ujdonságot.

929.XI.3

MAGYARO.

— (Cselényi Waleshausen Zsigmond új képei.) A modern művészek kiállításai során most *Cselényi Waleshausen* Zsigmond mutatja be új termését a *Tamás Galériában*. Azok közé a művészek közé tartozik, akik új és új fejlődésről számoltak be minden eddigi kiállításukon és új arccal fordul most is a közönség felé. De legújabb művei már nem a forrongás egyik stádiumát, hanem *a lehiggadás, letisztulás útjának új állomását hozzák elénk.* Egyre tisztábban áll előttünk a lírikus Waleshausen, akinek művészetében, felszabadult lágy lírájában lelkének egyre mélyebb titkai tárulnak fel. Ennek megfelelően eszközei egyre egyszerűbbek, keresetlenebbek, közvetlenebbek és itt lesz részese a a legújabb törekvéseknek, amelyek negyedszázados forrongó korszak lezárásául következnek most el. Világos, derüs színek, dekoratív nyugodt kompozíciók megkapóan közvetlen hang, ezek külső jellemzői új képeinek, amelyek közül hibátlan alkotás *Mályvák kacsóban* és az *Ablakmélyedés* című kép. Balatoni tájain a fényben anyagtalanná oldódik víz, pára és levegő. A tiszta művészet meggyőző hangulata uralkodik a kis teremben, amely ma délután nyílik meg a közönség részére.

(m—i)

Cselényi-Waleshausen

Cselényi Walleshausen Zsigmond

N.U.933.XI.12.

N. U. 933. XI. 12. 27

Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállitása

Cselényi Walleshausen Zsigmond fokozatosan jutott el idáig, hogy a festőiség uj megoldását a szin és a rajz ellentétében keresse. Ez az ellentét uj képein már csak szimbolikus: a rajz szinte teljesen eltünt, a tárgyak határvonalaikkal együtt elvesztették testiségüket is és csupán mint szinjelenségek élnek. Természetes, hogy az egyik tényezőjétől megfosztott *kifejezés* nagyobb feladatot ruház a másik tényezőre, Walleshausen képein a magára maradt szinnek kell kifejezni és megoldani mindent. Walleshausen ebben a megoldásban is a nehezebbet kereste, nem fel, hanem lefokozott szinskálával operál. Könnyü, levegős, szinte lebegő szinfoltjai finom akkordokban csendülnek össze és szinessé teszik a levegőt és dekorativvá a képet. A feltétlen festőiség, a világos szinskálának melódikus zengése *Walleshausen* legnagyobb értéke és előnyére kell megállapitani, hogy kultura ja megóvja a technikai közhelyektől és lirája sohasem téved szentimentális kisiklásokba. Nagyon szépek Cselényi Walleshausen Zsigmond ólommetszetei is. A müvészi izléssel rendezett anyagot a Szépmüvészeti Kiállitások Dorottya-utcai kiállitó helyiségében mutatják be. *M. V.*

és veretlenül nyerte meg az ez évi ma-
ar bajnokságot.
ajnos, az utóbbi hónapokban a vezetőségen
ül ellentétek merültek fel. A vezetőség egy
ze oly irányzatot képviselt, mely a klubot
ndinkább eltávolította eredeti céljaitól. A
kadás elkerülhetetlenné vált. Néhány nap-

Cselényi Walleshausen

M.H.933.XI.12.

Cselényi Walleshausen új képei

A szépművészeti kiállítások Mária Valéria uccai helyiségében negyven új képével jelentkezik *Cselényi Walleshausen* Zsigmond. A kitűnő piktor friss levegővel és napfénnyel telítve tért vissza a Balaton mellől, vásznai derűsek, árnyéktalanok, szinte felolvadnak az atmoszférában. Természetes, hogy ez a „kivilágosodás" gyakran veszélyezteti az ábrázolt tárgyak és figurák formai határozottságát és anyagot ábrázoló illúzióját, amit szerencsére Walleshausen legtöbbször az igazi művész vonalbiztonságával tud elkerülni.

Tájképein, csendéletein, portré-tanulmányain -púgy, mint interieurjein sugárzik a festő optimista filozófiája, mely mosolyogva játszik a tükröződések problémáival, lelkendezve bukkan rá a virágok fehér árnyékára és izgalommal lebbenti fel a levegő fátylait, hogy mögötte kívánatosabban vibráltassa a valóságot. Néhány képe, mint például a *Balatoni táj, Fehér virágok, Lilán* című női arcképe legihletettebb darabjai a tárlatnak, mely kiegészítésül több színes ólommetszettel reprezentálja fejlődésének érdekes, új állomásán a kiállító művészt.

(R. P.)

M.H. 933 XI/12

ugyancsak agyonveri a szociáldemokráciát s ugyancsak mert ő, a bolsevizmus, sem hisz a tőke s a munka kibékíthetésében. Ennek a circulus vitiosusnak főkép a tőke a kárvallottja, mert semmi

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Reggeli

MŰVÉSZETI NOTESZ

A jubiláló festőpaletta

(Cselényi Walleshausen Zsigmond a Szépművészeti Kiállítások termeiben)

Két istenségnek áldoz Walleshausen Zsigmond: *a művészetnek és az írásnak.* Regényei jelentek már meg, novellái, mindig finom, mindig halk iráskarcai. Mindig írt. Mindig festett. *Festőállványától íróasztalához, íróasztalától festőállványához menekült — mindegyikhez egyforma hittel, egyforma aszkézissel.*

Két regény született ebből a teremtő aszkézisből és *tíz gyűjteményes kiállítás.* Ez, a mostani, a tizedik, a jubileumi.

Nincs halkabb ember önála, a hangját: elfestette, elírta mind. Már csak ecsettel, vagy tollal tud beszélni, de itt is, ott is: *a leghalkabb húrokon.* A pikturában eljutott a halkság s a szükszavúság oly sztratoszféráiba, ahová csak piktoraink legjobbjai jutottak el s ahonnan — úgy érezzük — nincs tovább. Ő is, mint kiváló kortársai e törekvésükben, a technika segítségéhez folyamodott itt. Valami olajjal preparálja, hűvösíti a féktelen festéket, valósággal befogja a száját, hogy halkabban beszéljen.

Már nem is festmények ezek, hanem vízlenyamatok. De ezek a vízlenyomatok az élet érintésétől melegek, meghittek. *Bekeretezett élmények ezek, élmények, amiket egy csendes ember mond el egyszerűen, derüsen, csendesen.* Egy szóval sem többet, sem kevesebbet a kelleténél.

Mindegy: miről beszél; egy tükörben visszaverődő férfikalapról, egy naptárlapról vagy egy tüskés bordázatú, divatos kaktuszról...

A csendről beszél.

Halkan, de messzire hallhatóan, ecsettel, hittel, lelkesen.

Nagyon csendesen.

(b. j.)

Reggel 1933. XI. 13.

TZA
LEN FILMJE: A

Cselényi-Walleshausen

Zsigmond

Rátsz. 133. l.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond:
Akt.

Tek.

„Europa"

lap és könyvterjesztő v. R. T.

Budapest V. Rothermere

12.

Csellényi

Walleshausen-

Hágmond.

Pesti Napló

1927. szept. 11.

„Strandon".

Cselényi Wallenhausen Zsigmond.

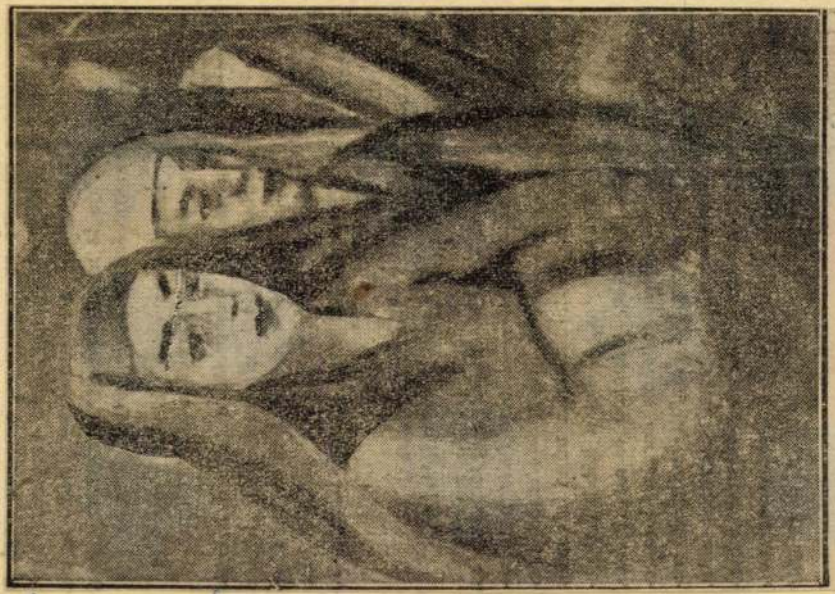

Cselényi Wallenhausen Zsigmond:
Mária és Anna

Az Est, 1927. ápr. 17.

Walleshausen Zsigmond festő

Új Nemzedék 1924

29

* (Müteremkiállitások.) A hangos napiesemények mellett ugyszólván senki sem veszi észre annak a nyomoruságnak egyre katasztrofálisabbá növő arányait, amelybe a magyar képzőmüvészetet sodorta a mai nehéz gazdasági válság. Az elmult három-négy esztendő szinte elnyomottságunkra válaszul, elementáris erővel dobta felszinre napról-napra az ujabb tehetségeket, irókat, festőket, szobrászokat. Egymásután nyitották meg az uj kiállitási helyiségeket, ahol szinte hetenként mutatkozott be egy-egy friss talentum. Örömmel néztünk a jövő elé. A rettenetes gazdasági helyzetben azonban ezek a helyiségek egymásután tönkrementek s hangtalanul csukták be ajtajukat a *müvészet előtt.* Átalakultak — *divatáruüzletekké.* Ez az oka annak, hogy fiatal müvészek nem jutnak kiállitási helyiséghez s közülök már a legjobb nevüek is kénytelenek saját mütermükben kiállitást rendezni. Tegnap *Walleshausen* Zsigmond, aki mély hangulatu, vallási tárgyu képeivel és nagyerejü tájképeivel tünt föl a maga idejében, szintén saját mütermébe hivta meg a sajtó képviselőit. Uj munkássága nagy fejlődést mutat. Szinben gazdagodott, kompozicióban megerősödött. Két-három muzeális értékü kép is van már legujabb kiállitásán.

Uj Nemzedék 1924. XII/14

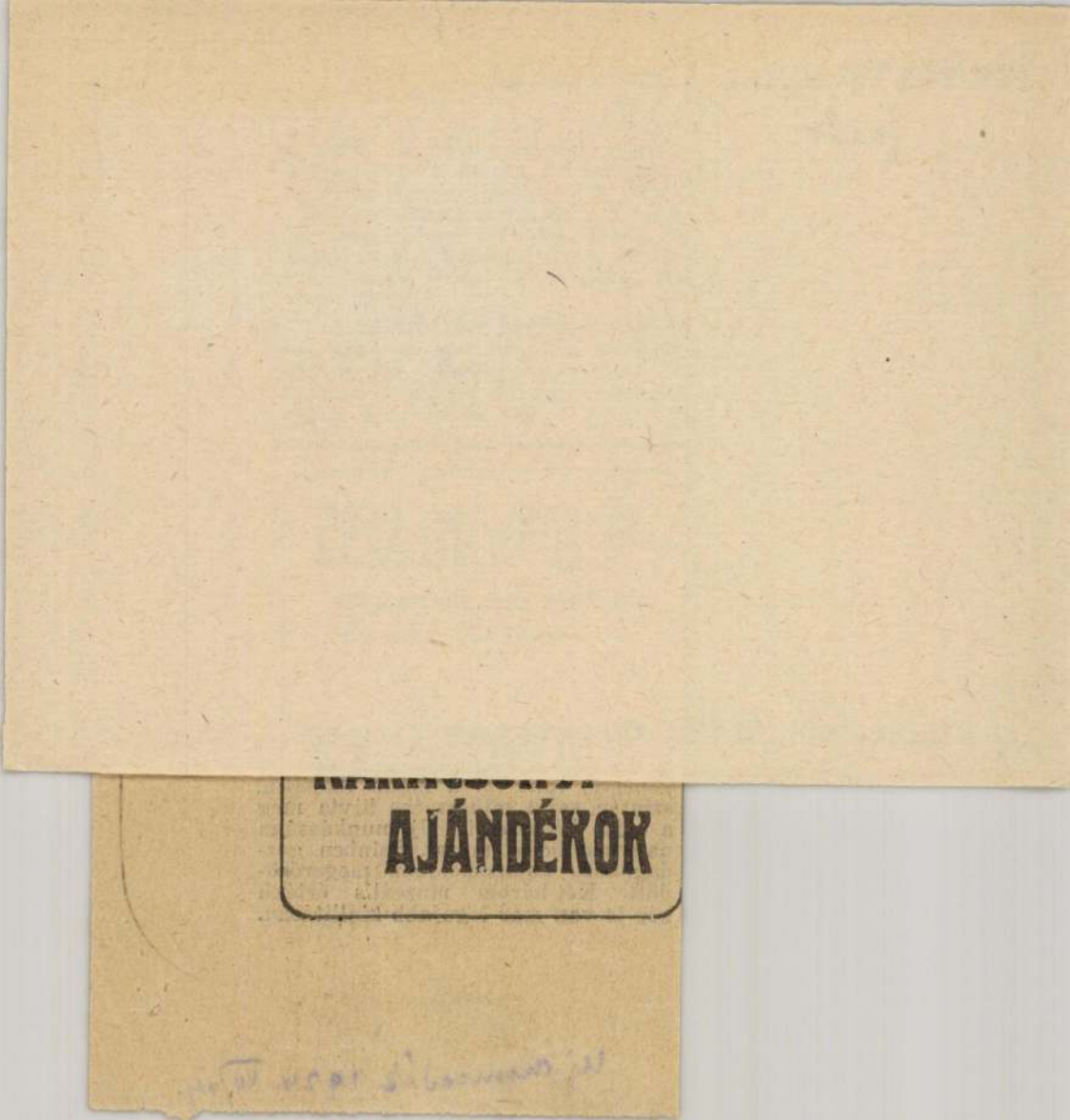
AJÁNDÉKOK

Walleshausen Zsigmond

Est, 933. XI. 12.

— **Walleshausen Zsigmond új képei.** A Szépművészeti Kiállítások Mária Valéria uccai helyiségben vasárnap nyílik meg *cselényi Walleshausen* Zsigmond új képeinek bemutatója. A negyven festményből álló kollekció nagyrésze a Balaton mellett keletkezett, de a többi kép, csendélet, portré is a Balatonnál kialakult fény és atmoszféra-ábrázolási problémákat mutat be. A Balaton levegőjének és fényeinek befolyása alatt Wallesahusen képei *kivilágosodtak, festőibbek, de egyben lazábbak is lettek*, az ábrázolt tárgyak és alakok egyre erősebben elveszteték anyagszerűségüket és tömörségüket. Ami változatlan maradt, az *a művész kultúrája és ízlése* és ez minden művét, minden probléma-megoldását kellemessé, szimpatikussá avatja. *(—r.)*

Walleshausen Zsigmond

— **Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A Szépművészeti Kiállítások Mária Valéria-utcai két termében mutatja be ujabb festményeit Walleshausen Zsigmond. Már legutóbbi gyüjteményes kiállitásán látható volt a müvésznek az enyhe és halk szinek felé hajlása. A szinesség nem eredendő tulajdonsága Walleshausen müvészetének, s azért a szinek redukálása halkszerüvé zsongitása általában javára vált képeinek. Hogy az érdeklődést ébren tudja tartani maga iránt, ahhoz nagyobb változatosságra és ujszerübb szinkombinációkra volna szükség. Szineinek sápadtsága igy gyakran az erőtlenség hatását kelti. Legsikerültebbek azok a képei, melyen a rajzos motivumok feloldódnak a levegő szinességében. Nagyobb igényü képein a hatást általában mérsékeli a rajz bizonytalansága. Festményei mellett egy sorozatnyi ólommelszetét is bemutatja Walleshausen. Az ólomra vésés technikájának nálunk Walleshausen a meghonositója és legtehetségesebb képviselője. *(e. a.)*

Ujság, 933. XI. 12.

Cselényi Walleshausen Zsigmond

E. K. 931. XII. 4.

A magyar poszt-impresszionisták grafikai kiállítása

E. K. 931. XII. 4.

Becsületes, válogatott anyaggal nyitotta meg a *Modern Kiállitás Szervező Bizottság* harmadik összefoglaló kiállitását, amely a *posztimpresszionisták grafikáját* csoportositja. Lehet, hogy mert a grafika kifejezőbb eszköze az impresszionizmusnak (a szó ősi értelmében), lehet, hogy szigorubb volt a rosta, — de ez a kiállitás kétségkivül felülemelkedik az eddig bemutatott anyagon. Tiszta, szép pasztellek, erőteljes rézkarcok, linoleum metszetek és temperák diszitik a falakat, meghazudtolva a magyar grafika sokat hangoztatott halódását. Elsősorban *Cselényi Walleshausen* Zsigmond leegyszerüsödött, lehelletfinom vizfestményeit, *Márffy* Ödön könnyed, kifejező tájképeit és *Boromisza* Tibor bámulatosan könnyed és hangulatos akvarelljeit kell megemliteni. Külön fejezetet érdemelne *Nemes Lampért* József izelitőül hagyott, impozáns erejü tusrajza, aztán az eléggé nem értékelt *Szobotka* Imre bravuros világitásu rézkarcai, *Belángi* Viktor kompoziciós pasztelljei és a magyar pikturában egyéni helyet betöltő *Kádár* Béla két temperája. De a többiek is: *Kmetty* János, *Szőnyi* István, az eredeti *Derkovits* Gyula, *Halápy* János, *Novotny* Emil Róbert, *Faragó* Endre, *Reysser* Ottó, *Molnár* C. Pál (néhány finom, biblikus fametszettel), *Hollós Matteoni* Eszter, *Simon* György János és *Berecz* Ferenc, mind reprezentáns darabjaikkal szerepelnek.

(g. i.)

igoztam, majd öt elhagytam és azóta mással folytatok viszonyt. E közlés után 1931 március 11-én Bezzegh főkapitányhoz rágalmazás vétsége és esetleg a levél tartalmából megállapithatóan más büncselekmények miatt is, *feljelentettem Farkas Jánosnét.* A feljelentésre megindult eljárás nyomán 1931 március 13-án, majd 20-án hozzám, egy nappal később pedig ismét *Bezzegh-Huszágh* budapesti főkapitányhoz intézett levelében ugyan *bocsánatot kért Farkasné*, de az utolsó levelében *megismételte*

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállitása

Uj képzőművészeti Szalon

Mult esztendei kiállitása már jelezte az utat, amelynek nagyobbik felét már is megtette *Cselényi Walleshausen* Zsigmond. A *Tamás-Galeriában* kiállitott huszonegy képe külön-külön is hiven jellemző dokumentuma egy mély és érdekes tehetségnek, együtt pedig harmonikus egész, nincs benne tétovázás, tapogatódzás, biztos és érett. *Walleshausen* a romantikus piktura szeszélyes, kisérleti korszakában talált valami friss naturalizmust, amelyben az impresszionizmus és expresszionizmus minden principiuma is benne van. Naturalista annyiban, hogy ábrázoló művész és meghitt kapcsolatot tart a természet önkénytelenül kinálkozó motivumaival, amelyeket azonban abszolut festői értékeikben mér fel. Világos szinei, fényekkel elmosott formái, leheletszerüen finom tónusai antipódusát jelentik a plaszticitásra, éles kontrasztokra törekvő stilusoknak. *Walleshausen* üde szinskálája, derüs lirája, a tragikus hangsulyokat unalomig hajszoló drámai piktura, a száraz „*uj tárgyilagosság*“ és spekulativ manirok után szerencsés visszatérés a festőművészet igazi céljaihoz, az optikai szépségekben való gyönyörködtetéshez. Egy előkelő intellektus nemesen művészi megnyilatkozásai ezek a képek: a Természet, nem összeráncolt homlokkal, rémitően és kegyetlenül, hanem a szin, a fény mosolyával az arcán, szelid szépségeiben tündökölve.

NU. 930. XII. 11.

930. XII. 11. NU.

zetek fontosságáról és elrendeli, hogy mindazokon a helyeken, amelyeken eddig nem alakult meg az egyházközség, ezév december hó 31-ig okvetlenül alakitsák meg az intenziv hitéletnek ezt a végtelenül fontos szervét. A szervezés elmaradását sulyosabb mulasztásnak fogja minősiteni a főpásztor.

A Szervita atyák belvárosi templomában most vasárnap ünnepélyes szentmise keretében nyujtotta át P. *Casari* M. József szervita atya, tartományfőnök a rend generálisa által adományozott diplomát várhelyi *Fuhrmann* Ferenc ny. miniszteri tanácsosnak, a harmad-

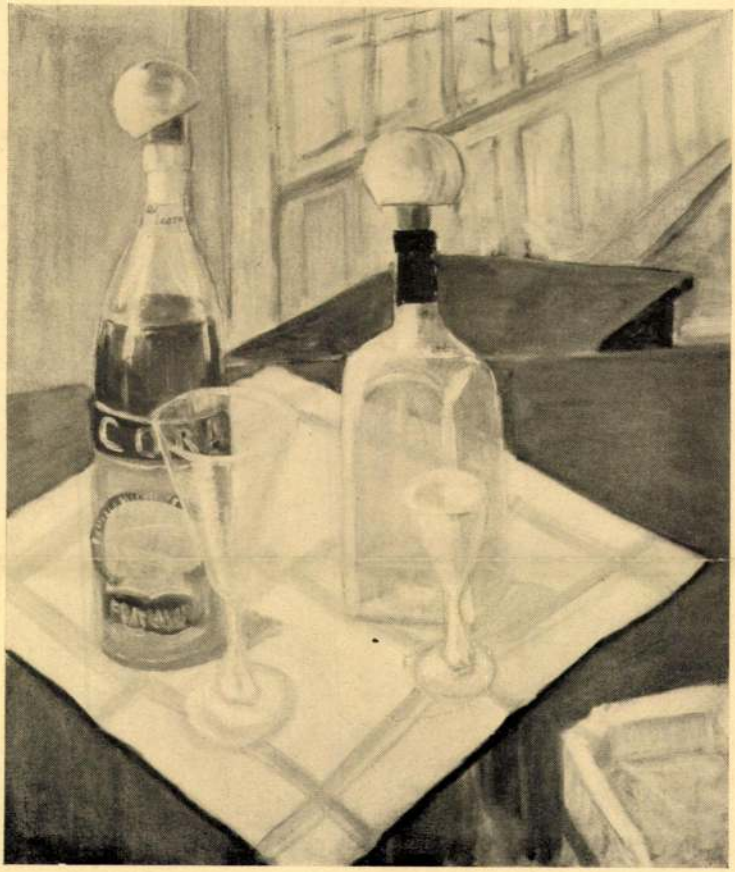

Nemzeti Szalon

cselényi WALLESHAUSEN ZSIGMOND

1930. jan.

Üvegek

Kut.

Walleshausen Zsig-
mond, csekinyi

1926 jan

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Nem tartozik semmiféle egyesülethez vagy csopothoz. Tanulmányait 1910-ben. Hollóssynál kezdte Münchenben, ahol megszakitásokkal összesen tizenhá om hónapig dolgozott. Más mestere nem volt.

1912-ben állitott ki elöször a Nemzeti Szalonban, 1913-ban belépett a Művészház alapitó tagjai közé s résztvett a Művészház minden kiállitásán annak meg züntéig. A háborut átkatonáskodta. Azóta résztvett különböző kiállitásokon Budapesten és Rómában. Ez az ötödik kollektiv kiállitása. Az első 1920-ban volt a Nemzeti Szalonban, a másodikat 1922-ben Belvedereben, a harmadikat 1924-ben saját műtermében, a negyediket 1925-ben Párisban, a Galerie-Andréban rendezte.

(Olajfestmények.)

1	Csendélet	5000
2	Hirdetőoszlopok	6000
3	Cerrafoure de Buci	5000
4	Joe Alex, néger táncos	4000
5	Gyermekfej	2000
6	Fürdősapkás önarckép	magt.
7	Makláry Zoltán arcképe	4000
8	Olvasó férfi	4000
9	Gitáros nő	6000
10	Szent	8000
11	Női portrait	6000
12	Önarckép	5000
13	Esti dal	20000
14	Balatoni táj	3000
15	Bakterház a Balaton mellett	3000

(Szines tusrajzok.)

16	Kabin a Balaton mellett	2500
17	Bakterház	2500

Nemzeti Szalon 1926. jan. kiállitás.

(Pasztelek.)

20	Avn. Champe Elysée	2500
21	Régi ucca Párisban	2800
22	Csendélet	3000
23	Quai des grande Augustins	2600
24	Uccarészlet esőben	2500
25	Kompositióterv	2300
26	Hotelszoba Párisban	2600
27	Gyermekek az ablakban	2600
28	Uszály a Szajnán	2800
29	Rue St- Julien le pouvre	2500
30	Place de la Concorde	1500
31	Rue Lhommond	1600
32	Uccasarok a régi Párisban	1700
33	Quai d'Anjou	1600
34	Buttes Chaumonts	1500
35	Kávéház előtt	2000
36	Bois de Boulogne	1500
37	Szöglet a Boulev. St. Germain	1800
38	Buttes Chaumonts	1800
39	Rue St. Medard	2000
40	A Quai d' Anjou sarkán	2000
41	Rue Mazet	1800
42	Place St. André des Arts	1600
43	Coin de la rue St. Severin	1600
44	Öreg kapu	1800
45	Hid alatt	2400
46	Rue St. Genevieve	2300
47	Place de la Contrescarpe	2300
48	Boulevard	2300
49	St. Malo a falakon kivül	2300
50	St. maloi világitótorony	2200
51	St. maloi kikötőrészlet	1800
52	St. maloi kikötőrészlet	1700
53	St. maloi kikötőrészlet	1700
54	St. maloi kikötőrészlet	1700
55	Várkapu St. Maloban	1700

(Rézkarc.)

56	Paris en dix episodes (10 lapból álló album)	600

Nyt. 1929. dec. 1.

bőgő, széknek támasztva, rövidülő falak között, hátul kilátással a szabadba. A rövidülés az új, modern értelmezést nyeri: nem mozgalmasságot kápráztat, mint a barokk rövidülés, nem torzítással fojtogat, mint az expresszionista rövidülés, hanem hiperrealitássá fűti a valóság jelenségeit. A formák is élesebben válnak el e képen egymástól, a plasztika testesebb, a szín lüktetése hígabb és igazabb.

Ezt az egységet és intenzitást Walleshausen figurális képei nem érik el. A rajz ezeken kissé holt, kivéve ahol Gauguin-reminiszcencia élteti.

Rabinovszky Márius

SZINHÁZI FIGYELŐ

KÉT FRANCIA SZINDARAB

Tristan Bernard: Jónás, János és Juci — a Belvárosi Színházban — *Bernstein: Muzsika* — a Vígszínházban.

Az egyik darab vígjáték, a másik dráma. Szerzőik representativ mintái annak a francia drámaírásnak, amely tegnap még uralkodó volt nemcsak a francia színpadon, hanem az európai és amerikai színpadokon általában s amely még ma is igyekszik, minden újító kísérletezés ellenére, tartani pozícióját. A két színdarab tehát alkalmas arra, hogy, mint egy Röntgen-felvételben, demonstrálódjék bennük annak a francia drámának a mai állapota, amely a romantika kora óta döntően irányította a modern színház és színészet fejlődését.

*

A komédia alakjait amint megismerjük, rögtön úgy rémlik, már sokszor találkoztunk velük. A polgári férj, akiben megvan az üzletember és a leendő családapa minden erénye, de nincs meg semmi abból az érzéki vonzásból, amely a nőket le tudja kötni, — a fiatal asszonyka, aki polgári okossággal megy bele a házasságba egy ilyen férjjel, hogy aztán még a nászúton megcsalja az útjába akadó első csinos repülőtiszttel, az élveteg filozófiájú barátnő, aki ügyesen megszabadítja barátnőjét az alkalmatlanná vált szeretőtől, még pedig úgy, hogy magának kaparintja el, a cinikusan bölcs raisonneur, — mind egy ősi kellékraktárból valók, a szerző csak kivette őket, kicsit átfestette, új helyzetekbe állította — és máris használhatókká vannak téve. Ez pedig nem invenció hiánya, nem is sablónokhoz alkalmazkodás, hanem igen régi színpadi hagyomány. Messze-messze visszamegy a francia vígjáték plautusi és terentiusi gyökereihez, megvolt már a francia komédia kezdeteinél, mikor még mindig egyforma, kosztűmjükről is felismerhető típusokkal operáltak, melyeket a közönség mint régi ismerősöket üdvözölt s tökéletességig emelkedett Molière-nél, akinél ezek a típusok már egyénítve, lélektanilag emberiesítve jelennek meg. Ma is általánosságban ezek a típusok mozognak modern ruhába öltöztetve, modern viszonyok közé állítva a francia vígjátéki színpadon. A derék polgár-férj ma is az az ember, aki eredendőleg arra van ítélve, hogy *cocu* legyen, a fiatal asszonynál ma is magától értetődik, hogy kisiklik a házasság sínjéről stb. A hagyományos párisi vígjátéki humor főeszköze ma is: nevetni a megcsalt férjen és megértéssel mosolyogni a félrelépő asszonyon. S ha ebbe a pezsgőbe egy kis fanyar ízt akar keverni az író, a *cocu* komikus alakját tragikomikussá formálja, amire örök mintát mutatott neki Molière legfájdalmasabban átélt alakja, a George Dandin.

A téma a francia színpad legkiadósabb, száz év óta ezer változatban forgatott témája: a házassági hűség. A társadalmi konvencióknak megfelelően itt elsősorban az asszony hűségéről van szó s ebből kifolyólag a férfi szenvedéséről vagy félszeg helyzetéről a feleség hűtlensége miatt. S a témák hogy átalakulnak, hogy nőnek, kisebbednek, színeződnek és színtelenednek! Dumas-nál még, ha a férj rájött az asszony hűtlenségére, az volt a jelszó: *tue la!* Ma Tristan Bernardnál szó sincs ilyen drákói büntetésről, a megcsalt férj bánkódik, sírva fakad és megbocsát. Egy bárányfelhő úszik vé-

A kiállítás rendezői iránt unk való udvariasságból bemutatják Kupeczky János néhány képét is, amelyek nem tartoznak a gyakran túlbecsült és magyarnak feltüntetett mester legjava alkotásai közé.

A kiállítás modern része nem tartalmaz különösebb meglepetéseket. Kimagasló művészi egyéniség a mai Nürnberg festői és szobrászai között nem igen akad, festői legnagyobbrészt ama müncheni mérsékelt festőiskolák stílusában dolgoznak, amelyek a naturalizmusból, impresszionizmusból és a német gondolati művészet elemeiből akadémikussá merevedett, nem túlságosan friss és sohasem merész kifejezési módokat kevertek a művásárló közönség számára. A legújabb törekvések kiállítását óvatosan kerülték, pedig azok alkalmasint érdekesebbek volnának ezeknél az ügyes, de jelentéktelen dolgoknál. Ugyanez áll a kiállítás modern szobrászati részére is, úgy hogy nem csekély csodálkozással találkozik a zsüri ítélete, mely az első díjat egy bár tetszetősen, de jelentéktelenül dolgozó eklektikus szobrászművésznek ítélte oda és nem ama nagytehetségű modern építészek valamelyikének, akikkel a kiállítás szintén megismertet.

Ez az építészeti rész valóban szenzációja a kiállításnak. Különösen nálunk, ahol az építkezések terén valósággal tombol az ízléstelenség és tehetetlenség, ahol az állami megbízások neobarokk, vagy neoempire stílusra köteleznek. Ludwig *Ruff* és Fritz *Mayer* meglepően szép épületkompozíciói minden ellentmondást megcáfolva győznek meg arról, hogy a mai kor építészének a mai kor lelkére támaszkodva kell alkotnia. Hogy a monumentalitásnak nem a zsúfoltság, nem rég elmúlt művészeti korok élményeinek utánzása, hanem ellenkezően csak az egyszerűség és az eredetiség lehetnek forrásai. De ezek a tervek megmutatják azt is, hogy az egyszerűségen és célszerűségen belül nem kell programszerűen feltétlenül háttérbe szorítani minden vonalbeli vagy beosztásbeli szépséget, ha azok a történelem folyamán már valamiképpen előfordultak. Ruff bambergi érseki szemináriuma és Mayer hősi emléke valóban követendő például szolgálhatnak arra, hogy miképpen kell ma építkezni.

Farkas Zoltán

Cselényi Walleshausen Zsigmond derüs lelkületét elkapta a háború: valami komor felhő borította el természete kedves hedonizmusát. A lövészárokban írta «Lula» című regénykéjét, mely csak most jelent meg, húsz új ólommetszettel illusztráltan. Finom, könnyű, enyhén archaizáló stílusban meséli el a kis éjjeli nőcske történetét, akinek sorsát meghalt kedvese tartja kezében. Ez a meghalt kedves, idelenn szelíd hadnagyocska, a túlvilágon kaján és féltékeny démon, a maga személyében meséli el nekünk, mint szőtte szellemujjaival Lula körül a sors szálait. Ötletes misztikum, melyben a szerző hisz is, meg nem is; a végén egérutat ad a racionalizmusnak: lehet, hogy a megholt beleavatkozása az élők sorsába csak a lelkiismeret és az emlékek hatalmán alapult...

Ez az E. T. A. Hoffmann-ízű modernizált romantika Walleshausen művészetében a háború után expresszionizmussá sűrűsödött. A komor szenvedés hulláma elöntötte Hollósy tanításán táplált napsugaras szemléletét. Tépett és egyenetlen volt ez a művészet, nyilván erőszak volt Walleshausen alaptermészetén. Évekig tartott, míg ki tudott bontakozni ebből a stílusból, mely számára útvesztő volt. Párisban újra megtalálta az irányt és most, itthon, újra megtalálta az utat. A «Lula» mulatságos ólommetszetei nem egészen jellemzik új törekvéseit, mert nyilván tekintettel kívántak lenni az elbeszélés stílusára. A technika nehézségeivel Walleshausen nem tudott teljesen megküzdeni, de a képes oldalak folthatása így is pompásan friss.

Kiegészítésül mostanában volt Walleshausen kiállítása a Tamás-galériában. A rőtbarna, fűzöld, sárga színek, a rózsással átszőtt halvány égkékek csendes derűt árasztanak a négy falon. Balatoni tájait Walleshausen telitöltötte a szellős hajnalok nedves napillatával; egy elégedett lélek szívja magába itt a lét gyönyörűségeit: a párázó vizet és növényzetet, a fénytől csillogó eget, a fatörzsek, töltések, sorompóágak bizarr vonalait. Két szobasarok-képe, derűs, zamatos színeivel, maga a megtestesedett életöröm. Új mozzanat bennük a tiszta távlat. Még inkább a távlatprobléma lép előtérbe a «Nagybőgő» c. képen, Walleshausen legkitünőbb alkotásán. A tér életet nyer, a tér a főaktor: átlóban a nagy-

Nyugat. 1929. dec. 1.

Cselényi-Walleshausen festőművés

8 Órai Ujság 1931.XI.22

8.o.ú 1931 NOVEMBER 27

MŰVÉSZET

Kiállitások

Az Ernst-Múzeumban új csoportkiállítás nyílik meg, amelyen két grafikus és három festő szerepel. Mert grafikusként találjuk itt az első teremben *Cselényi-Walleshausent*, akinek festői munkáiban mindig komoly és elmélyült kultúrával találkoztunk. Most egy termet tölt meg rajzaival és nagy sorozat ólommetszetével. Ez az utóbbi különleges matéria kitünően megfelel azoknak a puha hatásoknak, amelyeket ezeken az érdekes lapokon keres. A másik grafikus *Gedő Lipót*, aki két kis teremben hozta el egészséges derűvel és jóízű ötlettel teli rajzait a pesti gyerekek életéről. Játékos kedv és őszinte humor párosulnak fölényes készségeivel és teszik álmennyé ezeket a friss és nyájas rajzokat. A festők közül ugyancsak két terem *Hatvany* Ferenc báróé, akinek érett és befejezett művészetében talán további fejlődést hoz most eszközeinek nagyobb szabadsága. Tiszta és előkelő festőisége, pikturájának nemes formája most nagy kompozicióit, mint például az „*Atelierben*“ című nagy interiőröm, egy néger nő aktján, egy heverő és egy ülő női figurán, színjátéka, fényproblémái kevésbbé készrecsináltan, de mélyebben és közvetlenebbül hatnak. Egész új hangnembe tért át *Paizs-Goebel* Jenő, aki új dolgaiban teljesen elszakadt a valóságtól s egy fantázia-világba tért át témáiban és eszközeiben egyképpen. Van valami extatikus ezekben a furcsa látomásokban, amelyek egy képzeleti világba tranzponálják a szentendrei tájképet, lidércnyomássá vizionálják az őserdő vadjait, vagy a tengerfenék alvilágát. Valószínűtlen itt minden, a festő és modellje, a téli táj, a pihenő női akt, valószínűtlen, de mindig érdekes, képzeletben és eszközökben gazdag. V[illegible] *Székely Kovács* [illegible] tölti meg [illegible] termet gyer[illegible]rtrékkal. Pikturájának színessége és rajzbéli készségei, sok szeretet, amellyel dolgait csinálja, teszik érthetővé, hogy népszerű és keresett gyermekfestő, akinek tetszetősségével szívesen örökíttetik meg a szülők gyermekeik szépségét.

A *Tamás galériá*-ban *Kádár* Béla állítja ki huszonhárom kompozicióját. *Kádár* sok esztendő viaskodása, önmagával való harcai után, valóban egységes és egyéni állomáshoz érkezett el. A tempera falfestmény hatásaiban talált meg tisztán átszürt színeket, gyöngyös szürkétől opalizáló rózsaszínig s ezeknek a variációit keresi a valóságtól elvonatkozott, tiszta sík megoldásokat adó kompozicióiban. Talán még a külső forma egyformaságából kell kiszabadulnia, hogy végleg és teljesen magára találjon. Minden egyes képe azonban befejezett teljességet ad és dekorativ hatásaiban imponáló tudást.

Gy—T.

tüntetnek. Amíg azonban az utcán népszónokok harsognak Japán ellen, addig a külügyi népbiztosság és a japán nagykövetség jegyzékváltása, nyilatkozatcseréje *az eddiginél már lényegesen szelídebb és enyhébb hangon folyik.*

A legutóbbi japán jegyzékre adott válaszában a szovjetkormány kijelentette, hogy sohasem állott szándékában, hogy beavatkozzék a japán-kinai viszályba, nagy nyugtalansággal szemléli azonban a keletkinai vasut jövőjét. A szovjetcsapatok csupán azért lépték át Mandzsuria határát, hogy visszaszorítsák a kinai osztagokat és a fehérgárdistákat. Soha nem volt arról szó, hogy a szovjet, akár csak átmenetileg is, megszállja Kina területét és csapatai nyomban visszavonulnak, mihelyt elvégezték feladatukat.

A japánok álláspontját viszont alábbi távirat ismerteti:

Moszkva, nov. 21.

(Orosz Távirati Iroda.) **Nagai helyettes japán külügyminiszter magához kérette a Szovjetunió tókiói nagykövetét és a japán kormány megbizásából tájékoztatta őt azokról az indító okokról, amelyek a japán csapatokat a Keletkinai vasut vonalának átlépésére indították. — Nagai hangsúlyozta, hogy a hadsereg tisztjei és katonái külön parancsot kaptak a vasutvonal épségének megóvására. A japán hadvezetőség utasította a csapatokat, hogy semmiesetre se okozzanak kárt a vasutvonalakon. Nagai ezután közölte, hogy a japán csapatok haladéktalanul elhagyják Cicikart és déli irányban vonulnak el, amint megérkezett a cicikari vasuti védőrség parancsnoka és a rend és nyugalom teljes mértékben helyreállott. Nagai megjegyezte, hogy nem közölheti ugyan**

1933 kor.

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND MŰVEI:

FESTMÉNYEK:

25. Önarckép terraszon
26. Tájkép III
27. Üvegek
28. Vitorláson
29. Napozó
30. Nagy kaktusz
31. Lilan
32. Manyi 1933-ban
33. Sárga virág
34. Interieur II
35. Magyar cserepek
36. Szobor és naptár
37. Tanulmányfej
38. Ülő akt II
39. Tihany
40. Női képmás

ÓLOMMETSZETEK:

41. Budapesti képeskönyv. (Utolsó példány.)
42. Este (hat metszet mappában.)
43-63. Ólommetszetek I-XX.

LŐBL D. ÉS FIA

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK

BUDAPEST, IV. MÁRIA VALÉRIA-U. 8.
TELEFONSZÁM: 82-1-22.

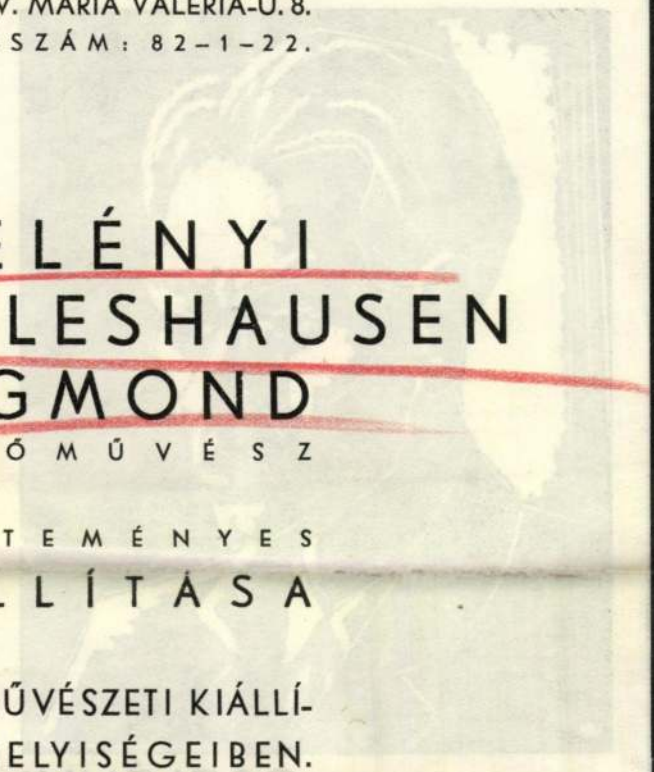

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES

KIÁLLÍTÁSA

A SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK HELYISÉGEIBEN.

NYITVA: 1933 NOVEMBER 12-TŐL NOVEMBER 27-IG NAPONTA 9 ÉS 6 ÓRA KÖZÖTT. ÜNNEPNAP DÉLUTÁN 2 ÓRÁIG.

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND

Hollósy Simon tanítványa volt a háborút közvetlenül megelőző években. A háborút átkatonáskodta. 1920-ban rendezte első gyüjteményes kiállítását. Azóta tárlatokon és egyéni kiállításokon állandóan szerepel. Kiállított Budapesten, Párisban, Berlinben, Zürichben, Varsóban, Veneziában, Amerikában stb. Ez a tizedik kollektiv kiállítása.

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND MŰVEI:

FESTMÉNYEK:

1. Az agárdi Madonna. (Az Agárdon épülendő templom tulajdona.)
2. Korányi Györgyné urasszony arcképe. (Magántulajdon.)
3. Önarckép a Balaton partján.
4. Nagybőgő III
5. Lépcsőházban
6. Fahordás a Dániel közben
7. Csendélet tükör előtt
8. Napraforgók II
9. Balkonon
10. Sorompó a Balaton mellett II
11. Balatonpart IV
12. Naptár és virág
13. Fehér virágok
14. Portrait-tanulmány
15. Interieur alakkal
16. Tükrözés ajtóüvegben
17. Fehér kancsó
18. Egy kosár ringló
19. Önarckép tükörben II
20. Csendélet kalappal II
21. Átlátás a kalapkarimán
22. Kislány a villamoson
23. Kis kaktusz
24. Fekvő akt II

27. kiáll
1931 dec.

KATALOGUS

Cselényi Walleshausen Zsigmond

1.	Alkonyati jelenet (olajfestmény)	2000.— P
2.	Nagybőgő II	1200.— „
3.	Ablakban III	1200.— „
4.	Férfi a parton	1000.— „
5.	Balatoni táj III	900.— „
6.	Önarckép tükörben	800.— „
7.	Falusi virágcsokor	800.— „
8.	Csónakkikötő	700.— „
9.	Akt viz mellett	700.— „
10.	Kaktusz II	700.— „
11.	Mosdóasztal	700.— „
12.	Piros torony a Balaton mellett	600.— „
13.	Lant	600.— „
14.	Balatonpart III	500.— „
15.	Pásztás eső	500.— „
16.	Napraforgók	300.— „
17.	Ciklámen	350.— „
18.	Csendélet XII	400.— „
19.	Fasor a Balatonparton	300.— „
20.	Könyv és virág	200.— „
21.	Félakt a viz előtt	700.— „

9182.30 HUNGÁRIA RT

LEGKÖZELEBBI KIÁLLITÁSUNK:

Márffy Ödön kollekciója

MKB

TG

V. AKADÉMIA UCCA 8

TAMÁS GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

III. ÉV (2.) XXVII. KIÁLLITÁS

1931 dec.

CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

A MODERN KIÁLLITÁS SZERVEZŐ BIZOTTSÁG RENDEZÉSÉBEN

TAMÁS GALÉRIA

BUDAPEST V, AKADÉMIA-UTCA 8

TULAJDONOS: TAMÁS HENRIK

A MODERN KIÁLLITÁS-SZERVEZŐ BIZOTTSÁG TAGJAI:

ÁRTINGER IMRE DR.
BARTHA FERENC DR.
BÁNÓCZI LÁSZLÓ DR.
BERÉNY RÓBERT
BORNEMISZA GÉZA
CSEH-SZOMBATHY LÁSZLÓ DR.
CSÓK ISTVÁN
CSORBA GÉZA
EGRY JÓZSEF
FÓTHY JÁNOS
FRUCHTER LAJOS
KÁLLAY MIKLÓS
KÁRPÁTI AURÉL
KEMÉNY SIMON
KERNSTOK KÁROLY
KMETTY JÁNOS
LÁZÁR MIKLÓS
MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY LÁSZLÓ
MÁRJÁS VIKTOR
MÁRFFY ÖDÖN
MEDGYESSY FERENC
MIHÁLYFI ERNŐ DR.
MIKLÓS JENŐ
PÁTZAY PÁL
RÓZSA MIKLÓS DR.
ROZVÁNYI VILMOS
WALLESHAUSEN ZSIGMOND
TITKÁR

WALLESHAUSEN ZSIGMOND

Már a kezdet kezdetén, Hollósy-tanitvány korában, a tiszta, világos, könnyü szinek dominálták palettáját. Az a derüs skála, amely a fehérhez közelálló változatokból alakul. Később — főkép biblikus tárgyu képein — egyre erősebben jelentkeztek a barnák, a tompa zöldnek, mélyvörösnek és kéknek megtört, komorabb tónusai, amelyeket a konturszerüen kihangsúlyozott rajz szoritott neoklasszicista szerkezetbe, kissé merev egyhanguságga l. A háboru nyomasztó hangulatából táplálkozott ez a festői divat, amelynek kényelmetlen megkötöttségéből részint az uj, modern motivumok keresése, részint a tiszta, világos szinekhez való visszatérés hozta meg a felszabadulást Walleshausen pikturája számára. Szinte máról-holnapra ment végbe nála ez a radikális fordulat, de hogy mennyire őszinte és szerencsés volt, már tavaly bemutatott vásznai dokumentálták. Most kiállitott kollekciója még inkább meggyőz erről, változatos tematikájával éppúgy, mint előadásának teljes lehiggadásával, nemes egyszerüségével, helyenkint szinte monumentálissá érésével. A krétás lágyságu, levegős, könnyü szinek minden kontrasztkeresés nélkül hangolódnak harmonikus egységbe legfrissebb tájképein, figurális kompozicióin és csendéletein. Szereti a nagy tágas térhatást, a vizzel ölelkező égbolt perspektivikus felvetitését, amelynek háttérfüggönye előtt a tárgyak és alakok szines felülete valami kellemes, finom, sokszor pikáns dekorativségbe rendeződik. Nagy balatoni tája és figurális tájképe talán legmeggyőzőbb példája ennek. Nagybőgős csendélete, néhány másikkal együtt, viszont a dolgokkal való meghitt együttélés Francis Jammes-i liráját szólaltatja meg, gyengéd közvetlenséggel, előkelő festői eszközökkel. Walleshausen Zsigmond kitisztult, értékes művészetének legjava eredményeiről számol be ez a kiállitás, amely a kiváló tehetségü művész belső és külső fejlődésében is nevezetes állomást jelent.

1933. nov. 12.

M.V.

ROYAL ORFEUM: TESSÉK KISZÁLLNI! Az orfeum nézőterét japán teaházzá formálták át, a görlök gésának maszkirozva táncolnak, a főszereplők egyrésze is, mint hamisithatatlan kinai szeretne hatni, egy detronizált király pedig, akiről később kiderül, hogy nem is király, beleszeret a teaház zenekarának karmesternőjébe s a végén, amint ahogy illik, boldogok is lesznek. Közben a szinpadon többek közt remek táncosok viharzanak, igy *Vértes* Miklós és főkép *Tordai* Géza, akik *az artistaszinpadról lendültek át az operettszinpadra* és futottak be első startjukkal. *Somogyi* Nusi és *Sarkadi* Aladár képviselik a régi gárdát, mig a derüről *Szenes* Ernő és *Huszár* Pufi mázsányi sulyu humora gondoskodik. Fellép *Király* Ernő is, az elmult esztendők népszerü bonvivánja, akinek játékkészsége ma is töretlen, elegánsan mozog, jól játszik. *Erdélyi* Mici mint *Chaplin* mutatkozik be nagyon mulatságosan, mig a zenekar, amelyet *Donáth* Jenő vezényel lendülettel, *Márkus* Alfréd néhány ujabb slágerét intonálja frissen. *A rendezés nagyon ügyes* s rengeteg ötlettel szórta tele a szinpadot. A revü igazi revü, csupa eleven mozgalmasság, frissesség. Persze, nem szabad tulsokat követelni, de annyi bizonyos, hogy unatkozni nem hagyja a rendező a nézőt.

— **Operaház.** A Wagner-ciklus előadásainak során szombaton este a „Nürnbergi mesterdalnokok" került szinre az Operaházban. *Losonczy* Hans Sachs szerepében kétségkivül figyelemreméltó kulturáról és a wagneri műben való elmélyedésről tett tanuságot. Sajnálatos tény, hogy olyan alakitások emlékével kellett megküzdenie, mint legutóbb *Journet*-é volt. *Székely* Mihály értékes, stilusos Pogner, *Laurisin* rokonszenves David volt. *Nagy* Margit, akit hosszu idő után örömmel hallottunk ujra Éva szerepében, üde lényének és csillogóan szép szopránjának varázsával hóditotta meg a közönséget. Külön érdekessége volt az előadásnak *Maleczky* többször méltatott Beckmessere, továbbá *Budanovits* Mária és *Korék* Endre alakitása. *Závodszky* Zoltánt Stolzingi Walter szerepében és az együttes többi tagját melegen ünnepelték. A zenekart a kitünő *Fleischer* Antal karnagy néhol mintha tulhangosan vezényelte volna. *(d. f.)*

— **Eggerth Márta ujra Lehár-filmben.** Nemrégiben fejezte be *Eggerth* Márta uj filmjét, amelynek magyar cime *„A fenség szerelmes"* lesz. A vidám zenés film komponistája *Lehár* Ferenc; *Eggerth* Márta három Lehár-dalt énekel a filmben, köztük egy duettet a német film uj tenorista csillagával, Hans *Söhnkerrel*, aki állitólag Eggerth Márta felfedezettje. A humorról Anton *Pointner*, Otto *Wallburg*, Ida *Wüst* és Max *Gülstroff* gondoskodnak, a filmnek a berlini bemutatón egészen kivételes sikere volt.

— **Fedák Sári ma délelőtt a Vigszinházban** megtekinti az *„Édes mostoha"* cimü bübájos gyermekoperettet, amelynek főszerepét *Király* Ernő játssza. *Fedák* Sári tiszteletére az *Iza néni* cimü filmben szereplő *Lakner Bácsi Gyermekszinházának* tagjaiból alakult kórus elénekli a film gyermekkardalát. Az előadás *pont fél 11 órakor kezdődik.*

— **A Magyar Szinház mai délutáni előadása kivételesen 3 órakor kezdődik.** Szinre kerül az óriási hatásu „Bün és bünhődés" olcsó helyárakkal. Estenként Zilahy Lajos rendkivüli sikerü, megrázó erejü szinműve, „A tizenkettedik óra" van műsoron a bemutató ragyogó szereposztásában. (Jegyrendelés 33-8-33).

— **Manolescu legnagyobb szélhámossága filmen.** *Manolescu* George a világ legnagyobb szélhámosa volt az elmult évszázadban, de e szélhámos világszerte népszerü volt, mert rendkivül elegánsan, előkelően élt, és mindenütt, Párisban, Berlinben, Bécsben, Nizzában a legelőkelőbb társadalmi körökbe tudott befurakodni. Manolescu szerepét *Petrovich* Szvetiszláv játssza, a női főszerepeket pedig Ellen *Richter*, Mady *Christians* és Hilde *Hildebrand*. Az érdekes filmet Max *Neufeld* rendezte.

— **Dr. Hermann Egyed előadása a Szent István Akadémián.** A Szent István Akadémia I. osztálya pénteken délután 5 órakor *Wolkenberg* Alajos apostoli protonotárius elnökletével felolvasó ülést tartott a Szent István Társulat kistermében. Az ülés tárgya dr. *Hermann* Egyed premontrei tanár előadása volt „Lonovics József csanádi püspök római küldetésének belpolitikai és diplomáciai előkészitéséről". Az előadó eddig még nyilvánosságra nem hozott bécsi és római levéltári kutatásokra támaszkodva, főként herceg Metternich kancellár szerepével foglalkozott. Ismertette azt a több évtizedes küzdelmet, amelyet Metternich a Szentszék és a monarchia közötti megegyezés érdekében folytatott és amely küzdelemnek eredménye volt, hogy végre sikerült Lonovics csanádi püspök római kiküldetését kieszközölnie. A mindvégig érdekes előadásért az elnöklő *Wolkenberg* Alajos mondott köszönetet.

— **Énekkari hangverseny.** A Kelenföldlágymányosi római katolikus egyházi énekkar, a *Szent Imre-kórus* november 12-én, vasárnap este 6 órakor az *Egyházközségi Kulturház* (I., Lágymányos-utca 3. szám) alatti disztermében hangversenyt rendez. Előadásra kerülnek *Sugár, Korngold, Pogatschnigg* G., *Noseda, Mendelssohn* és *Verdi* müveiből ugy férfikari, mint vegyeskari és magánszámok. Jegyek kaphatók 2 és 1 pengő összegben fent jelzett cimen.

Gyermekfénykép Rozgonyinál 3 drb 8 P.

Szinház, művészet

„Ünnepi zenehét" előkészitését tervezi az Operabarátok Egyesülete

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács intézőbizottsága ülést tartott, a melyen *Fellner* Alfréd főkonzul, az *Operabarátok Egyesületének* ügyvezető igazgatója javasolta a salzburgi ünnepi játékok mintájára *budapesti ünnepi zenehét* rendezését a kultuszkormány, az Idegenforgalmi Tanács, az illetékes zenei és sportkörök stb. közremüködésével. A müvészeti programpontok között szerepelnének világhirü müvészek és müvésznők, sportok, ünnepi, szabad-, zene- és szinpadi játékok, esetleg a Margitszigeten, képzőmüvészeti tárlat és más megnyilatkozások. A tervezett *„Budapesti Festivalra"*, szállodákra és az összes programpontokra szóló szelvényfüzeteket bocsátanak ki. Az intézőbizottság határozatilag kimondta, hogy *a budapesti ünnepi hét* megszervezésére *bizottság* alakuljon, hogy az előkészületek mielőbb megtörténjenek.

Belvárosi Szinház

Szombaton, november 18-án **először**

HELYET AZ IFJUSÁGNAK!

Paul Vulpius vigjátéka.

Fodor László és **Lakatos László** átdolgozásában.

Főszereplők: Góth Sándor, Páger Antal, Muráti Lili, Nagy György, Simon Zsuzsa, Baróthy, Apáthy, Boray, Lengyel, Gonda, stb.

— **A Fehérvári huszárok a Városi Szinházban.** A nyár végén a *Budai Szinkörben* bemutatott és nagy sikert aratott erdélyi operett, a *Fehérvári huszárok* szombaton este a Városi Szinházba került át. *Takács* Rózsi, *Fenyvesi* Éva, *Jeney* Ottó, *Gál* Sándor, *Tolnai* Andor, *Kőmüves* Erzsi, *Bátori* Joli és *Bellák* Miklós kitünő összjátékában az operett itt is megismételte a sikert.

— **Szerdán vezényel Liszt Ferenc dédunokája.** Az *Országos Liszt Ferenc Társaság* rendezésében november 15-én este fél 9 órakor lesz a Budapesti Hangversenyzenekar nagy zenekari hangversenye, amelyet gróf *Gravina* Gilbert, *Liszt* Ferenc dédunokája vezényel. Közremüködik *Pembauer* József zongoramüvész és a *Bazilika női kórusa*. A kimagasló zenei esemény iránt nagy az érdeklődés.

— **Jótékonycélu előadás a Zeneakadémián.** Erzsébet főhercegnő fővédnöksége alatt folyó hó 18-án d. u. 4 órakor a tripoliszi egyházközség nyomorenyhitő akciója javára Kis szt. Teréz életéből vett érdekes szinművet, a „Lisieuxi fehér virág"-ot adják elő. Jegyek P 0.50-től P 2-ig az egyházközségnél és a helyszinen kaphatók.

Szinházak heti műsora

OPERAHÁZ. Vasárnap délután: Háry János (Bérletszünet); este: A mosoly országa (Bérletsz. F.); hétfő: Bohémélet (Ifjusági előadás, 4 óra); kedd: A Rajna kincse (A. 6.); szerda: János vitéz (Bérletszünet, 8 óra); csütörtök: Rigoletto (B. 5.); péntek: Tristan és Isolda (C. 5., fél 7 óra); szombat: Farsangi lakodalom (D. 6.); vasárnap délután: Tosca (Bérletszünet); este: Scherezade, Egy rövid élet (Bérletszünet). (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap délután: A dolovai nábob leánya (E.); este: Az öreg tekintetes; hétfő: Árva László (F.); kedd: Játék vagy élet (K. 8.); szerda: Igéret földje; csütörtök: A fekete lovas; péntek: Szegény Mavrier (A.); szombat: Szendrey Julia; vasárnap délután: Igéret földje; este: Szegény Mavrier (C.); (3, fél 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délelőtt: Édes mostoha (gyermekelőadás); délután: Ember a hid alatt; este: Több mint szerelem; hétfő, kedd: Több mint szerelem; szerda: Ember a hid alatt; csütörtök, péntek, szombat: Több mint szerelem; vasárnap délelőtt: Édes mostoha (gyermekelőadás); délután: Ember a hid alatt; este: Több mint szerelem. (Fél 4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután: Bün és bünhődés; este: A tizenkettedik óra; hétfő: A tizenkettedik óra; kedd: Bün és bünhődés; szerda, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: A tizenkettedik óra; vasárnap délután: Bün és bünhődés. (3, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Kozmetika; hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek: Kozmetika; szombat és vasárnap este: Helyet az ifjuságnak; vasárnap délután: Kozmetika. (4, 8).

KAMARASZINHÁZ. Egész héten minden este és jövő vasárnap délután: Szubay; most vasárnap délután: Nem válok el. (Fél 4, 8).

KIRÁLY SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Sült galamb; vasárnap délelőtt: Gyermekelőadás. (Fél 11, fél 4, 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Szombat és vasárnap este: Csipetke; most és jövő vasárnap délután: Gyermekelőadás. (Fél 4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Áprilisi vőlegény; hétfő, kedd, szerda, csütörtök: Áprilisi vőlegény; péntek: Papucs (nyilv. főpróba); szombat, vasárnap délután és este: Papucs. (Fél 4, 8.)

VÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Fehérvári huszárok. (4, 8).

BETHLEN-TÉRI SZINPAD. Mindennap délután fél 6 és este fél 9 órakor: Előre megfontolt szándék; vasárnap délután 3 órakor: Gyermekelőadás.

ANDRÁSSY-UTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Kétszer egy héten. Csak az igazat. (4, 9).

TERÉZ-KÖRUTI SZINPAD. Minden este, vasár- és ünnepnap délután: **Ha véletlenül . . .** Békeffi László, Rajna Alice, Ilosvay Rózsi, Szőnyi Lenke, Gárdonyi, Makláry, Herczeg, Komlós, Radó Sándor, Kőváry, Fenyő, Vértes, Barna, Lengyel Gizi, Sas Oly, Haller Magda, Szabó Erzsi, Truszka Myra, Götz Erzsi, Lőrencz Márta, Lehel Piri. (4, 9)

UJ SZINPAD. Egész héten minden este, csütörtök, szombat és vasárnap délután: Vica. (Fél 6, fél 9).

ROYAL ORFEUM. Egész héten minden este: Tessék kiszállni. (Egynegyed 9).

KOMÉDIA KABARÉ. Minden este, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap délután: **Szerelmi körforgalom.** (Salamon, Steinhardt, Solti) (Fél 5, háromnegyed 9).

Mozgófényképszinházak műsora

CITY FILMSZINHÁZ. (V., Vilmos császár-ut 26—38. Telefon: 11—1—40.) **Ketten az éjszakában.** (Liane Haid és Gustav Diessel). — **Noe apánk.** Szines rajzfilm. — **Fox és Magyar Világ-Hiradó.** — Az előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap félhelyárakkal. — Vasárnap délelőtt 11 órakor a Magyar Filmzenekar bemutató matinéja.

CORSO. (Váci-utca 9. szám. Telefon: 87—1—02.) **Ketten az éjszakában.** Filmregény. (Liane Haid és Gustav Diessel). — **Noe apánk.** Rajzolt szines trükkfilm — **Fox és Magyar Hiradó.** — Előadások kezdete mindennap háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor. A hétköznapi első előadás félhelyáru.

CORVIN FILMSZINHÁZ. (József-körut és Üllői-ut sarok. Telefon: 389—88 és 395—84). **Kalandorok királynője.** (Brigitte Helm). — **Kisérő müsor.** — Előadások kezdete mindennap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

ELDORADO. (Népszinház-utca 33. Tel.: 331—71.) **King-Kong.** — **Veszedelmes ember.** (Ruth Hall és Tom Mix). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasárnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

EGYETEMIEK MOZIJA. (Horánszky-utca 20.) **A gyufakirály.** (Warren Willam és Lili Damita). — **Éjféli randevu.** (Leo Parry és Carl Jöken). — Helyárak 20—80 fillérig. Előadások kezdete fél 3, 5 és fél 8 órakor.

FÉSZEK MOZGÓ. (József-körut 78. Telefon: 469—18.) **King-Kong.** — **Veszedelmes ember.** (Ruth Hall és Tom Mix). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasárnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

GLORIA FILMSZINHÁZ. (VII., Thököly-ut 56. Telefon: 448—00.) **Szivek melódiája.** (Eggerth M.) — **Én ma élek.** (Ivan Crawford és Gary Cooper. — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és fél 10, vasárnap 2 órától folytatólagosan.

HOMEROS KERTMOZGÓ. (Hermina-ut 7. Telefon: 961—00.) **King-Kong.** — **Spanyol kölyök.** (Eddie Cantor). — **Magyar Hiradó.** — Előadások kezdete hétköznap fél 5, 7 és fél 10 órakor, vasárnap 2 órától folytatólagosan.

KAMARA MOZGÓSZINHÁZ. (Dohány- és Nyár-utca sarok. Telefon: 440—27.) **Tiltott utakon.** (Ad. Menjou, Barbara Stanwyck). **Hiradó.** Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás félhelyárakkal.

KORONA MOZGÓ. (I., Attila körut 15—21. Telefon: 533—18.) **Spanyol kölyök.** (Eddy Kantor). — **Én ma élek.** (Joan Crawford). — Előadások kezdete hétköznap 4, fél 7 és 9, vasár- és ünnepnap 2 órától folytatólag.

OMNIA FILMSZINHÁZ. (VIII., Kölcsey-utca 2. Telefon 301—25.) **Ketten az éjszakában.** (Liane Haid és Gustav Diessel). — **Mi ujság a nagyvilágban.** — **Magyar Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap mérsékelt helyáru.

PATRIA MOZGÓ. (Népszinház-utca 13. Telefon: 456—73.) **Szivek melódiája.** (Eggerth Márta). — **Fra Diavolo.** (Stan és Pan). — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasár- és ünnepnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

Metro Goldwyn Mayer **RADIUS** METRO FILMPALOTA Nagy mező-utca 22—24.

Telefon: 220—98 és 292—50.) **Az vagyok, akit szeretsz.** (Greta Garbo, Melwyn Douglas és Erich v. Strohein.). — **Aki nyer, az mer.** Burleszk. Főszerepben: Charley Chase. — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 2—6-ig folytatólagosan, azután 6, 8 és 10 órakor, vasárnap 2—4 folytatólagosan, azután 4, 6, 8 és 10 órakor. — Vasárnap délelőtt 11 órakor gyermekmatiné. Bemutatásra kerülnek a legjobb burleszkek.

UFA FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 60. Telefon: 197—67 és 197—68.) **Tiltott utakon.** (Barbara Stanwyck és Adolphe Menjou). — **Sporthalászat.** (Kulturfilm). — **Hiradó.** — Előadások kezdete mindennap 4, 6, 8 és 10 órakor.

URÁNIA FILMSZINHÁZ. (Rákóczi-ut 21. Telefon: 460—45 és 460—46.) Greta Garbo nagy filmje: **Az vagyok, akit szeretsz.** — **A vizlerők csodái.** (Ufa kulturfilm). — **Magyar Világhiradó.** — Előadások kezdete mindennap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Az első előadás mérsékelt helyárakkal.

ROYAL FILMSZINHÁZAK

ROYAL APOLLO. (Erzsébet-körut 45. Telefon: 429—46) Prolongálva! **Iza néni** (Fedák S., Törzs J., Jávor P., Ágai Irén, Gombaszögi Ella, Beregi O. — **Hiradó.** Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak

FORUM FILMSZINHÁZ. (Kossuth Lajos-u. 18. Tel.: 897—07, 895—43.) **Pardon, tévedtem!** (Gaál Franciska, Hörbiger Pál, Szőke Szakáll. — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Első előadáson mindennap félhelyárak.

DÉCSI FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 28. Tel.: 259—52 és 213—43.) **Pardon, tévedtem!** (Gaál Franciska, Hörbiger Pál, Szőke Szakáll). — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CASINO FILMSZINHÁZ. (Eskü-tér 6. szám Telefon: 832—02.) **Pillangókisasszony.** (Sylvia Sidney, Carry Grant). — **Paramount Hiradó. Mi ujság a nagyvilágban?** — Előadások kezdete hétköznap: 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak!

PALACE. (Erzsébet-körut 8. Telefon: 365—23.) Prolongálva! **Dalol a mámor.** (Jan Kiepura, Jany Jugo, Paul Hörbiger, Ida Wüst. — **Világhiradó.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállitása

Cselényi Walleshausen Zsigmond fokozatosan jutott el idáig, hogy a festőiség uj megoldását a szin és a rajz ellentétében keresse. Ez az ellentét uj képein már csak szimbolikus: a rajz szinte teljesen eltünt, a tárgyak határvonalaikkal együtt elvesztették testiségüket is és csupán mint szinjelenségek élnek. Természetes, hogy az egyik tényezőjétől megfosztott *kifejezés* nagyobb feladatot ruház a másik tényezőre, Walleshausen képein a magára maradt szinnek kell kifejezni és megoldani mindent. Walleshausen ebben a megoldásban is a nehezebbet kereste, nem fel, hanem lefokozott szinskálával operál. Könnyü, levegős, szinte lebegő szinfoltjai finom akkordokban csendülnek össze és szinessé teszik a levegőt és dekorativvá a képet. A feltétlen festőiség, a világos szinskálának melódikus zengése *Walleshausen* legnagyobb értéke és előnyére kell megállapitani, hogy kulturája megóvja a technikai közhelyektől és lirája sohasem téved szentimentális kisiklásokba. Nagyon szépek Cselényi Walleshausen Zsigmond ólommetszetei is. A müvészi izlással rendezett anyagot a Szépmüvészeti Kiállitások Dorottya-utcai kiállitó helyiségében mutatják be. *M. V.*

III. Filharmoniai hangverseny Dohnányi, Feuermann

Nagyszerü müsorukon: *Beethoven* III. (Eroica), *Schumann:* Gordonkaverseny, *Zádor:* Rondo (bemutató). Jegyek és csonka bérletek *Koncertnél* és *Operában.*

A NAGYHERCEGNŐ **Jeritza Mária**

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Parsifal. Kérjük, közölje a szerkesztőségünk titkárságával pontos cimét, hogy kéziratait illetőleg levélben válaszolhassunk. — **Egy elkeseredett tisztviselő.** A soraiban felhozott panaszrégi keletü és mi is többizben állást foglaltunk már ellene. A kiküszöbölésért küzd egyébként a vasutasok érdekképviselete is. Némi eredmény már mutatkozott is ezen a téren, amennyiben az idejüket kiszolgáltak közül többet nyugdijaztak. — **Makói tisztviselők és nyugdijasok.** Köszönjük az elismerést. Továbbra is küzdeni fogunk érdekeikért. — **Adózó.** A végzés ellen a közigazgatási birósághoz intézendő panasszal élhet. A házbérvallomási iveket november 30-ig kell beadni. — **B. K.** *(Budapest.)* A lakásbérleteket legkésőbb a bérévnegyed 14-ik napjának déli egy órájáig lehet felmondani. Februárra azonban nem lehet felmondani, hanem csak májusra, bármekkora is az évi bér, mert február nem költözködési negyed. Amennyiben felmondása negyedéves, ugy ráér februárban is felmondani. — **S. K.** Négyévi szolgálat után nem jár végkielégités, csak a felmondási időre esedékes fizetés. A végkielégitésre való igény csak ötévi szolgálat után kezdődik az esetben, ha a munkaadó mondott fel, vagy az alkalmazott jogos okból lépett ki az állásából azonnali hatállyal, vagy pedig az alkalmazott betegsége miatt lépett ki az állásából. — **Hadirokkant.** A végrehajtási utasitás még nem jelent meg. — **Vidéki tanitónő.** Madách: Ember tragédiája. — **Sz. M.** *(Enying.)* Ha a telket az OFB utján kapta, akkor nem kell a kincstári százalékot fizetni. — **Rk.** Közalkalmazott érdekes felvilágositását köszönjük. — **Z. E.-né.** *(Zánka.)* Kivánsága teljesithetése végett el fogunk járni, hogy mindenkor megkapjuk a kérdéses adatokat, amikor is azok közlésének nem lesz akadálya. — **„A. Y."** A Budapesti Közlöny kiadóhivatalának cime: Budapest, I., Vár, Kapisztrán-tér, 1. szám. Hivatalos hirdetések dija az első tiz szóért 28, minden további tiz, vagy kevesebb szóért 19 fillér. Magánhirdetések egyszeri beiktatási dija félhasábos milliméter soronként 20 fillér. Ezeket a dijakat kell fizetni nemcsak a Hivatalos Értesitőben megjelenő teljes szövegü hirdetések után, hanem a főlapban megjelenő kivonatokért is. Ezenkivül fizetendő a megküldendő Hivatalos Értesitő ára, a bélyegilleték, forgalmiadó és az esetleges postaköltség. — **A. R.** *(Budapest.)* Feljegyeztük a soraiban foglalt jogos panaszokat és alkalomadtán kitérünk rájuk. Legyenek meggyőződve, hogy miként eddig, ugy a jövőben is védeni fogjuk érdekeiket és azon leszünk, hogy sérelmeik megszünjenek. — **Albérlő.** A butorozott vagy butorozatlan albérleti lakást a bérlő egy hónapra mondhatja fel és a felmondásnak mindig a hónap első napjára kell esni. A bérbeadó részéről is egy hónapi a felmondás. Abban az esetben azonban, ha a lakásrészre magának, vagy közeli hozzátartozójának van elkerülhetetlenül szüksége, illetve az albérbeadást más fontos okból kénytelen abbahagyni, kivételesen 15 napra is felmondhat, de ugy, hogy a felmondás a hónap első, vagy 15-ik napjára essék. — **Cs. Gy.-né** urnőt kérjük, közölje szerkesztőségünkkel pontos cimét, hogy levelezőlapjára érdemlegesen válaszolhassunk. — Nem közölhető kéziratok: **B. I.** „Harc." — **N. D.** „Lajos ur." — **Ifj. L. J.** „Az igazság . . ." — **V. J.** „Néhány szó . . ." — **T. K.** Sirok között. — **Dr. Z. A.** „Telitalálat." — **Sz. J.** „Sárika . . ."

Bridge

Rovatvezető: Bukovinszky Péter

Szakadás a Bridge-Clubban

Az Országos Magyar Bridge Club, mely egy évvel ezelőtt Leitner Ferenc, a Magyar Bridge Szövetség főtitkára kezdeményezésére a magyar bridgetársadalom vezetőiből alakult meg, azt a célt szolgálta, hogy ugy az ország különböző klubjaiban szereplő versenyjátékosoknak, mint általában a bridge kedvelőinek központja és otthona legyen. A sportszerű célnak megfelelően a klub vezetőségében a bridgetársadalom minden rétege képviselve volt. Mint ismeretes, az OMBC elnöke Kállay Tibor lett. A club rövid fennállása alatt hatalmas lendületet adott a magyar bridgesportnak. Csapata a belföldi és nemzetközi versenyeken győzött és veretlenül nyerte meg az ez évi magyar bajnokságot.

Sajnos, az utóbbi hónapokban a vezetőségen belül ellentétek merültek fel. A vezetőség egy része oly irányzatot képviselt, mely a klubot mindinkább eltávolította eredeti céljaitól. A szakadás elkerülhetetlenné vált. Néhány nappal ezelőtt Kállay Tibor elnök és Leitner Ferenc igazgató lemondtak. Értesülésünk szerint Szabó Nándor társelnök szintén beadta lemondását és az igazgatóság sorából többen szándékoznak őket követni.

Előrelátható, hogy ezzel a szakadással a Bridge Club megszünik a magyar bridgesport jelentős tényezője lenni.

A BBTE. csapatversenye

A Budapesti Budai Tornaegylet megmutatta, hogy nemcsak nagyszabásu sportversenyeket, de nivós bridgeversenyt is tud rendezni. A mérkőzés 42 csapatos mezőnnyel indult, melyben a legtöbb pesti club teamjével találkoztunk. Kétnapos elődöntők után négy csapat maradt a körmérkőzéses döntőben, az OMBC, BBTE, OKH és PPTE teamje.

Az elsőséget a Bridge Club csapata (Ferenczy, Bukovinszky Milos, br. Roszner és gr. Zichy) küzdötte ki és ezzel klubjának ujabb értékes győzelmet és egy szép serleget szerzett. A verseny korrekt és szakértőkre valló rendezése a BBTE fiatal gárdájának érdeme.

A Nemzeti Ujság bridgeakadémiája

November hó 17-én kezdetét veszi a Nemzeti Ujság haladó bridgetanfolyama. A tanfolyam, melynek előadói a bajnokcsapat két tagja, *Ferenczy* György és *Bukovinszky* Péter, dijtalan elméleti előadásokból és utána gyakorlati partikból fog állani. A jelentkezéseket irásban kérjük a *Nemzeti Ujság* címére elküldeni. A tanfolyam végleges beosztásáról a hét végén szétküldendő meghivókban értesitjük a jelentkezőket.

Sakk

Rovatvezető: Merényi Lajos

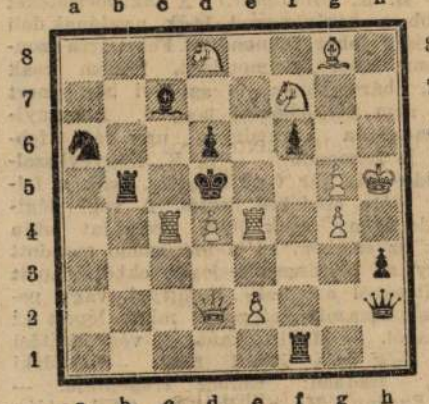

a b c d e f g h

73. sz. feladvány. *Howard* K. S.-től (East Orange). A West. Morn. News versenyén *elsődijas. V: Kh5, Vd2; Be1 és e4; Hd8 és f7; Fg8; d4, e2, g4 és g5 gy. S: Kd5; Vh2; Bb5 és f1; Ha6; Fc7; d6, f6 és h3 gy. Világos indul és a 2. lépésre matot ad!* Megfejtési határidő november 22. (A létraversenyben két pontot számit. Havonta három könyvjutalom. Uj megfejtők is jutalomban részesülnek.)

Megfejtések: 68. sz. *1. Vb4—b5!* 69. *1. Hf5—d6!* 70. *Va1—b1!* Helyesen megfejtették: *Bory* Ottóné, *Bory* O., *Barcs* L., *Bordás* L., *Baloghy* K., *Bucsinszky* V., *Csiha* Lilli, dr. *Csillag* J., dr. *Csáktornyay* Lajosné, *Csernetics* L., *Dőry* F., dr. *Dőry* J., *Eichholz* J., *Erdőfi* K., *Darvas* J., *Frey* M., *Friedlaender* I., *Garab* I., *Gajdácsi* B., *Győri* V., *Hitigern* Emmy, *Hernádi* H. F., *Hossza* J., dr. *Horváth* Z., *Jeney* F., *Jeney* L., *Kollonitsch* J., *Kozmann* L., *Kiss* R., *Kiszner* J., *Mahunka* L., *Miskolczy* K., *Nelhübel* E., *Rábeczky* M., *Riszner* Aranka, *Szöghy* J., *Várady* B., *Schimetits* A., *Zala* K., *Zemmel* Gy., *Záborszky* S., *BSzKRT Önképzőkör, Józsefvárosi Keresztény Munkás I., Kalocsai Róm. Kat. Legényegylet* és a *Nagykőrösi S. K.* (Pup S., Szabó Á., Herold F., Somodi P., Romanecz Gy., dr. Pálffy G., Walet N., v. Gérecs Ö. és Örvényi B.) *A jutalomkönyveket elküldöttük a győztesek részére.*

75. sz. játszma. *Weissgerber—Relistab* (Pyrmont, 1933. VI. 7.) *1. d4, Hf6 2. c4, g6 3. Hc3, Fg7 4. Ff4, b6.* (A kétoldali szárnygyalog megnyitás ujabban nagyon divatos. Általában azon elgondolás alapján, hogy a futó a leghosszabb diagonálist foglalja el s igy hatásosan szerepelhet. Az ellenjáték a futók bénitására törekedik.) *5. Hc3, Fb7 6. e3, d6 7. h3* (Hh5 ellen) *He4 8. He4 Fe4 9. Fd3, Fb7 10. Ve2, Hbd7 11. e4, e5 12. Fg5, Ff8* (f6-ra a g7 futó bezárva marad.) *13. Fc3 ed 14. Fd4, Fd4 15. Hd4, Hc5 16. Fc6, 0—0 17. 0—0—0, Ve7* (Vg5+ majd Vg2 hiba. A gyalognyerés vezérvesztéssel járna.) *18. f5, He6 19. Vf2, Vg5+,*

20. Kb1, Vc5 21. h4, Hd4 22. Bd4, Bae8 23. h5, g5. (Nincs más választás! Ha a *g* gyalogos marad, ugy a világosnak nyilt *h* vonala lesz, igy pedig a király nyitott ajtók mellett várja a támadást.) *24. Vd2, h6 25. f4, f6 26. b4, Vc6 27. Be1, Be7, 28. c5! Vg2 29. Bc2, Vg1+ 30. Kb2, fe 31. fe, de 32. Bd8, Bf7.* (Ha 32... Vf1 ugy 33. Bf2, Vf2 34. Vf2, Bd8 35. Vf6 és nyeri) *33. Bf8+ Kf8* (Bf8ra is a szöveglépés következik.) *34. Be5, Vf2* (Kg7 sem mentené a sötétet, mert 35. Vd3, Kf8 36. Vd8+ Kg7 37. Be8 nyeréshez vezetne.) *35. Vd8+ Kg7 36. Bg5+ hg 37. h6+!* és nyer Weissberger mester, mert Kh6 38. Kh8+ Bh7 39. Vh7 mat. Meglepő, váratlan, szép befejezés. Fb7 tartja a diagonálist, de a játék menetére hatástalan. Tanulságul megjegyezhetjük, hogy mindig fontosabb a bábokat hatásosan szerepeltetni, mint előirt, majmolt sarkalatos tételek szerint — előre számitott, megfontolt gondolkodás nélkül — elhelyezni.

SAKK HIREK

A budapesti csapatbajnokságok első fordulója: *I. oszt. AMBk*—Pesterzsébet 13½—2½, *Ujpest komb.*—Nyomdász 10—6, *Szávay*—MMSK 8½—7½, *PH*—Szentlőrinc 12½—3½, *BST*—Ferencváros 8½—7½. *II. oszt. Kékosz*—Kaosz 10½—5½, *Zugló*—Postás 13—3, *Sharousek*—Kőbánya 8½—7½, *Főváros*—Erkel 14—2, *Magántisztviselők*—Törökőr 12—4. *III. oszt. Hangya*—Ferencv. pályaf. 9—7, *Városmajor*—Szt. László 11½—4½ *Polgári*—33 FC 12—4, *Gázmüvek*—Budafok 10—6, *Rákospalota*—Elektromos 10—6, *Dunaharaszti*—Óbuda 11½—4½. *IV. oszt. Csepel*—Törekvés 12½—3½, *Filtex*—Augusztatelep 10—6, *Abonyi*—Törekvés 15½—½, *Szürketaxi*—Sashalom 9—7, *MAVAG*—Akarat 11½—4½, *Józsefváros*—Drasche 10½—5½ és *Terézváros*—Gyömrő 10—6.

Dr. *Aljechin—Bernstein* páros mérkőzés 1—1 arányban eldöntetlenül végződött.

Komoly pénzügyi ajánlat érkezett a Nádas-féle stadion-terv megvalósitására

A stadionépités költségei még a kétmillió pengőt sem érnék el

A Magyar Labdarugók Szövetsége — mint ismeretes — magáévá tette *Nádas* főmérnöknek, a szövetség alelnökének *stadiontervezetét*. Az erre vonatkozó memorandumot dr. *Usetty*, az MLSz. elnöke hétfőn adja át *Gömbös* Gyula miniszterelnöknek, a kormány tagjainak, valamint *Huszár* főpolgármesternek.

Megirtuk, hogy a stadion 60.000 nézőrészére épülne mintegy 2 millió pengő költséggel. A részletesebb számitások szerint azonban ez *az összeg még jelentékenyen csökkenthető lesz*, ugy, hogy emellett a megoldás mellett a mai pénzügyi viszonyok közt szóba sem jöhetnek *az épitészeti szempontból ugyan tökéletesebb, de költséges, 10—12 milliós stadionépitkezések.*

De különben is, alig néhány napja, hogy lapunk hasábjain megjelent a stadion tervéről szóló hir, és — mint értesülünk — *máris komoly pénzügyi ajánlat érkezett be az MLSz*-hez az épitkezés financirozására. Az MLSz. az ajánlatot a memorandummal együtt továbbitja az illetékes forumokhoz, amelyek az épitkezés megindítása fölött határozni fognak. Mint *Kenyeres* főtitkártól értesülünk, komoly *svájci tőkeérdekeltség is érdeklődik a terv megvalósitása ügyében*, konkrét pénzügyi ajánlatot azonban csak akkor fognak tenni, ha az épitkezés financirozásának feltételeit részletesen ismerni fogják.

Bármiként áll is a dolog, *itt volna a kellő alkalom a stadion megépitésére.* Az MLSz-nek e tekintetben csak az az álláspontja van, hogy a stadion ne kerüljön a város perifériáira. Ez a stadion nem egy valamikor Budapesten megrendezendő olympiász céljait szolgálná, hanem a nagy napi sportesemények arénája lenne, ennek tehát nem szabad messzebbre kerülnie, mint az Üllői-ut melletti *„Kis Rákos" gyakorlótér*, vagy *a régi lóversenytér helye.* Sem a Margitsziget, sem a budai oldal nem felelne meg erre a célra, mert köztudomásu, hogy a pesti közönség nem szivesen utazik sokat villamoson — hiszen a távolság miatt nem veszik igénybe az ujpesti pályát sem válogatott mérkőzések céljára.

△ **Befejezték az ifjusági boxbajnokságokat.** A MÁV Golgota-utcai telepén szombaton este 11 órára befejezték Magyarország ifjusági ökölvivó bajnoki versenyét. Eredmények: Papirsuly: 1. *Lakatos* BTK. Légsuly: 1. *Dobai* Baja. Az első két sulycsoport eredményei óvás alatt állanak. Bantamsuly: 1. *Bondi* Bp. Vasutas. Pehelysuly: 1. *Petro* BTK. Könnyüsuly: *Sallai* Bp Vasutas. Weltersuly: 1. *Mándi* Dombóvári VOGE. Középsuly: 1. *Oláh* BTK. Kisnehézsuly: 1. *Furián* BSE. Nehézsuly: 1. *Nagy* Bp. Vasutas.

△ **Falkavadász- és agárversenyek Szabolcsmegyében.** *Nyiregyházáról* jelentik: A Szabolcsi Falkavadász Társaság nagyszámu közönség jelenlétében rendezte idei vadászversenyét, amelyen testületileg résztvett a nyiregyházai helyőrség egész tisztikara, ezenkivül a környék urlovasainak legtöbbje, valamint a falkatársaság nagy számu hölgytagja. A versenyt gróf *Dessewffy* királyteliki birtokán tartották. Eredmények: Urlovasnők versenye: 1. *Lieszkovszky* Pálné, 2. *Sobotic* Miklósné, 3. Faragó Ödönné. Urlovasok versenye: 1. vitéz *Oehm* Tivadar fhdgy, 2. Lieszkovszky Pál szds, 3. Ujhelyi Szabolcs hdgy. A verseny után *Gorondy Novák* Eleméréné nyujtotta át a tiszteletdijakat a nyerteseknek. A Hubertusversenyt követő második napon tartották meg a szokásos őszi agarászversenyt, melyen mindvégig résztvett a kormányzó, végig lovagolva az összes versenyeket. Győzött: *Szőke* Barna agara, 2. *Windisch* József agara.

△ **Az Attila győzelme Franciaországban.** *Boulogne sur Merből* jelentik: Az *Attila* Franciaországban tartózkodó vándorcsapata szombaton az *Union Boulonnais* ellen 4:3 (2:1) arányban győzött. A mérkőzést négyezer főnyi közönség előtt játszották.

△ **A magyar—német futballküzdelmek időpontjai.** A december 3-ára kitüzött *Budapest-Berlin* városok közötti labdarugómérkőzést későbbi időpontra kellett halasztani, mert ezen a napon Berlinben a *Németország—Lengyelország* válogatott labdarugómérkőzést bonyolitják le. A Német Labdarugó Szövetség a mérkőzés uj határidejeként január 21-két javasolta és a Magyar Labdarugó Szövetség minden valószinüség szerint ezt az időpontot el is fogadja. A Németországban lejátszandó *Magyarország—Németország* válogatott mérkőzés előreláthatólag január 14-én lesz.

△ **A válogatott uszókeret munkája.** A magdeburgi Európa-bajnokságra és a berlini olimpiászra készülő válogatott uszókeret november 19-én kezdi meg tréningjét, *Bárány* István uszókapitány vezetésével.

Az FTC Üllői-uti sporttelepének tornatermében vasárnap délután 6 órakor súlyemelőversenyt rendez. Az eddigi nevezések: FTC 7, Törekvés 1, MTK 6, MÁV 2, MAC 7, HAC 1, UTE 6, BSE 2, BSzKRT 1, összesen 33. Nagy meglepetések várhatók Bakonyi (FTC) és Kunszt (Törekvés) részéről, akik Garai (MTK) 285 kg.-os rekordját valószinüleg meg fogják javitani, mig Garai jelenlegi formája alapján még régi rekordját is nehezen állitja be. Szép eredményre van kilátás Molnár (UTE), Farkas (MAC) és Kocsányi (HAC) részéről.

△ **Siegmund Ruud Magyarországra látogat.** A világ leghiresebb siugrója január folyamán három hétre Magyarországra jön és Delmár Walter vendége lesz. *Ruud* örömmel vállalta, hogy ez alatt az idő alatt a magyar siugrókat oktatja.

△ **A Ferencváros FC kaszinóját tegnap este avatták fel.** Először dr. *Usetty* Béla elnök üdvözölte a megjelenteket, majd a játékosok nevében *Sárosi* mondott beszédet s megigérte a bajnokság megszerzését. A klubtagoknak az uj helyiség: az Esterházy-utcai tisztviselői kaszinó földszinti nagyterme nagyon megtetszett, ugy hogy a *pénteki és vasárnapi* összejöveteleken alighanem mindig nagy számmal fognak egybegyülni a zöldfehérek hivei.

NAGY LENDÜLETTEL INDULT MEG A JÉGSZEZÓN

Szombaton a kora délelőtti órákban megnyilt a korcsolyasport nagyszámu hiveinek örömére *a városligeti müjégpálya*. Dél felé már olyan hatalmas tömeg özönlötte el az óriás tükörsima jégfelületeket, mint a szezon legmozgalmasabb napjaiban. A borult, esőre hajló időjárást a közönség aggodalommal figyelte, mert még kevesen tudják, hogy az eső, különösen most, hogy a fagyasztógépeket kijavitották és modernizálták, egyáltalában *nem árt a müjégpálya jegének*. Egyébként is kitünő idő kedvezett a korcsolyázóknak és a kora reggeli óráktól késő estig vidáman hódoltak kedves sportjuknak.

Vasárnap reggel mü- és gyorskorcsolyázóversenyzőink megkezdik rendes tréningjüket. Alighanem G. *Hügel*, a mükorcsolyázás volt világbajnoka lesz müversenyzőink trénere, a gyorskorcsolyázókat pedig ismét *Farkas* Ivor, a BKE kitünő amatőr-trénere veszi munkába.

A legnagyobb érdeklődéssel azonban a világhirü kanadai játékosnak, *Dewar*-nak szereplése elé tekintenek, aki november 15-én megérkezik Budapestre és a BKE jéghockey csapatának amatőrtrénere lesz. Az ő szereplésében döntő fontosságu és sportszempontból megbecsülhetetlen lehetőségeket lát az egyesület vezetősége, mert bizonyosra veszi, hogy a kitünő kanadai, aki egyszemélyben játékosa és trénere is lesz a csapatnak, nagy fejlődési lehetőségeket nyujt majd müködésével.

A *BKE* jéghockey csapata már az elmult években is kiválóan szerepelt és a külföld komoly megbecsülését vivta ki. A csapat jelenlegi emberanyaga olyan kiváló, hogy *Dewar* segitségével *a magyar jéghockeysport egy-két éven belül Európa legjobbjai közé küzdheti fel magát.* Az első nemzetközi jéghockey-mérkőzést november 22—23-án játssza a *BKE*, amikor a *svéd AIK* csapatot látja vendégül, ugyanannak a svéd klubnak a legénységét, amelynek futballcsapata szintén Budapesten szerepel. November végén *Prágában* játszik az együttes, majd december 16—18-án az *Oxford* egyetem legénysége jön Budapestre. A karácsonyi ünnepek után a BKE jéghockey csapata turára megy, amelynek első állomása *Klagenfurt*, majd Svájcba vezet az utja. A program végső s egyben legfontosabb eseménye *a milánói világbajnokság* lesz.

Vasárnapi sportprogram

Futball.

I. liga mérkőzések: Kispest—Ferencváros, Kispest, 2 óra, biró: Ivancsics. — Nemzeti—Ujpest, Millenáris, 2 óra, biró: Majorszky. — Phöbus—III. ker. FC, Berlini-utca, 2 óra, biró: Solymos. — Hungária—Budai 11, Hungária-ut, 2 óra, biró: Antalics.

II. liga mérkőzések: Szürkétaxi—Nagytétény, Szőnyi-ut, 2 óra, biró: Aufrichtig. — Millenáris—ETC FC, Soroksár, 2 óra, biró: Klug. — Váci Remény—VAC FC, Vác, 2 óra, biró: Lengyel. — SzNFC—Csepel, Állami-telep, 2 óra, biró: Hollósi. — Droguisták—BAK FC, Simor-utca, 2 óra, biró: Pohlenz. — Budatétény—Soroksár, Budatétény, 2 óra, biró: Rotter. — Budafok—Vasas, Budafok, 2 óra, biró: Ebner.

Amatőrbajnokság. I. osztály, Pártos-csoport: FTC—MTK, Hungária-ut, egynegyed 1 óra, biró: Biró S. — WSC—MÁVAG, Wekerle-telep, 2 óra, biró: Fenhel. — Cs. MOVE—Elektromos, Csepel 2 óra, biró: Simonyi. — 33 FC—FVSK, Gyáli-ut, 2 óra, biró: Gellért. — EMTK—BMTE, Erzsébet-utca, 2 óra, biró: Bartók. — Törekvés—Kelenföld, Bihari-ut, 2 óra, biró: Himler. — Biró-csoport: BEAC—Testvériség, Lágymányos, 2 óra, biró: Tihaméri. — HAC—Postás, Amerikai-ut, 2 óra, biró: Karsai. — URAK—III. ker. TVE, URAK-pálya, 2 óra, biró: Széchy. — TTE—BSzKRT, Gyöngyösi-ut, 2 óra, biró: Klein Á. — BSE—UTE, Millenáris, egynegyed 1 óra, biró: Szigeti.

Birkózás.

A II. oszt. csapatbajnokság három fordulója, NTE tornaünnepe, egész nap.

Ökölvivás.

Ifjusági bajnokság, Golgota-ut, este 6 óra.

Asztali tennisz.

Budapest bajnokság döntői, DSC-helyiség, este 6 óra

Kézilabda.

Férfibajnokság: Elektromos—MAFC, Sárkány-utca, fél 1 óra. — VAC—TLSC, Béke-utca, 10 óra. — GSE—FÖTE, GSE-pálya, fél 11 óra. — UTE—SzTE, Megyeri-ut, 2 óra. — Nőibajnokság: AMC—GSE, Váci-ut, fél 11 óra.

Vizipóló.

Komjádi-kupamérkőzések a fedettuszodában: BSE—UTE, fél 7 óra, biró: Rudas. — MAC—MTE, fél 8 óra, biró: Bródy. — NSC—III. ker. TVE, 8 óra, biró: Halassy.

Gyephokki.

MAC-pálya: MAC—BBTE, fél 10 óra. — MHC-pálya: SzHC—VSC, 8 óra. — FTC—MHC, 9.20 óra. — BHC—AHC, 12 óra.

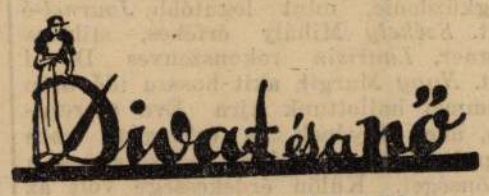

Kabátok, kosztümök

Hogy az idei ősz milyen változatos és fantáziában duskáló divattal lepett meg bennünket, legjobban bizonyitja az utca képe. Nem kell messzire menjünk, egész a táncos teák, vacsorák és nagy estélyek toalettjeihez, hogy uj formákat és sok-sok szint lássunk. Elég, ha kitesszük lábunkat az utcára és ott *látó* szemekkel szerte nézdegélünk. November ködével dacoló vidám körvonalak népesitik be a várost és esztendőkig tartó téli szürkeség után, — megjelentek a — szinek. A fekete letörhetetlennek minősitett uralma kissé megszakadt, a dáma — ugy tünik — ráunt az örökös és önkéntes gyászviseletre, amelynek főként azért volt fentartásnélküli szolgája, mert — karcsusitotta. Szövetkosztümök, szövetkabátok egyre raffináltabb szabásban, szinösszeállitásban vonulnak fel. Szövetkabát... mostohagyermeke a közelmultnak, szégyenkező kis koldus a gőgös *bunda* árnyékában. Most ez egy csapásra megváltozott. A szövet létjogosultságot kapott a szőrme mellett, sőt egyenrangu lett vele. Elegáns nő nem képzelhető el legalább *egy* szövet télikabát vagy kosztüm nélkül, ha ezenkivül mégannyi bundával is rendelkezne. S ha választania kell a közepes minőségü, régi fazonu bunda vagy egy fess divatos kabát, kosztüm között, ugy feltétlenül utóbbit választja.

Rengeteg lehetőség kinálkozik ezidén kosztüm és kabátok terén s minden nő melenget keblén — nyiltan vagy titokban — egy-két ilyen lehetőséget. Itt van példának okáért a háromnegyedes kabát, amely a tavaszból és nyárból könnyedén belesétált a télbe. Viselik övvel, szorosan, de viselik öv nélkül és bőven. Sőt nyitva is. Nem félve fagyot és hideget, hiszen alatta a jó kis meleg és jó kis divatos: szőrmemellényke. Szoknya vagy egész ruha jár hozzá a kabát anyagából. Azután a kedves és flatalos rövidkabátos kosztümök. Milyen öröm és izgalom valami egyszerü, de azért mégis remek bluzt kiagyalni hozzá! Elütő, élénk szinü bársonyt vagy légiesen pasztellárnyalatu selymet, esetleg egy roppant eredeti zsömpert. Szoknyába bekötőset avagy szoknyára ráhulló kazakosat, kinek mi tetszik és kinek mi áll jobban.

A hosszu télikabát már komolyabb eset, nincs egyetlen ruhához, szoknyához kötve, minélfogva sok hordásra szánt darab. De azért tőle sem kell félni, ezuttal ő sem unalmas. Csakugy, mint hetykébb társai, a háromnegyedes és csipőig érő kabátok, ő is átmegy azon a tekintélyes skálán, amely a minden ravaszság árán kiszélesitett válltól a leomló raglán ujjakig a kackiás-franciás másliktól a sportos nagyzsebekig vezet.

Persze, hogy fontos alkatrésze mindennemü télikabátnak a szőrme. De csak alkatrésze. A fazonhoz tartozik. Néha olyan icipici, hogy igazán alig-alig látszik, gyakran csak mint váll-, öv-, zsebdisz szerepel. Van ugy, hogy csupán a magasan álló nyak körül szerénykedik vagy öt-hat centiméter szélességben. Ezen a télen nem prémjeink mennyiségével hódítunk, de nem is minőségével. Tisztára alkalmazásán mulik. Csekély szőrmével is csodákat müvelhetünk a télikabáton, üdvös megtakaritás például a szőrmekézelő teljes eltünése. Viszont itt van helyébe a muff. Kis villámzáros, táskaszerü jellegével ugyan igér némi retikülspórolást. Hát kell is valami praktikus céllal birnia, mert pusztán kézmelengetésre jó lehetett nagyanyáink, de nem a mai nő — sporthoz edzett és munkához szokott — kezének.

M. Ő. K.

— **A sajtó színvonala.** Ez az a téma, amelyről mindenki azt hiszi, hogy autentikusan nyilatkozhat. Még Teleki Pál is. S ha már nyilatkozik róla, akkor természetesen autentikusan megállapítja, hogy a sajtó színvonala süllyed. Milyen más volt a régi sajtó, az amely 25 vagy 30 évvel ezelőtt élt és virágzott, hej, milyen más volt ez a sajtó...

Mondanunk sem kell, hogy Teleki úr e búsongását nem vesszük komolyan. Olyan ez, mikor a megöregedett és megrokkant úr Tisza Kálmán kormányát dicséri agybafőbe. Az volt az igazi kormány, az volt a jó kormány, az volt a derék kormány. Amikor azután megkérdezik tőle, hogy hát tulajdonképpen mért volt olyan jó kormány a Tisza Kálmán kormánya, akkor azt feleli — azért, mert akkor még kacsingattak rám a lányok. Teleki Pál alkalmasint tiltakozna az ellen a feltevés ellen, a 25—30 év előtti sajtóhoz való vonzódását ilyen módon próbálnák megokolni. De alighanem azzal okolná meg ezt a színvonalnézetét, hogy a mai sajtó nem közli többé a Kossuthok, Deákok, Szilágyi Dezsők és Eötvös Lórándok friss beszédeit és nyilatkozatait s nem foglalkozik azokkal a nagyszabású eszmékkel és gondolatokkal, amelyek 30—40 év előtt Szent István birodalmát mozgatták.

A mai sajtó aktuális eseményekről firkál; továbbá arról, hogy egyes egyetemi professzorok az ifjúság felpiszkálásával büszkélkednek; s tudósításokat közöl arról, hogy mit müvelnek a fajvédők és hogy kit választottak meg Kunszentmiklóson. — mindez valóban színvonalsülyedés. Ennek persze a sajtó az oka, mint ahogy a tükör az oka annak, hogy Teleki Pál képét Teleki Pálnak tükrözi vissza s nem olyannak, mintha Deák Ferenchez hasonlítana.

— **Elnökválság a német írók egyesületében a szennyirodalomról szóló törvény miatt.** Berlinből jelentik: *A német írók védőegyesületének egész elnöki kara lemondott.* de megelőzőleg rendkívüli közgyülést hivott össze, hogy új vezetőséget válasszon. A válságnak az az oka, hogy *a választmány kizárta az egyesületből Heuss demokrata képviselőt*, aki a birodalmi gyülésen *író létére megszavazta a szenny és ponyvairodalomról szóló törvényt.*

— **A Salgó, a MÁK és Csepel ezen a héten bevonul a Bauxitba.** Még e héten *világosság derül a Bauxit-ügy homályos részleteire.* Úgy értesülünk, hogy a közeli napokban *nyilvánosságra hoznak egy újabb érdekeltség bevonulását a Bauxit Trust Rt.*-be. Már jeleztük, hogy a társaság 61.000 darab új részvényt fog kibocsátani, ebből *10.000 darabot elvonnak a részvényesek elől*, ezenkívül a régi részvényesek által át nem vett darabok is az új csoport kezébe kerülnek. Magyar részről az *Általános Kőszénbánya*, a csepeli *Weiss Manfréd-gyár* és a *Salgótarjáni* vállalnak érdekeltséget a Bauxitból. A Salgó érdekeltségét tulajdonképpen *az Egyesült Tégla és Cement vesz át.* Kezdetben az volt a terv, hogy *a csepeli gyár telepén aluminiummá dolgozzák fel a dunántúli bauxitot*, de utóbb ez a terv módosult, *nem csinálják meg a csepeli aluminiumgyárat*, hanem a dunántúli bauxitot *kizárólag cementgyártásnál fogják felhasználni.*

Számottevő pénzügyi körökben feltünőnek tartják, hogy ha számottevő tényezők ilyen komoly terveket fűztek a Bauxithoz, *miért engedték át hónapokon keresztül tőzsdei játék tárgyává a részvényt*, miért hagyták információ nélkül a tájékozatlan közönséget, amely hol arra kapott ösztönzést, hogy vásárolja a részvényt, hol pedig abban az irányban igyekeztek figyelmét felkelteni, hogy a papír tőzsdei értékesítéséhez/ elérkezett volna az idő. Most, hogy a tranzakció részletei nyilvánosságra jutnak, fölmerül a kérdés, hogy *miért homályosították el a magyar Bauxittal kapcsolatos közgazdasági koncepciót*, amely talán még használára is lehet az országnak.

— **Halálozás.** Özv. bárcziházi *Bárczy* **László**né, közigazgatási bíró özvegye, e hónap 18-án Budapesten elhunyt. Temetése e hónap 21-én, délután 3 órakor lesz a Kerepesi út melletti temető halottasházából, a róm. kat. egyház szertartása szerint.

Schächter Jenőné szül. Zeisler Erzsébet, életének 29-ik évében, hosszú betegsége után elhunyt. Temetése e hónap 21-én, délután 2 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Silbinger Ferenc e hónap 19-én 64 éves korában elhunyt. Temetése e hónap 21-én, délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

— **A szekszárdi rendőrség eljárást indított Zukker Sándo rellen** címen megjelent tudósításunkra vonatkozólag levelet intézett hozzánk *Zukker* Imre, Zukker Sándor kereskedő fia, amely szerint valótlan az az értesítés, hogy ellene bünvádi eljárás indult meg és ennek kapcsán letartóztatásba helyezték volna.

Kedves Scitovszky

kegyelmes úr, ön mint belügyminiszter mit szól ahoz az ötletemhez, hogy »rohamcsapatot« akarok szervezni?

Hogy minek nekem ez a »rohamcsapat«? Tessék csak rám bízni és méltóztassék csupán azzal beérni, hogy »rohamcsapatomat« nem a magas kormány ellen akarom felhasználni.

Nem szeretném, ha e nyilatkozatom után Nagyméltóságod akadályozna engem a »rohamcsapatom« megszervezésében, mert ha ezen az alapon méltóztatik megengedni egy gróf Teleki Sándor nevü polgártársamnak a rohamcsapat-szervezést, akkor ugyanazon az alapon meg kell engednie nekem is és minden magyar állampolgárnak, aki céljait rohamcsapattal véli jobban megközelíthetőknek.

Az a körülmény, hogy a főváros kellő közepén, Pest vármegye székházának nagytermében, a rendőrség hivatalos kiküldöttjének jelenlétében lehetett tegnap megkezdeni a szervezkedést és a hivatalos közeg ellenmondása nélkül be lehetett jelenteni, hogy rohamcsapatot szerveznek, mely soda fog történni a miniszterek bársonyszékéhez s a bankvezérek párnázott ajtói mögé, igen biztató abban a tekintetben, hogy Nagyméltóságod nekem is megadja a módot a rohamcsapat szervezéséhez, mert én Nagyméltóságodat úgy ismerem, mint igazságos és méltányos férfiút, aki az állampolgári jogokat nem privilégiumok gyanánt kezeli. Mi lenne, ha én is azt tüzném ki a rohamcsapatom céljául, hogy törtessünk a miniszterek bársonyszékéhez? Szívesen kijelentem, hogy én is támogatni fogom a kormányt; remélem, hogy az én rohamcsapatom támogatását sem fogják megvetni, ha a gróf Teleki rohamcsapatának támogatását elfogadják.

Ne méltóztassék azt mondani, hogy »ez nem komoly dolog«. Mert Nagyméltóságod mint a közrend legfőbb őre kétségtelenül akkor is résen lenne, amikor nem komoly elemek veszélyeztetnék a közrendet és köznyugalmat. Kihágásokat a tapasztalat szerint »nem komoly elemek« gyakrabban követnek el, mint a komoly elemek s ennek a tapasztalatnak megfelelően a nem komoly elemeket sokkal több gonddal kell féken tartani, mint a komoly elemeket.

Biztosíthatom Nagyméltóságodat, hogy a nép egyszerü gyermekeinek körében egy bolond ötletet sokkal könnyebben és sokkal eredményesebben lehet terjeszteni, mint például Einstein relativitási elméletét. Ha egy gyülés szónoka azt kiabálja, hogy megfertőzünk és megmételyezünk mindent és mindenkit, nekem mint magánembernek, jogom van ezen a naivitáson mosolyogni, de azoknak, akik a közrendet és köznyugalmat megvédeni hivatottak, már figyelniök kell.

Ez a rohamcsapat-história jelentéktelen dolog, Kegyelmes úr, de a nyomában történhetnek olyan dolgok, amelyek nem lesznek jelentéktelenek. Ne méltóztassék tehát engedni, hogy az emberekben gyökeret verjen az a felfogás, hogy itt szabad még most is rohamcsapatokat szervezni, csak azt kell mondani, hogy a rohamcsapat egyebek közt a kormánynak is hajlandó lesz szolgálatokat tenni. Ez ellen a közrend őreinek már akkor fel kell szólalni, mikor az első ilyen szó elhangzik. A kormánynak nincsen szüksége semminő támogatásra és a kormány nem türhet meg semminő csapatszervezést, akár a miniszteri szék felé, akár a bankvezérek szobái felé, vagy akármilyen irányba akarják is megindítani a »rohamot«. A beteg lelkekre rossz hatással volna, ha a kormány szó nélkül nézné az ily fészkelődést akkor, mikor az országban minden komoly ember rendet és nyugalmat akar.

— **Fulda Lajos a porosz költői akadémia elnöke.** *Berlinből* jelentik: A porosz képzőművészeti és szépirodalmi akadémia költői szakosztálya elnökévé *Fulda* Lajost választotta meg, alelnök pedig *Lörke* Oszkár lett.

— **Orvosi hír.** Dr. *Szántó* Miklós sebész-urológus, a Pesti Izr. Hitközség sebészeti osztályának volt asszisztense, rendelését megkezdte. (Podmaniczky ucca 27. Teréz 115—07.)

Dr. *Tauber* Lipót Lajos gyermekorvos, a Bródy-kórház v. alorvosa, rendelőjét Király ucca 53., I. em. alá helyezte. Rendel 3—5. Uj telefónszám: József 121—39.

— **Levágta az ujját.** *Piesinsku* Erzsébet 16 éves háztartási alkalmazott, Kispesten, a szolgálati helyén munkaközben *baltával levágta bal mutatóujját.* A kispesti mentők a kórházba szállították.

— **Áprilisban mellbelőtték, tegnap meghalt.** Még ez év április 4-én történt, hogy *Orbán* Sándort Zalaszegváron *Horváth* Lajos gazdálkodó mellbelőtte. *Orbán* hosszas betegeskedés után *tegnap meghalt Budapesten.* Orbán hozzátartozói arra kérték a főkapitányságot, hogy rendelje el Orbán holttestének rendőrorvosi boncolását, hogy bebizonyítsák, hogy *Orbán halálát az áprilisban történt revolveres merénylet okozta.*

Az Est vására

Építkezés, lakás, üzlet

Tégla

falazáshoz és nyersburkolathoz (Rohbau), valamint *tetőcserép* az ország minden részében fekvő üzemekből: *cement, mész, pala, gipsz; Cempolit burlemezek*, kátránylemez, elszigetelő; *Cempolit márványmozaiklap*, nádszövet és minden speciális építőanyag központi eladási irodája: *Pollák* Jenő, Budapest, V., Nádor u. 8. Telefón 982—89. *Sürgönycím:* Cementpollák.

Cserép

Az Egyesült Tégla- és Cementgyár Rt. központi iroda Budapest, V., Sas ucca 25. Budai téglagyárában elsőrendü *steinbrücki, constanzi, turul, hódfarkú cserepet gyárt.* Ezeket a cserepeket az ország minden részébe a legelőnyösebb árak és feltételek mellett szállítja.

Csillárok

és egyéb világitótestek kitünő minőségben nagy választékben kaphatók a *Magyar fém- és lámpaárugyár rt.* raktáraiban. V., Vörösmarty tér 3., VII., Erzsébet körút 19.

Üzlethelyiségek

(iroda, raktár és mühely céljaira) azonnalra és 1927 május 1-re kiadók a »*Palatinusz* épitő- és ingatlanforgalmi *rt.*-nál Budapest, V., Rudolf tér 6. Telefón: Teréz 123—85, 121—45.

Parketta

Pestszentlőrinci parketgyár és gőzfürész Rt. Budapest, iroda: V., Balaton u. 2. Tel.: 12—44. Szállit slavon tölgy és bükkfaparkétát aszfaltba és vakpadlóra, táblaparkétát egyszerü és diszes kivitelben, hajópadlót és mindennemü padozati munkát. *Sürgönycim:* Lőrincipar.

Redőnyök és napellenző szerkezetek

minden kivitelben, a legjobb minőségben *Paschka és Társa—Heim H. Rt.* gyárában készülnek. Kérjen dijmentes részletes árajánlatot a *központi irodától*, V., Mária Valéria ucca 10. Telefón: T. 36—28.

I-a porosz SZÉN
koksz és tüzifa fuvartételekben és zsákokban, azonnal szállít:
SUGÁR VILMOS RT.
IV, Károly körút 14
Telefón: J. 2—59, 2—60

BÚTOR RÉSZLETRE
jóminőségü, nem gyári áru, készpénzárban Corvin Bútorcsarnok, Dohány u. 39

Látogassátok és csodáljátok meg
»Figarót, a borbélyt«
Berlinben, Kurfürstendamm 200.,
Európa legelegánsabb és legmodernebb női és férfi-fodrásztermét

Berlin »Eden-Hotel«
Budapesterstrasse 18. Két percnyire az az állatkerti vasutállomástól. Legújabb és legmodernebb szállodaépület. Az összes szobákban folyó hideg-melegvíz és telefón. Szoba árak: 8 márkától feljebb.

Borvendéglő
Traube
Bornagykereskedés
Szobák és termek ünnepélyekre
Leipzigerstrasse 114—120
Telefón: Centrum 1833

Nyitva naponta 3 óráig
LIBELLE
Jägerstrasse 63/a. Berlin legelegánsabb táncpalotája. A berlini éjjeli élet gócpontja. Mondain és mégis decens!

— **Az ország azonban egészséges.** A magyar szittyák vasárnapi szórakozásán azt mondotta az ünnepi szónok, hogy ők betegek, meg akarják fertőzni az országot... Az urak elkéstek! Ha hat-hét évvel ezelőtt jelentkeznek, talán lehetett volna szó a dologról. De most? Az ország ma már olyan egészséges, mint a makk, szervezete annyira ellentálló s az agyában annyi józan ész van, hogy hiába közelednek hozzá fertőző anyaggal. Ha pedig mégis megteszik, úgy kiveti magából ezt a fertőző anyagot, mint a pinty. De azért az urak ne zavartassák magukat; legyenek csak továbbra is »betegek«.

Lányi József tinnini püspök, kíséretével, a terézvárosi plébániatemplom harangszentelésén

— **Marconi válópere.** *Rómából* írják: Gasparri bíboros most terjesztette a szentszéki bíróság (Sacra Rota) elé Marconi válási kérvényét. A világhírű feltaláló először a westminsteri érsekhez fordult azzal a kéréssel, hogy válassza őt el feleségétől, Beatrice O'Brientől. A westminsteri érsek utalta azután a Rota elé az ügyet. A szentszéki törvényszék egyelőre még nem kezdte meg az ügy érdemleges tárgyalását.

— **Cselényi Walleshausen Zsigmond kiállítása.** A sok műteremkiállítás közül kiválik *Cselényi Walleshausen* Zsigmond munkáinak felvonultatása. Cselényi mint dekoratív művész kezdte, azután a formák titkait kutatta, legújabb olajfestményeiben leegyszerűsített eszközökkel igyekszik hatni. Egy szép balatoni tájképe, női portréja és több elmélyült arcképe bizonyíték arra, hogy művészetének újabb állomásán nem hiába tartott egy kis pihenőt. Még érdekesebbek új technikájú vízfestményei és grafikái.

— **Elkapta a gép a gyártulajdonos karját.** Ma reggel nyolc órakor arról értesítették a pesterzsébeti mentőket, hogy a *Gudra* Lajos-féle vasárúgyárban súlyos szerencsétlenség történt: a gyár tulajdonosának, *Gudra* Lajosnak *jobbkarját elkapta egy gép és a gyárost csaknem megforgatta. Gudra* Lajost életveszélyes állapotban szállították a Rókus-kórházba.

— **A bálkirálynők** diadalukat a »Gre« kozmetikai intézet és fodrászatának köszönik. *Esti kikészítéseink* csodaszéppé varázsolnak. Intézetünkben a legjobb párizsi és amerikai eljárásokkal, a legmodernebb villany- és fénykezelésekkel biztos és szép eredményeket érünk el. Legcélszerűbb a nagy szezón beállta előtt orvosolni a szépséghibákat. Ráncellenes és hámlasztókúrák, speciális helyi fogyasztások. Fodrászati osztályunkon a párizsi téli szezón legújabb kreációit mutatjuk be. Áraink igen mérsékeltek. Váci utca 20., I. 4. Tanítványok kiképzése.

— **Magyar Művészeti Könyvtár.** A dúsan termő magyar művészeti élettel párhuzamosan nem halad megfelelően gazdag művészeti irodalom. Komoly, reprezentans művészeti folyóiratunk csak egy van, a *Magyar Művészet* s csak igen ritkán jelennek meg művészettel foglalkozó könyvek, vagy könyvsorozatok. Pedig a magyar közönségben megvan az érdeklődés, a tanulás vágya. Ezt akarja kielégíteni az az uj vállalkozás, amelynek címe *Magyar Művészeti Könyvtár*, amelynek első három kötete most jelent meg. *Hollósy* Simonnal foglalkozik az első és *Réti* István írta, *Barabás* Miklóst ismerteti a második és szerzője *Szentiványi* Gyula, *Donatellóról* szól a harmadik, írta *Ybl* Ervin. Tudományosan alapos, de szinte novellisztikus érdekességgel megírt könyv valamennyi, szép illusztrációs mellékelettel. A *Magyar Művészeti Könyvtár* első sorozata huszonnégy könyvből fog állani. *Petrovics* Elek *Ferenczy* Károlyról, *Gerő* Ödön *Csók* Istvánról, *Elek* Artur *Koszta* Józsefről, Th. *Gauthier Zichy* Mihályról, *Relle* Pál *Lechner* Ödönről, *Lándor* Tivadar *Székely* Bertalanról, *Fülep* Lajos a Művészet és világnézetről, *Bálint* Jenő *Vaszary* Jánosról, dr. *Klenka* János *Pilotyról* és követőiről, dr. *Gombos* György pedig *Rafaelről* ír egy-egy könyvet, de részt vesz a a munkában a magyar művészi irodalom minden jeles munkása. Gróf *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszter annyira méltányolta a vállalkozás komolyságát, hogy külön rendelettel bevezette az iskolákba, mert eddig a magyar közoktatás meglehetősen elhanyagolta a diákok művészeti oktatását. A *Magyar Művészeti Könyvtár* programja és irógárdája jogossá teszi azt a reményt, hogy a vállalkozás, amely *Bálint* Jenő kezdeményezése, pótolni fogja ezt a hiányt. A könyvtár egyes köteteit igen olcsón árusítják, egy könyv ára tízezer korona, huszonnégy kötetre pedig kétszázezer koronáért lehet előfizetni. Könyvgyüjtők részére külön díszes kiadás készül, ára példányonként ötvenezer korona. A *Magyar Művészeti Könyvtár* könyvei kaphatók *Az Est* könyvkereskedésében.

— **Házasság.** *Fuchs* Éva és *Bodnár* László házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Erdős Zsigmond és *Virány* Andrea f. hó 20-án házasságot kötöttek.

— **Lenin a »Tőke« kamatja.** *Berlinből* írják: Moszkvai ellenforradalmi körökben most érdekes anekdota forog közszájon. Az anekdota arról szól, hogy Lenin, aki tudvalevőleg atheista volt, hogyan jutott be a mennyországba.

Mikor Lenin Szent Pétertől kérte, hogy eressze be a mennyországba, *Szent Péter nem nyitotta ki előtte a kaput, mert félt, hogy kommunista agitációt fog majd folytatni az angyalok között.* Erre a pokolba szállott alá Lenin, ahol nagy örömmel fogadták, később azonban összeveszett Belzebubbal s ezért innen is távoznia kellett. Mikor már Lenin nem tudta, hova menjen, találkozott egy öreg emberrel. Az öreg berakta Lenint egy ládába és vitte fel újra Szent Péterhez:

— Néhány évvel ezelőtt költözött ide egy Marx nevű ember, legyen szíves, küldje ki egy pillanatra — mondotta az öreg ember Szent Péternek és mikor a »Tőke« világhírű szerzője megjelent a mennyország kapujában, az öreg így szólt hozzá:

— Annakidején ön nagyszabású »tőkét« fektetett be a földön. Felhoztam a kamatot, — szólt az öreg és bedobta a ládát a menyország kapuján.

WEISZ BÉLA ÉS TÁRSA
Budapest, IV., Bécsi ucca 2.
nagy karácsonyi vásár
utolsó hetének szenzációsan leszállított árai
Japonais-selymek valódi, minden színben, 92 cm széles, mtr.... 56 ezer
Ruha crepe de Chine kitünő minőség..... 76 ezer
Mintás foulard-selymek legújabb minták..... 75 ezer
Bélés brokátselyem kitünő minőség..... 70.000 72 ezer
Cord-bársony eredeti francia, minden színben .. 52 ezer
Mosómarocain eredeti francia, legújabb minták ..... 18 ezer
Schottis szövetkelmék kitünő minőség, ... 29 ezer
Hímzett crepp eredeti francia, 100 cm széles..... 29 ezer
Mintás mosócreppek 80 cm széles ..... 14 ezer
Gyapjúeolin 100 cm széles, eredeti francia ..... 68 ezer

Hálószoba legfinomabb műbútor cseresznyefából, elsőrendű munka, sürgősen eladó Klein műasztalosnál, Hajós ucca 9. sz. az Operánál

Cementipari gépek és formák
Szántó és Beck mérnök speciális gépgyárában
Budapest, X. ker., Gyömrői út 76-78. szám
Telefon: József 90—34, József 50—88
Kérjen árajánlatot

Herceg Esterházy Pál
rábaközi húsárugyára
Kapuvár (Sopron megye)
gyártja az összes hentesáru cikkeket, finom felvágot különlegességeket.
Prágai módra készült gyógysonkái a balatonfüredi orvoskongresszuson általános elismerést nyertek.
Képviselet minden nagyobb városban!
Vezérképviselő:
Csányi Péter
Budapest, Bulyovszky ucca 12.
Árjegyzék kívánatra bérmentve
A Rábaközi Húsárugyár kiváló gyártmányait az ország minden jobb hentesáru és csemegeüzletében kaphatók

HA A GAZDA PESTRE JÖN
ELSŐ DOLGA MEGVÁSÁROLNI A CSODÁLATOS Aladdin LAMPÁT IV., MOLNÁR UCCA 21. ALATT

ZONGORÁT MODERN GRAMOFONT
Sternberg
KIR. UDV. HANGSZERGYÁRBAN, VII., RÁKÓCZI ÚT 60. SZ.

ZSÁK, PONYVA
SCHLESINGER ÉS TÁRSA
V., PERCZEL MÓR UCCA 2. SZ.

Boschán Henrik Fiai
újpesti cipőgyár
rámánvarrott férfi- és gyermekcipőt

HART-PARR
traktort vásárol, mert az a legjobb, legolcsóbb és legtartósabb traktor!
Fehér Miklós Gépgyár Rt.
Budapest, V, Váci út 80

REIMAN-NAL VESZ RENAULT AUTÓT 88 MILLIÓÉRT
V., VÖRÖSMARTY TÉR 3. SZÁM

RÁDIÓT
Barta és Társánál
vásárol, VI., Podmaniczky ucca 39.
Karácsonyig lényegesen leszállított árak!

PNEUMATIK
Autófelszerelések
Ford-alkatrészek
NAGY JÓZSEF
Andrássy út 34. sz. Telefon 21—97

Hol iható a legjobb uzsonnakávé füstmentes levegőben?

HT
HERZ LINOLEUM
Király ucca 13
Higiénikus padló-linoleummal való bevonó legolcsóbban, szakszerűen, minden színben és mintákban
Kérjen árajánlatot

ESTÉRE A KAMARA CORVIN MOZIBA MEGY
HÁZIZENE
Hungária-ban fürdik, felfrissül
Nagy Sándor éttermei-ben zenés színházi vacsora, tánc
Elegáns, olcsó szobák
SZÁLLODA

Ez a hely a Magyar Borház, Wien I., Spiegelgasse 10 részére van fentartva
Naponta magyar ételkülönlegesség! Kitünő konyha!
Elsőrangú borok a Magyar Kir. Állami Pincegazdaság, Budafok, pincészetéből.

Jelentés Churchill beszédéről

New Yorkból jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A Harward-egyetemen *Churchill* miniszterelnököt hétfőn díszdoktorrá avatták. Az avatási szertartás után *Churchill* 25 perces beszédet mondott.

— Az útnak olyan szakaszához értünk — mondotta a többi között —, ahol nem lehet megpihenni. *Vagy anarchia fog uralkodni a világon, vagy a rend.* Azon az úton, amelyen Amerika halad, hű bajtársként követi őt a brit világbirodalom. *Törvény, nyelv és irodalom közös tényezője* olyan faktor, amely az Óceán két partján élő két nagy nép életében *dominál jellegű.*

Churchill ezután röviden érintette a legutóbbi szövetséges megbeszéléseket. A szövetséges bizottság *valamennyi anyagi erőforrás felett szabadon rendelkezik*, mintha nem több, hanem *egyetlen államnak* lennének a birtokában. Természetesen vannak kérdések, amelyekre nézve a vélemények eltérőek voltak, de a szövetséges vezérkarok állandó szoros együttműködése kitűnő eredményeket hozott. *Egyenesen badar vagy őrült dolog lenne, ha a háború végeztével egyszerűen leszerelnék az életrehívott egész hatalmas gépezetet.* Éppen ellenkezőleg, ezt a gépezetet *a háború után is, még pedig sok esztendőre fenn kell tartani.*

Churchill emlékeztetett *Bismarcknak* egy kijelentésére, amely szerint a XIX. század végének *uralkodó faktora az a tény volt, hogy Anglia és Amerika népe ugyanazt a nyelvet beszéli. Bismarcknak* igaza volt és a közös nyelv *egy napon talán közös polgári kapcsolatok létesítésére vezethet.* Nincs semmi ok, hogy ne lehetne ezt a közös nyelvet *a földkerekségen tovább terjeszteni.* Néhány hónappal ezelőtt az angol kormány bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására. A leegyszerűsített angol nyelv, az úgynevezett „basic english" rendkívüli mértékben hozzájárulhat *az emberiség nemzetközi nyelvének megteremtéséhez*, a nemzetek kapcsolatainak megszilárdításához és a béke fenntartásához.

Beszéde végén *Churchill* megemlítette, hogy eddig a világ biztonságának biztosítása érdekében a legkülönbözőbb módokat dolgozták ki. A Nemzetek Szövetsége csődöt mondott, mert előbb csorbanhagyták, azután elárulták. *Létesíteni kell egy erős és az előbbinél hatásosabban működő világintézményt*, hogy biztosítsa a békét és megakadályozza a jövő háborúját.

Montgomery az utánpótlásról

Zürichből jelenti a *Bud. Tud.:*

Az angolszászok délcalabriai partraszállásával kapcsolatban *Montgomery* tábornok kijelentette — közli egy jelentés a tábornok főhadiszállásáról —, hogy nincs szándéka az ék-taktikát követni.

— Olaszországban még hosszú utat kell megtennünk és balgaság volna az utánpótlási vonalak egyidejű kiépítése nélkül előrehaladni, hogy hirtelen erős ellenfél bukkanjon fel.

Hangoztatta, ha az előnyomulás üteme bármely íróasztali bíráló előtt *lassúnak* is tűnne fel, meg kell állapítania, hogy más részről csapatainak vesztesége csekély. *A csapatparancsnok nem csupán a győzelemért felelős* — mondotta —, *hanem katonáinak életéért is.* Álláspontja ugyanis az, ha a 8. hadsereg és az ellenfél között összecsapásra kerül sor, ne kelljen túlságosan kiterjesztett utánpótlási vonalakkal, félig kimerült csapatokkal a harcot felvenni.

Változások a római német nagykövetség élén

Rómából jelenti a *Stefani:*

A lapok értesülése szerint a római német nagykövetség első titkára, *Bismarck* herceg helyére, aki néhány éve töltötte be ezt a tisztséget, Rudolf *von Hahn* tanácsost nevezték ki. Rudolf *von Hahn* fontos diplomáciai küldetésben volt Prágában és Németországot képviselte a tuniszi bejnél az olasz—német megszállás idején. *(MTI.)*

Cáfolják, hogy Cianót letartóztatták

Rómából jelenti az *NST:*

A *Corriere della Sera* „Hamis jelentés Ciano letartóztatásáról" rövid római hírt közöl, amely a következőket mondja: „Az egyik torinói lapban megjelent hír *Ciano* megtalálásáról és letartóztatásáról, teljesen alaptalan."

Grandi Dél-Amerikába utazott

Zürichből jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

Mint a *Svájci Távirati Iroda* Chiassóból jelenti, olasz lapok arról számolnak be, hogy *Grandi* családjával együtt elhagyta Olaszországot és Dél-Amerikába megy. Illetékes olasz körökben erélyesen cáfolják, hogy *Grandinak* valamiféle hivatalos megbízása van.

Galeazzi és Fiumi londoni és washingtoni küldetéséről

Rómából jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

A *Messaggero* beszámolót közöl a vatikáni küldötteknek londoni és amerikai útjáról. A lap megállapítja, hogy *Galeazzi* és Clemente *Fiumi* utazását egy egész sereg nem megbízható híradás vette körül. Clemente Fiumi az amerikai bankköröknek volt képviselője Olaszországban és amikor *Gasparri* bíboros volt az államtitkár és egy amerikai bankérdekeltségtől nagyobb kölcsönt vettek fel. Fiuminak nagy szerepe volt a kölcsön felvételét megelőző tárgyalásokban. Jelenleg mint a Szentszék pénzügyi szakértője dolgozik a Vatikánban Galeazzi mérnökkel karöltve. Fiumi és Galeazzi most azért ment külföldre, hogy *orvosszereket vásároljon* a Vatikánnak és megszerezzék *az ehhez szükséges pénzt.* Sem az egyik, sem a másik útjának *nincsen politikai jellege.* Mind Galeazzi, mind Fiumi *vatikáni diplomáciai átlevéllel van ellátva.*

A háborús helyzettel foglalkozott a bíborosok ülése Rómában

Rómából jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

Mint a Vatikánból jelentik, szeptember 6-án délelőtt 10 óra 30 perckor *Maglione* bíboros államtitkár elnöklete alatt ülésre ültek össze a Rómában tartózkodó bíborosok, számszerint tizennégyen. Az ülés két óra hosszat tartott. A tanácskozások jegyzője Msgr. *Tardini* helyettes államtitkár volt.

Mint az előző hasonlóan üléseken, ez alkalommal is a legteljesebb tartózkodást tanusítják a Vatikánban.

Jól értesült körökben azonban tudni vélik, hogy mind ezen, mind pedig az előző ülésen a bíborosok tanácsa *a háborús helyzettel* foglalkozott. Az előző ülésen *olyan súlyosnak találták a helyzetet*, hogy elhatározták, hogy az egész világot *könyörgésre, imára hívják fel.* Ez alkalommal a súlyos helyzeten kívül a *Szentatya* szeptember 1-i rádiószózatának a jelentőségével is foglalkoztak, valószínűnek látszik az is, hogy ezen az ülésen különös figyelmet szenteltek azoknak a kérdéseknek, amelyek Olaszország és Róma kapcsolatát világítják meg, különös tekintettel a Szentszéket és Rómát egymáshoz fűző viszonyra.

Cáfolják a Borisz király haláláról és a bulgáriai lázongásokról terjesztett híreket

Szófiából jelenti a *Bolgár Távirati Iroda:*

Egyes külföldi lapok és hírügynökségek újra teljesen légbőlkapott híreket terjesztenek *Borisz* király haláláról és *állítólagos bulgáriai zavargásokról. Borisz* király halála hírének közlése és *Filov* miniszterelnöknek a király utolsó napjairól tett kijelentései után semmi kétség nem lehet a király betegségének sem oka, sem természete felől. Vitán felül megállapították, hogy a királyt bal szívkoszorúerében támadt trombózis ölte meg, ez a közismerten *váratlanul, villámcsapásszerűen jelentkező és végzetes kimenetelű* betegség. Ami pedig az állítólagos zavargásokat és *nyílt lázongásokat* illeti, az egész ország mély fájdalma és az a megindító összhang, amellyel az egész nemzet tökéletes rendben és fegyelemben jutatta kifejezésre nagy szeretetét és ragaszkodását elhúnyt királya iránt — arról az országban tartózkodó külföldiekre is mély benyomást gyakoroit —, mind azt bizonyítja, milyen *képtelenek a rosszindulatú külföldi hiresztelések. (MTI.)*

Kivennénk
1, 2, 3 szobás
Hűvösvölgyben vagy
Zugligetben
„Magas bért fizetünk" jeligére Patak hirdetőirodába, Vilmos császár-út 20.

Okmányait és nemességét
igazolja az
Oskutató Intézet
Budapest, VIII., Baross utca 10. Tel.: 140-483.

Újabb merénylet Franciaországban

Párizsból jelenti az *Interinf.:*

Evianban a francia néppárt egyik tagját hétfőn orozva agyonlőtték. A tetteseknek sikerült elmenekülniök. *(MTI.)*

A „Schwarze Korps" cikke a „mekegők" ellen

A *Schwarze Korps* című nemzeti szocialista hetilap legutóbbi számában éles támadást intéz a „mekegők" ellen és több bátorságot követel tőlük. A *Schwarze Korps* többek között a következőket állapítja meg: minden buta fecsegőből és minden veszedelmes álhírterjesztőből, akár akarja, akár nem, az ellenség akarata és szava szól, amely a német népet el akarja pusztítani és amely nem mond le arról, hogy nagy propagandabadjáratával eredményeket érjen el a német népnél. Ha bekövetkezik ellenségeink akarata, akkor a német népet kiirtják, elpusztítják, rabszolgaságba cipelik. „Gondolod-e, hogy veled majd kivételt tesznek?" — teszi fel a kérdést a nemzeti szocialista lap. — „Gondolod-e, hogy a szibériai tundrákon, az internáló táborban külön meleg ágyacskát tartogatnak számodra?"

A *Schwarze Korps* végül megállapítja, hogy „ez a háború a győzelemért vagy a bukásért folyik. Aki nem akarja a győzelmet, bukásunkat akarja. Aki a bukásunkat akarja, az a halálé."

Evolut-könyvelésben jártas
könyvelőket
vagy
könyvelőnőket
és magyar
gyors- és gépírónőket
keres nagy iparvállalat azonnali belépésre.
Őskeresztény, magyar állampolgárságú pályázók kérvényeit kérjük „Részvénytársaság" jeligére vitéz Nagyselyki hirdetővállalathoz, VII., Erzsébet-körút 23.

Róma még nem nyilt város

Rómából jelenti az *NST:*

Mivel az ellenséges hatalmak részéről eddig *nem adtak formailag választ* az olasz kormány javaslatára, hogy Rómát nyilt várossá nyilvánítsák, nemzetközi jogilag *Rómát nem lehet még nyilt városnak tekinteni* — jelentették ki hétfőn este mértékadó római helyen.

Ezzel a közleménnyel egyidejűleg illetékes olasz helyen részleteket közöltek azokról az intézkedésekről, amelyeket olasz részről tettek, hogy Rómának nyilt város jelleget adjanak. Eszerint az olasz kormány augusztus 23-án az ellenséges hatalmaknak, valamint az összes érdekelt kormányoknak jegyzéket küldött, amelyben ismertette ezeket az intézkedéseket. Ezek közé az intézkedések közé tartozik az összes védelmi berendezések eltávolítása, továbbá az a rendelkezés, hogy a római légvédelmi ütegeknek megtiltották a tüzelést és az olasz vadászrepülőknek megtiltották, hogy Róma fölött ellenséges repülőgépeket megtámadjanak. *A legsúlyosabb és legfontosabb probléma a vasúti forgalom kérdése volt.* A jegyzékben az olasz kormány közölte, hogy a jövőben *csapatokat vagy hadianyagot Rómában nem raknak ki vagy be*, de a város élelmiszerellátása érdekében az *átmenő forgalom a római vasútvonalakon továbbra is megmarad.* Rámutattak továbbra arra, hogy *az összes olasz és német parancsnokságokat Rómából elhelyezték.* Róma jelenleg nem védett város és nincsenek katonai berendezései. A városban csupán a rendes helyőrség marad. A jegyzékkel együtt, amelyet, mint védőhatalom, Svájc közvetített, az olasz kormány egyidejűleg térképet is küldött, melyen vörös vonallal jelölték meg Róma városának azt a részét, amelyet nyilt várossá akarnak nyilvánítani. Ez a vörös vonal magában foglalja Róma egész városát és számos történelmi épületet, palotát és templomot. Beletartozik ebbe a megjelölt területbe elsősorban a Vatikánváros és nagy környéke. A város délkeleti szélén beletartozik a történelmi nevezetességű Via Appia Antiqua, Cecilia Metella híres síremlékével. Róma repülőtereit viszont a jelzett terület nem foglalja magában.

Berlini tudósítónk telefonjelentése

Berlin, szeptember 7.

(A „Magyar Nemzet" berlini tudósítójának telefonjelentése.) A Wilhelmstrasse katonai köreinek legutóbbi véleménye a nyári offenzíva lassú és fokozatos ellanyhulására vonatkozóan, korainak bizonyult. A keddi német sajtóból ugyanis arra kell következtetnünk, hogy a Donec térében — így jelölik meg a most folyó hadműveletek fő fészkét — ismét teljes erővel tombol a harc. A *Völkischer Beobachter* hosszú idő óta először használja megint a „hősies ellenállás" kifejezést a német csapatok magatartásának megjelölésére.

De egyéb sajtótermékek helyzetjelentései és katonai körökből kapott értesülések is amellett tanuskodnak, hogy a német ellenállás, a német védelem próbája, legalább is az említett szakaszon, még mindig nem ért véget. A Wilhelmstrassen ennek ellenére fölöslegesnek tartják kitérni az offenzíva ellanyhulására vonatkozóan legutóbb ugyanitt elhangzott véleményre. Mértékadó körök ugyanis az időjárási viszonyokkal érveltek, amikor a keleti front megszilárdulása mellett foglaltak határozottan állást. A szovjetet tartalékai és készenlétbe helyezett erői alapján továbbra is képesnek tartották a támadás folytatására. Egyedül az időjárás az oka tehát, hogy egyes német katonai körök megállapítása korainak bizonyult.

Valószínűleg ez a magyarázata annak, hogy a Wilhelmstrasse rendkívül óvatos a keleti fronttal kapcsolatos keddi megállapításokban. Szmolenszknél az ellenséges nyomás csökkenéséről beszélnek, amellett azonban erősen kihangsúlyozzák, hogy ez kizárólag a jelenre vonatkozik és nem zárják ki a harcok folytatását a jövőben.

A német légelhárításnak ismét erős napja volt a hétfő. Ez tűnik ki a hadijelentésből. A délelőtt folyamán erős amerikai kötelék támadta meg Stuttgartot és Strassburgot, az éjszaka folyamán pedig angol bombázók megtámadták Münchent. Az angolok, hivatalos német becslés szerint, mindkét alkalommal a szokott méretű légi erővel támadtak. A támadásokkal kapcsolatban félhivatalos körökben hangsúlyozzák az áldozatok csekély számát. Sem a Strassburg és Stuttgart ellen intézett nappali, sem pedig a München ellen végrehajtott éjszakai támadás nem jutott kibontakozáshoz. A német vadászok nagyarányú bevetése ugyanis megakadályozta a tervezett támadások teljes mértékű keresztülvitelét.

B. S.

Zürichi tudósítónk telefonjelentése

Zürich, szeptember 7.

(A „Magyar Nemzet" zürichi tudósítójának telefonjelentése.) A nap politikai eseménye, melyet egyes hírszolgálati irodák a háború egyik legnagyobb politikai eseményének mondanak, azok *a csaknem konkrét formában tett javaslatok*, amelyeket *Churchill* a Harvard-egyetemen tartott beszédében *Amerikának tett.* Úgylátszik — mondták hétfőn este washingtoni diplomáciai körökben —, *Roosevelt* és *Churchill* a mult napokat mégsem csupán halászattal és horgászattal töltötte, hanem *egy nagyarányú társas viszony kialakításáról volt szó*, amely egyaránt vonatkoznék katonai, politikai és gazdasági együttműködésre, mégpedig *európai vonatkozásban is.* Meglepő határozottsággal figyelmeztette Churchill Amerika népét: „Nincs igazi nagyság felelősség nélkül", majd „Amerika népe nem vonhatja ki magát a felelősség alól." Churchill szerint: „Saját biztonságunk és az egész világ jövő biztonsága érdekében a háború után is teljes mértékben fenn kell tartani Amerika és a brit birodalom együttműködését." Akármilyen háború utáni rendet dolgoznak is ki, egy sem fog jól és biztosan működni, ha a brit és amerikai nép továbbra is nem fog együttműködni. „Amíg mi együtt vagyunk — mondotta tovább Churchill —, semmi sem lehetetlen."

Newyorki jelentés szerint Churchill beszédét mindenütt élénken tárgyalják. A vezető amerikai lapok szerint Churchill nem kevesebbet ajánlott, mint állandó társasviszonyt, közös állampolgárságot és egy tartós katonai szövetséget arra is, hogy *Európát a káosz és anarchia ellen biztosítsák.* A beszéd abban az időpontban hangzott el — írják a lapok —, amikor a háború utáni problémákat Amerikában is élénken vitatják. Az angol miniszterelnök — írja az egyik hangadó newyorki lap — hatalmas csapást mért az elszigetelődési politika képviselőire.

Nem lenne meglepő, ha Roosevelt legközelebbi beszédében tovább szőné a Churchill által felvetett témát, bár ő valószínűleg „elővigyázatosabban" képviseli ezeket a nézeteket, mint a „vakmerő Churchill".

*

Washingtoni jelentés szerint *Marshall* tábornoknak, az amerikai hadsereg vezérkari főnökének az Anglia felől Európa ellen operáló szövetséges inváziós hadseregek főparancsnokává való kinevezése közvetlenül küszöbön áll. Az egyik hírügynökség szerint ez a tény arra vall, hogy maguk a hadműveletek sem késnek már sokáig. Az amerikai hadügyminisztériumban nem voltak hajlandók felvilágosítást adni e hírről.

*

A hétfőn nyilvánosságra jutott elhatározás, mely szerint a Földközi-tenger menti hadműveletekkel kapcsolatos kérdésekben való közös eljárásra amerikai—angol—szovjet komité alakul, élénk visszhangot keltett a londoni sajtóban. A lapok szerint a szovjet bevonása által biztosítva lesz az egységes eljárás. A Földközi-tenger menti akciók összefüggésben állanak a Balkánnal is.

Az október 16-án kezdődő uj osztálysorsjáték nyeremények
nagy mértékben felemelték. Ezáltal egy sorsjeggyel nyerhető szerencsés esetben 1 millió, vagy 600 ezer, vagy 400 ezer, vagy 200 ezer stb., stb. pengő. Összesen
több mint 15 millió pengő nyeremény kerül kisorsolásra.
Sorsjegyek osztályonként: Nyolcad 5.— P, negyed 10.— P, fél 20.— P, egész 40.— P

annál fontosabb tehát a szovjettel való együttműködés.

Kedd délben érkezett londoni jelentés szerint az angol—amerikai—szovjet földközitengeri bizottság székhelyét a Földközi-tenger közelében levő egyik városban, az egyik verzió szerint *Kairóban* üti fel. Ha a bizottság jól funkcionál, hasonló hármas bizottságokat létesítenek más területek számára is. Tervbe vették továbbá egy csúcsbizottság létesítését, amely messzemenő felhatalmazásokkal rendelkezik.

★

A délolasz hadszíntérről érkezett jelentések szerint *Montgomery* csapatai egyelőre folytatják a kisebb utóvédek ellenállásának leküzdését. Hírek vannak arról, hogy tengelycsapatok dolgoznak a Pizzóból Soveratóig húzódó védelmi vonal megerősítésén. Montgomery kedden délelőtt vezérkarával együtt Palmiba érkezett. A tengelycsapatok utóvédei Cittanuovánál harcban állanak Montgomery egyik csapatoszlopával. A Gioja-öböl előtt brit cirkálók jelentek meg és a hajóágyúk tüzelnek a Cap Vaticano parti ütegeire és erődítéseire. Amerikai és angol bombázórajok folytatják támadásaikat Észak-Calábria, Salerno, Nápoly vidéke és Bari tartománya ellen, míg német repülőrajok Bizerta vidékét bombázzák.

★

Hivatalos washingtoni jelentés szerint *MacArthur* amerikai és ausztráliai csapatai egyre nagyobb légi kötelékek támogatásával folytatják Új-Guinea két fontos japán támaszpontjának, Laenak és Salamauának ostromát. Hétfőn éjszaka ejtőernyős kötelékek szálltak le Lae határában. Ugyanakkor bombázórajok négy órán át a Lae körül lévő japán védelmi övezetet támadták. *MacArthur egy repülőerőd fedélzetéről nézte végig a támadást*

SZEPTEMBER

MAGYAR SZEMLE

Szerkesztőbizottság:
GRÓF BETHLEN ISTVÁN elnök
SZEKFŰ GYULA alelnök

Ma és száz év előtt SZEKFŰ GYULA
Az Egyesült államok háború utáni politikája TÖRÖK ÁRPÁD
Carr és Voigt BORSODY ISTVÁN
Sufflay Milán és az új horvát nacionalizmus MORTIGIJA TIASZ
A hadifoglyok AUER GYÖRGY
Szegény ország, szegény nép UJLAKI NAGY ÁRPÁD
Új magyar zeneművek PRAHÁGS MARGIT
Külpolitikai szemle GOGOLÁK LAJOS
Giuseppe Delogu PÁSZTORYNÉ ALGSUTI KATALIN
Új könyvek

Szerkeszti:
ECKHARDT SÁNDOR

MAGYAR SZEMLE TÁRSASÁG
Budapest V., Vilmos császár-út 28

Előfizetési ára
magánszemélyeknek
évi 12 pengő

Párizsi tükör

Párizs, augusztus.

(*A „Magyar Nemzet" tudósítójától.*) Három szörnyeteg a párizsi színpadokon, a záródó szezónban. Három, egymástól mindenben tekintetben elütő szörnyeteg.

Az egyik: *Jean le Stropiat*, ama bizonyos Sánta János, akit Dante énekelt meg a „Pokol"-ban V. énekében s akiről az ő nyomán Silvio Pelicco írt 1815-ben, egy tragédiát. Később Gabriel D'Annunzio is hozzányúlt ehhez a témához és még mások is, főleg opera-librettisták. Egyszóval: a *Jean le Stropiat* című drámának tárgya Francesca de Rimini szomorú szerelmi története. Mint tudjuk, Ravenna ura kénytelen leányát legyőzőjének, Giovanni Malatestanak adni feleségül, noha Francesca annak öccsét, a szép Paulo-t szereti. Ez a házasság nem tépi szét a gyöngéd viszonyt s a torz, sánta János féltékenységi dühében áldöfi a szerelmeseket.

Adrien Trahart, fiatal francia író erre, a rútságból táplálkozó alsóbbrendűségi komplexusra építi fel a dráma motívumát. A téma színpadi s a fiatal író sok tekintetben sikerrel birkózik meg a feladattal, amelyre vállalkozott.

A darabot egy ifjú színészgárda mutatta be a Théâtre de éna-ban s most sikerrel folytatja a Comédie des Champs Elysées-ben.

Sánta János kegyetlen bosszújában valóban szörnyeteg. A história klasszikus íze mégis mintegy fátyolfüggönyön át láttatja. Jean le Stropiat testi fogyatékosságából eredő, keserű dühe mögött emberi indulat forrását leljük.

Nem mondható ugyanez *Stève Passeur* szörnyetegéről, a „La Visiteuse" intrikáját irányító férfi-szereplőről. A divatos színpadi szerző, akinek évadonként legalább két darabja fut a párizsi színházakban, aligha írt valaha is papirosszagúbb *életképet*. Nincs a darabnak egyetlen őszinte hangja, egyetlen elfogadható vagy elhihető jelenete, noha az író szándéka kétségkívül az volt, hogy a kieszelt lelki bonyodalmat a reális élet kereteiben bogozza ki drámává.

A darab meséje — mert ebben a darabban nincs szemünk láttára fejlődő cselekmény — röviden ez: Egy fiatal munkásházaspár és a férfi fivére együtt él egy külvárosi munkáslakásban, szegényes viszonyok között, mert a két fivér valami találmány tökéletesítésére áldozza minden keresetét. Egy este betoppan hozzájuk egy váratlan látogató, egy előkelő származású kalandornő, aki csak úgy vaktában csöngetett be, hogy elrejtőzzék gazdag barátja elől, akivel nem tud tovább élni s aki most is nyomon követi. A gazdag barát persze rátalál. Szóváltás, kérlelés, fenyegetés. Semmi sem használ. A nő visszaadja az értékes ékszereket s a munkáscsaládnál marad. Maga is munkásnő lesz és... természetesen a nőtlen fivér asszonya. Közben azonban megcsalja barátját annak saját fivérével. Erről az újabb szerelemről csak úgy tudomást veszünk. A gazdag gyáros minden felvonásban megjelenik s megkísérel visszaszerezni a nőt, aki nélkül — mint mondja — nem tud élni. Miután több sikertelen kísérletet tesz, az utolsó felvonásban egyszerűen mitgöleti magát a fiatal munkással. (Kíméletességből a gyilkolás a szomszéd szobában és nem a színen megy végbe.) Itt kezdődik a bonyodalom megoldása: A gazdag férfi, akinek nem volt lelki ereje ahhoz, hogy saját kezével vessen véget életének, avagy hogy lemondjon a kalandornő birtoklásáról, ravasz módon gondoskodott arról, hogy egy levél érkezzék, amelyből az asszony is, meg a sógor is megtudják, hogy a kalandornő a férjjel is kikezdett. De ez nem elég. Egy úr egy csekket hoz elölegül a két fivér találmányára, de csakhamar kiderül, hogy ez az úr detektív, aki voltaképpen azért jött, hogy a gyilkosságot felfedezze. Sőt! Megtulálja a meggyilkolt aktatáskáját is másfélmillióval bélelve. Elegendőnek látszó bizonyíték a rablógyilkosság vádjához... Mindezt a meggyilkolt gazdag úr rendezte így bosszúból. Egyszer meg is mondta nyílt színen, hogy ő sokkal ravaszabb fickó, semmint gondolná róla az ember s ezenkívül aktatáskáját állandóan bizonyos feltűnéssel hordozta magával.

Ime egy szörnyeteg bosszúja. A baj ott van, hogy Stève Passeurön kívül senki sem hiszi el, hogy ilyen is élhet a földön. Legalább is nem, mint emberi dráma hőse. De még ez se volna végzetes baj, ha Passeur el tudná hitetni, emberivé tudná tenni a bosszúálló férfi figuráját. Csakhogy abból, hogy egy keserű, szenvedő s bosszút lihegő ember hogyan sodródik tehetetlen vergődésében ilyen ördögi megoldás felé, semmit sem mutat meg az író. Mindezt a drámai lehetőséget azzal a „trükkel" véli pótolhatni, hogy — mint egy ügyes bűnügyi regényben — csak az utolsó percben derül ki a szörnyeteg bosszújának titka... no meg azzal, hogy a kalandornő a végső pillanat drámai csöndjében fátyolos hangon rebegi: „... és mégis, a mi számunkra ez egy szerelmi történet volt...!"

Nem! Nem szerelmi történet ez, hanem egy szörnyen rossz színdarab. Nem tudja megmenteni, hogy René Dary ember figurát alakított a gyilkos munkásból. A kalandornő alakja elmosódott kontúrú, vizenyős. Talán Germaine Mermoz tudott volna ebből a szerepből, dacára Passeurnek, élő asszonyt kreálni.

Germaine Mermoz azonban ugyanekkor a Vieux Colombierben játssza „Edith"-et, ezt a harmadik szörnyetegét a párizsi színházi évadnak. Ellentétben Passeur darabjával, „Edith" a szezón egyik legjobb darabja: szerzője *François Jeantet*, s mindössze négy szereplője van. Duók, triók és quatuorok váltakoznak a színpadon, állandó belső feszültségben.

Edith és férje, a fiuk és annak fiatal felesége közös fedél alatt élnek. Edith alaptalan féltékenység rabja. Azt képzeli, hogy férje házasságuk kezdete óta állandóan megcsalta s jelenleg is azért színlel beteges állapotot, hogy ez ürüggyel távol tarthassa magát tőle. Féltékenysége annyira megy, hogy saját menyét is meggyanusítja, s ezért lépéseket tesz, hogy fiát hivatali minőségében más városba helyezzék át. A fiatalok védekezni próbálnak az áthelyezés ellen, ami csak fokozza Edith gyanuját. A fiatal asszonnyal elhiteti, hogy apósa szerelmes bele, saját fiának azt bizonyítgatja, hogy kis felesége apjának a szeretője. Másrészt férjét mindenáron rá akarja venni, hogy valija be csalásait. A férfi abban a reményben, hogy talán ezzel megnyugvást hoz betegesen féltékeny feleségének, beismeri a soha el nem követett csalásokat. Edith megbocsájt nagylelkűen s új élet kezdetét hirdeti. Igen ám, de még mindig marad egy gyanu: saját menyük. Ezt már mégsem vállalhatja a férj. Inkább, keserűségében, enerváltságában a halált választja. Talán azzal megmentheti a többiek nyugalmát. Csakhogy Edith egy szerencsétlen monstrum, menthetetlenül beteg lélek. A megrázó pillanat deliriumában azt is hangoztatja, hogy nem ő miatta, hanem a menye miatt vetett véget nagylelkű gesztussal életének az a férfi, aki pedig hűséges élettársa volt egész házaséletükön át. Edithnek örökös szüksége van arra a tudatra, hogy megcsalják és hogy ezzel alkalma legyen a nagylelkű megbocsájtásra. Még az öngyilkosságot is megbocsájtja az urának.

Ennek a nem mindennapi nőszörnyetegnek torz jellemében azonban az élet realitása lüktet. Kivételesen választott típus és mégis mindennapi valóság.

François Jeantet *Edith*-ben egy nőnemű „cocu magnifique"-t alkotott.

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

A példa

Színészek egymás között újra meg újra azon vitatkoznak, használ-e vagy árt a színésztehetségnek a tanulás meg a műveltség.

A színészethez ösztön kell, semmi más — állítja egyik-másik. — Kezdő koromban sok jóindulatú figyelmeztetést kaptam: — Ne művelődj! Színésznek veszedelem a tanulás! A műveltség megöli az ösztönt! — Példákra hivatkoztak: Szatmárinéra, aki írni-olvasni sem tudott, mégis egyik legnagyobb művésznője volt az országnak; X. meg Y. úrra vagy hölgyre, aki nagyon művelt és mégis nagyon rossz színész.

A színészethez csakugyan ösztön kell. Nem vitás, hogy elsősorban az kell. Ahogy az énekesnek minden mást megelőzőn hanganyagra van szüksége, az akrobatának pedig izomerőre. Azonban ez csak alap. Fontos, nélkülözhetetlen. De csak alap. Az énekesnek tovább kell képeznie hangját, az akrobatának állandóan edzeni kell izmait. Ennek is, annak is szüntelenül csiszolnia, olajoznia kell mestersége eszközeit. Különben nem boldogul.

A színész műveltség nélkül is megél. Tehát bátran vallhatja azt a kényelmes elméletet, hogy a tanulás árt az ösztönének. Boldogan hivatkozik példákra, örömest elhiszi, hogy X. meg Y. rossz színésznek a műveltség ártott meg és hogy Szatmárinét a kultúrától meg nem fertőzött ösztönének köszönhette karrierjét.

A tehetségtelen színészen nem sokat segít a műveltség, ez bizonyos. Az agymunka nem helyettesíti az ösztön erejét. De az örök példa, az analfabéta Szatmárinét kétségtelenül remek színésznő marad akkor is, ha megtanul írni-olvasni.

Én is ismertem egy színésznőt, egy árászi ácsmester lányát, aki semmiféle iskolába nem járt. Aztán megtanult írni-olvasni, mégis nagy színésznő lett belőle. Az ország egyik legnagyobb színésznője. Sőt Herczeg Ferenc azt írta róla: „Ha nem magyar nyelven játszott volna, amelyet valaki egy alkulofmal „privát nyelvnek" nevezett, a világ legnagyobb tragikája lett volna."

Ez a színésznő Jászai Mari volt.

Hivatkozzunk az ő példájára is!

Ó hogyan vélekedett arról, hogy használ-e vagy árt a színésznek a tanulás?

Megfelelhetnék rá, véleményét számtalanszor hallottam. De hitelesebb a válasz, ha saját tömören, szabatosan megfogalmazott mondatait idézem:

„A színház volt az életem célja. Csak azért éltem, amire a színpadnak szüksége volt: a tanulásért. Mindig tanulok. Mindig elégedetlen vagyok önmagammal, csiszolom testemet-lelkemet. A színésznek mindent ismernie kellene, amit emberi elme a világ kincstárába összehordott. Ismernünk kell és szeretnünk kell minden művészetet, ha az igaz és a szép iránt való érzékünket tökéletesen ki akarjuk művelni. Ismernünk kell a szobrászatot a formáért, a festészetet a színekért, a zenét a hangok összhangjáért."

500 P jutalom

annak aki a Tisza Kálmán-tér, Dologház utca, Fiumei-út, Baross-tér, Hernád-utca útvonalán

elveszett aktatáska

tartalmát, mely reá nézve értéktelen iratokból áll, visszaszolgáltatja. STRASSER GIÁNOZÓ, Tisza Kálmán-tér 10. Telefon 137-074, 132-697.

Bármerre járt, bármit látott, mindenből tanulni akart. Mint a festő, aki sebtében elkapott mozdulatokat rögzít meg a vázlatkönyvében, hogy alkalomadtán nagy kompozícióba illessze bele, úgy raktározott el ő is jól megfigyelt mozdulatokat, hogy ezekkel is emberibbé tegye szerepeit. Egyszer egy parasztasszony, amikor búcsút intett Jászai kocsija után, két karját vállból felemelte és háromszor meglendítette. Ennek a mozdulatnak pátosza annyira megragadta Jászait, hogy az „Aranyember" Terézájában felhasználta. „Nem tudom, eltalálom-e ezt a mozdulatot" — jegyzi fel róla a naplójába.

Szünetlenül tanult és szüntelen elégületlenség kínozta: „Lassan, nagyon lassan birtam a *különböző* érzések kifejezését megtanulni és mikor már megtanultam, mennyi idő és gyakorlat kellett hozzá, hogy alkalmazni tudjam és merjem! Nagyon lassan gyült a műveltség és ennek gyümölcse, a tudás." „Oly magas mértéket szabtam magamnak, hogy mindig alatta kellett maradnom. Ezért álltam mindig harcban magammal. A műveletlenség, a későn-fejlődés kínozott."

Ugyancsak Herczeg Ferenc írja Jászai Mariról: „Olthatatlan kultúrszomj emésztette." Hogy milyen heves volt ez a kultúrszomj, azt leghívebben 1899 február 13. napjáról szóló feljegyzése mutatja meg: „Holnap kezdem meg az olasz nyelv tanulását. Ötven esztendős koromban. Most, hogy öregszem, belátom, hogy igazi tiszta élvezetet, a természeten kívül, csak Olaszországban fogok még találni... Hat hét óta hévvel tanulok zongorázni. Két órát is elülök naponként a zongoránál. Hogy sajnálom az emberekkel eltöltött, elvesztegetett sok szép időt! Menyit tanulhattam, gondolkozhattam, sétálhattam volna az alatt. De ezentúl amennyi időt megmenthetek magamnak, azt nem pocsékolom másra."

Ilyen följegyzéseit olvashatjuk könyvekről:

„Szerettem a könyveket és kíváncsi voltam mindenikre, mint a szerelmes a szeretőjére." „Amióta megérkeztem a könyvekhez, már nem oly szívfacsaró érzés az egyedüllét." „Édes Brockhaus! Talán a legszebb napom volt az, amelyen téged fölfedeztelek." „Tolsztoj barátommá lett. Nem hittem volna, hogy könyvön keresztül írót ennyire meg lehessen szeretni. És ilyen eleven forró hálát lehessen érezni iránta! Nem is vallásos könyvét olvastam, hanem a *Háború és béké*-t. Ez olyan tiszta öröm volt nekem, mintha egy szerető apa kézenfogott volna és az én mindennapi, homályos és tüskés utamon, amelyen ébredésemtől lefektemig kínosan tapogatódzva kell botorkálnom — átröpített volna a világosságra."

★

Vésse emlékezetébe a ma és a holnap színésznemzedéke, amit ötvenéves színészi jubileumán mondott magáról Jászai Mari:

„Nem érdemlek ünneplést. Csak *követésre méltó példa vagyok!*"

Péchy Blanka

Textiláruk az árkormánybiztosság által megállapított árakon. Téli férfiing 14.03, férfizokni 2.95-től, férfi pizsamaöltöny 64.29, műrostmentes prima selyempuplin ing 64.72, tiszta cérnasiffon férfihálóing 63.01, hímzett békebeli Lavablselyem-kombiné 11.22, hosszú női selyempongyolák 70.20-tól, békebeli nyakkendőselyem ruha 62.24-től, tiszta gyapjú férfi és női kötöttáru-raktárunkat feltétlen tekintse meg. Simon Imre luxustextil-cég, Teréz-körút 18.

Küldjünk szeretteinknek
a téli felszerelésű csomagban vegyi-
melegítőzsákocskát
különleges front csomagolásban. Szállítását a tábori posta engedélyezte. Gyártja: Thermo-Calor Vegyi Művek, Budapest, V., Báthory-utca 25. Telefon 126-051.

Iparvállalat hosszabb gyakorlattal rendelkező, keresztény
gyors és gépirónőt
keres. Részletes ajánlatokat fizetési igény megjelölésével „Perfekt B." jeligére kiadóba.

Vidéki iparvállalat keres
pénztári gyakorlattal rendelkező keresztény **adminisztrációs**
tisztviselőt
Részletes ajánlatokat fizetési igény megjelölésével „Hosszabb gyakorlat 39" jeligére kiadóba.

Meghalt Móricz Zsigmond

Móricz Zsigmond, a kiváló magyar regényíró szombaton hajnalban 2 órakor a Herczog-klinikán több napig tartó betegség után elhúnyt.

A közelmult évtizedek magyar irodalmi életének egyik legmarkánsabb és legérdekesebb egyénisége távozott el Móricz Zsigmonddal az élők sorából. Életének útját sok küzködés, kezdeti tévelygés és idegen terrénumokon való bolyongás után szakadatlan munka és igen sok siker jellemezte. Alkotások hosszú sora maradt utána, ezeknek igen nagy, az átlagosnál mindenesetre jóval nagyobb része kiváló alkotás, amelyek meg fogják örökíteni Móricz Zsigmond emlékét. Halála súlyos vesztesége a magyar irodalomnak és az egész magyar életnek is.

Hatvanhároméves korában érte utól Móricz Zsigmondot a halál. Született 1879-ben Szatmár megyében mint egyszerű, barkácsoló parasztember gyermeke. Szülei a debreceni teológiára küldték, ottani tanulmányai közben Debrecenben jelentek meg első írásai. Teológiai tanulmányait hamarosan félbehagyta és jogász lett, azután hírlapíró, először Debrecenben, később Budapesten. Ifjúsága küzdelmekkel és nélkülözésekkel volt tele. Első írásait, amelyek az akkori irodalmi felfogás számára forradalmian új hangot hoztak, mindenhol visszautasították, tehetségét nem ismerték el. Történeteinek paraszti miliője és paraszti hősei, azoknak erőteljes hangja sértették az uralkodó ízlést és megnehezítették az író érvényesülését.

A közfigyelmet csak huszonkilencéves korában tudta felkelteni „Hét krajcár" című novellájával, amely sötét tónusával, megrázó erejével mindvégig egyik legkiválóbb alkotása maradt. A novella a Nyugatban jelent meg és Móricz Zsigmond, aki erőteljes magyarságával, irodalmának népi erejével és zamatával tulajdonképpen nagyon távolesett a Nyugat körül tömörült íróktól, a következő években és évtizedekben csodálatosképpen mind közelebb került ehhez a csoporthoz, sőt annak egyik vezető egyénisége lett. Ezekben az időkben már akadálytalanul jelentek meg rövidebb és hosszabb lélegzetű írásai. Első regénysikere a Sárarany lett, Turi Dani, a földéhes, robusztusan erőteljes parasztgazdának a köztudatba messzemenően átment érdekes figurájával. Sok támadás és kifogás mellett sok elismerés is érte Móricz Zsigmondot a regényért, amelynek sikere adott polgárjogot a magyar irodalomban Móricz Zsigmond erőteljes, realisztikus hangjának.

Nehéz vázolni azokat az utakat, amelyeket Móricz Zsigmond első írásaitól kezdve végigjárt, nehéz tárgyalni azt a kérdést is: egyenesvonalú volt-e emberi és írói fejlődésének iránya, milyen irodalmi, közéleti és politikai ideálokhoz jutott el első, forrongó korszakának gondolatkavargása után. Annyi bizonyos, hogy a Sárarany forrongó realizmusát számos békésebb, kiegyensulyozottabb, részben idillikusan bájos alaptónusu munka követte, de majdnem valamennyi éreztette egy vagy más formában, kisebb vagy nagyobb mértékben a falu társadalmának elégedetlenségét más társadalmi osztályokkal szemben. A Fáklya a vidéki úritársadalom hibáival foglalkozik, a Sárarannyénál mindenesetre tartózkodóbb és tompítottabb hangot. A Galamb papné harmónikusabb, hangulatosabb és tendenciáktól mentesebb írás. Megint sötétebb, pesszimisztikusabb alkotás az Isten hátamögött, azután az író derűsebb hangulatait, talán egész belső világának harmonikusabb alakulását jelzi a Kerek Ferkó, majd a Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Legkedvesebb és legsikeresebb munkája a Légy jó mindhalálig, Nyilas Misi, a debreceni diák kitünően megformált alakjával.

A világháború utáni években fordult Móricz Zsigmond figyelme fokozottabb mértékben a színpad felé. Első nagy sikerét már 1909-ben elérte a Nemzeti Színházban a Sári bíróval, amely egész vígjátékirodalmunk egyik legsikerültebb terméke. A későbbi időkben regényeit dramatizálta Móricz színházak számára, a Buzakalász, a Vadkan, az Urimuri, a Légy jó mindhalálig, a Nem élhetek muzsikaszó nélkül, komoly sikereket jelentettek számára. Közben írt új regényeket is, alkotóereje valóban rendkívüli volt, egészen a legutóbbi napokig állandóan és sokat dolgozott. Irt magasszinvonalú irodalmi tanulmányokat és cikkeket is, legjobb alkotásai azonban talán mégis azok a hosszabblélegzetű novellák, amelyeknek egyike-másika valóban remekműnek nyilvánítható.

Vasárnap korán hajnalban leányfalusi otthonában lett rosszul Móricz Zsigmond: agyvérzést kapott. Hétfőn este hozták be a mentők Budapestre a Herczog-klinikára, állapotát orvosai mindjárt kezdetben igen súlyosnak minősítették. Mellette voltak leányai, Móricz Virág és Lili, az író azonban az elmult napokat önkivületi állapotban, vagy álomban töltötte, állapota a leggondosabb ápolás ellenére sem akart javulni. Pénteken kedvezőtlen fordulat következett be betegségében és szombaton hajnalban Móricz Zsigmond meghalt. Halálának hire őszinte részvétet keltett az országban mindenütt. Temetése valószinüleg hétfőn délután lesz.

Dr. Konkoly-Thege államtitkár Kolozsvárott

Kolozsvár, szept. 5.

Dr. Konkoly-Thege Sándor földmivelésügyi államtitkár, dr. Balogh Vilmos miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltségének vezetője kíséretében pénteken Kolozsvárra érkezett. A pályaudvaron az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület részéről vitéz Szász István igazgató és dr. Solthy Ernő, az erdélyi kirendeltség helyettes vezetője fogadták.

Az államtitkár pénteken megtekintette a miniszterium kirendeltségét, majd az EMGE-nél beható tanácskozást folytatott gróf Teleki Bélával, az EMGE elnökével. Az államtitkár szombaton az erdélyi földbirtokpolitikai főosztályt látogatja meg, majd utána megbeszélést folytat Bethlen Lászlóval, a „Szövetség" Szövetkezeti Központ elnökével. Délután Tötör községbe látogat el s innen az alsózsuki növénynemesitő telep, valamint az állami ménesbirtok megtekintésére indul. Vasárnap Kolozsvárt a gazdasági kamarát, a növénynemesitési és termesztési kisérleti intézetet, valamint a vetőmagvizsgáló intézetet tekinti meg. Innen Gyalura megy, ahol megnézi az állami akció keretében kiosztott borzderes teheteket. Körösfőre is ellátogat az államtitkár, innen Bánffyhunyadra utazik a téli gazdasági szakiskola megtekintésére. Az államtitkár vasárnap délután tér vissza a fővárosba. (MTI)

Kivel történt a komáromi repülőszerencsétlenség?

Lapunk pénteki, szeptember 4-iki számában gróf *Károlyi* Gyula és *Tasnádi* László repülőszerencsétlenségéről irt cikkünkbe sajnálatos tévedés csúszott be. A Komáromnál évekkel ezelőtt történt repülőszerencsétlenség nem *Magyar* Sándorral az ismert és híres magyar oceánrepülővel történt. Magyar Sándor oceánrepülő neve elírás folytán került a fent emlitett cikkünkbe.

Halálos ítéletek Prágában

Prága, szeptember 5. (Német Távirati Iroda.)

Hivatalosan közlik:

A prágai rögtönítélő bíróság szeptember 3-i nyilvános tárgyalásán Jan Sonnevendet, a prágai cseh-ortodox egyház presbiterét, Gorazdot — ennek az egyháznak püspökét (polgári neve Matej Pavlik) —, dr. Petrek Vladimirt, a prágai (Ressel-utca 9) ortodox Boromeus Károly-templom káplánját és Cikl Vaclavot, ugyanennek a templomnak a lelkészét golyó általi halálra ítélte és a négy vádlott vagyonának elkobzását elrendelte. Az ítéletet pénteken végrehajtották. A vádlottak Heydrich SS főcsoportvezető gyilkosait, valamint öt ejtőernyős ügynököt a Boromeus Károly-templomban rejtegettek, élelmeztek és támogattak. (MTI)

Az erdélyi megyékben befejezték az ócskavasgyüjtés megszervezését

A körzetekben ősszel tartják meg a vasnapokat

A visszacsatolt Erdély ócskavas- és fémgyüjtő hálózatának kiépitését befejezte a Fémgyüjtő. A viszatért 9 vármegye közül 8 megyében a szervezés teljes mértékben befejeződött, úgy hogy a megyék 43 járásának alapulvételével, de a szükséghez mé: eltérésekkel történt a körzetekbe való beosztás. Bihar megyében most szervezik a körzeteket s ezzel az erdélyi hálózat kiépitése teljesen befejeződik.

Gondoskodik a szervezéssel kapcsolatban a Fémgyüjtő arról, hogy a körzetekben megfelelő számú gyüjtők a vasnapokon ismét megkezdjék a gyüjtési munkát. A városokban és az egyes körzetekben mindenütt 2—3 körzeti megbizottat jelöltek ki, hogy a gyüjtési munka megfelelő elosztással, a Fémgyüjtő utasításainak megfelelően és ellenőrzése mellett történjék.

Szeptember-november hónapokban rendezik meg az erdélyi körzetekben, városokban a vasnapokat, amelyek előkészitését nagy mértékben támogatják a megyei hatóságok, városi közigazgatások és társadalmi szervezetek.

Elsüllyedt egy svéd búvárnaszád

Stockholm, szept. 5. (OFI)

A Sjoedorren svéd buvárnaszád a szeptember 5-ére virradó éjjel a Stockholmtól délre eső szigettengerben összeütközött egy teherhajóval és elsüllyedt. Attól tartanak, hogy a legénység tagjai közül néhányan életüket vesztették.

Amerikai katonai küldöttség indult Boliviába

Lisszabon, szept. 5. (Stefani)

Mint Washingtonból jelentik, *az Egyesült Államok katonai küldöttsége útnak indult Bolíviába.* A bolíviai kormánnyal a legutóbbi napokban kötött megegyezés értelmében a bolíviai gyáripart, kereskedelmet és szállitásügyet az északamerikai müszaki emberek és szakértők ellenőrzése alá helyezik, akiknek az a megbizatásuk, hogy kidolgozzák és keresztül vigyék az úgynevezett termelés-fokozó terveket. A valóságban arról van szó, hogy *az Egyesült Államok ráteszik a kezüket Bolívia egész iparára és kereskedelmére.*

Haifában olajtartályokat gyujtottak fel az olasz légibombák

Rhodos, szept. 5. (Stefani).

A Haifa ellen intézett olasz légitámadást az „Alcioni" csoport hajtotta végre. Az olasz repülőgépek reggel három órakor érkeztek a város fölé, amelyet a világitás elég láthatóvá tett. *Célpontul a kőolajfinomitók, tartályok, repülőterek szolgáltak, amelyek gyujtó- és robbanóbombákat kaptak. Különösen a kőolajtelepek szenvedtek sokat; lángjuk messziről még látható volt.* A légelhárítás élénk volt és angol gépek is felszálltak, de eredmény nélkül, az olasz gépek mind hosszasan időztek a célpontok fölött, sértetlenül érkeztek vissza állomásukra. (MTI)

LÓTUSZ

Irta: Fekete István

A lótuszvirág a tündérrózsafélék családjába tartozik. Megtalálható Afrikában, Azsiában, Indiában — — ahol szent virág és vallásos tisztelet veszi körül — de megtalálható Hazánkban is több helyen, pl. Hévizen.

Nem tudom, hogy idegen országokban is őrzik-e, de nálunk ritkaság, igy a hévizi gyógystrand multszázadbeli deszkaépületen az egyik felirás igy hangzik: Lótuszt tépni tilos. A másik tilalom a dohányzás ellen szól.

Nem tagadom: nagyon szeretek kihájni, igy feltettem feleségemnek a kérdést, hogy: vagy cigarettára gyujtok, vagy lótuszt tépek. Természetesen: neki!

— Csak gyujtson rá, — mondta valami végtelen fitymáló mozdulattal — régen volt az, amikor maga virágot lopott nekem...

— Vagyok én még olyan legény...

Erre már nem is szólt, csak belebújt abba a kalodába, amiben az úszni nem tudók kapaszkodnak és elevezett a forrás felé, ahol állitólag (én nem léptem le) negyven méter mély a viz. Rossz volt nézni.

Nem is néztem sokáig, mert egy vezérigazgatókülsejü úr ereszkedett a vizbe — közvetlenül a gyönyörüen kinyilt lótuszvirág melett — és, mint a vezérek általában — egyetlen, de nagyon határozott mozdulattal leszakitotta a virágot. Jó hosszú szárral.

— Elvira ide nézzen!

Az Elvira nevezetü hölgy nemcsak odanézett, de fel is ugrott és a deszka széléről dühösen sziszegte.

— Aladár, dobja vissza a virágot...

— De mért, Szivem — és Aladár körülnézett vidáman. — Magának szedtem...

— Dobja vissza!

Aladár megérezte, hogy a virággal valami baj van. Ötven szempár figyelte már, ötven olyan szempár, amelynek gazdája irigyelte Aladártól a lótuszt. En voltam az ötvenegyedik.

Aladár tehát óvatosan visszaeresztette a virágot és már mind az ötvenegyen dühöngtünk, hogy megússza a dolgot, amikor egy fekete pápaszemes férfi szólt le a korlát melől.

— Uram, tessék kijönni a vizből!

— Mért menjek ki.

— Ön lótuszt tépett, tessék kijönni!

— Nem megyek. Jöjjön maga be, ha valami dolga van velem...

— Jó! Akkor csendőrt hivok! — és elment.

Aladár úgy tett, mint akit „nem érdekel" a csendőr, erélyes karcsapásokkal úszott pár métert, de aztán kimászott s ekkor semmi sem volt rajta, ami vezérigazgatóhoz hasonlitott.

A csendőrrel nem lehet viccelni — ez volt Aladár arcán — és eltünt e dolgot elintézni.

*

A lótuszvirág pedig feküdt a vizen. Még talán nem is érezte, hogy leszakitották, amikor én — az ötvenegyedik — odaléptem mellé és felemeltem.

— Hát ezt ki szakitotta le? — kérdeztem csodálkozva és „mit sem tudva a dologról" a kabinos asszony asztalára tettem.

— A vizben találtam...

— Tudom — és nevetett — az az úr most fizeti a büntetést.

Ötven szempár irigyen figyelt, azért csak úgy súgtam — tegye el, lelkem... és olyan mozdulatot tettem, ami a világ minden nyelvén fizetést jelent.

*

És hazavittem a lótuszt vizes fürdönadrágomba csomagolva. Ebéd előtt elpiszmogtam az időt és amikor végre egyedül maradtam, vázába tettem a virágot.

Az ebéd úgy folyt le, mint máskor, csak amikor a második fröccsöt rendeltem, feleségem megjegyezte, hogy a sok folyadéktól elhizok, szivem megerőltetem és fölösleges kiadás — bár ő nem sajnálja...

Ugy ültünk egymás mellett, mint ahogy 13 éves házasok ülni szoktak. Igaz, meleg is volt nagyon...

Aztán felmentünk a szobánkba.

Az ablakon besütött a nap és ragyogó kévéjében ott állt a Virág! Csend.

Szép pillanat volt! Feleségem arca felragyogott, mint mátkaságunk óta sohasem. Átölelt és cinkos nevetéssel súgta:

— Lopta?...

— Loptam...! — és kidülleszteltem a mellem.

— Akkor maga most: tolvaj?

— En igen!

— Nahát! Maga mégis csak nagyon rendes ember.

Azóta keresi a kedvem; nem számolja, hány cigarettát szivok, karöltve járunk esténként (ebben a melegben), az ujságot az éjjeliszekrényemre készíti és amikor a pincér megjelent a szokásos kétdeci fröccsel, szigorúan nézett rá:

— Három deci bort hozzon Gyula és ásványvizet...

„ELEK" ÉS „UBUL" VICHYBEN

Magyar művész irodalmi bábszínháza Franciaország mindkét fővárosában

VICHY, augusztus hó
(Az Esti Ujság tudósítójától.)

Valaki fölhívta a figyelmemet a francia cserkészetre.

— Nézze meg — mondotta — a nemzeti Franciaország emez ifjúsági mozgalmát. Nézze meg közelről ezeket az ifjakat, *a jövő nemzedék tagjait, akik már az új Franciaország szellemének hordozói.*

Így kerültem ki egy Vichy közelében fölütött táborba, ahol ismételten alkalmam volt meggyőződni arról, hogy *a mai francia ifjúság merőben elüt a régitől* s a legszebb igéretét nyujtja annak az óhajnak, hogy a serdülő generáció testben-lélekben jobbminőségű egyénekből tevődjék össze.

★

A sátortáborban egészen kiskoru cserkészek tanyáztak. Már elfogyasztották a vacsorát s az enyhe nyári alkonyatban bábjátékkal szórakoztak. Két fa közé egy asztalterítőt feszített ki a rendező. Ez volt a színpad. Itt ágált a két cserkészbábú: egy alacsony, kövér és egy magas, sovány. Csak félfüllel hallgattam oda, amint a kicsi egy cserkészkirándulásról beszélt a nagynak. Arra emlékszem, hogy Párisról volt szó, az Eiffel-toronyról, az Arc-de-Triomphe-ról, azután a két bábú összeverekedett. A nézők pompásan mulattak rajtuk s egyre biztatták őket:

— Ne hagyd magad, Ubul! — kiáltotta a közönség egyik része, míg a többiek „Csak a fejét, Elek!" kiáltották.

— *Ubul, Elek, itt Franciaországban?* — csodálkoztam. Végül is az előadás után, melynek során a két bábú a lovagiasság szabályai szerint szépen kibékült egymással, megtudtam, hogy *a francia cserkésztábor bábszínháza Tóth Sándor bábjátékát játszotta, melyet a kiváló magyar szerző egyenesen a francia cserkészek számára irt.* Megtudtam azt is, hogy *Ubul és Elek népszerűségben semmivel sem marad mögötte még Miki egérnek,* vagy a három kis malacnak sem.

Azután megtudtam, hogy *a francia cserkészek bábszínházi előadásait ugyancsak magyar ember, Blattner Géza festőművész szervezte meg,* aki mostanában sorra járja a meg ne szállott terület valamennyi cserkészegyesületét és az érdeklődőket beavatja a bábszínház technikájának titkaiba. Ő gondoskodik a bábúkról, a díszletekről, a jelmezekről és a darabokról is.

★

Most éppen Vichyben van s az Allier-part egyik nyári kávéházának terraszán beszélgetünk. Lelkesedéssel szól a bábszínházról, melynek művészi jelentőségében rendületlenül hisz és bízik. Önmagáról nem igen akar beszélni. Csak másfélórás beszélgetés során tudtam meg, hogy *közel két évtizede él itten.* Annakidején „rövid tartózkodásra" érkezett a francia fővárosba, de Páris varázsa úgy megkapta, mint a lámpafény a lepkét s azóta nem tud elszakadni innen.

Eleinte csak festészettel foglalkozott s később *megalapította az Arc-en-Ciel nevű irodalmi bábszínházat,* mely rövid idő alatt országos hírnévre tett szert. Kezdetben szegényes eszközökkel dolgozott. Maga készítette a színpadot, faragta a bábukat, tervezte a jelmezeket és festette a díszleteket. Igazgató, rendező, világosító, kellékes és kulisszatologató volt egy személyben s *munkatársait főleg a párisi magyarok sorából válogatta össze.* A beszélők, persze, francia színészek voltak.

Amikor az ötlet bevált és az Arc-en-Ciel divatbakerült, egyre merészebb irodalmi darabokkal kísérletezett. És olyan sikere volt, hogy *évente csak öt bemutatót nyujthatott,* mert minden darabja legalább két hónapig telt ház előtt futott. *Ekkor mutatta be a párisi közönségnek Az ember tragédiáját, Madách* Imre halhatatlan remekművét is, melyet *Walleshausen* Zsigmond, ismert párisi magyar festőművész és író, *Fernand Pignatel,* a kiváló francia író társaságában fordított franciára.

★

Ez még öt évvel ezelőtt, a párisi világkiállítás idején történt. A magyar remekmű bábszínházi bemutatójára még a francia sajtó is felfigyelt s a kiváló együttes mesteri játékát hosszú hónapokon át zsúfolt nézőtér figyelte.

Az igazi kasszasikert azonban Henry Héraud nagy bábjátéka, a „Le mystère de la Vierge Marie" biztosította. Teljes egy esztendőn át ment az Arc-en-Cielben a Szűz Mária titka, melynek negyvenhét szereplője példátlan emóciót váltott ki a nagyközönségből. Érdekes, hogy ennek a keresztény szellemű és erkölcsnemesítő irányzatú drámának az akkoriban laza erkölcsünek tartott Párisban heves sajtóvisszhangja is keletkezett.

★

A háború szétugrasztotta a kis színház együttesét. A személyzet nagyrésze hadbavonult. Egyesek elestek, mások hadifogságba kerültek s *Blattner Gézát a zürzavaros napok forgószele idehozta a meg nem szállott területre.* Itt mindent elölről kellett kezdenie, de ma már ott tart, hogy *ismét bábszínházat igazgat.* Nem is egyet, hanem mintegy százat. Cserkészbábszínházakat, amelyekben *Ubul és Elek a két magyar bábu mulattatja a nézőket.* Ősszel azonban megkezdi a szezónját *Blattner* Géza irodalmi bábszínháza is, mely Vichyben mutatkozik be s változatos műsorában fölújítja Madách Imre örökbecsű alkotását, Az ember tragédiáját is.

t. l.

Ir forradalmárok megtámadtak egy rendőrségi laktanyát

Belfast, szept. 5. (OFI)

Az ir köztársasági hadsereg nagyobb csoportja pénteken délelőtt a határ közelében *megtámadott egy rendőrségi laktanyát.* A támadók a támadás megindulása előtt elvágták a távbeszélő vezetékeket, majd sortüzeket adtak le az épületre. Az eddigi jelentések szerint áldozatok nem voltak.

A Futura gazdaválasztmányának ülése

A Futura gazdaválasztmánya gróf Khuen-Héderváry Károly elnöklete alatt ülést tartott.

Az ülés megnyitása előtt dr. vitéz Darányi Béla, a Futura alelnök-vezérigazgatója kegyeletes szavakkal emlékezett meg arról a fájdalmas veszteségről és nagy csapásról, mely vitéz Horthy István, Magyarország Kormányzóhelyettesének hősi halálával a nemzetet és a Főméltóságú Kormányzói párt érte.

„Elszorul a szívem, — mondotta —, ha arra gondolok, hogy közvetlen a harctérre indulása előtti napon nyujthattam át az Istenben boldogultnak azt az albumot, amely abból az alkalomból készült, amikor nagy érdeklődéssel és szeretettel tekintette meg a *Futura* és *Nostra* szolnoki Tárház-telepét.

Tragikus hősi halála legyen részünkre erőtnyujtó és példaadó, hogy miként kell szolgálni a hazát.

A beszédet a résztvevők mély meghatottsággal hallgatták végig.

A napirend során, amelyen dr. *Halács* Ágoston, az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója beszámolt a Futura gazdaválasztmányának a Hombárnak a termés betakarításánál végzett rendkívüli erőfeszítéseiről.

LÓSPORT

Szombaton: Háromévesek nagy súlyelosztó versenye

Vasárnap: Bérczy Károly-díj

Nagysikerünek ígérkező szeptemberi versenyeinek első és második napját rendezi szombat-vasárnap a Lovaregylet nyolcnyolc futamos műsorral. Szombaton a háromévesek szeptemberi nagy súlyelosztó versenye kerül lefutásra s a népszerű hendikepben előreláthatóan tizenkét egyede indul az évjáratnak. A nagy verseny sorsa teljesen nyilt, mert a sok azonos esélyü pályázó közül bármelyik nyerhet. A legutóbbi teljesítmények alapján Marus javára tudunk némi előnyt kihozni. A kísérő műsor is átlagonfelüli sportot ígér s az egyes futamokban jelöltjeinkre utalunk.

A versenyek mindkét napon 3 órakor kezdődnek.

Jelöltjeink szombatra:

I. Bácsi — Csobánc — Vén betyár. II. Petrarca — Csürdöngölő — Issekutz idomitás. III. Basalak — Mahout — Fi-Fi. IV. Marus — Csokor II. — Sonata. V. Dittó — Hódság — Emke. VI. Garázda — Semirámis — Auróra. VII. True wonder — Lókötő II. — Dividenda. VIII. Néma levente — Szalmaláng — Komárom.

VASARNAP BIMBÓ H., DAMPIERE, AMANTE, DÉLIBAB, BRIGI ÉS CSUTA KÜZDENEK A BÉRCZY KÁROLY DÍJBAN.

Vasárnap kitünő háromévesek és idősebb lovak nagyszerü küzdelmében lesz részünk a *Bárczy* Károly díjban. Miután a súlyviszonyok *Bimbó* H. esélyére mutatnak, a négyévest síma verseny esetén, aligha győzik le. A többi pályázó közül Dampiere és Délibáb vehetők kombinációba.

Jelöltjeink vasárnapra:

I. Toborzó — Basra — Daliás. II. Mókás — First Lowe — Gonosz Pista. III. Vándorló — Késmárk — Utlevél. IV. Bimbó H. — Dampiere —Amante. V. Csernovits idomitás — Top Weigth — Szekler. VI. Fullánk — Hódság — Dakar. VII. Leányka — Garam — Gonosz Pista. VIII. Ferkó — Feroksz — Diszkrét.

Vonatbeszüntetések a MÁV vonalain

A m. kir. Államvasutak igazgatósága közli, hogy a szénfogyasztás terén végrehajtandó további takarékoskodás céljából azért, hogy az őszi erősebb áruszállítások zavartalan lebonyolítása a lehetőséghez képest biztosítható legyen, folyó évi szeptember 9-től kezdődően egyes személyszállító vonatok közlekedését meg kell szüntetnie.

A Budapestről kiinduló, illetőleg ide érkező távolsági vonatok közül megszünik a Budapest Keleti pályaudvarról 17.55-kor Miskolc—Kassa felé induló és ellenirányból ide 11.25-kor érkező áramvonalas gyorsvonatpár, továbbá a Budapest Nyugati pályaudvarról 7.25-kor Szeged felé induló és ellenirányból ide 21.40-kor érkező gyorsvonatpár. A Budapest—Déli pályaudvarról 7.05-kor Csáktornya felé induló és ide 23.05-kor érkező sebesvonatpár ezentúl csak vasár és ünnepnapokon fog közlekedni.

A Budapest keleti pu-ról 15.40-kor induló és ide 16.37-kor érkező munkácsi Árpád gyorssinautóbusz Miskolcon sebes motorvonati csatlakozást kap Kassa felé és felöl. A csatlakozó sebes motorvonat Miskolcról 18.11-kor indul és Kassára 20.10-kor érkezik. Ellenirányban Kassáról 12.24-kor indul és Miskolcra 14.13-kor érkezik.

A Budapest nyugati pályaudvarról 7.42-kor induló szegedi személyvonat helyett a Budapest nyugati pályaudvarról 22.55-kor induló vonat fog Szegedig közlekedni. A Budapest nyugati pályaudvarról 7.22-kor induló vonat csak Budapest—Cegléd között marad forgalomban.

Vonatbeszüntetéseken kivül egyes vonalakon vonatcserék és kisebb menetrendmódosítások is lesznek szeptember 9-től kezdődően.

A változásokról részletes tájékoztatást nyujtanak az utazóközönségnek az állomásokon kifüggesztett hirdetmények. Felvilágosítást adnak az összes állomások.

Budapesten távbeszélőn felvilágosítást adnak: a MÁV igazgatósága 228-010, Budapest Keleti-pályaudvar 144-500 és 144-807, Budapest Nyugati-pu. 115-375 és 121.213, Budapest Déli-pu. 351-561 és 353-381 és Budapest-Kelenföld 259-868 és 259-877 távbeszélő vonalakon. (MTI.)

Kötőtűk előre...

Itt az ősz, akármennyire is még kánikulai melegben van részünk. Az eddig lezajlott divatbemutatókon nagyon szép kötött ruhákat láttunk, melynek legtöbbje két részes. Ennek oka, hogy legtöbben a kötött dolgok alá blúzt szeretnek viselni. Nagyon csinosak az egybeszabottra készített ruhák is. Láttunk egyet, ahol a szoknya teljesen sima kötésű, egyenes, szükszabású volt, a blúzrész pedig magas csukású és ferdén csikozott.

Nagyon csinos kötött modelleket mutatunk be rajzainkon.

1. Skót-kockás kötött, harangszabású szoknya, csau-csau színű, magasnyakú pulloverrel. A nyak és derékrész patentkötésű, a többi rész sima.

2. Sötétkék, guvrirozást utánzó kötésű, harangszabású szoknya, paprikapiros kötött blúzzal, melynek felsőrészét nagy, himzett fehér pettyek díszitik.

3. Barna- és sárgacsikos kötöttruha. A szoknya harangszabású és enyhén húzott. A karöltő kissé mélyitett.

4. Csau-csau barna sima, egyenes szoknya, türkisz-kék angóra kabátkával. A kabátka alá barna nyersselyem blúzt viseljünk.

SZÜTS MÁRIA

Macska hörcsög, sakál, stb. és **Perzsabundák** szépek, olcsón: Szemere szücsnél, Erzsébet-körút 16., második emeleten.

Idegesek

NAPFÜRDŐJE ENYHE LEGYEN!

Lombos árnyú parkban napozik, nemes gyógyvizben fürdik a

SZENT GELLÉRT HULLÁMFÜRDŐBEN!

Páris történelmi napjai

Páris, julius 28.

(A német katonai parancsnokság engedélyével.)

Hétfő este történt: *fekete, ködös füst borult Páris fölé.*

— Mi ez?... Német oldalról küldték? Avagy a franciák teregetnek leplező fátylat a város fölé?...

Zavaros elképzelések lettek urrá! Csak az tünt bizonyosnak, hogy *a füst nem jelent semmi biztatót.* A minisztériumok már elhagyták Párist; de a kormány állitólag még itt székel. Rendeletek jelentek meg, hogy a közhivatalnokok maradjanak helyükön. A hadiüzemek alkalmazottai viszont utasitást kaptak, hogy kövessék Párist elhagyó üzemeiket.

Kedden, mire a füstös köd lassan eloszlott a város felett, már mindenki számolt azzal a lehetőséggel, hogy Páris valószinüleg elesik. *Futott, aki tehette:* matracokkal beborított autók végtelen sora lepte el a délnek vivő országutat. Futott az is, aki nem tehette: gyalogos karavánok raja, hátizsákokban, gyerektoló kocsikon cipelve holmiját, nyüzsgött az egyre torlódó autók forgatagában. *A pánik kése elmetszette a metropolis ütőerét s vére bőségesen csorgott, le, délnek, a huszas számu route nationale-on...*

Csütörtökre Páris *beleájult* a vérveszteségbe. *A város milliónyi kirakat-szeme lehunyta vasredőnypilláit, vagy deszkatákolmányok mögé rejtezett,* mint sebesült szem hevenyészett kötés alá. A kis, fehér plakátokat a falakon, melyek hirül adták, hogy *„Páris nyilt város"*, csak itt-ott olvasta egy-egy lézengő. A Rue de Rome 12-ben én maradtam az egyedüli lakó, ha csak nem számitom a kis, fekete macskát a második emeletről.

Az utcákon az elhagyatottság csöndje zokogott...

Pénteken, junius 14-én, kora reggel St. Denis irányából uj vér kezdett ömleni az ájult városba. *Befutottak a német hadsereg előőrsei.* A motoros osztagokat autós katonaság, majd tüzérség, gyalogság követte. *Az Étoile-on felkuszott az Arc de Triomphe-ra a horogkeresztes zászló.* Felállott a katonazenekar, meg a filmező gép.

Az Opera előtt és a Concorde-on hasonló a kép.

Gyalogos, lovas, motoros csapatrészek végtelen sora frissen, katonás rendben özönlött át naphosszat a városon. *Lassan a gyér lakosság is előbujt a házakból s a járda széléről nézte a német csapatokat.* Az Étoile-nál több száz főre rugott a kiváncsiak száma.

Ezenközben a párisiak közlekedését semmiféle rendelkezés sem korlátozta. Az utcák egyik oldalán haladó német katonai autók folyamával szemközt, *a másik oldalon nyugodtan futott dolga után a Párisban maradt autós.* Egy-egy kávéház, néhány üzlet, köztük egy-két nagyáruház nyitva tartotta üzemét. A Champs Elysées-n lévő „Prisunic"-ben láttam német katonákat fényképező filmet vásárolni. Ebből a jelenetből tudtam meg, hogy a márka értéke husz frank.

A német pénz megkezdte keringését Páris kereskedelmi életében s ezzel *kezdetét vette a megszálló csapatok és a lakosság közti érintkezés, mely a szivélyesség jegyében stabilizálódott.*

— Korrekten viselkednek a német katonák! — lehetett mindenfelé hallani.

A német katonák közül sokan tudnak franciául s kiderült, hogy sok párisi beszél németül. De a többiek is megértették egymást a nyelvismeret hiányát jóakarattal pótolván.

— *Mi értelme volt oktalanul elszaladnotok?* — kérdezték az itthonmaradt párisiak azoktól a tulkésőn indult menekülőktől, akiket már pénteken beértek a német csapatok s visszaküldték otthonukba. — Mi legalább vetett ágyban aludtunk...

Valóban, az élet nagyjából a megszokott mederben döcögött tovább! Csak az volt furcsa, hogy a már amugy is nyári időszámitásra állitott óramutatót *még egy órával előbbre kellett igazitani* s ilyképen a korai záróra idején Páris még nappali fényben fürdött. A másik zavaró körülmény *az ujságok hiánya* volt. Akkor tudjuk meg, milyen életszükséglet az ujság, ha nincs!

Nem sokáig tartott ez igy. Először a „Le Matin" jelent meg, utána a „Paris Soir" s egyremásra születtek uj napi és hetilapok. Az első napok hiradásai nem sok biztatót hoztak. „A francia sereg fegyverletételt ajánl föl." *Szóval, nemcsak Páris esett el, a háboru is elveszett.*

A háboru...

— De hát miért is volt háboru?... Ki akarta?... Ki a felelős érte?... Mely francia érdek parancsolta?... Hej, Albion!...

A gondolat testet öltött, gyökeret vert. *Az angolellenes hangulat szinte órák alatt terjedt el a franciák fővárosában.*

Eközben a compiegnei erdőben a történelem uj lapját kezdték irni, mialatt a német hadak egyre tovább nyomultak előre. *Most már kétségtelen volt, hogy csak ott állnak majd meg, ahol akarnak...*

Végre, *talán utolsóul a nagyvilágon,* Páris is értesült a fegyverszüneti feltételekről. *Mint akit ólombunkóval fejbekólintottak s most lassan öntudatra tápászkodik, kezdett ráeszmélni arra, hogy mi is történt voltaképen!* A halál kaszája ugyan megállott a francia nemzet feje felett, ámde *a továbbélésre uj kondiciókat, uj formulát kell találnia.*

A feladat irtóztató nehéz. *Egy kettétépett ország megszállott és megnemszállott fele kétségbeesetten nyujtja kezét egymás felé. De vajjon elérheti-e egymást a két kéz?*

Ugy látszik, hogy a francia tragédiában Páris megszállása külön komplexumot jelent. Páris történelmi szerepe a századok során annyira kijegecesedett, hogy *ma Franciaországnak lehetetlen más fővárost találnia, a francia kormánynak lehetetlen egyebütt székelnie.* Csakhogy a megszállás ideje alatt Páris a német szuverénitás jogkörébe esik. *Hogyan jöjjön tehát a maga elvi mivoltában ugyancsak szuverén francia kormány Párisba?* Hogyan volna lehetséges két különálló, szuverén hatalom egyazon helyben való kormányzása?

Emellett, ha a kormánynak szüksége van Párisra, viszont Párisnak meg szüksége van a kormányra. Hiába történt meg minden, hogy a menekültek visszatérhessenek, hogy a város normális munkarendje visszaálljon, *valójában csak a megszállott területeken belül történt meg a visszavándorlás. A megnemszállott országrészben lévő párisiak, ugy látszik, várják a kormány jelszavát: utánam!*

A megszállás *hetedik hetét* tapossuk. Párisban az első pillanattól fogva csend, rend, fegyelem és *egyéni szabadság honol.* De a zárt üzletek sorai s a nem üzleti negyedek csukott redőnyü lakóházai között még mindig *az ájulás csöndje* terpeszkedik. A Parc Monceau verebeinek együgyü csipogásába szabadon eresztett kanári madarak dala csendül bele... Noha csak aléltan és lábbadozón, de Páris mégis él s bizakodón tekint fel cimerpajzsára: Fluctuat nec mergitur!

Cselényi Walleshausen Zsigmond

Hazatelepitik a litvániai németeket

Riga, augusztus 4.

(Stefani.) Hir szerint elvben már elhatározták

több mint 30.000 Litvániában lakó német hazatelepitését

és csupán az időpont megállapitásáról van szó. *(MTI.)*

Kétnapos razziát tartott a rendőrség a Dunán

A budapesti révkapitányság az elszaporodott dunai kihágások megakadályozására szombaton és vasárnap

razziát rendezett a Római-parttól le egészen a Horthy Miklós-hidig.

A razzia során *160 ember értek kihágást,* 300-at pedig ugynevezett *„rendszegés"* miatt irtak fel.

— **Emelkedik a hőmérséklet.** A Meteorológiai Intézet jelenti vasárnap délben: Budapesten vasárnap délben 12 órakor a hőmérséklet 25 fok. Várható időjárás a következő 24 órára: *Mérsékelt északi-északkeleti szél. A délutáni órákban lehet kisebb záporeső, esetleg zivatar. A hőmérséklet tovább emelkedik.*

— **Betörtek az ujpesti moziba.** Ujpesten az Árpád-út 57. alatt lévő moziban vasárnapra virradó éjszaka betörők jártak. Feltörték a mozi előcsarnokában lévő telefonautomatát, kicsavarták az összes villanykörtéket, azután az udvarra nyiló ajtót felfeszitve, elmenekültek. Valószinü, hogy *a tettesek az utolsó előadás után elbujtak a nézőtéren és bezárták magukat a moziba,* hogy azután éjszaka a betörést elkövethessék. A rendőrség keresi a tetteseket.

— **2800 pengőt vittek el a betörők egy péküzletből.** Vasárnapra virradó éjszakán kasszafurók jártak *Glasner* Ede pék Szent István-körut 6. alatt lévő üzletében. A tettesek *álkulccsal* jutottak be az üzletbe, megfurták a Wertheim-kasszát és abból *2800 pengőt* vittek magukkal. A kasszafurást vasárnap reggel fedezték fel. A rendőrség nyomozást inditott a kasszafurók kézrekeritésére.

— **Házasság.** *Pétermann* Margit és ifj. *Valtai (Waltz)* Oszkár augusztus 3-án, szombaton tartották esküvőjüket a Bakáts-téri plébániatemplomban.

— **Kocsikorzó az Ujságirónapon.** A nyár bevezetője volt a gumirádlisok korában a Stefánia-uti *virágos kocsikorzó,* amelyen Budapest társadalmának szine-java vett részt. Ez a káprázatos kép elevenedik meg *augusztus 24-én az Angol Parki Ujságirónapon,* ahol egy éjszakán át ujból látható lesz a hires Stefánia-uti virágkorzó. A müvészvilágból többek közt *Karády* Katalin, *Szeleczky* Zita, *Honthy* Hanna és *Muráti* Lili vesznek részt a virágos kocsikorzón. A kocsikorzón a közönség is részt vehet. A nevezéseket a következő cimre kell küldeni: *Ujságirónap rendezősége, Angol Park, Hermina-ut 57.*

— **Halálozás.** *Wertheimer Edit* temetése. Vasárnap d. e. ½12-kor kisérték utolsó utjára Wertheimer Editet, Wertheimer Adolfnak, a Kereskedelmi Bank ny. igazgatójának a mult hét végén tragikusan elhunyt leányát. A temetésen többszázfőnyi közönség jelent meg, a koporsót elboritották a virágok. Az előkelőségek sorában a többi közt ott voltak Hegedüs Lóránt, Weiss Fülöp, Petrovics Elek és Nékám Lajos, Fellner Frigyes és Ráskai Dezső egyetemi tanárok.

— **A cukornélküli befőzésre** hasznos utmutatást, gyakorlati felvilágositást kaphatnak a háziasszonyok az Elektromos Müvek Honvéd-utca 22. alatti villamos konyhájában a hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt 10 órakor és szerdán délután 5 órakor kezdődő ingyenes főzőelőadásokon.

Kiárusitás

Budapesten, V. ker., Bécsi-utca 10. szám alatti üzletünket megszüntetjük. Árukészletünket, az iparhatóság 15953/1940. V. ker. számu véghatározata alapján 1940. julius hó 1. napjától 1940 **augusztus 15.** napjáig kiárusitjuk.

Mintákkal a kiárusitás tartama alatt nem szolgálhatunk

FISCHER SIMON ÉS TÁRSAI

utóda r.-t. selyem- és szövetdivatháza V., Bécsi-utca 10

Veszedelmes tűz egy albertfalvai posztógyárban

Az elmult éjszaka *veszedelmes tűz pusztitott Albertfalván,* a Zenta-utca 1. szám alatt levő *Loden Posztógyár Rt.* épületében. Éjféltájban az albertfalvai községi jegyző telefonon kérte *a budapesti tüzoltóság segitségét* azzal, hogy

a posztógyár kétemeletes épülete lángokban áll

és a helybeli tüzoltóság *tehetetlen a tüzzel szemben.* A budapesti tüzoltók két örséggel vonultak ki Albertfalvára és *hozzálláttak a hatalmas lánggal égő gyárépület megmentéséhez.* Közel *három óra hosszat* folyt az oltás.

Az épület tetőzete égett

és ugy látszott, hogy a tüz tovaterjedését *nem lehet megakadályozni,* mert az épület szerkezete *fából* készült. A tető nagyrésze *üveggel* van boritva, a nagy tüzben az üvegek megrepedeztek és *géppuskaszerü ropogással* pattogtak szét. Végre hajnal felé *sikerült a tüz továterjedését megakadályozni.* Megállapitották, hogy

a kazánház tetőzete gyulladt ki,

valószinüleg egy *kipattant szikrától.* Körülbelül 250—300 négyzetméternyi tetőzet égett le, de a gépekben és anyagban *nem esett kár.* Igy is *többezer pengőre* tehető a tüz által okozott veszteség. A tüz keletkezésének kivizsgálására *megindult a nyomozás.*

A magyar agrárpolitika legközelebbi célja: mezőgazdasági termelésünk átszervezése

Teleki földmüvelésügyi miniszter beszéde a soproni nyári egyetem megnyitásán

Vasárnap délelőtt nyilt meg *Sopronban* a nyári egyetem. Az ünnepélyes megnyitásra Sopronba érkezett *Teleki* Mihály gróf földmivelésügyi miniszter is, aki *Zimmermann* Ágoston rektor megnyitóbeszéde után hosszabb beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy a soproni nyári egyetem ezévi előadássorozata *mezőgazdasági és állattenyésztési kérdéseket* ölel fel, ami azért fontos, mert a mostani nehéz időkben fokozott mértékben szükség van arra, hogy *irányitó szerepet betöltő közgazdáink látókörc bővüljön.* Az elkövetkezendő időkben

mindenkinek megfeszitett erővel kell dolgoznia azon, hogy az ujjárendezés előtt álló Európában olyan helyet biztositsunk magunknak gazdasági téren is, amely ezeréves multunk alapján és huszéves elnyomatásunk és szenvedésünk után méltán megillet.

Ebben az uj Európában *ki kell használnunk hatalmas gazdasági előnyeinket.* A miniszter ezután hangoztatta, hogy mezőgazdasági életünk *uj adottságok* előtt áll. A most előttünk álló kedvező kilátású gazdasági lehetőségeket tehát *ki kell aknáznunk,* miért is

mezőgazdasági termelésünk átszervezését kell ennek megfelelően agrárpolitikánk legközelebbi céljául kitüzni.

Törekednünk kell arra, hogy *mezőgazdasági többtermelésünk még fokozódjék,* ennek érdekében mezőgazdaságunkat *minden irányban fejleszteni kell és mezőgazdasági hitellehetőségek* nyujtásával elő kell mozditani a kivánatos termelési irányokat. A kormányzat *egész erejével a magyar gazda segitségére siet* — mondotta a földmivelésügyi miniszter. Ezután *Szily* Kálmán államtitkár szólalt fel.

Már látni — ugymond — a megujhodott haza körvonalait,

azonban, hogy ezek a körvonalak időt- és viharálló határokká szilárduljanak, ősi magyar hiten, önfeláldozáson és áldozatkészségen kivül minden magyart át kell hatnia *a több és jobb munka törekvésének és szilárd akaratának. Soronyi-Turner* Mihály polgármester felszólalása után *Kelle* Artur dékán zárta be az ünnepséget. Délben *Teleki* Mihály gróf zártkörü ebéden vett részt, *a délutáni órákban pedig visszatért a fővárosba.*

Sürgős fényképek 3 darab összesen P 2
2 órán belül
utlevélbe bérletbe
Párisi Foto Párisi Nagy Áruház épületében

Ritka alkalmi vétel:

Rákosligeti nyaralótelepen 400 öl. területen fekvő négy szoba, hallos, előszobás, összes mellékhelyiségekkel és külön épületben házmesterlakással ellátott, diszkertes, szökőkutas, parkettás urivilla **kedvezményes áron,** előnyös fizetési feltételekkel **CSALÁDI OKOKBÓL ELADÓ.** Felvilágositással közvetlen **vevőknek d. u. 136-638. sz. szolgál.**

HÉTFŐN ESTE

½8-kor felcsendül

LILLY PONS

a newyorki Metropolitan Opera világhirü szopránénekesnőjének szárnyaló hangja a

NEWYORKI HÁZASSÁG

cimü vigjátékban

Partnerei:

GENE RAYMOND — MICHA AUER — HERMAN BING

(M. F. I. film. Kizárólag: **CORSO**

LEGUJABB

Churchill szerint nem mult el a német betörés veszélye

London, augusztus 4.

(NST.) Churchill miniszterelnök a következő hivatalos jelentést tette közzé:

— A miniszterelnök tudtára kivánja adni a lakosságnak, hogy egy német betörés veszélye Anglia területére egyáltalán nem mult el. Az a tudat, hogy Anglia erős és mindig kész fölvenni a harcot, nem engedi éberségünket elszunnyadni és erkölcsi készenlétünket és lelki erőnket megtörni.

Olasz-angol tengeri csata Rhodosnál

Istambul, augusztus 5.

Szmirnából hazatért török halászok arról tettek vasárnap jelentést, hogy Rhodos-szigete közelében erős ágyudörgést hallottak. A szigeten tudvalevően az Égei-tengerben levő olasz birtokok katonai helyőrségeinek központja székel és különben is fontos olasz katonai támaszpont. Ennek következtében Istambulban azt hiszik, hogy a sziget közelében megütköztek az olasz és brit tengeri erők *(KH.)*

Az angol hajóraj visszatért Gibraltárba

Algeciras, augusztus 4.

(Német Távirati Iroda.) Az angol hajóraj még néhány nappal ezelőtt kifutott a Földközi-tengerre, szombaton késő este visszatért Gibraltárba. A gibraltári hivatalos közlönyben megjelent rendelet értelmében *a gibraltári kormányzó minden gibraltári lakost igénybe vehet védelmi munkálatokra. (MTI.)*

Madrid, augusztus 4.

(Német Távirati Iroda.) A *Ya* cimü spanyol lap hosszu cikket közöl *Gibraltár angol megszállásának évfordulóján.* A lap kiemeli, hogy 1704 augusztus 4-ike

Spanyolország testéből még el nem távolitott tüske.

Az egész spanyol történelem legszomorubb évfordulóját a spanyolok sohasem felejtik el. *(MTI.)*

Japán tiltakozott az amerikai benzinkiviteli tilalom ellen

New York, augusztus 4.

(NST.) **A japán nagykövet átnyujtotta Sumner Wellesnek kormánya tiltakozó jegyzékét az amerikai benzinkiviteli tilalom miatt. Japánt, a jegyzék szerint, igen sulyosan érinti az Egyesült Államok uj intézkedése.**

Kiutasitották az angol konzulátus személyzetét Francia-Marokkóból

Róma, augusztus 4.

(NST.) **Francia-Marokkóból Tangerbe érkezett az angol konzulátus személyzete. A francia hatóságok ugyanis felszólitották az angol diplomatákat, hogy hagyják el huszonnégy órán belül Francia-Marokkót, tekintettel arra, hogy a két ország között megszakadt a diplomáciai kapcsolat.**

Külföldi állampolgárok internálására készülnek Franciaországban

Páris, augusztus 4.

Seine megye prefektusa vasárnap elrendelte a fenhatósága alatt álló területen lakó *összes idegen alattvalók összeirását.* Politikai körökben ezzel kapcsolatosan az a vélemény, hogy az intézkedést

több külföldi állampolgár internálása fogja követni rövidesen.

A Spanyol Távirati Iroda vichyi tudósitója szerint a francia kormány rendeletet adott ki, amely

tizenöt napot ad az idegenben szolgáló francia katonáknak, hogy haditörvényszék előtt megjelenjenek.

Akik ezalatt az idő alatt nem jelentkeznek, azokat a rendelet értelmében halálra itélik.

MEGNYILT
az UJSÁG
fiók-kiadóhivatala
utazási osztálya
kölcsönkönyvtára
V, Grőf Tisza István-u. 6. sz. alatt. Tel. 181-004 és 180-674

ŐSZINTÉN AJÁNLJUK
BELVEDERE IDEÁLIS ÜDÜLŐ
kellemes uzsonnázó és vacsorázó hely. Tel. 164-075

Lakások kaphatók
FŐBÉRLETI LAKÁSÁT DIJTALANUL kiadom állami vagy városinak. Telefon: 422-156. EXPRESS, Erzsébet-körút 10. földszint 3.

Most elkészült palotában
2-szobás öröklakás
Endresz György-térnél azonnal beköltözhető, sürgősen eladó. Kékgolyó-utca 2/B. T.: 292-885.

HÉTFŐ REGGEL SPORTJA

WMFC—Kispest — villanyfény mellett

Az esti futballmérkőzések hétfőn, augusztus 5-én megkezdődnek. Az első meccs mingyárt szenzációs. A Nemzeti Bajnokság uj csapata, a WMFC mérkőzik a Kispest együttesével. Csütörtökön kerül sorra a Gamma—Törekvés mérkőzés, mig augusztus 10-én tartják meg az Ujpest—Elektromos derby-jellegü küzdelmet.

Az Ujpest Salgótarjánban

Nagy közönség előtt barátságos mérkőzés keretében találkozott vasárnap az *Ujpest* a *Salgótarjáni BTC* csapatával. Az *Ujpest 2:1 (1:1) arányban győzött.*

A csepeli WMFC nyilatkozata

„Nagybecsü lapjuk julius 29-i számában *„A Hungária közönségét óhajtja megszerezni a WMFC"* cimmel közlemény jelent meg, amelyhez a következőkben szeretnénk hozzászólni. Egyesületünk mindenkor arra törekedett, hogy egyrészt vállalati *alkalmazottainak* sportolási lehetőséget nyujtson, másrészt azok sport iránti érdeklődését kielégitse. Éppen ezért nem is gondolhatunk arra, hogy más akár müködő, akár megszünt egyesület közönségét magunknak nyerjük meg, hanem *arra törekszünk, hogy a futballsport iránt érdeklődők egész táborának elismerését érdemeljük ki.* Kiváló tisztelettel: (Aláirás.)"

NSC—MTE 74:70

A lágymányosi uszodában rendezték a klubközi uszóversenyt. Az *NSC* uszói 74:70 arányban győzték le az *MTE* uszóit. Főbb eredmények: a 100 m. gyorsuszást és hátuszást *Radó* (NSC) nyerte meg. A gyorsuszásban 1 p. 30.2 mp. időt ért el. a hátuszásban 1 p. 36 mp.-re győzött. A 100 méteres férfihátuszást *Nádas* (MTE) nyerte meg. Idő: 1 p. 24 mp. A 200 m. női melluszásban: 1. *Bársony* (NSC) 3 p. 32.4 mp. A 200 m. férfi melluszás győztese: *Schuler* (NSC) 3 p. 16.6 mp.

RÖVIDEN

A magyar—olasz válogatott tennisz mérkőzés második napján, szombaton az eredmények a következők:

Quintavalle, Taroni—Szigeti, Szentpéteri 6:3, 4:6, 8:6, 6:3, Cucelli, del Bello—Asbóth, Gábori 9:7, 6:4, 5:7, 7:5.

Olaszország 4:0 arányban vezet.

Páros ifjusági atlétikai versenyek eredménye: BEAC—MÁVAG 80:48, MÁVAG—UTE 77:45, BEAC—MTE 90:32.

LÓSPORT

NEPITA NYERTE AZ U. SZ. AKADÁLYVERSENYÉT

I. 1. **Dugóhuzó** (3) Hatscher, 2. Dobverő (3) Hujber, 3. Dőre (12) Stygár. Fm. Lécfalva, Szives, Dráva, Décse. 10:15, 19, 17, 26. Befutó 10:84 és 232.

II. 1. **Mafalda** (10) Szele, 2. Muci (3) Pintér. Fm. Baukó, Erkölcsbiró, Siber, Nincs több. 10:99, 31, 20. Befutó 10:358.

III. 1. **Kigyó** p.) Mravikné, 2. Senoritas (3) Schmidt-Pauly, 3. Ferkó (4) Glinski. Fm. Főbiró, Szeleburdi, Koma, Ringató 10:19, 13, 18, 21. Befutó 10:51 és 41.

IV. 1. **Nepita** (1½) Mészáros, 2. Hajrá (1½) Zsiros. Fm. Monopol, Sydney, Canio, Ezüstróka, 10:36, 21, 8. Befutó 10:85.

V. 1. **Facér** (5) Kupai K., Ptoly Buzz (p.) Fettling A., 3. Foltos (3) Kajári. Fm. Derwish, Blagueur, Lord Macbeth, Kevecháza. 10:32, 21, 13, 14. Befutó 10:184 és 213.

VI. 1. **Hands off** (1¾) Kovács L. II., 2. Delnő (1½) Pfendler. Fm.: Tourbillon, Granicsár, Sóhaj, Medea. 10:25, 13, 18. Befutó: 10:79.

Augusztus 8-án délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

VII. 1. **Tünemény II.** (2) Kivács L. II., 2. Jó reggelt (3) Bakonyi. 3. Gordonka (4) Pfendler. Fm: Furulya, Dániel, Kuba, Gárdista, Mókus, Huri, Munkás II., Old Joe, Buzavirág II., Broutte, Jó éjt, Fodrász, Verecke, Flush, Marianne, Ladányi. 10:33, 15, 20, 17. Befutó: 10:60 és 60.

VIII. 1. **Pogány** (6) Kovács L. II., 2. Hamupipőke (5) Győri, 3. Babvirág (1½) Csömöri. Fm.: Fertő, Mire való, Minek, Mutasd meg, Hedie, Meddig, Gábor. 10:119, 24, 17, 13.

Magyar Lovaregyiet
versenyt tart aug. **10** és **11-én** d. u. 3 óra.

Szerkesztésért és kiadásért felelős: DR. VANTSÓ GYULA
Kiadótulajdonos: Hétfő Reggel Lapkiadó kft. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Révay-utca 4. Tel.: 11-58-69, 11-78-68. Vasárnapi szerkesztőség: Budapest, VI., Aradi utca 8. Tel.: 12-45-81, 11-00-42, 43, 44.
Előfizetési ár egy évre 5 pengő
Nyomatott a nyomdászat 500. évében a Jókai Nyomdai Müintézet Rt. körforgós gépein.
Felelős vezető: Erdélyi György.

Erdekes párharcok a MAC Hősök emlékversenyén

Ragyogó napsütés, szines imprimékben, tarka, lenge nyári ruhákba öltözött előkelő és csinos hölgyközönség, barnárasült férfiak és keményre szikkadt pálya várta *a MAC Hősök emlékversenyének atlétáit.* A versenyen érdekes párharcok folytak, de

a kirobbanó eredmények részint az atléták kevésbé felkészült volta, részint a nehéz, fülledt levegő és a ruganytalan pálya miatt elmaradtak.

Nem egy számban csak az utolsó centimétereken dőlt el az elsőség. Fogcsikorgató küzdelem után pár centiméter szélességgel előbb szakitotta el a 110 méteres gátfutás után a célszalagot az ifju *Hidas,* az amerikai *Simpson* tréner kedvenc atlétája, az öreg róka *Szabó* Endre dr. előtt. Mindketten pompás formában vannak, *a bajnokságban nagy harc várható közöttük.* Gyenes ezuttal könnyen győzött.

A 800 méteres sikfutásban Harsányi csak az utolsó métereken tudta maga mögé utasitani a kitünő Aradit,

400 méteres sikfutásban viszont *Polgár* mutatta meg, hogy nemcsak a gáton legény, hanem a sikon is. Sulydobásban hiába várták *Darányi* dr.-t, nem érkezett meg. 1500 méteren nagyon furcsának tünt fel, hogy a kiváló griffmadaras középtávfutók közül *senki sem indult.* Igaz ugyan, hogy 5000 méteren négyen álltak starthoz, de a kemény pályán

Szabó Miklós nem futotta végig a távot

fájós lába miatt, bár látszott rajta, hogy könnyedén futott és lassan formába lendül. Gerelyvetésben *Várszegi* most is könnyen győzött, de bizony nagyon-nagyon messze van a régi formájától.

A legszebb, a legimpozánsabb a Névtelen Hősök emlékére rendezett 15x400 méteres sikfutás volt. A zöld gyepen szines trikókban felvonuló atléták festői csoportja *„békebeli"* ünnepélyességüvé avatta a viadalnak ezt az utolsó számát. Részletes eredmények:

110 m. gátfutás (Varga Pál emlékverseny):

1. *Hidas* (BLE) 15.2 mp., 2. *Szabó* dr. (MAC) 15.2 mp. Szabó dr. a hetedik gátig vezetett, de ott elvesztette egyensulyát, Hidas felnyomult és a célban hajszállal megelőzte.

100 m. sikfutás (Bertalan Zoltán emlékverseny):

1. *Gyenes* (MAC) 10.8 mp., 2. *Sándor* (UTE) 10.9 mp., 3. *Pelsőczi* (Törekvés) 11 mp.

800 m. sikfutás:

1. *Harsányi* (BBTE) 1:55 mp., 2. *Aradi* (MAFC) 1:55.2 mp., 3. *Gyergyói* (MÁVAG) 1:56.7 mp. Az első 400 métert Istenes dr. vezette (58.5 mp.), aztán Gyergyói vágott az élre, erősitett az iramon, az utolsó százon Harsányi volt az ur.

400 m. sikfutás (Fáblán Vilmos emlékverseny):

1. *Polgár* (BBTE) 50 mp., 2. *Gobi* (BBTE) 50.2 mp., 3. *Asakürti* (BBTE) 51.8 mp.

Sulylökés:

1. *Németh* (BSzKRT) 14.67 m., 2. vitéz *Csapó* (MAC) 14.40 m.

1500 m. sikfutás:

1. *Hires* (UTE) 4:02.4 mp., 2. *Szilágyi* (BBTE) 4:04.2 mp.

Távolugrás (Veres Sándor emlékverseny):

1. *Gyuricza* (MAC) 7.18 m., 2. *Vermes* (BBTE) 6.86 m., 3. *Zajky* (BBTE) 6.68 m. Gyuricza kezd formába jönni.

Diszkoszvetés:

1. *Kuliczy* (BBTE) 48.23 m., 2. *Németh* (MAC) 43.32 m.

5000 m. sikfutás:

1. *Iglói* Mihály (MAC) 14:52.2 mp., 2. *Esztergomi* (BSzKRT) 14:53.4 mp., 3. *Németh* (MAC) 14:53.8 mp., 4. *Csaplár* (MAC) 14:53.8 mp. A versenyt főként Szabó Miklós és Németh irányitotta. Szabó föladta, Iglói az utolsó százon nyert.

Gerelyhajitásban:

1. *Várszegi* (MAC) 64.85 m., 2. *Csányi* (BEAC) 60.85 m., 3. *Szatmáry* (BEAC) 56.52 m.

Rudugrásban:

1. *Zsufka* (MAC) 4 m, 2. *Kovács* (Törekvés) 3.60 m, 3. *Bihari* (FTC) 3.20 m.

Magasugrás:

1. *Gáspár* (MÁVAG) 186 cm, 2. *Tordai* (FTC) 178 cm, 3. *Hidas* (BLE) 168 cm.

15x400 m Hősök Emlékversenye:

1. *MAC* 13:25.4 mp, 2. *UTE* 13:26.6 mp, 3. *FTC* 14:21.6 mp, 4. *MOTE.*

MEGJELENT AZ ÚJ ÚRVEZETŐ

Németország 104:74 arányban győzött az olasz atléták ellen

Stuttgart, augusztus 4.

Vasárnap folytatták a kétnapos német—olasz válogatott atlétikai viadalt, amelyet a németek 25.000 főnyi közönség előtt az Adolf Hitler-stadionban 104:74 pontarányban megnyertek. Részletes eredmények:

800 méter: 1. Harbig német 1:47.8 p, 2. Lanzi olasz 1:49.3 p, 3. Brandscheid német 1:52.4 p, 4. Dorescenzi olasz 1:52.6 p.

110 m-es gátfutás: 1. Becker német 15.3 mp, 2. Caldana olasz 15.4 mp, 3. Leitner német 15.6 mp, 4. Critale olasz 15.7 mp.

Diszkoszdobás: 1. Wotapek német 47.54 m, 2. Consolini olasz 47.47 m, 3. Biancani olasz 46.46 m, 4. Tunner német 43.44 m.

Magasugrás: 1. Nacke német 193 cm, 2. Campagner olasz 790 cm, 3. Koppenwaller német 190 cm, 4. Tangetti olasz 180 cm.

1500 méter: 1. Kaindl német 3:54.4 p, 2. Giesen német 3:55.6 p, 3. Vitale olasz 4:00.6 p, 4. Colombo olasz 4:03.6 p.

110 méter: 1. Mellerowicz német 10.6 mp, 2. Kersch német 10.8 mp, 3. Monti olasz 10.9 mp, 4. Gritti olasz 10.9 mp.

Sulydobás: 1. dr. Luth német 14.98 m, 2. Profetti olasz 14.63 m, 3. Paolone olasz 14.56 m, 4. Bogen német 14.51 m.

Hármasugrás: 1. Glein német 14.79 m, 2, Vogt német 14.54 m, 3. Bettaglio olasz 14.36 m, 4. Pellarini 14.35 m.

5000 méter: 1. Beviacqua olasz 14:52.2 p, 2. Eitel német 14:53. 2 p, 3. Mastroienni olasz 15:23.8 p, 4. Seidenschnur német 15:47.6 p.

4x400 m-es staféta: 1. Németország (Ahrens, Wieland, Linnhoff, Harbig) 3:12 p, 2. Olaszország (Donnini, Ferasuti, Dorescenti, Lanzi) 3:12.8 p.

A pestvidéki atléták nyerték a legtöbb vidéki bajnokságot

A kispesti sporttelepen rendezték az országos vidéki atlétikai bajnokságot. *Több kerületi rekordot javitottak a tehetséges vidéki atléták.* Részletes eredmények a következők:

1500 sikfutás: **bajnok: Farkas (Pestvidék)** 4 p 08.2 mp, 2. *Baranyay* (Észak) 4 p 09 mp. 3. *Apró* (Észak) 4 p 09.2. Izgalmas verseny, az utolsó métereken dőlt el az elsőség.

Sulydobás: **bajnok: Rákhely (Északnyugat) 13 m. 92 cm.** 2. *Horváth* (Észak) 13 m. 91 cm. 3. *Havas* (Észak) 13 m. 76 cm. 200 sikfutás: **bajnok: Szigetváry (Délnyugat) 22 mp.** 2. *Korompay* (Kelet) 22.5. (Ifjusági rekord beállitása.) 3. *Simonyi* (Pestvidék) 23 mp. (Pestvidéki kerlüeti rekord.) Magasugrás: **bajnok: Cserna (Kelet) 185 cm.** 2. *Bánsági* (Pestvidék) 170 cm. 3. *Kertész* (Dél) 170. 110 m. gátfutás: **bajnok: Nádasdy (Észak) 15.5 mp.** 2 *Karácsony* (Délnyugat) 16.1 mp. (Kerületi rekord.) 3. *Konrád* (Pestvidék) 16.2 mp.

Diszkoszdobásban bajnok Horváth (Észak) 47 m 96 cm,
400 m sikfutásban bajnok: Ónodi (Északnyugat) 50.6 mp,
Hármasugrásban bajnok Horváth (Észak) 13.86 m,
10.00 m sikfutás: bajnok Farkas (Pestvidék) 33 p 18.8 mp,
A pontversenyt Pestvidék nyerte meg 85 ponttal, utána 82 ponttal Észak következik, majd 41 ponttal Északnyugat.

A verseny után *Molnár* József polgármester osztotta ki a szebbnél-szebb bajnoki tiszteletdijakat.

Hubai (FTC) és Molnár (MUE) usztak a leggyorsabban Budapest és Eresi között. A *Magyar Uszó Egylet* vasárnap rendezte Budapest és Eresi közötti folyamversenyét. A hideg vizben *Hubai* (FTC) 3 óra 23 p 30 mp alatt győzött. *Páhok* (MTK) 8 mp-cel maradt mögötte. A hölgyeknél *Molnár* Magda (MUE) végzett az első helyen 3 óra és 30 perces idővel.

gesek tekintélyén. Külföldön az a benyomás alakult ki, hogy *a szövetségesek jószándékúak, de gyöngék, lassúk és nem tudnak célt érni.*

— Hiszem, hogy megnyerjük ezt a háborút, de nem természeti törvény, hogy meg kell nyernünk; ezért mindent meg kell tennünk a győzelem érdekében.

Hore-Belisha felvetette a kérdést, vajjon Anglia megtesz-e mindent diplomáciai és hadászati céljai elérése érdekében. Ő is kifogásolta a Finnország megsegítése körüli késedelmet. Erős légitámadások megtörhették volna a szovjetoroszok támadásait és a repülőgépek küldésének nem volt akadálya. A totális háborút csak totális eszközökkel lehet megnyerni. Felvetette a kérdést, vajjon az angol diplomácia megfelelően előkészítette-e a terepet Norvégiában és Svédországban. A brit és a francia birodalom a világ legerősebb hatalmai voltak. Ha ügyüket diadalra akarják vinni, nem elég erőseknek lenniök, de be is kell bizonyitaniok, hogy erősek.

Halifax lord nyilatkozata a Lordok Házában

A lordok házában *Halifax* lord külügyminiszter mondott beszédet, nagyrészt a miniszterelnök alsóházi kijelentéseivel megegyezően. A finn háboruval kapcsolatban Halifax azt mondotta, hogy *Anglia nem tért el legfőbb céljától, Németország legyőzésétől, s ettől nem tértheti el az az aggodalom sem, hogy megronthatná kapcsolatait a szovjettel.*

Hangsulyozta a külügyminiszter, hogy véleménye szerint, *esztelenség volna a háboruban akciót kezdeni csak magáért a kezdeményezésért, anélkül, hogy megfontolnák a következményeket.* Ezután újból kifejtette. hogy a szövetségeseknek nem céljuk a bosszúálló béke, hanem az, hogy igazságot szolgáltassanak azoknak a népeknek, amelyekkel igazságtalanul bántak és hogy biztonságot szerezzenek a világ számára.

Sumner Welles hajóra száll

Róma, március 19.

Sumner *Welles,* az Egyesült Államok helyettes külügyi államtitkára kedden délután fogadta az ujságírókat és közölte velük, hogy *európai körútját befejezettnek tekinti.*

Sumner Welles európai látogatásának eredményével kapcsolatban *minden nyilatkozattétel elől elzárkózott.* Az államtitkár kedden este 11 órakor Genovába utazik és szerdán felesége társaságában a Conte di Savoian visszaindul Newyorkba.

15.000 halott és 30.000 hadirokkant a finnek vesztesége

Stockholm, március 19.

Kajander volt finn miniszterelnök a Finnország érdekében indított svéd nemzeti gyüjtés vezetőivel folytatott megbeszélései során és egy hétfőn este rendezett gyüjtés alkalmával közölte, hogy a finnek a háború alatt a következő veszteségeket szenvedték: *15.000 halott és 30.000 hadirokkant.* Az oroszok 370 helységet bombáztak. Összesen 1823 légi támadást hajtottak végre, *ezek során 64.000 bombát dobtak le.*

Nagypénteki református, evangélikus és unitárius istentiszteletek

A *református templomokban:* Kálvin-tér: d. e. 9-kor, rádióközvetítéssel *Ravasz* László dr., majd úrvacsoraosztás, fél 12-kor *Murakőzy* Gyula, úrv., d. u. 6 *Hörömpő* Gergely. Akadémia-u.: d. e. 9 *Karsay* Dezső, úrv., 11 *Victor* János dr., úrv., d. u. 6 *Karsay* Dezső, úrv. Fasor: d. e. fél 9 *Dobos* Károly, úrv., fél 11 *Szabó* Imre, úrv., d. u. 5 vitéz *Csia* Lajos, úrv. Thököly-út: d. e. fél 9 *Makay* Miklós, úrv. fél 11 *Szőke* Imre, úrv., d. u. 5 *Kovács* Bálint. Százados-út: d. e. fél 11 *Gáspár* Béla, úrv. Salétrom-u.: d. e. 9 *Arokháty* Béla, úrv., fél 12 *Tóth* József, úrv. d. u. 6 *Tarr* Kálmán dr. Köris-u.: d. e. 9 *Borsay* László, úrv., fél 11 *Domján* János dr., úrv. Üllői-út: d. e. 9 *Losonczy* Lajos, úrv., 11 *Patay* Pál dr., úrv., d. u. fél 7 *Gáspár* Béla. Gubacsi-út: d. e. 10 *Széles* Sándor. Külső-Üllői-út: d. e. 10 *Dóczi* Antal. Pozsonyi-út: d. e. 9 *Pákozdy* László, úrv., 11 *Bereczky* Albert, úrv., d. u. 7 *Szabó* István dr., úrv. Frangepán-u.: d. e. 10 *Gál* Lajos dr., úrv., d. u. fél 7 *Kiss* Károly. Róna-u.: d. e. fél 9 *Peti* Zoltán, úrv., háromnegyed 11 *Kutas* Emil, úrv., d. u. 5 *Makay* Miklós. Vezér-u.: d. e. fél 10 *Peti* Zoltán. Egressy-u.: d. u. 3 *Parragh* Lajos. Gergely-u.: d. e. 9 *Szamosközy* István, úrv., fél 11 *Hatolkay* Kázmér, úrv., d. u. 6 *Széles* Sándor. Kerepesi-út: d. e. 10 *Végh* Sándor. Auguszta-telep: d. e. 10 *Bartha* László. Horthy Miklós-kórház: d. e. 9 *Sallay* István. Városszéli-telep: d. u. 5 *Hatolkay* Kázmér. Vörösmarty-u.: d. e. 10 *Forgács* Gyula, negyed 12 (angolul) *Knight* G. Szilágyi Dezső-tér: d. e. fél 9 *Kiss* Sándor dr., úrv., 11 *Haypál* Béla, úrv., d. u. 6 *Ozeglédy* Sándor dr. Bocskai-út: d. e. 9 *Eötvös* Ferenc, úrv., 11 *Sebestyén* Andor, úrv., d. u. fél 7 *Szabó* Imre. Böszörményi-út: d. e. 9 *Szabolcska* László dr., úrv., 11 *Tóth* János, d. u. 5 *Péter* János. Svábhegy: d. e. 11 *Fejérváry* Zoltán. Budakeszi szanatórium: d. e. 9 *Tóth* János. Farkasrét: d. e. fél 11 *Fekete* Lajos dr. Torockó-tér: d. e. 10 *Joó* Sándor, úrv. Hidegkúti-út: d. e. 9 *Koszorús* István. Kálvin-u.: d. e. fél 9 *Fazekas* Lajos, úrv., 11 Kontra Aladár, úrv., d. u. fél 7 *Kurucz* Gyula. Keve-u.: d. e. 11 *Fazekas* Lajos. Szent István-kórház: d. e. 9 *Balázs* László, úrv. Rókus-kórház: d. e. 10 *Falussy* Sándor dr. Szent László-kórház: d. e. háromnegyed 11 *Balázs* László, úrv.

Az *evangélikus templomokban:* Deák-tér: d. e. fél 9 úrv., fél 10 *Broschko* G. Adolf; negyed 12, rádióközvetítéssel *Magócs* Károly, úrv. Leánygimnázium: d. e. negyed 12 *Kemény* Péter, d. u. 6 *Magócs* Károly. Fasor: d. e. fél 9 úrv., 11 *Kemény* Lajos. (Gimnázium: d. e. 11 *Süle* Károly.) 12 úrv., d. u. 4 *Halász* Kálmán dr., d. u. 6 *Kemény* Lajos. Aréna-út: d. e. fél 10 *Farkas* Zoltán. Kápolna-u.: d. e. 10 *Majba* Vilmos, úrv., d. u. 4 *Lehel* László. Simor-u.: d. e. 11 *Szabó* Aladár, úrv. Rákóczi-út: d. e. 10 *Szilády* Jenő dr. d. u. 5 *Dezséry* László, Üllői-út: d. e. 10 *Algöver* Andor, úrv. Fóti-út: d. e. 10 *Dezséry* László, úrv., d. u. 4 *Rimár* Jenő. Gyarmat-u.: d. e. fél 11 Szuchovszky Gyula, úrv. Angol-u.: d. e. 11 *Grünvalszky* Károly, úrv. Szvetenay-utca: d. e. 10 *Késmárszky* Lajos, úrv. Bécsikapu-tér: d. e. 9 *Bagár* Iván, 11 *Varsányi* Mátyás dr., úrv. Bocskai-út: d. e. 9 *Révész* István, 11 *Szántó* Róbert, úrv., d. u. 5 *Szántó* Róbert. Dévai Bíró Mátyás-tér: d. e. 8 úrv. *Stovicsek* Gusztáv, 9 (németül) *Mohr* Henrik, úrv., 11 *Mohr* Henrik, úrv., d. u. 7 *Stovicsek* Gusztáv.

Protestáns katonai istentisztelet: Abonyi-utca: d. e. 11 *Soltész* Elemér dr.

Az *unitárius templomok* közül: *Nagypénteken* a Koháry-u. 4. sz. templomban d. e. 9 órakor istentisztlet passió-énekléssel, szolgál *Barabás* István, Missziőház (IX. Högyes Endre-u. 3) d. e. 10 órakor passió énekléssel, szolgál *Csiki* Gábor dr., Pestszentlőrinc d. e. 11 órakor szolgál *Pethő* István. *Husvét elsőnapján* a Koháry-u. 4. sz. templomban d. e. 9 órakor prédikál *Barabás* István, ágendál *Józan* Miklós, d. e. 11 órakor prédikál *Józan* Miklós, ágendál *Barabás* István, Missziőházban d. e. 10 órakor, prédikál *Csiki* Gábor dr., ágendál *Ferencz* József, Pestszentlőrincen d. e. 11 órakor prédikál és ágendál *Pethő* István, Csepelen d. e. 9 órakor *Szent-Iványi* Sándor, Pestszenterzsébeten d. e. 9 órakor *Kereki* Gábor. *Husvét másodnapján* d. e. 9 órakor a Koháry-u. 4. sz. templomban rádióközvetítéssel prédikál, *Józan* Miklós, ágendál *Szent-Iványi* Sándor, d. e. 11 órakor prédikál *Szent-Iványi* Sándor, ágendál *Józan* Miklós. Missziőházban d. e. 10 órakor prédikál és ágendál *Ferencz* József, Pestszentlőrincen d. e. 11 órakor prédikál és ágendál *Pethő* István, Sashalmon d. u. 4 órakor *Kereki* Gábor.

Összeverekedtek a képviselők a japán parlamentben

Tokió, március 19.

A japán képviselőházban verekedésre került a sor. Az ülésen a képviselőház elnöke kijelentette, hogy a külügyminiszternek nem kell válaszolnia egy jobboldali képviselő kérdésére, amelyet az *Asama Maru*-üggyel kapcsolatban tett fel. Egy jobboldali képviselő erre felrohant az elnöki emelvényre és követelte, hogy adjanak választ az interpellációra. A parlamenti őrség el akarta távolitani a képviselőt, mire több jobboldali képviselőtársuk segítségére siettek. A minseito-párt tagjai viszont az elnök segítségére siettek és *általános verekedés kerekedett.* Az ülést felfüggesztették.

Az újra megnyitott ülésen *Arita* külügyminiszter bejelentette, hogy tisztázni kívánja a kormány magatartását. Az *Asama Maru* ügyét az európai ügyekbe való benemavatkozás politikájának megfelelően kezelték.

Haza szeretne jönni Párisból a magyar Wayang: Walleshausen Zsigmondék szivárványa

Páris, március hó.

A Coupôl kávéházban szoktunk összegyülni az ideszakadt magyar festőkkel, szobrászokkal, bohémekkel. S ha itt *Walleshausen* Zsiga barátom kedélyes hangulatában el nem árul nekem egyet-mást baráti társaságunk köréből, talán most se tudnának Budapesten e munkás, de szerény magyarok párisi sikeréről.

Egy elmult nyáron a szajnaparti nyaralóhelyek közönségét *különös kis jacht látogatta meg.* A jachton hivogató lampionok égtek és parányi színház volt berendezve rajta. A színházacskában apró színpad, hetven-nyolcvan centiméteres kicsike szereplőkkel. Bábfigurák ezek, de tévedés lenne azt hinni, hogy a bemutatott játék amolyan paprikajancsiszerűség. Vándor Wayang-színház volt ez, *Arc-en-ciel,* vagyis szivárvány volt a neve és két magyar festőművész: *Blattner* Géza és *Walleshausen* Zsigmond vitte ki Párisba — Budapestről.

— Otthon bizonyára kevesen emlékeznek arra — mondta Zsiga, — hogy 1919-ben a budapesti Belvárosi Színházban is játszottunk matinékon pár hétig Wayang-játékokat.

A Wayang Jávából ered. Valami *mitikus tárgyu, ritusos sziluettjáték volt, amelyhez a szövegmondó Dalang szent strófákat recitált.* Az eredeti játék a vallási hősöket a színek és képek fogalomalkotó erejével és a láthatatlanul beszélő hang hatásával akarta eszmékké stilizálni. A világháború korában *Baktay* Ervin hozott Magyarországra nagy halom jávai anyagot. Így megszületett a magyar Wayang is. Most aztán itt ez a kultúra a huszadik században *a művészi árnyképjátékok és a marionettek testvéreként.* De a cél ma sem más, mint Jávában évezredekkel azelőtt. Húsz éve a Belvárosi Színház előadása számára így fogalmazták:

— Az irodalom tartalmának előadása színek és képek erejével, finom mehanizmusu bábuk kecses és karakterisztikus mozgásával, színészi hanggal és hangkulisszákkal, stb. A modern Wayang az irodalom, a képzőművészet és a tehnika összmunkája.

Amennyire különbözik a bohóc a színésztől, egy primitív faragás a művészi szobortól, annyira távol áll egymástól a közönséges sziluett, vagy bábjáték és a Wayang.

Zsiga barátom bemutatja nekem a párisi Wayang-színházat.

Ludas Matyi Párisban

A színpad két-három méteres, miniatür kocka csak. Ahogy látom, tele van ravasz báburángató szerkezetekkel. Ránézvést persze nem vevődik észre ebből semmi. A díszletek festésénél a jelenetek hangulatát és jellemét tükrözik főleg. Az egész produkcióban aztán az a különleges, hogy egy Wayang-előadáshoz a „szereplőket" is el kell készíteni. Fából faragott, plasztikus, vagy sík figurák ezek, amelyeket hónapokig tartó preciz munkával alkotnak minden elképzelhető tehnikai furfanggal. Mert a személyek készítésénél az a művészet, hogy a drót ráncigálására valódi élethű gesztusokat, kecses és kifejező mozdulatokat végezzenek. Néha még külön meg kell faragni a szerelmes és őrjöngő Pierrot, Pierrot kabátban, Pierrot kabát nélkül, Pierrot elölről, hátulról, profilban, stb. Hiszen a ruha a bábun többnyire csak festék, és a figurákat csak egy síkban lehet mozgatni. Egy előadás előkészítése bizony négy-öt hónapot is igényel.

— És mondd csak, hogy szólal meg ez a Wayang?

Kiderül, hogy a hang külön probléma.

— A figura nem beszél magától — mondja Zsiga. — Van darab, amelyben csak magyarázó szöveget mond a láthatatlan felolvasó. De van pergő dialógdarab is, színpadi hanghatásokkal, égzengéssel, esővel, kutyaugatással, stb. Mikor itt Párisban előadtuk a „Ludas Matyi"-t, gágogott a liba, — hanglemezről. A világkiállitás alkalmából bemutattuk Az ember tragédiáját s ehhez szubvenciót is kaptunk. A *Théâtre National* neves *művészei működtek közre és a produkciónak olyan sikere volt, hogy az egész előadást lemezre vettük* és egy példányt el is küldtünk Budapestre Németh Antal dr.-nak a Nemzeti Színház részére.

»Művészi Paprika Jancsi-színház«

Egy előadás keretében több apró darabot szokás összeválogatni. Ilyenkor azonban ügyelnek arra, hogy a kis darabok valamiben egymásra vonatkozzanak. 1938-ban az Arc-en-ciel a Montmartre egyik alig háromszáz férőhelyes kis színházában igen nagy sikerrel mutatott be egy füzérre való egyfelvonásost: valamennyi témája házasságtörés körül mozgott. De a tizenegynéhány darab közt kettő nem volt mégsem mesében, vagy problémában azonos. Ez már frakkos Wayang-sorozat volt, francia ízlés. Hol van ez már a jávai játéktól?

— A pesti Wayang-előadásokra még *Kosztolányi* Dezső írt egy darabot s akkor felvetette a gondolatot is, hogy állami segítséggel a vidéki és fővárosi gyermekek részére „művészi paprikajancsi színházat" kellene szervezni. De a dolog abbamaradt. Nagyon sok pénz kellene hozzá, mert a darabok kiállítása és a fuvarozás igen sokba kerül.

Persze, most más világ van Párisban is. Az Arc-en-ciel a régi összetartó barátok irányításával most *Boulogne sur Seine*-ben játszik. Gyakran meghívásokat is kap áruházakba, egyesületekbe vendégszereplésre. S ezek a kiruccanások a gyöngyszemei a kis magyar színház vállalkozásainak. De mintha megbénult volna az érdeklődés...

Terveik azonban vannak. Szeretnék megcsinálni például a székely népmeséket, balladákat. És szeretnének — hazamenni. Bemutatni ezeket a stilizált, művészi magyar játékokat otthon. Bizonyára tetszenének és gyönyörű lenne. Mert a magyar kedély játékos, allegorikus, képszerű és mesés. De ez csak álom. *Blattner* Géza megkísérelte, hogy társadalmi úton a magyar rajongók közt gyüjtsön össze e célra pénzt. 1934-ben megalakította Budapesten a művészi bábjátékok barátainak egyesületét. — De úgylátszik, hazájában senki sem próféta. *Az Arc-en-ciel ittmaradt Párisban és tovább álmodik arról: hogyan lehetne a magyaroknak is juttatni abból, amit ők elértek.*

B. G.

Angol repülőtámadás Sylt-sziget ellen

Berlin, március 19.

Kedden este nyolc órakor, majd kilenc óra előtt néhány perccel, azután negyed tiz órakor *angol bombázó repülőgépek támadásokat kíséreltek meg Sylt-sziget ellen.* Egy ház kigyulladt, más kárt azonban a német légvédelem eredményes működése folytán nem okoztak. Egy angol gépet lelőttek.

Az *angol* légügyi minisztérium jelentése szerint az angol repülőgépek bombái a Sylt-szigetén levő hornumi német repülőtámaszponton komoly károkat okoztak.

ÚJ MAGYARSÁG TELEFONSZÁMAI:
1-464-20, 1-464-28
1-464-29, 1-444-00

Tüzérségi párbaj a nyugati fronton

Berlin, március 19.

A Német Távirati Iroda harctéri jelentése közli:

Az ellenség a szokásos szakaszokon gyenge tüzérségi tűzzel lőtte a nyugati arcvonal előterepét. Helyenkint viszonoztuk, a tüzérségi párbaj azonban csak rövid ideig tartott. A senki földjén a felderítő osztagok mindkét részről élénk tevékenységet fejtettek ki. Ennek során német osztagok ellenséges erődítéseken kívül két francia rohamcsapatot fedeztek fel, nyilván az volt a feladatuk, hogy erőszakkal is hireket szerezzenek. Az ellenséget dolgavégezetlenül visszatérésre kényszerítettük. A Felső-Rajnán az ellenség néhányszor géppuskákkal lőtte a német partot, valószínüleg a német harci berendezéseknek szólt a tüzelés. Egyébként a nap csendesen telt el, minthogy a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt *a légi tevékenység is nagyon csekély volt.*

Londonból érkező jelentések szerint a *Press Association* tengerészeti szakértője azt közli, hogy a Scapa Flow ellen intézett német légitámadás alkalmával elsővonalbeli hajó nem sérült meg. Ezzel szemben a *Newyork Times* Washingtonból származó jelentése szerint amerikai kormánykörök előtt semleges forrásból megerősítették, hogy *a Scapa Flow ellen intézett támadásról szóló német jelentések helytállóak.* Hat nagyobb hadihajót részben súlyosan eltaláltak a repülőbombák, *ezek között csatacirkálókat és cirkálókat.*

Newyorki jelentés szerint a *Queen Mary* angol óceánjárót és a *Mauretania* francia luxushajót *ausztráliai csapatoknak Európába való szállítására fogják felhasználni.* 770 angol matróz Newyorkba érkezett, hogy ellássa a szolgálatot a két hajón, amelyek rövidesen elhagyják a newyorki kikötőt.

Gibraltárból érkezett Reuter-távirat jelenti, hogy az *Uhlenfels* 7603 tonnás német tehergőzös angol zsákmánylegénységgel fedélzetén Gibraltárba érkezett. Amikor egy angol hajó novemberben az Uhlenfelst az Atlanti-óceán déli részén körülbelül 240.000 fontsterling értékű ópiumrakománnyal elfogta, a hajót Sierra Leone szabad városba vezették. Az Uhlenfels most száraz dokkban horgonyoz, míg átvizsgálják.

Felhivás az 1940. évi fősorozáson való megjelenésre

A honvédelmi miniszter rendelete értelmében Bódy László helyettes polgármester falragaszokon hívja fel az 1940. évi fősorozáson állítási kötelezettségük teljesítése végett az 1919. évben születeket, mint első korosztályt, az 1918. és 1917. évben születtek közül azokat, akik az 1939. évi sorozáson „jelenleg alkalmatlan, visszahelyezendő" osztályozást nyertek, mint 2., illetve 3. korosztályt, továbbá az 1901, 1902 stb. egészen az 1916. évig bezárólag születtek közül, akiknek katonai szolgálatra való alkalmasságuk végleg még nem bíráltatott el, tehát akik annakidején toborzáson nem voltak. Budapest székesfőváros területén az 1940. évi fősorozás március 27-étől május 15-ig fog tartani. A sorozóbizottságok a IX, Üllői-út 47—49. sz. alatti Mária Terézia-laktanyában fognak működni. A sorozások reggel nyolc órakor kezdődnek. A sorozóbizottság előtt való megjelenésre a polgármesteri XIV. ügyosztály által már nyilvántartásba vett 1919, 1918 és 1917 évfolyambeli állítási kötelesek névre és napra szóló, s lakcímükre küldött sorozási idézőt kapnak a következő napokra: Az 1919 évfolyambeliek közül azok, akik az I. kerületben laknak, április 4-ére, a II. kerületben április 4 és 5-re, a III. kerületben április 6, 8, 9-re, a IV. kerületben április 10, 11-re, az V. kerületben április 11, 12, 13-ra, a VI. kerületben 15, 16, 17, 18-ára, a VII. kerületben április 22, 23, 24, 25, 26 és 27-ére, a VIII. kerületben április 22, 24, 25, 27 és 29-re, továbbá május 1 és 4-re. A IX. kerületben április 29 és 30-ra, továbbá május 1, 3, 4-re. A X. kerületben: április 11, 13 és 15-re, a XI. kerületben április 4, 6, 8 és 9-ére, a XII. kerületben április 9 és 10-re, a XIII. kerületben április 18, 19 és 20-ra és végül a XIV. kerületben április 17, 18 és 20-ára. Az 1918. évfolyambeliekből a mult évi fősorozáson „jelenleg alkalmatlan, visszahelyezendő"-nek osztályozottakat március 27, 28, 29 és 30-ára és április 2 és 3-ára idézik be. Az 1917. évfolyambeliekből a mult évi fősorozáson hasonlóképpen osztályozottakat május 7, 8, 9, 11 és 15-ére. A falragaszokon részletes tájékozást lehet szerezni az összes tudnivalókról.

Chamberlain beszámolója a finn háboru és a békekötés váratlan fordulatairól

London, március 19.

Igen nagy érdeklődés előzte meg az alsóház kedd délutáni ülését. Már napokkal ezelőtt bejelentették, hogy Chamberlain miniszterelnök beszámol kedden délután a háborús eseményekről és az általános nemzetközi helyzetről; az ülésterem padsorai ennek következtében zsúfolásig megteltek, a karzatokon sem volt üres hely. Teljes számban vonultak fel az ülésre a külföldi diplomaták is.

Chamberlain az egész ház éljenzése közben emelkedett szólásra, hogy beszámolóját megkezdje. A következőket mondotta:

— A finn kérdésben semmi olyan nem történt, ami megváltoztatta volna az első benyomást, hogy tudniillik *nagy tragédia játszódott le.* Ilyen szigorú békefeltételeket kizárólag kényszerűségből kellett elfogadni. Nincs értelme azt állítani, hogy ezek a feltételek nem érintik súlyosan Finnország függetlenségét és területi épségét. A szabadság híveit mindenesetre keserűség tölti el, hogy a finnek hosszú és hősies harca végül is nem tudott ellenállni az ellenfél nyomasztó számbeli és anyagi fölényének. A finnek ellenállása azonban nem volt hiábavaló; *megőrizték becsületüket, kivívták a világ megbecsülését.* Hadseregük szervezete sértetlen maradt s a nép lelkülete nem tört meg.

— Ha annak ellenére, amit tettünk, — folytatta a miniszterelnök — nem sikerült Finnországot sorsától megmentenünk, erőnk, amellyel Finnországot megsegíthetjük, még talán nem merült ki. Finnország talpraállását a legnagyobb rokonszenvvel kísérjük s — miután nyilvánvalóan újabb segítségre van ebben szüksége, *készséggel kivesszük részünket az ujjáépítésből.*

Mennyi hadianyagot küldött az angol kormány Finnországnak

Chamberlain kijelentette, hogy meg kívánja világítani a Finnországnak hadianyagban és emberekben nyujtott segítség kérdését. A hadianyag segítség kérdésével kapcsolatban emlékeztette a Házat arra, hogy Nagybritannia háboruban van és *igy minden baráti semleges részről történő segélykérést egyensulyba kell hozni Anglia szükségleteivel.* Ezt az elvet Finnország esetében is alkalmazni kellett.

A miniszterelnök ismertette Finnország földrajzi helyzetét és a szállítási nehézségeket, majd felsorolta a megigért és tényleg elküldött szállítmányokat. *Repülőgépet 152-öt igértek és 101-et küldtek el, ágyut 123-at igértek és ebből elküldtek 114-et, lövedéket igértek 297.200-at és elküldtek 185.00-et;* megigértek 100 Vickers-ágyút és azt el is küldték, tengeri aknát igértek 500-at és 400-at küldtek; kézigránátból igértek 50.000-et, ezt a mennyiséget is teljes egészében elküldték; repülőbombát igértek 270.000-et és elküldtek 157.000-et; jelzőfelszerelést megigértek 1300-at és elküldtek 800-at; harcikocsi elhárítófegyvert igértek 200-at, ezt a mennyiséget teljes egészében leszállították; a megigért 60.000 gázálarcot szintén leszállították.

Utra készen állott százezer főnyi angol-francia expediciós sereg

— Ami az emberanyagsegítséget illeti, — folytatta a miniszterelnök —, Mannerheim tudatta, hogy *nincs szüksége emberekre, mert elegendő katonaság áll rendelkezésére, hogy az olvadásig kitartson.*

— Mannerheim kijelentette, hogy örülni fog, ha májusban 30.000 főnyi segítséget tudunk küldeni, de ezeknek jól kiképzett csapatoknak kell lenniök. Az angol kormány megvizsgálta a helyzetet s arra a meggyőződésre jutott, hogy a Finnországnak nyujtandó eredményes katonai segítség nem oldható meg önkéntes jelentkezések útján s hogy a májusra kért csapatokat csak úgy tudják elküldeni, ha ez hivatalosan történik, vagyis expediciós sereget szerveznek. Ezeket a terveket letárgyalták és jóváhagyták a legfelsőbb haditanács február 5-i ülésén. *Az expediciós hadsereget a leggyorsabb ütemben készítették elő és március elején már százezer főnyi sereg állt útra készen.* Tehát két hónappal előbb, mint azt Mannerheim kérte.

Svédország nem engedélyezte reguláris csapatok átvonulását

— A finneket február második felében értesítettük terveinkről és azt tanácsoltuk nekik, hogy legkésőbb március 5-ig hivatalosan is kérjenek segítséget. Ezután a hivatalos kérés után akartuk felszólitani a norvég és svéd kormányt, engedélyezzék az expediciós sereg átvonulását. (Éljenzés.) Azt reméltük, hogy Finnország kérése nyomán a két északi kormány nem fog akadályokat gördíteni. A finnek nem hivatalosan meg is kérték a svéd kormányt, *de a svéd kormány nem adta hozzájárulását ahhoz, hogy reguláris csapatok átvonuljanak.* Bár ez csalódást keltett, tovább folytattuk az előkészületeket. *Közben a finnek március elején azt kérték, hogy elhalaszthassák a végső döntést bizonyos időpontig ebben a kérdésben.*

„Az időpont elhatározás nélkül mult el"...

— Időközben a párisi és londoni finn követ érdeklődött, vajjon Anglia nem tudna-e egy hónapon belül 50.000 embert küldeni? Erre azt feleltük, hogy *máris előkészületeket tettünk a lehető legnagyobb csapatmennyiségek küldésére, a legteljesebben kihasználva a kikötők és vasútvonalak teljesítőképességét. Hozzátettük, készek vagyunk az eredetileg tervbevett létszámot a legrövidebb időn belül bármilyen számra felemelni, amennyiben a katonai helyzet és a tapasztalatok ezt szükségessé teszik.* Végül az az időpont, amelyet a finnek elhatározásuk közlésére kikötöttek, *elhatározás nélkül mult el. Másnap értesültünk róla, hogy elfogadták a békefeltételeket.* Nem a mi dolgunk, hogy bírálatot gyakoroljunk. (Helyeslés.) Egy olyan nép, amely úgy küzdött. mint ők, fel van mentve minden bírálat alól (Éljenzés.)

— Tiszteletben kellett tartanunk ezt a döntést, akár mást kivántunk volna, akár nem. Bár Finnország nem kérte és közölte velünk, hogy Norvégia és Svédország megtagadja a csapatok átengedését, tovább folytattuk az előkészületeket és *még az utolsó pillanatban is el tudtunk volna küldeni egy expediciós sereget.* Ez közös angol-francia sereg lett volna és jóval a kért időpont előtt megérkezett volna, ha Norvégia és Svédország nem tagadta volna meg az átvonulást. Tehát sem Nagybritannia, sem Franciaország nem tehet magának szemrehányást ebben a kérdésben.

Sumner Welles számára uj helyzetet teremtett a brenneri találkozó

Chamberlain ezután Sumner Welles látogatásával foglalkozott és kijelentette, hogy az angol kormány örömmel üdvözölte az amerikai államtitkárt Londonban, (Taps) s teljes nyiltsággal tájékoztatta őt a kormány álláspontjáról.

A miniszterelnök a továbbiakban kijelentette, hogy *amikor Welles visszatért Olaszországba, új helyzet elé került: ez volt a brenneri találkozó.*

— Ez a találkozó — mondotta — természetesen tápot adott mindenféle feltevésre.

Dörge Frigyes
bank rt-nál, Kossuth Lajos-u. 4.
(Városház-utca sarok)
óriási a kereslet osztálysorsjegyekben. A legutóbbi sorsjátékon a rengeteg nagy nyereményen kívül, mint pl. a 40.000 pengős,
ismét tt nyerték a 300 000
pengős főnyereményt is.
Rendeljen Ön is azonnal levelezőlapon, vagy telefonon: 189-230.
A húzások április 6-án kezdődnek.

Egyesek azt hiszik, hogy új békeajánlatot dolgoztak ki. Én nem tudom, igaz-e ez vagy nem. De bármi legyen is a megbeszélés eredménye, mi felkészülten fogadjuk azt. *Nem valószinű, hogy eltéríthetnek bennünket azoktól a céloktól, amelyekért ebbe a háborúba indultunk.*

Chameberlain a továbbiakban kitért Rooseveltnek az erkölcsi békéről tett megállapításaira és igy folytatta beszédét:

— *Olyan békét kell elérnünk, amilyenért fegyvert ragadtunk. Elhatározásunk, hogy harcolunk, amig ezt nem biztositottuk.*

A Scapa Flow ellen intézett légitámadás

A Scapa Flow elleni légitámadással kapcsolatban Chamberlain kijelentette, meglepi, hogy ilyen nagy jelentőséget tulajdonítanak egy nyilvánvalóan jelentéktelen ügynek. Ha a scapa flowi támadás az angol hajóhad ellen irányul, akkor kudarcnak kell azt minősíteni. Nem dobtak le többet 12 bombánál. Egy hadihajó sérüléseket szenvedett, de ezek jelentéktelenek. A hajó különben nem volt nagyobb csatahajó és egyetlen Scapa Flowban tartózkodó nagyobb hadihajó sem szenvedett sérüléseket. *Ilyen támadásokra mindenkor számitani kell, de bizunk abban, hogy ki is tudjuk védeni azokat.* Az egyetlen különbség a mostani és a megelőző támadások között az, hogy most történt elsőizben támadás szárazföldi célpontok ellen. *Százhuszonegy robbanó és mintegy 500 gyujtóbombát dobtak le mintegy 100 négyszögmérföldnyi területre.*

Nem lehet bennünket kalandokba hajszolni, — mondja Chamberlain

Beszéde végén Chamberlain ezeket mondotta:

— Egyesek talán hatékonyabb politikát sürgetnek. De a felelősség súlya alatt, amely a kormány vállaira nehezedik, nem lehet bennünket olyan kalandokba hajszolni, amelyek szerintünk kevés eredménnyel járhatnának, de amelyek veszélyyel és talán romlással fenyegethetnek. Azt az időt, hogy mikor üthetünk, a legkomolyabb megfontolással kell elhatároznunk. Addig is a legbiztosabb mód, amelylyel győzelmünket biztosíthatjuk az, ha rendületlenül kitartunk elhatározásaink és egységünk mellett. (Éljenzés.) Ebben segitenek kitünő szövetségeseink és honfitársaink az egész birodalomban. De mindenekfölött megerősít bennünket az a tudat, hogy azért harcolunk, amit minden jóravaló polgár a földkerekségen kíván: a tartós, erkölcsös béke helyreállítását. (Nagy taps.)

Élesen támadják a kormány határozatlan magatartását a finn kérdésben

Chamberlain miniszterelnök beszéde után *Attlee,* a munkáspárt vezére szólalt fel és sürgette az eredményesebb hadviselést. *Nem szabad a kezdeményezést a németeknek átadni* — hangsúlyozta.

Sir Archibald *Sinclair* szabadelvű ellenzéki képviselő *kifogásolta a kormány határozatlan magatartását a finn kérdésben.* Kifogásolta, hogy a Finnországnak igért gyalogsági lőszernek csak harmincadvagy negyvened-része érkezett meg Angliából. Szerencsétlennek tartja azt is, hogy Daladier kijelentései az expediciós hadsereg küldésére csak akkor hangzottak el, amikor *már biztos volt, hogy a csapatokat nem lehet elküldeni. Ezek a körülmények súlyos csorbát ejtettek a szövetsé-*

Dr. Auer György:

A középkori asylumtól a modern politikai menedékjogig

Őskori büntetőszabályaink alapvető problémája a vérbosszú rendjének és feltételeinek szabályozása volt. A jogtalan cselekmény sértettjének, vagy ha ez életét vesztette, a törzsbelieknek joguk, sőt kötelességük volt a sérelem megbosszúlása. Amikor a megtorlás mértékét és eszközeit a sértettre bízták, a bosszú túlzásaival szemben a bűnöző az államhatalomnál sem találhatott védelmet. Egyetlen reménysége a menekülésben, az üldözők elől elrejtő istenek pártfogásában lehetett. Ezért igyekezett a menekülő bűntettes oly helyre eljutni, ahol a primitív felfogás szerint a kegyes istenek közelébe jutott. Vallási törvények rettentették vissza az üldözőt is attól, hogy bosszúját az istenek imádására szánt helyen rejtőzőn töltse ki. Így keletkeztek már a legrégibb időben *a menedékhelyek* (asylumok), amelyek küszöbén a bosszúállásnak meg kellett torpannia. A ház urának haragja elől menekülő római a házi oltárnál keresett védelmet.

A germán-pogány korban ugyancsak az áldozati helyeken találtak védelmet a menekülők. Átvette ezt az ősi hagyományt a keresztény Egyház is, kimondva, hogy a templomokba, a püspök házába menekült bűntettest onnan csak a püspök engedélyével vonhatta el a sértett vagy a világi hatalom rendelkezése. Az egyházi törvények azonban már nem azt a célt szolgálták, hogy a bűnözőt a megtorlás alól mentesítsék, hanem főleg azt, hogy a büntetést ne a bosszúállás vak dühében, hanem lehiggadt megfontolás után szabják meg. Amikor *az Egyház kiközösítéssel sújtja azokat, akik a védelme alá menekülteket erőszakkal elhurcolják, a büntetések emberségessé tételéért veszi fel a küzdelmet.* Nem hiusították meg a püspökök, hogy az állam törvényei ellen vétők büntetésüket elvegyék; ki is adták a templomokba menekülteket az igazságszolgáltatás közegeinek, de *csak akkor, ha biztosítékot nyertek arra, hogy kegyetlen. testcsonkító büntetéseket nem fognak alkalmazni.* Ezzel párhuzamban az államhatalom is arra törekszik, hogy az igazságszolgáltatást a *vérbosszútól* megtisztítsa. A bűncselekmény már nem magánügye a feleknek, hanem törvénysértés, amelynek megítélése a királyra, vagy az általa kijelölt bírákra tartozik. A bűntettes saját házában, templomokban, a király közelében „béke legyen", ide az üldöző sértett a menekülőt nem követheti. E helyeken békében várhatja be a bűnöző az államhatalom döntését. A békebontóra súlyos büntetés vár, ha fékezhetlen üldözési vágyában a tilalommal szembeszáll.

De a XVIII. század végén keletkezett büntető törvények az asylum intézményét sorra kigyomlálták az élő jog intézményeinek sorából.

Az államok nem védik a közönséges büntetteseket

A menedékhelyek megszüntetése azonban nem térithette el a bünözőket attól a törekvésüktől, hogy tetteik következményei elől az elkövetés helyétől távoleső területekre való menekéléssel igyekezzenek szabadulni. A közlekedés fejlődésével mind több lehetőség nyílott, hogy idegen országba szökve nyoma vesszék az államhatalom által felelősségre vonni kívánt bünözőnek. Ha az ily szökevénynek sikerült az ország határain túl jutnia, egyenlőre biztonságban érezhette magát, mert az idegen állam területére saját államának hatóságai nem követhették. Szabadulása vagy veszte egyedül attól függött, vajjon az az ország, amelynek területére menekült hajlandó-e őt ítélkezés céljára *kiadni* vagy sem.

Nemzetközi szerződésekben kötelezték tehát a kultúrállamok magukat kölcsönösen, hogy a területükre menekült bűntetteseket egymásnak kiadják. A más államban bűnvádilag üldözöttnek kiszolgáltatása azon állam által, amelynek területén az tartózkodik: *a kiadatás intézménye.* Ezen intézmény korszerű irányban való fejlődése a mult század elején vette kezdetét. Előfordult már jóval korábban is, hogy egyes esetekben az idegen állam — előzékenységének tanujelét adván — felkutatta és kiszolgáltatta a területére menekült idegen bünözőt. Ez azonban csak kivételesen egyes politikai büntettesek esetében történt, akiknek üldözése a rendjében sértett államnak különösen is szívügye volt. Oly baráti gesztussal is találkozunk, amikor polgárát is kiadja valamelyik állam, hogy felelősségre vonják egy külállam sérelmére elkövetett politikai bűncselekmény miatt.

Mindezeknek az ötletszerű, kaotikus rendelkezéseknek leghamarább *az 1833-ban keletkezett belga kiadatási törvény* vet véget, rendszeresen szabályozva azokat a bűncselekményeket és azokat a feltételeket, amelyek fennforgása esetén a területére menekült büntettes idegen államnak kiadható. E kezdeményezés hatása alatt keletkeznek azután gyors egymásutánban a többi államokban is vagy önálló törvények, vagy pedig az egyes államokkal kötött szerződések a büntettesek kölcsönös kiadására. E szerződéseket is törvénybe iktatják a megállapodásra lépő államok, miért is e kötelezettségvállalások az államok hatályos jogának részévé válnak.

Akármelyik formát is választják az államok a kiadás feltételeinek megállapítására, az az elv az irányadó, hogy *közönséges büntetteseknek* menedéket ne nyujtsanak, ha*nem* előmozdítsák a büntevők hatályos üldözésének lehetőségeit. Nem tévesztik azonban szem elől, hogy ez az üldözés csak akkor áll kölcsönösen érdekükben, ha oly cselekményről van szó, amely általában nem csupán az elkövetési hely különleges törvényei szerint kíván megtorlást. Megszabják ezért legtöbbször részletesen is a szerződések, hogy melyek azok a cselekmények, amelyekre magát az idegen állam érdektelennek nyilvánítja és ezért kiadatási kötelezettséget sem vállal. Másrészt pedig általános elv az is, hogy saját polgára felett minden állam maga kíván igazságot tenni, ezt tehát még akkor sem adja ki, ha külföldön követte el a bűncselekményt. A felelősségrevonás ilyenkor a hazai bíróságok feladata.

A politikai bűncselekmények menedékjoga

Legfontosabbika ama bűncselekményeknek, amelyek miatt valamennyi kultúrállam a kiadatást elutasítja, *a politikai bűncselekmény.* Amint már említettük az államok érdekteleneknek tekintik magukat oly cselekményekkel szemben, amelyeket idegen államok intézményei, rendje ellen követtek el, részt pedig nem kívánnak részt venni oly harcban, amelyet egy idegen állam hatalmának birtokosai ellen tisztán politikai okból fellépők ellen folytatnak. A politikai bűncselekmények tekintetében tehát feléled a menedékjog ősi intézménye, amelynek legkényesebb biztosítékát elsőnek a svájci kiadatási rendszerben találjuk. Szétágazó a felfogás azonban, hogy mit kell politikai bűncselekménynek tekinteni. Elő fordult ezért, hogy egyes államok oly bünözőknek is menedékjogot biztosítottak, akik a politikai meggyőződés hangoztatásával csak feleltmentességet óhajtottak kieszközölni maguk számára. A politikai meggyőződés szabadságával üzött ily visszaélések meggátlása végett szálltak síkra különösen a német jog tudósok (Martens, Lammasch, Liszt), aminek eredményeképpen az újabb kiadatási törvények egyenlő elvek szerint határozták meg a politikai bűncselekmény fogalmát.

Irányadónak tekinthetjük ebben a kérdésben a legújabb, a Német Birodalommal 1942-ben kötött kiadatási szerződésünkben leszögezett álláspont. Nem köteles kiadni az állam politikai természetű bűncselekménnyel terhelt személyt. *Politikai természetű* az a cselekmény is, amely politikai cselekménnyel oly összefüggésben van, hogy azt előkészíteni vagy fedezni akarta. Magát a politikai cselekményt pedig akként határozták meg, hogy az közvetlenül az államnak belső vagy külső biztonsága, különösen alkotmányjogi alapjai, becsülete, területi épsége vagy a külföddel fennálló jó viszonya ellen irányul. Lényeges feltételhez köti mégis a legtöbb szerződésben a politikai büntettes menedékjogát a „merényleti záradék." Fennáll ugyanis a kiadatási kötelezettség politikai cselekmény esetében is, ha ez az államfő vagy családjának tagjai, a kormány tagjai, a közélet vagy véderő más vezető tagjai *élete ellen* irányuló büntett, ha különös közveszélyt okoz, vagy félelmet akar előidézni. Az ily cselekményeket a nemzetközi felfogás lényegileg közönséges büntetteknek tekinti és ezért tetteseit asylumra nem is érdemesíti.

A politikai bűncselekmény fogalmának ily részletes meghatározása mellett is felmerülhetnek véleményeltérések a kiadatás kérdésében az érdekelt államok között. Előfordult ez különösen akkor, amikor a politikai elfogultság eltorzította a jogászok által tárgyilagos értelmezés reményében alkotott meghatározásokat. Így tagadta meg Ausztria a Tisza István gróf ellen 1918-ban elkövetett merénylet tettesének kiadatását azzal, hogy itt *lényegileg* politikai cselekmény forog fenn. El is tekintve attól, hogy Tisza ebben az időben már nem volt kormányelnök, de a cselekmény nyilvánvalóan politikai bosszúvágy megnyilatkozása volt. Ily cselekményt pedig az államok politikai cselekménynek soha sem tekintettek. De megtagadta Ausztria a Tisza-gyilkosságban részes *Csernyák* és *Pogány* kiadatását is azzal az indokkal, hogy oly egyén ellen követték el a tettet, aki egy „összeomlott rendszernek megalapozója" volt s ezért ők is politikai cselekményben részesek.

Mindezek a feltételek arra mutatnak tehát, hogy bármily behatóan szabályozták is a kiadatási feltételeket, a gyakorlatban annak az államnak szuverén megítélése lesz a döntő, amelynek területén a bűntettes tartózkodik. A kiadatás kérésére jogosult az az állam, amelynek területén bírói eljárás folyik a kiadni kért személy ellen. Ily eljárást pedig annak az államnak bírósága indíthat, amelynek területén a cselekményt elkövették, vagy amelynek polgára az idegen államba menekült bűntettes. Más állam az ezidőszerinti jogállapot szerint kiadatás kérésére nem jogosult. Meg kell még jegyeznünk, hogy kiadatást mindaddig lehet kérni, amíg a cselekmény büntethetősége el nem évült. Nincs akadálya tehát annak, hogy egy későbbi kormány kérje egyesek kiadatását oly cselekmény miatt, amelynek üldözését korábban nem tartották szükségesnek. Az első világháborút követő években gyakran merült fel példa a jogpolitikai kormányfelfogásnak ily változásaira. Bármennyire igyekezzenek is tehát a nemzetközi szerződéseket szövegező bizottságok a kiadatás intézményének tisztán jogi természetét — a svájci minta alapulvételével — érvényrejuttatni, az alkalmazás kérdésében a politikai megítélés befolyása aligha lesz kiküszöbölhető.

Öröklakás

Lipótvárosban 3 szoba hallos, luxus kivitelű, 175.000 P, adómentes. Iroda. Telefon 115-590.

Párizsi tükör

Párizs, 1943. augusztus.

(A „Magyar Nemzet" tudósítójától.) *Quatorze Juillet*, a francia nemzeti ünnep az idén hivatalos munkaszüneti nap volt. Ebben merült ki az ünnep fogalma. Párizs képe olyan volt, mint akármelyik 1943-as nyári vasárnapon. Hivatalok, üzletek, sőt a vendéglők jó része is zárva; az utcákon csend; a járdákon imitt-amott egy-egy lézengő gyalogos; autónak se híre se hamva. Aki tehette, kirándult. Vonaton vagy kerékpáron.

A nemzeti gyászra való tekintettel tilos volt minden manifesztáció. Párizs nem táncolt a tereken s utcasarkokon, mint hajdanán. Nyomasztó volt a csönd, mintha Quatorze-juillet az idén saját halotti torát ülné némán, elmélkedésbe merülve.

S csakugyan, a párizsi sajtó egyrésze nekrológszerű vezércikkekben emlékezett meg a nemzeti ünnep lényegbeli mibenlétéről. Ezek az írások méltatlannak tartják a francia szellemhez, hogy a Bastille bevételének napja korszakalkotó nemzeti eseménynek számítson. Maga a Bastille bevétele nem volt fegyvertény, a csőcselék megrohanta a maroknyi őrséget s kiszabadította a szintén csak maroknyi politikai foglyot, amit pedig elindított ez az esemény, nem volt egyéb, mint a legszégyenletesebb terror korszakának bevezetése.

Ez igaz. De az is igaz, hogy tulajdonképpen nem is ezt a forradalmi eseményt ülte meg, rövid kihagyással, másfél századon át a francia nemzet. Nem magát a Bastille ostromát, hanem annak a fogalomnak ledöntését, amit ez a hely jelentett. Ez az esemény a zsarnoksággal szemben diadalmaskodó felszabadulás szimbólumává vált s ilyképpen július 14-ike a szabadság eszméjének ünnepe volt.

És mégis, az ünnepi dátumon, halotti beszédeket publikált a párizsi sajtó. Temette Quatorze-juillet-t s azt a gondolatot vetette fel, hogy Jean d'Arc májusi emlékezetéből kellene hivatalos francia ünnepnapot létesíteni.

Három nap multva

július 17-ikén, azután egy új nemzeti ünnep gondolata kezdett kibontakozni a párizsi lapok hasábjain. Ez a nap ugyanis százötvenedik évfordulója annak a históriai eseménynek, hogy Charlotte Corday d'Armont a vérpadra lépett. A normandi nemes leányzó, a nagy Corneille kis unokahuga, 1793 július 17-ikén, a felséggyilkosok piros ingébe öltöztetve, nemes nyugalommal hajtotta fejét a nyaktiló alá, hogy elszenvedje a rászabott ítéletet, amiért tört dőfött a „vérszomjas tigris" Marat szívébe. Lehullott fejét a hóhér hajánál fogva, arculütötte s csak azután mutatta fel a csőcselék felé.

Az 1943-as francia szem a „kékvér" Charlotte Corday-ban a szociális igazságnak egy nagyszerű, forradalmi alakját látja. Jean Héritier, francia történész *„la vierge préfasciste"*-nek nevezi.

Armand Bernardini, a *Le Matin* hasábjain, ezenfelül „árja hősnőt" lát benne, aki egy szadista zsidó zsarnoktól szabadította meg honát. (A legújabb megállapítások szerint ugyanis Marat zsidó származású volt s tulajdonképpen Mara-nak hívták.) A cikk azt követeli, hogy Charlotte Corday koponyáját temettessék el keresztényi módon. Teste tudvalevőleg elporladt a terror egyéb áldozatainak földi maradványaival elkeveredetten, de koponyája megmaradt. 1889-ben, a világkiállításon mutogatták is, azóta pedig a Société de Géographie épületében őrzik, üvegszekrénybe zárva.

Egyéb évfordulók

is esnek július havára. Egyebek között Maupassant halálának ötvenedik évfordulója. Most van félszázada annak, hogy a francia elbeszélő irodalom nagy alakja, tizennyolc hónapos morális agónia után, amelyben fokról fokra bomló agyrendszere elérkezett az üldözési mánia deliriumáig, örök álomra húnyta le szemeit dr. Blanche szanatóriumában.

De mindez nem fontos! Sőt lényegtelen!

Maupassant évfordulóján nem a tragikus életsorsú embert, hanem az írőművészt kell ünnepelni, azt a francia írót, aki nem csak stílusában, de összes eszközeiben talán a legtisztább íróművésze volt a mult századvégnek.

Leon Lemonnier azt állítja, hogy ha definiálni akarjuk az *irodalom* fogalmát, Maupassant-ét kellene mértékalapul választanunk, mert mentes minden doktrinától, minden programszerű ideológiától. Maupassant egyszerűen elmond egy történetet anélkül, hogy abból tanulságot akarna levonni. De ahogy elmondja, abban csodálatos egyensúlya van a megfigyelésnek és a képzeletnek. Nyelvezete pedig a legtisztább francia nyelv, az a francia nyelv, amelyről éppen Maupassant mondotta: „tiszta víz, amelyet még a rutinos írók sem tudnak soha zavarossá tenni . . ."

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

Mozik műsora

ADRIA (II., Margit-körút 5/b. T.: 353-707). **Korra Terry.** (½5, ½7, ½9, v. és ü.: 11 és ½3-kor is.)

ALKOTÁS (I., Gömbös Gyula-utca 11. Tel.: 355-374). **Kölesönkért kastély.** (½5, ½7, ½9, sz.: ½3-kor, v. és ü.: 11 és ½3-kor is.)

ANDRASSY (Csengery-utca 39. Tel.: 124-127.) **Vágyak.** (½5, ½7, ½9, v.: 1, ½3, ½5, ½7, ½9 órakor.)

ÁTRIUM (Margit-krt 55. T.: 153-034, 154-024). **Jómadár** (Ajtay, Szilassy, Pelsőczy). **Hiradók.** (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü.: ½3-kor is.)

BARLANG filmszínház (Károly-körút 3. Tel.: 422-722). 2. hétre prol.: **Csókparádé.** (½2, ½4, ½6, ½8.)

BARÓSS (VIII., József-körút 63. T.: 149-510). **Eltévedt emberek.** (4, 6, 8, v.: 11 és ½2.)

BELVAROSI HIRADÓ MOZGÓ (Petőfi Sándor-utca 6. T.: 181-244). **Chilei csalogány** (Rosita Serrano). **Így szórakozik Berlin** (revüfilm). **Elvarázsolt kastély** (színes rajzfilm). **Magyar- és Különhiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—22 óráig. Hűtött nézőtér!

BUDAI APOLLO (II., Csalogány-utca 42—44. T.: 351-560). **Érted.** (½4, ½6, ½8, v.: ½2 órakor is.)

CAPITOL (VII., Baross-tér 52. Keleti pályaudvarnál. T.: 134-337.) **Ópiumkeringő.** (2, 4, 6, 8, v. és ü.: 11-kor is.)

DAMJANICH MOZGÓ (VIII., Damjanich-u. 1. T.: 425-644). **Enyém vagy! Híradó.** (4, 6, 8, v. és ü.: 2-kor is.)

DEÁK FILMSZINHÁZ (Teréz-körút 28. Tel.: 125-952, 121-343). **Jómadár** (Szilassy, Pelsőczy, Ajtay). **Híradók.** (½3, ½5, ½7, ½9.)

DUNA MOZGÓ (V., Hollán-u. 7. T.: 111-994). **Örvény. Híradó.** (½5, ½7, ½9, v. és ü.: ½3-kor is.)

FÓRUM filmszínház. (IV., Kossuth Lajos-u. 18. T.: 189-707). 2. hétre prol.: **Végzetes találkozás.** (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü.: ½3 órakor is.)

GLORIA (XIV., Thököly-út 56. Tel.: 457-521). **Asszonyszív.** (½4, ½6, ½8, v. és ü.: ½3.)

HIRADÓ FILMSZINHÁZ (VII., Erzsébet-körút 15. T.: 222-499). **Chilei csalogány** (Rosita Serrano). **Mi mindenre jó a távolbalátó?** (bűnügyi film). **Elvarázsolt kastély** (színes rajzfilm). **Magyar és Különhiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—22 óráig. Hűtött nézőtér!

HOMEROS MOZGÓ (XIV., Hermina-út 7. T.: 496-178). **Behajtani tilos.** (½4, ½6, ½8, v. és ü.: ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI (VIII., Kálvária-tér 7. Tel.: 131-316). **Egy éjszaka valeere.** (½5, ½7, ½9, v. és ü.: ½3-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Salvator Róza.**

KAMARA (VII., Dohány-utca 42. T.: 423-901). **Késő** (Muráti, Bulla, Jávor, Sárdy). (½12, 2, 4, 6, 8.)

KASZINÓ filmszínház (IV., Eskü-út 1. Tel.: 185-329, 383-102). **Jómadár** (Szilassy, Pelsőczy, Ajtay, Mály). (½4, ½6, ½8, sz.: ½2 órakor is, v. és ü.: 11, ½4, ½6, ½8.)

KORZÓ (IV., Váci-utca 9. Telefon: 182-818). **Lopott feleség** (Alida Valli). (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü.: ½3-kor is.)

MESEVÁR (Szt. István-körút 16. T.: 114-502). **Családás.** (½5, ½7, ½9, v.: ½3-kor is.)

NEMZETI APOLLÓ (VII., Erzsébet-körút 45. T.: 222-002). 3. hétre prol.: **Külvárosi őrszoba.** (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü.: ½3-kor is.)

NYUGAT MOZGÓ (VI., Teréz-körút 41. Tel.: 121-022). **Eltévedt emberek.** (½5, ½7, ½9, sz.: ½3, v. és ü.: 11 és ½3-kor is.)

OMNIA (József-körút és Kölcsey-utca sarok T.: 130-125.) **Mintaférj.** (½5, ½7, ½9, sz.: ½3-kor is, v.: 11, ½3-kor is.)

PETŐFI MOZGÓ. (VII., Rottenbiller-u 37/f. T.: 428-478). **Eltévedt emberek.** (4, 6, 8, v. és ü.: 2-kor is.)

PEST-PALACE (VIII., Erzsébet-körút 8. T.: 221-222). **Dr. Jörn.** (½12, 2, 4, 6 és 8 órakor.)

RADIUS (VI., Nagymező-u 22—24. Telefon: 122-098, 120-564). **Szerencsés szerelmesek. Híradó.** (4, 6, 8, sz., v. és ü.: ½3-kor is.)

SCALA filmszínház (Teréz-körút 7. T.: 114-411). **A százarcú ember.** (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü.: ½3-kor is.)

SZÉKELY MOZGÓ (VII., Erzsébet-körút 26. Telefon: 226-425). **Érted.** (11, ½3, ½5, ½7, ½9.)

SZITTYA-CITY MOZI (V., Vilmos cs. út 36/38. T.: 111-140). **Külvárosi őrszoba.** (½5, ½7, ½9, sz. és v.: ½3-kor is.)

SZIVÁRVÁNY MOZGÓ (VII., István-körút 39. T.: 228-020). **Vihar Ázsia felett.** (½5, ½7, ½9 órakor.)

TISZA MOZGÓ (VIII., Népszínház-u. 31. T.: 133-171). **Európa nem válaszol.** (4, 6, 8, v. és ü.: 2-kor is.)

TOLDI-RIALTÓ (VII., Rákóczi-út. Telefon: 224-413). **Érted.** (10, ¾12, 5, ¾7, ½9, v.: 11, ¾1, ½3, ½5, ½7, ½9.)

TURÁN MOZGÓ (Nagymező-u 21. T.: 120-003.) **Érted! Híradó.** (11, ½2, 4, 6, 8.)

ÚJBUDA (XI., Horthy M.-út 64. T.: 268-999). **Családás** (Karády). (½5, ½7, ½9, v. és ü.: ½3-kor is.)

1.000 P jutalom

SCHAFFHAUSEN ARANY F. KARÓRA megtalálójának, mely a Belváros környékén veszett el. Értesítést kérünk Pogány hirdetőirodába, IX., Ferenc-körút 39. Telefon 135-897.

Fehérebb lesz a kenyér

Most, hogy a cséplés a befejeződéshez közeledik országszerte és megjelenik a közellátásban az új liszt, intézkedés történt, hogy *az új lisztkészletek felsütésével egyidőben megváltozzék a kenyér minősége is.* A kiőrlési arányt megváltoztatják. A kiőrlési százalék eddig 90 volt, az új gabona kiőrlési százalékát *leszállítják* 85-re. Az új kenyérliszt tehát fehérebb lesz, a belőle sütött kenyér is ízletesebb és fehérebb a mainál.

A kenyér minőségének javításával egyidőben történik gondoskodás a zsemlyeellátás rendezéséről is. Mint illetékes közellátási helyen értesülünk, a zsemlyeellátást úgy biztosítják, hogy a rászorulók — a gyermekek, betegek, öregek — zavartalanul megkaphassák zsemlyeszükségletüket.

Ide tartozik még az a jelentős könnyítés a lisztellátásban, hogy szeptembertől kezdve már az új, a felemelt lisztfejadagok lépnek életbe.

Az új közellátási esztendő tennivalóinak előkészítése során már folynak a közellátásügyi minisztériumban azok a tanácskozások, amelyeken előkészítik a kenyér-fejadagok november 1-étől való újabb emelését.

Hadnaggyá avatások augusztus 20-án

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A M. kir. Ludovika Akadémián augusztus 20-án 9 óra 30 perckor az Akadémia kertjében avatják fel az idén végzett fiatal hadnagyokat.

A Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia augusztus 20-án délelőtt 11 órai kezdettel leplezi le az Akadémia főépületében a Kormányzó Úr Őfőméltóságának szobrát és az intézet kertjében az Akadémia hősi emlékművét. A leleplezési ünnepségek befejezése után tartják meg a hadnagyavatási ünnepséget.

A kassai Repülő Akadémián ugyancsak augusztus 20-án 11 órakor kezdődik meg az avatási ünnepség.

Az ünnepségeken az akadémiák parancsnoksága által kiállított meghívókkal lehet megjelenni.

A M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémia hadnagyavatási ünnepségét augusztus 20-án 12 óra 30 perckor Budapest I. hullámhosszán a rádió is közvetíti, míg a kassai Repülő Akadémia ünnepségét Budapest II. rádióállomása közvetíti, valamint a kassai rádió is.

A téli csata magyar hősei

Kimagasló fegyverténnyel és önfeláldozó helytállással emelkedik ki a téli csata magyar hősei közül Veress Zoltán ezredes, tüzérosztály-parancsnok.

Veress ezredes súlyos és válságos harcok után rövid pihenőszabadságot kapott és az osztályparancsnokságot már átadta utódjának, mikor tüzérosztályának Don-menti védőkörletébe ellenséges erők törtek be. Veress ezredes erre kijelentette, hogy osztályát nem hagyja el és kérte, hogy alakulatát tovább vezethesse. A következő napok súlyos harcaiban először védőállásában vezette tüzét az egyre fokozódó ellenséges támadások letörésére, a visszavonulás elrendelése után pedig csoportjának és egy hozzá csatlakozott nagy gyalogegységnek parancsnoka, honvédjeivel kétszer tört át a csoport bekerítésére felfejlődött szovjet erők gyűrűjén. A kemény, dermesztő hidegben folytatott súlyos harcokban mindkét lába megfagyott.

A téli csatában kiemelkedően bátor és elszánt magatartásával tűnt ki Végvári Lajos utászszázlós, szakaszparancsnok is.

Végvári zászlós 1943 január 12-én Urywnál állásokat épített szakaszával, mikor alakulatát súlyos szovjet támadás érte. Végvári utászaival azonnal védőállást foglalt el és nem törődve a sokszoros túlerővel, bátor ellentámadásba lendült. A dermesztő hidegben, nyomasztó számbeli fölénnyel támadó ellenséggel szemben olyan sikeres közelharcot vívott, hogy foglyokat ejtett és egy golyószórót zsákmányolt. Közben elfogyott lőszerét egy kilőtt géppuska hevederéből pótolta és a teljes bekerítés veszélyei között mindaddig kitartott, míg parancsot nem kapott a visszavonulásra. *(MTI.)*

A vitéz Horthy István emléktúra és a marosvásárhelyi repülőnap

Marosvásárhelyről jelentik: A *Magyar Aero Szövetség* a dicsőség mezején hősi halált halt volt elnöke, vitéz Nagybányai Horthy István emlékére repülő emléktúrát írt ki. A légi erők messzemenő támogatásával létrejött kétnapos túrán a légi erők magasállású személyiségei és a magyar sportrepülőtársadalom élgárdája vett részt közel negyedszáz gépével. A gépek szombat reggel fél 9 órakor indultak a Budapest melletti ferihegyi repülőtérről és több mint 1000 kilométeres, pontosan kijelölt útvonalat megtartva, vasárnap 12 órakor érkeztek a marosvásárhelyi repülőtérre. A túrán résztvett repülők repülőkészségét és navigációs tudását, valamint a műszaki szolgálat fontosságát mi sem mutatja jobban, mint az a körülmény, hogy egy kényszerleszállást végzett, de azóta szintén befutott gép kivételével valamennyi repülőgép megérkezett a célállomásra.

Vasárnap délután a marosvásárhelyi közforgalmi repülőtéren a túraverseny utolsó programpontjaként látványos repülőnapot tartottak. A közönség soraiban helyet foglalt a légi erők képviseletében vitéz *Bánfalvy* István vezérőrnagy és a szárazföldi alakulatok több magasrangú tisztje. A polgári előkelőségek sorában megjelent dr. *Ember* Sándor országgyűlési képviselő, a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap elnöke, a túrát végigrepült gróf *Zichy* Nándor országgyűlési képviselő, a Magyar Aero Szövetség ügyvezető elnöke és Marosvásárhely polgári vezető személyiségei teljes számban.

A repülőnap a Himnusz hangjaival kezdődött, majd vitorlázó- és motoros-repülőgépekkel mutattak be első-, majd magasabbfokú repüléseket. *(MTI.)*

— **Jelentkezés a kolozsvári cserkésztáborozásra.** Mint már jelentettük, a kolozsvári cserkészparancsnokság augusztus 20, 21 és 22-én férficserkész-táborozást rendez. A táborozásra a kolozsvári cserkészkerület parancsnokságánál (Kolozsvár, Király-utca 3., Tel.: 21-24.) lehet jelentkezni. Vidékiek számára 66 százalékos utazási kedvezményről gondoskodtak és a táborozás előtt, valamint az azt követő napokban kolozsvári tartózkodásukról is gondoskodás történt. Ellátás napi két pengő.

Mi van a hivatalos lapban

A hivatalos lap vasárnapi számában a következőket találjuk. Rendeletek: a Magyar Királyság és a Szlovák Köztársaság között a kölcsönös vasúti átmenet és csatlakozás szabályozása tárgyában 1942 október 3-án Pozsonyban aláírt magyar—szlovák egyezmény kihirdetéséről — az ipari törvényekben szabályozott biztosítékok letételének módjáról — az 500/1943. M. E. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek módosításáról — a budapesti fodrászüzletek augusztus 19-i zárórájáról — a könyv-, írószer- és papírkereskedések hétköznapi zárórájának átmeneti meghosszabbításáról — a kötegelt léchulladék, puhafa és gyujtófa legmagasabb árának megállapításáról — a kaptafa és sámfa legmagasabb árának megállapításáról — Pályázatok: Máramaros megye hét kerületi erdőőri állásra.

— **Ünnepi Napot** rendez Szent István-kor *Székesfehérvárott* az *EMSZO-központ* és a székesfehérvári *Hivatásszervezet*. Az ünnepi nap keretében a színházban munkásszínjátszók fellépésével díszelőadás lesz. Az ünnepségeken népes budapesti munkásküldöttség, valamint a környék KALOT-csoportjaiba tömörült földműves ifjúság is részt vesz. Vendégeket szívesen látnak, az összes költség 18 pengő. Jelentkezni 18-áig lehet az EMSZO-nál, Budapest, Irányi-utca 21. Tel.: 183-210.

— **Meghalt dr. Kéry Károly rendőrfőtanácsos.** Nemes dr. *Kéry* Károly rendőrfőtanácsos szombaton, életének 60. évében elhúnyt. Halálával mély gyász érte nemcsak hozzátartozóit, hanem a rendőrtestületet is, melynek hosszú időn keresztül kiváló tagja volt. Temetése 17-én, kedden délután hat órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából a római katolikus szertartás szerint.

— **A „Magyar Csillag"** augusztus 15-i számának élén *Szabó* Zoltán „Az első háborús remekmű" címen *Antoine de Saint Exupéry* könyvéről ír. Az új szám másik kiemelkedő közleménye *Nagy* István „Vallásvizsga" című elbeszélése. *Jankovich* Ferenc Molière „Tartuffe"-jének új fordításából ad egy részt. *Vikár* Béla „Hangsúly és ritmus" című nagy tanulmányát, *Makay* Gusztáv cikkét Szenteleky Kornélról, „a Délvidék Kazinczyjáról", *Illyés* Gyula *Radnóti* Miklós, *Sárközi* György és *Vidor* Miklós verseit, *Nagypál* István novelláját kell még megemlítenünk a szám szépirodalmi tartalmából. A kritikai rovatban *Nagy* István, *Lovass* Gyula, *Makay* Gusztáv, *Sőtér* István, *Vincze* László, *Elek* Artúr és *Passuth* László cikkeit találjuk. A gazdag szám ára 2.50 pengő. Negyedévi előfizetési díj 14 pengő. Kiadóhivatal: Vilmos császár-út 34.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS FELELŐS KIADÓ: **BARANKOVICS ISTVÁN**

Napirend

KEDD, 1943 AUGUSZTUS 17.

Róm. kat.: Anasztáz. — Protestáns: Jácint. — Görögkat.: Miron pap. — Ó-görög 4.: Efez. 7 gy.

A nap kel 5 óra 32 perckor, nyugszik 19 óra 53 perckor, a hold kel 21 óra 5 perckor, nyugszik 7 óra 27 perckor.

— **Aluminiumot lopott a nyugati pályaudvaron.** *Péter* István fuvaroskocsis a nyugati pályaudvaron az egyik vasúti teherkocsiból mintegy 1000 pengő értékű aluminiumot tulajdonított el. A vádlott a törvényszéki főtárgyaláson beismerte bűnösségét s a bíróság jogerősen héthónapi börtönre ítélte. *(MOT.)*

Színházak műsora

Új Magyar Színház. Minden este és vasárnap d. u.: Zsuzsó. (3, ½7.)

Margitszigeti Szinpad. Minden este: Víg özvegy. (½8.)

Erzsébetvárosi Színház. Minden este és vasárnap d. u.: A két Kapitány (4, 7.)

Márkus-park Szinház. Minden este és vasárnap d. u.: Legszebb éjszaka. (4, 7.)

Revüpalota. Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Színek országa (¼4, ½7.)

Komédia Orfeum. Minden este, szerda, szombat és vasárnap d. u.: Fekete tuvar (4, 7.)

Kmara Varieté. Minden este, csütörtök szombat, vasárnap és ünnepnap d. u.: Híz özvegy (4, 7 vas. és ünnepnap: ½3, 5, ½8.)

Nemzeti Bábszinjáték. Minden hétfő és péntek este: Ügyvéd és férje. — Kedd: Toldi. — Szerda, csütörtök szombat és vasárnap esti: Parceptikum. — Csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Gyermekelőadás. (¼4, ½8.)

Fényes Cirkusz. Minden nap: Charlie Rivels, Repülő motorkerékpáros, Repp, a zsonglőrkirály, stb. (¼4 ½7. vas. d. e 11.)

Magyar Műszinkör. Minden délután és este: Tábornokné. (¾6, ½8, vas. és ünnepnap ½4 ½6, ½8.)

Többi szinház: Nyári szünet.

Rádióhírek

BUDAPEST I. (Kedd.) **6:** Üzen az otthon. — **6.25:** Ébresztő. Torna. — **6.45:** Reggeli zene. — **7:** Hírek — **10:** Hírek. — **10.15:** Zenekari művek. — **11.10:** Vízjelzőszolgálat — **11.15:** Csighy Ella énekel. — **11.40:** Divattudósítás. — **12:** Harangszó. — **12.10:** Országos Postászenekar. — **12.40:** Hírek. — **13.20:** Időjelzés, vízállásjelentés. — **13.30:** Honvédeink üzennek — **14:** Folyamerők szalonzenekara. — **14.30:** Hírek. — **15:** Rádiózenekar. **15.30:** Gyermekdélután. — **16:** Vivaldi: A nyár. — **16.15:** Idegennyelvű hírek. — **16.45:** Hírek. — **17:** Farkas Jóska cigányzenekara. — **17.30:** Bolgár barátaink között. (Gróf Dessewffy Gyula.) — **17.45:** Dohnányi: Szimfónikus percek. — **18:** Német hallgatóknak. — **18.20:** Élet a Dunán. Közvetítés. — **18.50:** Hírek. — **19:** Így ünnepelt az ezeréves Magyarország. — **21:** Milliós főnyeremény. (Ráth-Vágh István.) — **21.20:** Szolcsányi György zongorázik. — **21.40:** Hírek. — **22.10:** Tiszay Lászlo táncezenekara. — **22.45:** Nagy mesterek — örök művek. — **23.45:** Hírek.

BUDAPEST II. 16.15: Tánczene. — **17:** Aznos Kassa műsorával. — **19:** Mezőgazdaság: félóra. — **19.30:** „Manon Lescaut", Dalmű — Utána: Hírek.

* **Millennium.** A rádió Szent István-heti műsorának egyik kiemelkedő műsorszáma lesz a „Millennium" című hangképsor. Két órában, *Innoczen-Vince* Ernő összeállításában, megelevenedik az ezeréves Magyarország boldog ünnepe. Egykorú hírlapok nyomán ott járunk az erőtől duzzadó ezeréves és mégis ifjú ország nagy kiállításán, járjuk a millenniumi idők színházait, meghallgatjuk a híres kocsikorzót, szinte részesei leszünk a boldog időknek, amikor a magyarság önfeledten ünnepelte nemcsak országa ezeréves fennállását, hanem alkotó erejét, dicsőséges multját, jövőbe vetett reménységeit. A rádió kedden, augusztus 17-én, 19 órakor sugározza a „Millennium" című hangképsort, amelynek közreműködői Egry Mária, Lukács Margit, Nagy Izabella, Orosz Vilma, Páka Jolán, Romváry Gertrud, vitéz Gozmány György, Hoykó Ferenc, Lázár Tihamér, Lehotay Árpád, Radó Árpád, Szabó Sándor, míg a rádiózenekart Vincze Ottó vezényli.

Családi Értesítő

Ebben a rovatban megjelenő közlemények díjszabása 3 sorig 18.— pengő, minden további sor 6.— pengő.

Dr. *Biró* Pál postafőigazgató leányát, Gabriellát, augusztus 16-án este 7 órakor vezette oltár elé a Bécsikapu-téri evangélikus templomban dr. Rádoczi *Boda* András.

Néhai dr. *Darányi* Kálmán volt m. kir. miniszterelnök és felesége, *Szemere* Márta (de genere Huba) leányát, Mártát, eljegyezte dr. *Máriássy* Mihály országgyűlési képviselő és felesége, néhai *Hübner* Melanie grófnő fia, *Máriássy* Mihály oklevelés vegyészmérnök.

Beck Rozika (Budapest) és *Fodor* László (Ózd) házasságot kötöttek.

Filmhírek

Filmsztárok felvonulása az e heti filmpremiereken

Még nem fordult elő, hogy annyi filmpremier zsúfolódjék össze egy napon, mint az most, Szent István napjának előestéjén.

Öt nagy filmet mutatnak be ezen a napon — s mind az öt — *magyar!* Minden film főszerepét egy-egy országos hírű sztár alakítja s így mindenki megtalálhatja a maga kedvencét. A magyar moziközönség népszerű alakjai a következő filmekben mutatkoznak be:

Muráti Lili

Vaszary János: *Kölcsönadott élet* című filmdrámájában kapott hálás szerepet. *Bánky* Viktor rendezte a filmet, amelyet a Nemzeti Apolló, Szittya és Átrium játssza.

Szörényi Éva

Petőfi Sándor: *Szeptember végén* című halhatatlan költeményének filmváltozatában ő játssza *Szendrey* Júliát. A filmet a Fórum mutatja be.

Karády Katalin

kivételesen vígjátéki szerepet vállalt. *Makrancos hölgy* a film címe és a „nagy" Katalin az a dacos dáma, akit *Jávor* Pálnak kell megszelidíteni. Az új Karády-vígjátékot a Scala játssza.

Szeleczky Zita

Elkészült a *Magyar Kívánsághangverseny* című film, amelyben rengeteg szereplő élén Szeleczky Zita alakítja — *Szeleczky* Zitát. A film a Korzó-mozi monopóliuma.

Zsilley Margit

az *Álomkeringő* hősnője a fiatal szőke naiva, aki ebben a filmoperettben *Sárdy* János partnere. A filmet a Radius és Omnia mutatja be.

A férfi fronton nagy megjelenések

lesznek. *Jávor* Pál, *Sárdy* János nevei mellett teljesen új arok és nevek jelennek meg a vásznon. *Muráti* Lili partnere: Bozsovai *Lengyel* László. *Szörényi* Éva mellett *Horváth* László mutatkozik be.

Négyszáz holdon termel a főváros vitamindús konyhakerti veteményeket

A háború alatt különös jelentősége és értéke van Budapest külső részén fekvő ingatlanoknak, amelyek mezőgazdasági és konyhakerti művelésre is alkalmasak. A főváros tulajdonában lévő területek megműveléséről a város sajátmaga gondoskodik vagy közvetlen megmunkáltatással, vagy pedig bérbeadás útján.

Budapest határában kereken *1400 katasztrális hold földterület van, amely mezőgazdasági megművelés céljára felhasználható.* Ezeknek az ingatlanoknak jórészét a főváros kisebb közökre osztva, bérbeadja. Átlag két magyarholdas kisgazdaságokra vannak széttagolva, ilyen keretben gazdálkodnak azokon a bérlők. A haszonbér aránylag nem túlmagas. Katasztrális holdanként átlag *évi 110 pengő* bérért adta ki megművelésre a főváros. A mezőgazdaságilag nem értékesíthető telkeket és házhelyeket pedig kereskedelmi, ipari és raktározási célokra szokták bérbeadni. Jelenleg 250.000 négyszögöl kiterjedésű terület van negyedévi felmondási joggal hatévi időtartamra bérbeadva. A négyszögölenkénti bér egy—öt pengő. Holdakra számítva, ez 1600—8000 pengő bért tesz ki egy esztendőre. Ezek az ingatlanok azonban leginkább a város belső részéhez közel, olyan helyen fekszenek, ahol kereskedelmi és ipari célra való kibérlésük kifizetődik.

A háborúokozta élelmiszerhiányra való tekintettel a főváros külön gondot fordít arra, hogy a mezőgazdaságilag használható földek *szakszerű megművelés alá kerüljenek.* E célból a magánkézben lévő telkeket és házhelyeket is különleges ellenőrzés alá helyezték. A főváros az idén saját kezelésében *négyszáz hold területet vett be konyhakerti termelvényekkel.* Ezen az aránylag nagykiterjedésű háborús szántóföldön, amelyet jórészben ásóval forgattak meg, a legkülönbözőbb zöldfőzelékféléket, vitamindús konyhakerti dolgokat termelnek a főváros kertészeti szakemberei. A nyári szárazságot megérezte a fővárosi kertgazdaság is, de *azért igen jó eredményre lehet számítani.* A múlt évben 17.000 métermázsa zöldség és főzelék termett a főváros kezelésében lévő földeken. Az idei betakarítás eredménye, a kilátások szerint, ezt sokszorosan felül fogja múlni. A gazdasági hozam végleges számbavétele szeptember közepén történik majd meg.

A magánszemélyek birtokában lévő ingatlanok rendes megművelését a főváros állandóan ellenőrizteti. *Ötven mezőőr* járja Budapest határát. A mezőőröknek az az utasítása, hogyha olyan telket találnak, amely nincsen kellőképpen megművelve, annak *helyrajzi számát írják fel és tegyenek arról jelentést.* A főváros a tavasszal felhívta Budapest lakosságát, hogy mindenki műveltesse meg a legkisebb parcelláját is. Aki ezt az idén elmulasztja, annak termelésre alkalmas földjét *az ősszel már a főváros veszi át* és vagy mindjárt elvégezteti az őszi munkákat és tavasszal bevetteti, vagy pedig a művelésre jelentkezőknek, esetleg a szomszédoknak *ingyenes használatra fogja azokat átengedni.*

A főváros területén különben 27.000 olyan kisebb-nagyobb ingatlan van, amelyen konyhakerti munkálatokat lehet folytatni. A magánosok is sokkal nagyobb mértékben gazdálkodnak az idén, mint a múlt évben. Éppen ezért igénybevételre valószínűleg kisebb mértékben kerül majd sor. Tavaly a fővárostól 2000 pengő értékű magot és palántát vásárolt a közönség. Az idén ugyanolyan árak mellett *20.000 pengő értékben osztott ki a főváros kedvezményes magot és ültetvényhajtásokat.* Az eredmények döntik majd el, hogy e szükséggazdálkodás haszna arányban áll-e a befektetett munkával és tőkével? Az a fontos haszna mindenesetre megvan ennek a gazdálkodásnak, hogy a magunk-termesztette, vitamindús zöldségfélékből bővebben jut az asztalunkra, ha már a húsadagunk megfogyatkozott.

Eszperantó-nap

A Magyar Eszperantó Szövetség augusztus 20-án eszperantó-napot rendez a szövetség VIII., József-körút 31/b I. 2. alatti otthonában. A szövetség ülése tíz órakor kezdődik és ezen beszámolnak az eszperantó-mozgalom állásáról, a kiadandó könyvekről s *Szathmáry* Sándor főmérnök és *Kökény* Lajos tanár tartanak előadást. Délután félnégy órakor folytatják az ülést, amelyen *Garamszegi* Rezső mond beszámotót, utána a beérkezett indítványokat tárgyalják. Este felnyolc órakor szórakoztató társalgási estet rendez a szövetség, amelyen Mario Elenjo *Hazan* énekel, *Felföldy* János és *Szepessy* Zoltán szaval, Jan *Radowszky* és Enrique *Hazan* beszélnek eszperantó nyelven. *(MOT.)*

Vízállás

A *Duna* Gönyü és Dunapentele között árad, másutt apad, alacsony vízállású. *A hétfői dunai vízállások:* Schärding 310 cm, 35 százalék, Passau 433 és 25, Struden 270 és 25, Krems 250 és 17, Bécs 231 és 21, ma 228 és 20, Pozsony 282 és 21, Gönyü 210 és 26, Komárom 288 és 26, Esztergom 204 és 25, Budapest 242 és 26, ma 248 és 27, Paks 230 és 23, Baja 294 és 23, Mohács 325 és 24, Bezdán 364 és 23, Gombos 305 és 27, Palánka 298 és 30, Újvidék 367 és 31. — A *Rába* Szentgotthárdnál mínusz 56 és 4. — A *Dráva* Barcsnál 126 és 21, Dráva szabolcsnál 148 és 22. — A *Tisza* igen alacsony vízállású, végig apad. *A hétfői tiszai vízállások:* Máramarossziget 105 és 6, Visk 74 és 7, Tekeháza 6 és 6, Tiszaújlak 78 és 4, Vásáros-namény 154 és 5, Tokaj 128 és 5, Tiszafüred 128 és 9, Szolnok 100 és 8, Csongrád 106 és 7, Szeged 200 és 11, ma 196 és 10, Zenta 135 és 5, Titel 215 és 13. — A *Szamos* Dés mínusz 64 és 3, Szatmárnémetinél 1 mínusz 109 és 0. — A *Bodrog* Bodrogszerdahelynél 57 és 5. — A *Sajó* Bárévénél 20 és 13. — A *Hernád* Hidvégnémetinél 13 és 10. — A *Berettyó* Margittánál mínusz 10 és 0. — A *Körösök* Csucsánál 31 és 10, Nagyvárad-nál mínusz 144 és 0, Békésnél 22 és 15, Gyománál 266 és 39. — A *Maros* Marosvásárhelynél mínusz 68 és 4, Makónál mínusz 25 és 4. — A *Balaton* Siófoknál 83 és 67. — A *Velencei-tó* Agárdnál 95 és 45.

— **Orvosi hír.** Dr. *Engländer* Árpád othopaed-szakorvos rendelését folytatja. V., Szent István-körút 1. Telefon: 118-915.

— **Elütött egy autó egy bankigazgatót.** *Takács* Emil 63 éves bankigazgatót a Horthy Miklós-körúton elütötte egy teherautó. A bankigazgatót a mentők részesítették elsősegélyben, majd lakására szállították.

NYOMATOTT A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET RT. KORFORGÓGÉPEIN BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 8. — FELELŐS: VITÉZ MARGITTAY ANTAL IGAZGATÓ

Berlini tudósítónk telefonjelentése

Berlin, július 28.

(A „Magyar Nemzet" berlini tudósítójának telefonjelentése.) Jólértesült politikai körökben csütörtökre várják német részről a hivatalos állásfoglalást.

Minden részletkérdésre csak a választ hangsúlyozzák: az olasz—német viszonyt továbbra is a közös érdekek határozzák meg.

Döntő szerepet egyedül és kizárólag a nemzetek puszta érdekei játszhatnak.

Így világítják meg berlini félhivatalos körökben az olasz—német viszonyt. Nem látnak és várnak lényegi változást az események következtében, mindössze formait. A Willhelmstrassehoz közelálló körökben ugyanis rámutatnak arra, hogy *az ideálpolitika helyét a reálpolitikának kellett elfoglalnia.*

Hivatalos állásfoglalás természetesen mindaddig nem kívánható Berlintől, amíg *a római német követ nem találkozott az új olasz külügyminiszterrel.* A hivatalos állásfoglalástól sem várnak azonban a beavatottak mást, mint a német—olasz politikai és katonai szövetségbe vetett további teljes bizalmat. Ez a bizalom egyrészt az olasz király és *Badoglio* állásfoglalásán, másrészt az olasz eseményeket illetően ma már mutatkozó ellenséges reakción alapszik. Berlinben elégedetlenséget állapítanak meg az angolszászok részéről, akik az új kormánnyal szemben is a teljes kapitulációt hangoztatják.

B. S.

Roosevelt kifogása a háborús tájékoztatási hivatal rádióközleménye ellen

Washingtonból jelenti a *Bud. Tud.:*

Roosevelt elnök kedden formális nyilatkozatban *elítélte* a háborús tájékoztatási hivatal olasz nyelven közölt egyik rádióadását, amely *sértő megjegyzéseket tartalmazott az olasz uralkodóról és a jelenlegi miniszterelnökről.* Roosevelt kijelentette, hogy *ennek az adásnak sohasem lett volna szabad megtörténnie és felhatalmazása, valamint a kormány felelős tisztviselőinek tudomása nélkül hangzott el.*

Roosevelt ezután hangsúlyozta, hogy *Churchill* tegnapi alsóházi beszédével egyetért és *kitart a feltétel nélküli megadás követelése mellett.*

Végül *erélyesen kijelentette, hogy az amerikai kormány nem támogat semmiféle támadást, amely Olaszország királya vagy annak családja ellen irányul.*

Ankara és a római események

Isztanbulból jelenti a *TP:*

A *Djumhuryet* ankarai telefonjelentése szerint a török fővárosban teljes semlegességet tanusítanak *Mussolini* visszalépésével szemben. Az ankarai politikai körök nagy jelentőséget tulajdonítanak *Menemencsoglu* külügyminiszter *Guaraglia* új olasz külügyminiszterrel folytatott tárgyalásának, valamint annak a körülménynek, hogy Menemencsoglu a tárgyalás után nyomban visszatért Ankarába, ámbár szabadsága még nem járt le.

A berlini török nagykövet törökországi útja

Isztanbulból jelenti a *TP:*

A szerda reggeli török lapok jelentése szerint Saffet Arikan berlini török nagykövet útban van Törökország felé. A berlini török követség ügyeit a nagykövet távollétében egy követségi tanácsos intézi. A nagykövet visszatérésének időpontját még nem határozták meg.

Guariglia ankarai és isztanbuli megbeszélései

Isztanbulból jelenti a *TP:*

Guariglia, az új olasz külügyminiszter, Ankarából való elutazása előtt különböző diplomáciai és politikai személyiségekkel tárgyalt és többek között a török miniszterelnöktől és külügyminisztertől is szívélyes búcsút vett. Guariglia hétfőn délután repülőgépen érkezett Isztanbulba és ott nyomban folytatta a politikusokkal és diplomatákkal való tárgyalásait. Von *Papen* német nagykövettel is ismételten szívélyes tárgyalást folytatott az új olasz külügyminiszter. Guariglia legkorább csütörtökön, de valószínűleg inkább csak pénteken hagyja el Isztanbult, hogy azután a lehető leggyorsabban állomáshelyére menjen.

Az olasz rádió a kormányváltozás alkotmányos lefolyását hangsúlyozza

Rómából jelenti az *NST:*

Az olasz rádió kedden délután hosszabb kommentárt fűzött a kormány átalakításához. A lényeget a rádió abban foglalta össze, hogy *amíg az ellenség Olaszország küszöbén áll,* az olasz nép csak egy jelszót ismer, azt, amelyiket *Badoglio* tábornagy hangoztat: a háború folytatódik. A külföld *ne ringassa magát hamis ábrándokban* az olaszországi fejlemények értelmét és jelentőségét illetően. Mindössze annyi történt, hogy az eddigi rendszer olyan kezekbe tette le Olaszország sorsának további irányítását, amely kezek *össze tudják fogni az ország egész erejét* és be tudják vetni a haza megmentése érdekében.

Mértékadó olasz körökben hasonló értelemben nyilatkoznak a helyzetről. A kormányváltozás *nem forradalom eredménye volt, sem pedig puccs következménye* — mondják —, hanem alkotmányos válság, alkotmányos megoldása. *A fasiszta nagytanács ülésén megejtett szavazás alapján a kormányfő benyujtotta lemondását a királynak,* aki erre a fasiszta nagytanács túlnyomó többségének indítványa alapján alkotmányos intézkedéseket tett: átvette a véderő legfőbb parancsnokságát és a legfőbb államhatalom gyakorlását. *Olaszország külpolitikája változatlan marad* és a háború, mint *Badoglio* már első kiáltványában bejelentette, folytatódik. *Olaszország megtartja adott szavát.* Az események *semmiképpen sem befolyásolják a külpolitikai vonalvezetést.* Olaszország tovább halad a megkezdett úton. Ami a fasiszta nagytanács ülésén történt, annak *kizárólag belpolitikai jellege* volt.

Olaszország valamennyi városában teljes a rend és a nyugalom és az élet normális keretek között folyik tovább. Az egész olasz nép zárt sorokban áll királya mögött és csak egy jelszót ismer: Isten, király, haza.

A távbeszélőforgalom rövidesen újból megindul, természetesen kellő ellenőrzés mellett. Biztosítva van a hivatalos tényezők együttműködése a sajtóval is. Újabb lapengedélyt egyelőre nem adnak ki.

Róma kormányzója a főváros lakosságának hódolatát tolmácsolta *Badoglio* tábornagy miniszterelnöknek.

Milánói lap az utóbbi napok eseményeiről

Milánóban az élet normális ütemben folyik tovább. A pályaudvart katonai csapatok őrzik. A város központjában szintén csapatok ügyelnek fel a forgalomra. *Egyes utcákba* csak azok mehetnek be, akik külön igazolvánnyal rendelkeznek. A hétfőn leállt villamos- és autobuszforgalom ismét megindult. Az irodákban és gyárakban rendes ütemben folyik a munka. Az örömtüntetés után a lakosság ismét rendes foglalkozásához tért vissza.

Schuster bíborost, Milánó érsekét, amikor gépkocsiján a városon áthaladt, a tömeg felismerte és ovációban részesítette. A bíboros rövid beszédet intézett a tömeghez, Isten áldását kérte a nemzetre és felszólította a lakosságot, hogy munkahelyein mindenütt őrizze meg a fegyelmet.

„Lavoro Italiano" lett a „Lavoro Fascista"-ból

Rómából jelenti a *Német Távirati Iroda:*

Az eddigi *Lavoro Fascista* napilap kedden *Lavoro Italiano* új címmel, Enrico *Rocca,* a lap eddigi egyik főmunkatársa főszerkesztésében jelent meg. *Rocca* első vezércikkében azt írja, elképzelhetetlen, hogy a munka és a szellem Olaszországa a holnapi Európa egységében ne töltsön be továbbra is magas erkölcsi, kulturális és szellemi szerepet. *(MTI.)*

Az olasz kormány letette az esküt

Rómából jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

Az új olasz kormány tagjai a király és császár kezébe letették a hivatali esküt. Az eskütétel után az uralkodó szívélyesen elbeszélgetett a kormány tagjaival.

Az olasz kormány tagjainak életrajza

Rómából jelenti a *Német Távirati Iroda:*

Dr. Pietro *Baratono,* akit *Viktor Emanuel* király és császár miniszterelnökségi államtitkárrá nevezett ki, 59 éves és Piemontból származik. Közigazgatási szakértő. San Remóban alprefektusként működött, majd átvette a belügyminisztériumban a személyzeti osztály vezetését, később pedig Novarra és Firenze prefektusa lett. Ezután öt éven keresztül Nápoly tartomány főbiztosa, később Torino prefektusa és végül az államtanács tagja lett.

Renato *Sandelli,* a legi erők altábornagya, az új olasz légügyi miniszter, 46 éves, Genovából származik. Az első világháborúban Bersaglieri-tisztként vett részt. A Szomáli-földön századosi rangban szolgált, majd különböző állami és parancsnoksági ügyosztályokon működött. 1938-ban a guidoniai repülőkísérleti állomás vezetője lett. Ezután Albániába ment. A légi erő altábornagyi rangját 1942 november 18-án kapta meg.

Frederico *Amoruso,* az új olasz közlekedésügyi miniszter nápolyi születésű, most 52 éves. Részt vett a tripoliszi háborúban. A világháborúban léghajók parancsnoka volt. Később a szikratávíró és távoljelentési műszaki kérdések kel foglalkozott, tagja volt a nemzetközi szikratáviró-műszaki bizottságnak. 1935-től 1936-ig részt vett az abesszin hadjáratban. 1938-ban vezérőrnaggyá, három évvel később a légi erők altábornagyává léptették elő. A jelenlegi háborúban Szlovéniában és Dalmáciában a 9. és 2. hadsereg utászalakulatainak parancsnoka volt. Viseli a Savoyai katonai rend lovagkeresztje és tiszti keresztje magas kitüntetéseit.

Raffaele *de Courten* altengernagy, az új olasz haditengerészetügyi miniszter 1888-ban született Milánóban. Részt vett az első világháborúban is. 1923-ban sorhajókapitánnyá léptették elő és tengeralattjáró-parancsnok lett. Mint fregattkapitány, tagja volt a vezérkarnak.

De Courten 1932-től 1936-ig Olaszország diplomáciai képviseleteinél volt haditengerészeti attasé Németországban, Hollandiában, Dániában és a skandináv országokban. 1938 májusában ellentengernaggyá léptették elő és felvették a tengernagyi törzsbe. Itt az új tengeralattjáró-fegyvernem szemlélője volt. Altengernagyi rangban átvette egy flotta-osztály parancsnokságát. Viseli a Savoyai katonai rendjelet és a lovagkeresztet.

Carlo *Favagrossa* hadfelszerelési miniszter az egyetlen miniszter, akit átvettek az előző kormányból. Cremonában 1888-ban született. A líbiai háborúban önkéntesként küzdött és részt vett az első világháborúban is. 1925-ig külföldi katonai diplomáciai képviseletekhez volt beosztva. Azután a római hadtest műszaki parancsnoka, majd egy páncélos dandár parancsnoka lett. A spanyolországi háborúban az önkéntes hadtest vezérkari főnöke volt. 1938-ban a bolognai Historia-hadosztály parancsnoka volt. 1939 szeptember 1-én kettős feladatot kapott: a polgári mozgósítás elnöke és a hadfelszerelés főmegbízottja volt. Ezt a főbiztosságot 1940 májusában államtitkársággá, 1943 áprilisában minisztériummá alakították át, amelynek vezetését továbbra is Favagrossára bízták.

Dr. Giovanni *Acanfira* külkereskedelemügyi miniszter 1884-ben született. 1907-ben szerezte meg a jogi doktori címet és 1911-ben belépett a pénzügyi közigazgatásba. Több nemzetközi megbeszélésen részt vett. Az előző világháborúban megsebesült. 1940 júniusában kinevezték az Olasz Nemzeti Bank vezérigazgatójává.

Dr. Leopold *Piccardi* testületügyi miniszter Ventinigliában született, most 44 éves. Az első világháborúban tüzértisztként vett részt. A világháború után Piccardi fontos közigazgatási állásokat töltött be, 1934-ben államtanácsossá nevezték ki. Kiváló közigazgatási jogász, aki több törvényt készített elő.

Melchiade *Gabba* vezérezredes, gyarmatügyi miniszter 1874-ben Milánóban született. 1911-től 1915-ig mint tüzértiszt Afrikában ütegparancsnok volt, majd a gyarmati seregtest vezérkari főnökévé nevezték ki. Az első világháborúban a Savoyai katonai rend lovagkeresztjével és tiszti keresztjével tüntették ki. A világháború után a többi között a hadsereg vezérkar hadműveleti osztályának vezetője volt. 1921-től 1926-ig a gyarmati seregtest parancsnokaként működött. 1926 májusában vezérőrnaggyá léptették elő, majd állami állásokat töltött be, 1935 márciusában a keletafrikai olasz csapatok vezérkari főnökévé nevezték ki. Vezérezredessé 1940 májusában léptették elő, majd négy hónappal később, 47 éves szolgálat után, nem tényleges állományba helyezték, 1936-tól 1938-ig a 3. hadsereg parancsnoka volt. A szenátusnak 1939 óta tagja. *(MTI.)*

Berlini kommentár Mussolini visszalépéséhez

Berlinből jelenti a *TP:*

A *Transkontinent Press* diplomáciai szerkesztője írja:

Az Olaszországban végbement kormányváltozást és az ebből adódó *új helyzetet* Berlinben nagy nyugalommal, de magától értetődő figyelemmel kísérik. A német sajtó nem foglalt állást részletes kommentárokban az olaszországi fejleményekkel szemben, ezzel szemben kifejezésre juttatja, hogy *be akarják várni a szövetséges ország belpolitikai fejlődésének menetét,* mielőtt ezeket az eseményeket részletesen és nyilvánosan *analizálják.* A német sajtó emellett súlyt helyezett arra a megállapításra, hogy mind Itália császára és királya, mind *Badoglio* marsall, az új miniszterelnök, világos szavakkal az olasz létharc továbbfolytatása mellett tett vallomást, annak a létharcának, amely Itáliát Németországgal egyesíti.

A két tengelynagyhatalom között a viszony *a két rendszer világnézeti rokonságából fejlődött* és hosszú évek óta *a Führer és a Duce személyes barátsága* szilárdította meg és emelte olyan erőre, amely a közös politikában és a közös hadviselésben mindig bevált. Ezeknél a tényezőknél azonban döntőbb jelentőségű a két nagy nép reális közös érdekeinek megdönthetetlen ténye, akiket nyugatról és keletről ugyanaz a pusztító szándékú ellenség fenyeget.

Ezt a tényt különben maga az ellenség is megerősíti. Egynéhány rendkívül szemfényvesztő kommentár után, amelyek *Mussolini* visszalépéséből *igen messzemenő következtetéseket* akartak levonni, az angolszász politikusok és sajtójuk nyilatkozataiban hamarosan az Olaszország ellen irányuló rendkívül heves támadások sorozata következett. A szövetségesek a fasizmus vezérének lemondására és egy *szakkormány* uralomra léptére *egyáltalán nem szeretetreméltóságokkal válaszoltak,* hanem a teljes és föltétel nélküli megadás követelésével és *Churchill* alsóházi beszédében hozzáfűzte, hogy itt az ideje annak, hogy az olasz népet „saját levében pörköljék meg és a füzet a legvégsőkig élesszék". Éppúgy bejelentette, hogy az új helyzet a szövetségesektől semmiféle más határozatot nem kíván meg, mint „a tűz és acél Olaszországra zúduló lavinájának a maximumra való fokozását". Ez megerősítése annak a rég felismert ténynek, hogy az angolszászok és a bolsevizmus világnézeti háborúja nem más, mint ürügy, amely mögött konkrét imperialista célok rejtőznek. *Ezért ebben a nagy harcban bármely időben bekövetkező bármilyen belpolitikai fejleménynek nincs külpolitikai hatása.* Egy kormányváltozást tehát nem szabad úgy megítélni, amint azt az úgynevezett nemzetközi közvéle-

EGYED ZOLTÁN:
Színházi levél az ábrás mozikritika haláláról

★

SZABÓ DEZSŐ levele:
Július 22.

★

EDELSHEIM-GYULAY ELLA:
A vitaminkerlek csődjéről

★

A portugál államelnök leánya:
Mme CARMONA-SANTOS Budapesten

★

„SZIVARFÜST"
Hunyady Sándor sírkőlelepezési ünnepségéről

★

KODOLÁNYI JÁNOS
a kortársakról

★

JUHÁSZ ISTVÁN, a Gamma vezére
filmről, színházról, iroda'omról

★

BÓKAY JÁNOS:
„Azért már boldog is voltam"

★

Színházi levélke
a Zsuzsó újmagyarszínházi bemutatójáról

★

Röntgenfelvétel Bajor Gizi'ől

★

Faragó Baba látogatása
Szörényi Éva kisfiánál, Örményi István urnál

★

NÉMETH LÁSZLÓ:
„Az értelmiségnek vissza kell térni a földhöz"

★

Jávor Pál
Mindszenthy Tibor sztárfotó-sorozatában

★

BARABÁS SÁRI:
„Nem értem, miért bántanak mindig engem."

★

BETHLEN MARGIT:
Gyurika naplója

★

BULLA ELMA
viharosan tiltakozik a beskatulyázás ellen

★

Dr. WENINGER ANTAL:
„A szerelem megtartása"

★

PESTHY ISTVÁN:
Heti Karrikatura Hiradó

★

EGYED ZOLTÁN regénye:
„A férfi fellázad"

★

Intimitások a „Két kapitány" kulisszái mögül
Véleményünk a hét filmjéről
Szenzációs képes és szöveges tarka-barka rovat, amatőrfényképpályázat, nagy strandriport, E. Z. válaszai a

ma megjelenő számában.

Ára 80 fillér

AJTAY, FÉNYES ALICE, VITÉZ BENKŐ, HIDVÉGHY, MIHÁLYI

Diadalmas siker! 48 premierhét után URÁNIA

AUGUSZTUS 1-TŐL kezdődőleg ismét van hely a
Mártonhegyi Gyermeküdülőben
Elsőrendű ellátás! Uszómedence! Telefon 166-663.

mény vagy maga az ellenség értékeli.

Nem kérdés, hogy az olasz királynak és miniszterelnökének azon nyilatkozata, hogy a háború tovább folyik, vagyis, hogy azt Olaszország Németország oldalán folytatni akarja, ennek a tényálladéknak tiszta felismeréséből fakadt, tehát olyan elhatározás, amelyet *tisztán és kizárólag olasz érdekek határoztak meg.* Itt teljes tisztaságban talál kifejeződésre a sorsközösség, amely a Németország és Olaszország közti szövetségre vezetett.

Ebben a várakozó és tartózkodó hangnemben kommentálják Berlinben ezidőszerint az olasz kormányváltozást, amelynek *nagy politikai jelentőségét közben egyáltalában nem ismerik félre.*

Churchill módosította a casablancai feltételt?

Zürichből jelenti a *Bud. Tud.:*

Az első benyomás, amelyet *Churchill* beszéde az alsóház képviselőire gyakorolt — a *Neue Zürcher Zeitung* londoni tudósítója szerint — abban foglalható össze, hogy megállapították: a Casablancában használt kifejezés most elsőízben változott meg. Churchill szavainak elővigyázatos megfogalmazásából világos feltételek olvashatók ki. Olyan feltételek, amelyek *függetlenek a Rómában hatalmat gyakorló személyektől.*

Mit követelnek az angolszász hatalmak? — veti fel a kérdést a lap tudósítója. *A harcnak az olaszok által való beszüntetését és mindannak az átengedését, ami a Németország elleni háború hatásos folytatására szolgál.* Olaszország adottságait e lehetőségek tekintetében vizsgálva, Londonban arra a következtetésre jutnak, hogy a szövetségesek Olaszországot elsősorban *ugródeszkául* akarnák felhasználni.

Angol parlamenti körökben megállapítják, hogy Churchill kijelentéseit London és Washington közötti *teljes megegyezés* alapján tette meg. Az általa megszabott feltételekkel — amelyek Churchill kijelentése szerint tisztára katonai szempontból erednek — szembeállította a totális háborúval való fenyegetődzést. *Ezt a totális háborút teljes erővel megindítják Olaszország ellen, ha nem kapitulál.*

A tudósító végül megjegyzi, hogy a mai sajtóhangok és Churchillnek a képviselőkhöz intézett nyomatékos felszólítása, hogy ne bíráljanak elsietve és ne tegyenek fel kérdéseket, világosan mutatja, hogy Londonban a közvélemény milyen felfogású. Általános türelmetlenség uralkodik a közvéleményben és ez az alsóházban is megnyilvánul.

Sündermann a háború négy szakaszáról

Berlinből jelenti a *Német Távirati Iroda:*

Mind közelebb jön annak a napnak a negyedik évfordulója, amelyen az emberiség történelmének legnagyobb háborúja megkezdődött — írja Helmuth *Sündermann* a *Völkischer Beobachter* szerda reggeli számában.

A cikkíró áttekinti a háború eddigi folyásának egyes szakaszait és ezek közül négyet nevez meg:

1939-ben Németország támadói Strassburg mellett a Rajnánál és Berlintől mintegy 150 kilométernyire keletre álltak. A Lengyelország elleni „rövid, kemény csapással", ugyanakkor nyugaton az erődítményekben pedig védelmi hadműveletekkel Németország kivágta magát ebből a helyzetből.

1940 áprilisában a háború második szakaszát az a kísérlet vezette be, amellyel Németországgal szemben gyors döntést akartak kicsikarni. Németország azonban *ekkor támadóként ütött vissza.*

A szovjetnek és az Egyesült Államoknak támadásra való szólítása a háború történetének újabb szakaszát jelenti. Merész támadással keletre vetjük vissza az ellenséget, amely ugyan támadásra felvonult, de Németország leküzdésére éppoly kevéssé volt elég erős, mint szövetségesei. Ezzel az előnyomulással *legmesszebbmenő terel nyertünk a német védelem számára, amely azóta kontinentális lett.* Az a remény, hogy *ez a vállalkozás csökkenti a német erőt, meghiúsult,* a nyugati ellenség azonban *időt nyert, hogy pótolja azt, amit előzőleg mulasztott.* Igaz, hogy később azután a keletázsiai háború is kitört és hogy ennek rohamos fejlődése hatalmas kiegyenlítést nyujt és lehetetlenné teszi, hogy az ellenség egész támadó ereje Európa ellen sorakozzék fel.

Ez, valamint annak szükségessége, hogy Kelet-Európában olyan területen belül maradjunk, amely az ilyen veszedelmes ellenséggel szemben szükséges összpontosított harci eljárást lehetővé teszi, a háború negyedik szakaszában arra indította a német hadvezérletet, hogy az ellenséget a már elnyert erős és térbeli tekintetben kielégítő állások *rohammal való támadására kényszerítse.* Figyelemreméltó a keletázsiai háborúval való párhuzam. Ott, miként itt, szilárdan kézbe vesszük azt, amit kivívtunk *és az ellenségre azáltal kényszerítjük rá a cselekvés törvényét, hogy immár öt kényszerítjük támadásra.*

A háborúnak ez a szakasza azonban — folytatja *Sündermann* —, amelyben az erők nagytömegű mérkőzéséről, a helytállásról vagy ellanyhulásról, a belső harci erő próbatételéről, mindezekről az erkölcsi és szellemi értékekről van szó, *mégsem lesz ennek a háborúnak utolsó szakasza.*

Cikke befejező részében a szerző hangsúlyozza, hogy az ellenség akkor, amikor majd e nagy háború utolsó szakasza kezdődik, Németországot a döntő szakaszra *jól előkészített állapotban* fogja találni. *(MTI.)*

Eden: Olaszország nem kapja vissza gyarmatait

Londonból jelenti az *NST:*

Anthony *Eden* angol külügyminiszter *nemmel* válaszolt az alsóház szerdai ülésén arra a kérdésre, hogy Nagy-Britannia és szövetségesei visszaadják-e Olaszországnak afrikai gyarmatait „tisztességes kapituláció" esetén.

Az olasz frontharcos-szövetség elnökének felhívása

Rómából jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

Amilcare *Rossi*, az olasz frontharcos szövetség elnöke felhívással fordult az olasz frontharcosokhoz és felszólítja őket, legyenek teljes odaadással Olaszország uralkodója iránt, aki ezúttal ismét bizonyította, hogy legfőbb letéteményese az olasz nemzet jövőjének. A katona-király gyors és helyes időpontban végrehajtott közbelépésével — mondja a felhívás — ismét megtalálja a helyes utat és új irányt adott az ország belső fejlődésének. A Savoyai-ház évszázados dicsőséges multja záloga annak, hogy a király helyes úton vezeti tovább Olaszországot. A frontharcos szövetség elnöke a továbbiakban felszólította az olasz frontharcosokat, hogy támogassák *Badoglio* tábornagy kormányát és a jelen pillanatban példás fegyelemről és egységről tegyenek tanuságot.

Majszki külügyi helyettes népbiztos lett

Moszkvából jelenti az *NST:*

Majszki Iván, a szovjetunió londoni nagykövetét a népbiztosok tanácsának rendeletével helyettes külügyi népbiztossá nevezték ki. Mint a rendelet szövegéből kiderül, a kinevezés nem puszta címadományozás, hanem azt jelenti, hogy *Majszki* véglegesen távozik Londonból és ténylegesen átveszi Moszkvában a külügyi népbiztosság helyettes vezetését. *Majszki* ez idő szerint Moszkvába tartózkodik s nem valószínű, hogy még visszatérjen Londonba.

Zürichi tudósítónk telefonjelentése a külpolitikáról

Zürich, július 28.

(A „Magyar Nemzet" zürichi tudósítójának telefonjelentése.) Ankarai jelentések megerősítik azt a hírt, hogy *Guariglia*, az új olasz kormány külügyminisztere még mindig Törökországban tartózkodik és *nagyfontosságú tanácskozásokat folytat Menemencsoglu külügyminiszterrel és más személyiségekkel.*

*

A *Neue Zürcher Zeitung* szerda délutáni kiadása többnapi szünet után először közöl részletes jelentéseket olaszországi tudósítójától. A jelentések elsősorban az egész Olaszországban, különösen pedig az ipari nagyvárosokban lejátszódott és részben még most is megismétlődő *hazafias tüntetésekről* számolnak be.

Az olasz lapok most már kevés kivétellel rendszeresen megjelennek, hangjuk általában tartózkodó, ami érthető olyankor, amikor az új olasz kormány, mint Olaszországban általában hiszik, *fontos tárgyalásokban van a nemzetközi viszonyokat érintő kérdések rendezéséről.*

Washingtoni jelentés szerint *Roosevelt* elnök jelzett rádióbeszédét, amerikai időszámítás szerint, szerda este 21.30 órakor mondja el.

*

Moszkvai jelentések szerint a Kremlben kedden késő este közölték *Majszki* londoni szovjet nagykövetnek helyettes külügyi népbiztossá történt kinevezését. Majszki, aki hetek óta Moszkvában tartózkodik, *Molotov* mellett fogja intézni a szovjet kormány külpolitikáját. Az új londoni szovjet nagykövet kinevezése rövidesen megtörténik.

*

A francia felszabadítási bizottság *de Gaulle* elnöklete alatt kedden ülést tartott. A külföldi útjáról visszatért *Giraud* tábornok jelentést tett washingtoni, londoni és ottawai megbeszéléseiről. *Massigli*, a tanács külügyi referense beszámolt a szövetséges kormányokkal folytatott tárgyalásairól, míg a belügyi referens a franciaországi ellenállási mozgalomról tett jelentést.

Változnak az idők
Változnak az emberek
Mi nem változunk:
Magyar Nemzet!

Róma hódolata Badogliónak

Rómából jelenti a *Német Távirati Iroda:*

Róma kormányzója tolmácsolta *Badogliónak*, az új kormányfőnek a római lakosság hódolatát. *(MTI.)*

A Stefani-hírügynökség elnöke meghalt

Rómából jelenti a *Német Távirati Iroda:*

Mint a *Stefani*-hírügynökség jelenti, a hírügynökség elnöke, Manglio *Morgagni* Rómában meghalt. *(MTI.)*

Tengerszem
látja mindennap a
Magyar Nemzet
nyilttéri hirdetéseit!

Párizsi tükör

Párizs, július

(A „Magyar Nemzet" tudósítójától.) A „nemzeti kávé" törvényes állaga 10% kávéból és 90% pótanyagból tevődik össze. Gyöngécske koffein-adag a kávékedvelő párizsiaknak. De, egyelőre, ezen nem lehet segíteni. Különben is az ember sok mindent megszokik, ha kénytelen vele. Magam is, aki hajdan egy csipetnyi pótanyagot sem szivellem el a valódi feketekávéban, ma mennyei élvezettel szürcsölöm a fekete főzetet, ha csakugyan megtalálható benne a hivatalosan engedélyezett 10% valódi kávé.

Mert nem található meg mindig. Hallottam olyan fűszeresről, aki a nem megőrölt alakban kapott kávé keverékből kiválogatja az igazi kávészemeket s zúgáruként adja el, a hiányt pedig egyszerűen más pótanyaggal pótolja.

Úgylátszik azonban, ennél nagyobb baj is van a kávé körül. Vészkiáltások kezdenek feljajdulni a sajtóban: Vigyázat! A pótanyagok között mérgek is találhatók!

A pótanyag — a lexikon állítása szerint — olyan matéria, amely egy másikat pótol; azzal analóg hatást idézvén elő. Nos, a francia nemzeti kávéban a pótanyagok egész sora szerepel: pörkölt árpa, búza, makk, almamag, paradicsommag, cikória és egyéb gyökerek, különféle kórók, sőt, mint legutóbb kiderült... gabona-üszög is.

Szerencsénkre vannak kíváncsi természetűek is a kávékedvelők közölt, akik vegyi vizsgálatnak vétették alá a nemzeti kávét. Így került sor arra, hogy Guillaumein vegyészbotanikus felfedezte némely kávékeverék pótanyaga között a gabonaüszögöt. A gabonaüszögben pedig olyan méreganyag található (githagine), amely paralizálja a szívet és az izmokat...

Szép kis pótanyag! A kávé tudvalevőleg serkenti és nem bénítja az emberi organizmus működését. Analóg hatásról tehát szó sincs.

Szerencse még, hogy idejében kipattant a dolog.

*

Örömmel jegyzik fel a francia lapok, hogy 1942 végén egy Lajos-arany hétezer frankba került, ma pedig kétezerötszázért vesztegetik. hogy 1942 februárjában száztíz francia frankot kellett fizetni egy svájci frankért Genfben, ma már ötven frankért lehet kapni...

Szóval az arany túlzott értékelésének ideje letűnt s egyuttal a francia frank nemzetközi viszonylatban való értéke emelkedett. Különös dolog, hogy ezt ugyanakkor lehet felfedezni, amikor órák kérdése, hogy a Martinique-szigeten „biztonságba" helyezett francia aranyra rátegye kezét Amerika.

De ha a francia frank iránti bizalom ilyen eklatánsan nyilatkozik meg, hogyan van mégis, hogy a párizsi szatócsoknál ennek semmi örvendetes következményét nem tapasztalja a vásárló polgár? Pénzügyi nyelven szólva: miért nem emelkedik a francia frank vásárlóereje?

Hogy egypár selyemharisnya három-négyszáz frankba kerül, az csak hagyján, de hogy az eltörött családi vizeskancsót ne tudja pótolni egy kis- vagy középjövedelmű családapa, a cserépholmi fantasztikus ára miatt, az már valóban érthetetlen... avagy nagyon is érthető.

Azon már senki sem ütközik meg, hogy egypár bőrcipőt kétszázötven-háromszázötven frankért lehet vásárolni, az erre jogosító „bon" ellenében (persze csak hosszas zarándoklás után egyik cipőüzletből a másikba és a harmincadikba), viszont fatalpú és szalma vagy egyéb „fantáziából" való cipellőt, mint szabad árut, ötszörös vagy tízszeres áron minden nagyobb nehézség nélkül lehet kapni.

Ugyanis Párizsban, mint nyilván mindenütt egyebütt a világon, háromféle árucikk van:

1. Kötött áru, amelyet csak jegy ellenében szolgáltatnak ki (ide tartoznak a legelemibb életszükségleti cikkek);

2. szabad áru, amelyet minden adminisztrációs nehézség nélkül lehet vásárolni (annak, akinek tömött az erszénye),

3. fél-szabad vagy maximált árucikk. Ezt a fajta cikket jegy nélkül lehet beszerezni korlátlan mennyiségben, hatóságilag előírt áron (amennyiben található a piacon).

Csakhogy nem található! Mihelyt valamely szabad cikk átvándorol a maximált kategóriába, csodálatos módon azonnal eltünik. Helyesebben: átvándorol a negyedik, törvénytelen kategóriába, a feketepiacra.

Ilyen árucikk például a méz. Nemrégiben háromszázötven frankért vettem egy kilót. Velem együtt sokan mások is. Zsörtölődtek, de vásároltak s a méz rendszeres ütemben fogyott. Csakhogy a zsörtölődést átvette a sajtó s tiltakozott a méz horribils ára miatt, a közérdek nevében. Az illetékes közegek fölneszeltek, maximálták a méz árát százhúsz frank körül... s azóta nincs méz Párizsban. Bejártam az összes üzletet, ahol azelőtt mézet lehetett kapni. Most nincs egy szemernyi sem. Nem is tudják, mikor kapnak a termelőtől. A termelőnek nincs több... Úgylátszik, a méhek beszüntették a munkát.

Tegnap aztán hallottam egy barátom feleségétől, hogy kínáltak neki mézet: ötszáznegyven frankért kilóját.

Szóval nincs méz, de ötszáznegyven frankért mégis vehető.

*

A dohány körül is baj van. A két legutóbbi hónap alatt felfüggesztették a dohánykiosztás harmadik dekádját. Gyakorlati nyelvre lefordítva ez annyit jelent, hogy amíg eddig minden 1-én, 11-én és 21-én negyven-negyven darab cigarettát vásárolhattunk abban a dohánytőzsdében, ahol annakidején beiratkoztunk, két hónap óta immár nem élvezzük a 21-ike áldásait. A hó első tizedében tehát napi négy cigaretta törvényes föstjét szívhatjuk tüdőre, a másik két dekád alatt azonban be kell érnünk napi két szivarkával. Boldogok a nem dohányzók! Ők legalább eladhatják dohányos felebarátaiknak a maguk porcióját drága pénzen, avagy elcsereberélhetik egyéb földi javakra.

Az így adódó többlet, sajnos, nem elég. További szükségletek fedezésére a zugpiachoz kell fordulni. Nincs más mód. Belga, szerb és a Jóisten tudja milyen fajta cigarettát kell venni darabonként öt-hat frankért, esetleg dohányt, amelynek kilója ezerötszáz-kétezer frak között variál. A minősége pedig napról napra rosszabbodik. A csomagolás rendszerint bizalomkeltő, a keverék azonban legfeljebb 10 százalék dohányt tartalmaz. Esetleg semmit. Bennfentesek azt állítják, hogy a legtöbb keverékben mindössze némi tubákpor található, amivel megsózzák az egyéb jámbor füvek és levelek együttesét. A legújabb párizsi dohány a sárgarépalevél. Azt mondják, ezt vágni sem kell. Ha kellő pácolás után, árnyékos helyen megszárítjuk, magától szétesik finom szálakra. Szép, szép! De hol marad a nikotin?

Egyedüli vigasztalásunk az lehet, hogy ez a nélkülözött kellemes méreg voltaképpen érdemtelenül kapta a nevét. Az eddigi köztudomás szerint ugyanis Jean Nicot lisszaboni francia követ juttatta Franciaországba az első dohányt. Tubák formájában küldte Medici Katalinnak, mint kitűnő orvosságot migrén ellen, Ez 1561-ben történt. Nos, most egy Robert Gaudin nevű tudós könyvbúvár jóvoltából megtudtuk, hogy Nicot előtt öt esztendővel André Thevet világjáró franciskánus szerzetes hozta magával a dohánymagot Brazíliából és vetette el elsőül francia földbe. Thevet 1575-ben „Cosmosgraphie Universelle" című munkájában tiltakozik is az ellen, hogy a *petun* növényt (így nevezték őshazájában a dohányt) Franciaországban *Nicot fűvének* nevezték el... "jó tíz évvel az én hazaérkezésem után, egy *akárki* neve nyomán, aki soha életében nem utazott".

Thevet méltatlankodása jogos. Elismerjük. De nem bocsátjuk meg neki, hogy nem hozott magával elekendő dohánymagot...

Cselényi-Walleshausen Zsigmond

MŰVÉSZET-ZENE

Cselényi Walleshausen Zsigmond és az uj magyar festészet

Párisi és budapesti sikerei után most Pécsett mutatja be legfrissebb művészi termését *Cselényi Walleshausen* Zsigmond festőművész, a fiatal magyar festőművész gárda egyik legértékesebb tagja. Bemutani nem kell őt a közönségnek. Akik figyelemmel olvassák a lapok művészi kritikai rovatait, azok évek óta egyre gyakrabban találkoznak nevével. Ott van mindig, amikor a fiatal magyar művészgeneráció diadalmas utjának valamely uj állomásáról, uj felsorakozásáról számolnak be a lapok.

A külföldön már régen győztes uj művészi törekvések harcát egy szilárd, egységes kis gárda kezdte megvivni Magyarországon. A postimpresszionista, kubista, expresszionista, — különböző országokban, különbözőképpen fejlődő uj művészi irányok, — magyar talajba oltva egy egységes képü uj művészetet alakitottak ki. Nem francia és nem német hatások mutatkoznak itt, uj és határozottan magyar festészet ez, amely legfeljebb annyiban kapcsolódik francia és német kulturákhoz, hogy a művelői közül egyesek Franciaországban, vagy Németországban, francia vagy német művészeknél kezdték bontogatni szárnyaikat.

Ennek az uj, elsősorban magyar és művészi és csak azután — „izmus"-okba zárható iránynak *képe nem teljes Cselényi Walleshausen Zsigmond művészete nélkül.*

Mit akar ez az uj művészet?

Az impresszionizmus közönyösen tárgyilagos művészete után szubjektiven akarja nézni a világot, meg akarja váltóztatni annak képét a saját lelke szerint, nem fényképezni akar, hanem belevinni művészetébe a maga érzéseit és elsősorban a maga érzéseit, a maga akaratát fejezni ki.

Cselényi Walleshausen Zsigmond nevével először a postimpresszionista törekvések legelső idején találkozunk. Egyszerüségkeresése, a világ dolgait naiv gyermeki szemmel szemlélő művészete különösen biblikus tárgyú képein éri el, gyakran a monumentalitás határait. Ebből a korból származnak linóleum metszetei is.

Később, hatalmas kompozíciókat kezd festeni. Erős dekorativ érzék jellemzi, szineinek gazdag lirája ragad magával.

Tavaly Párisban volt egy évig s *ez az év egy ujabb korszakhoz vezette. Leegyszerüsödött.* Különösen pasztelljein megdöbbentően egyszerü eszközökkel, néhány szinnel, néhány vonallal fejezi ki tökéletes mondanivalóját. Párisi pasztelljei közül, amelyeket Budapesten is kiállított, csendéletei a legtökéletesebbek. A mai magyar festészet legelső alkotásai között foglalnak helyet.

Mint portréfestő is elsőrangu. Ilyen irányu sikereire jellemző, hogy Budapest székesfővárosa, amely a KÜT legutóbbi kiállitásán alig néhány képet vásárolt, *megvette Cselényi Walleshausen Zsigmond nagy önarcképét is.* Örvendetes jelenség, hogy vidéki városokban is bemutatják most a legujabb magyar festői irány legkomolyabb értékeit.

Mihálfi Ernő.

)-(A Karének Egyesület női kara kedden d. u. 6—8-ig próbát tart.

Autóbusz indul
Harkányba Pünkösd napján és másnapján d. e. 8 órakor és d. u. ½ 2 órakor. Vissza Harkányból d. e. ½10 órakor, d. u. 4 és este 8 órakor.
Előjegyzést elfogad telefon 13-55
Az Autóbusz a Hungária kávéháztól indul. Menetdij oda vissza 60.000 korona.

TÁTRAI
GYERMEKNYARALÓ
(SCEPUSIA)
BALDÓCFÜRDŐN
Szepesváralja mellett. Fiuk és leányok külön pavillonban. Saját gazdasággal. Tejkúrák, hizókúrák. Kitünő hatásu ásványvizforrások. Szénsavas és mórfürdők. Gondos pedagógiai és orvosi felügyelet.
Teljes ellátás:
Őtszöri étkezés napi 80.000 K.
Felvilágositá t ad a
Gábor-Intézet B.-pest,
VI, Munkácsy-u. 21. Tel.: 9000
vagy a fürdőigazgatóság
(Baldovce, n. Spisske-Podhradie.)
8130

Szőllősgazdák figyelmébe!
Ojtógumi vizmentes, ojtóviasz sebes fáknak, hidegen kenhető. Nagyban és kicsinyben kapható
ifj. Schwarz Benő Pécs,
Ferenciek-utca 8. Tel. 4-97
Május hóra előjegyzett gummi átvételét kérem.

FÖLDSZINTES BÉRHÁZ
a Rákóczi-útnál, 11 lakással, több évi részletfizetés mellett 220 millióért eladó. Bővebbet „Baranya" közvetítő-iroda, Jókai-tér 11. szám.

Bérmálásra
óriási választékban gyönyörü arany Mária amulettek, arany nyakláncok, gyürük, karkötők, karórák stb. stb. — Ugyszintén czüstből nyakláncok, Mária-képek és másféle függelékek, fiú-órák, láncok, kézelő-gombok mélyen leszállitott árakon
Futász János órás és ékszerész
Pécs, Irgalmasok-utca 2. Minden tárgy jótállás mellett.

Gyermek trikóingek és soknik,
fürdődressek és női fürdőruhák,
frottir köpenyszövetek nagy választékban megérkeztek.
Lang H. fia cégnél.

SZINHÁZ

* **Pataky Miklós bucsufellépte a Faunban.** Pataky Miklósnak művészegyéniségét néhány tömör, plasztikus mondattal szeretnők jellemezni most, a forróestü bucsufellépte után. Azt a szinesen gazdag és sokrétü ábrázoló művészetet, amely melegen érző, póztalan emberré teljesedett minden alakitásában. Láttuk a klaszszikusok koturnuszban járó szerepeiben, magyar irók zamatos izü, sürü vérü, duhaj legényének, társadalmi drámák sulyos és vergődő atmoszférájában, könnyen csapongó vigjátékok bohókásan kedves, könnyelmüen lángoló, figurájának: de mindig és mindenkor egyéniségét adta és a sok-sok szerep között is Pataky Miklós maradt. Mert benne atavisztikus színésztehetség él, amely a fiatalság lázas keresésében most forr, tisztul, hogy leszürődten, kiegyensulyozottan megnyissa az útat az ország első prózai szinháza felé. Ma este a Faun cimszerepében búcsuzott őszinte nagy sikerrel. A mintaszerü együttesről és a vendégszereplő Járay Sándorról csak annyit, hogy lelkes és hálás alakitásukkal stilusosan keretezték a kellemes emlékü szinházi estét.

K. B.

Titkos Ilona, Darvas Lili és Péchy Erzsi vendégfellépte a pécsi szinházban

Pécs, május 22. — A kapuzárás felé közeledés idejében szokásos vendégjátékok során Asszonyi szinigazgató, olyan meglepetéseket tartogat Pécs város szinházba járó közönsége számára, ami vidéken egyedülálló. Lábass Juci és Rátkai Márton vendégszerepeltetése után Titkos Ilona, Darvas Lili és Péchy Erzsi meghivását határozta el a szinigazgató. Mindhárom világhirü művésznő vendégszereplése elé azonban elháríthatatlannak látszó akadályok tornyosultak: Titkos Ilona, aki eddig még sohasem játszott vidéken, most sem mutatott hajlandóságot a vidéken való fellépésre, Darvas Lilit berlini szerződése kötötte, Péchy Erzsivel pedig egyik nagy operett eljátszása céljából folytat tárgyalásokat az egyik fővárosi szinház s ennek a tárgyalásnak befejezéséig ő sem akarja elhagyni Budapestet.

Asszonyi szinigazgatónak végre hosszas tárgyalás után mindhárom művésznőt sikerült a pécsi vendégszereplésre rábirni.

Hosszas rábeszélés után Titkos Ilona horribilis felléptidij mellett a pécsi közönség jó hirnevére való tekintettel kijelentette, hogy hajlandó Pécsett vendégszerepelni. Amikor budapesti szinház körökben híre ment, hogy Titkos Ilona Pécsre jön, a vidéki szinigazgatók budapesti megbizottai megrohanták a legnagyobb magyar sztart, leakarták kötni a többi vidéki városban való vendégszereplésre, Titkos Ilona azonban kijelentette, hogy vidéken csak Pécsett játszik, sehol másutt nem hajlandó fellépni. A művésznő közölte a többi vidéki szinigazgató megbizottjaival, hogy az ő pécsi vendégfellépte titok, azt tartsuk titokban, nehogy még a többi szinigazgató is zaklassa ajánlataival. Igy Titkos Ilona vidéken egyedül Pécsett játszik, még pedig **május 30-án a Dr. Szabó Juci, junius 1-én A nagyhercegnő és a pincér, junius 2-án a Mienk az éjszaka főszerepeiben.**

Darvas Lilit is sikerült rávenni berlini fellépésének elhalasztására ő **Pécsett, nagy szavaló estét rendez:** Amikor Péchy Erzsi és Titkos Ilona lekötéséről értesült, ő sem habozott tovább. Péchy Erzsi **az Alexandrában, Anna bálban, a Nótás kapitányban és a Három a kislányban fog fellépni.**

Darvas és Péchy vendégszereplésének dátumát még nem állapitotta meg a direkció. Ezekkel a szenzációs vendégművésznőkkel azonban még nem merül ki az idei nagyszabásu vendégszereplések sora. Asszonyi direktor azt akarja, hogy a pécsi közönség a szintársulatnak junius 8-án olaszországi turnéra indulása folytán ez idén korábban befejezett szinházidény ellenére ne legyen kénytelen nélkülözni a szinházat, azért junius 12-ére és 13-ára lekötötte a Terézkörüti Szinpadot Salamon Béla nagyszerü társulatát, mely tavalyi pécsi vendégszereplése alkalmával is emlékezetes sikert aratott. Rajtuk kivül **az Operaház elsőrangu együttesse is lejön Pécsre** a Sevillai borbély eljátszására. Az igazgatóság figyelmét dicséri Titkos Ilonának fehér darabban a Mienk az éjszaká-ban való felléptetése, mert ezáltal lehetővé teszik, hogy ennek a nagyszerü művésznőnek csodás játékában fiatal leányok is gyönyörködhessenek.

Szinházi heti-müsor:

Vasárnap d. u.: **Királyné rózsája.**
Vasárnap este: **Csókon szerzett vőlegény.**
Hétfőn: **Csókos asszony.**
Hétfőn este: **Beke Alisz és Pattantyus Mihály bucsufellépte Debrecenbe kéne menni.**
Kedd: **Kálmán Sári bucsufellépte Szerelem és a halál játéka.**
Szerda: **Egri Béla és Halmai Vilmos bucsufellépte A doktor urban.**
Csütörtök: **A pécsi cisztercita gimn. kulturünnepélye: Balatoni rege.**

— Vegye meg az Agraria patkányirtó húskonzervát a patikában vagy drogériában.

Az összes vezérművekről
vizsgázott és gyakorlattal rendelkező
GÉPÉSZ
állást keres.
Elmenne vidékre is malomba, gazdasághoz vagy bármily gyári üzemhez. -- Esetleg cséplést is vállal. Érdekeltek címeit 4068 számra a kiadóban kérem leadni.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Csütörtökön tárgyalja a törvényszék Singer Frigyes bünügyét.** Pécsett nagy feltünést keltett néhány hónappal ezelőtt az államrendőrség szenzációs leleplezése, hogy a tisztességes iparos álarcába burkolózott Singer Frigyes pécsi bádogosmester egy budapesti betörőtársasággal volt összeköttetésben és több pécsi betörésnek volt az irányitója. Singer Frigyes nagy érdeklődéssel várt bünügyét csütörtökön tárgyalja a pécsi kir. törvényszék Vásárhelyi büntető tanácsa.

§ **Két esztendei pihenő után ma ujból tárgyalt az uzsorabiróság.** Két esztendei pihenés után a pécsi kir. törvényszék, mint uzsorabiróság Szüts Jenő tanácselnök vezetésével érdekes uzsoraügyet tárgyalt. Még a mult év december 19-én történt, hogy Klein Hermann pécsi pékmester és fia Imre fehércipót árultak a vásártéren. Ezekkel a fehércipókkal történt aztán a baj. A 17 dekás cipókat ugyanis 2500 koronáért adták el annak ellenére, hogy a sütőiparosok szakosztálya által megállapitott ár szerint csak 1400 koronát kérhettek volna darabjáért. Tehát minden cipó után 1100 koronával kértek többet darabonként a megállapitott árnál. Az uzsora ügyben szakértőül Moll Károly pécsi pékmestert, a sütőiparosok szakosztályának elnökét hallgatták ki. Moll Károly előadta, hogy a kérdéses cipókat szintén a szakosztály megállapitása szerint csak 25 dekagrammos sulyban készitik és ezért 2000 koronát kérnek darabonként. Klein Hermann azonban külön súlyu cipókat sütött és még a 25 dekás cipónál is 500 koronával magasabb árt fizettetett a falusi vevőkkel. A kir. törvényszék, mint uzsorabiróság ezért bünösnek mondotta ki Klein Hermannt és fiát Imrét és az enyhitő körülmények figyelembevételével 2 és fél millió korona pénzbüntetésre itélte a vádlottakat. A biróság ezenkivül elrendelte, hogy az itéletet jogerőre emelkedése után egész terjedelmében le kell közölni az egyik pécsi napilapban. A kir. ügyész súlyosbitásért, a vádlottak pedig a bünösség kimondása miatt felebbeztek a Kuriához.

Házasulandók figyelmébe!
Karikagyürük nagy választékban
E jegyzési ajándékok szolid árakon és teljes jótállás mellett
Futász János órás és ékszerésznél
Pécs, Irgalmasok-utca 2. s.z alatt.

Belváros kellő középpontjában külön lépcsőházi bejáratu
két parkettás szoba
telefonnal felszerelve lelépési dij nélkül közvetlenül a házulajdonostól rendelő vagy iroda céljaira kiválóan alkalmas, kiadó. Bővebbet Perczel-utca 15. I. emelet 4174

A hölgyközönség szives tudomására adom, hogy társulva egy budapesti szalontulajdonosnővel
francia és angol női ruha szalont nyitottunk
Társnőm garancia arra, hogy a legkényesebb izlést is kielégitjük a legjutányosabb árak mellett. Szives pártfogást kér **Groszmann Lenke és Társa** Siklósi-utca 7. sz. — Tanulóleányok felvetnek.

SPORT

(:) **A PVSK I. csapatának összeállitása a DVAC ellen:** Szarka, Geschlecht, Pusztai, Szikszai, Cigler, Haraszti, Forró, Putzer, Dóra I. Dóra II. Horváth I. Tart. Szücs.

(:) **A PVSK ifj. csapatának összeállitása a PSC ifj ellen:** Gergely, Finta, Marton, Putzer, Valkó, Kóller, Muskát, Jankovics, Bedekovics, Horváth, Bencze. Tartalék: Regdon.

(:) **A PVSK II. csapata** vasárnap d. u. Pécsbányatelepen játszik. Ind. d. u. 3 órakor az öltözőből autón. Összeállitás: Krojtor, Gadó, Katics, I. Regdon, Schillinger, Tóth, Katics II. Göbl, Vekkler, Marosits, Katics III. Tartalék: Németi B., Lokner.

Uj Egyiptomi
vöröshagyma
savanyu káposzta, fejes és vágott, 1 liter siller vagy fehér bor 7000 K. **Római Róbertnél** Irgalmasok-utca 1. szám.

MAGAS FÖLDSZINTES HÁZ,
½ hold kerttel, két uccára nyiló, a Zsolnay-gyár mellett, 150 mill.-ért eladó. Bővebbet: „Baranya" közvetitő-iroda, Jókai-tér 11. sz.

CSALÁDI HÁZ
a Jókai-térnél, 3 szobás és fürdőszobás átvehető lakással 100 millióért eladó. Bővebbet „Baranya" közvetitő-iroda, Jókai-tér 11. szám.

Nyaralás Balatonlellén
parti villában napi négyszeri étkezéssel elő és utóidényben 60,000 kor., fő dényben 80 000 kor. naponta. Ugyanitt 3 szoba, konyha, éléskamra egész idényre 11 millió koronáért bérbeadó. — Bővebb felvilágositást ad Adél-lak, Balatonlelle. 4056

Egy jó házból való, négy középiskolát végzett fiu
gyakornoknak
felvételik.
Jelentkezni lehet a Dunántul Egyetemi könyvkereskedésében Széchenyi-tér 9.

REGÉNY

*

E. T. A. HOFFMANN:

A LEÁNYKÉRŐK

Történet, amelyben számos egészen valószinütlen kaland fordul elő.

40

A gyönyörüség és az öröm pár hete után azonban szörnyüséges szivfájdalmak törtek ki a bizottsági tanácsos házában. Az aranyműves ugyanis sürgetőleg figyelmeztete Edmundot, tartsa meg művészetének, a mama becsületének adott szavát s induljon Itáliába.

Edmund már több mint egy esett a válás, mégis heves vágyat érzett elzarándokolni a művészetek szülőhazájába, s Albertina is mig keserü könnyeket hullatott, máris arra gondolt, mily érdekes dolog egyik-másik teadélutánon a himzőkosárkából Rómából érkezett leveleket elővenni.

— Edmund már több mint egy éve Rómában él, s vannak, akik azt mondják, hogy levélváltása Albertinával mindjobban gyérül és hidegedik. Ki tudja, lesz-e valami a két fiatal házasságából? Albertina semmiképpen sem fog pártában maradni; annál már sokkal csinosabb és gazdagabb. Ezenkivül észrevették egyesek, hogy Gloxin előadó úr, jóképü, karcsú fiatalember, aki kék mellényt és angol nyakkendőt visel, Vosswinkel Albertina kisasszonyt, akivel a tél folyamán a bálokban sok francianégyest táncolt, gyakran el-elkiséri az Állatkertbe s hogy a bizottsági tanácsos a megelégedett atya arckifejezésével ballag ilyenkor a párocska mögött. Hozzájárul, hogy Gloxin előadó úr már a második vizsgát tette le a kamarabiróság előtt és vizsgáztatói kijelentése szerint — akik kora hajnalban izzasztották, vagy mint mondani szokás, tették présbe őt — kitünően megállta helyét. Éppen ennek a vizsgának következménye, hogy a törvényszéki előadó házassági gondolatokat forgat fejében, lévén ő a merész üzletekben és vállalkozásokban igen járatos.

Talán férjhez is megy Albertina az ügyes referendáriushoz ha valami jó állásba jut. — De meg kell várni a dolgokat. (Vége.)

Ujra megnyilott
ALLAGA RUDOLF
kender-, len- és jutaáru üzlete
Pécs, Siklósi-u. 3. Telefon 11-50.
Mindennemü zsákok, ponyvák készitése és eladása, gazdasági kötéláruk, roletta vásznak, matrachuzatok, nyugágyak rendkivül olcsón.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, kedves jóbarátaimat és ismerőseimet, hogy **Bokor-u. 2. sz. alatt, a Budai-vámtól 2 percnyire levő vendéglőmben**
pünkösd másnapján
kertmegnyitást
rendezek.
Jó ételekről és italokról — gondoskodva van. —
A zenét az Önkéntes Tüzoltó Testület zenekara szolgáltatja
Oppe Emil karnagy vezetésével.
Kérem a n. é. közönség szives pártfogását,
Teljes tisztelettel
Pónauer Károly vendéglős

TŐZSDE

Budapest, máj. 22. — Zárlat. Valuták és devizák magánforgalmi árfolyamai: Bukarest 267—270, Brüsszel 2330—2350, London 347475—347650, Newyork 71480, Prága 2112.5 2117.

Zürich, máj. 22. — Zárlat: Páris 1695, London 2513¼, Newyork 516¾, Brüsszel 1710, Milanó 1990, Amsterdam 20780, Berlin 12305, Wien 73, Szófia 374, Prága 1531¾, Budapest 7220, Belgrád 911.5, Bukarest 193¾.

Összefoglaló magánforgalom: Egész délelőtt folyamán az értékpiacon semmiféle érdeklődés nem mutatkozott. A spekuláció is tartózkodó magatartást tanusitott. Névleges árfolyamok a következők: M Hit. 243, O. Hit. 115, Kerb. 780, M. Nemzeti 1635, P. Hazai 1465, Kőszén 2860, Salgó 373, G. Danub. 1165, Rima 91, Guttmann 270, Izzó 695, Részvénysör 645, Sz. Kender 310, Gummi 140, Vautforg. 230.

Scheid cég nemesfém jelentése: Ezüst 1 koronás 5900—5940, forint 15800—16100, 5 koronás 30900—31200, arany 10 koronás 1430000—143750, 20 koronás 286000—287400, dukát 161000.

Terménytőzsde: Az irányzat tartott, tengeri kissé kedvezőbb, a forgalom közepes. Hivatalos árfolyamok: tengeri 205—207.5.

Fővárosi malmok lisztárai: 00-ás 7550, 0-ás 7400, 2-es 7100, 4-es 6850, 6-os 5450, 7-es 3200, 8-as 2150, rozs 0-ás 5600, 1-es 3850.

Sertésvásár: Nyiltvásári maradvány 507, eladatlan maradt 149. Zsirsertés öreg II-rendü 15.5—16, f. nehéz 17.2—17.5, közép 16—17, könnyü 13.5—16, zártvásári felhajtás 4, amely mind elkelt. A hangulat lanyha és az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő: LINDER ERNŐ
Kiadja a Dunántúl Könyvkiadó és Nyomda Részvénytársaság
Nyomatott a Dunántúl r.-t.-nál.

NYILT-TÉR*

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy személyautó fuvarozási vállalatot létesitettem.

Kérem a t. közönség pártfogását.

Özv. **Füry Árpádné** bérautó tulajdonos, Papnövelde.-u. 23.

* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

PN. 1929 nov. 3.

— **Saját szivkamrájába gumicsövet dugott egy német orvos.** *Berlinből* jelentik: A *Berliner Klinische Wochenschrift*, Németország egyik legtekintélyesebb orvosi szaklapja csaknem hihetetlenül hangzó szenzációs kísérletekről számol be, amelyeket az eberswaldei kórház sebészeti osztályának dr. *Forssmann* nevű orvosa *önmagán végzett*. Dr. Forssmann új módszert fedezett fel, amely lehetővé teszi, hogy *az orvos szondája könnyűszerrel a szívüregbe hatolhat*. Az orvosnak sikerült *könyökén metszett nyíláson keresztül az artériába juttatott puha gumicsövet a jobb szívkamrája tolnia*. Dr. *Forssmann* új szívkutató módszerét először *egy hullán próbálta ki* és röntgenkép útján bizonyosságot szerzett afelől, hogy a gumicső csakugyan behatolt a szívkamrába. Ezután egy 75 centiméter hosszú *olajozott gumicsövet* a jobb könyökön keresztül óvatosan önmaga addig tolta előre, amíg a gumicsőnek a testbe hatoló vége *a jobb szívkamrát elérte*. Az orvos az önmagán végzett kísérlet alatt *semmiféle fájdalmat nem érzett*, csupán *erős melegérzést a kulcscsont táján és -köhögési ingert*. A cső helyzetét dr. Forssmann röntgenkép felvétele által ellenőrizte és megállapította, hogy a cső behatolt a szívkamra üregébe. Érdekes és nagyjelentőségű, hogy dr. Forssmann az operációs teremből, ahol magán a kísérletet végezte, *saját lábán ment a meglehetősen távoleső röntgenszobába*, noha az odavezető úton lépcsőkön is kellett felmennie. A szenzációs műtét az orvosnál semmiféle káros következménnyel nem járt és doktor Forssmann hangoztatja, hogy *megtalálta a természetes utat, amelyen az orvos kutató szondája behatolhat a szív üregébe*, anélkül, hogy a mellüreg felvágásának szükségessége mindenkor veszélyes operációja szükséges volna.

— **Walleshausen Zsigmond új képei.** A Modern Kiállításszervező Bizottságnak a Tamás-galériában tartott sűrűn váltakozó kiállításai során most *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond mutatja be új kollekcióját. Walleshausen stílusa a legutolsó években kellemes és szimpatikus változáson ment át. Az expresszionista törekvésektől tisztán festői, litteratúrától mentes problémákhoz fordult vissza és új irányában elsősorban a dolgoknak közvetlen szemléleten alapuló visszaadása foglalkoztatja. Elsősorban a fényproblémák azok, amelyek Walleshausent érdeklik, de ezek mellett a dolgok felületi életének (arcképek) és tektonikájának (interieurök) kérdéseivel is foglalkozik, sőt a monumentális kompozíció terén is kísérletezik. (»Kőhordók« című képe.) Tárgykeresés és élményterület szempontjából Walleshausen tehát visszatér a természethez, de hozzá való viszonya nem azonos első természetábrázoló periódusának, a *Hollósy* hatása alatt kialakult stílusnak beállítottságával. Mai stílje a konkrét természetábrázolás ellenére sem naturalista és az erős fényproblematika dacára sem impresszionisztikus. Balatoni tájképeinek és rivierai akvarelljeinek erős napsugara nem [illegible] dolgokat, hanem inkább [illegible] érzeket. Világos és tiszta szik, az egyes tárgyakat inkább dekoratív kontúrokba szereti foglalni, melyek finom lírai hangulatot adnak képeinek. Művészi élményei közül elsősorban *Szőnyi* nyilván csak inspiráció, de nem közvetlen hatóerő szerepét játszották. A Szőnyi-képek fényjátékának nagy dinamikája nála nyugodtabb, immaterálisabb erővé alakul át. A térábrázolás kérdéseivel foglalkozó impresszionisták generációjával (Vuillard) és a posztimpresszionistákkal való kapcsolatokra kell rámutatni. A kitűnő ízlésű gyüjtemény egészéből különösen a Ciklámenes csendéletet és néhány balatoni tájat kell kiemelni. *(—r.)*

— **Az Országos Társadalombiztosító Intézet képességvizsgáló állomásának munkája.** Az öregségi és rokkantsági biztosítási törvény végrehajtása során megkezdte munkáját az *Országos Társadalombiztosító Intézet Képességvizsgáló Állomása* is. Megtörtént tehát az első lépés arra, hogy a nemzet munkájában mind lelki, mind testi képességeinek legmegfelelőbb helyre kerülhessen mindenki. Ennek elérése céljából a 17 óvnél fiatalabb munkavállalók két irányú — *képességi és munkaegészségügyi* — vizsgálatnak kötelesek magukat a képességvizsgáló állomáson alávetni. A képességvizsgálat általában az intelligencia, a figyelem és a figyelemösszpontosítás, az emlékezet és a logikai következtetés megállapítására terjed ki. Különböző — kizárólag honi gyártmányú — műszerek szolgálnak a szorosabban vett munkaképességek, mint kézügyesség, szemmérték, ritmusérzék, munkaképesség és biztosság, valamint az egyes jellemező munkafolyamatok meghatározására, illetve elvégzésére. A munkaegészségügyi vizsgálatok — az általános orvosi vizsgálaton kívül — *az érzékszervek és az idegrendszer működése tökéletességének, adott külső ingerekre való reagálásnak, a test fejlettsége, izomereje és ellenálló képességének megállapítására, valamint a különböző foglalkozásokból származó megbetegedések lehető megelőzésére irányulnak.* Így kívánja biztosítani a képességvizsgáló állomás — a lex Vass II szellemének megfelelően — a jövendő munkásnemzedék boldogulásának lehetőségét és a rendelkezésre álló nemzeti energia tökéletesebb és ésszerűbb felhasználását. Képes mellékletünkben a képességvizsgáló állomást, amelyet eddig már több becsi, berlini, párizsi, egyiptomi és török szakember látogatott meg, munkaközben mutatjuk be olvasóinknak.

= **Fütési problémákat megold,** »Automata« (önműködő) kályhákat szállít, javításokat eszközöl Swoboda Alajos és Társai Budapest, VI., Andrássy út 14., Telefon: L. 901—10. Díjtalan mérnöki látogatás.

= **Herendi** kir. Meissen-, Berlin-, Kopenhága-, Rosenthal- és más nemes porcellánok, kristályok. Készletek pótlása *Handelsmannál*, Rottenbiller ucca 54. sz. Telefon.

— **Még lehet karriert csinálni.** Néhány évvel ezelőtt nagy feltünést keltett dr. *Bougrat* marseillesi orvos letartóztatása. Azzal vádolták, hogy megölt egy pénzbeszedőt, azután elrabolta a nála levő összegeket. A bíróság elé került, amely bünösnek mondotta ki rablógyilkosságban s bizonyos enyhítő körülmények figyelembevételével életfogytiglani kényszermunkára ítélte. Az ítélet úgy szólt, hogy a büntetést a cayenne-i büntető kolónián kell eltöltenie. Bougrat dr.-t elszállították Cayennebe, ahonnan azonban elmondhatatlanul súlyos körülmények között *sikerült megszöknie*. Tömérdek fáradság után eljutott Venezuelába. Ebben a délamerikai államban éppen abban az időben kolera dúlt. Bougrat jelentkezett a kormánynál s elmondotta, hogy ő éppen ezen a téren specialista. — A háború alatt — jegyezte meg — Franciaországban sokat dolgoztam kolerás betegekkel. A kormány felfogadta s Bougrat csakhamar olyan kitünő szolgálatokat tett az egészségügy terén, hogy *állami főorvossá nevezték ki*. A közönség körében is nagy népszerüségre tett szert. Csakhamar tódultak hozzá a betegek s ő az egyik házat a másik után vásárolta. Amikor már nagyon vagyonos ember volt, udvarolni kezdett egy gazdag olasz asszonynak. Noha a milliomos olasz nő tudta multját, nem utasította el. Néhány hetti udvarlás után megkérte a kezét s mint nekünk Párizsból írják, *az esküvőt most tartották meg dr. Bougrat falusi birtokán*. A főorvos házassága nagy társadalmi esemény volt Venezuelában.

— **A Daily Mail: Magyarországot újra megakarják nyomorítani.** *Londonból* jelentik: A *Daily Mail* budapesti levelezője szerint bizonyos körök a keleteurópai jóvátételt fenyegető veszélyből *Magyarország ellen igyekeznek tőkét kovácsolni*. Budapesten mindinkább az a benyomás kerekedik felül, hogy Magyarországot újból meg akarják nyomorítani. *Míg Magyarország jóvátételi terheit növelni akarják, addig Ausztria és Bulgária tartozásait mérséklik*. Budapesten érthetetlennek tartják, hogy miért akarnak új és példátlanul súlyos terheket rakni Csonka-Magyarországra, az egyetlen központi hatalomra, amely annakidején ellenezte a háborút. A *Daily Mail* cikke élénk visszhangot keltett a londoni sajtóban.

— **Nagytakarítás a tisztviselők költségén.** *Nagyváradi* tudósítónk jelenti: *Teianu* pénzügyminiszteri államtitkár most sorra látogatta az erdélyi pénzügyigazgatóságokat és útba ejtette a nagyváradit is. *Bateale* nagyváradi pénzügyigazgató a magas vendég tiszteletére egy kicsit rendbe akarta hozatni a hivatal épületét, mely kívül-belül nagyon leromlott az utóbbi évtizedben, amióta egyetlenegyszer sem végeztek tisztogatást. A szennyes, büzös hivatali szobákat kisuroltatta, a padlókat beolajoztatta, a falakat kifestette. A tisztogatási költségekre azonban nem volt fedezete a pénzügyigazgatónak, a problémát tehát úgy oldotta meg, hogy a *takarítási költségeket egyszerüen kirótta a tisztviselőkre olyan arányban, ahogy a fizetésük jár*. A tisztviselőket most a novemberi lakbérnegyedkor súlyosan érintette ez a nem várt elég jelentős takarítási költség s ezért memorandumban fordultak a miniszterhez, kérve az összeg visszautalását.

— **Tizenöt év alatt erősen csökkent a köztisztviselők fizetése.** A köztisztviselők fizetésének tizenötesztendős változásait érdekes táblázatba szedve közli legújabb számában a KANSz. Az összeállításból kiderül, hogy egy miniszteri tanácsosnak 1914-ben havi *833.33* aranykorona fizetése volt. A háború után ez a fizetés erőteljesen csökkent s a mélypontot 1922 júliusában érte el, amikor az V. fizetési osztályban havi *53.82* aranykorona volt a havi illetmény. Ma *561.05* aranykoronát tesznek ki egy miniszteri tanácsos illetményei. Egy miniszteri titkár fizetésének adatai így alakulnak: 1914: *400.00*, 1922: *48.50*, 1929: *284.84*. A számtanácsos 1914-ben havi *300*, 1922-ben havi *36.81*, 1929-ben havi *220.11* aranykoronát kapott, míg a díjnok fizetésének adatai ezek: 1914: *79.08*, 1922: *33.67*, 1929: *80.27*.

= **Megnyerő az udvariasság,** — de a szíveket még hamarabb hódítja meg, ha mosolygó szájban az egészséges fogak hiánytalan gyöngysora villan meg. Ez ápoltságra vall, mely mindenhol kedvező benyomást tesz. A szájápolás igen fontos része a testápolásnak, mert mellőzése nemcsak a szépérzéket bántja, hanem egészségünk is kárát vallhatja. Emellett sem költséges, sem időtrabló. Nem kell más hozzá, mint egy nem túlkemény fogkefe és Kalodont-fogkrém. A Kalodont fogkrém rendszeres használat mellett a fogakat tisztítja anélkül, hogy az érzékeny fogzománcot a legkevésbé megtámadná. Kalodont már 40 év óta bevált szer a fogkő ellen, melynek lerakódása a fogak egészségét veszélyezteti.

= **Hogy lehet megóvni a családi békét.** A gazdasági krízis, a napról-napra jelentkező gond, a folytonos izgalmak kimerítik és elgyengítik az embereket. Gondoskodni kellett tehát arról, hogy az emberek új életkedvhez és energiához jussanak. Ezen a téren — mint érdekelt helyről közlik — rendkívüli sikereket ért el az Arnea-tápszer, amely ma már minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegeüzletben kapható. A kellemes ízü és valóságos energiaforrásként használható tápszer rövidesen eltünteti az ideges jelenségeket, fájdalmakat, megnöveli az étvágyat, erősíti az izmokat és gyarapítja a vármennyiséget.

= **Ha kevés a háztartáspénze,** úgy látogassa meg az Olcsó Maradékvásár és Textilraktárt, csak az udvarban, Király ucca 32. szám alatt, ahol egy darab 2 méter hosszú fehérített kész lepedőt 3.96 pengőért, vagy 1 méter kitünő, bármilyen fehérneműre alkalmas pamutvásznat méterenként **98 fillérért beszerezhet.**

— **A kormányzó fia — a Ford-gyár mérnöke.** *Bécsből* jelentik: *Horthy* István, a kormányzó fia, csütörtökön Bécsbe érkezett, ahonnan tovább folytatta útját repülőgépen Párizs felé. Útjának célja Amerika, közelebbről Detroit, *ahol Horthy István a Ford-féle autógyárban fog* mérnöki munkát *végezni*.

Ifj. Horthy István

— **Szélesebb lesz egy ucca.** A hajdani pesti külváros az »*Országúton*« túl kezdődött. Az Országút az Invalidusok háza mellett vezetett el, s voltaképpen a pesti belváros végét jelentette. Azon túl szük, kis, hosszú uccák kezdődtek, amelyeknek Országútra nézö része még hatalmas, szélesen elfekvő házakat produkált, de befelé annál szükebbre, sötétebbre szorult. Aki nem járatos a régi Pest topográfiájában, annak el kell árulnunk, hogy az *Országút* a mai *Károly körút*, az *Invalidusok háza* a mai *Városháza* (azelőtt Károly-kaszárnya) volt s a leghosszabb, legszükebb pesti két ucca: a Király ucca és a *Három dob ucca*. Évtizedek multak el és se a Király uccában, de főképpen a Dob uccában új ház nem épült, de még alig is tataroztak. Maradt minden a mult század elejének stílusában, sötét uccában sötét házak, mélyudvarú, nehéz levegőjü bérkaszárnyák. Külön, elzárt világ volt Pestnek ez a két uccája, más az élete, más a szokása, mint a város többi részének. Hiába akart megindulni a Dob uccában az építkezés, a városrendezés nem engedte. Évtizedek óta változatlan a Dob ucca. Míg végre az idén csoda történt. A Dob ucca és Wesselényi ucca torkolatánál egyszerre két sarokház is épül, — két ötemeletes, szokványos budapesti bérház. És látjuk, hogy szélesebb lesz a Dob ucca, mint volt, s hogyha a kezdethez sorakozik majd a többi ház, széles sugárút töri át a VII. kerületet egész a Rottenbiller uccáig. És szélesebbek lesznek a Dob uccába torkoló mellékuccák is és lassanként lerombolnak egy régi városrészt és újat építenek helyébe és megindul Budapest belterületén az építőmunka, és vér kerül a gazdasági erekbe, lesz kenyér, lesz kedv, lesz derüs, reménykedő élet. Csak egy ucca szélesedjék meg, csak *megkezdődjék* a munka és máris világosabb, biztatóbb a jövőt.

— **Vass József népjóléti miniszter saját költségén népkonyhát állíttatott Kalocsán.** *Vass József* népjóléti miniszter szülővárosa, Kalocsa részére *8000 pengőt adományozott egy népkonyha felállítására és 2000 pengőt a szegények ellátására.* A népjóléti miniszter adománya révén naponta több mint hatvan embert élelmezhet a város. A népkonyha november elsején nyilt meg.

Elővigyázatosság a bölcseség anyja

tartja a régi német közmondás

DIANA sósborszesz

a meghülés elhárításának hatásos eszköze

esős, szeles, influenzás időben

tartja a magyar közvélemény

— **Lehorgonyzott szigetek az óceánon.** Ha Jules *Verne* és a mi *Jókaink* feltámadna, elcsodálkozva látná, hogy legmerészebb csapongása is csak kontár a valóság csodái mellett. A technika nem ismer lehetetlenségeket s most már a csendesóceáni forgalom lebonyolításán dolgozik. Lehorgonyozható szigeteket készít, — *állomásokat az óceánon!* eNwyorkból jelentik nekünk, hogy néhány nap óta titokzatos kísérletek folynak a *Cheasepeake* öbölben. *Armstrong és Willston* mérnökök 35 láb *süllyedés mélységű próbaszigetel kísérleteznek és a kísérletek hír szerint már eddig is rendkivül kedvező eredménnyel jártak. November közepén megkezdik az első úszósziget építését*, amellyel a jövő év nyarára készülnek el. *Ezt az első szigetet Newyorktól 350 mérföldnyire horgonyozzák le az Atlanti-óceánon.* A sziget méretei :hosszúság 320, szélesség 120, magasság 105 méter. A sziget felszíne 24 méterre lesz a víz színétől, *tehát kétszer olyan magasan, mint az elképzelhető legmagasabb hullám.* Az úszó sziget összsúlya 30.000, megterhelése pedig 5000 tonna lesz. *Az építési költségeket másfélmillió dollárban irányozták elő.* A vállalkozás legnagyobb részét a *Dupont* bankház finanszirozza. Az első sziget felépítése után kerül sor a többi hét sziget építésére, amelyeket 700 kilométeres szakaszokban horgonyoznak majd le az óceánon. Az összköltség 12—13.000 millió dollár lesz. A szigetek vonala Newyorktól az Azori szigetekig a 40-ik szélességi fok. Az utolsó szigetet az Azori-szigetek és a francia partvidék fele útján horgonyozzák le. Az úszó szigeteken a hangárokon, mentő- és rádióállomáson kívül szálloda is lesz.

— **A törvényhozás klubja.** *Chamberlaintól* egyszer megkérdezte a francia kollégája, hogy miért lett az írekből, akik annyira vadul harcoltak Anglia ellen, az angol parlamentben néhány év alatt olyan jólnevelt párt. *Chamberlain* a következő választ adta: A mi parlamentünk a legjobb nevelőiskola. Gótikája teljesen elnyomja a kocsmai hangulatot és tónust. *Nem hiába nevezik a törvényhozás klubjának.*

— **Életfogytig tartó fegyházra ítélték a bolgár miniszterelnök támadóját.** *Szófiából* jelentik: A plovdivi bíróság szombaton hozott ítéletet azoknak a merénylőknek bűnügyében, akik néhány hónappal ezelőtt támadást kíséreltek meg *Liapcsev* miniszterelnök és *Vaszilicv* munkaügyi miniszter ellen. *Brambarov* fővádlottat *életfogytig tartó fegyházra*, öt bűntársát pedig *tíz, tizenöt évi börtönbüntetésre ítélték.*

— **Honthy Hanna** a következőképpen magyarázta meg a Színházi Élet legutóbbi számában, hogy mi a Filtex-Sevilla »Mintaválasztás«: Az egyes üzletekben, ahol a Filtex Sevilla mintákat kiállították, kárki kettős levelezőlapot kaphat. A kettős levelezőlap célja a következő: Az egyik lapon szavazzon a pályázó a legjobban tetsző három mintára és adja postára. A másodikat egy későbbi időpontra tegye el. A Filtex közhírré teszi, hány szavazat esett összesen a három legtöbb szavazatot nyert mintára és melyek azok. Találja el és a második levelezőlapon közölje a Filtex-szel, hogy véleménye szerint hány szavazat esett e három minta mindegyikére. Aki a pontos számot eltalálja, 800 pengő jutalmat, aki a pontos számot legjobban megközelíti 200 pengőt, a következő 100 pengő jutalmat kap. Kiosztásra kerül még 10 darab 20 pengős és 20 darab 10 pengős jutalom. Az összes díjak összege 1500 pengő. Ez a magyarázat olyan tömör és egyszerűen megérthető, hogy semmi további hozzátenni valónk nincsen.

— **A különös milliomos különös halála.** Hosszabb ideig foglalkoztatta már a csikágói rendőrséget Winifred *Harrimannak*, a város egyik ismert gazdag polgárának titokzatos halála. A milliomost kis villájának hálószobájában találták holtan, igen furcsa körülmények között. Harriman agglegény volt és általában nőgyülölőnek vallotta magát. Ezeknek a kijelentéseknek az alapján arra következtettek, hogy a millomos *beteges hajlamú.* Még megerősitette ezt a feltevést az is, hogy Harriman villáját, ahol rajta kívül még csak egy inast tartott, sürün látogatták fiatal fiúk. Egy napon Harriman szolgája tíz óra tájban zörgetett ura ajtaján, hogy fölébressze. A zörgetésre nem jött válasz. Az inas délig várt, aztán nyugtalankodott, *rendőrökkel feltörette az ajtót.* Harrimant vértócsában találták az ágyban. Már régen halott volt. A vizsgálat megállapította, hogy a milliomost agyonlőtték. Minthogy a szoba ajtaja és ablaka is le volt zárva, nem tudták elképzelni, hogy honnan érhette volna támadás a milliomost és ezért először *öngyilkosságra gyanakodtak.* Mikor azonban legszorgosabb kutatás ellenére sem találták meg a fegyvert, mégis megdőlt ez a kombináció. Most tehát az egyedüli lehetséges gyanúsított az inas volt. Ő azonban elég hamar tisztázta magát, úgyhogy most ismét újabb kombináció után kellett nézni. Kihallgatták azokat a fiatal fiúkat, akik sürün látogatták meg Harrimant és különböző gyanúokok alapján több ilyen fiút őrizetbe is vettek. A fiúk azonban szintén tagadtak és az ügy még mindig épolyan homályos volt, mint az első nap. Hirtelen aztán fordulat állott be az ügyben. Kiderült, hogy Harriman a tragédia előtt nagyon csunyán összeveszett az egyik fiúval. A szolga kihallotta a veszekedést, de a hang után nem tudta megállapítani, hogy melyik fiú volt akkor a szobában. A házkutatás során azonban találták egy parfömös flakont, amelyet Harriman aznap vásárolt és amelyen *különböző ujjlenyomatok voltak.* Az ujjlenyomatok egyrésze magáé Harrimané volt, a többi ujjnyom azonban az egyik letartóztatott fiútól, a 23 éves *Robintól* származott. Most már azután Robin a bizonyítékok súlya alatt beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy pénzt követelt Harrimantól, aki azonban ezért durván megszidta. A fiú bosszút forralt. Felment a Harriman hálószobája feletti helyiségbe és ott *lyukat fúrt a padlóba. A hajnali órákban azután a lyukon keresztül lelőtte milliomos barátját és utána észrevétlenül kiosont a házból.*

— **Dr. Kiss Arnold főrabbi ünneplése.** Dr. *Kiss Arnold* a budai izraelita hitközség vezető főrabbiját szombaton délelőtt a budai izraelita hitközség főtemplomában hatvanadik születésnapja alkalmából meleg és bensőséges ünneplésben részesitették hívei.

— **Két feltünő letartóztatás Arad kereskedői világában.** *Aradi* tudósitónk jelenti: Az aradi rendőrség letartóztatta *Szatmári* Dezsőt, a Böhm-féle vasnagykereskedés üzletvezetőjét és *Gaertner* Márton lakatosmestert, az aradi nagyiparosok egyik legtekintélyesebbjét. A vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a két ember bűnös összejátszással már évek óta fosztogatja a vasüzletet. Szatmári állandóan nagy tételben adta ki az árut Gaertnernek, de mindig csak egy részét iratta fel a számlájára, ilyen módon tíz év óta *közel kétmillió lejjel károsította meg a céget.* Úgy Szatmári, mint Gaertner tagadnak. A kettős letartóztatás óriási szenzációt keltett, mert Gaertner közismert iparos, aki jelentős szerepet játszott a város iparos társadalmában, Szatmári pedig igen jó családból származik.

— **A méceses felgyujtotta az ágyat: egy varrónő öszszeégett.** *Pintér* Józsefné varrónő a Remete ucca 8. sz. házban Mindszentek estéjén mécsest gyujtott és azt a szekrény tetején helyezte el. Valami módon a méces leesett a földre, meggyujtotta a szőnyeget, majd a tűz átharapózott az ágyra is. *A matrac meggyulladt az alvó varrónő alatt.* Úgy látszik, a tűzből a szerencsétlen nő már nem tudott menekülni, *teljesen összeégett.* Reggelre holtan találták. A rendőri vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy véletlen szerencsétlenség történt.

— **Friedrich István beszámolója.** *Friedrich* István országgyűlési képviselő ma, vasárnap délután 5 órakor a régi képviselőházban (Főherceg Sándor ucca 8.) beszámolót tart.

— **»De eddig Newyork ugrott Csikágó fölébe.«** A *Chicago Daily News*-ben olvassuk, hogy Frank Lloyd *Wright* épitész új típusú felhőkarcolóval lepi meg tavaszra a világot. Kiküszöböl az épités anyagából minden követ, fát és a felhőkarcoló acélvázát csak *üveggel és fémmel tölti ki.* Cement, fém és üveg — ez a három anyag Wright felhőkarcolója, amelynek első példánya a newyorki *St. Mark-templom* lesz. Az új felhőkarcoló 18 emelet magasságú üvegprizma, amely fölfelé gyengéden karcsusodik. »Számos csikágói pénzember érdeklődik Wright új felhőkarcoló típusa iránt, — irja a csikágói ujság — mert Csikágó is szeretne üvegfelhőkarcolókat építtetni, — *but so fer, Newyork has the jump Chicago.*« (De eddig Newyork ugrott Csikágó fölébe.) Ez a kis ujsághir is mutatja, hogy mekkora versengés folyik Amerika két legnagyobb városa között. Csikágó sokért nem adná, *ha már volna üvegfelhőkarcolója.* Nem féltjük ... Lesz!

— **A »Szovjetföldje« megérkezett Amerikába.** *Curtissfieldből* jelentik: A Szovjetföldje orosz repülőgép péntek délután leszállott Curtissfield repülőterén. A repülők üdvözlésére hatezer ember jelent meg a repülőtéren.

— **Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdijegyesülete új tiszteletbeli tagja: Vass József.** *Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdijegyesületének* 40 éves fennállása alatt három tiszteletbeli tagja volt, *Rákosi* Jenő, aki résztvett az egyesület megalapitásában és tíz évig viselte az elnöki tisztet, továbbá gróf *Apponyi* Albert és *Rothermere* lord. Minthogy *Rákosi* Jenő halálával az egyik tiszteletbeli tagság megüresedett, *Sümegi* Vilmos vezetésével dr. *Hanák* Nándor, *Berkes* Róbert és *Róna* Ödön az egyesület nevében felkeresték *Vass* József népjóléti minisztert, aki nagy barátja a sajtóintézményeknek és felajánlották neki az egyesület tiszteletbeli tagságát. *Vass* József elfogadta a felajánlott tiszteletbeli tagságot és megígérte, hogy az egyesület *december 1-én* tartandó jubiláris díszközgyülésen meg fog jelenni. Ez a díszközgyülés fogja *Vass* Józsefet a közélet és a sajtó számos előkelőségének jelenlétében az egyesület tiszteletbeli tagságába beiktatni.

— **Halálozás.** *Székely* Jenő hírlapíró a Prágai Magyar Hirlap volt szerkesztője 42 éves korában Kassán hirtelen elhunyt.

Braunschweigban tegnap elhunyt 86 éves korában dr. Ing. h. c. Heinrich *Büssing*, az Automobilwerke H. Büssing A. G. alapítója és szeniórfőnöke. Büssing egyike volt a legnagyobb német iparmágnásoknak, ki a német autóipar világhirének megalapitásához sok újitással járult hozzá.

= **Fölhívjuk b. olvasóink figyelmét** egy nagy áruház végleges megszünésére. Károly körút 22. szám alatt hihetetlen olcsó férfi-, női szövetek és minden textiláru kerül eladásra.

Paris Le Lierre

Nevelőintézet és akadémia fiatal hölgyek számára.

1920 óta a párizsi Akadémia jogositványával működik. Tanitási nyelv francia. Előkészit a Sorbonne vizsgáira. Múzeumok, koncertek, előadások stb. látogatása. Gyakorlati tanfolyamok. Igazgatónő: Mme **Bernt Lie.**

9. Avenue Victor Hugo.

BOULOGNE - SUR - SEINE

PENSIONNAT DE JEUNNES FILLES BOULOGNE (PARIS)

5. Avenue Victor Hugo a Bois de Boulogne mellett.

Nevelőintézet fiatal hölgyek számára. Kirándulások, színházlátogatások stb. Prospektust készséggel küld az intézet.

Ecole Nouvelle du Prof. Dr. Grunder Brusata, Lugano mellett Milánót 1 1 órácyira. Középiskolai internátus fiu és leány növendékek részére. Progimnázium. Idegen nyelvek különleges oktatása. Tanitás német, olasz és francia nyelven. Tanulmányi kirandulások a közeli táliába. Rajz- és festőisk la. Keramiai műhelyek. Grafikai oktatás. Okleveles tanerők Prospektust szívesen küld: **Prof. Dr. F. Grunder,** a nápolyi svájci iskola volt igazgatója.

INSTITUT CASTELLO BIANCO

LUGANO-CASTAGNOLA (Svájc) Pazarul-berendezett, kiváló hirnevü leánynevelointézet firenzei stilusban épitett palotában. Minden szoba délre nyilik, loggiával a csodás luganoi tóra. Golf, tenisz, evezés, úszás. Mérsékelt penzióárakban olasz, francia és angol nyelvtanitás beszámitva. — Zene. Festészet. Előkelő magyar referenciák. — Prospektust kivánatra.

BEKÜLDÖTT HIREK

A Dolgozó Asszonyok Lapjának novemberi száma megjelent. Érdekes és gazdag tartalmából kiemeljük a következő cikkeket: Női klubok, Ritoók Emmától. Hogy élek én? Asszonypályák, dr. Lénárt Edithtől. Nők a hivatalban, Szántó Magdától. »Vidéki rovat, szerkeszti a kiváló irónő, Vásárhelyi Júlia Szegedről. Szociális útmutató, Tanay Magdától. Az amerikai üzletasszony. Kantacuzene hercegnő, Szenes Tildától. Magyar nők választójoga Romániában. A lapot szerkeszti dr. Bródy Ernőné.

A munkácsi 11-es honvédek Állandó Bizottsága a becsület mezején hősi halált halt bajtársak emlékére megkoszorúzta a Névtelen Hős emlékszobrát.

November 3.

Serlegavató-ünnepséget rendez a dunakeszi MÁV Dal- és Önképző Egyesülete a műhelytelepen.

Lantos Béla szerzői estje este ½9 órakor a Zeneakadémiában. Müsor: A Nyomdász Szavalókórust Ascher Oszkár tanitotta be és vezényli. Közreműködnek: Ascher, Baló, Balányi Margit, Fekete Pál, Harsányi Ilona, Kádár Anna, Kőszegi, Országh Tivadar, Pajor Oszkár, Somló, Tordai, Verzsenyi Margit.

Az ács-, kömüves- és kőfaragómesteri képesitést nyujtó tanfolyamok megkezdődnek a szolnoki Állami Fa- és Fémipari iskolában.

Sztrojanovits Jenő siremlékét délután ½1 órakor lepiezik le kegyeletes ünnepség keretében a kerepesiúti temetőben (40. parcella, 14. sor. 35. sir).

A Székesfőváros Népmüvelési Bizottsága november 3-ikán, vasárnap délután 5 órakor hangversenyt rendez a Pesti Vigadóban.

A Budapesti Testgyakorlók Köre Kézilabda Szakosztálya délután 4 órakor adja át a bajnokságot nyert női csapatnak a bajnoki érmeket (Hungária körút 74).

A Szász Károly Centennárium Bizottság alakulóülése déli 12 órakor a Magyar Tudományos Akadémiában.

Az Erzsébet Népakadémia délelőtt ½10 órakor tanulmányi látogatást tesz a Szépmüvészeti Müzeumban.

Az elszegényedett hadikölcsönjegyzőtulajdonosok gyülése délelőtt ½11 órakor a Vasuti és Hajózási Klubban (Csengeri ucca 68.).

November 4.

A Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság délután 6 órakor Gárdonyi-emlékünnepséget rendez Pest vármegye székházának nagytermében.

A női divat, női müveltség és férfiak cimü előadást tart délután ½6 órakor ifj. Gonda Béla a Tiszti Kaszinóban.

A Kereseiképtelen Orvosokat Segitő Egyesület a rokkant orvosok, özvegyek és árvák javára este ½9 órakor hangversenyt rendez a Zeneművészeti Főiskolában.

A volt budapesti 1. népfelkelő gyalogezred ezredünnepséget rendez, mely délelőtt 10 órakor kezdődik a józsefvárosi plébániatemplomban mondandó misével, azután megkoszorúzzák az Ismeretlen Katona emlékmüvét, este 8 órakor pedig bajtársi összejövetel lesz a Lloyd-teremben (Mária Valéria ucca 12.).

A Magyar Jogászegyesület magánjogi szakosztálya délután 6 órakor ülést tart az Ügyvédi Kamarában (Szemere ucca 10.).

A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya délután 5 órakor ülést tart. Előadó: Mészöly Gedeon: A Halotti Beszéd társgyas elbeszélő mult alakjai magyar és finn-ugor szempontból.

Bolyaiak Elek emlékezetére ünnepies közgyülést tart délután 5 órakor a Magyar-Székely Egyesület. (Vilmos császár út 55.)

November 5.

Az Erdélyi Férfiak Egyesülete Kisebbségi Szemináriumában (Deák-tér 1c) este ½7 órakor dr. Móricz Miklós előadása: Erdély gazdasági autonómiája a multban és jelenben.

1021

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA FRANCIAORSZÁGI PÁLYAFUTÁSA

Liberté! Égalité! Fraternité!... La grande idée de toutes parts est attaquée — valahányszor franciául szólal meg Danton gyújtó beszéde, egyszeriben a hitelesség légköre lengi körül (annak ellenére — vagy tán éppen azért —, hogy Madách a Marseillaise és a napóleoni szónoklatok motívumait is belekeverte). S Danton szózata, hála a francia fordítóknak, immár hatodik változatában jelentkezik hősének nyelvén. 1881-ben egy magyar fordító, Varga Bálint tette közzé a Tragédia kivonatos fordítását a Budapesten megjelenő *Gazette de Hongrie* című lapban. 1896-ban egy párizsi folyóirat, a *Mercure de France* folytatásokban közölte Bigault de Casanove szövegét, 1931-ben budapesti és párizsi kiadásban is megjelent Vautier francia diplomata fordítása, 1937-ben a párizsi világkiállításon Walleshausen Zsigmond festőművész és Fernand Pignatel bábszínházi Tragédia-adaptációját hallotta a közönség, majd pedig Roger Richard modern és művészi szövege a párizsi és a lausanne-i rádióban aratott sikerei után 1960-ban könyvalakban is hozzáférhetővé vált. Végül 1966 októberében ismét új adaptáció hagyta el a sajtót: *Jean Rousselot* költői szövege.

Maga Rousselot nevezi adaptációnak, mindjárt a könyv címlapján. Az előszóul szolgáló értékes tanulmányában, amelyből a Nagyvilág 1966/8. számában részletet közölt, meg is indokolja, hogy miért. A korábbi francia változatok mindegyike próza volt, és Rousselot szembeszáll azzal a francia divattal, hogy verseket prózában fordítanak. Azt tűzte maga elé feladatul, hogy az eredetivel egyenértékű francia versben szólaltatja meg a Tragédiát, minthogy pedig a két nyelv verstani elvei eltérőek, költő-alkotóként fel kellett kutatnia a külsejében más, de hatásában azonos francia formát. S azáltal, hogy szövegét nem fordításnak, hanem adaptációnak nevezi, eleve jogot kap bizonyos fordítói szabadságra. Örömmel kell megállapítanunk: Rousselot igazán tud is élni ezzel a szabadsággal, és sehol sem él vele vissza (művészileg, de még filológiailag is hívebb, mint akárhány sorról sorra, mondatról mondatra haladó fordítás): nála, ha a sorok és szótagok száma eltér is az eredetitől — az eredmény, a hatás annyira adekvát, hogy Rousselot adaptációját méltán soroljuk a Tragédia legművészibb s egyben leghitelesebb idegen szövegei közé.

Kóstolót már 1962-ben kaptunk Rousselot szövegéből: a magyar költészet reprezentatív francia antológiájában. Az időközben elhunyt Gara Lászlóval, költészetünk hivatott propagátorával együtt elemezte akkor Rousselot sorról sorra a műnek még csak néhány töredékét, utóbb pedig teljes szövegét, azután újra csiszolta: ezt mutatják azok a finom eltérések, amelyek az 1962-ben megjelent töredék és az új változat közt felfedezhetők — Jean Rousselot tehát, aki más költőinket is hivatottan tolmácsolta már, s legutóbb költészeti napjaink vendége volt, a művészi, lelkiismeretes fordítók módszerét vallja magáénak. — Kívánjuk neki és irodalmunknak, hogy adaptációja minél előbb színpadon is megszólaljon.

RADÓ GYÖRGY

FRANZ THEODOR CSOKOR, osztrák költő, drámaíró és elbeszélő, 1885-ben született Bécsben. Az 1910-es és 20-as években az expresszionizmus első úttörői közt volt; kapcsolatot tartott magyar írókkal is, főként a Nyugat-kör jeles képviselőivel. 1938-ban emigrációba kényszerült, Lengyelországban, Romániában, Jugoszláviában élt, olasz partizánokhoz csatlakozva Itáliába került, onnan tért vissza a második világháború után Bécsbe. Az osztrák PEN Club elnöke, az osztrák irodalom nagytekintélyű, élő klaszszikusa. Nyolcvan éves születésnapjáról nagyobb cikkben emlékeztünk meg 1965/9. számunkban.

ERICH FRIED, osztrák költő, 1921-ben született Bécsben; Angliában él. Költészetéből 1965/1. és 4. számunkban mutattunk be szemelvényeket. Nagyobb versfüzérben tiltakozott legutóbb a vietnami háború ellen. E számunkban közölt költeménye a *Kürbiskern* című folyóirat 1967/1. számában jelent meg.

TADEUSZ NOWAK lengyel költő és prózaíró, 1930-ban született. Költészete — amelyből 1966/7. számunkban adtunk ízelítőt — jóformán minden jelentős külföldi lengyel költészeti antológiában szerepel. Újabban gyakran jelentkezik prózával, s érdeklődés fogadta *Takie wieksze wesele* (Csuda nagy lagzi) című kötetét (1966), amelynek laza összefüggésű epizódsorozatában — egy kis falu pásztorgyerekeinek szemével — különös hangulatú, költői „pasztorál-szimfoniát" komponál a háborúról. A közölt írást e könyvből választottuk.

SUSAN SONTAG, fiatal amerikai írónő, akinek esszéi a vezető amerikai folyóiratokban, a Partisan Reviewban, a

FINN KÖLTŐK

PENTTI SAARIKOSKI (ejtsd: Szárikoszki) az új finn költőnemzedék legszínesebb egyénisége. Merész hangja, eredeti képalkotó és nyelvalkotó tehetsége külön helyet jelöl ki neki a modern finn irodalomban. Műfordításai is nagy sikert arattak. (James Joyce: Ulysses; Henry Miller: Tropic of Cancer). Összegyűjtött versei az Otava kiadónál jelentek meg, 1964-ben.

TUOMAS ANHAVA (ejtsd: Tuomász Ánhává) 1929-ben született. Költő és műfordító. „Runoja 1961" (Versek, 1961) című könyve megjelenése évében megkapta az Otava kiadó nagydíját. Fontos kötetei még: „36 runoa" (36 vers) és az 1966-ban megjelent „Kuudes kirja" (Hatodik könyv). A modern francia, angol, amerikai és japán költészet hivatott fordítója.

PEKKA LOUNELA 1932-ben született. Egyetemi tanulmányai után egy ideig a finn Nemzeti Színház dramaturgjaként működött. Ez alatt írta színpadra Kivi „Hét testvér" című regényét, amely a tamperei Munkásszínház nagysikerű darabja lett. Jelenleg a finn rádió drámai osztályának vezetője. Kötetei: „Epäilys" (Kétség, 1954); „Jos kielin voisi kertoa" (Ha a nyelv el tudná mondani, 1960) és „Asiaa" (Ezt-azt, 1963). A népi demokráciákról írt útikönyve 1963-ban jelent meg.

HELVI JUVONEN 1919-ben született. Középiskolai tanulmányai után tisztviselőként működött. A költőnőt 1949-ben és 50-ben megjelent első kötetei már a modern finn költészet első vonalába emelték. A modern finn költészet kialakulására nagy hatással volt. 1959-ben öngyilkos lett. Összegyűjtött versei (Kootut runot) 1960-ban jelentek meg a Werner Söderström kiadónál.

[illegible] az új finn

Celey
Cello

Tamás

1929 szept. XI.

Fej
Fürdőszoba
Terocle kúra " illusztr.-hoz
" " " "

Kedves Gyulám!

Ugytudom, multhéten uton voltál, ezért vártam a köszönettel mostamáig. Feleségem elmondta, milyen rendkivüli kedvességgel fogadtad és hogy minden további nélkül megigérted közbenjárásodat. Nem tudom eléggé hangsulyozni, menynyire hálás vagyok és milyen lelkinyugalmat szereztél nekem igéreteddel, melyben tökéletesen

Cselei István

ifj. Istványi Ferenc távollétében (1913-tól)
a gyár vezetője.
(hollóházi)

Sikota Györö: Hollóházi kerámia Bps. 1961.
61.o.

megírva

Cseley József, cseleji
festő

+ 1930 aug. 5.
62 éves Eorabam

1930
62
1868 r

Gulyás P. M. Irók
IV. k. 762, 763 h.

Czinfalva:

~~A kastély látképe.~~

A hátérbeli
nya ~~van~~ kerek s ~~m~~ kőfa
védelmül, lőréses
a templom ~~körön~~ fogl
körül, melyek előtt
gyel ~~mult~~ mijnket s az egy

„CZINF

Rézmetszet, méret

Ltsa 43

Cseley József

Műcsarnok: 1894: A szigetthardi chata, of

1913. [illegible], of

1920–21. tel. Enak 523 Naamama mutyurkái of

1921. tav. Enak. 396

Buborékok, of

Schmidt-féle könyvtár V. 187

Cseley József

Nemzeti Szalon

1912

1913

Cselev József.

III. debreceni és I sö Kisujszállási kiállitás.

Fasor, olajf.
Erdei ut, olajf

1912. Öszi kiállitás.

Fasor, olajf.

1913. Öszi kiállitás.

Mákvirágok, olajf,

1914. Tavaszi kiállitás.

A kagylók, olajf,

1915. Öszi kiállitás.

Parkrészlet, olajf,

1918 Tavaszi kiállitás.

A Lud.Akad.Kastélyból, olajf,

1920 Öszi tárlat.

Erdőrészlet, olajf,

Részlet a Lud, kertből, olajf,

1920 Téli tárlat.

Vegyes érzelmek, olajf,

1921 Tavaszi tárlat.

Csemege, olajf,

1922 Tavaszi tárlat.

Irisz, olajf,

1927 Tavaszi tárlat.

Sárga kendő, olajf,

1912 óta Csetey József

Fasor. 1913 III. debreczen: Fasor, Erdei ut.

1913. szept. kiáll. Nemzeti Szalon

Mákvivágok, olajf. 400.—

1914. máj-jun. kiáll. u.o.

A kagylók, olajf. 600.—

1915. ápr.-máj. kiáll. u.o.

Kagylók, olajf. 400.—

1915. szept. kiáll. u.o.

Parkrészlet, olajf. 400.—

1918. máj. kiáll. u.o.

A Ludovika Akadémia Esz-

jéből, olajf. 800.—

Tisza folyó ~~III~~ III. 117, 118.

Cseley József

1920. szept.

kiáll. Nemzeti szalonban

Erdőrészlet, olaff. 2500.–
Részlet a Ludovika
Erdőből, olaff. 2500.–

1920. dec. u. o.
Vegyes érzelmek, olaff. 6000.–

1921. jun. u. o.
Csemege, olaff. 30000.–

1922 ~~dav~~ I.
Irisz, of

1927 dav
Sárga kendő, of

Helytartótanács V. 135, 136.

számolja el.

A hivatalos másol

Stillané Máth
irodatis
shiv. igazgató

[illegible]-Hékor!

[illegible]któbe[illegible]nó 4-é[illegible]n.

[illegible]y Zsolny

CSELEY *József*, festő. * Cselej (Zemplén vm.) 1868 máj. 11., † Budapest 1930 aug. 4. A bpesti mintarajziskolában tanult, azután mint rajztanár Szentgotthárdon és Budapesten működött. Naturalista táj- és csendéletképekkel 1894-től szerepel a fővárosi tárlatokon.

É-G. I. 217 f

[Czeley József]

Lyka Károly [?].
Magyar Művészet
1930. 354.

nekrolog

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

1933 évi jun hó n napján

hivatali helyiségében (VI., Állatkerti-út 1 szám)

délelőtt / délután órakor megtartandó végrehajtó bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T., Budapest.

Cseley József

rajztanár
és festő

l. okv.

Lykaközöm

112. l.

Cseley

~~Cselly~~ József

1886/87 – 1889/90

Fertőzőmfőiskévk

1932-33 72. l.

Képzen Főiskévk

Cseley József

Magyar Művészet

lyk.k: 1930. 354. l.

CSELEY JÓZSEF. Ritkán állított ki s így neve alig ismert. Ideje nagyobb részét rajztanári működése foglalta le, a legutóbbi időben nyugalomba vonult s ez év augusztusában meghalt Budapesten. Cseleji és kolossi *Cseley József* Cselejen született, Zemplén megyében, 1868-ban, középiskoláinak elvégzése után (1886—90) a budapesti rajztanárképzőnek volt növendéke. E tanulmányok befejezése után egy ideig Szent-Gotthárdon működött, ahol megfestette a „Szent-Gotthárdi csata" című olajfestményét s ezt 1894-ben állította ki a Műcsarnokban. Élete vége felé a budapesti X. ker. tisztviselőtelepi reálgimnáziumnak volt tanára. Olykor-olykor kiállított Budapesten alakos interieur-olajfestményeket. Így a Műcsarnokban az 1920—21. tárlaton „A nagymama mütyürkéi" című képét, utoljára pedig 1927-ben a Nemzeti Szalónban „Sárga kendő" című olajfestményét. Augusztus 7-én temették el a Kerepesi úti temetőben.

Mellcsat; ereklyetartó; pásztorbot ... 307
Szárnyasoltárka ... 310
Antependium részlete; terítő ... 312
Pluviale ... 313
Miseruhák ... 317—324
Pátzay Pál: Schnürmacher György és Paulik Béla urak mellszobrai ... 326
Pátzay Pál: Róza néni ... 327
Pátzay Pál: Csaba-Perlrott Vilmos ... 327
Pátzay Pál: A dada ... 329
Pátzay Pál: Bernáth Aurél festőművész ... 330
Pátzay Pál: Pécsi József képmása ... 330
Pátzay Pál: Fürdés után és a tövishúzó ... 331
Pogány Móric és Tőry Emil: Az 1911. évi torinói nemzetközi iparművészeti kiállítás magyar házának kapuzata ... 333
Ugyanazok: Ugyanannak belsőrészlete »Attila sátra« ... 335
Ugyanazok: Ugyanannak belseje ... 336
Ugyanazok: Ugyanaz a Po felől ... 337
Ugyanazok: Az Adriai Biztosítótársaság bérháza Budapesten ... 338
Ugyanazok: A Nemzeti Színház nézőterének vázlata ... 340
Ugyanazok: A Nemzeti Színház gipszmodellje. 1917 ... 341
Pogány Móric: Stadion terve ... 340
Pogány Móric: Salzburgi színház belsejének terve ... 341
Pogány Móric: A budavári Szentháromság-szobor új megoldása ... 344
Pogány Móric: A Nemzeti Színház körül való tér rendezésének tervei ... 345
Pogány Móric: Miklós Andor úr dísztéri házának interieur-tervei ... 348
Pogány Móric: A lágymányosi egyetemi város és bérházainak terve ... 350—352
Vaszary János: Klárika. Pasztell. Révész István úr tulajdona ... 355

Cseley József
rajztanár
1868 – 1930
lásd okv

Rajzoktatás
1930. 98.
99. l.

Szamos Kepe
feltordva.

Mátrai V: Cs. J.

(nekrolog)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA

76102/1925-IV. szám.

A m. kir. belügyminiszt
Mátyástemplom javitási munkálat
kezett közgyülési határozatot.

A tanács a jóváhagyott
szi és a tárgyalási iratokhoz c
főjegyző urral a jóváhagyásnak
se előtt való bejelentése véget
ügyosztállyal, a főszámvevő urr
Országos Bizottságával és a bud

Naa S: Kriesch Aladárral Itáliában.
Lyka Emlékkönyv
Bp 1944. 263/64.
267

Csely is velük volt, („mintarajziskolás kollége")

ter helyett: Kertész s.k. h. á

A hivatalos másola

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya.

minis

Budap

Cseley József

Tengeri csiga,
virf., repr.

Emlmintart
1888.

Állat tanulmányok
rajzok
repr

Orsz. kiltarajz n.o.
tanuda és
Rajztanár képződe
Emlék lap 19. 1888.
Bp 1888 képes

tráljuk, hogy a városi múzeum és könyvt

eg gyűjtését és 1896 jan. 26-án nyilt meg közönség számára, amely azt a jun. 15-től ept. 15-ig közti időn kívül minden vasár- p d. e. 10—12 óráig ingyen megtekinthette. múzeum négy ízben (1902., 1903., 1904. 1907-ben) sikerült kiállításokat is rende- tt. Összes látogatóinak száma 12 év alatt .260 volt.

A könyvtár és a múzeum kezelése elejétől gva e sorok írójára volt bizva, akit az kolaszék 1907-ben, hogy a fokozódott igé- eknek megfelelhessen, a községi iskolában osztályvezetéstől felmentett.

1908 júl. 24-én a városi képviselőtestület alapszabályzatot alkotott, melyet a belügy- iniszter u. a. évi november 7-én jóváhagyott. nek alapján a városi múzeum és könyv- r ügyeit egy külön bizottság intézi.

A múzeumnak teljessé tétele czéljából az múzeum- és könyvtár-bizottság még egy rmészetrajzi és egy néprajzi osztály létesí- sét indítványozta, melyek 1909-ben életbe léptek. Ehhez járul az 1910. évben alapí- t szép- és iparművészeti osztály, amelyre ntén van anyaga a múzeumnak.

1908-ban kapott a múzeum és könyvtár lön hajlékot az iskolaszéknek április 15-én zott határozata következtében. Az átalakí-

Cselcy József
festő

L.

Lendrey-Lenti rónyi
324. l.

Vaskengel VII. 245.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. SZENTIVÁNYI GYULA: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Gerevich Tibor
elnök.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Cseley József

szut Cselejben (Zemplén m) 1868. Ref. Eretti. és 3 technikai féléve van

1886/87 II. I. szakosztály

1887/88 I. II. osztály

1887/88 II " "

szut 1868 máj 11.

1888/89 I. III osztály

1888/89 II " "

Host, Johannes VIII. 29

Czeley József

Szül. 1868 –

1889/90 I. IV. osztály –

1889/90 II. " –

Könyvismertetések: Csűrös Ferenc dr.: A debreczeni városi ugyonda története. 1561-1911. (Harsányi István) V. 293–298.

Cseley József

25 A Ludovika Akadémia kertjéből olajf. 800.—

SIPOS LÁSZLÓ
ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 10.

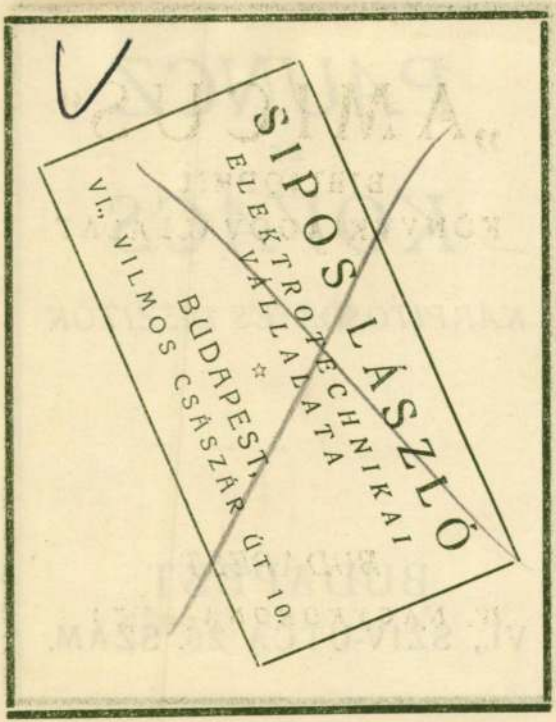

Nemzeti Szalon

1918 máj
sav. kiáll.

PAUNCZ
ÉS
KOVÁCS

KÁRPITOSOK ÉS DISZITŐK

BUDAPEST
VI., SZIV-UTCA 26. SZÁM.

Cseley József

36/a. Parkrészlet, olajf. — — — — — 400.—

Nemzeti Szalon

1915. szept.
őszi kiáll.

V

Csely József

Jeste

Üllői út 70.

Miskolc

1920-21

[illegible]

Pipei EMKE népkdt. V. 300.

Oseley József

4 1

MAGYAR MUVESZET

1930. 354 Lyka

P. 25112.

Nagyság	Portf. száma	A megszerzés módja és ideje	Jegyzet

Szám	A személy vagy tár

Cseley József

festő

l.

Lyka Emlékkönyv

átírva 263. l.
264. l.
267. l.

Adat 1892-ből

A KASSAI IMMACULATA-SZOBOR.

M.D.K.

Cseley József

A Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobormü között szerepel müve a tavaszi nagy tárlaton.

Képek, szobrok- festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.-juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

Cseley József

Vegyes érzelmek, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
6.l.

Gaslay József

Vegyes áruelem, ol.

MDK

Cseley József

Sárga kendő, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 8. 1.

Csely József. (csebi nül.) F. Mg. 19. 2.

1890 Neuthogotthard. tanár „Neuthgotthardi-csebe." – 1894. Münchenben. (Ly. III. 112.)

Hennet fa 1.

MDK

Cseley József

Erdőrészéet, of.

Részlet a Ludovika kertből, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 7. 1.

Cseley József

MDK

Nagymama mütyürkéi, olf.

Műcsarnok 1920-?1. Téli kiállitás

MDK

Cseley József, festöm.

Buborékok. Olf.

Műcs.-OMKK.1921. Tavaszi kiáll. Kat. 20.l.

MDK

Cseley József

Irisz, of.

N.Szel. tav.tárlat. 1922. máj.

Cseley József MDK

Csemege, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Cseley József

MDK

Buborékok, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Cseley József

MDK

Kagylók, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Cseley József

MDK

Nagymama mütyürkéi, olf.

Micsarnok 192o-21 téli kiállitás

Cseley József

"Még festeni nem tud, de bátran elhihetjük r
róla, hogy a tartalomhoz szükséges kifeje-
ző erőre, bizonyosan szert fog tenni."
Viharos: "A tavaszi kiállitásról" c. beszá-
molója a Müvészet c. rovatban ir a müvészről,
s bizik tehetségében.

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 252-253. lap.

Cselfalu Sáros.

ev. templom

Szlehlo 1899.–

1/. alapi 1:200 hosszmetszet 1:100 keresztm 1:100

homlokzat 1:100

2) szentségház vázlatos képe

Pulszky ferenc keresztelő temploma.

1.) Myskovszky 1893:

alapsaja déli homlokzat $9^{II} = 1^{öl}$

2) U. a. 1876. alapsaja déli homlokzat

keresztkut. 1:10.–

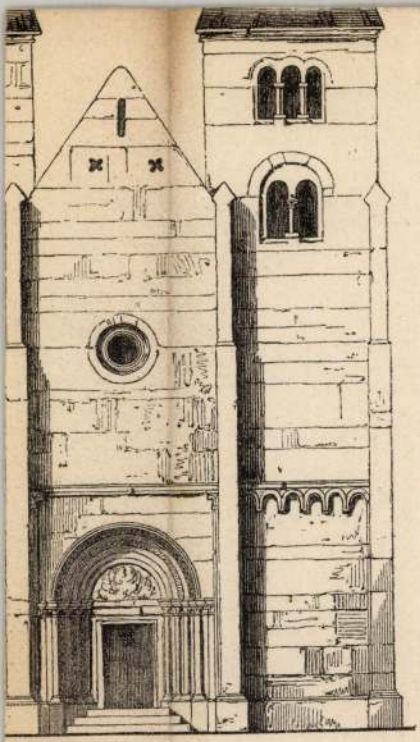

8.

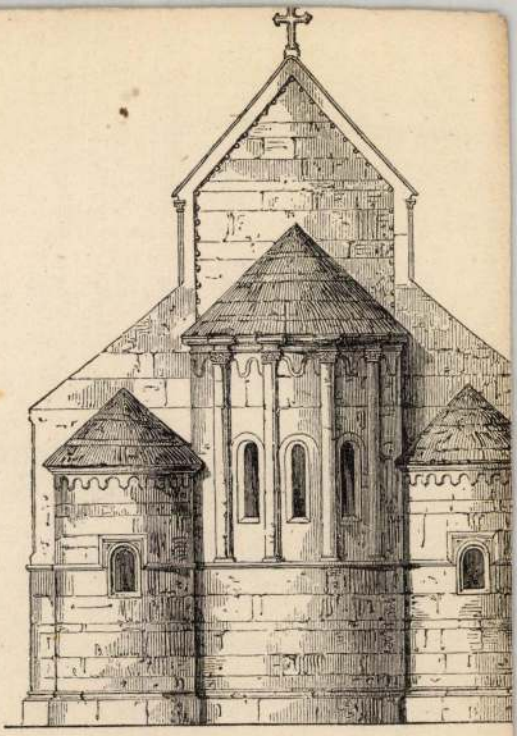

9.

13. 14.

19.

16.

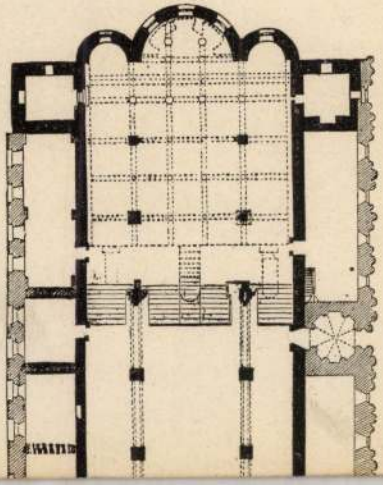

Oselfalvi ev. templom

(Sáros m.)

Falképnyomok

Gerecsefalképek

579. l.

Hármas-csoport:

Középütt: „Kossuth Lajo

jobbra (pedig): „Kossuth Ferencz" m

eltekintve alól

balra: „Az után nyom

középütt: „Kiadó Pla

cheugasse 12.

s jobbra: „Planck v

Könyomat.

Ltfra 7897 (köröns

8649 (szines

Ø Cselik Rózsa *

halomi pingálóleány és kiíró
1937-ben Révés

l.

Gábor Sajos

Kalocsavidéki

10-l.
40-l.

* a 10 ik lapon
Boris-nak
irva

Gelik Ibolya

M.D.4/1

Anya és gyermek ábrázolása a szülői - gyermeki szeretről szól.

Telepy Katalin: Batik szakkörök kiállítása Kecskeméten
Művészet, 1969. április - 43 lap

Csellár Ödön M.D.K.

A " Vasuti perontetők" tervpályázaton dijazva
20ooo Ft
Társtervező: Kubinszky Mihály-Pomfalvi György

Magyar Építőművészet 1967/1. 6-8.l.

Gellért Ödön,
a MÉSZ Mesteriskola előadásai
II. ciklus 1972-74

Gellért Ödön: Korszerű acélszerkezetek.

Magyar Építőművészet, 1979. 1-2 szám, 4-old.

M.DÉK.

Cselle Lászlóné

A rajzfilm osztály "kulcsrajzolója". A Pannonia Film studió rajzfilm osztályán dolgoznak a mozdulattervezők, fázisrajzolók s ezek között vannak a kulcsrajzolók is. A beszámoló nem közöl részletesebb magyarázatot erről a munkáról.
Cselle Lászlóné képét a mjztáblánál ábrázolja Rékai felvétele.

G.P.:A Pannonia Filmstudió. Bp.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. nov. 3. 44. sz.
V. évf. 34-35. l.

CSELOVSZKY Zoltán épitész

KELEMEN István: Az ige temploma : Az Avasi templom pályázata. = Egyházi Épitészet, I.évf.1.sz.1991 8.p.

11.sz. pályamü Horváth M. Zoltán és Cselovszky Zoltán épitészek

vele.

MŰVÉSZETI KRÓN
Csoportkiállítás a Nemzeti S

Beck András

Szobrászt énekelek, mégpedig a javából!

Eddig sem kételkedett senki a fiatal Beck Andr tásával azonban egy csapásra beváltotta mindazt fűztünk.

Ahogy mondani szokták, jó konyhából került k gyermekkorától fogva magába szívhatta nemcsak mesterség tiszteletét is. S valóban, Beck Andrástól lületes könnyedség, hogy ne mondjuk könnyelmű sajnos minduntalan megalkuvásra csábítja. Beck A

Frontharcos a műemlékvédelem élén

Cselovszki Zoltán az épített örökségért

Aki Budapest városrendezési dolgaival foglalkozott, annak nem ismeretlen *Cselovszki* Zoltán, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal most kinevezett elnöke, hiszen 1994 óta elnöke a főváros várostervezési és városképvédelmi bizottságának, 1990 óta ellenzéki fővárosi képviselő. Mint gyakorló építész s mint a város fejlesztéséért felelős bizottság elnöke naponta találkozott a műemléki védelem alatt álló házak különféle gondjaival. Ténykedése idején készült el a főváros új keretszabályozási terve. Ezzel sikerült elérni, hogy a különféle pályázatok elbírálása során ne pusztán épületek és lakások rehabilitációjáról döntsenek, hanem ebben sikerült keresztülverekedni azt az elvet, miszerint a rehabilitáció során a közterületek rehabilitációja is lehetőséget kapjon. Klasszikus példája ennek például a Váci utca déli szakasza, ahol a közművek és az utca burkolatának felújítása szinte katalizátorként hatott a környék egészének a megújulására. Ilyen közterületi rehabilitációra 2000-ben ezentúl pályázhatnak az önkormányzatok, de akár több társasház is együttesen. A helyi értékvédelmi rendelet megalkotása ugyan még az előző kormányciklusban kezdődött el, a megvalósítás azonban most történt. Három pályázati formában kerülhetnek az érdeklődés középpontjába az értékes épületek: a lakásrehabilitációval, amelynek során hárommilliárd forintnyi összeg áll rendelkezésre; a helyi értékvédelemmel, amelynek keretösszege már a 160 milliárd forintot is eléri, és harmadikként a műemléki alappal, amely arra ad lehetőséget, hogy egy-egy építészeti értékért (mint egy-egy szép kapu, lépcsőház vagy tetőrészlet) is megmozduljon a védelem.

Cselovszki Zoltán eddigi tapasztalatai alapján – szavaival élve – „gyakorló építész és fronthancos került a műemlékvédelem élére". Ugyanakkor megmérettetésnek és megtiszteltetésnek érzi, hogy egy olyan nagy tekintélyű szakma élére kerül, amelynek világszínvonalú szakembergárdája van, s amely 130 éves múltra tekinthet vissza.

Az önkormányzati múlt sok segítséget adott ahhoz, hogy megismerje azokat a civil és önkormányzati szervezeteket, amelyek a műemlékvédelem társadalmasításához szükségesek, vagyis ahhoz, hogyan lehet megtanítani a tulajdonosokat arra, hogy pályázzanak a műemlékeikért, és hogyan lehet ezeket a pénzösszegeket a cél szolgálatába állítani. Negatív tapasztalatokat is szerzett, amikor azt látta, hogy a helyi és az országos védelmi érdekek ütköznek. Kevés a pénz, és sokszor lehet tapasztalni, hogy nem szívesen adnak olyan épületre, amely máshonnan is remélhet támogatást.

Cselovszki Zoltán: Sokkal inkább társadalmi üggyé kell tenni a műemlékek védelmét HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

A kihívás nagy, és a frissen kinevezett elnök abban bízik, hogy eddigi tapasztalatai alapján megfelel a belé vetett bizalomnak, és segítségére lesznek azok a kapcsolatok, amelyek a kormányhoz fűzik. Nem véletlenül született meg az az intézkedés, amelynek során a kormány 75 százalékkal megemelte a műemlékvédelemre szánt forrásösszegeket, fejtette ki a beszélgetés során Cselovszki Zoltán. Pályázatokat írnak ki, ez nagyon komoly nyitásnak számít. Nem a központi támogatással van a baj, és nem is az e területen dolgozó szakemberekkel. Inkább azzal, hogy sokkal inkább társadalmi üggyé kell tenni a műemlékek védelmét. „Tégy jót, és beszélj róla" – ezt az elvet kellene megvalósítani, vagyis azt elérni, hogy az emberek magukénak érezzék a műemlékvédelmet, és tegyenek is érte.

A továbbiakban Cselovszki Zoltán arról beszélt, milyen módon lehet majd konkrétan felhasználni a jövőben a műemlékek érdekében azt a nemzetközi támogatást, amely az Európai Unió rendelkezésére áll ezen a téren. **(fekete)**

és minden napunk, minden éjszakánk..."

szálló neve Krízis

Szépen, divatosan öltöztetett lánya nem szólal meg, hozzászokott már a család kálváriájához. Az osztályfőnökön kívül nem tud senki sorsáról, osztálytársai előtt tagadja helyzetét. Fiútestvére a folyosón álldogál, nem jön be a szobába, ahol csupa nő és kislányok várják sorsuk jobbra fordulását. Évának nincs más választási lehetősége: ha elfogadja a tanácsot és hetes iskolába adja a gyerekeit, a hajléktalanszállón meghúzhatja magát.

Az asztalon cumisüveg, kekszes zacskó: két pelenkás egyéves kislány lakik még itt a nagyobb gyerekekkel és a felnőttekkel. Egyikük nem zavartatja magát, vidáman szaladgál, bebújik az ágy alá, jókedvét talán anyja sugározza rá, aki most tudta meg, talán el tudják valahol helyezni. A másik egyéves kicsi merev testtel fekszik a párnán, szomorú, élettelen szemmel cumizik. Az apja rendszeresen verte, míg végül az anyának sikerült elmenekülnie. Most bujkálnak, rettegnek attól, hogy az apa egyszer rájuk találhat. Vidékre készülnek, ahhoz nagy az ország, hogy kutasson utánuk.

videsen leszúrják, vagy öngyilkos lesz, de az is lehet, hogy a szipuzás végez vele két éven belül.

Társa tíz éve, tízévesen jött fel Miskolcról, mert kidobta a családja. Azóta gyakorlatilag az utcán él. Nyolc éve szeretne a Dózsa György úton szobát szerezni, hiába. A csinos, jóképű, divatosan öltözött cigány fiú hajléktalanszállókon vagy pályaudvarokon alszik, azaz dehogy alszik: bujkál, egész éjjel retteg, mikor találnak rá. Többször megrugdosták, elkergették. Néha a Moszkva téren szerez alkalmi munkát.

– Ha koszos, dzsuvás vagyok, az a baj, ha van egy kabátom, akkor itt azt hiszik, tele vagyok pénzzel. Így sem, úgy sem segítenek. Próbálja ki egyszer – javasolja –, lakjon a Keletiben, aztán reggel onnan induljon munkát keresni. Rám néznek, látják, hogy cigány vagyok, sehol nem kellek. Ki szólal meg értünk? Senki. Mindenki félti az állását, nem mernek értünk kiállni. Az önkormányzatok roma származású segítői is örülnek, hogy legalább nekik van rendes

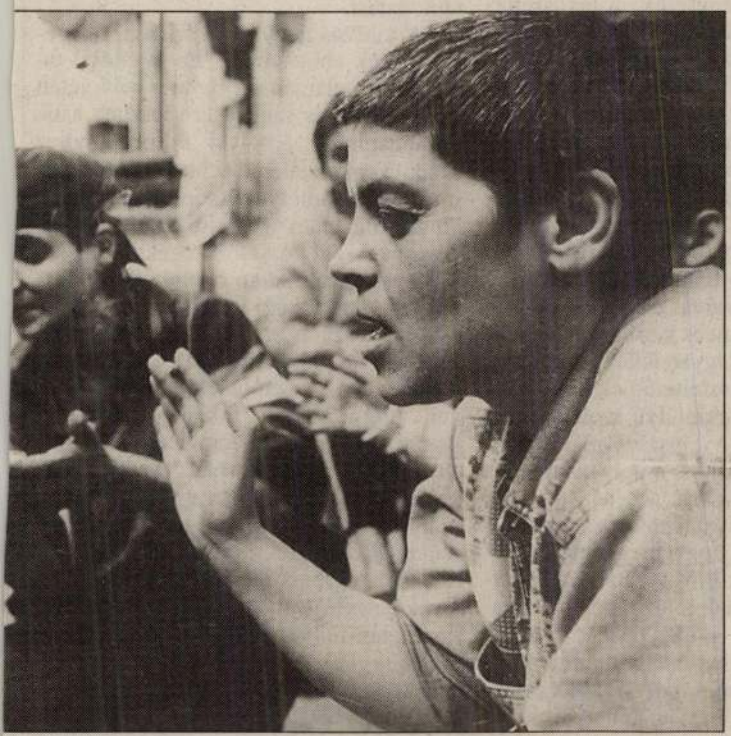

gondolja, itt mégi
hogy előbb-utóbb
Lúcia nővérével
kásban élt. Az ör
juk szabadította
sokat", akik meg
kiverték a nővér
csecsemőivel egy
Két hónappal
tak egyet és se
Angyalföld po
Azóta várják a
nem tudják meg
akivel beszéltek
valóban a polgárm
Lúcia és Val
kodik: együtt pr
konyhán. Ha me
zetésük talán 3
lesz havonta. De
bérlet Budapeste
Marad hát a Kel
vagy az itteni f
legalább enni tud
ben megebédelh
helyükön – enr
élelmük. A fiúk,
néha vesznek
szendvicset, adna
– ha nekik sincs,
És várnak egy
A fapados az
dékük, ahonnan a
zás miatt minde
még nem tudják,
Nem értik, hogy
olyan sok nagy
nak Budapesten.
alkalmasak lenn
oda őket elhely
méltányos lakbér
álmokkal azonb
valóság. Ha be
eddig az utcán
belátják, hogy
gyakat kergetnek
A női fapado
hetetlen a zsúfo
vaságy egy terer
csöpögő, szára
szakad az eső,
van, s egy bögr
zerv is várja ők
nek ez az egész
hangadó ma es
nem véletlenül
nő létére. Dezs
riának is nevez
jobban tetszik –
nevelőszülők ne
be bezárva tart
nem engedték. T

l a taszári reptér

NKTÓL

a taszári repülőtér-
tele – jelentette be
svár polgármestere
atóján, amely majd-
ıdt: a tájékoztatón
ıegjelent a megyei
e, aki sérelmezte,
rábbi megállapodá-
m a megyei, sem a
képviselőjét nem
re.
beruházás első két
inál, a gurulópálya,
megépítése – a jö-
l. Ehhez az anyagi
vel az építtető ka-
yei és taszári ön-
ió forintos támo-
onális területfej-
g hiányzó össze-
állják. A beruhá-
úszott hónapokat
ez képest, mert a
lévő területet át

kellett adni a kincstárnak, s erről csak a napokban született megállapodás.

A sajtótájékoztatóra meghívás nélkül érkezett Somogy megye közgyűlésének elnöke, *Gyenesei István*, aki sérelmezte, hogy Kaposvár polgármestere – megállapodásukkal ellentétben – a másik két érintett önkormányzat képviselője nélkül akarta a közvéleményt tájékoztatni a taszári fejlesztésekről. Elmondása szerint a beruházás harmadik üteme, az árurszállító bázis megépítése négyszázmillió forintba kerülne, amit csak kormányzati támogatással lehet megvalósítani. Egyelőre még keresik, ki legyen a kezdetben mindenképpen csak veszteséggel működtethető polgári reptér üzemeltetője. Ezzel kapcsolatban Gyenesi ígéretesnek tartotta egy ír befektető tegnapi ajánlatát, aki a közelmúltban vette meg Hencsén az ottani golfcentrum négyezer hektárnyi területét, és ott jelentős befektetésre készül. Mivel számít a közeli polgári terminál szolgáltatásaira, kész beszállni a működtetésbe – számolt be a tárgyalásról Gyenesi István.

RÖVIDEN

Személycsere a KÖH élén

Nem leváltásról, inkább helycseréről van szó – indokolta tegnap döntését *Görgey Gábor* kulturális miniszter, miután bejelentette a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) elnöki posztján történt változást. Mint az *MTI-nek* elmondta, a leendő elnök, *Varga Kálmán* teljes mértékben partnere egy rugalmasabb és gyorsabb reagálású intézmény kialakításában. *Cselovszki Zoltán* jelenlegi elnök közös megegyezéssel az új KÖH-vezető helyettese lesz. A kulturális tárca vezetője úgy értékelte, hogy a főhivatal az elmúlt években hatalmas szervezetté dagadt, elveszítette mozgékonyságát és cselekvőképességét. A miniszter szerint a KÖH nem kellő értékű rugalmassága közrejátszott a Citadella teraszkávézó körüli „szomorú" történetben is, véleménye szerint egyébként mindkét felet bizonyos fokú mulasztás terhel. Görgey lehetségesnek nevezte, hogy Varga Kálmán, a KÖH augusztus 21-én hivatalba lépő új elnöke felfüggeszti a bontási határozat hatályát, és megvárja az ügyben szeptember 3-ra kitűzött bírósági tárgyalást. *(MTI)*

Cselovszki Zoltán

Csónakosok a halál torká

Haitiből tömegek menekülnek a „paradicsomi" Ame

Cikkünk nyomán

Nem Kós Károly műve a Wekerle

Az Angliából induló kertváros-építészet egyik legkorábbi kontinentális példája éppen Kispesten látható

Sokak számára bizonyára érdekesebb lenne, ha közismert építészekhez lehetne kötni ezt a tényleg példaértékű lakótelepet. Sokan mások, még nagyra becsült kollegáim közül is, téves ismereteket terjesztenek. Májusban Bojár Iván András a kertváros-építészetről (nem ehhez a témához tartozik, de napjaink álságos lakóparkvilágában már tényleg csak kevesen vannak tisztában a fogalom eredeti jelentésével) írt cikkében Kós Károly alkotásaként emlegeti a Wekerle-telepet. Nagyon régóta, sokszor hallottam ezt a tévhitet, már majdnem érzéketlenné váltam a hírre. Azt már azonban túlzásnak tartom, hogy Valaczkay Gabriella „Nem tudtam, mi a Wekerle" címmel megjelent bájos cikkében alig egy hónappal később megismétli az alaptalan állítást. És még sokan mások is Kós Károlynak tulajdonítják a lakótelepet.

Újságjuk örvendetesen gyakran foglalkozik a Wekerle-teleppel. A terület meg is érdemli a kiemelt figyelmet, mert kevesen tudják, hogy az Angliából induló kertváros-építészeti gondolat egyik legteljesebb és legkorábbi együttese a kontinensen éppen Magyarországon épült fel, Kispesten. Most különösen divat dicsérni az ottani lakókörnyezetet, ezért is lenne érdemes pontosabban ismerni történetét. Wekerle Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszter nagyszabású programját és Bárczy István polgármester szerepét, a telep építésének előzményeit nem itt kell bemutatni. A pontatlanságok miatt érdemes azonban kitérni Kós Károly szerepére.

Kós Károly, a magyar építészettörténet egyik kimagasló alakja valóban dolgozott a Wekerlén, és ott jelentőset is alkotott. De nem ő tervezte a Wekerle-telepet! Az ott dolgozó többi építésszel vagyunk igaztalanok, ha az ő munkájukat is Kós Károlynak tulajdonítjuk. Kós Károly pedig e nélkül is ugyanolyan jelentős építészünk marad.

A Wekerle-telepet két sikeresnek nyilvánított, 1908-ban meghirdetett építészeti tervpályázat tanulságai alapján a Pénzügyminisztériumban felállított tervezőcsoport tervezte. A telepítési tervre kiírt település-rendezési pályázatot Palóczi Antal nyerte, a típusépületek megformálására benyújtott pályázatok közül pedig Fleischl Róbert tervét tartotta a legkiválóbbnak a zsűri. (Kós Károly nem indult a pályázatokon). A 20 ezer embernek tervezett lakótelepet minden kiszolgáló létesítménnyel (közműtől a közintézményekig) együtt három év alatt (1909–1912) tervezték felépíteni. Ehhez gyorsan megvalósítható tervre volt szükség. Ezt a tervet Győri Ottmár készítette, aki később a kivitelezést is irányította, majd pedig a telep gondnoka lett. A típusépületek megtervezésére a pályázaton sikerrel szereplő építészeket kérték fel. Később más építészek is kaptak feladatot egy-egy egyedi épület vagy újabb, szükségessé váló típus tervezésekor. Érdemes megismerni az itt dolgozó építészek nevét: Árkay Aladár, Kallina Géza, Bierbauer István, Fleischl Róbert, Fiala Géza, Kotál Henrik, Lechner Lóránd, Palóczi Antal, Komjáthy Sándor, Vásárhelyi Dezső, Schodits Lajos, Éberling Béla, Tichtl György, Wälder Gyula. Közöttük is találhatunk neves építészeket. A megtervezett típusépületek felhasználásával Győri Ottmár alakította ki az utcarendszert, a beépítési rendet, ő jelölte ki az építészeti hangsúlyokat.

A Wekerle-telep építése közben a pillanatnyi lehetőségekhez alkalmazkodva mindig több-kevesebb mértékben módosítottak a terveken. Ezeket maga Wekerle Sándor miniszterelnök is nagy figyelemmel kísérte. Soha nem tudta azonban elfogadni a több mint 10 ezer négyszögöl nagyságú területű főtér megformálására tett építészeti elképzeléseket – ugyanis az ide vezető nyolc út érkezésére és rangos főtéri házak igényes építészeti megformálására sohasem született igazán alkalmas javaslat. Ezért amikor 1912 telére már a telep majdnem 90 százaléka elkészült, a főtér beépítésére új meghívásos pályázatot hirdettek. Győri Ottmár négyzetes téralakjára kellett kidolgozniuk beépítési javaslatot a meghívott építészeknek. Ezt a pályázatot nyerte meg Kós Károly, aki zárt térfalak építését javasolta. A nagyszebeni főtér mintájára a kevésbé hangsúlyos téroldalakat utak fölött átívelő kapukkal kötötte össze. A tér közepére hatalmas közösségi épületet tervezett, amelynek tornyára vezette a bevezető Pannónia út látványát úgy, ahogy a Szent Mihály-templom szervezi a kolozsvári fő teret. (A Casinónak nevezett épület nem valósult meg. Akkori értelemben étteremnek, közösségi háznak, oktatási helyiségeknek adott volna otthont a ház, egy kis tó is létesült volna mellette.)

A Budapesthez legközelebb eső tömböt a Schodits Lajos–Éberling Béla páros tervezte

FORRÁS: KISPEST ANNO

A megnyerő elképzelés alapján Kós Károlyt kérték fel, hogy tervezze meg a főtér összes épületét. Ő azonban csak a városépítészeti kialakítást vállalta. Úgy vélte, hogy ha ennek alapján a további főtéri épületek terveit ő készítteti el az általa kijelölt építészekkel, színesebb központ alakul ki. Nemcsak a tervezés, hanem a kivitelezés irányítását is vállalta. Ő maga csak két épületet, a 2-es és a 3-as számút és a köztük lévő kapuépítményt tervezte. A tervek elkészülte és a kivitelezési munkák elindítása után Kós Károlynak családi okok miatt haza kellett utaznia Sztánára. Régi barátjának, az 1. számú ház tervezőjének, Tornallyay Zoltánnak adta át az irányítást. Az első világháború előtt csak a két kapukkal jelölt szemközti térfal épülhetett meg. A másik két téroldal 1926-ra készült el, de szerencsére a lakóépületek még ekkor is Kós Károly városépítészeti elképzelései szerint valósultak meg. Nem épült fel a tér közepére álmodott Casino. A házak sorába illesztették a Kós terveitől idegen templomépületet, amely 1932-ben készült el.

Ahogy Kerényi Józsefhez írt visszaemlékezésében említi Kós Károly, nagy kihívást jelentett számára a feladat, mert korában még nem tanulhatott városépítészetet. Ezért fordult segítségért az említett erdélyi főterekhez. Így is varázslatos a tér, még akkor is, ha a háború miatt teljesen nem épülhetett meg elképzelése. Hála Hadik András figyelmességének, most már az összes főtéri épület építészét is ismerjük: Tornallyai Zoltán (1. sz.), Kós Károly (2–3. sz. és a kapu), Schodits Lajos, Éberling Béla (4. sz.), Györgyi Dénes (5. sz.), Mende Valér (6. sz.), Prokisch János (7. sz.), Haász Gyula és Málnai Béla (8. sz.), Wälder Gyula (9. sz.), Zrumeczky Dezső (10–11. sz. és a kapu), Barát Béla és Novák Ede (12–13. sz.), Wachtel Elemér (14. sz.), Heintz Béla (15. sz.), a templom szintén Heintz Béla munkája.

Látjuk, a Wekerle-telep nem Kós Károly alkotása. Nem is lehet egy építészhez kötni kialakulását. Ha mégis mindenáron meg akarunk nevezni valakit, aki a Wekerle-telepet tervezte, Győri Ottmárt kell az első helyen említeni. Látjuk, az építkezés legvégén Kós is részt vett a programban. Munkásságában kiemelkedő az itteni tevékenysége. Ugyanis a kispesti Wekerle-telep egyedülálló főtere (de csak a főtere) az egyetlen hely, ahol városépítészeti elképzelései megvalósulhattak. Munkája nagymértékben segítette, hogy a Wekerle-telep egységesen alakuljon ki. Méltóbb helyen nem is lehetett volna Kós Károlyról közterületet elnevezni, mint itt, a wekerlei főtéren. De munkáját saját alkotásaiban kell becsülnünk.

Nagy Gergely
építész

A LEGÜTŐSEBB 3 HÓNAP

NÉPSZABADSÁG

BUDA PEST

2002. AUGUSZTUS 7., SZERDA

Engedély nélkül építeni nem túl kockázatos

Ma éjfélig kapott haladékot a Citadella-terasz beruházója – Kényszerbontásra a legritkább esetben kerül sor

Egy régi példa Óbuda–Újlakon

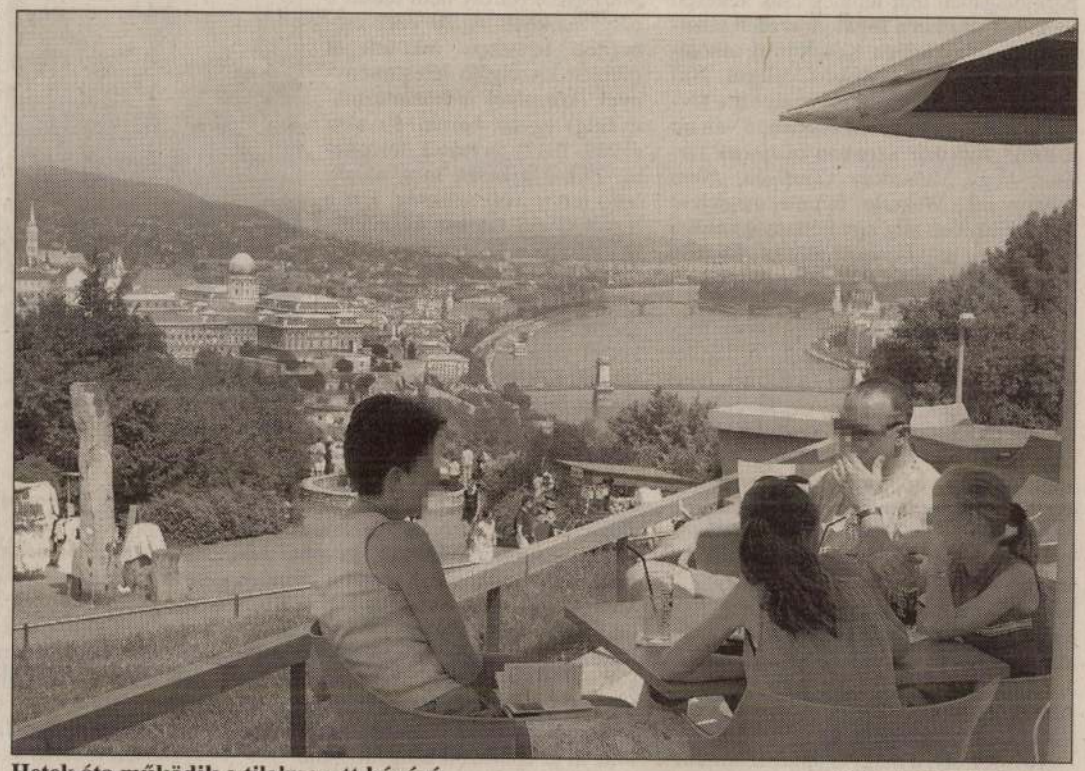

Hetek óta működik a tilalmazott kávézó

FOTÓK: DOMANICZKY TIVADAR

Ha ma éjfélig nem kezdi el a vállalkozó a Citadella lődombján engedély nélkül épült terasz bontását, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal holnap valószínűleg kijelöli a bontás napját, s maga végezteti el a munkát. A terasz eddigi története és más példák egyébként azt mutatják, nem vállal túl nagy kockázatot, aki engedély nélkül vagy az engedélyben foglaltaktól eltérően építkezik. Bár a törvény lehetővé tenné az így elkészült épület lebontását, az építtetők általában csak pénzbírságra számíthatnak.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ma éjfélkor jár le a Citadella lődombján engedély nélkül épített terasz bontására kiszabott határidő. Mint emlékezetes, a bérlő (saját állítása szerint vagyonkezelő), a Citadella 4U Kft. márciusban úgy kezdte meg az építkezést, hogy nem volt engedélye. A terveket akkor nyújtotta be az örökségvédelmi hatósághoz, amikor már javában folyt a munka. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal többször felszólította a kft.-t az eredeti állapot visszaállítására, hasztalanul, sőt a kft. hetek óta üzemelteti az új teraszt és a kávézót. Az építkezéshez sem a tulajdonos KVI-től, sem az örökségvédelmi hivataltól, sem az Országos Természetvédelmi Hivataltól, sem a tűzoltóságtól, sem az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattól nem volt engedélye, a működési engedély pedig, amely a XI. kerülettől származik, nem a terasz kávézójára szól. Mindezek ellenére a bérlő (vagyonkezelő?) nem hajlandó lebontani az engedély nélkül emelt építményt, mert szerinte az örökségvédelmi hivatal nem tudja bizonyítani, hogy a Citadella egyedi műemlék. Csütörtökön a hivatal várhatóan szakembereket küld a területre, akik kijelölik a bontás napját, s a megadott időpontban az általuk fizetett vállalkozó elvégzi, amit a szabálytalankodó bérlő nem volt hajlandó elkezdeni. Ha ez így történik, példaértékű lesz.

Nemcsak a Lődombon folytatnak azonban engedély nélküli építkezést. Az elmúlt években számos fővárosi beruházás során derült ki: a kivitelezők nem azt vagy nem úgy építik, mint amire az engedély szól. Egyik emlékezetes esete volt ennek a *Pálmai Zoltán* vállalkozó által emeltetett Viktória Szálloda. Ezt még az engedélyek beszerzése előtt kezdték építeni a nyolcvanas években, majd amikor az engedélyek megvoltak, azokat is áthágva egy emelettel magasabbra sikerült építeni a Bem rakpart 11. szám alatti szállodát. Mégsem bontatta vissza egyetlen hivatal sem, ma is jelképként magasodik ki környezetéből.

A III. kerületben, a Kolossy téren 1993-ban az engedélyezett tervektől teljesen eltérően épült fel a „kék házként" ismert üzletház, ráadásul a beruházó cég elbontotta a korábban ott, a városképileg védett utcasoron álló épületet. Engedély nélkül kezdte meg 2000 nyarán a Kincsem Parkban a lóversenypálya elkészítését az állammal – az APV Rt.-vel – szerződésben álló francia Bouygues cég is. Ugyancsak két éve, Kispesten a Kossuth téri piac zöldségessorainak egy részét is engedély nélkül fedték le tetőszerkezettel. Ezt az építményt a kerület jegyzője – statikai vizsgálatok után – elbontatta.

A kispesti ügy, bár nem akkora súlyú beruházás, mint a példaként felhozott többi eset, egy szempontból mindenképpen jelentős: ritkaságszámba megy ugyanis, hogy épületet vagy épületrészt, még ha az engedély nélkül épült is, elbontassanak. Holott ezt néhány éve még az akkori építési törvény is előírta. *Ráday Mihály,* ismert városvédő, a fővárosi önkormányzat képviselője 1993-ban még honatyaként kezdeményezte a szigorítást, a módosítást 1994 tavaszán fogadták el. A módosított törvényszöveg előírta: az engedély nélkül elkészült épületeket el kell bontani – idézi fel Ráday. A törvény a műemléki épületeket kivonta ebből a körből: több kárt, mint hasznot okozott volna, ha egy-egy szabálytalan hozzáépítés vagy felújítás miatt az épületet le kell bontani.

A későbbi, újabb módosítások során a bontási kötelezettség kikerült a jogszabályból. Ma már az eljáró hatóságnak mérlegelési joga, hogy kiadja-e a szabálytalanul fel- vagy átépült házra a fennmaradási engedélyt – s ezzel párhuzamosan pénzbüntetést szab ki –, vagy lebontatja az épületet, építményt. A hatóságok általában az előbbi megoldást választják. Számos olyan esetben is megszületik a jogerős fennmaradási engedély – néha kiegészítve az átalakítást előíró határozattal –, amikor első fokon még bontásra kötelezik az építtetőt.

Budapesten... folytatás a 21. oldalon

jún. júl. aug. szept. okt. nov. dec. jan. febr. márc. ápr. máj. jún.
2002.

Forrás: MNB NÉPSZABADSÁG-grafika

Előzetes adatok szerint a folyó fizetési mérleg hiánya júniusban 403 millió euró, az év első hat hónapjában 1,805 milliárd euró volt. Ebben közrejátszik az idegenforgalom gyenge teljesítménye. Ábránkon a hiány első félévi alakulása látható. **11. oldal**

Új elnök a kulturális hivatal élén

Augusztus 15-től új elnöke lesz a Kulturális Örökség Hivatalának (KÖH) – tudta meg lapunk. A kulturális miniszter tegnap *Varga Kálmán* történész-muzeológust kérte fel az intézmény vezetésére.

Görgey Gábor tegnap megerősítette értesülésünket, amelyhez hozzátette: humánus személycserét szeretne a KÖH-nél, és továbbra is számít az Orbán-kormány által kinevezett, helyettes államtitkári rangú elnök, *Cselovszki Zoltán* munkájára tanácsadóként vagy elnökhelyettesként. Mint megjegyezte, erről a szándékáról az érintett tud is. Cselovszki viszont, aki éppen tegnap tért haza külföldi útjáról, az intézmény sajtófőnöke útján csak annyit üzent lapunk érdeklődésére: egyelőre nem akarja kommentálni a hírt.

Varga Kálmán az elmúlt két hónapban tanácsadóként működött közre az új miniszter kulturális örökséggel kapcsolatos elképzeléseinek kialakításában. A történelem–muzeológia szakos bölcsészdiplomával rendelkező szakember 1987 és 1993 között a Gödöllői Városi Múzeumot vezette, majd *Baja Ferenc* minisztersége alatt a környezetvédelmi tárcánál nagyberuházásokat irányított. A Fidesz-kormány idején a KÖH-höz tartozó Műemlékek Állami Gondnoksága tudományos vezetője volt. Lapunknak elmondta: célja az, hogy minél inkább a kormányzat kultúrpolitikájának homlokterébe kerüljön a régészet, a muzeológia és a műemlékvédelem, amely fölött a hivatal országos hatósági és szakmai felügyeletet gyakorol, növekedjen erkölcsi megbecsültsége és finanszírozása.

V. Gy.

9 770133 175029 02182

rosszul ellátott létesítmények.

Hiller István leszögezte: mindezeket összevetve nyilvánvaló, hogy elengedhetetlen az új évezredben egy ciklusokon átívelő, átfogó iskolafelújítási és -fejlesztési program minél előbbi elindítása. A szaktárca politikai államtitkára szerint e célra 2003-ban legalább hétmilliárd forintra lenne szükség, majd az azt követő években is – legalább két parlamenti ciklus hosszáig – azonos vagy még azt meghaladó összegekre. A forrásokat Hiller István szerint a magyar költségvetésnek az Európai Unióval együttműködve kell megteremtenie.

A fejlesztési program előkészítése még ebben az évben megkezdődik, hiszen annak elindításához többek között pontos állapotfelmérésre is szükség van. Hiller István jelezte: az iskolafelújítási program a kormány második száz napjának programjában is kiemelt helyen szerepel.

V. A. D.

Nem végzett ér
múltját vizsgáló
politikusai tartó
hagyták az ülés
vonultak ki a biz

Villány
Medg

Villányi Miklós vo
nek működése alat
Medgyessy Péter tit
ról, semmiféle ezze
mentumot nem látot
tezéséről sem tudot
múltját vizsgáló pa
hétfői ülésén Villán
hogy miniszteri kin

Nem maradhatun

A miniszterelnök felszólalt

Magyarország nem engedheti meg magának, hogy az Európa kásos évi értekezletének tegnapi nyitónapján Medgyessy Péte netében Szili Katalin házelnökkel, Kovács László külügym
(Részletek a 3. oldalon)

abolták el a gatói 23 or- ot hoztak lét-

olumbiai kokain Európába irányuló

ban van vele, hogy özökkel nem lehet en gyökerező társa- lasztási jelszavában ívet ígért. Columbia után a harmadik ál- gyobb amerikai se- ől megerősített had- akarja felhasználni, lei szerinti tárgyalá- FARC-ot. Ezzel pár- zeretné reformálni a nt a korrupciónak, és ani a bürokráciát. Ja- arendszert, fejleszteni egészségügyet, hitelt zóknak, a kokacser- at átképezné az újrate- létrehozandó nemzeti erdészekké.

persze mindenekelőtt erekre van szüksége. zni mostani támoga- kell, hogy a kemény ményes. A jogvédők dnak: attól tartanak, tus kiéleződése sú- vil lakosságra. Már- e fogadkozik, hogy hanem a gerillák is.

Horváth Gábor

ETA-robbantás Alicante mellett?

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Legalább két halottja és kéttucatnyi sebesültje van a spanyolországi Alicante melletti Santa Pola üdülővárosban vasárnap este elkövetett robbantásos merényletnek. A gépkocsiba rejtett pokolgép egy csendőrlaktanya előtt, egy buszmegálló közelében robbant az Alicantétól délre fekvő városkában. A spanyol rádió jelentése szerint a detonáció a közeli buszmegállóban szedte áldozatait, ahol sokan várakoztak a robbantás pillanatában. A rendőrség lezárta a környéket.

A *CNN* jelentése szerint a spanyol hatóságok a Baszk Haza és Szabadság (ETA) terrorszervezetre gyanakszanak mint az akció elkövetőjére. A Baszkföld függetlenségéért küzdő ETA 1968 óta több mint 800 embert ölt meg. Éppen a vasárnap esti merénylet előtt nem sokkal jelentették be: fejenként 743 év börtönbüntetésre ítélték *Francisco Mugica Garmendiát,* az ETA volt vezetőjét és *José María Arregui* bombaszakértőt. A két férfira egy 1987-ben elkövetett, két halálos áldozatot követelő merényletben játszott szerepük miatt mondta ki a súlyos ítéletet a spanyol legfelsőbb bíróság.

Az idegenforgalomban attól tartanak, hogy a merénylet elriaszthatja a turistákat, ami főszezonban különösen érzékenyen érintené a helybélieket. Az ETA stratégiájának az utóbbi időben része, hogy a spanyol gazdaság egyik húzóágazatát, a GDP tizenkét százalékát megtermelő turizmus gyökereit próbálja elvágni. Az Európai Unió júniusi, sevillai csúcsértekezlete idején is öt pokolgépes merényletet követtek el turistacélpontoknál.

STÍLUSBAN

TOVÁBB SZIGORÍTJA IZRAEL a ciszjordániai palesztin városok zárlatát, miután hétfőn Ramallah mellett palesztinok megöltek egy zsidó házaspárt. Ezzel szemben most eltekintenek a vasárnapi merényletek megtorlásától. Tegnap este gépkocsiba rejtett pokolgép robbant egy arabok lakta észak-izraeli város, Umm-el-Fám közelében. Az egyetlen halálos áldozat egy palesztin volt, aki valószínűleg merényletre készült. *(MTI)*

TAGADTÁK A ROMÁN titkosszolgálat illetékesei, hogy lehallgatták volna az Európai Bizottság romániai delegációja vezetőjének telefonbeszélgetéseit. Jonathan Scheele múlt héten írt levelet a bukaresti kormánynak, hogy kiderítse, miért hallgatják le. Egy kormányilletékes elárulta neki: titkosszolgálati forrásokból értesült Scheele egyik beszélgetéséről. *(AP)*

KATONAI PUCCSOT VERTEK LE Nigerben. Elmaradt zsoldjuk kifizetését követelő katonák az államfő rezidenciája elé vonultak, és tűz alá vették az épületet. A puccsot az elnöki testőrség hiúsította meg. *(AP)*

Idézőjel

„Úgy éreztem, hogy össze kell gyűjtenem és a türkmének nemzedékei elé kell tárnom legjobban sikerült költeményeimet".

SAPARMURAT NIJAZOV türkmén elnök a Népem, virágozz! című kötetének előszavában.

özpont nyílik szeptemberben a XVII. kerület, Pesti úton.

Ön hol van?

VELUX YTONG

www.homecenter.hu
Tel.: 312-2424

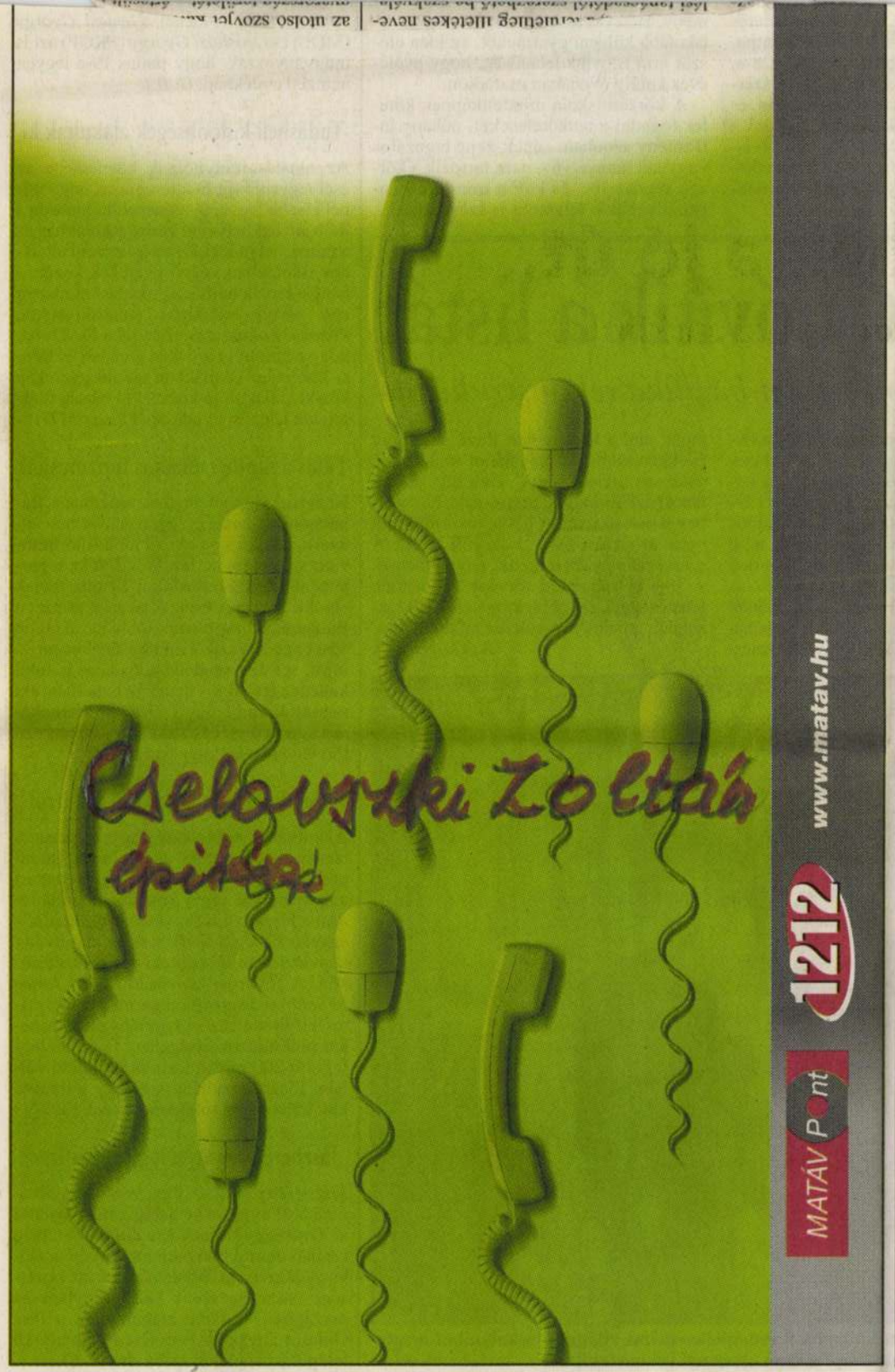

Sordi által megszemélyesített –, luxusautókon száguldozó Nando Moriconinak képzelték magukat. Ünnepnap volt Itáliában. Nemcsak azért, mert éppen Szent Ferenc *festáját,* Olaszország védőszentjének napját ünnepelték, hanem mert Aldo Moro miniszterelnök ezen a napon avatta fel az ország első autópályáját, a Milánót Nápollyal összekötő *Autostrada del Solét,* a Nap Autóútját. A televízió egyenes adásának jóvoltából az ország legeldugottabb zugában is részesei lehettek a nagy eseménynek, amely nemcsak gazdasági jelentőséggel bírt, hanem alapvetően átalakította az olaszok életszokásait is. Az autópálya-építés elkísérte – sőt egyesek szerint kiváltotta – azt az olasz „gazdasági csodát", amiről a mediterrán országban azelőtt csak álmodoztak. S még álmukban is azt képzelték, hogy ilyen gyorsan száguldani csak Amerikában lehet.

Az autósztráda ötlete még az ötvenes évek közepén született. Az északolasz régiók ipari központjai – mindenekelőtt Torinó – soha nem látott lendületet vettek, és Dél-Olaszország valósággal kiürült. Szicíliából, Calabriából, Nápolyból százezrek indultak meg az „ígéret földjére". A FIAT Henry Ford nyomdokaiba lépett és motorizálni készült az ország lakosságát. Az első népautó, a FIAT 600-as csöppnyi volt ugyan, de bele lehetett préselni a családot. Egész Itália négy kerékre ült. Csak éppen haladni nem lehetett a korábbi, elavult, lakott területeken átvezető úthálózaton. Ám ez a gond is megoldódott. Az olasz ipar „négy lába", az ENI, a FIAT, a Pirelli és az Italcementi elkészítette a már említett *Autostrada del Sole* megépítésének tervét. S nyolc év múlva, azon az 1964. október 4-i napon megnyílt az itáliai „amerikai csoda", az első olasz autópálya.

Persze még jó időbe telt, míg a nyugatosodás útjára lépett Itália valóban autós nemzetnek mondhatta magát. Mint Enrico Menduni publicista, ennek az autós hőskorszaknak a legismertebb krónikása meséli: az első időben az olasz „sárga angyaloknak" volt dolguk bőven. Ám az esetek döntő többségében nem műszaki gyorssegélyt kellett nyújtaniuk az autópálya-hálózat.

Sokba került ez a sietség az olaszoknak. Sokak szerint a te-

ITÁLIAI SZABÁLYOK

- az építkezés addig nem kezdődhet el, amíg a tervezett autópálya által érintett régiók, megyék és települések önkormányzata az építkezést indokoltnak nem tartja, s a tervet jóvá nem hagyja.
- az Anas (állami Autóút Vállalat) nemzetközi versenytárgyalást köteles meghirdetni a koncessziós megbízásra. A pályázaton résztvevőknek részletes pénzügyi tervet kell mellékelniük ajánlatukhoz, amely tartalmazza a kivitelezés anyagi feltételeit.
- a pályázat nyertese elkészíti a részletes tervpályázatot, amelyet el kell fogadni az Anasnak, ám előzetesen azt be kell mutatni a környezetvédelmi minisztériumban.
- a pályázat nyertese elkészíti a szükséges tereprendezési és kisajátítási tervet, amelyet vita esetén a bírósággal is jóvá kell hagyatni.
- a korábbi rossz tapasztalatok miatt az autópálya-építési pályázatokhoz mellékelni kell egy úgynevezett maffiaellenes igazolást, tanúsítandó, hogy a cég soha nem került a rendőrség maffiaellenes részlegének látókörébe.

kintélyükbe. A szorgalmas, dolgos, szelíd, jólelkű olaszokról egyszeriben elterjedt, hogy ravaszak, számítóak, „enyveskezűek", a gyors meggazdagodás, a kis stiklik és a nagybani gaztettek mesterei. Csaknem fél évszázad múltán nem ártana igazságot szolgáltatni. Az egyszerű olasz munkás ugyanis nem lett más, az autópálya-építés bűvöletébe esett, a nyerészkedéstől megrészegült vállalkozók garmadája azonban joggal keltette rossz hírét az országnak. A kilencvenes évek elejére az egész olasz politikai rendszer összeomlását kiváltó Tangentopoli – a politika és a gazdaság bűnös összefonódása – a hatvanas, hetvenes évek autópálya-építésében gyökerezik. A Termé-

az állami tulajdonban lévő olasz Autóút Vállalat vezérigazgatója. – Csak drasztikus eszközökkel, az építkezések felfüggesztésével lehetett gátat vetni a mindenütt elburjánzó korrupciónak, és gáncsot vetni az erre a területre rátelepedett maffiának. Jellemző a helyzetre, hogy az elmúlt tíz évben a teljes olasz autópályahossznak mindössze öt százaléka épült, alig néhány száz kilométer. Minden egyéb a „maffia nagy évtizedének", 1965–1975-nek az eredménye.

Valójában csak az ezredfordulóra gyógyult ki Itália a korábbi évtizedek autópálya-háborújából. Most viszont sürgetően lépni kellene, mert bizonyos szakaszokon aggasztóvá vált a közlekedés állapota. Joggal nevezik például az Appennineken átvezető, Firenze–Bologna autópályát halálútnak. A harminc évvel ezelőtti tervezés idején napi 20 ezer gépkocsival, és a maiaknál lényegesen könnyebb járművek áthaladásával számoltak. Ezzel szemben 60 ezer autó közlekedik naponta ezen az autópályán, köztük hatalmas kamionok. A már elkezdődött harmadik sáv munkálatai várhatóan 2003-ban fejeződnek be.

Hasonló sürgősséggel vetődik fel a Salerno–Reggio Calabria autópálya megépítése. Ezen a 350 kilométeres szakaszon egyáltalán nincs autópálya, a jelenlegi autóút pedig szánalmas állapotban van. A D'Alema-kormány – nem utolsósorban gazdaságélénkítési szándékkal – úgy tűnik, rászánja magát erre a nagy beruházásra. Feltéve persze, ha előzőleg megvívja csatáját a közlekedés alternatív formáit, főleg a vasútépítés fejlesztését erőltető környezetvédőkkel. No meg a régióban máig komoly befolyással bíró *'andraghetával,* a calabriai maffiával, amely a cigarettacsempészés után – amiben a rendőrség újabban alaposan megszorongatja – szívesen visszatérne az „intellektuálisabb" autópálya-építési üzletre.

Itália ma ismét cementről álmodik. Az elmúlt negyedszázad mintha elhalványította volna az autópálya-építés keserű tapasztalatait. Az Amarcord már csak Fellini filmjéből köszön vissza.

Róma, 2000. április.

Seres Attila

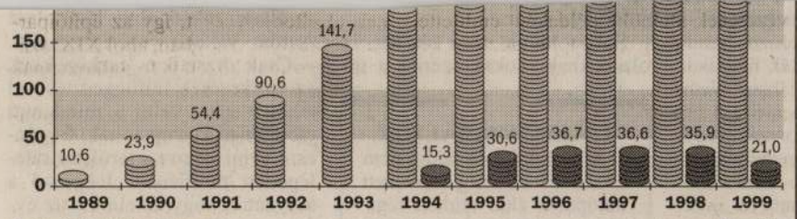

Forrás: OEP- és APEH-adatbázis

NÉPSZABADSÁG-grafika

mények vezetőivel történt egyeztetés alapján tűzik ki a beíratás időpontját. Idén ez általában április 27-e és 28-a. Nemigen volt más választás: jövő szerdáig tavaszi szünet van az iskolákban, és az igazgatók nem akarják berendelni a pedagógusokat munkára. (A legtöbb iskolában az a gyakorlat, hogy a következő tanév első osztályaihoz kijelölt tanítók végzik a beírást.)

mény. Hétéves korig a szülő nem köteles iskolába küldeni gyermekét, az idén először arra is nyílik lehetőség, hogy nyolcéves koráig óvodában maradjon.

A körzeti iskola mindenképpen köteles fogadni a tankötelezeseket, néhány intézmény azonban – ének-zene tagozatos vagy két tannyelvű – nem tartozik a körzeti rendszerbe, és külön miniszteri engedéllyel akár felvételit is szervezhet.

Felmérik a védett épületeket, bővítik a listát

Az idén kiemelt fontosságú a királyvárosprogram és a Szent István-bazilika rekonstrukciója

Várhatóan még az idén hetvenmillió forintos kerethez jut az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, amelynek segítségével felmérhetik a védett épületeket, így egyszerűsítve az építési tervek későbbi engedélyezését. A tulajdonosokkal való jobb együttműködésre azért is szükség van, mert az OMVH bővítené a védett épületek mintegy tíz és fél ezres listáját.

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal millenniumi beruházásai közül várhatóan már az idén befejeződik a kiválasztott harminc Árpád-kori kistemplom némelyikének felújítása. Kiemelt fontosságú emellett a királyvárosprogram, valamint a budapesti Szent István-bazilika rekonstrukciója. Elkészültek a budavári Sándor-palotára vonatkozó tervek is: mivel a palota végleges funkciójáról mindmáig nem született döntés, a reprezentatív terek műemléki helyreállítása többféle hasznosítást is lehetővé tesz – tudtuk meg *Cselovszki Zoltántól*, a hivatal elnökétől.

Az elnök a felújítás alatt álló Gresham-palota hétfői bejárásakor azt is elmondta: várhatóan még az idén 70 millió forintos kerethez jut a hivatal, amelyből előkutatásokat végezhet. A pénz segítségével előre felmérhetik a védett épületeket, így nem a már kész terveken kell vitatkozniuk a befektetőkkel. A tulajdonosokkal való jobb együttműködésre azért is szükség van, mert az OMVH – a XX. század épített értékeivel – bővíteni szeretné a védett épületek mintegy tíz és fél ezres listáját. – A műemlékeknek egyébként szükségük van a tőkére, de a „ráérősre", amelynek befektetője hosszú távra tervez – fogalmazott kérdésünkre az OMVH elnöke, aki emiatt is példaértékűnek nevezte a jövő év végéig luxusszállodává alakítandó Gresham-palota felújítását.

Különösen sok gondot okoz a mintegy háromszázötven, állami tulajdonban lévő műemlék kezelése. Évről évre több műemlék tartozik a Kincstári Vagyoni Igazgatóság fennhatósága alá: a műemléki törvény által tartósan állami tulajdonban maradónak ítélt 275 épülethez minden évben hozzáadódik néhány, amelyeket az önkormányzatok vagy a magántulajdonosok ajánlanak fel az államnak.

A KVI által kezelt műemlékek között ma az olyan ismert épületek, mint az Országház, az Opera vagy a Nemzeti Múzeum mellett mintegy 60-80 kastély és kúria, körülbelül húsz vár, ugyanannyi lakóház és 30-40 rom található, de számos emlékműre, szoborra, síremlékre és több tucat tájházra, népi műemlékre is kiterjed a fennhatóságuk – tudtuk meg *Kiss Gábortól*, a KVI műemléki osztályának munkatársától. A szervezetnek jogában áll átadni a műemlékek vagyonkezelési jogát: ami a kastélyokat illeti, az elmúlt években többre is pályázatot írtak ki, de csak a lovasberényi Cziráky- és a jánosházi Erdődy–Choron-kastély esetében jártak sikerrel. A helyi önkormányzat vette át siklósi és a diósgyőri várat. A szervezet vezetői remélik, hogy élhetnek az idei költségvetési törvény biztosította lehetőséggel, és többletbevételeik 50 százalékát műemléki területen költhetik el.

A. G.–N. K. J.

Cselovszki Zoltán, Demszky Gábor és Spányi Antal címzetes püspök a műemlékvédelmi világnap alkalmából megtekintették a budapesti Rózsák terén a Szent Erzsébet-plébániatemplomban elvégzett rekonstrukciót FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

lamon László (Fidesz), *Gémesi György* (MDF) és *Orosházi György* (FKGP) azt is indítványozzák, hogy június 19-e legyen nemzeti emléknap. *(I. B.)*

Tudásbeli különbségek alakultak ki

Az oktatás irányítóinak kötelessége az esélyegyenlőség megteremtése, hogy minél kisebb legyen a tudásbeli különbség a jobb anyagi helyzetű városi iskolákban és a falusi, netán kiskörzeti összevont általános iskolákban végző gyerekek között – hangsúlyozta hétfőn az oktatási miniszter egy abaúji szakmai tanácskozáson. *Pokorni Zoltán* arra hívta fel a figyelmet, hogy az utóbbi tíz évben a városi és falusi kistérségi iskolákban tanuló gyerekek között kialakult tudásbeli különbség másfél, két képzési évnek felel meg. *(MTI)*

Tiltás a motorcsónakos turizmusnak

Nem lesz motorcsónakos turizmus a Balatonon, a kormány támogatását már elnyerte az erre vonatkozó módosító indítvány – mondta hétfőn *Illés Zoltán*, a parlament környezetvédelmi bizottságának elnöke Veszprémben. A javaslat szerint a Balatonhoz hasonlóan a többi hazai tavon sem engedélyezik a motorcsónakos turizmust, sőt az engedélyek kiadását is felül kellene vizsgálni – hangsúlyozta Illés, aki szerint az indítvány széles körű támogatást kapott a vízi közlekedésre vonatkozó törvényjavaslat vitájában is. *(MTI)*

Megegyezés a Fesztiválzenekarról

Alapítványi együttessé vagy közhasznú társasággá alakulhat át jövőre a Budapesti Fesztiválzenekar, ha a zenekari alapítvánnyal erről készülő megállapodást a Fővárosi Közgyűlés is elfogadja – egyeztek meg a főváros és az alapítvány képviselői múlt pénteki megbeszélésükön. A fővárost képviselő *Atkári János* és *Schiffer János* főpolgármester-helyettes kifejtette: az önkormányzat a zenekar működési költségeinek felét, de legfeljebb 200 millió forintot hajlandó vállalni főszponzorként vagy egy létrejövő kht. kisebbségi tulajdonosaként. *(V. Gy.)*

Jászberény megyei jogú város lesz?

Jászberény megyei jogú várossá nyilvánításáról nyújtott be határozati javaslatot az Országgyűlésnek *Kis Zoltán*, a térség szabad demokrata parlamenti képviselője. A képviselő indoklása szerint kistérségi összefogásként Jászberényben az országban elsőként alakult meg a Jász Önkormányzatok Szövetsége, amely 18 települést foglal magába. *(K. J. T.)*

Csehovszki Zoltán

A részvényértékesítést jövőre ismételnék meg

László Géza: Az Antenna Hungária-fejlesztések nem kerültek veszélybe

Elhalasztotta az Antenna Hungária-részvények hazai és nemzetközi intézményi kibocsátását az elmúlt héten az ÁPV Rt. A kedvezőtlen piaci helyzetben meghozott döntés miatt az Antenna Hungária Rt.-nek (AH) egy ideig a tőkeemelésről is le kell mondania. Az ÁPV Rt. ezzel egyidejűleg a hazai kisbefektetők 180 ezer részvényigényét elfogadja, ehhez azonban szükséges a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) a jóváhagyása. László Géza, az AH elnök-vezérigazgatója a sikertelen tranzakciót követően lapunknak elmondta: a cég likviditása nem került veszélybe. Számoltak ugyan a tőkeemeléssel, ám a meglévő és a tárgyalás alatt levő hitelkeretek lehetővé teszik azt, hogy a jövő évi beruházásokat finanszírozzák.

PUTSAY GÁBOR

A kisbefektetők visszakérhetik a pénzüket, vagy 5600 forintos áron fenntarthatják a jegyzésüket, ehhez azonban a felügyelet engedélye szükséges. Ebben az ügyben mikor várható döntés?

– A tanácsadók feladata, hogy elkészítsék a kibocsátási tájékoztató szövegmódosítását, amit ma vagy holnap nyújt be az ÁPV Rt. a felügyelethez. Reméljük, hogy sikerül elfogadtatni a javaslatot, ettől számítva két hét áll a befektetők rendelkezésére a döntés meghozatalát illetően: elfogadják a részvényenkénti 5600 forintos árat – a készpénzes jegyzőknél 500 forint a kedvezmény – vagy visszaigénylik a pénzüket. Véleményem szerint a részvényenkénti 5600 forint – figyelembe véve a távközlési papírok iránti alacsony keresletet – elfogadható árszint.

– A hazai nyilvános forgalomban 250 ezer részvényt ajánlott fel az ÁPV Rt., a 7500 befektetőtől összesen 180 ezer jegyzés érkezett. Mennyire elégedett a cég ezzel az eredménnyel? Amennyiben az intézményi értékesítés sikeresen zajlik, hogyan érintette volna a kisbefektetőket?

– Nem véletlen, hogy ilyen kis csomagot ajánlott fel az ÁPV Rt. A magyar piacon az utóbbi időben csökkent a kereslet a direkt jegyzés iránt, az emberek máshová fektették a pénzüket. Amennyiben az intézményi befektetők érdeklődést mutatnak, kialakult volna egy átlagár, amely alapján értékesítették volna a magánbefektetők részvényeit. Az ÁPV Rt. 6200 forintban maximálta a magánbefektetői részvényeket, tehát ha az intézményi befektetők átlagosan ennél többet kínáltak volna, akkor marad a 6200 forint. Ha ennél kevesebbet, akkor ahhoz az értékhez igazítanák a kisbefektetői papírok árát.

– A nemzetközi tőkepiaci körülmények az elmúlt hetekben rendkívül kedvezőtlenül alakultak, az AH-nál jóval nagyobb telekommunikációs cégek részvényeladásai hiúsultak meg, ami dollármilliárdokban mérhető. Ennek tudatában mire számítottak a tranzakció illetve a road-show kezdetén? Nem lett volna célszerűbb akkor elhalasztani az értékesítést?

– A kedvezőtlen piaci viszonyokat láttuk, a döntés azonban korábban, még a nyáron született. A road-show-ra mindenképpen szükség volt, hiszen a kedvezőtlen piaci körülmények között is szinte kötelező építeni a befektetői kapcsolatokat, és növelni a vállalat ismertségét. Annak ellenére, hogy a nagybefektetők nem voltak érdekeltek a távközlési részvényekben, a road-show több szempontból jól sikerült. Mindenhol be tudtuk mutatni, hogy az Antenna Hungária Rt. egy fejlődőképes, jól működő távközlési cég, és képesek vagyunk kihasználni a lehetőségeinket. Távközlési papírok vásárlásában jelenleg azonban nem érdekeltek azok a befektetők, akiknél jártunk; mindenki szabadulni akar a részvényektől. Mindezt csak tetézte a török és az orosz tőzsdei válság. Ennek komoly lélektani hatása van akkor, ha valaki a fejlődő piacon akar befektetni. A távközlési piaccal kapcsolatban mindenképpen meg kell említenem: tavasszal a befektetők irracionális módon vonzódtak a telekommunikációs papírokhoz. Olyan magas árakat raktak a részvényekre, ami nem volt indokolt. Most ennek az ellenkezőjét figyelhetjük meg: ebben a helyzetben került sor az AH-részvények meghirdetésére.

– Kiket kerestek meg a körút során?

– Erről nem adhatunk ki pontos információt. Fontos azonban megjegyeznem, hogy a nagy bankok alapkezelői, a biztosítótársaságok közül többen jelezték: készek arra, hogy egy megfelelő időszakban AH-részvényt vegyenek. Sajnos az elmúlt hetekben nemhogy vettek volna, inkább eladták a távközlési részvényeket, az érdeklődőknek pedig nem értékesíthettük a papírjainkat a felkínált áron.

– Lesz-e újból intézményi értékesítés, és ha igen, mikor?

– Az ÁPV Rt.-vel abban állapodtunk meg, hogy ha a feltételek jók lesznek jövőre, folytatjuk, amibe most belekezdtünk, hiszen kis költséggel végrehajtható egy sikeres tranzakció. Úgy gondolom, hogy az AH értéke magasabb, mint amit a piac jelenleg mutat. Akik hisznek abban, hogy hosszú távon elkötelezettek vagyunk a magasabb érték megtartásában, nem fordulnak el az AH-tól.

– A részvények értékesítése együtt járt volna egy 9,5 milliárd forintos tőkeemeléssel, amitől most elesett a cég. Okoz-e a sikertelen tranzakció likviditási problémákat?

– Az AH-nak a jövőbeni fejlesztései miatt szüksége lett volna a tőkeemelésre, ezzel együtt fontos elmondani: egyetlen komoly projektünket sem kell megváltoztatni, legfeljebb egy kicsit takarékosabban kell gazdálkodnunk az első fél évben. Az AH tovább-

László Géza

bra is hitelképes. A rendelkezésre álló kereteink 5–7 milliárd forint többlet bevonására nyújtanak lehetőséget. Ez a forrás az AH rendelkezésére áll. A nyáron esedékes beruházásokhoz – mint például a Vodafone öt százalékának megvásárlása a Magyar Postától – már valószínű, hogy szükség lesz a hiteleken kívüli többletforrásra, ezt azonban terveink szerint a tavasszal esedékes részvényeladásból vagy egy zárt körű tőkeemelésből elő lehet teremteni. Amennyiben ez nem történik meg, abban az esetben is lehetőségünk lesz további hitelek felvételére.

– Az elképzelések szerint mennyi pénzt fordítanának a jövő évi beruházásokra?

– A Vodafone-üzletre hétmilliárdot, egyéb távközlési fejlesztésekre ugyancsak hétmilliárdot, egymilliárdot költenénk a multimédia-projektekre, kétmilliárdot a műsorszórási és infrastrukturális beruházásokra. Összességében tehát tizenhétmilliárd a beruházási tervünk, ezt a lehetőségekhez képest kell majd megvalósítani. Fontos megjegyezni, hogy az AH-nak nem kell állami garanciával hitelt felvennie, a pénzintézetek bíznak a fizetési képességünkben.

– A Vivendi mint szakmai befektető korábban jelezte, hogy nem érdekelt ugyan a tőzsdei vásárlásban, ám kész lenne többségi részesedést szerezni az AH-ban. A cég részéről indokoltnak tartaná a többségi tulajdon eladását?

– Az elhalasztott intézményi értékesítés egyáltalán nem kudarc az AH számára, így nem kell abban gondolkodnunk, hogy változtassunk eredeti elképzeléseinken. Nagyon fontos az AH-nak ugyanakkor, hogy egy olyan szövetségi rendszerben dolgozzon, ahol a tulajdonosi kapcsolatokon vagy más szerződéseken keresztül egy irányba mozdulnak a vállalatok, mert csak így lehet felvenni a versenyt a legnagyobbakkal.

Az AH a partnereivel – így a Vivendivel az MVM Rt.-vel, a Vodafone-nal vagy a Portugal Telecommal – komoly szövetséget alkot Magyarországon, amely az elkövetkező években több nagy multival is felveszi a versenyt, hiszen fejlődése széles szolgáltatási bázison alapul, organikus természetű és költséghatékony.

Javuló közbiztonság

ISZTÉRIUMA

Az ördög kertjében

TÓTH ERNŐ festőművész Az ördög kertjében című kiállítása december 8-án, pénteken 19 órakor nyílik meg a Hyatt Galériában (Roosevelt tér 2.). A tárlatot Klacsmann Péter galériavezető és Pogány Gábor művészettörténész nyitja meg. Közreműködik Auth Magda, Holl Zsuzsa és Pogány Margit. (K. P.)

A másik táj

CSORBA GYŐZŐ hátrahagyott verseinek gyűjteményét és Méhes Károly A másik táj (Versek, 1996–2000.) című verseskönyvét mutatják be december 11-én, hétfőn 17 órakor az írószövetség Bajza utcai klubjában. A kötetek, amelyeket Bertók László és Szirtes Gábor ismertet, a pécsi Pannónia Könyvek sorozatban jelentek meg. Közreműködik Mécs Károly színművész. (S. A.)

Könyvekben az esztendő

A RÁDAY-GYŰJTEMÉNY Biblia-múzeumában (Ráday u. 28.) nyílik meg a Könyvekben az esztendő (Magyar Bibliatörténet) című tárlat december 8-án 17 órakor. Megnyitja Szabó András irodalomtörténész, közreműködik a Vagantes trió. (S. I.)

Makovecz-könyv és -kiállítás

A VELENCEI BIENNÁLÉ alkotásaiból válogatott kiállítást nyitják meg december 8-án délután 5 órakor a Szentendrei Építészgrafikai Galériában (1061 Budapest, Székely M. u. 8.). Ez alkalommal mutatják be Makovecz Imre Írások 2000–1990 című, legújabb könyvét, amelyet az Epl Kiadó jelentetett meg. A Kossuth- és Ybl-díjas mester a rendszerváltás óta eltelt tíz esztendőt méri föl az ez idő alatt született esszékben, cikkekben, naplórészletekben. (M. K.)

Felújítás alatt a Sándor-palota

Gyerekvár lesz a Szent György téren

A mindenkori miniszterelnök hivatalául szolgáló Sándor-palota jelenleg tető nélkül áll. A budai Várban található, romos épületet a második világháború után csupán provizorikusan állították helyre. Tavaly a kormány úgy döntött: a világörökség részét képező területen lévő palotát egészében fel kell újítani. Az ásatások végeztével, a dokumentumok begyűjtése után októberben kezdődtek el a Szent György téri műemlék rekonstrukciós munkálatai.

FARKAS TÍMEA

Palánkok, égbe nyúló daruk, vasrudak, állványok, belül pedig törmelék jelzi, hogy megkezdődtek a budai Sándor-palota bontási és helyreállítási munkálatai. A Szent György tér felújítására szánt keretből bruttó 2,5 milliárd forint áll rendelkezésre a világörökségi területen található műemléképület külső és belső rekonstrukciójára – mondta *Ács Tamás*, a kultusztárca gazdasági ügyekért felelős helyettes államtitkára tegnap a sajtó számára rendezett palotalátogatáson.

Egy tavalyi kormányhatározat értelmében a lehetőségekhez mérten – a rendelkezésre álló dokumentumok alapján – a palota eredeti állapotát kell helyreállítani. Az épület műszaki átadásának határideje 2002. március közepe, és csak az az évi választások után foglalható el a miniszterelnöki rezindencia – tájékoztatott Ács Tamás. Mint elmondta: a műemlék helyreállításáról szóló kormányhatározat értelmében nemcsak a miniszterelnöki dolgozószoba, valamint a közvetlenül mellette lévő legendás tükörterem újul meg, hanem a Szent György téri épületek, így a volt Honvéd Főparancsnokság, a Honvédelmi Minisztérium és a tér nyugati részén található üres terület is méltó külsőt és funkciót kap. A honvédelmi épületek egyikében a jelenlegi tervek alapján úgynevezett gyerekvár létesül, földszintjén pedig a várbeli településszerkezethez illő, fogadó jellegű helyet fognak kialakítani – tette hozzá *Cselovszki Zoltán*, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) elnöke. A közművelődési intézményként működő gyerekvár az ifjúság nevelésében játszik majd fontos szerepet.

Cselovszki Zoltán arról is beszámolt, hogy újfajta műemlékvédelmi szemlélet tükröződik a környék rehabilitációjában, ugyanis elsődleges cél nem a funkcionális, hanem az eredeti állapot megteremtése. Az épület funkcionális kialakítása a teljes helyreállítás után kezdődik meg. Az OMVH elnöke elmondta: a Várkert Bazár rekonstrukciójához rendelkezésre álló összeget magántőke bevonásával kívánják kiegészíteni, s az ezt célzó pályáztatás már zajlik.

A palota generálkivitelezője, a Középület-építő Rt. műszaki igazgatója, *Wéber László* úgy fogalmazott: a miniszterelnöki munkarezidencia födémét építik, a jövő héten pedig a tető ácsszerkezetének beállítása is elkezdődik. Az ásatások a középkori ferences kolostor ciszternájának kivételével már befejeződtek, az így keletkezett gödrök kavicsos feltöltése is most folyik. A néhány esztendeje feltárt ferences ciszterna azonban látható marad.

A palota bejárásakor elhangzott: a beruházó feladatai közé tartozik a palota belső tereinek, illetve bútorzatának megteremtése, napjainkra azonban egyetlen eredeti tárgy sem maradt fenn.

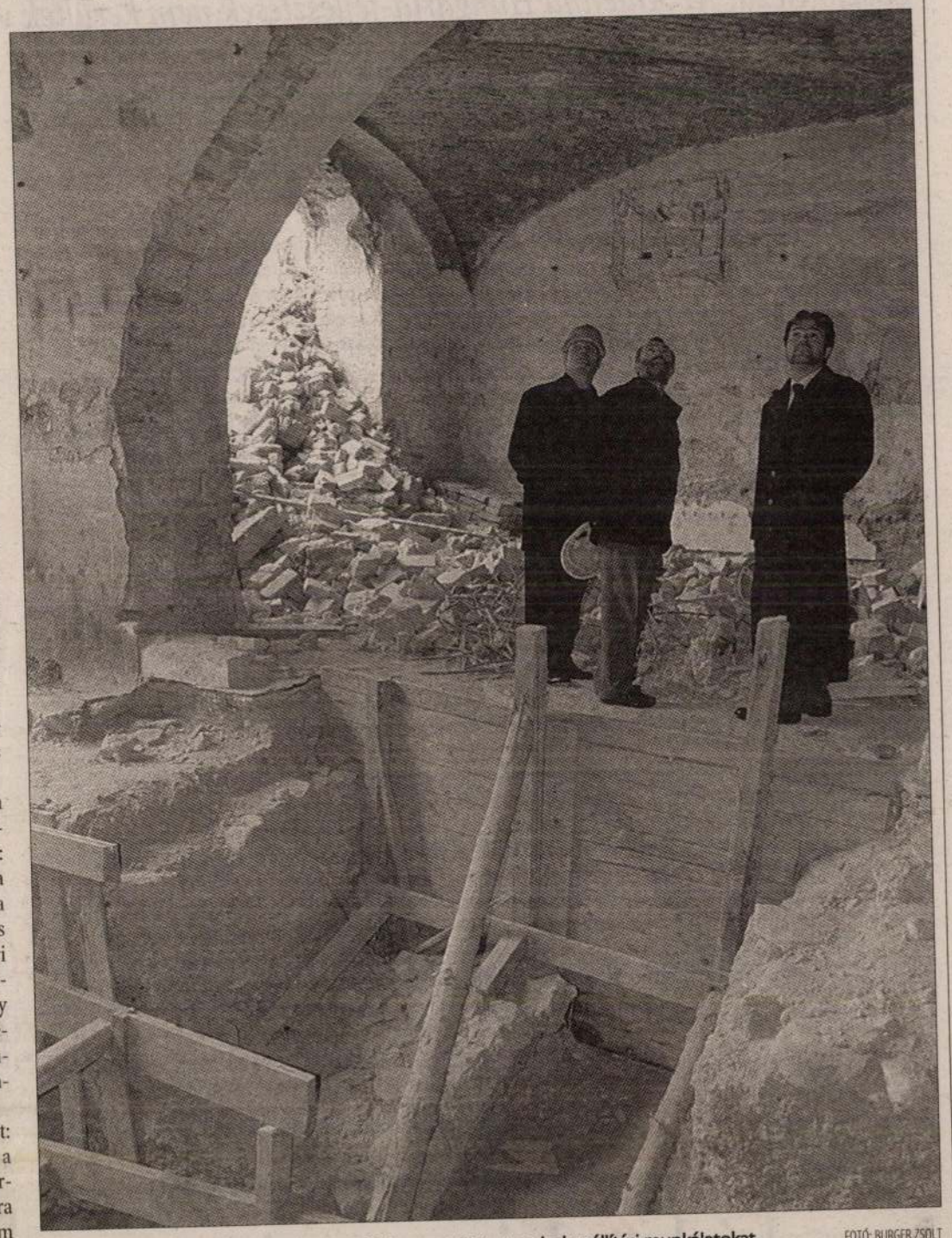

Cselovszki Zoltán, az OMVH elnöke (balról) is megtekintette a helyreállítási munkálatokat FOTÓ: BURGER ZSOLT

Cselovszki Zoltán

NÉPSZABADSÁG

BUDAPEST

2000. DECEMBER 6., SZERDA

Bíróságon az éves számlázás

Beperelte az új számlázásra való áttérés miatt a Budapesti Elektromos Művek (Elmű) Rt.-t az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület. Az OFE szerint, ha számukra kedvező ítélet születik, az Elműnek vissza kell térnie a havi leolvasáson alapuló számlázáshoz. Az egyesület annak megállapítását kéri a bíróságtól, hogy az Elmű az átállás során több ponton is megsértette a fogyasztói jogokat.

Baranovszky György, az OFE jogi képviselője a számtalan panasszal és a szolgáltatóval folytatott tárgyalások eredménytelenségével indokolta a beadványt. Álláspontjuk szerint a társaság elmulasztotta kezdeményezni az írásbeli szerződésmódosítást. Elfogadhatatlan az is, hogy az éves leolvasást választó fogyasztók havonta átlagos, becsült értéket fizetnek. A közüzemi társaságok ugyanis csak a teljesített szolgáltatás díját követelhetik, így csak akkor adhatnak ki számlát, ha az a tényleges fogyasztásmérő adatait tükrözi.

Az OFE álláspontja szerint a szolgáltató lehetőséget sem hagyott a megszokott számlázási gyakorlat megtartására. Ügyvezető elnöke, *Garai István* vitatja az Elmű adatait, miszerint a fogyasztók 96 százaléka elfogadta az új számlázást. Az egyesülethez érkezett panaszok ugyanis ennek épp az ellenkezőjét mutatják.

Az Elmű szóvivője, *Boross Norbert* viszont aláhúzta: jogszerűen jártak el, és az észrevételek alapján folyamatosan tökéletesítették az új rendszert. A társaság cáfolja, hogy bárkit is az átállásra kényszerítenének, ellenkezőleg, továbbra is biztosítják a választás lehetőségét. Sajnálatosnak tartják, hogy az OFE több olyan meghívásuknak sem tett eleget, amikor lehetősége lett volna részletesen is megismerni az új ügyfélszolgálati

Gyermekvár lesz a honvédpalotából

A következő kormányzati ciklus nyitányára készül el a miniszterelnökség várbeli otthona

A volt honvéd főparancsnokság lebombázott várbeli épületét a kormányzat gyermekkulturális intézménnyé szeretné átalakítani, hangzott el tegnap a felújítás alatt álló Sándor-palota bejárásán, amely a miniszterlenöki hivatalnak ad majd otthont.

A budavári Sándor-palotát még ebben a kormányzati ciklusban miniszterelnöki kabinetté alakítják. Október elején a tető és a födémek bontásával a Középület-építő Rt. munkásai megkezdték a palota rekonstrukcióját. Tegnap meglátogatta az építkezést *Cselovszky Zoltán,* a műemlékvédelem elnöke is, *Ács Tamás,* az NKÖM gazdasági helyettes államtitkára kíséretében. A bejáráson rögtönzött sajtótájékoztatót is tartottak, elmondták, hogy az épületre két és fél milliárd forintot költenek. Kívülről a legkorábbi, XIX. század eleji állapotának megfelelően állítják majd helyre, belül viszont a XX. század eleji tereket építik vissza, amikor az épület már miniszterelnöki hivatalként működött. A háborúban súlyosan megsérült az épület, a negyvenes-ötvenes években hevenyészve újították fel. Most centiméterre pontosan visszakerülnek oda a falak, ahol eredetileg voltak, régi színeikben festik és tapétázzák újra a termeket. Most az emelet födémszerkezetének betonozásánál tartanak, erre kerül majd az új, ragasztott fa ácsszerkezet és a tetőcserép, amely szintén korhű lesz. A tetővel jövő márciusra végeznek, ezután egy év marad a rendkívül igényes belső felújításra. A tervek szerint a palota 2002. március 15-re kapja vissza régi fényét, s ekkor, a következő kormányzati ciklus kezdetéig megnyitják a

A Sándor-palotába 2002-ben költözik be a miniszterelnökség FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

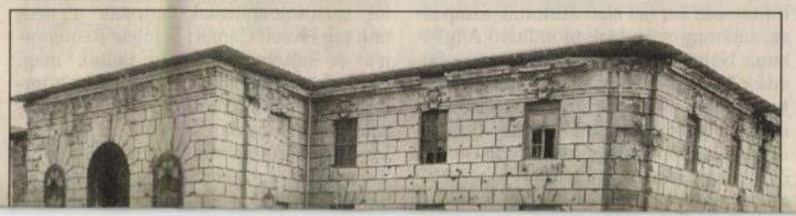

A Szent György tér és környéke a vár legnagyobb háborús sebe. A mostani helyreállításokat egy tavaly év végi kormányrendelet alapján végzik, amely szerint a Sándor-palotát és a közvetlenül mellette álló volt karmelita kolos-

Telt ház a színházi unió fesztiválján

A Royal Shakespeare Company-re voltak a legtöbben kíváncsiak

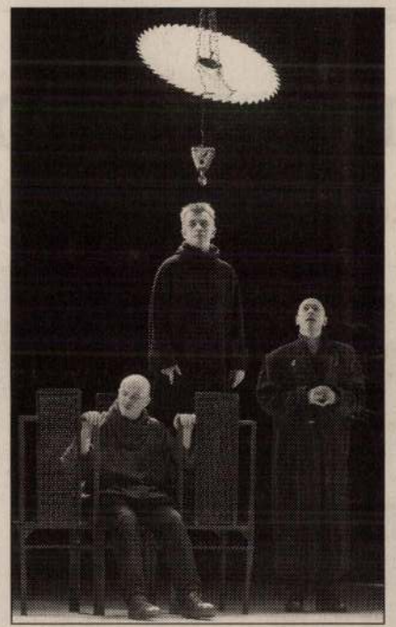

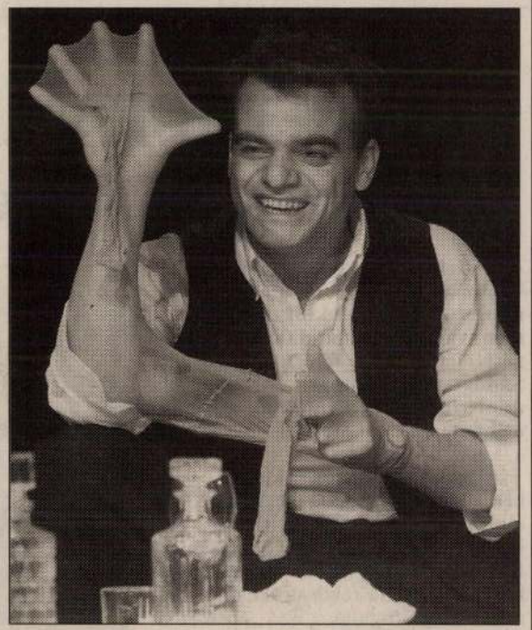

Emlékezetes előadások: A vihar, Hamlet, Hangok

FOTÓK: KOVÁCS BENCE

Kilenc országba kellett volna elutazni, hogy megnézhessük azokat az előadásokat, amelyeket novemberben az Európai Színházak Uniójának fesztiválján láthattunk – Budapesten. A legnagyobb sikere a holland Hangok, az izraeli Requiem és a litván Hamlet produkciónak volt. A közönség legjobban A vihart várta az angol Royal Shakespeare Companytól. Az első felmérések szerint a fesztivál látogatottsága száztíz százalék körül volt.

A Merlin fesztiválklubban terjedt a hír leginkább, mit érdemes megnézni az Európai Színházak Uniójának fesztiválján

Házhoz megy a Royal Shakespeare Company Angliában – mondta a sajtóbe-

Schaubühne társulata *Marius von Mayenburg* Paraziták című darabjával osztotta meg a közönséget. Többen a szakmából és a szakmán kívülről úgy vélték, kiválóak a színészek, a darab azonban nem nyerte el mindenki tetszését. A fiatal író Lángarc című művét néhány éve a Radnóti Színház is játszotta.

A közönséget erőteljesen „pártokra”

bizonyult a házigazda Katona József Színház két produkciója: a Közellenség és a sokszorosan díjazott Hóhérok hava. A vendégek egyetlen fogódzója az angol nyelvű szövegkönyv lehetett.

Az angolok produkcióját akarták látni a legtöbben – derült ki a fesztivál után készült első kimutatásból. Ide harminc százalékkal többen váltottak jegyet, mint

PALETTA

FOLTMUNKÁK – FOLTTECHNIKÁK címmel kiállítássorozat indul a Textilmúzeumban (III. kerület, Lajos utca 138.). A ma délelőtt tizenegy órakor nyitó Kézzel varrott textilek, tradicionális foltok című tárlat kísérőrendezvényeként a mostani és a jövő hét végén 10-től 16 óráig karácsonyi foltmunkákat árusítanak a múzeumban. A kiállítással egy időben kézműves-foglalkozások is lesznek.

ELSŐ KÖTETES SZERZŐK műveit ismerhetjük meg holnap délelőtt tizenegy órától a Fókusz Könyváruházban (VII. kerület, Rákóczi út 14.). Az erdélyi Lovász Krisztina Csillagok szöges ágyon című verseskötetét és a vajdasági Balassa Bálint Lángok című könyvét Tarján Tamás irodalomtörténész ismerteti. A bemutatón részt vesz Tatomirov Zsófia vajdasági iparművész, dr. Szabó Sándorné szociológus, dr. Pecze Ferenc akadémiai professzor, Lévai István fuvolaművész és László Ágnes, aki részleteket olvas fel a kötetekből.

A BACARDI SALSA VIVA nemzetközi táncversenyt második alkalommal rendezik meg péntek este fél héttől az Almássy Téri Szabadidő Központban (VII. kerület, Almássy tér 6.). A programok között szerepel club- és showsalsaverseny, latintánc-tanárok bemutatója, improvizációs verseny és tánccsoportok bemutatói.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban: Az ügynök halála (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:**

Tovább tart a belvárosi vihar

Az V. kerületi polgármester szabotálja a

rendszert. Az áramszolgáltató, ha szükséges, minden fogyasztójához eljuttatja a módosított szerződéstervezetet. Ám a közvélemény-kutatási adatok szerint az ügyfelek hetven százaléka ezt inkább zaklatásnak vélné.

K. A. I.–K. A. M.

közönség előtt.

A sajtótájékoztatón szóba került a többi Szent György téri épület felújítása is. A romos állapotban lévő volt Honvéd Főparancsnokságot, amelyet korábban digitális könyvtárként, majd pedig „hagyományok házaként” hasznosítottak volna, most Ács Tamás szerint a kormányzat „gyermekvárrá” szeretné alakítani, felújításának, átalakításának tervei már erre a koncepcióra készülnek.

Ez olyasféle közművelődési intézmény lenne, amely tükrözné a kormány

A főparancsnoksági épület a Dísz téren a gyerekeké lesz

FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

családról való gondolkodását. Három hónapon belül elkészül az új intézményre vonatkozó konkrét terv, s azután kiírhatják az építészeti tervpályázatot. Az előkészületi munkákat: a régészeti feltárást, a szükséges visszabontásokat és az állagmegóvó fedést már tavaly elvégezték. Az eredeti ütemezés alapján 2002-re ennek az épületnek is meg kellene újulnia. Szó esett a tér nyugati oldalán található ásatási területről is, ahol jelentős épületmaradványok kerültek elő. Ennek ideiglenes, átlátszó és esztétikus lefedéséről most egyeztetnek a régészek és az építészek.

Cs. L.

tort (a varszinnaz epuletet) 2002 tavaszáig a miniszterelnöki hivatal, illetve állami hivatalok számára alakítják át. A velük szemben lévő volt Honvéd Főparancsnokság épületét „a magyar kultúra céljait szolgáló közintézmény céljára” alakítják át a határozat szerint, 2001. december 31-ig. A tér nyugati oldalán található ásatási területen környezetrendezést ír elő a kormányhatározat. Beépítése csak 2002 után valósulhat meg.

Ismét látogatható a PIM

Szilágyi Katalin

A Petőfi Irodalmi Múzeum és Kortárs Irodalmi Központban (PIM) tartottak sajtótájékoztatót tegnap az intézmény újranyitása alkalmából, amelyen *Ratzky Rita*, a múzeum új igazgatója, *Praznovszky Mihály*, leköszönő igazgató és *E. Csorba Csilla* főigazgató-helyettes beszélt az építészeti munkálatokról, valamint a most nyíló hat új kiállításról.

Már 1996-ban elkészült az első dokumentum, amely az épület homlokzati felújítási tervét tartalmazta. 1997-ben indultak meg az első munkálatok, 1998-ban pedig a második ütem. A felújítást mindkét esetben ugyanaz a részvénytársaság végezte. A beruházás az előre meghatározott időre, a rendelkezésre álló pézügyi kereten belül maradva készült el. Mint Praznovszky Mihály elmondta, a rekonstrukció a magyar millennium építészeti programjának része volt, amely sikerével ily módon járult hozzá a nemzeti ünnepségsorozathoz. Az intézmény teljes egészében megújult. Kicserélődtek az épületgépészet berendezései, a gyengeáramú rendszerek, a biztonságvédelem, tűzvédelem, a vagyonvédelem eszközei, újak a raktárak, az irodák, a hangstúdió – sorolta a példákat a volt igazgató. Ratzky Rita hangsúlyozta, fontosnak tartja, hogy nyugodt munkát végezzenek, és minél többet mutassanak meg az embereknek. A fizikai tér ugyan kisebb lett, de ez még nem jelenti a szellemi hatókör beszűkülését – véli az új igazgató. Az újranyitással egy időben hat új, európai színvonalú kiállítás nyílik meg.

Újabb világörökségi helyszínünk Pécs

Védettek az ókeresztény sírhelyek

Folytatás az 1. oldalról >

Az ókeresztény temető és festett sírkamrái kivételes bizonyítékai annak a történelmi folytonosságnak, amely átfogja és egyben összeköti a Római Birodalom időszámításunk után IV. századi hanyatlásától a Frank Birodalom VII. századi hódításáig terjedő korszakot. A maradványok bizonyítékai annak a halottkultusznak is, amely az első évezred korai szakaszát jellemezte. Pécs elődjének, Sopianae városának közössége ugyanis egykori temetőjében jelentős számú sírépítményt hagyott örökül. A emlékegyüttes nagyságában és szellemiségében az Olaszországon kívüli nekropoliszok emlékanyagában a legjelentősebb. A jelölés sikerét többek között az hozta, hogy a pécsi ókori emlékegyüttes folyamatos helyreállítás, régészeti kutatás és használatba adás alatt áll – mondta *Németh Ferenc*, a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága titkárságának vezetője.

Mint ismeretes, az eredeti, azaz 1997-es elképzelések szerint Pécs belvárosának egészét jelölte a kormány, de az előzetes egyeztetések után a szakemberek inkább csak az egyedi emlékeket – a pályázatból a középkori és török maradványokat tehát kihagyva – terjesztették fel. A jelölés sikerében minden bizonnyal az is közrejátszott, hogy nemrégiben egyedi leletre bukkantak a Péter-Pál sírkamrában, ugyanis annak keleti oldalán egy nyolcszögletű kamra található.

Másik magyar vonatkozású ügyről is szó volt az Ausztráliában zajló ülésen. Az aggteleki karsztot és környezetét magába foglaló magyar–szlovák közös világörökségi területnek szintén most vált részévé a donsinai jégbarlang.

A maradványok bizonyítékai annak a halottkultusznak is, amely az első évezred korai szakaszát jellemezte

FOTÓ: VILÁGÖRÖKSÉGI FELTERJESZTÉSI ANYAG

Az UNESCO 1972-ben fogadta el az emberiség számára kiemelkedő értéket képviselő kulturális és természeti örökségek védelméről szóló nemzetközi egyezményt. Eddig több mint hatszáz természeti és kulturális örökség került a világörökségi listára. Magyarországról elsőként a budai Várnegyed és Hollókő, később az Aggteleki-barlang, majd az ezeréves pannonhalmi főapátság, tavaly pedig a Hortobágyi Nemzeti Park természeti és kulturális értékeivel gazdagodott a lista. A világörökségbe kerülés nemcsak eszmei értékét növeli a helyszíneknek, hanem egyúttal pályázati lehetőségek, illetve anyagi források vehetők igénybe a területek gondozására. Az sem elhanyagolható szempont – fejtette ki *Rockenbauer Zoltán* –, hogy egy-egy világörökségnek jelentős mértékben, mintegy húsz–harminc százalékkal nő az idegenforgalma. (Hollókőt – miután felkerült a listára – egy esztendő alatt százszor többen keresték fel, mint az azt megelőző években.)

A kultuszminiszter elmondta: *Járai Zsigmond* pénzügyminiszterrel a napokban állapodott meg abban, hogy az állam még az idén húszmillió forinttal támogatja a mecsekaljai sírkamrák és a környezetükben található középkori építmények rekonstrukciós munkálatait.

Cselovszki Zoltán, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke elmondta: december 12-én tartja következő ülését a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága. Ekkor születik döntés arról, hogy a jövőben mely területek kerüljenek rá arra a szándékjegyzékre, amelyről a világörökségi bizottság tentatív (felterjesztési) listájára tesznek javaslatot.

A rendkívüli sajtótájékoztatón elhangzott: az osztrákokkal közösen jelölt Fertő tónak és környékének jó esélye van arra, hogy a világörökség részévé váljon. A világörökség szervezete 2002 nyarán harmincadik, jubileumi ülését Budapesten tartja.

hird@magyarnemzet.hu

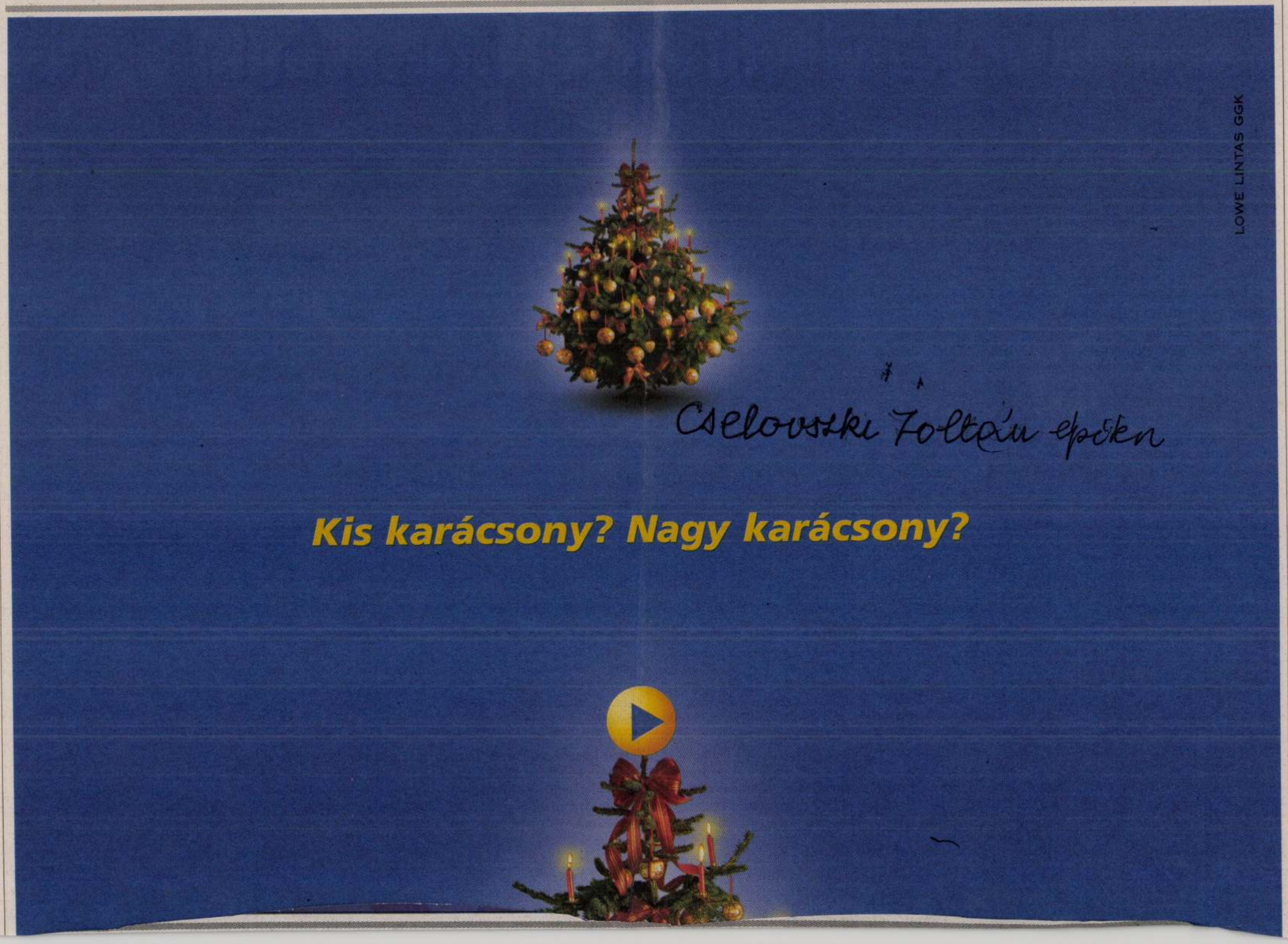
Cselovszki Zoltán épőkn
Kis karácsony? Nagy karácsony?
LOWE LINTAS GGK

…affia iskolát tart fönn utánpótlásának képzésére

…n lopják a gépkocsit

… Kelet-Európában verseny folyik egyfelől a gépkocsitolvajok, …ók és a rendőrség között. Az utóbbiak újabb és újabb eljárásokat eszelnek ki …az előbbiek hasonlóképpen módszereik megújításával válaszolnak. …npontból különösen leleményesek a lengyel autótolvajok.

…iac" Gliwicében. Az itt árusított gépkocsialkatrészek jelentős részét az autómaffia szerezte be Nyugaton A NEWS FELVÉTELE

tézkedések miatt nehezebb lett egész gépkocsikat Nyugatról Keletre vinni. A rablók ezért áttértek a „kibelezéses" módszerre. A kocsikat ellopják, biztonságos helyen szétszedik, s azután alkatrészként szállítják őket Lengyelországba, Ukrajnába vagy Oroszországba.

A nyugati országokban operáló kelet-európai gépkocsitolvaj-bandák a szervezettség igen magas fokán állnak. Különösen a lengyelek. Élükön főnök áll, aki kijelöli a tetthelyet és az akcióban részt vevő bandatagokat vagy ahogy ők nevezik, a „halakat". Ezek közül előbb a „futár" lát munkához. Kikémleli, hol áll megfelelő gépkocsi, megfigyeli annak tulajdonosát, és megállapítja, mikor hajtható végre legkönnyebben a rablás. Ezután lépnek működésbe a tulajdonképpeni rablók, akik az akciót végrehajtják, és a gépkocsit a kijelölt szétszerelőhelyre viszik. Ott már vár rájuk a „mechanikus", aki húsz perc alatt részekre bontja a járművet. Ezután következik a „karosszériás", vagyis az a szakember, aki az alkatrészeket a hatósági vizsgálat számára azonosíthatatlanná teszi. A „nyomdásznak" nevezett bandatag ezalatt már szorgosan gyártja a hamisított okmányokat és vételi számlákat, amelyekkel rendőri vagy határellenőrzés esetén az alkatrészek eredetét igazolni lehet. Majd újra a futár következik, aki az alkatrészeket Lengyelországba viszi, és ott átadja az orgazdának. Ennek a feladata azután az, hogy a rablott holmin különböző autójavító műhelyekben, gépkocsibontókban és hetipiacokon túladjon.

A lengyel autómaffia figyelme az utánpótlás-nevelésre is kiterjed. A News című osztrák magazin helyszerint Katowice közelében, egy autószerelő műhelyben e célból külön iskola működik. A műhely falán tábla lóg az ismert latin mondással: *„Non scholae sed vitae discimus"* (Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk.) A kék munkásruhát viselő tanár és középiskolás korú tanítványai egy 1998-as évjáratú BMW-t vesznek körül, lévén, hogy a héten ez a márka a tananyag. A fiúk azt tanulják, hogyan lehet felismerni, van-e riasztó a gépkocsiban, hogyan lehet a járművet egy percen belül feltörni és elindítani, legértékesebb alkatrészeit rövid idő alatt kiszerelni. A tanár tanácsokat ad arra vonatkozóan is, mi a teendő rendőri ellenőrzés vagy a határon való átkelés esetén. Az életnek tanít.

Clinton személyiségi jogot sértett

MTI-információ

Az illetékes amerikai bíróság szerint az amerikai elnök megsértette *Kathleen Willey* személyhez fűződő jogait, mikor közzétett több, a nőtől származó levelet, miután Willey azzal vádolta meg Bill Clintont, hogy szexuálisan zaklatta őt.

A bírói állásfoglalás értelmében Clinton vádolható a magánszféra megsértésével. A még hivatalban levő elnök ellen azonban reálisan aligha képzelhető el ilyen jellegű ügyben bírósági tárgyalás megindítása.

Kathleen Willey a korábbi években fehér házi önkéntesként tevékenykedett, és 1998-ban fogalmazta meg a Clinton elleni állítását. A Fehér Ház ezt követően nyilvánosságra hozott több, Willeytől származó levelet. Annak, hogy ez az ügy jóval túlélte a *Lewinsky*-szexbotrányt, az a jogi háttere, hogy a szemben álló felek nem tudnak egyetértésre jutni, hogy vajon a Fehér Házra – mint a közfigyelem homlokterében álló munkahelyre –, illetve az ott dolgozó közszereplőkre mennyiben, milyen mértékben vonatkozik a magánélet háborítatlanságához, a bizalmas tartalmú magánüzenetek titkosságának megőrzéséhez fűződő jogosultság.

Volt egyszer egy Jugoszlávia

Valljuk meg, sokan nehezen értettük meg a kilencvenes évek egyik legnagyobb tragédiája, a délszláv válság – nemegyszer valóban követhetetlen – fejleményeit. Ennek nem feltétlenül a tájékozatlanság az oka. Az ötvenes években semmit sem tudhattunk meg Jugoszláviáról, legfeljebb csak azt, hogy Tito a kapitalisták láncos kutyája, a kommunizmus egyik legnagyobb ellensége, akivel nagyon kell vigyázni...

NÉPSZAVA-információ

…tthon tehát évekig nem lehetett hi…les információkhoz jutni Jugo…láviáról. Az országgal a 90-es …ek elejéig igen keveset foglalko…ott a sajtó, általában csekély teret …entelt a jugoszláviai történéseknek.

Juhász József Volt egyszer egy …ugoszlávia című munkáját tehát …akár „műveltségpótló" könyvnek is nevezhetnénk. Az ismert történész minden részletre kiterjedő áttekintést nyújt az ország történelméről. Röviden az elmúlt évszázadok eseményeire is kitér. Művéből megtudhatjuk, hogy a jugoszlávizmus gyökerei egészen a XV–XVI. századig nyúlnak vissza, amikor egyes reneszánsz gondolkodók és protestáns prédikátorok már felismerték a délszláv népek nyelvi és etnikai rokonságát. A délszláv egység megteremtését célzó törekvések az 1860-as években éledtek újjá. Bár a pánszlávizmus eszméjével sok szlovén és szerb is rokonszenvezett, fő képviselői horvátok voltak, ezért a népcsoportnak a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság, a későbbi Jugoszlávia kialakulásában is nagy szerepe volt.

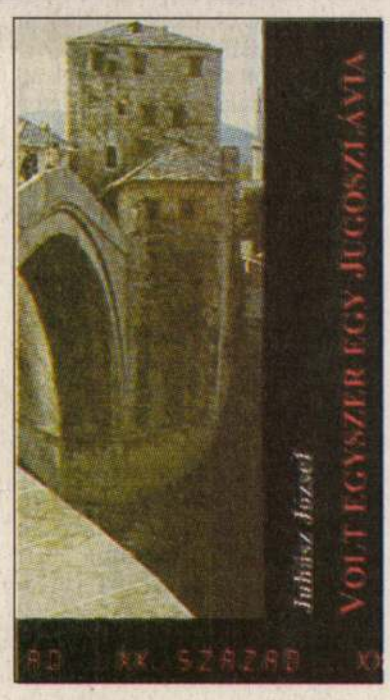

Nyilván a nagyhatalmak is tevékenyen hozzájárultak az új délszláv állam megalakulásához s fenntartásához, ám a felbomlás elsősorban a délszláv államok döntésén alapult.

Juhász József példamutató tárgyszerűséggel tárja fel a délszláv válság előtti és alatti eseményeket. Művében önálló fejezetet szentel a térségben élő, egyre fogyatkozó magyarok sorsának. A Volt egyszer egy Jugoszlávia ezért nemcsak tankönyvként használható kiválóan, hanem mindazoknak ajánlható, akik szeretnék átlátni az egykori Jugoszlávia területén zajló, egymásnak gyakran ellentmondó eseményeket.

HÍRESSÉGEK

Cicciolina meztelenkedett

Staller Ilona (azaz „Cicciolina"), az egykori pornósztár és olasz parlamenti képviselő nagy izgalmat váltott ki szabados fellépésével az izraeli televízió főműsoridejében. Az ötvenes éveiben járó, magyar származású szőkeség a múlt héten, egy ismert tv-show-ban mélyen kivágott ruhában táncolt és többször felfedte kebleit. Még Dudu Topasz műsorvezető lába közé is benyúlt. Ezt követően megütközött nézők tucatjai telefonáltak be a televízióba és tettek panaszt, amiért a fellépés „nem gyerekeknek való" volt. Jichák Herzog izraeli kabinettitkár haragos levelet intézett a televíziós szerkesztőséghez. „Nem találom a szavakat, hogy kifejezzem undoromat a show durva ízléstelensége miatt" – állt a levélben. Topasz hazugnak minősítve utasította vissza a tiltakozásokat, és azt mondta: akinek gondja van Cicciolina stílusával, annak nem kellett volna bekapcsolnia a televíziót.

Vége a világ leghosszabb házasságának

Nagy-Britanniában 77 év után véget ért a világon eddig a leghosszabb ideig tartott, korrekorder házasság. Mint a The Times jelentette, 97 esztendős korában meghalt az asszony, Violet Henn. Violet és Alfred házassága bekerült a Guinness Rekordok könyvébe. Az asszonyt – férjén kívül – hat lánya, 12 unokája és 18 dédunokája gyászolja. Arról nem szólt a dpa jelentése, hogy Alfred Henn hány éves és arról sem, hogy hányan próbálják megjavítani a 77 évnyi világcsúcsot.

A kormány állja a síremlék költségeit

A horvát költségvetés fogja kifizetni a tavaly meghalt Franjo Tudjman egykori elnök síremlékének árát, amely – átszámítva – mintegy 85 millió forintba kerül.

A napokban sajtónyilvánosságot kapott adatok szerint a zágrábi kormány január 17-én – mikor még nem lépett hivatalba az új kabinet – kötötte meg a szerződést a síremléket elkészítő céggel. A márványból készült síremlékre kerülő búcsúvers bevésésének munkadíját azonban a Tudjman család fogja állni – derült ki zágrábi lapjelentésből.

„Az ország történelme az épített örökségbe íródott”

Nyitottabb és engedékenyebb hatóságot ígér az új elnök

Több mint öt éven át a főváros Várostervezési és Városképvédelmi Bizottságának elnöke volt. Az 1959-ben született építészmérnököt idén február 22-én Rockenbauer Zoltán kultuszminiszter nevezte ki az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnökévé. Cselovszki Zoltán kész elképzelésekkel érkezett új hivatalába.

Bóka B. László NÉPSZAVA

– Mit csinált az első munkanapján?

– Február 22-én aláírandó dossziék tornyosultak előttem, mindenki mindenhová szeretett volna meghívni. A legfontosabb dolgok aláírása mellett állandóan elnöki értekezleteket tartottam, folyamatosan beszámoltattam a munkatársaimat a kiemelt millenniumi beruházásokról. A helyzetfelmérés még jelenleg is zajlik, arra vagyok kíváncsi, milyen kép rajzolódik ki, ha egymás mellé helyezem a kormányprogramot és a hivatal idei költségvetését. Két évvel ezelőtt, 1998-ban nagyszerű folyamatok indultak el, alapos tanulmányok születtek és ezek alapján megalapozott előterjesztések készültek. A paradigma marad, de magasabb sebességfokozatba kell kapcsolni. Erősen eredményorientált vezetési stílust kell bevezetnem, annak ellenére, hogy a műemlékvédelem soha nem volt sikerágazat. A polgári kormány úgy döntött, hogy a nemzeti örökség stratégiai terület, így az épített örökség 75 százalékkal megemelt forrásokkal rendelkezik az előző és a mostani költségvetésben is. A millenniumi beruházások szintén olyan alkalmak, amelyeket a szakmának ki kell használnia a műemlékek érdekében. El kell kezdeni olvasni azt a titkosírást, amellyel az ország történelme beleíródott az épített örökségbe. Tegyük élővé mindazt, amit eddig halott anyagként kezeltünk.

– Gondolom, már összefoglalta, melyek a legsürgetőbb feladatok.

– A legfontosabb a műemléki törvény módosítása. Ennek első tervezete már beiktatásom előtt elkészült. Lehetőséget kaptam arra, hogy kissé kitoljuk a Parlament elé kerülésének időpontját, így bekerülhetnek az általam javasolt változtatások is. Ha már egyszer nekilátunk, úgy kell sikerülnie, hogy többet ne kelljen hozzányúlni.

– Kétharmados többség szükséges a változtatáshoz?

– Nem, de a műemlékek kérdése olyan horderejű, hogy a változásoknak széles konszenzuson kell alapulniuk. Bízom benne, hogy nem alakul ki egy újabb politikai törésvonal a műemlékekkel kapcsolatban.

– Politikai törésvonalak mindig ott alakulnak ki, ahol sok pénz áll rendelkezésre, márpedig a hivatal legalább kilencmilliárd forintból gazdálkodhat.

– Sőt, közel tízmilliárd forintról van szó, ám ez rettentően kevés. Kétségtelen, hogy már elindult valamiféle növekedési folyamat, azt azonban tudomásul kell venni, hogy bár ez nem egy megtérülő ágazat, sok helyütt a világban mégis jelentősebb összegeket fordítanak rá.

– Egyszerűsödik-e majd a hivatal jelenleg meglehetősen bonyolult működése?

– A belső döntési folyamatokat egyszerűsíteni kell és át kell alakítani a hatósági és szakhatósági rendszert is. A mai helyzet a rendszerváltásra való szakmai reakcióból következett. Nyolc év óta a műemléki szakma az elsőfokú építési hatósági funkciót is ellátja. Ez akkor érthető válasz volt a tulajdonviszonyok megváltozására és a magántőke megjelenésére. A szándék jó volt ugyan, de rossz eszközhöz nyúltak. Ma már tudjuk, mennyire kevés a műemléki felügyelő, pedig ők dolgoznak az első vonalban, ők találkoznak a kérelmezővel, a befektetővel vagy az önkormányzattal. Futószalagon gyártják a hatósági határozatokat, túlterheltek és nincs idejük a valódi szakmai felügyelet ellátására. Minden érintettől, a minisztertől, a politikai államtitkártól megkaptam az elvi támogatást, hogy a hivatal visszatérjen szakhatósági szerepéhez.

Erősen eredményorientált vezetési stílust kell bevezetnem, annak ellenére, hogy a műemlékvédelem soha nem volt sikerágazat

– Némi feladat azért az önkormányzatokra is hárulna.

– Egyelőre nem kívánnak osztozni a felelősségben, holott arra lenne szükség, hogy sajátjuknak érezzék a műemlékeket is. Hajlamosak azt mondani: ez az Országos Műemlékvédelmi Hivatal dolga.

– Korábban azt mondta, ez nem egy megtérülő ágazat, ám ennek nem kellene feltétlenül így lennie, hiszen az országban egy sereg kastély és kúria áll romokban. Valamennyi értelmes hasznosításra vár.

– Az ingatlanpiac átalakulás alatt van, megjelent a hosszú távú befektetésekben gondolkodó tőke is. Ezt a műemlékvédelem előnyére fordíthatja, ha változtatunk az eddigi gyakorlaton. Eddig a befektetők készítettek megvalósítási tanulmányokat és tettek ajánlatokat. A műemlékvédelmi felügyelők így készen kapott anyagokat néztek át, amelynek általában elutasítás lett a vége. Azt mondták, inkább hozzá se nyúljanak, maradjon minden állami tulajdonban. Ez így tarthatatlan. Azt szeretném, ha nekünk lenne ajánlatunk a piac felé. Nem feltétlenül a hivatalnak, hanem a minisztériumnak vagy a Műemlékek Állami Gondnokságának. Nekünk az a dolgunk, hogy megvizsgáljuk és feldolgozzuk az épületet, meghatározzuk a betartandó szempontokat, megnézzünk, mi mindenre volna alkalmas, melyek a méltó hasznosítási formák, végül pedig kiajánljuk őket. Így a befektetők nem ütköznének korlátokba, mert az ajánlatok műemlék-engedélyezési szempontból is elő lennének készítve, ugyanakkor az ajánlatok kidolgozásának módjával hatékonyan biztosítani lehet a műemlék értékvédelmét.

Cselovszki Zoltán szerint egyszerűsíteni kell a döntési folyamatokat és az önkormányzatoknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk a műemlékekért GY. BALÁZS BÉLA FELVÉTELE

– Gyakran maga a műemlékes szakma sem nevezhető éppen egységesnek egy-egy konkrét ügyben.

– Nézze, itt építészek, művészettörténészek, régészek, restaurátorok dolgoznak együtt, és mind mást mondanak. Viták zajlanak az ortodoxok és az élő műemlékekben gondolkodók között. Az elvi viták szükségesek, nem szabad lezárni őket, de a konkrét esetekben nem lehet megvárni, melyik tábor kerekedik felül. Gyors döntéseket kell hozni. Az egyik kastély legyen szigorúan védett, kapjon helyet benne múzeum, tartsuk távol tőle a tőkét, de más esetekben legyünk nyitottabbak, engedékenyebbek. Ne ingatlanokat, kész projekteket adjunk el.

– Gyakori mondat a határozatokban, hogy műemléki szempontból nem engedélyezett.

– Éppen ezért túl általános is. Konkrétumokban kell beszélni. Mondjuk meg, milyen anyagból legyen a tető, milyen gépészeti átalakításokat engedélyezünk és milyeneket nem. Ehhez azonban előkutatások szükségesek.

– Hol vár önre a legkeményebb feladat?

– A kényszer-helyreállítások, kártérítések területén. Egy tiszti főorvos azonnal bezáratja az éttermet, ahol a legkisebb szabálytalanságot tapasztalja. Erre a fegyverre műemléki szempontból nekünk is szükségünk van, hogy kemények lehessünk. A nem engedélyköteles változtatásokhoz is szakhatósági szereplővé kell válnunk

– Mindez nem mond ellent a nyitásnak, amelyről eddig beszélt?

– Akkor lehetünk nyitottak, ha erősek vagyunk. Ha valaki visszaél ezzel a nyitottsággal, akkor hatásosan kell védekezni, ezért van szükség a kényszer-helyreállítási lehetőségre is.

– Mindez akkor is igaz, ha egy épület mondjuk nem kétszáz, hanem esetleg csak ötvenéves?

– Már most kérdés, hogy vajon melyek a XX. század műemlékei. Ezt a kérdést fel kell vetni, szakmai előkutatásokat, vitákat, konferenciákat kell rendezni. A miniszter úr számára éppen most készítek elő egy javaslatot a szecesszió-program beindításáról. Így módunk lenne megkóstolni a XX. századot. A program keretében olyan épületek kerülhetnének védettség alá, mint például a Zeneakadémia.

– Sokan meglepődtek, amikor kiderült, hogy például az Erzsébet téri autóbusz-pályaudvar épülete is védendő.

– Valóban, az is ipari műemlék. Ha figyelmesen járkálnak az épület tereiben, megfigyelhetik Bauhaust sugárzó nyitott térképzését és arányait, ha megnézik a nyílászárókat, a kiszolgálópultot, akkor rájönnek, hogy egy archetipikus modernista házról van szó. Ezt az épületet azonban nyitottan kell védeni. Érdemes arra, hogy a későbbiekben élő funkciója legyen, és ne úgy védjük, hogy senkit sem engedünk a közelébe sem.

– Mi történik akkor, ha egy multinacionális cég olyan épületet néz ki magának, amelyről első ránézésre úgy látszik, nem védendő, holott értékes, csak éppen nem százéves?

– Nehéz ügy. Éppen ilyen esetek miatt volna fontos, hogy az önkormányzatok saját területükön ne tekintsék fehér foltnak a műemlékeket. Ezek az épületek ugyanis a helyi közösségnek kell hogy fontosak legyenek. Együtt kell tehát működnünk a civil szervezetekkel. Milyen sokszor hallottam már, ha annyira fontos, miért nem hozzuk rendbe mi? Abban reménykedem, hogy a nagy multinacionális roham már lezajlott. Azt hiszem, például a szerencsére egyre szaporodó patinás kávéházakat már nem fenyegeti az a veszély, hogy gyorséttermet varázsoljanak belőlük. Most van éppen terítéken például, vajon mi történjék a valamikori Japán kávéházzal, amelyben ma az Írók könyvesboltja működik. Remélem, hogy a nagy nemzetközi cégek következő rohama már a minőségre is ügyelni fog.

– Létezik olyan nyilvántartás, amely nem az épületeket, hanem a bennük található védendő értékeket tartja számon?

– Elvileg minden műemlékhez tartozik egy ilyen lista, de nem tudom, hogy ez a nyilvántartás milyen állapotban van. Kulcskérdés a felülvizsgálata, kiegészítése, komputerizálása és közkinccsé tétele. Minden műemlékhez elengedhetetlenül szükséges az értékjegyzék, egy helyiségkönyv, amelyb minden pontosan fel van jegyezv Számon kell tartani, mi van a fala mögött, ha esetleg megbontják tudják, mire számíthatnak. Tudn kell azt is, mi minden volt az épü letben és azok hol találhatóak. Profi nyilvántartásra van szükség, amelybe bárki beletekinthet. Ez azonban nem kevés pénzbe kerül.

Cselovszki Zoltán építész

Megőrzés és hasznosítás

Megkezdte munkáját a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

N. Tóth

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) az Országos Műemlékvédelmi Hivatal és a Kulturális Örökség Igazgatósága jogutódjaként megkezdte munkáját – jelentette be *Baán László*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közigazgatási államtitkára tegnap, a KÖH feladatkörét, szerkezeti felépítését és programjait ismertető sajtótájékoztatón. Az új intézmény a régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól és a kulturális vak kiviteli engedélyezésének elfigsáról intézkedő miniszteri rait let alapján jött létre. A kultukonkminisztérium költségvetésémitbeszázmillió forinttal növelte zódjánakmogatását, és további ről készít forintot is meghaladó

A témával hozzá a műemlékrepet játszotédelemhez. A namutassuk a tások között Baán san elfogadotte a budai Sánmódszerei, valaeállítását, majd mi adókra, különisztérium által lemző, egyedi mzeti Örökség közötti ellentétszemélyek támo-

Ma Magyara. Ha valaki tehát sugárzású kerekarná felújíttatnézettsége messlé jó eséllyel páközszolgálati adólió forintos tám1, az m2 és a Dális tárcához. zettsége együttesévében a stákot ér el, addig apon született zettsége 30 százalrökségvédelmi zők körülbelül 40 célja a nemzeti a tv2 tudhatja rténelem során szolgálati és a yagi mivoltában tornák közötti ulturális örökség a kerekdal

A minisztérium tízmilliárd forintot meghaladó összeggel járul hozzá a műemlékvédelemhez FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

megfelelő védelmének, megőrzésének, fenntartásának, hasznosításának, tudományos kutatásának és feldolgozásának, valamint közkinccsé tételének egységes szemléletű szabályozása.

Célja továbbá az is, hogy egyszerűsítse, hatékonyabbá tegye a hatósági eljárásokat. Ennek érdekében a KÖH a műemlékvédelemmel, a régészeti örökség védelmével, illetve a műtárgyvédelemmel kapcsolatos hatósági, tudományos és más közszolgálati feladatok ellátására kilenc regionális irodáját nyitotta meg a az országban. Így valamennyi ügyfél lakóhelyén vagy annak közelében veheti igénybe a szolgáltatásokat, ezzel a bürokratikus utat lerövidítve, egyetlen eljárás kertében intézheti ügyeit.

Az intézmény ráadásul 2002 szeptemberétől online ügyintézést kíván bevezetni, az átlátható rendszer segítségével az ügyfelek a hálózaton keresztül követhetik az eljárás útját – mondta *Cselovszki Zoltán*, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke. A műemlékkel, műtárggyal rendelkező tulajdonosok számos ingyenes szolgáltatással élhetnek: betekinthetnek például a Műemlékek Állami Gondnoksága kezelésében lévő tizenhat kastély helyreállításának folyamatába, ingyenes tanácsadás alkalmával tájékozódhatnak a tulajdonukban lévő javak helyreállításáról, és a támogatások rendszeréről.

A hivatal tudományos tevékenységet is folytat a jövőben. Az ipari műemlékvédelem keretein belül a Millenáris parkhoz hasonló beruházásokkal új funkciót keres bizonyos épületeknek, lehetőséget adva kihasználatlan ipari létesítmények megújulására. A népi műemlékvédelem és a történelmi városok rekonstrukciója szintén napirenden lévő feladat, hiszen a népi építészeti alkotások, akárcsak Szeged belvárosa, Kőszeg, Sopron, Győr városmagja és a budai Vár ezeréves történelmünket megjelenítő kulturális emlékeink.

Gyermekvilág régen és ma

Katona Imre majdnem ötven évet töltött az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) folklór tanszékén tanárként. Nyugdíjas éveiben is friss memóriával adta tovább tárgyi tudását. Nem véletlen tehát, hogy rá emlékezve, halála után az első baráti és szakmai összejövetelt épp Imre napján és épp az ELTE folklór tanszékén tartották meg.

Szénási Zsófia

Barátai és kollégái előadásokkal, a Pont Kiadó jóvoltából megjelentetett Néprajz és gyermekvilág című könyvének bemutatójával, valamint könyveiből és személyes dokumentumaiból összeállított kicsiny kiállítással emlékeztek tudományos tevékenységére.

Katona Imre sokat foglalkozott a népdal- és népmeseszövegek vizsgálatával, több magyar népmesegyűjteményt tett közzé. *Voigt Vilmos*, a foklór tanszék vezetője szerint poétikai, stilisztikai kutatásai egyedülállóak az utóbbi évtizedek kutatásában. Kiváló egyetemi jegyzeteket is készített, ezeket használta későbbi egyetemi tankönyvei megírásához. Mert legfontosabb művei (a népköltészetről, a munka néprajzáról, a gyermekfolklórról) a budapesti és a debreceni egyetemen, tankönyv formában, kis példányszámban láttak napvilágot, ma alig hozzáférhetők. Köztük Az emberi élet első szakaszának néprajza címet viselő, a gyermek nevelődésével és társadalmi szerepével foglalkozó volt a Pont Kiadó könyvének az alapja. Katona Imre az újszülöttkortól az ifjúkorig tekinti át benne a gyermekek nevelődését. Egykori tanítványa, *Kriston Vízi József* előadásában kiemelte, hogy Katona készített első ízben útmutatót a mai gyermekfolklór kutatásához.

Az sem véletlen, hogy a gyermekvilágról szóló alapművét épp a gyermekirodalomnak és gyermekkultúrának elkötelezett Pont Kiadó jelentette meg. Mint a kiadó egyik vezetője, a nemrég Dérydíjat kapott *Szávai Géza* elmondta, újabb Katona Imre-könyv megjelentetésére készülnek, amelyben a néprajzkutató 1998-as politikai vicceit adnák közre *Zsigmond Vilmosnak* a Ceausescu-korszakból származó erdélyi viccgyűjteményével kiegészítve.

Katona Imre feltárásra és kiadásra váró hagyatékának legnagyobb része a Csongrád Megyei Levéltárba került, kis töredéke – így viccgyűjteménye – a budapesti egyetemre. Magánkönyvtárát a Szegedi Egyetem néprajzi tanszéke kapta meg. *Lábadi Károly* professzor gondozza a délvidéki anyagot. Fia jóváhagyásával így a teljes hagyaték szakmai körökben maradt. Feldolgozása és publikálása a következő nemzedékek felelőssége.

Legközelebb Katona Imre születésének nyolcvanadik évfordulóján, november 26-án tiszteleg előtte a szakma, amikor a Magyar Néprajzi Társaság folklór szakosztálya emlékülést rendez a Néprajzi Múzeumban.

Mai televízió- és rádióműsor

A rádió- és a televízió-műsorok részletesen és ajánlóval a szerdánként megjelenő, színes, 32 oldalas **MŰSORÚJSÁG** című mellékletünkben olvashatók.

m1: **5.45** Agrárvilág **6.00** Ma reggel **8.30** Topmodell **9.05** Naprakész magazin **11.05** Derült égből egy család **12.00** Híradó délben **13.00** Hrvatska kronika **13.30** Ecranul nostru **14.05** Trópusi hőség **15.00** Magyarország 2001 **15.30** Iskola utca **16.30** Unitárius templomok **17.00** A gazdaság kulcsai **17.30** Egérfogó **18.00** Híradó hatkor **18.15** Esti mese **18.35** Szerelem a Hohenstein-kastélyban **19.30** Híradó este **19.53** Sporthírek **20.05** Kisfilmek a nagyvilágból **21.30** Te vagy a legjobb! **22.00** Híradó este **22.05** Aktuális **22.25** Téma **22.45** Fehér György-sorozat **0.45** Kárpáti krónika **0.50** Világhíradó

m2: **5.45** Agrárvilág **6.00** Ma reggel **8.30** Millenniumi mesék **9.00** Közvetítés a parlament üléséről **13.00** Híradó délben **14.00** Évgyűrűk **14.25** Ablak **15.20** Nekem ne lenne hazám? **15.35** MMM **16.05** Naprakész magazin **18.00** TS: Kazincbarcika–Szabolcs Gabona férfi röplabdamérkőzés **19.35** Esti mese **19.50** Téma **20.10** Híradó este **20.30** Sporthírek **20.40** Századfordító magyarok **21.35** Örömkölyök **23.10** Záróra **0.10** Éjszakai telefon **1.45** Éjszakai választék

DUNA TV: **5.30** Indul a nap **8.40** Gazdakör **9.05** A Bodrog **10.05** A nyaraló **11.25** Verbunkok a Kárpát-medencében **11.30** Magyar történelmi arcképcsarnok **11.50** Híradó **12.05** Vándorbot **12.35** A szellem órája **13.15** Beavatás **13.30** Heuréka! Megtaláltam! **14.00** A mi XX. századunk **14.55** Katedra nélkül: Nyelvőrző **15.10** Magyar történelmi arcképcsarnok **15.25** Olvasólámpa **16.00** Klipzóna **16.15** Ágnes Cecília **16.40** Mai kézművesek **16.55** Ötórai zene **17.00** Kalendárium **17.50** Hej, hej, helyes beszéd! **18.00** Hírek. Váltó **18.10** Dzsungeldili **18.35** Mese **19.00** Híradó, sport **19.30** Tér-Erő – Térség és társadalom **20.00** Dunasport **21.45** Híradó, sport **22.00** A vízszegény ország **22.40** Klub.dunatv.hu **23.10** Verdi-gála I. **23.50** Hírek. Vers

tv2: **5.50** Jó reggelt, Magyarország! **9.00** Délelőtt a tv2-vel **12.00** Moll Flanders szerelmei **14.40** Jó barátok **15.10** Szélivagok **16.05** Sebzett szívek **16.35**

Bűnösök vagyunk?

Üzleti titkot sértettünk – mert megírtuk a(z i)gazságot

MTI

Fegyverkereskedelmi ügyletről szóló cikkek nyomán üzleti titok megsértésében mondta ki bűnösnek kedden kihirdetett elsőfokú, nem jogerős ítéletében a Pesti Központi Kerületi Bíróság (PKKB) a tavaly megszűnt Napi Magyarország című napilap főszerkesztőjét és két újságíróját. A vádlottakat 150, 80, illetve 60 ezer forintos pénzbüntetéssel sújtotta a bíróság.

Az ítélet alapjául szolgáló vádindítvány szerint a napilap újságírói ismeretlen személytől tudomást szereztek egy Bulgáriába irányuló aknavetőüzletről, és 2000. január 27-én, majd február 5-én cikket írtak róla, illetve részleteket közöltek az exportengedélyezés kapcsán keletkezett iratból anélkül, hogy az ehhez szükséges külön engedéllyel rendelkeztek volna. A két cikk következtében a bolgár partner elállt a további üzlettől, és a magyar cégnek mintegy tízmillió forintos vagyoni hátránya keletkezett.

A védelem szerint nem történt bűncselekmény, a megvádolt újságírók pedig azzal érveltek: a közérdek is azt kívánta, hogy az ügylet nyilvánosságot kapjon. A vádlottak fellebbeztek a PKKB ítélete ellen, így a büntetőper a Fővárosi Bíróságon folytatódik.

A Napi Magyarország volt főszerkesztője, *D. Horváth Gábor* azzal kommentálta az ítéletet: az ügyészség szerepzavarba kerül, amikor újságot szerkeszt ahelyett, hogy hivatalból vizsgálatot indítana a nyilvánosságra került kétes ügyletek kapcsán. – Az pedig különösen sajnálatos, hogy az ügyészség álláspontját első fokon a bíróság is magáévá tette – jegyezte meg a büntetőperben elmarasztalt főszerkesztő.

A keddi tárgyaláson kiderült, hogy a haditechnikai termékek kereskedelmével foglalkozó, időközben felszámolt Technika Külkereskedelmi Vállalat egyik munkatársaként mutatkozott be az a büntetőeljárás során ismeretlenül maradt férfi, aki a Bulgáriába irányuló fegyverexportról információkat, illetve dokumentumokat adott át a kedden elítélt újságíróknak. A cikkekben érintett magyar cég egyik vezetőjének a keddi tárgyaláson tett tanúvallomása szerint a vitatott írások azt sugalmazták, hogy a fegyverek Bulgáriából harmadik országba kerülhetnek. Erre hivatkozással a bolgár partner azonnal elállt a tervezett ügyletektől, és az üzleti titok megsértése így vezetett a magyar cégnél vagyoni hátrányhoz.

A tárgyaláson az egyik megvádolt újságíró kifejtette, a cikk célja az volt, hogy ráirányítsa a figyelmet arra: az ügylet nyomán Magyarország kedvezőtlen színben tűnhet fel a nemzetközi kapcsolatokban. A inkriminált cikkek az illetékes minisztérium egyik tanúként meghallgatott munkatársa szerint negatívan mutatták be a fegyverexporttal kapcsolatos magyar engedélyezési eljárást, és alkalmasak arra, hogy rontsák az ország nemzetközi megítélését. A cég egyik tanúként meghallgatott vezetője a büntetőeljárás megindulásához vezető feljelentést részben azzal magyarázta, úgy érezték, a cég haditechnikai engedélye került veszélybe, továbbá az állampolgári kötelesség is azt diktálta, hogy feljelentést tegyenek. Az elmarasztalt újságírók egyébként a vitatott cikkek készítése során megkérdezték a magyar cég két vezetőjét és az illetékes minisztérium munkatársát, akik nem az üzleti titok miatt, hanem a fegyverkereskedelemre vonatkozó tájékoztatásról szóló kormányrendeletre hivatkozással hárították el az érdemi válaszadást.

Az ügylettel egyébként utóbb több újság és a tévé is foglalkozott, többnyire a Napi Magyarország két cikke alapján.

Drakula-park épül Segesvárnál

Több mint harmincmillió dollárba kerül és háromezer embernek ad munkát a tervek szerint a Segesvár mellett 2003-ra felépülő Drakula-park Romániában. A 130 hektáros vámpírváros az idegenforgalmi miniszter szerint nem annyira horrorpark, mint inkább családi szórakoztatóközpont lesz.

G. Juhász Judit

A román turisztikai miniszter, Dan Matei Agathon szerint a Drakula-park az évezredelő legnagyobb idegenforgalmi projektje. Sőt a miniszter ide akarja költözteni a Segesváron évente megrendezett középkori művészeti fesztivált. Jövő szeptemberben a parki színházban lesz a Drakula című opera bemutatója, amelyre több hollywoodi híresség várnak – írja az Evenimentul Zilei.

A park hat kilométerre a segesvári vártól, 130 hektáron terül majd el. A szakemberek a világ 120 szórakoztatóközpontját tanulmányozták, tizenegyet közülük a miniszter is meglátogatott.

A terv szerint lesz egy kastély katakombákkal, kínzóeszközökkel, sőt egy vampirológiai intézet is, amelyben könyvtár, videotéka segíti a látogatókat az információszerzésben. A területen csak gyalogosan vagy hintón lehet majd közlekedni. Szálláshelyként villákat, panziókat és apartmanokat, kempinget terveznek, de lesz egy középkori stílusban épült luxusvár is. Régi vonat is közlekedik majd, de elektromos motorral, hogy ne

...fizikailag szétszórva helyezkednek el.

Az 1994-ben indított Magyar Elektronikus Könyvtár (www.mek.iif.hu) célja éppen az, hogy „emberi erővel" összeinternetes keresőrendszerek elérési c... e-it is; továbbá virtuális kiállításokat rendez tudományos és irodalmi témákban, és online tájékoztató szolgálatot tart fenn.

J. B. Sz.

Hozzáférhető védettségi listák

Megszervezik az egységes örökségvédelmi igazgatást

Szimbolikus jelentőséggel bír az a tény, hogy az Országgyűlés a millennium évében, ugyanazon a napon fogadta el a státustörvényt és a kulturális örökségvédelmi törvényt, amely egységesen kezeli a régészetet, a műemlék- és a műtárgyvédelmet – jelentette ki a törvény végrehajtási rendeleteit bemutató keddi sajtótájékoztatón *Sasvári Szilárd,* az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke.

Cselovszki Zoltán

Cselovszki Zoltán, a törvény értelmében október 8-án létrehozott – a korábbi műemlékvédelmi hivatalt és a Kulturális Örökség Igazgatóságát egyesítő – Kulturális Örökség Hivatalának (KÖH) frissen kinevezett elnöke elmondta: jövő júniusig tart az egységes örökségvédelmi igazgatás megszervezése. A már közreadott rendeletek mellett további (például a védetté nyilvánítást és a nyilvántartást szabályozó) jogszabályokról is tárgyalnak. *Baán László* kulturális államtitkár kijelentette: a költségvetés 200 millió forinttal segíti a hivatal átalakulását.

Az új hivatalban öt igazgatóságot szerveztek. A korábbi gyakorlattól eltérően a szaktanácsadói szereppel bíró felügyelet mostantól elválik a hatósági, közigazgatási munkát végző hivataltól. A társadalmi kapcsolatok igazgatóságának elsősorban azt a szerepet szánják, hogy segítsen civil mozgalommá bővíteni az örökségvédelem ügyét.

A KÖH kilenc regionális irodájában várja a műemlékekkel, régészeti feltárásokkal, műtárgykivitellel kapcsolatos ügyeiket intéző állampolgárokat. A sajtótájékoztatón elhangzott: 2002 szeptemberére be akarják vezetni az on-line ügyintézést. Három éven belül létre kívánják hozni a mindenki számára hozzáférhető integrált örökségvédelmi nyilvántartást. A tervek értelmében bárki információt kaphat tehát a védett épületekről és műtárgyakról. A törvény által életre hívott „elővédettségi listára" fölkerülő mintegy ezer ingatlan lajstromát körülbelül egy hónap múlva hozzák nyilvánosságra.

N. K. J.

Mostohán bánnak a nőpolitikával

Nincs cselekvési program – Új elnököt neveztek ki a Nőképviseleti Tanács élére

A Nőképviseleti Tanács nem látta el feladatát – Pongrácz Tiborné demográfus, a testület elnöke ezzel indokolta lapunknak, hogy lemondott posztjáról. Utódjául Bartos Évát, a Magyar Polgári Nőfórum Egyesület vezetőjét nevezték ki. A jelek szerint Magyarországon kevés valósult meg a nemzetközi nőpolitikai ajánlásokból. A szociális tárca nőképviseleti titkárságának vezetője nem ért egyet a megállapítással.

Az ENSZ 1979-ben fogadta el a „nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről" szóló CEDAW-egyezményt, amelyhez Magyarország 1982-ben csatlakozott. Hazánk ezzel vállalta, hogy négyévente jelentést tesz közzé a nők helyzetéről. Az egyezmény végrehajtásának ellenőrzésére nemzetközi bizottság jött létre, amely időről időre értékeli az országok beszámolóit, ajánlásokat fogalmaz meg. A parlament tavaly ősszel hagyta jóvá az egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvét, így lehetővé vált, hogy a magyar nők – amennyiben idehaza nem találtak jogorvoslatot – a bizottsághoz forduljanak panaszukkal.

Az egyezmény és a kiegészítő jegyzőkönyv elfogadása nem jelenti azt, hogy Magyarország eleget tett az ENSZ elvárásainak. Az eddig megfogalmazott nemzetközi ajánlások nagy része – a lapunk által megkérdezett szakértők véleménye szerint – nem teljesült se az előző, se a mostani kormányzat idején.

Az ENSZ már 1988-ban szorgalmazta, hogy az állam hozzon létre olyan kormányzati intézményt, amely a nemek egyenjogúságával foglalkozik, női cselekvési programot dolgoz ki. A Munkaügyi Minisztérium keretében 1996-ban alakult meg a nőpolitikai – később egyenlő esélyek titkárságának nevezett – főosztály, rá egy évvel pedig a kormány elfogadta a régóta szorgalmazott női cselekvési programot. Mindebből kevés valósult meg, legfőbb érdeme, hogy egyáltalán létezett.

Az 1998-as kormányváltás után megszűnt a munkaügyi tárca, létrejött a Szociális és Családügyi Minisztérium. Az egyenlő esélyek titkárságát nőképviseleti titkárságra keresztelték át. Női cselekvési program, stratégia viszont egyelőre nincs. A társadalmi párbeszéd fórumaként a kormány megalakította ugyan a Nőképviseleti Tanácsot, de a testület működőképességéről sokat elárul, hogy annak vezetője – *Pongrácz Tiborné* demográfus, a KSH Népességtudományi Intézetének munkatársa – idén augusztusban lemondott posztjáról. Indoklásul annyit közölt lapunkkal, hogy a tanács nem látta el feladatát. Utódjául nemrégiben *Bartos Évát,* a Magyar Polgári Nőfórum Egyesület vezetőjét, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár sajtófőnökét nevezték ki.

Az ENSZ-bizottság 1994-ben egyebek között hangsúlyozta: meg kell teremteni a feltételeit annak, hogy a nők erőszaktól mentes életet élhessenek. Kifejezetten Magyarországnak címzett észrevétel volt 1996-ban, hogy az anyaszerep hangsúlyozása mellett kevés szó esik a nők közéleti szerepéről. A bizottság – szintén 1996-ban – a magyar kormány feladatává írta elő, hogy támogassa a női civil szervezetek hálózatának létrehozását. Az ajánlások között olvasható 1997-ben az a felhívás, amely szerint a döntéshozatalban nagyobb teret kell engedni a nőknek, és nem pusztán a jogszabályokban, a valóságban is teljes politikai, gazdasági egyenlőséget kell biztosítani számukra.

Magyarország legutóbbi, tavaly márciusban készült nőpolitikai jelentése elsősorban szociális és családügyi intézkedésekről számol be, de kevés jelét mutatja annak, hogy a kormányzat a nők esélyegyenlősége érdekében is komoly lépéseket kíván tenni.

Zöldyné Szita Erzsébet, a szociális tárca nőképviseleti titkárságának vezetője nem ért egyet a megállapítással. Kérdésünkre hangsúlyozta, hogy a minisztérium számos nemzetközi programban vesz részt, a diszkrimináció megszüntetésére képzéseket indított munkaügyi bíráknak és felügyelőknek, női segélyvonalat működtet, egy jogászokból álló bizottság az erőszakellenes törvény koncepcióján dolgozik. A tárca továbbá kiállításokat és konferenciákat szervezett, kiadványokat jelentetett meg. A Nőképviseleti Tanácsban a minisztériumi és független szakértők mellett a civil szervezetek képviselői is helyet kapnak. Ez pedig – tette hozzá Zöldyné – egész Európában egyedülálló.

Czene Gábor

A Szonda Ipsos közvélemény-kutatása a kalocsai menekülttáborról

A Bács-Kiskun megyében, illetve a Paks és Kalocsa környékén élők többsége ellenzi a kalocsai menekülttábor létrehozását – derül ki a Szonda Ipsos közvélemény-kutatásából. A megkérdezettek zöme legfeljebb magyar nemzetiségű menekülteket fogadna be, afgánoknak, araboknak csak minden negyedik válaszoló nyújtana menedéket.

Többek között egy esetleges menekülthullám várható fogadtatásáról, valamint a Kalocsán megnyitott menekülttábor megítéléséről készített telefonos közvélemény-kutatást a Bács-Kiskun megyében, illetve a Paks harminc kilométeres körzetében élők körében a Szonda Ipsos. Az idegenekről kialakult képet valószínűleg jelentősen befolyásolja, hogy október második felében a megkérdezettek fele jelezte azt, hogy fél egy Magyarország ellen irányuló terrortámadástól.

Minden ötödik ember szerint senkit nem szabadna befogadni, minden tizedik azonban mindenkinek menedéket nyújtana. A férfiak és a diplomások valamelyest megengedőbbek, míg a fiatalabbak a „legválogatósabbak": 77 százalékuk szerint a menekültek között szelektálni kellene. Pakson és a város környékén élők csaknem negyede mond nemet az idegenek befogadására.

Éles különbség mutatkozik a különböző területekről érkező menekültek megítélésében: a magyar származásúakat a válaszadók csaknem kilencven százaléka támogatná, a szomszédos országok területéről érkező nem magyarokat azonban már csak 40 százalékuk. Ennél valamivel elutasítóbbak az afrikaiakkal szemben, míg az ázsiai menekülteket a megkérdezetteknek 31, az afgánokat viszont már csak 26 százaléka látná szívesen Magyarországon. A kutatók az arabokkal kapcsolatban ennél is nagyobb ellenérzéseket tapasztaltak: a megkérdezettek háromnegyede szerint őket nem lehetne az országba beengedni. Az afgánokat és az arabokat elutasító attitűd még a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében is meglehetősen erős: őket a diplomások kétharmada sem látná szívesen Magyarországon. Egyébként Paks környékén az idegenek „népszerűségi indexe" néhány százalékponttal még ezeknél az értékeknél is alacsonyabb.

A kalocsai menekülttábor létrehozását a megyében élők 55, a Paks környékiek 61 százaléka elutasítja, míg a támogatók aránya csupán 32, illetve 26 százalékos. A diplomások és a fiatalok e kérdés kapcsán is toleránsabbnak bizonyultak. A tábort ellenzők legfontosabb érve az atomerőmű közelsége, de többen hivatkoztak a menekültek szűrésének nehézségeire, a jelenlétükből fakadó esetleges kockázati tényezőkre, a terrorizmus veszélyeire, a munkanélküliségre, valamint arra is, hogy Kalocsa belvárosa alkalmatlan helyszín.

A kormány ellenszolgáltatást ajánlott fel, ha Kalocsa befogadja a menekülteket. A válaszoknak azonban mintegy tíz százaléka utal arra, hogy az embereket nem lehet „megvásárolni". Az emberek sokkal inkább a biztonságra, a felvilágosításra, a kalocsaiak beleszólási lehetőségének megteremtésére helyezték a hangsúlyt, mint anyagi ellenszolgáltatásra. Mindezek tükrében nem meglepő, hogy a többség – a megyében 53, Paks környékén 62 százalék – egyetértett a kalocsai városvezetők elutasító álláspontjával, és csupán 24, illetve 20 százalék tartotta helytelennek az önkormányzati vezetők magatartását.

L. K.

A Szonda Ipsos a Belügyminisztérium megrendelésére október 20–21-én folytatott telefonos közvélemény-kutatást a Bács-Kiskun megyében, valamint a Paks harminc kilométeres körzetében – Kalocsa kilenc kilométerre van Paks tól – élő lakosság körében. A megyében ötszáz, Pakson és környékén háromszáz, 18. életévét betöltött személyt kérdeztek meg. A minta a térségben élőket nem, életkor és iskolai végzettség szerint reprezentálja.

AKIKET PAKSON ÉS KÖRNYÉKÉN SZÍVESEN FOGADNÁNAK

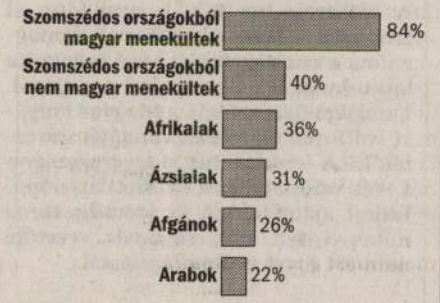

Forrás: Szonda Ipsos

NÉPSZABADSÁG-grafika

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Megérkezett az Apostoli Szentszék jóváhagyása az úgynevezett vegyes házasságok új, ökumenikus liturgiai rendjének magyarországi bevezetéséhez – közölte a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa keddi tisztújító közgyűlésén *Görög Tibor* főtitkár. Az erről szóló ajánlást a tervek szerint december 3-án írják alá a magyarországi katolikus, református és evangélikus egyház vezetői. Az egyezmény lehetővé teszi, hogy a különböző vallású menyasszony és vőlegény házasságkötésekor mindkét egyház lelkésze jelen legyen, és az esketés a három keresztény nagyegyház által elfogadott közös liturgia szerint történjék.

Az *MTI* értesülése szerint az új vegyes házassági rendről szóló kiadvány összesen hat liturgia leírását tartalmazza, attól függően, hogy a három egyház közül melyik kettőről van szó, és melyikük templomában tartják a szertartást. Az új házasságkötési liturgia annak a keresztény közösségnek a szertartását követi, amelynek templomában tartják az esketést, s a liturgiát az adott egyház lelkipásztora vezeti. Protestáns templomban történő házasságkötés esetén a katolikus félnek felmentést kell kérnie az úgynevezett kánoni forma alól. A református templomban tartott esküvőn – amennyiben az egyik házasulandó katolikus – a protestáns szertartáshoz képest új elemként jelenik meg a gyűrűváltás, amely a katolikus liturgia része. A közös szertartás a tervek szerint december 3-án, az ajánlás aláírásával egyidejűleg lép hatályba.

A közgyűlés újabb három évre *Márkus Mihály* református püspököt választotta az ökumenikus tanács elnökévé.

koztatott kedden az Országos [illegible] szolgáltatási Tanács (OIT) sajtófőnöke. *Baranyó György* szerint az idén júliusban meghirdetett kollégiumvezetői állásokra olyan határozatlan időre kinevezett bírák pályázhattak, akiknek legalább tízéves bírói, vagy jogi szakvizsgához kötött munkakörben eltöltött – ezen belül legalább öt év bírói – gyakorlata van. A pályázatokat az OIT bírálja el. *(MTI)*

Megbüntetett tévécsatornák

A műsorszolgáltatás nem megfelelő színvonala miatt a TV 2-re 12 millió forintos, az RTL Klubra ötmillió forintos kötbért szabott ki a médiahatóság. Az ORTT a két kereskedelmi csatorna féléves beszámolójának tárgyalásakor döntött a szankcióról. A testület nem fogadta el a TV 2 beszámolóját, amely egyebek között a közszolgálati vállalások teljesítéséről ad számot. Értesülésünk szerint a hatóság több mint ötven olyan filmet nem tekintett közszolgálatinak, amelyet a kereskedelmi adó annak számolt el. *Pintér Dezső,* a TV 2 elnöke érdekes fejleménynek nevezte, hogy a csatornával szembeni vizsgálatról egy napilapból kellett tudomást szereznie. *(H. Z.)*

Perbe fogta az NBH a Telnetet

A Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) polgári pert indított a Telnet Magyarország Rt. ellen, amiért a cég nem törölte az ingyenes tárhelyszolgáltatást nyújtó Extra rendszeréről azt a szöveget, amely rövid ideig a hivatal nyitólapján is szerepelt. Az NBH honlapját október elsején törte fel egy „Pistikéék" aláírású hacker. Az oldalon a terrortámadás után egy globalizációellenes szöveg volt látható, fölötte pedig a hivatal épületének képe. *(stop.hu)*

NETCENZÚRA IRÁNBAN Az iráni állami távközlési monopólium szigorú szabályokhoz kötötte az internet használatát. A szolgáltatóknak előírták, hogy blokkoljanak több oldalt, és akadályozzák meg, hogy 18 év alattiak hozzáférhessenek a világhálóhoz. A Iran Telecommunications Company az erkölcstelennek minősített, illetve az állam biztonságát fenyegető tartalmakat, például ellenzéki szervezetek oldalait tiltatta le. Az a szolgáltató, amely nem követi az előírásokat, elveszíti működési engedélyét, és vezetői a vádlottak padjára kerülhetnek.

SZUPERCSENDES ATOMTENGERALATTJÁRÓ Oroszország megkezdte egy új, szupercsendes, atommeghajtású harci tengeralattjáró tesztelését. Vlagyimir Kurojedov, az orosz hadiflotta parancsnoka az Interfaxnak elmondta, hogy megkezdődött a Szeverodvinszk-osztályú új tengeralattjáró tengeri próbaútja. A parancsnok szerint még a NATO is elismeri, hogy ez a hajó legtöbb paraméterével legyőzi a legújabb nyugati tengeralattjárókat, beleértve a zajszintet is. A hadrendbe állításához azonban további pénzügyi forrásokra van szüksége a flottának – Oroszország nagyszabású hidegháborús atommeghajtású tengeralattjáró-programja gyakorlatilag leállt a kilencvenes években, és számos hajó építését nem tudták befejezni.

OVINET BÉCSBEN Az osztrák főváros három óvodájában – kísérleti jelleggel – kifejezetten a kiskorúaknak szánt számítógépeken dolgozhatnak a gyerekek. A PC-ken speciálisan nekik írt szoftver fut, a gép doboza strapabíró, a billentyűzet pedig víz- és ütésálló – jelentette a Compress. A „Jól bánok az egérrel" elnevezésű program keretében egyre több óvodában igyekeznek meghonosítani a számítógépet, a pedagógusokkal pedig megismertetik azokat a módszereket, amelyekkel a gépet a gyerekek számára is kezelhetővé lehet tenni. Grete Laska, Bécs alpolgármestere szerint a PC-kkel való ismerkedést nem lehet elég korán kezdeni, a gyerekek már egészen fiatal korban érdeklődést mutatnak a számítógép iránt, ezért mind több császárvárosi oviban ülhetnek majd monitor elé a gyerekek.

W@P NAVIGÁTOR Automatikus helymeghatározó szolgáltatással bővül a Pannon GSM „digitális idegenvezetője", a W@P Navigátor: a szolgáltatás a felhasználó tartózkodási helyéhez legközelebb eső közhasznú intézményekhez, bankautomatákhoz, szórakozóhelyekhez és számtalan egyéb objektumhoz ad útbaigazítást. A Navigátor a GSM-hálózat cellái alapján működik, vagyis felismeri, hogy a WAP-hívás melyik adókörzetből érkezett. Szemben a műholdas navigációs berendezésekkel a W@P Navigátor nem alkalmas a felhasználó méteres pontosságú bemérésére, a helymeghatározás pontossága az adott cella méretétől függ, és legfeljebb néhány száz méteres szórású tájolást biztosít. A rendszer egyetlen, ki nem küszöbölhető hiányossága, hogy a cellák nem vesznek tudomást a földrajzi akadályokról: a Navigátor például a Duna túlpartján található gyógyszertárhoz, étteremhez vagy postához irányíthatja a mobilost. A szolgáltatás pillanatnyilag Budapestre és vonzáskörzetére korlátozódik.

KÉZERNYŐHIBA! A KAPCSOLÓ ARGUMENTUMA ÉRVÉNYTELEN Hamarosan tapintás útján is érzékelhetők lesznek a virtuális terek: kézzel tapintható kijelzők kifejlesztésén dolgoznak a bochumi Ruhr egyetem, a Fraunhofer Intézet szilikátkutató laboratóriuma, a mainzi mikrotechnikai intézet és a regensburgi műszaki főiskola kutatói. Az áprilisban indult három- éves programot a német állam 3,5 millió márkával támogatja. A fejlesztés alatt álló kézernyő egy ultrahangszenzor segítségével méri fel a valós tárgy szilárdsági eloszlását. Az így nyert adatok azonnal továbbíthatók a sík felületű kijelzőre, amelynek felületét olyan „intelligens anyagok" alkotják, amelyek képesek elektromos vagy mágneses mezők hatására megváltoztatni a sűrűségüket. A két milliméteres felbontású kijelző mintegy száz, külön-külön vezérelhető cellából áll, így a szó szoros értelmében tapinthatóvá válik rajta a megjelenített tárgy sűrűségeloszlása.

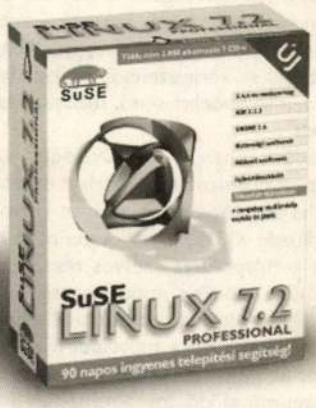

MAGYAR PINGVIN A népszerű, nyílt forráskódú operációs rendszer, a Linux német fejlesztésű SuSE disztribúciójának magyar képviselete (www.suselinux.hu) piacra dobta a SuSE Linux 7.2 magyar kiadását, melyet munkaállomásokra és szerverekre egyaránt ajánlanak. A dobozban hét CD található, melyeken a több mint 2000 alkalmazás és forráskódjuk mellett számos kereskedelmi alkalmazás próbaverziója is fellelhető. Öt könyv több mint ezer oldalon keresztül tárgyalja a telepítés, a beállítások, a főbb alkalmazások, a hálózati beállítások témáit, valamint referenciaként szolgál. A grafikus alkalmazások nagy része magyar nyelven szól a felhasználóhoz, de egyénileg természetesen alkalmazásszinten is meghatározhatók különböző nyelvek, akár egyszerre több is. A 90 napos ingyenes telepítési segítség magyarul válaszol a regisztrált felhasználóknak, melyet e-mailben, faxon, weben keresztül vagy telefonon lehet igénybe venni. A SuSE Linux 7.2 magyar kiadásának javasolt bruttó végfelhasználói ára 19 900 Ft, kapható a SuSE hivatalos disztribútorainál és viszonteladóinál.

EGY HÉT

MORZE

INDEXMAIL Az Index megújult ingyenes levelezőrendszerének háttérprogramja a Prímposta, a Prím Online ingyenes levelezőrendszere lett. A kényelmes kezelhetőséget a spamszűrési lehetőségek, a nagyszámú domainnév-kínálat, a Morpholgic támogatásával nyújtott többnyelvű helyesírás-ellenőrzés és az ékezetmentesítési funkció biztosítja. A szolgáltatás az indexmail.index.hu címen érhető el.

OROSZLÁNSZÍV Japán miniszterelnöke, Junichiro Koizumi „Oroszlánszív" címmel e-mail hírlevelet indított, melyre az első szám megjelenéséig egymillióan iratkoztak fel. A hírlevél szerkesztője szerint elképzelhető, hogy igénylik a rekord bejegyzését a Guinness Rekordok könyvébe. A rendkívül népszerű miniszterelnök híveit legjobban vezetőjük magánélete érdekli.

TIBETI MOBIL A Motorola Lhasában, 3700 méterrel a tengerszint felett megnyitotta Tibet első mobiltelefon-üzletét. A vezető mobiltelefongyártók már korábban megvetették lábukat a kínai metropoliszokban, és most a vidék felé terjeszkednek – az állami mobiltelefon-hivatal vezetője szerint a gyéren lakott fennsík nehezen megközelíthető területei predesztinálják Tibetet a mobilhálózat alkalmazására.

TRAFFIPAX HELYETT GPS Egy amerikai autókölcsönző a szokásos díjon felül három sebességtúllépésért 450 dollár büntetést is kiszámlázott egy műholdas helyzetmeghatározóval (GPS) felszerelt jármű bérlőjének. Az ügyfél beperelte a kölcsönzőt, de csak akkor számíthat sikerre, ha a kölcsönző nem vette fel az üzleti feltételek közé a GPS által bizonyított veszélyes vezetés miatti büntetés lehetőségét.

GAMEBOY ADVANCE A japán Nintendo pénteken kezdi értékesíteni Európában a GameBoy Advance hordozható videojátékot. Az 1989-ben megjelent játék legújabb modellje eléri a televízióra köthető videojátékok minőségét: az LCD-képernyő 32 ezer színt képes megjeleníteni. Az előző modellből világszerte több mint 100 millió példány kelt el.

Cselovszki Lelkes újítás

Kultúrpolitikai viták

Megy-e előrébb?

TÁN, HOGY LEGYEN MIT MEGEMÉSZTENIÜK NYÁRON A KORMÁNYZATHOZ KÉPEST MÁSKÉPP GONDOLKOZÓ KULTÚRNAPSZÁMOSOKNAK, AZ OKTATÁSI ÉS A KULTURÁLIS TÁRCA AZ UTÓBBI HETEKBEN ÖLES LÉPÉSEKET TETT AZ IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTALAKÍTÁSA FELÉ.

Fotók: Narancs

Akad, aki újra kultúrharcot emleget. Nevezhetjük bárminek, tény, hogy egyik ügy éri a másikat, és az embernek – legalábbis annak, aki ezt a lapot írja – nincs az az érzése, hogy igen, tiszta sor, ezt kellett, jól tették, igazuk van, csak így tovább. A Nemzeti Színházat már emlegetni is fárasztó, de aligha létezik látványosabb jelképe a kormányzat mentalitásának: legyalulni, ami előttünk volt, s ellenérveket és nekünk nem tetsző szabályokat félretolva mindenképp valami mást csinálni. A színháziak megosztása közben a legnagyobb pofon az építészeknek jutott. Aztán a filmesek kaptak ultimátumot a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától (NKÖM) a filmszemle finanszírozása, a mozgóképtörvény megalkotása és a filmgyártás anyagi hátterének megerősítése tárgyában. Utóbb szintén az NKÖM dobott kesztyűt a közművelődési szakmának a Magyar Művelődési Intézet (MMI) új vezetője kinevezésekor, és gyártott le egy lényeges elemeiben vitatott törvényt a kulturális örökség védelméről. A legfrissebb maflást az Oktatási Minisztérium (OM) osztotta ki a könyvtárosoknak és a műszaki értelmiségnek azzal, hogy az Országos Műszaki Információs Központot és Könyvtárt (OMIKK) beolvasztja a Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetem (BMGE) könyvtárába.

A kulturális alaptörvényt hosszú előkészítés után, 1997-ben fogadta el a parlament (*Magyar Narancs, 1997. december 11.*). Mivel az SZDSZ-es művelődési és közoktatási tárcának nem sikerült külön szaktörvényt szülnie a kulturális élet egyes területeinek, ebben a jogszabályban hozták össze, amit lehetett. A kulturális javak védelméről, a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényt az ellenzéki fideszesek elutasították. Nem meglepő, hogy mai megnyilatkozásaikkal, döntéseikkel és jogalkotásukkal hozzáláttak egyes elemeinek átgyúrásához, lebontásához.

Közművelődés

Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter június elején tiltakozó levelet kapott: a Budapesti Népművelők Egyesülete, a Magyar Népművelők Egyesülete, a Megyei és Regionális Művelődési Központok Országos Szövetsége, a Kulturális Központok Országos Szövetsége és a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete (KKDSZ) képviselői azt követelték, vonja vissza a városi művelődési központok elleni, „frontális" támadási szándékát, és vonja vissza Beke Pál kinevezését a Magyar Művelődési Intézet élére. Az ilyen sistergő papírok jobbára közvetlen eredmény nélkül landolnak egy dossziéban, hatásuk legfeljebb annyi, hogy az őket küldő szervezetek tagsága, illetve néhány sajtótermék közönsége felé deklarálják álláspontjukat, és demonstrálják: aláíróik mindent elkövetnek, amit lehet.

Rockenbauer májusban, a Budapesti Közgazdaság-tudományi és Államigazgatási Egyetemen, az Info Rádió *Tárcatükör* című szeánszán beszélt arról, hogy míg a kistelepüléseken, kisvárosokban továbbra is szerepük van a művelődési központoknak, dolgoznak is ezek revitalizációján, addig szerinte a nagyobb városok (és logikusan: a fővárosi kerületek) művelődési központjai elvesztették funkciójukat, s ha nem lehet átalakítani (mondjuk konferenciaközponttá), akkor be kéne zárni őket. E funkcióváltás végrehajtására csak a következő ciklusban lesz idő, de az irány adott.

Van, ahol már léptek is. Debrecen fideszes polgármester vezette önkormányzata bezárta a Kölcsey Ferenc Művelődési Központot. Győrben, ahol a polgármestert az MSZP adja, a fideszes alpolgármester javaslatára egy közhasznú társaságnak (ráadásul nem közművelődési, hanem oktatási kht.-nak) adták át a Petőfi Művelődési Központot. Szolnok megye fideszes vezetése megszüntette, pontosabban más intézményekkel összevonta a megyei Közművelődési Szolgáltató Intézetet. Vas megye fideszes vezetése politikai színezetű csatározás során kétharmadára nyeste a városi MSZP-s képviselő igazgatta szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ költségvetését. E külön elemzést érdemlő változtatásoknak elvileg akár értelme is lehetett, ám a tiltakozó levél szerint ezen intézmények (nemcsak az említett városokban, hanem országszerte) „a magyar közművelődés legnagyobb teljesítményeit hozó, látogatók millióit fogadó, az alkotó-művelődő közösségek többségét működtető, nélkülözhetetlen közintézmények, amelyek fokozott támogatása lenne elvárható a magyar kulturális minisztertől és környezetétől, szakmailag indokolatlan, a közérdeket sértő, méltatlan támadásuk helyett".

Vadász János, a közművelődési színtereket és az ott dolgozók munkahelyét is védő és a kulturális alaptörvényért a Horn-kormányzattal megküzdő KKDSZ elnöke szerint mindez a Fidesz-kultúrpolitika szerves része: „a parádék kultúráját" építik a mindennapok kultúrája helyett. A nagyobb városok kulturális kínálata valóban többet jelent a művelődési központoknál, mégis az ilyen városi intézményekben működik a hazai művelődő, továbbképző és hobbiközösségek 70 százaléka. A művelődési központok ál-

tal évente fogadott 50 millió főből 30 millió a városiakba tér be. „Anyagi, szociális vagy települési helyzettől függetlenül, mindenki által igénybe vehető közművelődési közszolgáltatásra van szükség – mondja Vadász János, aki Rockenbauer elődje, Hámori József számára előterjesztést írt a kistelepülési művházak felélesztését szolgáló programra, és Hámori leváltásáig tagja volt a rendelkezésre álló 100, majd 200 millió forint több mint tízszeresét igénylő pályázatokat elbíráló bizottságnak is. – Semmiféle vagy-vagy politizálásnak nincs helye."

A kulturális alaptörvény financiális biztonságot hozott a közművelődési színtér számára: közművelődési feladataik ellátásához normatív állami hozzájárulásban részesültek az önkormányzatok. Az állami költségvetés 1997-es 0,4 százalékáról 1998-ra 0,8 százalék*ra* nőtt a kulturális alapellátásra fordítható összeg, és ennek ettől kezdve évente 20 százalék*kal* kellett volna emelkednie. A 2000-es költségvetésben azonban csak 8 százalék volt a növekmény, a 2001–2002-es költségvetési törvény pedig törölte a kulturális alaptörvényből a növekedést automatizmussá tevő passzust, s e két évre 8 és 6 százalék alatti növekményt határozott meg. Az tehát, hogy Rockenbauer Zoltán a városi művelődési házak funkcióváltásáról beszélt, egyrészt a kormányzat e területet érintő költségvetési politikáját tükrözi, másrészt összecseng azzal, hogy Beke Pálnak adta a Magyar Művelődési Intézet igazgatói székét.

Központ

A Makovecz Imrére, sőt „makovecziánus építészekre" hivatkozó, s az MMI feladatai közül a hangsúlyt a közösségfejlesztésre helyező pályázatának részét képező szakmai önéletrajzában a „nyitott ház" mozgalom motorjaként ismert Beke Pál jóval pozitívabb hangon ír a kistelepülések faluházairól és a városrészenként felépítendő kis klubházakról, mint a városok nagy művelődési központjairól, melyeket a „kivagyiság és nagyot akarás emlékművei"-ként jellemez. E különbségtétel éppúgy passzol a miniszter Közgázon kifejtett nézeteihez, mint az, hogy pályázata szerint Beke Pál „intézeti profiltisztításként" üdvözli, hogy a Hagyományok Háza megalakításával a minisztérium egy „meghatározott és markáns területet" kiszakított a Magyar Művelődési Intézetből: a néptánc és a népzene csúcsintézményének szánt Hagyományok Háza a kormányzat reprezentatív beruházásainak egyike lesz a Nemzeti Színház és a leendő Modern Művészeti Múzeum szomszédságában. Megpendíti, talán nem szükséges az MMI-n belül foglalkozni nemzetiségi, etnikai, határon kívüli ügyekkel, s az az elképzelése is rímel a közművelődés kht.-sítését favorizáló kultúrpolitikai divatra (aminek elindításában benne volt az állami, önkormányzati irányítás leépítését és a piacosítást pártoló SZDSZ is), hogy az MMI bizonyos területein dolgozó munkatársai fizetéses állás helyett számlaadóként, úgymond „civil keretben", „közhasznúsági szerződést" kötve folytassák tevékenységüket. Sokan azért ellenzik a kht.-k térnyerését,

mert ez a vállalkozási forma bevételérdekelt, ami kizárja a közösséget szolgáló terekből a közművelődés több területét (szociokulturális segítőmunka, közösségfejlesztés).

Kritikusai a Beke Pál által szorgalmazott radikális átalakításban az MMI leépítésének szándékát látják: ha a közművelődés vezető, országos intézménye lefelé megy, akkor hátországát vesztvén, veszélybe kerülhet maga az ügy, amivel foglalkozni hivatott. A bírálóbizottságba meghívott közművelődési szakértők, az intézet közalkalmazotti tanácsa és a szakszervezet képviselői Beke pályázatát három közül harmadiknak rangsorolták. Első helyre Földiák Andrásét tették, aki öt évig vezette az MMI-t, s addigi munkája folytatásaként az intézet egészének megőrzését, egységes, bizonyos irányokban (képzés, kiadványok, menedzsment, PR) pedig határozott fejlesztését ígérte. Az NKÖM sajtóközleménye szerint a miniszter a (bíráló-) „bizottság véleményének figyelembevételével hozta meg döntését", ám a figyelembevétel az újbeszéd értelmében figyelembe nem vételt jelent – hacsak nem arra gondoltak, hogy négy minisztériumi tisztségviselő is ült a bizottságban, akik történetesen épp a végül befutó jelöltet támogatták. Rockenbauer Zoltán persze emiatt is kapott levelet Vadász Jánostól. A KKDSZ elnöke e döntés visszavonására és új, „valóban szakértői" bizottság felállítására szólítja fel a 150/1992-es kormányrendelet alapján: a bizottságba delegált miniszteri hivatalvezető, államtitkári hivatalvezető és helyettes államtitkár nem közművelődési szakember, „nincsenek rajta az

országos szakmai szakértői jegyzéken, azaz illetéktelenek".

Az eddig is az MMI egyik vezetőjeként dolgozó Beke Pál egyébként megismételt pályázaton győzött, az elsőn nem indult, akkor csak két jelentkező akadt, s a miniszter több közül akart választani. A mindkét alkalommal pályázó Földiák András feltehetően ott ronthatta el, hogy az MMI igazgatója és mellesleg a fővárosi közgyűlés fideszes képviselője, a kulturális bizottság alelnöke lévén szólni merészelt a Hagyományok Háza létrehozása ellen. Őszintén elismeri a Hagyományok Háza vezetésével megbízott Kelemen László munkásságát, aki elindította a Fonó *Utolsó óra* című népzenementő sorozatát, de nem tartotta helyesnek, hogy az MMI hagyományápoló tevékenysége rovására hoznak létre új intézményt. Azóta – hangsúlyozza: más okból – lemondott a képviselőségről. Exigazgatóként hozzáláthat régi terve, egy internetre is szánt művelődési enciklopédia összeállításához és *A kultúra kis krónikája* című könyve kibővítéséhez.

Közkönyvtár

Noha Beke Pál integráló személyiségként jellemzi magát pályázatában, jócskán benne volt a közművelődési szakma évtizedes vitáiban. Egyes kérdésekben neki lehet igaza, más kérdésekben másoknak. Kinevezése nem is elsősorban e nézeteltérések miatt zűrös, hanem mert a szakmai közvéleményt reprezentáló vélemény ellenében történt.

Éppúgy, ahogy talán utolsó oktatási miniszteri döntésével Pokorni Zoltán ment szembe a szakmai közvéleménnyel. „Az Informatikai és Könyvtári Szövetség, valamint a Magyar Könyvtárosok Egyesülete egyetért az OM műszaki és természettudományos, kutatás-fejlesztést érintő számos szakmapolitikai elképzelésével, új szolgáltatások (közöttük a Hallgatói Információs Központ) létrehozására irányuló terveivel. Az ország műszaki értelmiségének információval történő ellátása szempontjából ugyanakkor ellenzi az OMIKK »A« változatban tervezett egybeolvasztását a BMGE könyvtárával. Ez a megoldás nem szolgálja a mai és a jövőbeli felhasználók érdekeit, drága és számos elemében átgondolatlan. Gyors bevezetése és megvalósítása hamarosan csak a döntéshozók szakmai kompetenciahiányát teszi majd láthatóvá – a helyeselhető szakmapolitikai célok dacára" – írták nyilatkozatukban a levélben megnevezett szervezetek Pokorninak még a döntés előtt. És jött a menetrendszerű KKDSZ-levél is: „Ön nincs döntési helyzetben az OMIKK sorsát illetően. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 4. §-a ugyanis döntés előtti érdekegyeztetést ír elő Önnek. Ha e nélkül dönt, akkor döntése érvénytelenné és végrehajthatatlanná válik."

Azóta megszületett a döntés, formális érdekegyeztetés nélkül, az A változatban. A Magyar Nemzetben közzétett OM-álláspont szerint ezt alátámasztotta „a szakmai és felhasználói köröktől az előterjesztésre tett észrevételek összesítése is" – beleértve nyilván az OMIKK épülete előtti csöndes tüntetést Vörösmarty *Gondolatok a könyvtárban* című verse jegyében, az idézett leveleket meg a kétezer tiltakozó aláírást, amiről még a Magyar Demokrata is beszámolt. A B verzió kevésbé brutális lett volna: az OMIKK önállóságát megőrizve maradhatott volna a gyönyörű Károlyi-palotában, csak kimondott diákhelyeket kellett volna kialakítania termeiben. Lássuk be, ez félmegoldás volna.

A változást Gál András Levente, az OM közigazgatási államtitkára vezényelte le, biztos büszke rá. Több ez szimpla könyvtári átszervezésnél. Kormányzati filozófia, hogy a kutatás-fejlesztés fellegvárai a felsőoktatási intézmények legyenek. A kormányprogram szerint ugyan „nem a drasztikus átszervezések eredményezik a kutató és oktató tevékenység összekapcsolását, hanem az együttműködés ösztönzése és ellenérdekeltségek megszüntetése", de ha erő kell, láthatjuk, akad. Csak azt nehéz ép ésszel felfogni, hogy miért *felesleges* párhuzamosság két, egymástól eltérő, bár kétségtelenül rokon funkciót ellátó intézmény megléte. Miért ne működhetne az elsődlegesen egyetemi igényeket kiszolgáló könyvtár mellett egy országos is? Ilyen alapon, az OMIKK mintájára, a kulturális alaptörvény 3. sz. mellékletében felsorolt többi országos szakkönyvtár közül az egészségügyit be kéne nyomni a SOTE-ba, a mezőgazdaságit a GATE-ba, az idegennyelvűt és a pedagógiait pedig az ELTE-be. Lenne akkor rend.

Azt a rosszindulatú pletykát meg se halljuk, hogy ragyogó Fidesz-székház válhatna a Károlyi-palotából, inkább arról a vízióról lehet szó, hogy ha már a Duna budai partvidéke a műszakiaké, afféle lágymányosi Szilícium-völgy, akkor Pest központi része legyen tisztán a humán tudományoké, így kerülne internetes diákcentrum az OMIKK épületébe. Tragikomikus, ha emiatt kell az OMIKK-nak beolvadnia egy önmagánál kisebb s az országos dokumentumellátási rangsorban jóval hátrább lévő könyvtárba. Ami viszont az ország egyik legnagyobb egyetemének a része. A minisztérium állítólag egymilliárdos támogatást tett függővé az OMIKK átvételétől, a BMGE egyetemi tanácsa mindenesetre rábólintott. Ez nem könyvtári ügy, hanem egyetemi, háríttotta el a Narancs érdeklődését a BMGE könyvtárának vezetője. Nyilván kínosan szorult a helyzete: helyet kéne biztosítania 6000 polcfolyóméternyi dokumentumnak, kétszáz, sztrájkkal figyelmeztető OMIKK-dolgozónak, aki most 25 ezer beiratkozott olvasót szolgál ki, közben érezheti könyvtáros kollégáinak rosszallását, amiért ehhez az egészhez asszisztál, s fölöttesei nyomását, hogy az átszervezés legyen kész a nyáron, hogy ősztől az OM elvárásának és igéretének megfelelően az OMIKK összes szolgáltatását „magasabb színvonalon" tudja majd nyújtani. Kizárt dolog.

A beolvasztásról az OMIKK nyugdíjazással fenyegetett igazgatója sem nyilatkozhatott lapunknak. Szilencium-völgy.

Közhatalom

Az elmúlt évek során a gazdasági tárcától az oktatásihoz helyezett, önálló költségvetési cím státusától megfosztott OMIKK beolvasztásához elvileg a kulturális alaptörvény megváltoztatása lett volna szükséges. Az ezzel járó parlamenti csörte alól úgy húzták ki a pástot, hogy OMIKK néven egyesítették a BMGE könyvtárával (igaz, akad olyan vélemény, hogy ezt meg a felsőoktatási törvény módosításával lehetett volna csak megtenni). Most azonban nem emiatt nyúltak hozzá (a levéltári és a műemlékvédelmi törvény mellett) a kulturális alaptörvényhez, hanem hogy annak a kulturális javak védelméről szóló részét önálló jogszabályban, a kulturális örökség védelméről szóló törvényben rendezzék, egyúttal UNESCO-kompatibilis fogalmakat (például: történelmi táj) is bevezetve. Mindezt az 1997 óta szerzett tapasztalatokkal és az európai jogharmonizációval indokolják, illetve azzal, hogy a nagyarányú beruházásokkal, építkezésekkel összefüggésben megnőtt a régészet súlya.

Itt csak a többek által nehezményezetten szűk körű előkészítés és rövid parlamenti menet után egy hete elfogadott törvény néhány vitatott vonásának megemlítésére van hely. Mint például a címe. Parlamenti felszólalásában Pető Iván (SZDSZ) felhívta a figyelmet: a kulturális örökség sokkal tágabb fogalom, mint amivel – leginkább a tárgyi emlékek kezelésével, ezek hatósági ügyeivel – a jogszabály foglalkozik. Amely elvonta a megyei múzeumoktól a régészeti lelőhelyekkel kapcsolatos szakhatósági jogkört. Részben azért, hogy úgymond terhet vegyen le a vállukról, részben mert – a törvény indoklása szerint – e múzeumok a „régészeti örökség sérelmére" behódoltak a gazdasági szférának, elnézték, hogy gazdag építtetők elsinkófálják a földből kiforgatott kincseket. Mostantól e szakhatósági jogkör és az 1997-es törvénnyel létrehozott, Kulturális Örökség Igazgatósága által gyakorolt első fokú közigazgatósági jogkör egyaránt a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal névre keresztelt új csúcsszervhez tartozik, melyet az említett igazgatóság és az Országos Műemlékvédelmi Hivatal egyesítésével hoznak létre. A törvény bírálói szerint a szakhatósági jogkörnek a múzeumoktól való elvonása nemhogy a kulturális örökség védelmét szolgálja, hanem éppen azt fenyegeti, mert a helyi múzeum régészei nem léphetnek majd közbe gyors reagálású leletmentőként, ha sejtenek vagy meglátnak valamit egy olyan építkezésnél, amiről előzetesen nem tudtak. Ráadásul a hatáskör elvonása forráscsökkenést jelent a múzeumok számára.

Az MSZP részéről a témával foglalkozó Kiss Gyula szerint a kitűzött cél és a törvény mint eszköz nincs egymással adekvát viszonyban, s úgy véli, túlzott hatalmat kap az új főhivatal, amely működésének részleteiről a törvény csak azt mondja ki, hogy a miniszter rendeletben állapítja meg őket. Cselovszki Zoltán, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezetői székének várományosa a parlamenti végszavazás előtt egy nappal tartott sajtótájékozatóján jelentette be: e rendeletek „lényegében" elkészültek, júliusban tárgyalni kezdenek róluk a szakmai és érdekvédelmi szervezetekkel. Hogy érdemben-e, vagy csak fejbólintást várnak el, majd kiderül.

Szőnyei Tamás

Cselovszky Zoltán építész

Korszakváltás előtt az örökségvédelem

Zárószavazás a törvényjavaslatról · Az előterjesztő nyitott volt a módosító indítványokra

Ma lesz a parlamentben a kulturális örökségvédelmi törvényjavaslat zárószavazása. A törvény új korszakot nyithat az örökségvédelem hazai történetében – vélekedett tegnap Cselovszki Zoltán, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) elnöke. Reményei szerint a parlament nagy konszenzussal fogadja el a törvénytervezetet. Lapunk úgy tudja, az MSZP várhatóan a javaslat ellen voksol.

Osgyán–Megyeri

Cselovszki Zoltán a kulturális tárca és a műemlékvédelmi hivatal közös tájékoztatóján elmondta: 18 szakmai szervezet véleményét mellékelték a képviselők számára. A törvényhez két kormányrendelet és hét miniszteri rendelet is készül: a kormányrendeletek egyike a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt hozza létre, a másik pedig az örökségvédelmi bírságok rendszerét szabályozza.

A miniszteri rendeletek a szakmai nyilvántartás, a támogatási rendszer és a szakmai kérdések rendezését rögzítik. A rendeletek szakmai egyeztetése szeptember végéig, a törvény hatályba lépéséig várható. A végrehajtási rendelet-tervezetek elkészültek, és – mint ahogy azt eddig is tette – a tárca szeretné a tervezeteket egyeztetni a szakmai-társadalmi és értékvédelmi szervezetekkel is. A minisztérium júliusban megkezdi az egyeztetést, azért, hogy ősszel a törvénnyel egyidejűleg az összes rendelet hatályba lépjen.

A tövényjavaslat egységes szemlélettel kezeli a kulturális örökség elemeit, a régészetet, a műemlék- és műtárgyvédelmet. Cselovszki Zoltán a törvényben bevezetendő új fogalmak sorában mogatta. A jövőben engedélyt kell majd kérni a műemlékek közelében elhelyezett fényforrásokra. (A Champs-Élysées-n például csak fehér fénnyel lehet reklámfelületet megvilágítani.) *Baán László* közigazgatási államtitkár szerint ez a fajta megvilágítás rendkívül agresszív hatást kelt, amely a műemlék és környezete teljes képét uralhatja. (Azt is hozzátette, hogy a budai Vár világításának rendbetétele 400 millió forintba került.)

A törvény vitája során 167 módosító javaslat és 25 csatlakozó javaslat érkezett, ebből az előterjesztő negyvenet, illetve 13-at fogadott el. Cselovszki szerint kimondottan jobbító szándékú javaslatok érkeztek, ami azt jelenti, hogy a pártok tisztában vannak a kérdés jelentőségével, és a tervezet lényegével egyetértenek. A 166 módosító indítvány nagyon sok olyan elemet tartalmaz, amelyet a frakciók a tervezet ugyanazon pontjaira alkottak. Az MSZP 67 módosító javaslatot nyújtott be, ebből hetet fogadott el az előterjesztő, számosat a végrehajtási rendeletekben vesz figyelembe. – Az előterjesztők úgy érezhették, hogy nyitottak lehetnek a módosító felé, mert nem „szedik szét" a törvényt – vélekedett Cselovszki Zoltán. A módosító javaslatokkal

A törvényjavaslat egyik célja, hogy a hatvani Grassalkovich-kastélyhoz hasonlóan jó állapotba kerüljenek jeles építészeti értékeink FOTÓ: MTI/H. SZABÓ SÁNDOR

tékek sorolhatók, amelyek veszélyeztetettek, rossz állapotban vannak, illetve társadalmi elvárás az állami tuladonban tartásuk.

– Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy a hazai kulturális élet leginkább elhanyagolt területe a műemlékvédelem – jelentette ki Baán László, a kulturális tárca közigazgatási államtitkára. Mint mondta, az állami vezetés négy évtizeden keresztül elmuben 1998-ban még 12-en dolgoztak, ma ezt a számot négyszeresére emelték. Örökségvédelmi beruházásra négy évvel ezelőtt évi hatmilliárd forintot költöttek.

Megháromszorozta a kormány az örökségvédelmi beruházásra szánt összeget is, kevés központi kiadás emelkedett háromszáz százalékkal az utóbbi években. Baán azt is hozzátette: az egyéb szakmai körökkel legintenzívebnyokat, amelyek eddig a területileg illetékes szakembereknél voltak, és meghatározza a védettségi eljárás során értesítendők körét. A tervezetből kihagyták ugyan a területileg illetékes múzeumot, az erre vonatkozó módosító javaslatot azonban elfogadta az előterjesztő – fűzte hozzá.

Kiss Gábor mindazonáltal úgy véli, a szakmai szervezetek szerepe a törvény értelmében csökken, ni. Ám ezek tartalmát nem ismerjük – vélekedett.

A honatya célszerűnek tartaná továbbá, hogy a feltárásokkor az egyetemek régészeti tanszékei, vagy az MTA szakmai kvalifikációval rendelkező köztisztviselői közvetlenül kapjanak megbízatást. Úgy véli, ezzel kiküszöbölhető lenne, hogy külföldi beruházók alvállalkozóként alkalmazzák a szekembereket, és a feltárások

rakosi@magyarnemzet.hu

Tisztelt (szeretett..., kedves..., nagyon drága...) Rákosi elvtárs! (12.)

„Kell-e a leánnyal valamit intézni?”

Kő András–Nagy J. Lambert

Kovács Béla (1908–1959, középparaszt, kisgazdapárti politikus, képviselő, miniszter) kezdettől fogva (1933) következetesen képviselte az FKGP érdekeit, és több alkalommal élesen szembekerült a kommunista párt politikusaival. Ennek következménye volt, hogy az állambiztonsági szervek koncepciós vádak alapján belekeverték a Magyar Közösség-ügybe; miután a Nemzetgyűlés nem függesztette fel mentelmi jogát, a szovjet hatóságok szovjetellenes kémkedés és ellenkormány alakításának hamis vádjával 1947. február 27-én letartóztatták. 1947–1951 között magyarországi és ausztriai börtönökben őrizték, majd Moszkvába szállították. 1952. március 5-én tárgyalás nélkül, a Szovjet Állambiztonsági Minisztérium határozata alapján 25 év szabadságvesztésre ítélték. 1955-ben azonban, „az utolsó etappal”, 500-600 társával együtt átadták a magyar hatóságoknak. A csoport egy részét a magyar hatóságok elbocsátották, másik részét azonban – 252 szovjetunióbeli elítéltet – a jászberényi börtönbe internálták. Közöttük volt Kovács Béla is, aki csak 1956 áprilisában – Dobi István közbenjárására – szabadult.

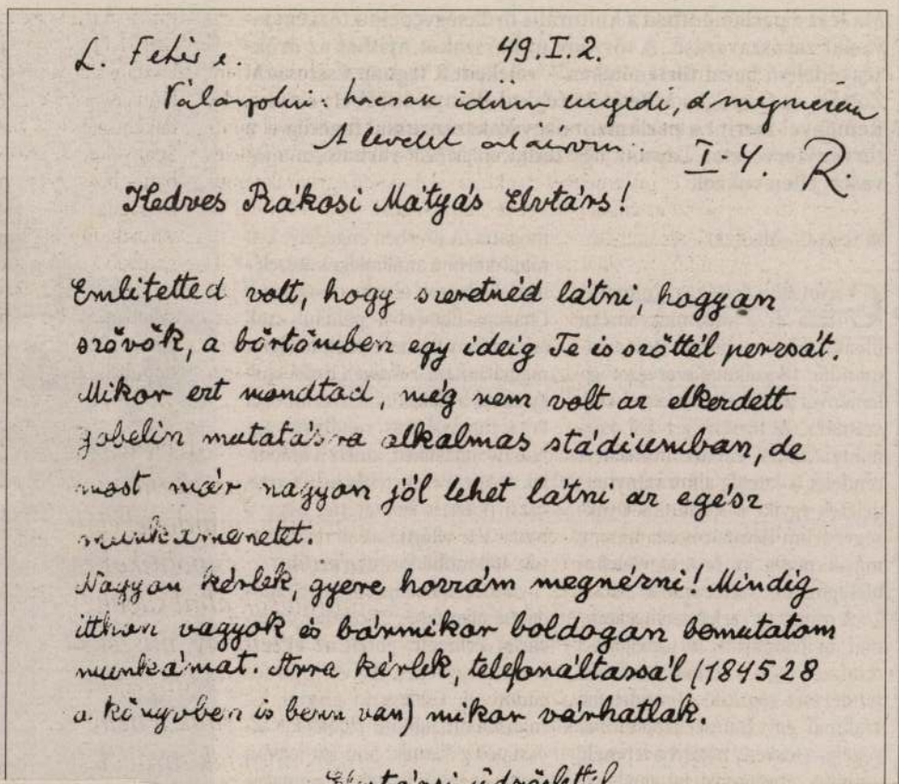

L. Feléx. 49.I.2.

Válaszolni: hacsak időm engedi, a megnézem

A levelet aláírom. I.4. R.

Kedves Rákosi Mátyás Elvtárs!

Említetted volt, hogy szeretnéd látni, hogyan szövök, a börtönben egy ideig Te is szőttél persze át. Mikor ezt mondtad, még nem volt az elkerdett fabelin mutatásra alkalmas stádiumban, de most már nagyon jól lehet látni az egész munkámenetet.

Nagyon kérlek, gyere hozzám megnézni! Mindig itthon vagyok és bármikor boldogan bemutatom munkámat. Arra kérlek, telefonáltassál (184528 a könyvben is benn van) mikor várhatlak.

Elvtársi üdvözlettel

Kende Paula (Dientz Andrásné) mint ezredes felesége lett kitelepítve.

Albert Erzsi (Rózsa Rezsőné) mint nyugalmazott detektív felesége lett kitelepítve. Férje emellett életbiztosító társaság igazgatója volt. Nevezettnek engedélyezve lett vidéki szeretetotthonba való elhelyezése.

Déri Sári (gróf Almási Imréné) férje földbirtokos és gróf volt és mint ilyen lett kitelepítve.

Fenti személyek érdekében több kiváló művész már majdnem minden fórumhoz fordult kérelemmel, azonban mindig a kérés el lett utasítva a fenti indokok alapján.

Budapest, 1951. október 31.

Elvtársi üdvözlettel: Ladvánszky Károly, a miniszter titkára

Rákosi 15 évi fogság után, 1940. október 30-án szabadult a börtönből, a Szovjetunió által visszaadott 48-as zászlókért cserébe. Moszkvában, a Kommunista Internacionálé központjában, a magyar párt külföldi biztosságának vezetőjeként működött, a háború folyamán pedig a moszkvai rádió magyar adásaiban, később pedig a Kossuth rádió hullámhosszán igyekezett politikájának híveket szerezni. A háború a történeti táj fogalmát említette meg, amely a nemzetközi egyezmények szabályozott terület. A természetvédelmi és az örökség- védelmi terület ezután keletkezik – ilyen értelemben történeti táj az, ahol az ember és a természet kö- zös „munkáját” jelentkezik, a tör- téneti csata színhelye vagy a te- metkezési hely.

Kitért arra is, hogy a látvány- szennyezés szabályozása területén eddig jogkezdeményezés nem volt. A hiánypót- lást az összes parlamenti párt tá- mogatja a nyilatkozat. Ez ügyben a törvény alapkon- cepcióját kívánták megvalósítani, csak bizonyos fogalmak tiszta- zását igényelték. A jó parlamenti gyakorlatnak megfelelően a mű- velődési bizottság is nyilvánva- lóan kiemelt értékek. Ide olyan ér- tékek tartoznak, amelyeknek a védelme. Az országos szervezet- el. Felvetette, hogy a hivatal ma- módosító javaslatokat fogadtak rendeletben kell majd gondoskod- ságát – fogalmazott a képviselő.

Hasznosításra váró bányavagyon

MAYER

Reálisnak tűnik, hogy a következő években mind a három, a Bányavagyon Hasznosító Rt. tevékenysége által érintett térségben (Borsod, Mecsek, Észak-Dunántúl) az eddig még hasznosításba nem vont vagyon legalább felét értékesítsék, és akár húsz újabb projekt megvalósuljon. Éppen ezért a bányavagyon hasznosításához a Gazdasági Minisztérium Szénbányászati Szerkezetátalakítási Központja befektetőket keres – mondta *Tóth Ákos* igazgató tegnap, a központ konferenciáján.

Mint jelezte: az 1980-as évek végére a magyarországi nyolc szénbányavállalat 35 milliárd forint adósságállományt halmozott fel, veszteségük meghaladta az évi hárommilliárd forintot. A központ 1990-től foglalkozik a szénbányászati szerkezetátalakítással. A kötelezettségek többségét 1993–1994-ben vették át. Az összességében mintegy 18 milliárd forint átvett vagyon 69,5 százalékát 2000 végéig értékesítették, általában a piaci érték felett 10-15 százalékkal magasabb áron. Új irányvonalként a Széchenyi-terv kapcsán a központ arra törekszik, hogy a megmaradt, jelentős értéket képviselő, helyreállított vagyon a szerkezetátalakítással érintett térségek fejlődésének kiindulópontjává váljon.

A társaságnál jelenleg mintegy 1,8 milliárd forint értékű vagyon vár értékesítésre. A csaknem 800 ingatlan közül kevesebb mint 10 százalék képvisel nagyobb értéket és kínálható fel ipari, turisztikai vagy egyéb hasznosításra.

Tartós a turizmu

Csökkentek a magas kategóriájú szállások

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Előzetes fizetésimérleg-adatok szerint a turisztikai ágazat 21 százalékkal, 767 millió euróra növelte első negyedéves bevételét a tavalyi év azonos időszakához képest – jelentette a jegybank adataira hivatkozva a Központi Statisztikai Hivatal (KSH).

Január–március hónapokban a kereskedelmi szálláshelyeken 816 ezer vendéget és 2,2 millió vendégéjszakát regisztráltak, mindkét esetben négy százalékkal többet, mint egy évvel ezelőtt. A kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált külföldi vendégek száma 6,4 százalékkal nőtt, és elérte a 371 ezret, az általuk eltöltött vendégéjszakáé pedig 11 százalékkal, 1,1 millióra emelkedett. Stagnált viszont a belföldi vendéglétszám, amely a tavalyi első negyedévi 445 ezres vendégszámnál állapodott meg. Emögött elsősorban a hazai szabadságolási szezon sajátosságai húzódnak meg – vélik szakértők, akik szerint a hazai vendégforgalom elsősorban a nyári idő-

Külföldi papírok magyar kézben?

BARÁT MIHÁLY

Ideális esetben már júniustól vásárolhatnak magyarok külföldi részvényeket külföldi brókercégen keresztül. A rendelet ugyanis – amelyről a Népszabadság értesülése szerint már jövő héten dönthet a kormány – közvetve ezt is lehetővé tenné, amellett, hogy biztosítaná a korlátozás nélküli valutavásárlás és a külföldi bankszámlanyitás lehetőségét. *Kovács Álmos*, a Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára az MTI-nek adott tegnapi nyilatkozatában szükségesnek nevezte a devizaliberalizációt, ám tekintettel arra, hogy a szakértők még dolgoznak a rendelettervezeten, konkrét változásokat még nem jelölt meg.

Kovács Álmos kifejtette: a sávszélesítés okozta növekvő árfolyamkockázat miatt a jelenleginél fejlettebb határidős devizapiac kialakítása szükséges. A helyettes államtitkár szerint az érvényben lévő devizatörvény alapvetően a folyó műveleteknél biztosít szinte teljes körű liberalizációt, ugyanakkor a tőketételek esetében még számos korlátozás áll fenn. Rámutatott: a szélesebb árfolyamsáv megnövelte a devizaárfolyamtól függő gazdasági tevékenységek kockázatát. Ennek csökkentésére leginkább az úgynevezett fedezeti műveletek alkalmasak, a határidős devizapiacokon kötött kontraktusok alkalmazásával. E piacokon azonban a külföldiek részvételét a devizatörvény ma még különböző módon korlátozza. Az érvényes devizatörvény ugyanakkor lehetőséget biztosít arra, hogy a kormány rendelettel szabályozzon bizonyos kérdéseket.

Ács Tamás elmondta, hogy az épület állami tulajdonban van. Kezelői jogával a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendelkezik.

nyertes kivitelező a szoros határidő ellenére vállalta az időbeni átadást, valószínű, hogy karácsonykor ingyenes vetítésekkel is meg-

nézőket várja, akik igényes filmeket szeretnének látni békebeli színházakra emlékeztető díszletek és nyugodt, harmonikus körülmények között.

ől ennyi Erdély?

lizátora egy fiatal nő

miért éppen ide, ebbe a romos kúriába fészkelte be magát, s adta tudtára a falunak: ő báróné, Szapolyi Klára, a kúria örököse, holott az épület hajdani öreg tulajdonosát nem Szapolyinak hívták. No igen, Klára csaló. És csaló az a két férfi is, aki később szintén Szapolyaiként, tehát rokonként jelentkezik. Lehet, hogy a Krúdy-regény olvastán jött a Szapolyi-név ötlete Klárának? És lehet, hogy az egyébként csak Daciával közlekedő helyiek közé egy már nem éppen vadonatúj, de mégiscsak Mercedesszel érkező két férfi is olvasta volna a Festett királyt, s ez őket is ugyanerre az ötletre késztette volna? Lehetséges. Ám erősen kérdéses, honnan került ez az Olcsó Könyvtár-kötet abba a Romániába, ahol nem volt szokásban terjeszteni a Szépirodalmi Könyvkiadó kiadványait a „Kárpátok géniuszának" uralma idején.

Hagyjuk azonban a kérdéseket, amelyekből még számtalant lehetne föltenni. Nézzük inkább a szándékot, amely föltehetőleg ez: a változások idején fölbolydul Romániában, egy magyarok lakta erdélyi faluban az addigi „rend", és mindenki megpróbál igazodni az új helyzethez. Ezt a szintén a romos kúriában lakó Böbe baba (*Lázár Kati*) valahogy így fogalmazza meg: a szerencsések féltik, amit szereztek, a vesztesek vissza akarják kapni, amit elvesztettek. Ezt a többi posztkommunista országban is ismerős alapszituációt szeretné bemutatni az Ennyiből ennyi. Becsülendő elképzelés. Kár, hogy a szándéknál többre nemigen jut. Nemcsak azért, mert egyetlen kis falusi közösségbe akar bezsúfolni szinte minden nagy konfliktust, s ezzel kibontathatatlanná tesz meghatározó szituációkat, és így kénytelenkelletlen a felületen marad. Nem is csak azért, mert a cselekmény, a konfliktusok katalizátora egy fiatal, minden férfi által megkívánt nő. *Tornatore* ezt a Malenában remekül meg tudta oldani, mert ott a szépséges ifjú nő nem kiváltója, hanem áldozata volt az eseményeknek. Itt Klára csak egy gusztusos nőstény, aki végül a falu egyetlen valamirevaló férfiemberével, a mérnökkel (*Varga Zoltán*) fekszik le. Még csak az sem igazán nagy baj, bár roppant zavaró, hogy a film párbeszédei kimódoltak, életidegenek, irodalmiaskodók, figurákhoz és helyzetekhez nem illők. Az igazi gond az, hogy az Ennyiből ennyi nem képes megragadni azt a pillanatot, melyben évtizedes drámai múlt és nem kevésbé drámai jövő találkozik. Erről, ennyiből, ennyi – kevés.

Az 1990-es Erdély valódi képét a március 19-i Marosvásárhely mutatta meg. Ha valaki ezt tudná műalkotásba fogalmazni, az lenne a nagy tett. Ahhoz a véres tragédiához képest az Ennyiből ennyi sajnos csak szépelgés.

Vita előtt a műemléki jogszabály

MTI

Szakmai körök meggyőződése szerint a kulturális örökség védelme a nemzeti konszenzus körébe tartozhat – állítja *Cselovszki Zoltán*, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) elnöke annak kapcsán, hogy általános parlamenti vita előtt áll a kulturálisörökség-védelmi törvénytervezet. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által előkészített törvénytervezet három szakmai területet (régészet, műemlék- és műtárgyvédelem) foglal magába. A törvényjavaslat az eredeti, 1879-es forráshoz kíván visszanyúlni. A műemlékké nyilvánítás menetrendjét úgynevezett elővédelmi jegyzékkel egészítik ki, amely alapján a tulajdonos időben tájékozódhat az épület műemléki jelentőségéről, és arról is, hogy milyen ingatlanok védetté nyilvánítását tervezi a hivatal. A jogszabály új eleme az is, hogy legitimálja a határon túli műemlékek védelmének támogatását, illetve könnyebb lesz e tekintetben nemzetközi szerződéseket kötni. A kulturális örökség védelmére vonatkozóan egyes esetekben a másodfokú döntési jogkör a kulturális miniszternél volt. A jövőben ez a feladat új intézményre, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalra hárul majd, amely a kulturális örökség igazgatósága és az OMVH jogutódjaként jön létre. Az új hivatal a korábbiaknál hatékonyabban tudja majd védeni és megőrizni a kulturális értékeket.

Magyar Nemzet 2001. május 10.

Magyar Nemzet V. 2001. május 11.

Brit örökségvédelmi példa

Cselovszki Zoltán, az OMVH elnöke londoni látogatásának tapasztalatairól

Sokoldalú együttműködést tervez az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) az English Heritage (EH) brit műemlékvédelmi szervezettel – jelentette ki lapunknak Cselovszki Zoltán, aki ma érkezik haza háromnapos londoni látogatásáról. A parlament előtt lévő, a kulturális örökség védelméről szóló törvényjavaslat kapcsán úgy vélekedett: még a tavaszi ülésszakon nagy többséggel elfogadhatja az Országgyűlés.

Osgyán Edina

Az OMVH elnöke úgy vélekedett: a világ egyik legtekintélyesebb műemlékvédelmi szervezete az EU-integrációban, a törvénykezésben és a pályázati pénzek megszerzésében is nagyon határozott stratégiát képvisel. Külön program szól arról, hogy az elszegényedett, de műemléki jelentőségű városrészekben az örökség helyreállításával a gazdaság fellendülését segíthetik elő új munkahelyek, jobb életkörülmények megteremtésével. Ezeken a területeken az önkormányzatok akár 70–90 százalékos állami támogatást is kaphatnak. *Cselovszki Zoltán* a látottak kapcsán megjegyezte: hazánkban is szükség lenne arra, hogy a gazdaságfejlesztéshez, a munkalehetőségekhez műemléki területek is társuljanak.

A hivatal elnöke elmondta, hogy az OMVH Nagy-Britanniával, Németországgal, Csehországgal és Lengyelországgal közös programot indít A hidegháború műemlékei címmel. Az OMVH és az EH együttműködést tervez többek között a világörökségi helyszínek menedzsmentterveinek elkészítésében, az örökségalapú városfejlesztés kidolgozásában. Az együttműködési megállapodásokat várhatóan az őszre készítik elő.

■

A hivatal elnöke londoni látogatása alatt élő internetes kapcsolatot tartott fenn kollégáival a parlament előtt lévő, a kulturális örökség védelméről szóló törvényjavaslat kapcsán. Annak ellenére, hogy az ellenzéki szónokok első körben kritikai véleményeket fogalmaztak meg, Cselovszki Zoltán úgy gondolja: a törvényt még a tavaszi ülésszakon nagy többséggel elfogadhatja a parlament.

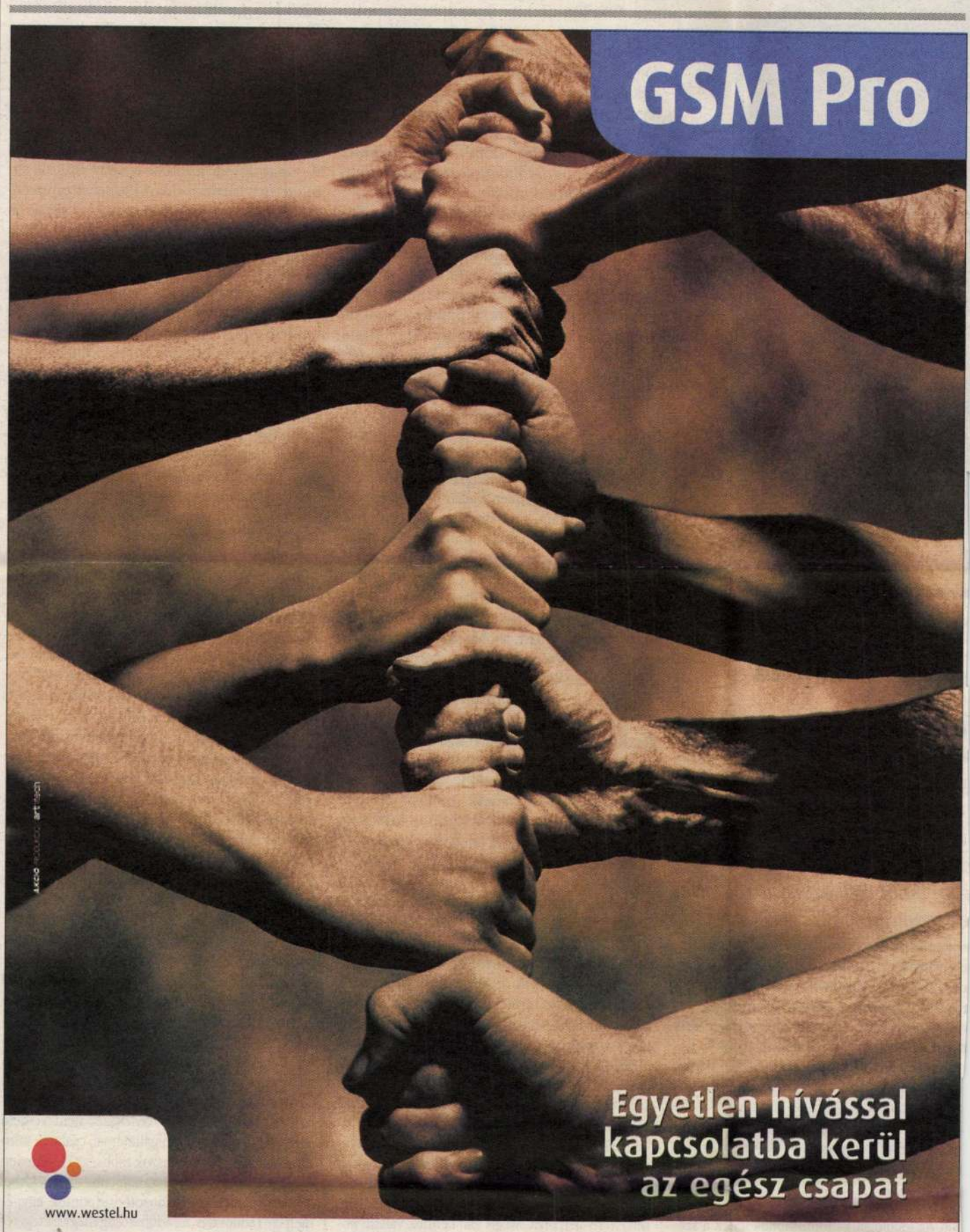

Vége a körülményes körtelefonoknak, amikor a hívás körbejár, mindenki szól mindenkinek, és mindenki egyeztet mindenkivel! Egy proaktív főnök ma már egyetlen hívással kapcsolatba kerül az egész csapatával.

Produktív – A szolgáltatás egyesíti a hagyományos zártcélú rádiórendszerek és a GSM mobilkommunikáció előnyeit. Ön természetesen ***nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is használhatja saját telefonján a modern GSM szolgáltatásokat, és kezdeményezhet magánhívásokat***, illetve létrehozhat csoporthívásokat is, amelyekkel akár 15 kollégáját is elérheti egyszerre, egyetlen közös hívásban.

Professzionális – A szolgáltatás bármely típusú GSM mobilkészülékkel igénybe vehető, ám a rendszert az ***Ericsson 250s PRO*** por-, víz- és ütésálló készülékek alkalmassá teszik mostoha körülmények közötti használatra is. ***A készülék aktívan segíti a körtelefon hívások hangminőségének javítását a Push-to-talk funkcióval.*** Ez a rádiórendszereknél megszokott funkció lehetővé teszi, hogy a beszéd mellett elkerülhetetlen környezeti zajok kizárólag a gomb megnyomásakor kerüljenek be a hívásba. A katasztrófavédelmi szakemberek és a segélyszervezetek munkatársai sikerrel használták a szolgáltatást a mentések során, többek között a tavalyi és az idei árvízi mentés és az indiai földrengés esetében is.

Programozható – A GSM Pro diszpécser szoftvere segítségével ***egy telefonnal összekapcsolt számítógép képernyőjén nyomon követheti a csoporttagok közötti kommunikációt, amelyet a GSM hálózatoknál megszokott nagyfokú biztonság jellemez.***

További információk: 1230 (Westel hálózatából díjmentesen hívható), illetve 06-1-265-9210.

Westel a Kapcsolat

Cselovszki Zoltán

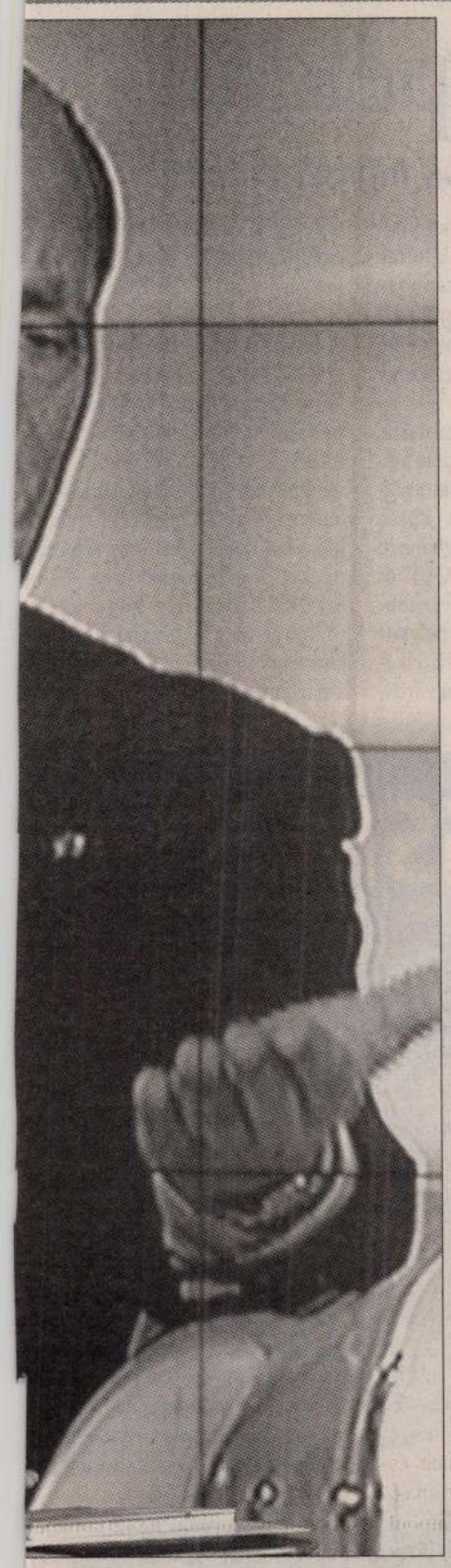

módra

ben

*ég soha nem kísérte akkora nem-
mint most. Sőt, egyes külföldön
is beépültek. A kitüntető figyelem
coninak szól. Olaszország leggaz-
i sajtóban, miközben arról keve-
ek számára.*

ely alapja lehet a masszív pártok politikai váltó-
daságának. Az a bizonyos reform azonban fél-
naradt. A képviselői helyek háromnegyed ré-
ről a többségi elv, míg a maradék egynegyedről
nyossági elv szerint döntenek a választók. Ép-
ezért (és természetesen a történelmi pártok
akulási kényszere miatt) a pártok szinte osztó-
sal szaporodtak. A többségi rendszer viszony-
ielentős súlya miatt az apró pártocskák eleve
vetségkötésre kényszerültek. Az szinte követ-
tlen és érthetetlen volt, hogy néhány, korább
egy pártban politizáló politikus egymással
nben álló koalícióba lépett be, vagy vitte be
ját. Az ideológiánál fontosabbak lettek a sze-
yes kötődések és személyes ellenszenvek, vagy
llanatnyilag nyerhető előnyök. A múlt év má-
ban egy népszavazáson az olaszok dönthettek
na a többségi elv teljes bevezetéséről, ám a refe-
dumtól *Berlusconi* felhívására a szavazók nagy
e távol maradt, így nem született érvényes
tés a változásról.

Az előző, 1996-os választás ugyan nem hagyta
tetlenül a szemben álló pártszövetségeket, ám
egében ma is egy jobbközép és egy balközép
örülés verseng a parlamenti többség megszer-
ért. A jobboldalon áll a Casa delle Libertà
abadságok Háza – CdL), amelynek Silvio
lusconi a kormányfőjelöltje. A korábban Polo
le Libertának (Szabadságok Pólusa) is nevezett
örülés fő ereje a Berlusconi által alapított és
virtuális pártból valódi politikai párttá gyúrt
za Italia (Hajrá Olaszország – FI) nevű csopor-
ulás. A CdL pártjai széles skálán mozognak, hi-
n a koalícióban az idegenellenességéről ismert
korábban nyíltan az északolasz tartományok el-
szakadását szorgalmazó Lega Nord (Északi Liga – LN) mellett a több kereszténydemokrata tömörülés és az egykori szocialista párt romjain építkező Partito Socialista – Nuovo PSI egyaránt szerepel. A szövetségnek északon a LN, míg délen elsősorban az ott erős gyökerű Alleanza Nazionale (Nemzeti Szövetség – AN) adja támaszát. Ezek a pártok és ezek vezetői, a ligavezér *Umberto Bossi* és az AN-főnök *Gianfranco Fini* a CdL legtámadhatóbb pontjai. Fininek, bár az utóbbi években egyre szolidabbá vált, sokan nem tudják megbocsátani, hogy pártja, az AN tulajdonképpen fasiszta gyökerekkel rendelkezik és Szicíliában a mostani választásokon szövetségre lépett egy helyi szélsőjobboldali tömörüléssel. Bossi számos kritikát kapott idegenellenes megnyilatkozásaiért, ám a legtöbb bírálat az Európai Unióval szembeni kendőzetlen ellenszenve miatt érte. (Bossi egy alkalommal az EU-t a Nyugat Szovjetuniójának nevezte, ezért Brüsszelben igencsak tartanak az LN vezetőjének esetleges kormányra kerülésétől.) Berlusconinak azonban nem biztos, hogy csak Bossi csípős megjegyzései miatt kell aggódnia. Az LN vezére nem a megbízható szövetséges mintaképe, hiszen egyszer, 1994-ben már hátat fordított Berlusconinak, és akkor ezzel megbuktatta kormányát. Berlusconinak kevesebb gondot okoznak majd a különböző kereszténydemokrata tömörülések, mint például *Rocco Buttiglione* pártja, a Cristiani Democratici Uniti (Egyesült Kereszténydemokraták – CDU), avagy a Democratici di Centro (Centrumdemokraták – CCD), vagy az egykori külügyminiszter, *De Michelis* és az ifjabb *Craxi* nevével fémjelzett szocialisták.

A baloldali koalíció, az Olajfa (L'Ulivo) az előző, megnyert választás után számos változáson ment át. Miniszterelnök-jelöltje *Francesco Rutelli*, Róma volt polgármestere. Ennek a szövetségnek, bár van egy kiemelkedően nagy létszámú képviselőt adó pártja (Democratici di Sinistra – Baloldali Demokraták – DS), nincs olyan egyértelmű vezető ereje, mint a másik oldalon a Berlusconi-féle Forza Italia. Már csak azért sem, mert a kormányfőjelölt sem a DS-ből került ki. Az Olajfát néhány, szintén növénynevet viselő választási lista (pl. Margherita – Margaréta és Girasole – Napraforgó) és néhány „szóló" párt szövetsége alkotja. Ezek közül talán legérdekesebb formáció a Margaréta, amely egyértelműen *Rutelli* miniszterelnök-jelöltségének támogatására létrejött tömörülés. Ezen a valódi centrumnak számító közös listán együtt szerepel az egykori kereszténydemokrata pártból kiszakadt, *Pierluigi Castagnetti* vezette Partito Popolare Italiano (Olasz Néppárt – PPI), az *Arturo Parisi* által fémjelzett I Demokratici (demokraták) nevű párt, a jobboldali *Polót* elhagyó, egykor kereszténydemokrata kormányokban tisztséget betöltő *Clemente Mastella* vezette L' Udeur és a legutóbbi kormányban külügyminiszterként tevékenykedő *Lamberto Dini* által irányított Rinnovamento Italiano (Olasz Megújulás) nevű párt. Az Olajfa sokszínűségét jelzi, hogy a kereszténydemokraták, a zöldek, a balközép erők mellett abban jelen vannak *Armando Cossutta* kommunistái és az autonóm pártok is. Külső szövetséges lehet még a Rifondazione Communista (Kommunista Újjáalapítás), *Fausto Bertinotti* pártja is.

Az olasz pártpaletta színkavalkádjából csak néhányat sikerült felvillantani, de talán ebből is érzékelhető: az olasz átlagemberek számára mennyire nehezen követhető szövetségeken nyugszik egy-egy nagy pártkoalíció. A választók persze ezúttal a koalíciók csatája mellett kaptak valami „csemegét" is. Sokkal izgalmasabbak voltak ugyanis a politikai szövetségek miniszterelnök-jelöltjei, vagyis a jobbközép tömörülést vezető Silvio Berlusconi és a balközép erők élén a kormányfői székért versengő *Francesco Rutelli*. Róluk szólt ez a most záruló választási kampány. Ők ugyan szemtől szemben nem csaptak össze (Berlusconi kitért a nyilvános vita elől), párharcuk, versengésük azonban így is tartogatott jó néhány érdekességet. Berlusconi és Rutelli. Két különböző egyéniség, két teljesen eltérő életpálya. Mégis van bennük valami közös. Ők, bár mindketten évek óta benne vannak az olasz politikai életben, mégsem számítanak „elhasznált" arcoknak. Ők az olasz pártrendszert szinte teljesen elsöprő, jó néhány politikust a süllyesztőbe juttató kenőpénzbotrány után bukkantak fel. Ők nem kötődtek a régi, lejáratódott pártokhoz, kormányokhoz. Bennük, ahogy ezt a közvélemény-kutatások mutatják, jobban megbíznak a választók, mint a régi garnitúra embereiben. Berlusconi, ahogy ez egy jó üzletemberhez illő, jó marketingérzékkel „adja el" ötleteit, az olaszok több mint kétharmada neki elhiszi, hogy képes lenne menedzselni egy adócsökkentési programot és adminisztratív reformot. Rutellinek és a mögötte álló pártszövetségnek ugyan sikerült néhány százalékponttal csökkentenie korábbi hátrányát, ám a legtöbb közvélemény-kutató szerint még így is tetemes a hátránya. Az április végi adatok szerint (az olasz törvények szerint a szavazást megelőző 15 napban tilos közvélemény-kutatási eredményeket nyilvánosságra hozni) a Datamedia 12 százalékos (51-39), az Ispo 10 százalékos (49-39), míg az SWG 6 százalékos (47-41), az Ipsos pedig csupán 3 százalékos (46-43) különbséget mutatott. S bár a balközép koalíció vezetője bízik abban, hogy a nagyszámú ingadozót magához tudja csábítani. Sokak szerint győzelméhez legalább akkora szerencse kellene, mint kedvenc futballcsapatának, a Laziónak a bajnoki cím megvédéséhez.

A két főszereplő közül Berlusconi volt az, akinek személyisége, múltja és szövetségeseinek tábora a legnagyobb vitákat kavarta Olaszországban és még inkább Itálián kívül. Az olasz jobboldal vezére, a mostani választás kétségkívül első számú esélyese „ellopta a show-t" riválisától, hiszen a nemzetközi sajtó szinte csak róla szólt, vele foglalkozott. De vajon miért e nagy figyelem, miért rettegnek annyian attól, hogy a leggazdagabb olasz üzletember hét év után ismét miniszterelnök legyen? Ha egyszerűen akarunk a kérdésre felelni, azt is mondhatnánk: Berlusconi legnagyobb ereje és legnagyobb gyengesége is ugyanaz – a gazdagsága. A Forbes magazin szerint Berlusconi a világ 14. leggazdagabb embere. Vagyonát az amerikai sajtóban 12,8 milliárd dollárra becsülik. Vállalatbirodalma gigantikus. Ő, vagy családja ellenőrzi a Fininvest holdingot, amely többek között a Mediaset televíziós vállalkozást (három tv-csatorna: Italia1, Rete4, Canale5), a Mondadori kiadóvállalatot (pl. Il Giornale, napilap, Panorama, hetilap), a Medusa filmgyártó és forgalmazó céget, a Newmedia internetvállalkozást foglalja magában. (És ne feledjük, övé az AC Milan futballcsapat is.) A gazdagság és a médiában elfoglalt pozíciók természetesen hatalmas előnyt jelentenek egy politikus (Berlusconi) és egy párt (a nagyvállalkozó által alapított Forza Italia) „befuttatásában". A gazdagság azonban sokakat irritálhat. Ennél is lényegesebb azonban, hogy vajon mennyire lehet összeegyeztetni az üzleti életben játszott vezető szerepet a politikai döntéshozói szereppel? Mennyire erkölcsös, hogy egy nagyvállalkozó, akinek tulajdonában három országos kereskedelmi televíziós csatorna van, és aki ezáltal a televíziós piac több mint negyven százalékát, a tv-s hirdetési piac több mint hatvan százalékát ellenőrzi, kormányfőként befolyással bírjon a televízióinak legfőbb konkurenciát jelentő állami RAI irányítására. Ez volt az egyik olyan téma, amely miatt a nemzetközi sajtó szinte példátlan össztüzet zúdított Berlusconira. Egy héten belül olyan vezető nyugat-európai lapok, mint a brit The Economist és a Financial Times, a francia Le Monde, a spanyol El País és El Mundo, a német Die Zeit fejezte ki aggodalmát amiatt, hogy a dúsgazdag vállalkozó-politikusnak túl nagy hatalma lesz az olasz elektronikus médiumok felett. Ez ellen a lehetséges média-egyszínűség ellen emelte fel szavát a neves olasz író, *Umberto Eco* is, aki a vasárnapi választással kapcsolatban arra szólította fel az olaszokat: a szavazást tegyék egy Berlusconi elleni morális referendummá. A célkeresztbe került politikus mindenesetre megígérte, hogy megválasztása esetén kormányfői tevékenysége első száz napja alatt megoldja ezt. Nem kizárható, hogy Berlusconi tévés vállalkozásai beolvadnak egy nagyobb, multinacionális médiabirodalomba, amelyben a Berlusconi család immár kisebbségi tulajdonos lesz.

A nemzetközi sajtó Berlusconi elleni megnyilatkozásaiban azonban nem ez volt az egyetlen bíráló elem. A londoni The Economist a médiacézár elleni bírósági ügyek miatt egyenesen kijelentette: Berlusconi alkalmatlan Olaszország kormányzására. A brit hetilap szerint az olasz demokrácia szégyene az, ha a szavazók egy olyan embert választanak kormányfőnek, aki ellen büntetőeljárások vannak folyamatban. Berlusconi az ellene folyó ügyeket a szerinte kommunista befolyású olasz igazságszolgáltatás összeesküvésének tartja. (A Spanyolországban indított eljárással kapcsolatban természetesen ez a védekezés nem vethető be.) Az itáliai igazságszolgáltatással, csakúgy mint a pártrendszerrel, az olaszok többsége elégedetlen és ezért sokan belenyugszanak ebbe az érvelésbe. A Berlusconi elleni felhozott vádpontok egyenként (adócsalás, az adóhatóság megvesztegetése) pedig az olaszok szemében nem számít főbenjáró bűnnek. A politikusokat Itáliában sokan eredendően korruptnak tartják és néhányan úgy vélekednek: Berlusconi, mint a leggazdagabb olasz, nem szorul rá, hogy miniszterelnökként a közös kasszában „kotorásszon". Természetesen nem szerencsés, ha valaki külföldről akar igazságot tenni még most is folyó, avagy lezárt, ám fellebbezés miatt továbbra is nyitott ügyekben. Annyi azonban bizonyosnak tűnik: Berlusconi választási győzelme esetén sem alhat nyugodtan, mert ezek az eljárások mint egy-egy időzített bomba ketyegnek és néhány év múlva akár fel is robbanhatnak, jókora kárt okozva ezzel az olasz üzleti és a politikai életben. A választási kampánynak különös fordulatot adott a nagy nemzetközi figyelem és a szinte példátlan külföldi össztűz Berlusconira. Ez azonban nemigen segítette a baloldal kampányát, hiszen néhány írás kifejezetten sérthette az olaszok nemzeti büszkeségét és ez inkább a megtámadott Berlusconi számára hozhat szavazatokat.

MAGYAR HÍRLAP, 2000. JÚN. 6. 8.o.

Műemlékek részvédelme

Egy kétezer tételből álló „várólistát" állított össze az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH), hogy bizonyos épületek elő-, illetve részvédelmet kaphassanak. Többek között Bauhaus, szocreál és eklektikus építmények kerülhetnek ezáltal biztonságba.

Megkezdődött a műemlékvédelmi törvény módosításának előkészítése – jelentette be az Országgyűlés Idegenforgalmi Bizottsága Kastélyok, kúriák, várak albizottságának hétfőn Komáromban tartott ülésén Cselovszki Zoltán. Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) elnöke lapunknak elmondta, a mostani jogszabály egyes fejezeteire a rendkívüli szigor a jellemző, más részei viszont túlságosan engedékenyek. Tisztázni szeretnék a törvényben a műemlék, a régészeti emlék, a műtárgy pontos fogalmát is. Cselovszki hozzátette, a törvény módosításával várhatóan bevezetik az úgynevezett elővédelmet és a részvédelmet. Az első főként a XX. században alkotott építményekre terjed ki, de a kétezres listán szerepel néhány XIX. századi épület is. Cselovszki konkrétan egyetlent sem kívánt megnevezni, mivel a lista összetétele még változhat.

A részvédelemmel azt kívánják elősegíteni, hogy a védett műemlékegyüttesekben például a kiszolgáló létesítmények átalakításakor ne kelljen a maival megegyező hosszú engedélyeztetési procedúrát végigjárni. A részvédelem kiterjesztése a műemlékegyüttesekre terjed ki. Ha például egy kórház pavilonos együttesének udvarába egy funkciót betöltő, de az egészhez nem tartozó épületet húztak fel, arra a védelem nem terjed ki.

A védettséget élvező objektumok tulajdonosai, működtetői pályázati lehetőséget kapnak az épületek fenntartására. Ha a működtető másra használná a műemléket, mint korábban, esetleg új tulajdonost keres, az OMVH-t előzetesen tájékoztatnia kell az elképzelésekről.

Cselovszki Zoltán elmondta, Magyarországon 10 400 védett épület van, ebből csaknem 2000-et a XX. században emeltek.

Törvénytervezetet még ebben a hónapban tárgyalja a kulturális tárca, s szeptemberben kerülhet a parlament elé.

• G. Zs.

CSELOVSZKI ZOLTÁN

lasztásról kiderült, hogy mégsem puszta formalitás. Van tétje, van üzenete. Talán az, hogy mégsem tud teljes szívvel mindkét oldal elnöke lenni, ezért aztán nincs teljes szívű támogatottsága sem.

Ha baleset történt, a mai második fordulóra elhárítják a hibát, ha többről van szó, akkor a harmadik forduló egyszerű többsége dönt majd.

SZÁLE LÁSZLÓ

Felemás búcsú

„Ne avatkozz a belügyeinkbe, inkább szüntesd be az Irak elleni szankciókat, és vond vissza katonáidat Jugoszláviából" – üvöltötte tegnap Vlagyimir Zsirinovszkij, az orosz „liberálisok" vezére a moszkvai dumában Bill Clintonnak. Zjuganov, a duma legnagyobb, kommunista frakciójának vezetője pedig úgy vélte, hogy az amerikai elnök – Jelcin volt államfővel együtt – eljátszotta a szerepét: így kell nyomorba dönteni a hazát.

Clinton moszkvai fogadtatása azt jelzi: az orosz képviselők zöme sértődött, amikor látja, hogy az Egyesült Államok maradt a világ

vel, hogy az összetartozás kulturális értelemben ível át határokon, kijelentéseit a helyszínen a kisebbségi magyarok – mint tudjuk – a tényleges határrevízió ígéreteként foghatják fel. Nincs ez másként Európában sem, ahol szintén nem egyszerű nosztalgiát, hanem automatikusan veszélyt látnak a hasonló kijelentésekben, emlékezvén a második világháború történetének prológusában megfogalmazott, hasonló névvel illetett törekvésekre, melyekkel később Németország jogalapot talált arra, hogy magához csatolja mindazon országokat, amelyekre többek között az azonos nyelvet beszélő lakosság okán jogot formált.

Azt hiszem, nyugodtan állíthatom, már meg sem lepett ez az állásfoglalás, melyet a Fidesz elnöke egy nemrégiben Hatvanban tartott lakossági fórumon fogalmazott meg. Nem lepett

tényként is kezelhető, afelől Kövér nem hagyott kétséget a fent említett lakossági fórumon. Egy résztvevő kérdésére válaszul kijelentette, hogy díjazná, ha a betelepítés megoldása a magyarlakta területek visszacsatolása lehetne. Ez az ideológia sokkal inkább hasonlít a Csurka István képviselte nemzetmentő eszmékre, semmint az egykoron radikálisan liberális Fidesz fiatalon kimúlt valójára. A honi választók számára az üzenet egyértelmű kell, hogy legyen: a polgárivá vedlett, koravén ifjak megtalálták helyüket a politikai paletta Európa számára legkevésbé elfogadható oldalán. Az, hogy ez nem jó jelzés Brüsszelnek, arra már kaptunk diplomatikus figyelmeztetést. Igaz, eddig csak áttételesen. A bojkottált osztrák kancellár fogadásával demonstratíve kinyilvánítottuk, hogy minket a szuverenitás

vel okoznak
Trianon még
hatatlan áto
küliség felé
Hogy ez me
lentős befol
kormányára,
za jobban, m
ló kirohanás
kének erdély
sztő személy
tül – a képv
Érezhető, h
európéer irá
zik egyértelr
kategóriába,
RMDSZ bi
oldalát illeti.
cionális indo
zett alapsz
diszkréten a
lemzi az erd
lyet a mag
imázsával ö
tart. Nem is

Cselovszki Zoltán épülő

„A kormány megtette a magáét, a szakmán a sor”

Cselovszki Zoltán elnök a műemlékvédelem feladatairól

A nemzeti kulturális örökség megóvása kapcsán a magyar millennium évében különösen hangsúlyos szerep jut az épített örökség gondozásának. Nemrégiben új elnök került az Országos Műemlékvédelmi Hivatal élére Cselovszki Zoltán személyében, aki maga is építész. Az elnököt a műemlékvédelem helyzetéről, s terveiről kérdeztük.

■ HANGA PIROSKA

– Maga a műemlékvédelem százharminc esztendős, nagy múltú, nagy tekintélyű intézmény – mondta *Cselovszki Zoltán* (képünkön), – olyan léptékben kell tehát mérni, mint a Széchenyi által kezdeményezett közintézmények sorát, köztük a Magyar Tudományos Akadémiával. A műemlékvédelemről szólva három szakaszt érzek igazán fontosnak: beszélnünk kell a rendszerváltozás előtti időszakról, a két előző kormányciklusról és a Fidesz kormányra jutása óta eltelt két évről. A szocializmus idején minden állami tulajdonban volt, s a műemlékvédelmi szakma szorgalmasan végezte munkáját, folyamatosan állami forrásokért folyamodott, amelyek azonban sohasem bizonyultak elegendőnek. A rendszerváltozással azonban a szakmát valóságos sokk érte, hisz megjelent a magántőke, a tulajdonviszonyok megváltoztak, s így sok műemlék védtelenné vált, nem egy el is pusztult. S bár születtek komoly eredmények is, talán azt lehet mondani, hogy a műemlékvédelem háttérbe szorulását vagy másfajta felfogását lehetett megfigyelni. Szerencsére nagyon durva beavatkozásokra nem volt idő. A harmadik szakaszról azt mondanám, a polgári kormány rájött arra, hogy ha történelmi léptékben gondolkodik, akkor nem csupán a napi gazdasági mutatók lehetnek fontosak, hanem a nemzeti kulturális örökség élővé tétele, társadalmasítása, ennek újraértékelése, kibővítése az igazi kulcskérdés. Ennek egy része az épített örökség gondozása. Úgy vélem, a kormány már megtette a magáét, s most a szakmán van a sor.

– Milyen anyagi háttér áll rendelkezésre az épített örökség megóvására?

– A műemléki területre szánt állami pénzösszeg a korábbiakhoz képest idén majdnem duplájára nőtt, csaknem tízmilliárd forintra rúg, ami semmiképp sem mondható hétköznapi mértékű forrásnövekedésnek. Mindez jelzi, hogy a műemlékvédelem ügye stratégiai kérdéssé vált a kormány számára. Ebben a millenniumi beruházások különösen fontos szerepet játszanak.

– A korábbiakhoz képest milyen változtatásokat tervez a műemlékvédelemben?

– A kormányprogram pontosan rögzíti a műemlékvédelem helyét és szerepét. Néhány változtatást is előirányoz, melyek el is indultak, de csak tanulmányok, vizsgálatok szintjén maradtak mindeddig. Többek között ezekben szeretnék továbblépni. Az imént említett második szakaszbeli hatások miatt a szakma erősen bezárkózott, védekező helyzetbe szorult. Igaz, vannak komoly eredményeink, ám sajnos nem tud ezekről szinte senki, nem igazán érvényesül a „tégy jót, és beszélj róla” elve. A műemlékvédelmi szakmában megszállott emberek dolgoznak, akik évtizedek óta a hivatásuknak élnek. Fölveszik a harcot bármilyen hatalommal és tőkével, az eredményeikről azonban nem beszélnek. Ezen mindenképp szeretnék változtatni, többek között azért, mert az emberek joggal kíváncsiak arra, mire költi a szakma a műemlékvédelemre szánt pénzt. Éppen ezért úgy gondolom, állandó, élő sajtókapcsolatokra van szükség, amely nem mindig a híreken alapszik. Azt szeretném, ha a műemlékvédelemmel foglalkozó újságírók folyamatosan nyomon követhetnék az eseményeket, s erre kiválóan alkalmasak az időről időre megszervezett sajtóbeszélgetések. Így aztán, ha valami újdonság történik, azt be lehet ágyazni a meglévő ismeretanyagba. Koncepcionális kérdés a műemléki listák felülvizsgálata és kibővítése. Olyan, a mai informatikai rendszerekhez megfelelő műemlék-nyilvántartást kell készíteni, amely közkinccsé tehető. Ennek a végeredménye akár egy mindenki által megvásárolható CD-ROM is lehet, de fontos lenne egy internetes honlap létrehozása is, hogy az építészek, önkormányzatok és a különböző civil szervezetek számára is hozzáférhető legyen a műemlékek lajstroma, s minden egyéb információ, amit azokról tudni kell. Szakmánk egyik ága a topográfia, s ma még vannak olyan megyék az országban, amelyek ebből a szempontból feldolgozatlanok. Erre a feladatra sajnos nincs közpénz, pedig nagyon jelentős beruházásról van szó, amelyet mindenképp meg kell valósítani. Ehhez az EU-csatlakozás kapcsán szerencsére vannak integráció előtti pénzalapok, amelyeket feltétlenül meg kell pályázni.

– Tervez valamilyen konkrét szerkezeti átalakítást az OMVH-n belül?

– A műemlék-felügyelők ma hatósági és szakhatósági feladatokat egyaránt ellátnak, s rengeteg szakmai feladatot is, melyet, részben mert kevesen vannak, nagyon nehezen győznek. Ezen változtatni szeretnék, s az OMVH-nak ezentúl csak szakhatósági szerepet szánok. Az első fokú, építéssel kapcsolatos hatósági feladatok pedig az önkormányzatokhoz kerülnének, hisz a hatósági felsőfok minden más területen is a közigazgatósági hivataloknál van. A műemlék-felügyelőknek így várhatóan több idejük lesz a szakmával foglalkozni. Ez a lépés azonban önmagában életveszélyes, a szakhatósági szerep ugyanis ma Magyarországon nem biztos, hogy elég a műemlékek védelméhez. Megfelelő jogkörre is szükségünk van ahhoz, hogy a határozataink be nem tartása esetén határozottan felléphessünk, s megkövetelhessük a kényszerfelújítást, a műemlék helyreállítását, vagy ami épp szükséges a konkrét esetben. Mindennek szerencsére megvan a törvényi háttere.

– Ön szerint kedvező kép él az emberekben a műemlékvédelemről?

– Igen sokan, különösen a műemlék épületek tulajdonosai vagy lakói inkább tartanak tőlünk. Manapság ha valaki venni akar egy házat, első kérdése az, vajon az épület nem műemlék-e, s ha igen, akkor megfontolja a vásárlást, mivel attól fél, nem újíthatja azt fel igényei szerint. Én azonban azt szeretném, hogy a műemlék épületek tulajdonosai ne kiszolgáltatottságot, inkább védettséget, segítőkészséget érezzenek az OMVH részéről. A kultuszminisztérium már a múlt esztendőben is igen sok pályázatot írt ki, egyebek mellett műemlék épületek helyreállítására, s így van ez idén is. Az OMVH e pályázatokhoz szakmai segítséget nyújt, s azt remélem, az emberek megtanulják, miként kell megfelelően pályázni, s arra is rájönnek, hogy érdemes, hisz néhány év alatt, lépésről lépésre elkészülhet a felújítás. Szintén fontosnak tartom, hogy a műemlékek tulajdonosai megismerjék azt a vállalkozói réteget, amely képes az ilyen munkát szakszerűen és pontosan kivitelezni. Akik kicsit közelebb állnak a műemléki szakmához, úgy ítélik meg, hogy annak berkein belül komoly viták zajlanak. Nagyon megosztott a szakma, már csak azért is, mert rengeteg szakterületből áll. Ezt látva sokan megijednek, s azt kérdik, mikor lesz itt egy erős irányvonal. Én viszont kifejezetten biztatom az egyes szakterületek képviselőit, a régészeket, történészeket, restaurátorokat, laboratóriumi szakembereket, művészettörténészeket, hogy ha lehet, még több szellemi energiát fektessenek e vitákba, hiszen azok minden gyümölcse szakmai értéket képvisel. Változást csak abban szeretnék elérni, hogy konkrét esetekben az egyes szakterületek képviselői ne elvi síkon közelítsék meg a problémát, hanem mihamarabb konszenzusra jussanak, hisz egy pusztuló műemlék esetében az idő különösen fontos tényező.

– Tégy jót, és beszélj róla

FOTÓ: KEGYES ANDRÁS

ADÁSVÉTEL

❑ Antik fenyőbútoraimat szakszerűen restaurálva, méhviaszolva, fél áron eladom – szekrény, tálaló, asztal, komód, székek. Tel.: 06-30/981-5908, 06-30/209-0940. (B048975)

❑ Bútorbizományi gyorsszolgálat vásárol mindennemű modern és régi bútort, hagyatékot, régiségeket, komplett lakásberendezést, háztartási és műszaki cikkeket. Tel.: 217-4353, 06-30/974-1928.

❑ Régi töltőtollakat veszek (Montblanc, Parker, Waterman, Soennecken, Kaweco, Osmia stb.). Érd.: 326-7550.

❑ Gyűjtő festményt, régi tárgyakat vásárolna. 258-8808, 06-20/983-4190.

❑ Ülőgarnitúra 3–2–1 (kétszemélyes ággyá nyitható), kék plüss, még 8 hónap garanciával, eladó 110 ezer Ft-ért. 06-26/301-786, 06-20/323-4117.

❑ Jó minőségű kinggalambot cserélnék díszfácánra, vagy eladnám. Burik Mihály, 2642 Nógrád, Árpád u. 11. Tel.: 35/362-2751.

❑ Száz darab különféle hanglemezt és egy három sebességfokozatra állítható lemezjátszót cserélnék bélyeg- vagy régipénzérmegyűjteménybe megegyezés szerint. T.: 280-5798, déli órákban.

❑ Eladó Halásztelken bontásból származó, régi típusú, 4 db 150 x 180-as ablak, 2 db 90 x 240-es üveges erkélyajtó, 1 db 90 x 210-es beltéri teleajtó, 2 db közepes lemezradiátor. 276-8310 vagy 06-20/921-6294.

ALBÉRLET

❑ Kiadó lakás Kispest központjában, 1,5 szoba összkomfort, berendezve – leinformálható bérlőnek. 06-20/923-9740.

❑ Rózsadombon, fenyves közelében, családi házban, egyszobás, komfortos lakás kiadó, központi fűtés van, a 11-es busz ötpercnyire. 33 ezer Ft/hó. T.: 320-0605.

ÁLLÁS

❑ 40 éves, erősáramú technikus, villanyszerelői és tüzeléstechnikai szakmunkás-bizonyítvánnyal, valamint középfokú műszaki ellenőri végzettséggel és 15 éves üzemeltetői gyakorlattal állást keres. 201-9505, 06-70/215-2790.

❑ Értékpapír-piaci ismeretekkel keresünk irodánkba befektetési tanácsadót. Magas jutalék, karrierlehetőség. Tel.: 218-0180, 218-0220, 06-30/942-4446.

ÁLLAT

❑ 6 hetes kiskutyák többféle színben, németjuhász-jellegű, kitűnő őrzővédő anyától (kisebb termetűek is) ajándékba elvihetők. Egészségesek, jó étvágyúak, kövérek, nagyon aranyosak! 06-30/962-0402.

GONDOZÁS

❑ Idős hölgy, úr vagy házaspár gondozását, ápolását vállalnám lakásért. Én özvegy, nyugdíjas asszony vagyok. 3301 Eger, Pf. 576. „Együtt a magány ellen."

INGATLAN

❑ A Ferihegyi repülőtértől 10-12 km-re ipari tevékenység létesítésére is alkalmas 20 hektár föld és 30 hektár szántó eladó. Tel.: 06-70/310-0735, este 409-3402.

❑ Budapest közelében jó befektetésnek számító ingatlan – Szentendrén 1270 nm, Maglódon 11 500 nm, utóbbi megosztva is – eladó. Telefon: 389-8839.

❑ Nagymaroson, a visegrádi várral szemben, összközműves utcában 650 nm építési telek eladó. Tel.: 06-27/354-693.

❑ Káposztásmegyeren lakások eladók, ugyanitt keresünk ügyfeleink részére panellakásokat. Panoráma ingatlaniroda. Tel.: 230-6343, 06-30/952-6894.

❑ Üzlethelyiséget bérelnék a belvárosban, forgalmas helyen, utcai bejárattal. Tel.: 321-5538.

❑ Segítünk ingatlana eladásában. Tel.: 302-3222.

❑ Bogácson gyógyfürdő és horgásztó közvetlen közelében, festői környezetben fekvő, panzió építésére is alkalmas, 2014 nm-es telek eladó. Páratlan idegenforgalmi lehetőség! Tel.: 06-30/212-0102.

❑ Pestszentlőrincen kétszintes, kétgenerációs családi ház (2 x 100 nm), ápolt telken, garázzsal, gáz központi fűtéssel 24 M Ft-os irányáron eladó. 06-30/210-7570.

❑ Adok XI. kerületi, 3 szobás, téglaépítésű öröklakást + budafoki 200-as közműves telket, épülettel. Kérek XI. kerületi családi házat. 206-0951.

❑ Kiskunmajsán, az Ipar-hegyen, villamosított dűlőben, a gyógyfürdő közelében 1 hold szántó eladó. 18 óra után, 27/358-065.

JÁRMŰ

❑ Astrát, Corsát vennék. Tel.: 06-20/958-6160.

❑ Audit vennék 1988–93-ig. Tel.: 06-20/958-6160.

❑ Eladó egy 1993-as Seat Terra 1400 kcm-es dízelfurgon. Irányár: 600 ezer forint. Érdeklődni: 06-20/ 934-4024.

❑ RENTACART 9000. Személygépjárművek és mikrobuszok kölcsönzése rövid és hosszú távon, kedvező feltételekkel. Tel.: 267-2951, 06-30/971-9958.

❑ Skodát vennék 250 ezer Ft-ig, 1989-est, kevés km-rel, szép állapotban. Garázsban tartott, vidéken használt előnyben. Érd.: 320-0873, 06-20/315-1920.

❑ Nissan Cherry 1983-as, 1,5-ös, benzines, eladó. Műszaki 2001. júliusig, metálfényezés, színezett üveg. Garantált 5,5 l-es fogyasztás. Irányár: 320 ezer Ft. 06-30/964-5619.

❑ Utánfutó 300 kg teherbírású, 0,9 x 1,20 m rakterülettel, 50 ezer Ft. 62/491-114.

KÖZLEMÉNY

❑ Civil szervezet alakítása céljából várom mindazok jelentkezését, akiknek házastársa jelzálogot vett fel közös ingatlanjukra anélkül, hogy társa beleegyezését kérte volna. Ha kárvallottként összefogunk, elérjük, hogy az Országgyűlés módosítsa a jelzálogtörvényt. Tel.: 283-1437, Juhász Ildikó.

LAKÁS

❑ Egy- vagy másfél szobás, földszinti vagy liftes házban lévő lakást vennék Kispesten vagy az Örs vezér tér környékén. Tel.: 284-5706.

❑ Práter utcai, 3 szobás utcai öröklakás – összkomfortos, egyedi fűtés, kábeltévé, csendes polgári házban – eladó, 10,5 M Ft. 06-30/221-9921.

❑ Budapest XIII., 1 szobás, nívósan felújított, zöldövezeti, földszinti, beépített konyhás önkormányzati lakásomat Balaton melletti kis lakásra cserélném. 06-20/331-7587.

OKTATÁS

❑ Egyetemisták vállalnak korrepetálást, felzárkóztatást általános iskolások részére minden tantárgyból, kezdőknek olaszból, a Gellérthegyen és a VIII. kerületben. Tel.: 06-30/206-7229.

❑ Akciós számítógépkezelő-, gépírás-, személyiségfejlesztő-, vállalkozástan- és nyelvtanfolyamok a Hamerli Bt.-nél részletfizetési lehetőséggel. Nyugatinál (Domusnál) kötött/egyeztetett időpontban. 320-6178.

❑ Műfordító-tanfolyamok. 340-0859.

❑ Gitár, basszusgitár, zeneelmélet, összhangzattan oktatása demofelvételi lehetőséggel. Tel.: 246-5631.

❑ Ingatlanközvetítő-, értékbecslő-, számítógépkezelő-, virágkötő-, kéz- és lábápoló-, műkörömépítő-szakképzések részletfizetéssel. Tel.: 485-0225, 06-30/950-3343.

❑ Olasz nyelvet, valamint magyar nyelv- és irodalmat tanítok Budapesten és környékén. 06/26-313-052, este.

❑ Rajztanítást vállal képzőművész gyerekek részére a XI. kerületben, közel a Skálához. 206-0951.

RÉGISÉG

❑ FEHÉR GALÉRIA vásárol készpénzért és bizományban ismert és ismeretlen, magyar és külföldi festőktől képeket, továbbá bútorokat, műtárgyakat, órákat, ezüsttárgyakat és teljes hagyatékot. Üzletcím: II. kerület, Margit krt. 15–17. Tel.: 212-2992, 06-30/954-1978, 06-30/933-9986. Nyitva tartás: 10–18 óráig.

SZOLGÁLTATÁS

❑ Redőnyösmunkák. 262-4724. (B045877)

❑ Redőnyösmunkák részletfizetésre, árnyékolástechnikai bemutatóterem. Tel.: 240-8783, 240-3731, 06-20-928-7160.

❑ Ha épít, felújít, átalakít, forduljon hozzám bizalommal. Referenciákkal rendelkező kőművesmester. Tel.: 06-23/389-441 (Bp. és környéke).

❑ Lakásfelújítás kompletten, garanciával, referenciákkal. Érd.: 266-1153, 167-2602.

❑ Személygépjárművek és mikrobuszok kölcsönzése rövid és hosszú távon, kedvező feltételekkel. Tel.: 267-2951 vagy 06-30/719-958.

❑ Banki hitel! Magánszemélyeknek és vállalkozóknak akár több milliót is, gyors és egyszerű ügyintézéssel. Tel.: 06-30/210-7838.

❑ Különféle bőrbetegségek kezelése. Esztétikailag zavaró bőrelváltozások eltávolítása. Dr. Parapatics Csilla bőrgyógyász-kozmetológus szakorvos. Bp. V. ker., Deák F. u. 19. Tel.: 317-3915.

❑ Masszírozás másképpen! A belvárosban egy mozgásstúdióban, kulturált körülmények, szauna és intimitás képzett masszőrhölgyektől. Ez egyben fogyiklub is. 322-3731, hét végén is.

❑ Méltányos díjazásért könyvelést, könyvvizsgálatot, mérlegauditálást vállalunk. 202-5216, délelőtt 8.30 és 10, este 19–21 óra között. (B049066)

❑ Festő-, villanyszerelő-, víz-, gáz-, központifűtés-szerelő, kőműves-, burkolómunkát vállalunk. Tel.: 280-3955.

❑ Fiatalos, friss nyugdíjas csecsemő-gyermekápolónő gyermekfelügyeletet vállalna beteg gyermek mellett is, 3 éves korig Budapesten, Érden. Érd.: 06-23/376-075.

TÁRSKERESÉS

❑ Dorina – igényes hölgyek, urak, vállalkozók, diplomások társközvetítője. Tel.: 369-1140, 06-30/202-1316.

❑ 78 éves özvegyasszony keres nyugdíjas, intelligens, szeretetteljes embert, aki szeretne egy tiszta, rendes lakásban élni. Jelige: „Hit, remény, szeretet", a kiadóba.

ÜDÜLÉS

❑ Hajdúszoboszlói, egyszobás, 2 x 2 hetes üdülőhasználati jogot Bükfürdőire cserélnék. 06-78/312-268.

VÁLLALKOZÁS

❑ Kis pavilon (Budaörsi út 95.) trafik, jelenleg újságosként működik, havi 8800 Ft bérleti díjjal eladó. Érdeklődni a helyszínen, 8–16 óra között.

VEGYES

❑ **Gyógyulni vágyók, figyelem!** Méhpempős propoliszkészítmények **nyombélfekélyre, vastagbélgyulladásra** (kolitisz) szinte garantált. Megszünteti, gyógyítja! **Gyomorfekélyre, prosztatára kiváló!** Így a műtét elkerülhető. **Érrendszeri gyulladásos, ideg- és egyéb betegségekre** kiváló, az immunrendszert javítja, hatóság által vizsgált, megbízható. Vizsgálati szám: 244/83. **Kapható: Polgár László méhész, 1026 Bp., Pasaréti út 21/C. Tel.: 356-3490.** A megrendelt termékhez tájékoztatót küldünk.

❑ Van néhány fölösleges kilója? Nincs elég pénze? Hívjon, segítünk mindkét problémáját megoldani! Tel.: 06-30/970-8939.

❑ Idősek otthonában szobák, apartmanok elfoglalhatók. 06-30/201-0786, 06-26/398-278. (B049069)

SZOLGÁLTATÁS

ADÓSZEMINÁRIUM GALYATETŐN
Előadó: Nagy Lászlóné igazságügyi adószakértő
IDŐPONT:
2000. március 26–27–28.
Érdeklődés, részletes programigénylés, jelentkezés március 6-ig a következő telefonszámokon *(hétvégén is!)*
06-20-943-2860,
06-30-230-6152
Tel./fax: 06-1-215-2404

MV MAGÁNVÁLLALKOZÓK
Iparos Újság
A MESTERSÉG TISZTELETE AZ IPAROS BECSÜLETE
A magánvállalkozók, az iparosok kéthetenként megjelenő országos lapja, amely több ezer előfizetőhöz eljut.
Miről szól a lap?
Minden olyan gazdasági, pénzügyi, adózási, társadalombiztosítási, oktatási témát részletesen, közérthetően és aktuálisan ismertet, amely érinti és ezért érdekli a vállalkozókat.
Hirdetni is érdemes!
... alkatrésze van, amely

Fénymásoló gépek és egyéb irodatechnikai berendezések
(telefon, fax, nyomtató) forgalmazása
teljes körű szervizellátással.
Rendkívüli akció: minden másológéphez
5–10 000 db másolópapírt adunk ajándékba.
Felújított másológépek
egyedülálló, 12 hónapos garanciával.

Software
AT-TOM
Szoftverek

CSELOVSZKI ZOLTÁN

Magyar Nemzet

2000. február 15., kedd

Krakkó 2000

Cselovszki Zoltán lesz a műemlékvédelmi hivatal vezetője

Az Európai Unió Kulturális Minisztereinek Tanácsa Krakkót választotta ki az „Az európai kultúra városa 2000-ben" cím birtokosának. Az ezeréves államiságát ünneplő Magyarország reprezentatív krakkói bemutatkozását *Kovács* István, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem lengyel tanszékének vezetője, miniszteri biztos készíti elő. Mint azt a tegnap tartott tájékoztatón Kovács István elmondta, a közép-európai szellemi, kulturális örökségre alapozva, a helyi igényeket és érdeklődést figyelembe véve állították össze a Krakkó 2000 elnevezésű fesztivál magyar programsorozatát, amely részben a már meglévő nemzetközi fesztiválokhoz kötődik, részben pedig a közös történelmi múltra építő önálló rendezvényekkel képviseli Magyarországot Európa idei kulturális fővárosában.

Te rongyos élet címmel február 15-én indul útjára az a vetítéssorozat, amely a magyar filmművészet utóbbi évtizedeit mutatja be többek között *Mészáros* Márta, *Bereményi* Géza, *Szabó* István, *Jancsó* Miklós és *Makk* Károly egy-egy alkotásával. A filmhét vendége *Szász* János rendező. Számos kiállítás idézi föl a magyarok és a lengyelek közös történelmi gyökereit, mint például a február 16-án megnyíló A magyar huszárság öt évszázada című tárlat, a Közös szentjeink című kiállítás, valamint *Olasz* Ferenc fotótárlatai.

Századvégi beszélgetések címmel a krakkói Nemzetközi Kulturális Központ tudósok, politikusok részvételével találkozókat, előadásokat, konferenciákat szervez a kultúra és európai integráció, Közép-Európa kulturális identitása, kultúra és fejlődés témakörében. A magyar államiság ezredik évfordulóján, augusztus 20-án kirakodóvásár, kézművesbemutató, zenei és táncházegyüttesek műsora és huszárbemutató várja Krakkó főterén az érdeklődőket.

Baán László, a kultusztárca közigazgatási államtitkára a tájékoztatón bejelentette, hogy február 22-től a kormány rendelete alapján létrehozott Kulturális Intézetek Igazgatósága felelős a külföldi kulturális intézetek és Collegium Hungaricumok gazdálkodásáért és programjaiért. Az igazgatóság élére *Entz* Gézát, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal eddigi vezetőjét nevezte ki *Rockenbauer* Zoltán kulturális miniszter. A hivatal vezetését *Cselovszki* Zoltán veszi át, aki eddig a főváros várostervezési és városvédelmi bizottságának elnöke volt.

Az NKÖM kulturális diplomáciai kapcsolataiért felelős helyettes államtitkár, *Pál* József ilyen funkciója megszűnik. A helyettes államtitkárt hamarosan felmentik tisztségéből. A Kulturális Intézetek Igazgatósága gazdaságilag az NKÖM alá tartozik. A minisztérium az idei kulturális költségvetésből kétmilliárd forintot ad az igazgatóság munkájához – közölte Baán László. Az igazgatóság felállítását azért is tartották fontosnak, mert az eddigi kulturális diplomáciát hatékonyabbá akarják tenni. Entz Géza a jövőbeni feladatáról elmondta: nem jelent uniformizálást, hogy egy igazgatóság hangolja össze és felügyeli a külföldi magyar intézetekben folyó munkát. Az európai uniós csatlakozás küszöbén a kulturális diplomáciának jelentős szerepe van az érdekérvényesítésben – hangsúlyozta. Az uniós országok rendkívül jelentős összegeket fordítanak a külföldi kulturális kapcsolatokra, Magyarországnak ezen a téren még sok feladata van, ha nem akar lemaradni.

Cselovszki Zoltán az OMVH leendő vezetője elmondta, hogy a már megkezdett programok folytatására törekszik. Elsődleges feladatának tartja, hogy egyszerűsítsék az Országos Műemlékvédelmi Hivatalon belüli döntési folyamatokat, „közkinccsé" tegyék a műemlékvédelmi nyilvántartást, illetve erősítsék a műemlékvédelmi hivatal társadalmi kapcsolatait. **(kálmán)**

kopikus állatok is

alállomány

azonban csalóka jelenség, mármár délibábszerű. A szóban forgó folyók és vízgyűjtő területük haltömege (biomasszája) sok száz tonnával lett szegényebb. A kár összegzése a jövő feladata. A tisztán maradt vizekből érkező halak idei szaporulata csak három–öt év múlva válik hálós horogéretté.

Hazánkban több évtizede mesterséges körülmények között, tömegesen szaporítják a kecsegéket, a csukákat, a balinokat, a compókat, a márnákat, a pontyokat, a busákat, a harcsákat, a fogassüllőket és társaikat. Ezek egy része mindig a természetes vizekbe kerül. Idén minden rendelkezésre álló anyagi forrást mozgósítani kell, hogy a Szamos és a Tisza aggasztóan megcsappant halállományát tömeges telepítésekkel megerősíteni.

Bukarestből azonnal bizottság utazott Nagybányára a helyzet tanulmányozására. Időközben a Máramaros megyei prefektus az Aurul munkáját leállítva a legszigorúbb környezetvédelmi intézkedéseket léptette életbe a Nagybányán működő más üzemek tevékenységének ellenőrzésére is.

Hamar József ökológus korábbi tapasztalatai szerint az 1960-as évektől a '80-as évek közepéig a határainkon túlról érkező vizeink szennyeződése egyre fokozódott, ami az iparosítással hozható legközvetlenebbül összefüggésbe. Hogy valóban az ipari szennyezés volt a fő ok, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a gyárak fokozatos leállásától napjainkig a szennyeződés egyre csekélyebb. A veszély azonban folyamatos, hiszen a lepusztult vagy lepusztulóban lévő gyárak, az ottani technológiák életre keltése meglehetősen kockázatos környezet- és természetvédelmi szempontból is.

Az ökológus szerint valószínű, hogy a Szamos, a Tisza élővilága az érintett szakaszokon jelentősen károsodik; eltűnhet például a folyó jelképe, a tiszavirág. A mederfenék élővilágában csigák, kagylók tíz- vagy százmilliói pusztulhattak el, nem beszélve az alacsonyabb rendű szervezetekről. Azt is valószínűsíthetjük ugyanakkor, hogy a táplálékláncban a cianid nem halmozódik fel vészesen.

Egyre több jel mutat arra, hogy ha minden változatlanul folytatódik, függőségünk kiszolgáltatottsággá válik. Ha hasonló eset nyáron, kis víznél következik be, sokkal nagyobb a baj. Szomszédainknál fokozódnak a vízigények. Ukrajnában 38 kisebb-nagyobb vízlépcsőt, duzzasztót képzelnek el a hegyekről lezúduló patakokra, a Tiszára elektromos áram termelése céljából. Ha visszatartják a Tiszát, még inkább ki leszünk téve a szennyezés és a vízkorlátozás veszélyének.

Magyarország alvízi ország, ebből eredően függő ország. A zöldek határozott véleménye, hogy a kormánynak sokkal határozottabban kellene képviselnie, védenie érdekeinket a szomszédainkkal folytatott párbeszédben. Ez korántsem zárja ki a Tisza vízgyűjtőjében található országok összefogását élővizeink környezetbarát hasznosítására. Ha ez az összefogás további késedelmet szenved, nem zárható ki nemzetközi konfliktusok veszélye sem. **(egri–pénzes)**

ájátalakítás előtt áll az ország

ghonosodnak a hiúzok

Tizenkét állat mára már öt

vány szervezésében ma rendezik a Szenvedélyek napját a Corvin moziban, ahol az érdeklődők többek között saját problémáikra is orvosságot találhatnak, beszélgethetnek neves pszichológusokkal. Ezen kívül a Corvin-közben fellép többek között a Pege Qartett, a Fekete vonat, a filmek szerelmesei pedig a nap témájához kapcsolódó alkotásokat láthatnak.

Mahasz-sikerlista

(MH) A Magyar Hanglemezkiadók Szövetségének hivatalos eladási listáját (Mahasz Top 40) a május utolsó hetében készült felmérések alapján a következő előadók és albumok vezetik:

1. Britney Spears: Oops... I Did It Again (újdonság)
2. Santana: Supernatural
3. Sub Bass Monster: Félre az útból
4. Sting: Brand New Day
5. Michael Flatley: Lord of the Dance
6. Jazz+Az: Egynek jó
7. Alice Deejay: Who Needs Guitars Anyway?
8. Michael Flatley: Feet of Flames
9. Cypress Hill: Skull and Bones
10. Venus: Egy új érzés

Britney Spears mellett további újdonságok a listán:

34. Pearl Jam: Binaural
39. Era: Era 2
40. Whitney Houston: Greatest Hits

Az irodalom visszavág

Megjelent Az Irodalom Visszavág idei első száma, benne az Ivan Csonkin közlegény kalandjaival híressé vált Vlagyimir Vojnovics orosz író Hadbíróság című drámájával. (Tóth István fordítása). Teljes egészében közli a lap annak a vitának az anyagát, amelyet Pethő Bertalan szerkesztette Poszt-posztmodern című tanulmánygyűjteményről tavaly januárban rendeztek az Írószövetség klubjában; többek között Ács Margit, Baji Lázár Imre, Bodor Béla, Domokos Mátyás, Határ Győző, Kéri Elemér, Kiss Endre, Kukorelly Endre, Kulcsár-Szabó Zoltán, Kristó Nagy István, Ohnsorge-Szabó László, Pomogáts Béla, Zsávolya Zoltán hozzászólásait, írásait olvashatják a lapban. Tomkiss Tamás főszerkesztő esszéje azt boncolgatja, „Magyarországnak, a magyar kultúrának, 'a magyar nemzeti kultúrának' és gerontospílereinek" miért nincs szüksége az irodalom legújabb nemzedékére.

Ma este nyolckor az új szám fellép az Akácos Udvarban. Felolvasó Színház mutatja be Vojnovics drámáját, lesz beszélgetés a Mátrix című film filozófiai problémáiról, s vita a Poszt-posztmodern vitáról is.

• V. B. É.

• G. Zs.

Cselovszki Zoltán építész

Műemlékek részvédelme

Egy kétezer tételből álló „várólistát" állított össze az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH), hogy bizonyos épületek elő-, illetve részvédelmet kaphassanak. Többek között Bauhaus, szocreál és eklektikus építmények kerülhetnek ezáltal biztonságba.

Megkezdődött a műemlékvédelmi törvény módosításának előkészítése – jelentette be az Országgyűlés Idegenforgalmi Bizottsága Kastélyok, kúriák, várak albizottságának hétfőn Komáromban tartott ülésén Cselovszki Zoltán. Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) elnöke lapunknak elmondta, a mostani jogszabály egyes fejezeteire a rendkívüli szigor a jellemző, más részei viszont túlságosan engedékenyek. Tisztázni szeretnék a törvényben a műemlék, a régészeti emlék, a műtárgy pontos fogalmát is. Cselovszki hozzátette, a törvény módosításával várhatóan bevezetik az úgynevezett elővédelmet és a részvédelmet. Az első főként a XX. században alkotott építményekre terjed ki, de a kétezres listán szerepel néhány XIX. századi épület is. Cselovszki konkrétan egyetlent sem kívánt megnevezni, mivel a lista összetétele még változhat.

A részvédelemmel azt kívánják elősegíteni, hogy a védett műemlékegyüttesekben például a kiszolgáló létesítmények átalakításakor ne kelljen a maival megegyező hosszú engedélyeztetési procedúrát végigjárni. A részvédelem kiterjesztése a műemlékegyüttesekre terjed ki. Ha például egy kórház pavilonos együttesének udvarába egy funkciót betöltő, de az egészhez nem tartozó épületet húztak fel, arra a védelem nem terjed ki.

A védettséget élvező objektumok tulajdonosai, működtetői pályázati lehetőséget kapnak az épületek fenntartására. Ha a működtető másra használná a műemléket, mint korábban, esetleg új tulajdonost keres, az OMVH-t előzetesen tájékoztatnia kell az elképzelésekről.

Cselovszki Zoltán elmondta, Magyarországon 10 400 védett épület van, ebből csaknem 2000-et a XX. században emeltek.

Törvénytervezetet még ebben a hónapban tárgyalja a kulturális tárca, s szeptemberben kerülhet a parlament elé.

• G. Zs.

Magyar Hírlap 2000. június 6.

Végül is nem történt semmi [illegible] egyjelöltes, előre lefutottnak látszó elnökválasztásról kiderült, hogy mégsem puszta formalitás. Van tétje, van üzenete. Talán az, hogy mégsem tud teljes szívvel mindkét oldal elnöke lenni, ezért aztán nincs teljes szívű támogatottsága sem.

Ha baleset történt, a mai második fordulóra elhárítják a hibát, ha többről van szó, akkor a harmadik forduló egyszerű többsége dönt majd.

SZÁLE LÁSZLÓ

Felemás búcsú

„Ne avatkozz a belügyeinkbe, inkább szüntesd be az Irak elleni szankciókat, és vond vissza katonáidat Jugoszláviából" – üvöltötte tegnap Vlagyimir Zsirinovszkij, az orosz „liberálisok" vezére a moszkvai dumában Bill Clintonnak. Zjuganov, a duma legnagyobb, kommunista frakciójának vezetője pedig úgy vélte, hogy az amerikai elnök – Jelcin volt államfővel együtt – eljátszotta a szerepét: így kell nyomorba dönteni a hazát.

Clinton moszkvai fogadtatása azt jelzi: az orosz képviselők zöme sértődött, amikor látja, hogy az Egyesült Államok maradt a világ egyetlen vezető hatalma. Hogy ebben – [illegible] – osztozik nekik, az

vér, hogy az összetartozás kulturális értelemben ível át határokon, kijelentéseit a helyszínen a kisebbségi magyarok – mint tudjuk – a tényleges határrevízió ígéreteként foghatják fel. Nincs ez másként Európában sem, ahol szintén nem egyszerű nosztalgiát, hanem automatikusan veszélyt látnak a hasonló kijelentésekben, emlékezvén a második világháború történetének prológusában megfogalmazott, hasonló névvel illetett törekvésekre, melyekkel később Németország jogalapot talált arra, hogy magához csatolja mindazon országokat, amelyekre többek között az azonos nyelvet beszélő lakosság okán jogot formált.

Azt hiszem, nyugodtan állíthatom, már meg sem lepett ez az állásfoglalás, melyet a Fidesz elnöke egy nemrégiben Hatvanban tartott lakossági fórumon fogalmazott meg. Nem lepett meg, mert már az 1998-as választások előtti két évet és magát a

tényként is kezelhető, afelől Kövér nem hagyott kétséget a fent említett lakossági fórumon. Egy résztvevő kérdésére válaszul kijelentette, hogy díjazná, ha a betelepítés megoldása a magyarlakta területek visszacsatolása lehetne. Ez az ideológia sokkal inkább hasonlít a Csurka István képviselte nemzetmentő eszmékre, semmint az egykoron radikálisan liberális Fidesz fiatalon kimúlt valójára. A honi választók számára az üzenet egyértelmű kell, hogy legyen: a polgárivá vedlett, koravén ifjak megtalálták helyüket a politikai paletta Európa számára legkevésbé elfogadható oldalán. Az, hogy ez nem jó jelzés Brüsszelnek, arra már kaptunk diplomatikus figyelmeztetést. Igaz, eddig csak áttételesen. A bojkottált osztrák kancellár fogadásával demonstratíve kinyilvánítottuk, hogy minket a szuverenitás jobban érdekel, mint a régóta várt és kampányszlogenné silá-

zetállam eszméjének hirdetésével okoznak azok, akik számára Trianon még mindig feldolgozhatatlan átok egy, a határnélküliség felé tartó Európában. Hogy ez mennyire valós és jelentős befolyás Orbán Viktor kormányára, azt mi sem példázza jobban, mint az Erdélyi Napló kirohanása az SZDSZ elnökének erdélyi látogatását előkészítő személye és – rajta keresztül – a képviselt eszmék ellen. Érezhető, hogy a Markó-féle európeér irányvonal nem tartozik egyértelműen a támogatott kategóriába, már ami persze az RMDSZ bigottan konzervatív oldalát illeti. Kétségbe vont, racionális indok nélkülinek nevezett alapszerződés és olyan, diszkréten adagolt ideológia jellemzi az erdélyi lap cikkét, amelyet a magyar kormány saját imázsával összeegyeztethetőnek tart. Nem is beszélve arról a lelki ráhatásról, amely [illegible] nappal kés-

elnök sikertelen romániai útja, Schüssel magyarországi látogatása, az osztrák sógori viszony erősítése, szembehelyezkedés a Haider-féle szélsőségesek hatalomra kerülésével Ausztriát sújtó bojkottal – ez 2000-ben az első négy hónap külügyi mérlege.

A második világháború kitörését megelőzően a német külpolitika erőszakosan érvényesítette az ország nemzeti érdekeit. Az élettér kiterjesztése, az Anschluss kapcsán idővel kirajzolódott a végső megoldás gondolata is. A Hatvanban megfogalmazott, sajátos kövéri élettérelmélet a mai, összehasonlíthatatlanul szerencsésebb körülményeknek köszönhetően inkább csak borzongtató érzeteket kelt. A magyar megoldás operettszerűen egyszerű lehet: a szuverén Magyarország újragründolja a monarchiát Ausztriával, csapást mérve a közös [illegible]

[illegible] volt potenciális jelöltsége megkettőzésére. Különben várható volt, hogy az MSZP belső életében nem megspórolható a Németh-problematika megoldása. Nyilvánvaló, hogy a két népszerű politikusnak úgymond le kell játszania a meccset, majd meg kell kötniük alkujukat.

A mérkőzés (legkésőbb) vasárnap elkezdődött. A két éve ellenzéki pártot vezető elnök MSZP-n belüli kihívója megérkezett. Nem egy másik generációból, csak egy másik világból: az unióból.

S hogy ki lehet itt a játékvezető? Horn Gyula igazi taktikusként megint elemében van. Fél éve még Kovács Lászlót pártolta a hazatérővel szemben (kezdje az elején – mondta), aztán cukrászdai hármas csúcstalálkozón egyensúlyozott középen, most pedig Németh Miklóst biztatja. Hol ide áll, hol oda lép. Lebegtetéspárti. Aminek van logikája. Éppenséggel előny is származhatna a bizonytalanság utolsó (utáni) pillanatig történő fenntartásából. Hiszen integrálhatók volnának az inkább Kovácsra vevő liberális városi szavazók a Némethtel szimpatizáló falusi konzervatív rétegekkel. Ugyanaz a párt – két lehetséges vezérrel két arcát mutathatná a változtatni szándékozó szavazóknak. Horn Gyulának ebben igaza lehet – ám saját politikai ambícióit jelenleg nem ismerjük.

Egyelőre ennyit a taktikáról és a megspórolhatatlan szereptisztázásokról. Beszéljünk a veszélyekről is.

A minap hátborzongatóan érdekes interjút olvastam a Nép[illegible] Miguel Angel Aguilar spanyol politológussal,

CSELOVSZKI, Zoltán

ujig.

P. G. : Műemlékvédelem. Folytatni kell a programokat.

= NMo 2000. febr. 17. 5.

falmaradványok korára sajnos semmi nem u
igazából nem is lehet.

Bizánc észak-balkáni hatalmának összeomlás
s csak a XIV. században a törökök balkáni
jelentősé. A XIV. század végén a vár állítólag n
Brankovics György birtokát, castrumként említ
figyelembevételével kérdéses, hogy a régi vára
annak lehetősége sem, hogy a négy saroktornyo
épült fel. Ennek a feltevésnek az igazolására

---

[111] Jovan Kalič: 1971, 55. A szerző Ioannés Kinnamos és
XII. századi Zimonyról.
[112] V. Stančić: Zemunska tvrđava — lokalitet "Gardos" A
[113] I. Soppron: Monographie von Semlin und Umgebung.
[114] 1999. márciusában a helyszínen tett megfigyeléseim.
[115] I. Soppron: 1890 4., 9., 98., 136., 142., 152., 153., 16
közli forrásait, ső erre vonatkozó adatot nem ismer Csaán
korában II. 1894 233.
[116] Engel Pál: 1996 465.

nak megfelelő szintre, és akkorra fog a támogatási szint is kiegyenlítődni.

MN: Eközben az uniós termelési támogatás is csökken.

GJ: A 2007–2013 közötti időszakban a támogatás átáll az SPS-rendszerre: azaz a megelőző két év alatt a termelőhöz mindenféle jogcím alapján érkezett támogatásokat összeadják és egy évre vetítik; ezt fogja onnantól hét évig kapni, mindig ugyanannyit. Tehát a csökkenés az inflációból adódik, és lehet, hogy ebből még 5–10 százalékot induláskor levesznek, de ez még nem dőlt el. Ezentúl, ha a gazdálkodó csak kultúrállapotban tartja a területét és megfelel a környezetvédelmi és egyéb előírásoknak, akkor ezt a pénzt megkapja, akár előállít valamit, akár nem. Jövedelmet biztosítanak neki, hogy ne kelljen abbahagynia a gazdálkodást és elköltöznie.

MN: Az életképes birtokméret kialakítását a kormányprogram is ambicionálja. Ennek legnagyobb gátja leegyszerűsítve az, hogy aki vehetne földet, annak nincs rá pénze vagy nem is akar vásárolni, akinek lenne pénze – a külföldiek, illetve a cégek –, az a hatályos földtörvény értelmében nem vehet. Pedig például egy állattartó telep úgy tud versenyképes lenni, ha a saját földjén termeli meg a takarmányt. A napokban ismét előkerült az a javaslat, hogy a társas vállalkozások előtt megnyitnák a földszerzés lehetőségét. Mekkora esély van erre?

GJ: Ez nemcsak szakmai kérdés, hanem politikai is.

MN: A termőföld döntő része több mint kétmillió ember magántulajdonában van. Milyen politikai érv szól amellett, hogy ők nem adhatják el bárkinek a tulajdonukat? A stratégiai ágazatnak tartott élelmiszeriparban és a pénzügyi szektorban is akárki vásárolhat.

GJ: A föld speciális, korlátozott jogú tulajdon. Csak úgy lehet használni, hogy másnak ne okozzanak vele kárt. Jelen pillanatban a politikai helyzet és a magyar agrártársadalom erre nincs felkészülve. Sok mindent kell még tennünk, hogy az emberek megértsék, mi ennek az igazi szerepe. Átmeneti helyzetben vagyunk, ezért a jogi személyek földtulajdonhoz juttatását ma még nem tartom aktuálisnak. Viszont a jogi személyek tulajdonosainak, a részvényeseknek mint magánszemélyeknek igen. Ez legtöbbször az ott dolgozókat is jelenti, ők 300 hektárig vehetnek földet.

MN: Ha van rá pénzük. A mintegy ezermilliárd értékű földvagyonnak ez a töredékét érintheti, a földpiac gyakorlatilag döglött.

GJ: Ehhez dolgoztuk ki azt a hitelkonstrukciót, amiben, ha állami földet vásárol, gyakorlatilag önrészre sincs szükség, a kamat 3 százalék, a futamidő 20-25 év. Csak éppen a választások idején ez megint politikai téma lett, de erre vissza kell térni.

MN: A legtöbbször szintén hitelből finanszírozott műtrágya, vetőmag, gépek stb. mellett lehet még fizetni a részleteket? Jelzáloghitel eddig is volt, komolyabb érdeklődés nélkül.

GJ: A kis kamat ilyen hosszú időre elhúzva a nyereségből visszajöhet. Az ágazat tavaly nyereségoldalról jó évet zárt, az üzemi bruttó jövedelem hektáronként 248 euró volt. Igaz, ez Franciaországban 515, Ausztriában 949 euró/hektár. Ez nyilván összefügg az eszközellátottsággal is, ami a franciáknál kétszer, az osztrákoknál hatszor jobb a hazai értéknél. Azért lehetünk mégis hatékonyabbak, mert a nagyüzemben háromszor annyit üzemel egy gép, mint az európai farmernál. A helyzet biztató, hiszen 2003-ban az ágazat eredménye mínusz kilencmilliárd forint volt, 2004-ben már plusz 17, tavaly pedig 60 milliárd.

MN: Hiszen azóta jön az uniós támogatás.

GJ: Világos, de a támogatás az tulajdonképpen jövedelemkiegészítés. Éppen arra való, hogy a gazdálkodók ne menjenek tönkre, és az élelmiszerárak se nőjenek az égig.

MN: 2011-ben bekövetkezik a piacnyitás, a tapasztalatok alapján egy évvel előtte már megindul a helyezkedés az uniós átlag töredékébe kerülő hazai földek megvásárlására. Addig bekövetkezhet komolyabb változás a birtokszerkezetben?

GJ: Ma is vehet földet uniós állampolgár, ha három éve életvitelszerűen a mezőgazdasággal foglalkozik és letelepedett az országban. Egyre többen érkeznek olyan területekről, ahol a termelési feltételek valami miatt beszorultak vagy visszafejlesztésre vannak ítélve. Például több holland vállalkozó foglalkozik nálunk sertéstartással, mert a tengerszint alatti magasság miatt hígtrágyával már túlterhelt az országuk, és Dániában is vannak már korlátozó intézkedések. De azért dolgoztuk ki a hitelkonstrukciót, hogy a magyar gazdálkodókat földhöz juttassuk. Csak az utóbbi időben 70-80 ezer hektárt vásárolt fel az állam a földalapon keresztül, tehát nálunk egyelőre visszaállamosítás folyik az eladás helyett, mert mindig beleszól a politika. Kétségtelen viszont, hogy az állami föld eladása egyszerűbb. Most, hogy elmúlt a választási hisztéria, le kell ülni, és el kell készíteni egy korszerű földtörvényt.

MN: De a derogáció jövőre esedékes felülvizsgálatakor nem fogunk változtatásokat kezdeményezni.

GJ: Nem.

MN: A megváltozott támogatási rendszerrel megteremthetők a vidéken boldogulás feltételei?

GJ: Ha nem tudjuk a 2007–2013-as EMVA diverzifikációs lehetőségeit kihasználni, megértetni a magyar agrárgazdálkodóval, hogy jövedelmet nem csak a klasszikus agrártevékenységből tud szerezni, akkor tömeges pályaelhagyásra lehet számítani. Ausztriában van olyan gazdálkodó, aki a jövedelmének tizedét szerzi csak agrártevékenységből. Ők viszik a falusi turizmust, az erdőgazdálkodást, ők kotorják az utakról a havat, kaszálják a legelőt, az út szélét, sőt ők építik a falusi utakat is. Azt a szemléletet kell megváltoztatnunk, hogy agrárvállalkozó kizárólag agrár-alaptevékenységből tud jövedelmet szerezni.

MN: Adottságaink alapján ez nem inkább csak kiegészítő jellegű lehet?

GJ: Persze, Ausztriában könnyebb. Fejlett a síturizmus, és a helyi gazdálkodóé a panzió is.

MN: Egy ideig úgy tűnt, a természetvédő lobbinak sikerül elérnie, hogy az erdőgazdálkodás felügyelete a környezetvédelmi minisztériumhoz kerüljön, végül az erdésztársadalom érdekeinek megfelelően az agrártárcánál maradt. Ez nem éppen a fenti folyamattal ellentétes lépés? *(A témáról lásd publicisztikánkat a 42–43. oldalon.)*

GJ: Az én megítélésem szerint Magyarországon igenis szükség van erdőgazdálkodásra. Valóban szép elv, hogy az erdőket kivonjuk a gazdálkodás alól, és kimondottan környezetvédelmi módon működtetjük. De a fejlett országokban is van fakitermelés, fafelhasználás, és ezt üzemszerűen kell biztosítani. Nyilván mi sem vagyunk természetellenesek. A gazdálkodás viszont szakmailag inkább hozzánk illik.

MN: Akkor is, ha a fakitermelés gazdasági szempontból egyre jelentéktelenebb Magyarországon?

GJ: Azért van gazdasági haszna is, és társadalmi szempontból is szükség van rá, mert sok embernek nyújt megélhetést.

MN: Nemrég igen kínos helyzetbe került a tárca az IIG Holding tulajdonosának adott megbízólevéllel. *(A cég iraki–magyar tulajdonosa a több millió tonnányi intervenciós gabona Irakban történő értékesítéséhez keresett partnereket, amikor az iratra hivatkozott. A magát korábban hol sejknek, Szaddám egykori bizalmasának, hol a független iraki kormány elnökének tituláló, felszámolás, illetve végrehajtás alatt álló hazai cégeket tulajdonló üzletember neve felbukkant a madárinfluenza elleni vakcina értékesítésekor és a Magyar Iszlám Közösség által gyűjtött, 60 millió forint értékű segélyszállítmány eltűnésekor is – M. B.)* Kalandorok bejöhetnek az utcáról egy miniszteri aláírásért?

GJ: Nem ő jött be az aláírásért, hanem Bognár Miklós, aki ebben a szakmában már kötött üzleteket. Ő kereste meg 2005 nyarán a kabinetfőnököt azzal, hogy a gabonafölöslegünket az említett cégen keresztül megpróbálja Irakban eladni. A megbízólevelet piacfelderítésre, üzleti kapcsolatok létrehozására kapta, ilyet másnak is adunk. Ha visszajön, elmondja, milyen lehetőségek vannak, mi összehozzuk magyar cégekkel, tehát onnantól az egész a magánszférában folytatódik. De a legfontosabb, hogy a magyar kormány vagy a tárca nevében se szerződést, se elkötelezettséget nem vállalhatott, egyetlen fillért sem tudott volna elvinni. Az tényleg előfordulhat, hogy valaki rossz célra használ egy ilyen papírt, de mindenkit nem lehet lekáderezetni a nemzetbiztonsági szervekkel. Nyilván nem használ nekünk, ha valaki ilyesmibe kever bennünket, ezért majd megpróbálunk óvatosabbak lenni.

Mészáros Bálint

Cselovszki Zoltán portréja

„Mindenkivel jóban vagyok"

Építész végzettségű, ismeri a fővárosi szabályozási terveket, van közigazgatási tapasztalata, fejlesztési koncepciója, és mindkét politikai oldalon tárgyalóképes – Cselovszki Zoltán, a Fidesz Új Budapest Központjának vezetője szerint minden adott ahhoz, hogy ő legyen Budapest új főépítésze. Aminek az sem feltétele, hogy októbertől Tarlós Istvánnak hívják a főváros első emberét.

A békéscsabai születésű, a budapesti Műszaki Egyetemen diplomázott építész 1989-ben a Jurta Színházban lépett be a Fideszbe – a párt megalakulásakor Angliában volt, és azon morfondírozott, hogy disszidáljon-e. A pártban először a Fidesz külkapcsolatait egyengető felesége volt az aktívabb. Cselovszki Zoltán 1990 őszén Pestszentlőrincen lett önkormányzati képviselő, majd kerületi küldöttként bekerült a Fővárosi Közgyűlésbe. „A Várnegyed jelenlegi polgármestere, Nagy Gábor Tamás édesanyja beszélt rá, hogy induljak el a Fidesz színeiben. A fia akkor a XVIII. kerületben volt országgyűlési képviselőjelölt. Azt mondta, van szakmám, jól áll rajtam a zakó, próbáljam meg. Kézen fogtam a hatéves, szőke kislányomat, és házanként végigjártam a körzetemet. Ma ezt hívják mozgósításnak, és Amerikából importálják" – mesélt lapunknak a kezdetekről Cselovszki.

Építészként rövid ideig dolgozott, főként könnyűszerkezetű faházakat tervezett. Eredetileg egy barátjával ő készítette a Kolossy téri Kék ház terveit is, de az építési engedélyt kapott dokumentációra a svéd befektető egy harmadik építésszel jogsértő módon ráterveztetett. Cselovszki pechére a szakma széles köre ezt a projektet köti a nevéhez, pedig állítja: ahhoz a „rettentő ronda" épülethez nincs semmi köze.

A Fővárosi Közgyűlésben az első ciklusban tagja lett a tulajdonosi, valamint a Ráday Mihály kezdeményezte jelkép- és utcanévbizottságnak, ezekben együtt ült korábbi egyetemi professzoraival. 1994-ben rábízták a frissen megalakult Várostervezési és Városképvédelmi Bizottság (VVB) irányítását. A VVB a bizottságok közül messze a legtöbb határozatot hozta: itt döntöttek a szociális bizottsággal együttműködve a városrehabilitációs célra (társasházak felújítására) kifizetett pályázati összegekről, és ez a testület véleményezte a fővároshoz tömegével benyújtott kerületi szabályozási terveket. A testület milliárdos fejlesztések sorsáról határozott, amikor tematizálta egy-egy terület beépíthetőségét. Az eljárási rend értelmében egy ügy csak akkor került a közgyűlés elé, ha a bizottság a kerületi szabályozási tervvel nem értett egyet. A bizottság működését ismerő forrásunk szerint nagyrészt az elfogadó automatizmus működött, egy-egy fontosabb ügyben pedig „az én eresztek itt, te engedj ott" típusú pártközi megegyezés.

Szintén a VVB határozott a terület-használatbavételi engedélyekről, így például az óriásplakátok engedélyezéséről vagy a várost zsibvásárrá változtató kereskedelmi bódék sorsáról. „Demszky kitalálta, hogy rendbe kell tenni a köztereket, de az erre a célra alapított bizottság legyen ellenzéki irányítású, mert akkor a város vezetése kevesebbet sérül a tulajdonosokkal vívott harcban. Mivel a munka jogilag jól elő volt készítve, a főváros pedig adott pénzt a kártérítésekre, sikerült 1200 pavilont nagyobb balhé nélkül elbontanunk" – mondta Cselovszki, aki akkoriban fülbevalót és olyan hosszú hajat viselt, mint a Demszky által mellé rendelt sajtós, Hajós András. A már említett forrásunk szerint a „kereskedelmi engedélyek" kiadásánál is előfordult, hogy politikusi vagy a pártérdeket vettek figyelembe. Különösen, ahogyan egyre fejlődött a szolgáltatóipar, és megjelentek például a kiülős, teraszos kávézók.

A műemlékvédő

Az Orbán-kormány számára – a sport mellett – a kulturális örökség védelme volt az a téma, amely bőven engedett teret a szimbolikus politizálásra, és el lehetett általa magyarázni, mit kell *nemzetin* és *konzervatívon* érteni. Az örökségvédelmi koncepció Baán László közigazgatási államtitkárhoz, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium (NKÖM) „feltalálójához" (ma a Szépművészeti Múzeum igazgatója), Habony Árpádhoz, Orbán Viktor kommunikációs tanácsadójához és Cselovszkihoz fűződik.

A VVB elnöke tízéves fővárosi politizálás után, 2000-ben lett az Országos Műemlékvédelmi Hivatal (OMVH) vezetője, melyet brit mintára alakított át megaintézménnyé. A várospolitikus az English Heritage-et vette alapul, amely szervezetileg jóval nagyobb, mint az ottani kulturális minisztérium, és együtt van benne a régészet, a műtárgy- és a műemlékvédelem. A Kulturális Örökségvédelmi Igazgatóság (KÖI) és az OMVH összeolvasztásával Cselovszki ezt a struktúrát adoptálta, az újonnan létrejött Kulturális Örökségi Hivatalt (KÖH) pedig regionális alapokon szervezte meg. Az új rendszerben az elnök pozíciója a területért felelős helyettes államtitkáréval vetekedett; Visy Zsolt 2000-ben távozott is a posztjáról.

A hivatalban Cselovszki alatt jelentős létszám- és informatikai fejlesztés zajlott. „Érkezésemkor a hivatal 80 ezer hatósági ügyet intézett, 11 ezer műemléket felügyelt, és mindössze 80 műemléki felügyelőt foglalkoztatott. Ezt az aránytalanságot ki kellett küszöbölnünk" – mondta. Nemcsak a létszám, hanem a fizetések is nőttek; a régi vezetők – köztük intézményalapítók – nyugdíjazásával fiatalok kerültek a hivatalhoz; korszerűsödött a számítógéppark; elektronikus műtárgy-, műemléki és régészeti adatbázis készült.

Más forrásaink szerint a hivatal gazdálkodása ekkor vált pazarlóvá: az apparátus felduzzasztása, egyes tanácsadói és beszállítói szerződések több tízmilliós fölösleges kiadást okoztak a KÖH-nek. Példaként a portások helyén felbukkanó őrző-védő céget és az elektronikus beléptetőrendszer felállítását hallottuk, ami teljesen idegen volt a nyílt hivatal szellemétől. Az új elnök, Varga Kálmán a beléptetőt 2002-ben le is szereltette. „Teljesen amatőr döntés – kommentált Cselovszki. – A Parlamenttől kezdve az összes állami intézmény műemlék, a tervrajzokat pedig a KÖH őrzi. Olyan a világon nincs, hogy egy hivatalba csak úgy ki-be sétálgatnak, miközben szigorúan titkos dokumentumokra kellene vigyáznia." (Szakmabeliek szerint a tervtárban bármiről lehet másolatot kérni; az épületek tervrajzai a hivatalon kívül Budapest Főváros Levéltárában vagy az ún. Fővárosi Tervtárban is megtalálhatók, és ott sem titkosak. Az

50-es években még azok voltak; manapság nem az alaprajzok, hanem a biztonsági berendezések védelme fontos, legfeljebb a helyiségek funkciói nincsenek bejelölve, ha kényes biztonsági szempont merül fel – így volt ez a Sándor-palotánál is.)

A megkérdezett tudományos munkatársak közül többen is úgy emlékeztek, hogy a Cselovszki-korszakban terjedt a jelszó: „Közel kell menni a politikához" – amiről ők épp ellenkezően gondolkoztak. Cselovszki erről a Narancsnak azt mondta: soha nem engedte, hogy a politika belenyúljon a hivatal működésébe. Varga Kálmánt is megvédte, aki akkor a Műemlékek Állami Gondnokságának (MÁG) volt a tudományos igazgatóhelyettese, pedig a szaktárcán keresztül többször kezdeményezték, hogy rúgja ki, mivel Varga gödöllői szocialistaként folyamatosan támadta Gémesi György (MDF) polgármestert. (Varga az MDF alapító tagja volt.) A kulturális örökség védelméről szóló törvény megalkotásához viszont valóban komoly politikai hátszélre volt szüksége: „Egy teljesen új koncepciót sikerült másfél év alatt törvénybe öntenünk, amihez kellett Habony munkabírása, aki úgy ment előre, mint egy tank, és egyszerre segített a KÖH-ben és képviselte az érdekeinket Orbán tanácsadójaként." Az örökségvédelmi törvényt a státustörvénnyel egy napon, a 2001-es tavaszi ülésszak utolsó ülésén fogadták el.

„Felolvasztott struktúrát hagytam ott, ami máig nem lett visszafagyasztva. Be kellett volna gyakorolni a működést, kijavítani a törvény hibáit. Kilenc miniszteri rendelet maradt el; úgyhogy sok munka lett volna, amit azóta sem végeztek el" – így Cselovszki, aki alelnökként dolgozott volna tovább, de Görgei Gábor kultuszminiszter távozása után annyira elszigetelődött, hogy inkább odébbállt. Noha akkortájt zajlott a Citadella-terasz visszabontása körüli hajcihő, úgy véli, felmondásában ez a történet nem játszott szerepet.

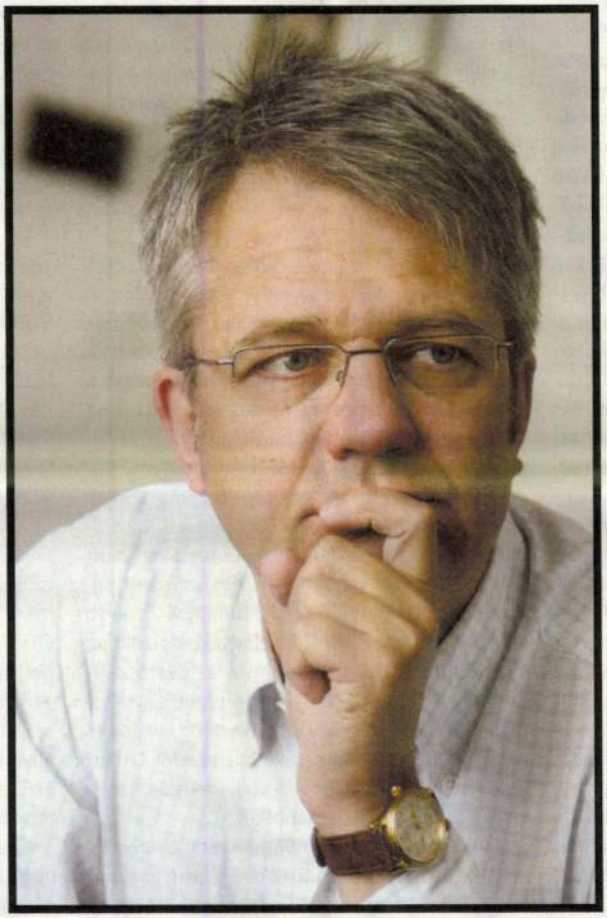

Fotó: Németh Dániel

Budapest anno

A hivatali idejére eső építészeti projektek közül (Budapest Aréna, Millenáris Park, Terror Háza, Volán-buszpályaudvar és a fertődi Festetics-kastély rekonstrukciója) Cselovszki igazán kettőt tart elhibázottnak. A Nemzeti Színház új helyével egyetértett, sőt köze is volt hozzá, de az épületet már a tervasztalon sem tartotta többre színházi díszletnél. Zoboki Gáborral, a Művészetek Palotája tervezőjével azt még elérték, hogy építészeti tervpályázatot írjanak ki, de az eredményét már nem vették figyelembe. Más eset volt a Kálvin tér Center, amiben a saját felelősségét is nagyobbnak látja. A történet még VVB-elnöksége alatt kezdődött, amikor a főváros egy osztrák befektetőnek eladta a Kálvin téri két telket. Cselovszki szerint a Varga Csaba & Z. Halmágyi Judit Építész Iroda Jean Nouvel-szintű koncepciót álmodott, amit a VVB teljes mellszélességgel támogatott. Ám azzal, hogy a Tervtanács úgy döntött, az épület fala nem dőlhet a tér irányába – a befektető viszont megnövelte a magasságot –, sikerült az egészet tönkrevágni. A projekt KÖH-elnökként is utolérte: ő adta ki az építési engedélyt, hogy a telken lévő épületet elbontsák, a homlokzatot az eredeti tervek szerint újragyártsák és visszaállítsák az üvegpalotába illesztve. Cselovszki ma már ezt sem tartja jó ötletnek, és az épületet egy hatásos bonmot-val a pestiekre bízná: „Ki kell találni neki egy gúnynevet, mint a Spenótház vagy az Elizélt Palota volt, és garantáltan néhány éven belül átalakítják." A félresikerült projekteken kívül azt is sajnálja, hogy a társadalom egyelőre nem vevő az értékes szocreál védelmére. Ebben nemzetközi összefogást vár: külön hidegháborús építészeti korszakként aposztrofálva – új marketinggel – talán több emlék megmenthető.

Cselovszki KÖH-elnöksége alatt született a Budai Vár („Budapest epicentruma") rekonstrukciós programja, ami maga volt a Nagy Terv, az identitását újra meglelő főváros kulcsprojektje. A várrekonstrukció Cselovszki referenciamunkája volt, az Új Budapest Központ (ÚBK) Új Budapest Terve (ÚBT) is ebből indult ki. „Orbán Viktor imádta a várrekonstrukciós programot. Mint minden államférfi, szeret konceptuálni, fejlesztésekben gondolkodni. Úgy látta, ha én ezt meg tudom oldani, az egész városra tudok ilyen szimbolikus gondolkodást vállalni" – idézte az építész Orbánt, akivel 1993-ban ismerkedett meg személyesen, amikor Fodorék távozása után Ungár Klárát váltotta rövid időre a fővárosi frakció élén.

Cselovszki Budapest urbanisztikai alapképletét legszívesebben egy romantikus vizuális analógiával szemlélteti, miszerint a város egy teátrum, pesti oldala a nézőtér, a budai látkép a színpad. A nézőtér kívülről befelé lejt. Az első sorokban ülnek a legjelentősebb intézmények. A következő sorokat hatezer épület tölti meg, amely eklektikus stílusával Budapest egyik fő identitáseleme. A színpadon királydráma zajlik: a Gellért-hegy a királynő, a Várhegy maga a király. Ahhoz, hogy a város és végső soron az ország rendben működjék, legelőször is történelmi magját, a Várat és környékét kell rendbe tenni.

A Várat az eredeti Hauszmann- és Ybl-tervek alapján állítaná helyre, és a Hradzsin mintáját követve vegyes funkciókkal látná el. A Sándor-palota felújításával létrehozott köztársasági elnöki rezidencia mellé betenné a miniszterelnökit is; ide költöznének az egyházi központok; a Széchényi Könyvtár helyén kormányzati fogadót (egy elegáns szállodát) képzelt el, a Történeti Múzeum helyére pedig egy vármúzeumot. Csak a Nemzeti Galéria maradna meg, az Ybl-tervek alapján felújított termekkel.

Belga

A város gondjait ma – politikai hovatartozástól függetlenül – mindenki ugyanúgy látja, és a válaszok is hasonlók. Azt, hogy a várost észak–dél irányban a Duna felé kell fordítani (Cselovszkinál például egy pesti és egy budai Duna-korzóval), vagy hogy Budapest magját jobban össze kell kötni a külső kerületekkel és az agglomerációval (az ÚBT Budapest újraegyesítéséről beszél) – abban sok új nincs. A pártok minimálprogramja szinte ugyanaz, és abban is egyetértettek, hogy a fővárosnak szerződést kell kötnie a kormánnyal a szükséges beruházások társfinanszírozásáról. Igaz, az ÚBT-nek van némi szociológiai-kulturális stichje, nemcsak a közlekedési fejlesztéseket hangsúlyozza, és Cselovszki a szerződésnél erősebbet, Budapest-egyezményt javasolt minden mértékadó párt aláírásával, hosszú távra garantált fejlesztési irányokkal.

Cselovszki – még az Új Budapest Központ indulása előtt – maga is eljárt azokra a találko-

zókra, melyek Bojár Iván András (építészkritikus, az Octogon szerkesztője) és a többi, vegyes politikai kötődésű társalapítót (Gerő András történész, Fürjes Balázs, a Budapest Aréna és a Budapesti Olimpia miniszteri biztosa, Melis András, a Pesti Est tulajdonosa stb.) a Szeretem Budapest Mozgalom (SZBT) létrehozására sarkallták.

Ismerősei közül többen elmondták, hogy Cselovszki szabadon csámborog a szellemi műhelyek között. Nyitott, párbeszédre kész, és építkezik is az ott hallottakból. Cselovszkit egy fideszes ízű, de széles körben szerethető fővárosi fejlesztési és kommunikációs stratégia kidolgozására kérte fel Orbán *(lásd erről keretes anyagunkat)*. Az Új Budapest Tervre hatott például a Charles Landry- és Richard Florida-féle „kreatív város"-koncepció, amely az SZBT körüli értelmiségi kört is izgalomban tartja. (A trendi elmélet szerint egy város gazdasági és kulturális fejlődése az ott felgyülemlő tehetségtől és kreativitástól függ, és annál erősebb, minél több ilyen embert tud magához vonzani.) Ugyanezzel az értelmiségi attitűddel mozog a politikai szekértáborok között, ami már neccesebb, és mindenféle spekulációra ad okot. Pártjában a gyökerek a fővárosi ősfideszes körhöz kötik (Tirts Tamás, Juharos Róbert, Kupper András), de közvetlen kapcsolatban van Orbánnal is. (Habony Árpád két cége, a CCC + Bogner Kft. és a Museumssystems Kft. a KÖH-hel szerződéses kapcsolatban állt, Cselovszki pedig fb-tag a Győri Tibor volt Mahir-vezér többségi tulajdonával alapított Europtimus Zrt.-nek, melyet szintén Orbán kommunikációs tanácsadója vezet.) „Mindenkivel jóban vagyok, a pártban engem valahogy nem skatulyáztak be" – mondta erre Cselovszki. Szocialista forrásaink is elismerik, „abszolút lehet vele tárgyalni". Volt, aki tudni vélte, hogy egyes ügyekben összekötő a Fidesz felső vezetése és a főváros között. Más a Fidesz „liberális, pokornista szárnyához" sorolta be, aminek addig nem volt sok értelme, míg a Magyar Nemzetben megjelent Pokorni-ellenes publicisztikával szemben Orbán meg nem védte a Fidesz alelnökét. Cselovszki nem szégyell leülni hosszasan elbeszélgetni szoci önkormányzati politikussal (www.pasztortibor.hu), és ha „valami jót művel", még Molnár Gyulát, a fővárosi MSZP-elnököt is megdicséri. A párbeszédre való hajlamot Cselovszki lakonikusan azzal magyarázza, hogy várospolitikusként a város gondjaival foglalkozik, nem pedig a pártokkal, és e mentalitásával a Fidesz is együtt tud élni.

A Fidesz országos választmánya első körben őt is megnevezte budapesti főpolgármester-jelöltként, de igazi esélyesnek Tarlós István óbudai polgármester számított. (Orbán a tavalyi februári évértékelő beszédét megelőzően is Óbudát választotta országjárása budapesti állomásának.) Arra viszont jó volt, hogy menlevelet kapjon a fővárosi lista befutó – hetedik – helyére. A listaállítás azt is tisztázta, hogy az egymással is versengő fideszes Budapest-programok közül Cselovszkié az egyetlen és hivatalos. A Navracsics Tibor vezette Polgári Kormányzás 2006 munkacsoport mellett dolgozó szakértői kör, melyet Fürjes Balázs vezetett, nemcsak a Cselovszki-féle program megvalósításához szükséges törvény-előkészítő feladatokat tekintette át, hanem maga is előállt egy alternatív Budapest-tervvel. Úgy tudjuk, ennek a programnak az éceszgébere Finta József, a Nemzeti Konzultáció tagja volt, aki Cselovszki csapatában nem volt benne (nem úgy, mint Fürjes), viszont nagyon elégedetlen volt az Új Budapest Tervvel. Az ÚBT fogadtatásáról Cselovszki lapunknak azt mondta: a párt vezetőinek, a fővárosi Fidesznek és a belvárosi alapszervezetnek (ahol Cselovszki jelenleg a vagyonkezelőt vezeti) is nagyon tetszett. A várospolitikus szerint Orbán Viktor az ÚBK-val elégedett volt, „a listás helyezésem pedig az ő akaratát tükrözi".

Cselovszki Zoltán a műemlékvédelemben és az önkormányzati politikában eddig mindig megtalálta a kedvére való feladatot. Mint elmondta, ezúttal azt fontolgatja, hogy megpályázza a főépítészi hivatalt a távozó Schneller István helyén, akinek a tevékenységét a Narancsnak csupa kritikával illette. A fejére olvasta, hogy nem akadályozta meg a plázák elszaporodását, „iszonyat késéssel" készült el a főváros rendezési keretszabályzata és fejlesztési koncepciója, és nem kezdeményezője, hanem csupán finnyás zsűrije volt a városban zajló építészeti változásoknak. A dolog pikantériája, hogy a Schneller-kritika nagykoalícióba tömörítette a fővárosi Fideszt és az MSZP-t. A szocialisták rendszeresen azzal vádolták, hogy fejlesztésellenes és túl konzervatív, a Fidesz pedig azzal, hogy fejlesztésellenes és túl liberális. Egy biztos: Schneller soha nem ájult el a Városházát körbezengő szirénhangoktól, nem gyötörte jeléhség, és kevéssé mutatkozott lelkesnek, amikor gyaloghidat terveztek a Vár-bazár és a Vigadó közé.

Több forrásból is úgy tudjuk, hogy a szeptemberben megüresedő posztra várhatóan ideiglenes főépítészt neveznek ki (aki Beleznay Éva várostervező, a Városfejlesztési, Gazdálkodási és Szociálpolitikai Főpolgármester-helyettesi Iroda vezetője lehet), de a Magyar Építész Kamara szorgalmazza, hogy az októberi választások után Schneller utódjáról meghívásos szakmai pályázaton döntsenek. Bár Demszky favoritja nem ismert, Cselovszkin kívül Fegyverneki Sándor, az Országos Lakás- és Építésügyi Hivatal elnökhelyettese, Angyalföld korábbi főépítésze, Fiala István felsőoktatási beruházásokért felelős kormánybiztos, Pongrácz Katalin, a Főpolgármesteri Hivatal Városrendezési Ügyosztájának vezetője és Z. Halmágyi Judit, az Erick van Egeraat Iroda tervezője is a szóba jöhető jelöltek között van.

Cselovszki nem tartja elképzelhetetlennek, hogy akkor is megválasztják, ha nem Tarlós Istvánnak hívják a főpolgármestert; ha nem így lesz, fővárosi képviselőként az önkormányzat átalakuló városfejlesztési struktúrájában juthat szerephez. Egy múlt heti háromnapos városfejlesztési konferencián a tervekről elhangzott, hogy az önkormányzat mellett létrehoznának egy stratégiai tervező intézetet a fejlesztések tematizálására, a főváros Kiemelt Beruházások Bizottságából és a VVB összegyúrásából egy szakpolitikusokból álló döntéshozó tanácsot, a projektek pénzügyi lebonyolítására pedig egy vagy több Budapest Fejlesztési Részvénytársaságot. *(Ilyen van alakulóban az óbudai gázgyárberuházásra, lásd:* Piszkos földek, *Magyar Narancs, 2006. június 1.)* A fejlesztéseknek lenne „policy-gyártó", politikai és pénzügyi háttere; Cselovszki Zoltán B verzióként a politikai testületben vállalna feladatot.

Bogár Zsolt

„SZEBB, OLCSÓBB, EMBERIBB"

Az Új Budapest Terv a lakosság megkérdezésére épült, ám Orbán Viktor hiába zavarta le a Nemzeti Konzultációt, az ÚBK pedig a Budapest-fórumokat, a participáló tervezési folyamat részletes szakmai anyagát (ha ilyen létezik), eddig nem tették közzé. Az eredmény egy 18 oldalas, színes kommunikációs mappa, melyben a közlekedés és a panelfelújításról szóló rész a „legvaskosabb". Az ÚBT rengeteg parkot, a város zöld felületeit összekötő zöld sztrádát, a Parlamenttől a Nemzeti Színházig terjedő, a város jelentős közintézményeit felfűző Duna-korzót, az óbudai Amfiteátrumtól az Erzsébet hídig tartó Buda-korzót képzel el. 2016-ig megépítené a négyes metrót, átvinné a kisföldalattit Budára, összekötné gyorsvasúttal Ferihegyet a Belvárossal, a városrészeket elválasztó vasúti útvonalakra pedig alul- és felüljárókat építene. Kifejlesztene két gyűrű- és egy sugárirányú városon belüli gyorsforgalmi utat, befejezné az Mo-t. Két új hidat húzna Aquincumnál és Albertfalvánál, a gyalogos- és biciklisközlekedésre másik kettőt. A város üzemeltetésére egyetlen vállalatot hozna létre, a kormányzati szerveket pedig külön kormányzati negyedbe szervezné. Mindenkinek ígér: családoknak (családi bérlet), rászorulóknak (bérlakások), diákoknak (négy kampusz). Az egész 15 év alatt nem fájna többe kétezer milliárdnál; a költségeken a főváros, az állam, az EU és a magánbefektetők igazságosan osztoznának. Az ÚBT alapján kidolgozott, a Ferenciek tere környékére vonatkozó rekonstrukciós program a Fővárosi Önkormányzat Budapest Szíve pályázatán harmadik díjat nyert. Bár Demszkyvel szemben érezhetett némi elégtételt, Orbán az ÚBT-t a kampányban mégsem vetette be; legalábbis a hajrában már alig esett szó róla.

Cselovszki Zoltán

Országkép, avagy jó hírünk a világban

Entz Géza a Kulturális Intézetek Igazgatóságáról

A kulturális tárca irányítója, *Rockenbauer* Zoltán *Entz* Gézát, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal jelenlegi elnökét bízta meg, amint arról már hírt adtunk, a Kulturális Intézetek Igazgatóságának vezetésével. A külföldi kulturális intézetekről szóló, február 8-i 11/2000. számú kormányrendelettel életre hívott új intézmény célja a kulturális diplomácia eszközrendszerének megteremtése és gyakorlatának kialakítása, ezen belül a külföldi kulturális intézetek munkájának összehangolása. Az igazgatóság a döntéshozatali hierarchiában a legmagasabb helyet kapta. A kulturális miniszter, illetve napi ügyekben a közigazgatási államtitkár felügyelete alá tartozik.

A művészettörténész-történész Entz Géza, akinek szűkebb szakterülete a középkori Magyarország építészettörténete, az elmúlt tíz évben több politikai posztot is betöltött. Dolgozott a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Titkárságon, az Antall-kormány idején a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, a tudománypolitikai kollégium elnökhelyettese, 1992 és 1994 között címzetes államtitkárként a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke volt. Új állásába – főigazgatóként – február 22-lép be. Közeli és távolabbi feladatairól kérdeztük.

– A kormánynak az a szándéka, hogy áttekintse a teljes „országstratégiát", hogy kedvező képet alakíthassunk ki magunkról a világban – kezdi Entz Géza, és hangsúlyozza: – Ehhez a külföldi kulturális intézetek kézenfekvő lehetőségeket kínálnak. De elsősorban a munka összehangolásáról, és nem uniformizálásról van szó.

– A pozitív országkép kialakítására kínált egyebek között kiváló lehetőséget díszvendégségünk a tavalyi frankfurti könyvvásáron, bemutatkozásunk a brüsszeli Europalián, de az eredményt sokan vitatták. Arról pedig, hogy az idén Japánban, egész évben, magyar kulturális eseménysorozatot rendeznek, semmit sem tudott a közvélemény és a sajtó, amíg a miniszter ki nem utazott. Vajon miért?

Entz Géza: A kormány felismerte, hogy szükség van kulturális diplomáciára VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

lekedet, ami azt mutatja, hogy a kormány felismerte: szükség van a kulturális diplomáciára.

– Lesz-e tanácsadó testületük?

– Lesz, de annak nem érdekkapcsolatok, nem is egyszerűen intézmények szerint kell alakulnia. Olyan személyeket akarunk felkérni, akik szakmai és emberi presztízsük révén hiteles véleményt képviselhetnek.

– Mivel kezdi a munkát?

– Meg kell alakítanom a saját stábomat. Az igazgatóság húsz–harminc emberrel dolgozik majd. Át kell tekintenem a külföldi intézetek programjait, sorra tárgyalnom kell vezetőikkel, és persze elő kell teremtenem mindazt, ami a folyamatos kapcsolattartáshoz szükséges.

– Kap-e ehhez megfelelő anyagi eszközöket a költségvetésből? „Országmarketing" jelentős összegek nélkül nem képzelhető el.

– A kormánynak eltökélt szándéka,

Frontharcos a műemlékvédelem élén

Cselovszki Zoltán az épített örökségért

Aki Budapest városrendezési dolgaival foglalkozott, annak nem ismeretlen *Cselovszki* Zoltán, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal most kinevezett elnöke, hiszen 1994 óta elnöke a főváros várostervezési és városképvédelmi bizottságának, 1990 óta ellenzéki fővárosi képviselő. Mint gyakorló építész s mint a város fejlesztéséért felelős bizottság elnöke naponta találkozott a műemléki védelem alatt álló házak különféle gondjaival. Ténykedése idején készült el a főváros új keretszabályozási terve. Ezzel sikerült elérni, hogy a különféle pályázatok elbírálása során ne pusztán épületek és lakások rehabilitációjáról döntsenek, hanem ebben sikerült keresztülverekedni azt az elvet, miszerint a rehabilitáció során a közterületek rehabilitációja is lehetőséget kapjon. Klasszikus példája ennek például a Váci utca déli szakasza, ahol a közművek és az utca burkolatának felújítása szinte katalizátorként hatott a környék egészének a megújulására. Ilyen közterületi rehabilitációra 2000-ben ezentúl pályázhatnak az önkormányzatok, de akár több társasház is együttesen. A helyi értékvédelmi rendelet megalkotása ugyan még az előző kormányciklusban kezdődött el, a megvalósítás azonban most történt. Három pályázati formában kerülhetnek az érdeklődés középpontjába az értékes épületek: a lakásrehabilitációval, amelynek során hárommilliárd forintnyi összeg áll rendelkezésre; a helyi értékvédelemmel, amelynek keretösszege már a 160 milliárd forintot is eléri, és harmadikként a műemléki alappal, amely arra ad lehetőséget, hogy egy-egy építészeti értékért (mint egy-egy szép kapu, lépcsőház vagy tetőrészlet) is megmozduljon a védelem.

Cselovszki Zoltán eddigi tapasztalatai alapján – szavaival élve – „gyakorló építész és fronthancos került a műemlékvédelem élére". Ugyanakkor megméretetésnek és megtiszteltetésnek érzi, hogy egy olyan nagy tekintélyű szakma élére kerül, amelynek világszínvonalú szak-

Cselovszki Zoltán: Sokkal inkább társadalmi üggyé kell tenni a műemlékek védelmét HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

pénzösszegeket a cél szolgálatába állítani. Negatív tapasztalatokat is szerzett, amikor azt látta, hogy a helyi és az országos védelmi érdekek ütköznek. Kevés a pénz, és sokszor lehet tapasztalni, hogy nem szívesen adnak olyan épületre, amely máshonnan is remélhet támogatást.

A kihívás nagy, és a frissen kinevezett elnök abban bízik, hogy eddigi tapasztalatai alapján megfelel a belé vetett bizalomnak, és segítségére lesznek azok a kapcsolatok, amelyek a kormányhoz fűzik. Nem véletlenül született meg az az intézkedés, amelynek során a kormány 75 százalékkal megemelte a műemlékvédelemre szánt forrásösszegeket, fejtette ki a beszélgetés során Cselovszki Zoltán. Pályázatokat írnak ki, ez nagyon komoly nyitásnak számít. Nem a központi támogatással van a baj, és nem is az e területen dolgozó szakemberekkel. Inkább azzal, hogy sokkal inkább társadalmi

NAPLÓ

A KRAKKÓ 2000 fesztivál év végéig tartó magyar rendezvénysorozatát Rockenbauer Zoltán nyitja meg, aki a visegrádi országok kulturális miniszterein találkozójára ma utazik Lengyelországba. A magyar miniszter megbeszélést folytat szlovák kollégájával, Milan Knazkovval is.

VISY ZSOLT, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára ma délelőtt tíz órakor Vácott, az MTESZ házában megnyitja A barokk korszak az ezeréves magyar állam történetében című helyi rendezvénysorozatot, amely 2001 augusztusáig nyolc városban mutatja majd be a régió barokk emlékeit.

A DUETTEK sorozatban láthatja a közönség ma este nyolc órakor az Adagio, az Allegro con spirito, a Szóló című kortárs táncelőadást, valamint az Egy Kiss Erzsi zene című koncertet a Műcsarnokban.

KÖNYVBEMUTATÓ. Az Európa Könyvkiadó kétnyelvű Shakespeare-breviáriumát, amely Maller Sándor válogatásában jelent meg, ma délután négy órakor mutatja be Mészöly Dezső költő, műfordító az Írók boltjában (Budapest VI., Andrássy út 45.).

ENYEDI ILDIKÓ Simon mágus című filmje Auróra-díjat nyert a X. tromsói filmfesztiválon Norvégiában.

LÜKŐ GÁBOR tiszteletére jelentetett meg kötetet Tűzcsiholó címmel a Táton Kiadó. A könyv bemutatója ma délután négy órakor lesz a Teleki Tékában (Budapest VIII., Baross u. 1.).

KINCSES VERONIKA dal- és áriaestje ma este hét órakor lesz a Fészek Klubban (Budapest VII.,

„Rettegés minden napunk, minden éjszakánk…”

A szálló neve Krízis

Angyalföld. Hideg és sötét az este, szakad az eső. Egy nő keservesen sír az egyik ház kapujában.

– Tizenöt éve nevelem egyedül a gyerekeimet… mert otthagytam az alkoholista férjemet. Feltörtem egy lakást Óbudán, ott laktam a négy gyerekkel éveken át. Mielőtt letelt volna az öt év, kényszerrel kiraktak… később ezt már nem tehették volna meg. Ide a szállóra az élettársam elől menekültünk, mert rendszeresen megvert minket, éjszakánként kikergetett az utcára. Az önkormányzatnál azt mondták, tudnak segíteni: állami gondozásba veszik a gyerekeimet…

A rémült anya az összeomlás határán van.

– Eltemettem az ikreimet, akiket hét és fél hónapra szültem, mert az apjuk úgy megvert, hogy abba belehaltak. Veszítsem el a többieket is? Eltartottam őket egyedül, dolgoztam rendesen, most is visszavár a munkahelyem. Mi lesz velünk, ha innen is el kell mennünk?

A menekülő anya gyermekével a hatodik éjszakára készülődik a Dózsa György úti *krízisszállón*. Két kisebb gyereke – Szépen, divatosan öltöztetett lánya nem szólal meg, hozzászokott már a család kálváriájához. Az osztályfőnökön kívül nem tud senki sorsáról, osztálytársai előtt tagadja helyzetét. Fiútestvére a folyosón álldogál, nem jön be a szobába, ahol csupa nő és kislányok várják sorsuk jobbra fordulását. Évának nincs más választási lehetősége: ha elfogadja a tanácsot és hetes iskolába adja a gyerekeit, a hajléktalanszállón meghúzhatja magát.

Az asztalon cumisüveg, kekszes zacskó: két pelenkás egyéves kislány lakik még itt a nagyobb gyerekekkel és a felnőttekkel. Egyikük nem zavartatja magát, vidáman szaladgál, bebújik az ágy alá, jókedvét talán anyja sugározza rá, aki most tudta meg, talán el tudják valahol helyezni. A másik egyéves kicsi merev testtel fekszik a párnán, szomorú, élettelen szemmel cumizik. Az apja rendszeresen verte, míg végül az anyának sikerült elmenekülnie. Most bujkálnak, rettegnek attól, hogy az apa egyszer rájuk találhat. Vidékre készülnek, ahhoz nagy az ország, hogy kutasson utánuk.

videsen leszúrják, vagy öngyilkos lesz, de az is lehet, hogy a szipuzás végez vele két éven belül.

Társa tíz éve, tízévesen jött fel Miskolcról, mert kidobta a családja. Azóta gyakorlatilag az utcán él. Nyolc éve szeretne a Dózsa György úton szobát szerezni, hiába. A csinos, jóképű, divatosan öltözött cigány fiú hajléktalanszállókon vagy pályaudvarokon alszik, azaz dehogy alszik: bujkál, egész éjjel retteg, mikor találnak rá. Többször megrugdosták, elkergették. Néha a Moszkva téren szerez alkalmi munkát.

– Ha koszos, dzsuvás vagyok, az a baj, ha van egy kabátom, akkor itt azt hiszik, tele vagyok pénzzel. Így sem, úgy sem segítenek. Próbálja ki egyszer – javasolja –, lakjon a Keletiben, aztán reggel onnan induljon munkát keresni. Rám néznek, látják, hogy cigány vagyok, sehol nem kellek. Ki szólal meg értünk? Senki. Mindenki félti az állását, nem mernek értünk kiállni. Az önkormányzatok roma származású segítői is örülnek, hogy legalább nekik van rendes

„Mi lesz velünk, ha innen is el kell mennünk?…”

gondolja, itt mégis több az esély, hogy előbb-utóbb munkát talál. Lúcia nővérével egy feltört lakásban élt. Az önkormányzat rájuk szabadította a „kommandósokat”, akik megrugdosták őket, kiverték a nővérét is a lakásból csecsemőivel együtt.

Két hónappal ezelőtt gondoltak egyet és segítséget kértek Angyalföld polgármesterétől. Azóta várják a választ, bár azt nem tudják megmondani, hogy akivel beszéltek a hivatalban, az valóban a polgármester volt-e?

Lúcia és Valéria most bizakodik: együtt próbaidősek egy konyhán. Ha megfelelnek, a fizetésük talán 30 ezer forint is lesz havonta. De a legolcsóbb albérlet Budapesten 25 ezer forint. Marad hát a Keleti pályaudvar, vagy az itteni fapados. De ők legalább enni tudnak, hiszen délben megebédelhetnek a munkahelyükön – ennyi egész napi élelmük. A fiúk, ha van pénzük, néha vesznek nekik egy-egy szendvicset, adnak egy-egy cigit – ha nekik sincs, együtt éheznek.

És várnak egy jobb napot.

A fapados az egyetlen menedékük, ahonnan a közelgő tatarozás miatt mindenkit kiraknak, még nem tudják, hova kerülnek. Nem értik, hogy lehet az, hogy olyan sok nagy házat lebontatnak Budapesten. Szerintük ezek [illegible] alkalmasak lennének arra, hogy fogalmazza meg helyzetét: rettegés az élet.

Az utcán élőknek nincs hova menniük, nincs hol megbújniuk, senki nem védi meg őket. Ha itt alszanak a fapadosban, van egy viszonylag nyugodt éjszakájuk, s egyik legnagyobb ellenségükkel, vigyázban állnom, aztán elengednek. Mit gondol, miért teszik ezt? – csodálkozik. – Szeretnék egy kabátot, jó meleg kabátot, mert beteg a vesém – rám néz, majd elszégyellve gyengeségét, választ sem várva ellép mellőlem.

– Én végeztem egy számítást

– Mert ennek a területnek nem volt felelőse, akinek az lett volna a dolga, hogy a sokszínűség megőrzése,•a pozitív egyúttharás érdekében összehangolja a külföldi megjelenésünkkel összefüggő tevékenységeket. Ha korábbi bemutatkozásainkat illetően megalapozott a kritika, az még inkább indokolja, hogy átfogóan kezeljük ezeket az ügyeket. Az új igazgatóság létrehozása gyakorlati cse-

hogy eredményeket érjen el ezen a területen. Nem véletlen, hogy például a Miniszterelnöki Hivatalban nagy összegű all rendelkezésre orszá[illegible]képalakításra, és a különböző tárcák, valamint nem kormányzati szereplők kívánatos együttműködése önmagában is jelentős és ma még kiaknázatlan anyagi és szellemi potenciál. Az "ágazati családiasat" mindenképpen le akarom küzdeni. (ferch)

SZERZŐ KATALIN tart előadást ma este hat órakor az Erkel Ferenc Szabadegyetem soron következő rendezvényén az ELTE Eötvös Művészegyüttes zenetermében (Budapest V., Szerb u. 21–23.) A magyarországi rezidenciális zene fénykora, Joseph Haydn Esterházán címmel.

(Folytatás a 36. oldalról.)

Rehabilitáció lakosságcsere nélkül

Józsefvárosban olyan rehabilitációs programra van szükség, amely nem jár együtt lakosságcserével, mint történik az a IX. kerületben – mondta egy hét végi fórumon Cselovszki Zoltán, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezetője. A VIII. kerületi társasházak fórumán, ahol a műemlékek és a templomok felújítása volt a téma, részt vett Rockenbauer Zoltán, a nemzeti kulturális örökség minisztere is.

Józsefvárosban nincs sok műemlék, de ami van, jelentős érték. A Nemzeti Múzeum és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár felújítása már megtörtént, s javában zajlik a Pollack Mihály téri Festetics-palota hárommilliárd forintos rekonstrukciója. Az oda szánt német egyetem sorsát azonban jelentősen befolyásolhatja, hogy a Kálvin téri irodaház-együttes építője még mindig nem kezdte el a Pollack Mihály téri mélygarázs építését, sőt a már elkészült ház úgy kapott használatbavételi engedélyt, hogy nem teljesítette annak feltételeit. A modern üvegpalota – csúfnevén az akvárium – nem csillapodó vitákat kavar a kerületben. Az épületről *Cselovszki Zoltán*, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezetője annyit mondott: az első terveken egy jó épület körvonalazódott, amit a többlépcsős egyeztetéseken született kompromisszumok alaposan átrajzoltak.

A Pollack Mihály téri Ybl-ház közös képviselője azt feszegette, hogy a műemlék épületek felújításához miért nem adnak áfamentességet. Cselovszki kifejtette: az uniós szabályok szerint nem alkalmaznak az adórendszerben efféle kedvezményrendszert, de a támogatások és a pályázatok legalább akkora segítséget nyújtanak. *Rockenbauer Zoltán* – aki Józsefváros országgyűlési képviselője is – elmondta, hogy a VIII. kerület számára most esély nyílt a városrész régi fényének visszaszerzésére. Ebben jelentős része van a kerület értékes épületein elvégzett rekonstrukcióknak. A másik esély a rehabilitációs program, ám ennek – mint az elhangzott – nem szabad lakosságcserével együtt járnia.

A műemlékek felújítása igen költséges, s egyelőre a magántőke nem lát benne üzletet. A Józsefváros védett épületeiből azonban még az idén hét műemlék házat felújítanak, hogy azokat aztán a lakók megvehessék – tudtuk meg *Wildner Gábortól*, a helyi vagyongazdálkodási osztály vezetőjétől.

Sándor Tünde

Felújítják a Dagályt

Az Alterra Kft. újíthatja fel a Dagály strandfürdő vese- és gombamedencéjét, szűrő-forgató berendezés telepítésével és a kapcsolódó munkákkal együtt – adta hírül az *MTI*. A cég egy német társasággal közösen vízi szórakoztatóközpont építését is tervezi a fürdő egy részén. A fedett vidámpark télen-nyáron üzemel majd, lesz benne hullámmedence, tengerpart, szaunafalu, vendéglő és csúszdák. A hárommilliárd forintos beruházás költségét a német fél vállalta, amihez állami hozzájárulást és uniós támogatást is szeretne szerezni.

Fővárosi támogatás civileknek

Az erre a célra elkülönített 33,3 millió forintból csaknem 20 millió forint támogatást osztott szét a napokban a szociálpolitikai és lakásügyi bizottság a közhasznú szervezetek között – tudtuk meg *Győri Pétertől*, a bizottság elnökétől.

A 117 pályázó összesen 6,7 millió forintnyi támogatást igényelt programja megvalósítására. A bizottság meghatározott témacsoportok (család, ifjúság, gyerek; nyugdíjasok, idősek; hajléktalanok ellátása; fogyatékosok ellátása; tanácsadás, segítőszolgálatok) szerint értékelte a benyújtott pályázatokat, és támogatott 62 szervezetet 100-600 ezer forinttal. Kiemelten támogatták azokat a szervezeteket, amelyek a fiatalok kábítószer-fogyasztásának csökkentéséért, a hajléktalanok gondozásában, a szenvedélybetegekért, a fogyatékkal élőkért dolgoznak.

A pénzből csak azon szervezetek kaphattak, amelyek eleget tettek a közszolgáltatási szerződésben meghatározott beszámolási kötelezettségüknek. A bizottság döntése szerint a fennmaradó több mint 13 millió forintra újabb tematikus pályázat kiírását készítik elő.

V. R. I.

csökkent, ha a bérlő a fővárosi rendelet életbelépése előtt kötött szerződést. Díjcsökkentő tényező továbbá, ha az ingatlan környezeti ártalmakkal terhelt városrészben található, valamint ha a tulajdonos önkormányzat mulasztotta el az épület felújítását.

– Hogyan bírálják el azok esetét, akik időközben saját költségükön végeztek komfortosítást, felújítást?

– Fontos megvizsgálni, hogy engedéllyel vagy a nélkül történt-e. Az utóbbit nem tudjuk beszámítani. Ha viszont az önkormányzat engedélyével történt, számla bemutatásával lehetőség nyílik rá, hogy beszámítsuk. De ha 10-20 évvel ezelőtt komfortosították a lakást, a ráfordított összeg nagy részét már lelakták.

Ty. K.

A tervezettnél később nyit az Asia Center

Az üzlethelyiségek többsége már most, elővételben bérlőre talált

A tervezettnél három hónappal később, 2003. márciusában nyitják meg a közönség előtt a Rákospalota határában épülő Asia Centert. A több mint kétszázezer négyzetméter alapterületű nagykereskedelmi, kiállítási és szórakoztatóközpont beruházási költsége mintegy kétszázmillió dollár, azaz 57 milliárd forint. A havonta, négyzetméterenként 30-45 dollárért bérelhető üzlethelyiségek kétharmada már most, előszerződésben elkelt.

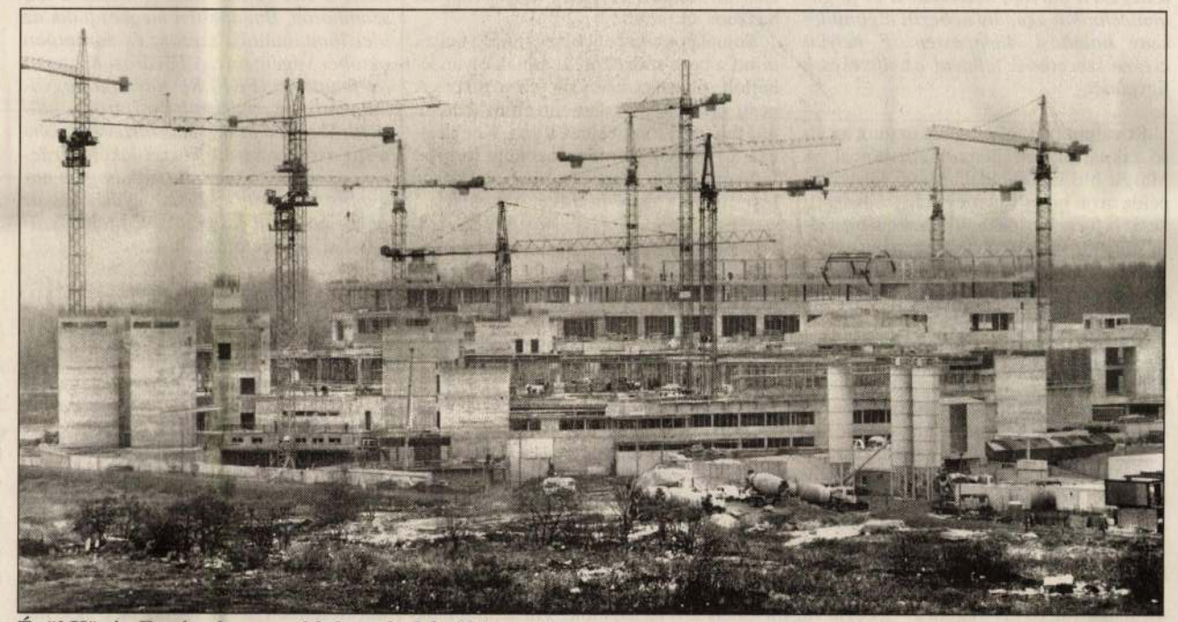

Épül Közép-Európa legnagyobb kereskedelmi központja

Az eredeti terveknek megfelelően még ez év végére elkészül, de csak jövő tavasszal nyitják meg a vásárlók számára Újpalota mellett a több mint kétszázezer négyzetméter alapterületű nagykereskedelmi, kiállítási és üzletközpontot, az Asia Centert. Első lépcsőben az U alakú épület két oldalsó szárnyát, néhány hónappal később, legfeljebb jövő év végéig pedig a még hiányzó összekötő részt helyezik üzembe – tudtuk meg *Hajnóczy Árpádtól*, az Asia Center igazgatójától. A főépület év végi átadásától a megnyitásig tervezett három hónap alatt a nagykereskedők berendezkednek, ízlésüknek megfelelően kialakítják saját üzleteiket, s új tavaszi kollekcióval várják a vásárlókat, a kiskereskedőket. A csaknem huszonöt futballpálya méretű, kétszázezer négyzetméter alapterületű létesítményt olyan bázisnak tervezték, amely kereskedelmi és kulturális híd lehet Európa és a távol-keleti országok között.

A nyolcszintes épületegyüttest az ősi kínai feng shui – a tárgyak körültekintő elhelyezésével a harmónia megteremtésére törekvő – filozófia szerint tervezték. Az észak–déli tengelyhez igazodó épület három részre tagozódik: a felső, északi rész az Apa, a nyugati szárny a Leány, a keleti pedig a Fiú néven jelölt együttes.

Az egész nap nyitva tartó központba látogatók számát – kereskedők, vásárlók, érdeklődők – napi húsz-harmincezerre becsülik. Az autóknak és a turistabuszoknak valamivel több mint kétezer férőhelyes parkolót alakítanak ki. Tervek szerint a megnyitás után a létesítmény mellé költöztetnék az újpalotai lakóteleptől a belvárosig közlekedő 73-as és a 173E járat végállomását.

Hajnóczy Árpád elmondta, a kereskedelmi lehetőség iránt máris nagy a külföldi és a hazai üzletemberek érdeklődése, a bérelhető helyiségek kétharmada gazdára talált. A legkisebb üzlet húsz négyzetméter alapterületű lesz, és négyzetméterenként átlagosan 30-45 dollárért bérelhető. Nagy az érdeklődés a több ezer négyzetméternyi kiállítási terület iránt is, amely az év minden napján nyitva tartó látványcentrumként üzemel majd.

N. H. E.

Rakparti elmebaj

FOTÓK: KOVÁTS ZSOLT

A fővárosban és környékén gyakran autózók tudják: számtalan, a kedélyeket feleslegesen borzoló közlekedési és forgalomtechnikai akadály nehezíti a gördülékeny haladást Budapesten. E helyütt ezekre szeretnénk felhívni az illetékesek figyelmét.

Rovatunkban már foglalkoztunk az alsó rakpartok le-, illetve felhajtóival. A Margit híd budai oldalán lévő lehajtó jó példa arra, hogy van megoldás a baleseti veszélyforrást csökkentő haladás biztosítására. E helyszínen rövid, mégis hasznos felhajtósávot alakítottak ki. A tájékozódást itt körtükör is segíti, amely roppant hasznos szerkezet.

Sajnálatos azonban, hogy mind a budai, mind a pesti szakaszon akadnak olyan lehajtók, ahonnan hiányzik ez a tükör. A pesti oldalon, a Parlament előtti (Margit híd felé eső) részen sincs ilyen. Kénytelenek az autósok másodpercenként forgatni fejüket, hogy meggyőződjenek, mikor lesz „tiszta a terep" mindkét irányból.

K. A. I.

Olvasónk, *Hans Gese* Autósokk című rovatunkhoz az alábbi véleményét juttatta el.

„T. Népszabadság!

Lapjuk Budapest oldalán rendszeresen bemutatnak csomópontokat, ahol az előírásoknak nem megfelelően kialakított közlekedési szabályozások balesetet okozhatnak. Az alábbiakban néhány olyan helyre hívnám fel a közlekedési szabályok betartására hivatottak figyelmét, ahol a szabályozás rendben van, de a közlekedők erőszakossága, kulturálatlansága idézhet elő kockázatot.

1. A Budaörsi út bevezető szakaszának vége, a Villányi út előtt.

A két sávban várakozók közé rendszeresen befurakodnak néhányan a BAH-csomóponti felüljáróra vezető sávból, mintegy megelőzve a várakozókat, átlépik a záróvonalat, áthajtanak a tiltó burkolati jeleken.

2. A Budaörsi út kivezető szakasza, az ellenkező oldalon lévő buszmegálló térségében.

A BAH-csomóponti lámpánál megkezdődik a verseny, ki ér előbb a Muskotályos utcánál elfogyó sáv végéhez – a belső vagy a külső sávban haladók? Ha az utóbbiak, úgy elegendő a nagy sebességgel érkező kocsi bal oldalát „benyomni" a szabályosan haladók közé, és bent vannak. Gyakori a blokkolásszerű fékezés, ami az egész soron végigfut.

3. Az Attila út, Krisztina körúti csomópont.

A Szilágyi Erzsébet fasor felé vezető irányba egy, míg a Margit körút irányába két sávon halad a forgalom. A balra kanyarodást engedélyező zöld jelzésre a továbbmenő sávból is rendszeresen behajtanak.

Feltehetően van még néhány hasonló hely a városban, ahol a fenti ügyeskedés tetten érhető. Érdemes lenne az illetékeseknek jobban odafigyelniük ezekre a helyszínekre, hogy kiemeljék a szabálytalankodókat.

(A Budaörsi úti buszsáv használata, a bejövő M1/M7-esről a régi 70-esre, az autópálya leállósávján való átjárás külön történet lehetne.)

annak megemeléséről.

Indokolatlan viszont az ismételt felmérés, ha a megállapított légtérfogat-eltérés a megjelölt mérték alatt marad. Ebben az esetben az ellenőrző felmérés és kiszállás költségét a fogyasztónak kell fizetnie. Ez néhány ezer forint lakásonként.

A honlap tájékoztatójából az is kiderül: általános közüzemi szerződéskötés esetén a távhőszolgáltató írásban értesíti a tulajdonosi közösség megbízottját szerződéskötési kötelezettségről. Megküldi részére az általános közüzemi szerződés és az üzemviteli megállapodás tervezetét. Az után, hogy a megbízott a jogosultságát igazoló okmányokat bemutatja, és megküldi a pontos díjfizetői jegyzéket, sor kerülhet a szerződéskötésre az illetékes ügyfélszolgálati irodában.

Kanizsai Andrea

• A BUDAPESTI, ILLETVE A BUDAPEST KÖRNYÉKI RÁDIÓK REGIONÁLIS FREKVENCIÁI

A rádióadó neve	Körzet	Frekvencia (MHz)
Budapest Rádió	Budapest	88,1 (URH-FM)
Rákosmente Rádió	Budapest	69,86 (URH-FM)
FIKSZ Rádió	Budapest	98,0 (URH-FM/Megosztva)
Civil Rádió	Budapest	98,0 (URH-FM/Megosztva)
Rádió Bridge	Budapest	102,1 (URH-FM)
Rádió Inforum	Regionális	91,9 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Juventus Rádió	Regionális	89,5 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Rádió Deejay (a volt Star Rádió)	Regionális	92,9 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Klubrádió	Regionális	95,3(a 100 MHz-es URH-sávban)
Infó Rádió	Regionális	95,8 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Roxy Rádió	Regionális	96,4 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Pesti Est Rádió	Regionális	98,6 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Pannon Rádió	Regionális	99,5 (a 100 MHz-es URH-sávban)
Rádió 1	Regionális	100,3 (a 100 MHz-es URH-sávban)

Forrás: ORTT

Hét végén megkezdődik a lomtalanítás

Ezen a hét végén, azaz március 2-án, szombaton, Budapesten megkezdődik az idei lomtalanítási szezon, és várhatóan október végéig tart. A Fővárosi Közterület-fenntartó (FKF) Rt. folytatja hagyományát, s az esedékes helyszínről és időpontról ebben az évben is hírlevélben értesíti a sorra kerülő körzet lakóit. Érdemes azonban számolni azzal, hogy a nagyobb ünnepek, az országgyűlési és az önkormányzati választások idején szünetel a lomtalanítás.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A társaság most is az V. kerületben kezdi a 2002-es lomtalanítási időszakot. Mivel az értesítőket két héttel az akciót megelőzően küldik ki, a belvárosiak valószínűleg már kézbe vehették. A szezon kisebb megszakításokkal, de zökkenőmentesen zajlik: a nagyobb ünnepek, az országgyűlési és önkormányzati választások, valamint a nyári szabadságolások bizonyos ideje alatt nem lesz lomtalanítás.

Az V. kerület után általában a belső kerületekben folytatódik, egy-egy napon, míg a többi városrészben öt napig tart majd az évi egyszeri, díjtalan lomtalanítás. Akad néhány kivétel, ilyen például a Terézváros, ahol szeptember végén lesz lehetőség megszabadulni a feleslegessé vált holmiktól.

Az esedékes utcaszakaszokon, járdákon természetesen az FKF Rt. elvégzi az utólagos takarítást, de a társaság a lakosság segítségét is kéri, felhívja az ingatlantulajdonosok, illetve -kezelők figyelmét jogszabályi kötelezettségükre is.

A FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTARTÓ RT. LOMTALANÍTÁSI ÜTEMTERVE 2002-BEN

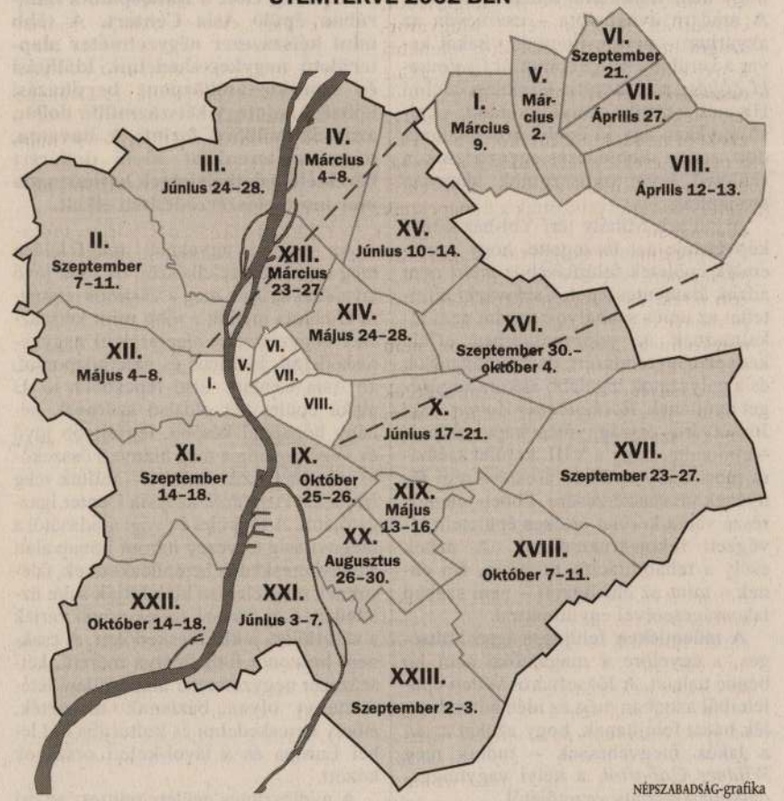

NÉPSZABADSÁG-grafika

Ki felel egy utca arcvonásaiért?

Az Andrássy út és a világörökség szempontjai

Az Andrássy úton megteremtett építészeti harmónia, az itt kialakított világszínvonalú összkép adja az út hagyományos szellemi és esztétikai arculatát. Ebbe a szellemi arculatba egyáltalán nem illeszkedik az átalakított Andrássy út 60.: a volt nyilas- és ÁVH-székház. Ezt a házat ugyanis éppen most alakítják terrormúzeummá. Kiabálóan hangsúlyos jel készül a szégyenjegyből, amelyet építészetileg is jellé tesznek az utcaképben. Méterekre kilógó tetőpárkányelemmel, rajta az intézményt reklámozó óriás felirattal, a homlokzatból öt méterre kiugró pengefallal. Nem lépték itt túl a mértéket? Nem sérti ez az Andrássy út védett utcaképét? Nem ellentétes mindez a világörökséggé minősítés szempontrendszerével? – e rangra a sugárút éppen most pályázik. Munkatársunk megkérdezett három szakértőt.

CSELOVSZKI ZOLTÁN

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke nem lát ellentmondást a műemlékvédelmi előírások és az Andrássy út 60.-ban megvalósuló tervek között. *Cselovszki Zoltán* szerint a terv semmilyen szabályt nem sért. Egyrészt, mert a homlokzaton megvalósuló épületelemek nem okoznak olyan változást, amely visszafordíthatatlan lenne, másrészt a kialakítandó múzeum „in situ" (= eredeti helyzetben) állapotot állít helyre. Úgy látja, a beavatkozás nem olyan mértékű, hogy az sértené az Andrássy út utcaképét. „Harmatos, visszafogott üzenet ahhoz képest, amit a globalizáció az Andrássy úton elhelyezett." (Gyorséttermek és reklámjaik). Cselovszki Zoltán a világörökség nemzeti bizottságának elnöke is. Elmondta: decemberben Helsinkiben egy világörökségi konferencián a „Világörökség ifjú kezekben" mozgalom képviselője felhívta a figyelmet, hogy az emberiség negatív örökségeit is őrizni kellene, az értékőrzők túlságosan csak a szépre emlékeznek. A Terror Háza terveit egyébként a nyáron Budapesten járt UNESCO-képviselőnek is megmutatták, akinek nem volt kifogása a látottak ellen.

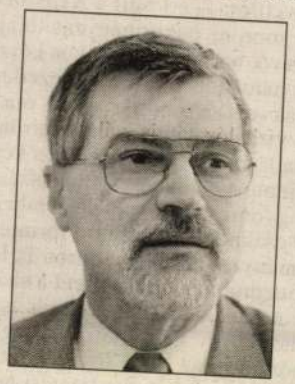

DR. FEJÉRDY TAMÁS

Az ICOMOS (Műemlékek és Műemlékegyüttesek Nemzetközi Tanácsa) végrehajtó bizottságának tagja és magyar nemzeti bizottságának elnöke, *dr. Fejérdy Tamás* elfogadhatónak tartja az Andrássy út 60. tervezett homlokzati kiegészítését. Az épület új kialakítása természetesen látszik a közepes távlatú utcaképben, de utóbbit nem alakítja át alapvetően. Kétségtelen kontraszthatásával felhívja magára a figyelmet, de ez a kontraszt nem rombol, hanem kiemel, magára a házra irányít, amelynek egész homlokzata továbbra is korrekt Andrássy úti homlokzat. Védett városképet rombolni nem szabad, hozzátenni szabad. A hozzátétel mértékében lehetnek eltérő vélemények. Az Andrássy út 60. építészetileg a palotasor egyik szürke eleme, történelmileg azonban az egyik legsúlyosabb épület. Ez nagyobb kontraszt volt, mint amekkora most az új homlokzat és az utcakép között feszül. Az épület korábbi történelmi szerepének egyfajta késleltetett előhívása félre nem tehető és kívülállók számára is méltánylandó indok. Ez a változtatás nem módosítja az Andrássy út építészeti struktúráját.

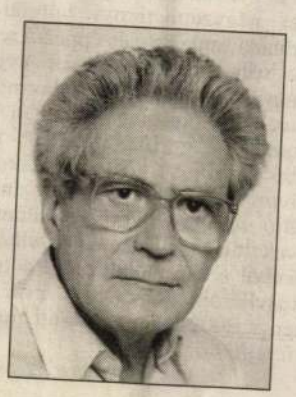

ROMÁN ANDRÁS

Az ICOMOS (Műemlékek és Műemlékegyüttesek Nemzetközi Tanácsa) volt alelnöke felveti: ez az átalakítás veszélyeztetheti az Andrássy út felvételét a világörökségbe. Kérdésünkre, hogy ezt mire alapozza, *Román András* azt az esetet említette, amikor 1986-ban a budai Várat és a pesti Duna-partot felvették a világörökségbe, a nemzetközi bizottság megjegyezte, hogy ne épüljön a Duna-partra több modern vonalú, nagy szálloda, mert zavarja a pesti part építészeti egységét. Az ilyen homlokzat pedig, amilyen a Terror Házán megvalósul, sebhelyet okoz az Andrássy út egységességén, ha az építészeti struktúrát ez az egy épület nem is változtatja meg.

Kétségtelen, hogy a műemlékvédelem nemcsak az építési, hanem azt a történelmi örökséget is védi, amelyet az épületekhez az emberi használat hozzátesz, de szükségtelen, hogy ez a homlokzaton építészetileg is megjelenjen. Főleg, ha a ház változatlan homlokzattal élte át az elmúlt időket, s ráadásul ezzel illeszkedik egy gondosan megtervezett építészeti egységbe.

Cs. L.

Forrás: Környezettudományi Központ, 2001

NÉPSZABADSÁG-grafika

ndálbiztos?

A fővárosi tulajdonú hetvenkét felszín alatti átkelőben csaknem kilencvenkétezer négyzetméternyi járó- és százhúszezer négyzetméternyi falfelületet kell karbantartani. Erre és éppen a rendszeressé vált rongálások miatt, évente hatvanmillió forintot ad az önkormányzat. A céltalan pusztítás mellett a legtöbb munkát a graffitisek adják, idén kétmillió forint jut a köztéri műalkotások eltávolítására. Emellett valószínűleg egymillió forintot sikerül elkülöníteni úgynevezett antigraffiti felület felhordására. Ebből a keretből levédik a Lehel tér két aluljáróját és az Örs vezér téri létesítményt. 2002-ben a Határ úti aluljáró teljes felújítására lesz pénz.

Folytatás a 31. oldalon

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Sokan megvennék a SZOT szállót

Legalább tizenöt vételi ajánlat érkezett a város egyik legjobb helyén lévő volt SZOT szállóra – értesült a *Népszabadság*. A soproni önkormányzat tulajdonában lévő, harmincszázalékos készültségű, s hányatott sorsú, befejezetlen, a városnak ezt a pontját évek óta elcsúfító épületet január végén hirdették meg eladásra. Ezt megelőzően a korábbi tulajdonos Hunguest – ötvenszázalékos vagyonrészét tavaly decemberben adta el csaknem egymilliárd forintért az önkormányzatnak – és Sopron is többször megpróbálta értékesíteni a szállót.

Az utóbbi két évben kétszer is úgy tűnt, hogy egy Gibraltáron bejegyzett off-shore cég, az SHK Investment Ltd. veheti meg a szállót, ám fizetési nehézségek miatt mindkét alkalommal visszalépett az üzlettől. A vételi ajánlatokat kezelő iroda, üzleti titokra hivatkozva, nem árulta el: ezúttal is beadta-e ajánlatát a cég. A beérkezett anyagok értékelése csak a napokban kezdődött, így egyelőre azt sem tudni, hogy valamennyi érdeklődő szállodaként hasznosítaná-e az épületet.

Az 1971-ben épült szálloda a kilencvenes évek elején került a Hunguest, majd 1996-ban a Hunguest és a Globex közös tulajdonába. Átépítése 1997-ben kezdődött, háromszáz szobás luxushotellé alakították volna át. A beruházás a Globex pénzügyi nehézségei miatt, a bontás után leállt, a szálló fele a pénzintézet csődje miatt kárt szenvedett Soproné lett. A város a szálló másik felét tavaly vette meg 330 millió forint készpénz, valamint tartozáselengedés és hitelátvállalás fejében. *Gimesi Szabolcs* polgármester lapunknak korábban úgy nyilatkozott: csak akkor tartják meg, ha nem tudják reális áron értékesíteni. A munka befejezését az önkormányzat aligha tudná finanszírozni: a szakemberek szerint a költségek elérhetik a négymilliárd forintot.

H. J.

LAPSZÉL

Budapest

Közlekedésbiztonság Gyermekszemmel címmel rajzpályázatot hirdet az Országos Baleset-megelőzési Bizottság a 3–6, 7–10 és a 11–14 éves korosztályok részére. A pályaművek, amelyek benyújtási határideje február 28. Szabadon választott technikával A/3-as méretben készülhetnek. A munkákat – amelyek közül a legjobbakat kiállítják – a 1149 Budapest, Hungária körút 149. címre lehet beküldeni. A pályaművek hátoldalán a rajzoló nevét, életkorát, óvodája vagy iskolája címét és a rajztanár nevét is kérik feltüntetni.

Angyalföld

Ma délután fél háromkor Tóth József polgármester nyitja meg a Gyermek tér 1. szám alatti Idősek Klubjában a tavaszköszöntő rendezvényt. Az ünnepségen minden kerület idősek klubja képviselteti magát, az aktív nyugdíjasok játékos vetélkedővel köszöntik a tavaszt. A kerületi művészek kiállítással kedveskednek az időseknek.

II. kerület

A Díszpolgár cím és a II. Kerületért Emlékérem adományozására február 18-ig lehet javaslatot tenni. A rövid indoklással kiegészített javaslatokat a polgármesteri kabinet részére lehet feladni a 1024 Mechwart liget 1. címre.

Pestszentlőrinc

Áldozatvédelmi és Vagyonvédelmi Tanácsadó Iroda és vagyonvédelmi kiállítás nyílik a XVIII. kerületi rendőrkapitányság épületében. A kerület közbiztonságáért tevékenykedő közalapítvány támogatásával létrehozott iroda hétfőtől már felkereshető a kapitányság épületében a XVIII. kerület Üllői út 438. szám alatt, de telefonon is hívható a 292-148/143 számon.

Csehovszki Zoltán gépén

2002

K ÖT NAPOD VAN,
D A LEGJOBB AJÁNDÉKOT!

Akciónk 2002. december 19-től 24-ig vagy a készlet erejéig tart. Személyenként egy termék vásárolható.

990,-

FOGD

16 990,-

Welco D900

Vezeték nélküli telefon 2 soros LCD-kijelző, hívófél azonosítás (CLIP), hívásismétlés, némítás, állítható csengőhangerő, 10 memória

Eladhatók a vári műemlék lakások

Megnyugtató megállapításokat tartalmazó hatástanulmány után megvásárolhatók lesznek a vári műemlék lakások – derült ki az I. kerületi közmeghallgatáson. A lakások értékesítése legkorábban 2003-ban kezdődhet.

Közmeghallgatást tartottak a napokban az I. kerületben. Legnagyobb érdeklődéssel a vári műemlék lakások eladásának régóta húzódó ügyét várták a helyiek. Mint ismeretes a Műemlékvédelmi Hivatal korábbi teljes elzárkózását a tavalyi közmeghallgatáson *Cselovszki Zoltán* műemlékvédelmi elnök azzal oldotta, hogy elvileg megvalósíthatónak nevezte a műemlék lakások eladását is, ha meglesznek hozzá a törvényi keretek. Az új műemlékvédelmi törvény létrehozta ezeket a feltételeket. A vári lakosok azonban állítják, a műemlékvédelmi (újabb nevén örökségvédelmi) hivatal nem válaszol leveleikre. A mostani közmeghallgatáson *Nagy Gábor Tamás* polgármester felolvasta Cselovszki levélben elküldött állásfoglalását. E szerint az értékesítés lehetséges hatásait előzetes örökségvédelmi hatástanulmánynak kell vizsgálnia. „A hatástanulmányban – többek között – szükségesnek tartom megvizsgálni a törvényben is előírt kötelező jó karban tartás betarthatóságát, a kulturális örökséghez való hozzáférhetőség megteremtését, továbbá az állami tulajdonból ki nem adható barlangrendszer és a szóban forgó ingatlanok lehatárolásának kérdéskörét, illetve a várható és részben kötelező felújításoknál a társasházak teherviselő képességét" – írja Cselovszki. Ezek megállapítása után kezdődhet a lakások értékesítése, valószínűleg csak 2003-ban.

Mint a polgármester elmondta: az értékesítés tapasztalatairól már kértek anyagokat Sopron, Pécs és még néhány, hasonló műemléki negyeddel rendelkező város önkormányzatától. Hozzátette azt is, hogy az eladás után is szükségesnek tartja pénzügyi alap létrehozását, amelyből a váratlanul felmerülő, nagy összegű értékmegóvó felújítások elvégezhetők (például egy freskó előkerülése esetén).

A lakosok kifogásolták a várbarlang kihasználatlanságát, valamint az ott működő Budavári Labirintus zajos és környezetidegen diszkóit. A válaszban elhangzott: a várbarlang hasznosítására újabb bérlőjelöltekkel tárgyalnak, jövőre pedig a Szentháromság térről is megközelíthetővé teszik a barlangot, így jobban megtalálják majd a turisták. A diszkókat nem engedélyezik, tűzrendészeti kifogások is vannak ellenük. Elhangzott továbbá, hogy a közeljövőben tornatermet kap a Toldy Ferenc Gimnázium és csökken a tabáni koncertek száma.

Cs. L.

„Jó a pá

Autóskeringők a fővár

Az első kiadós havazás megmozdítja a főváros fanatikus autósait: ellepik éjjelente a nagyobb tereket, s pörögnek, farolnak, csúszkálnak a hóban, a jégen. A legkedveltebb a Felvonulási tér, de mára a furcsa, viszont hasznos szórakozás mind több híve a Hajógyári-szigetet, sőt még a nagy bevásárlóközpontok éjszaka kihalt parkolóit is birtokba veszi.

Aki nemcsak szór

– A Felvonulásira gyertek csapatni, jó a pálya, pörgés van! – indul be szokásos rádiótelefonos riadólánc, amint leesik az első hó a fővárosban. Csörögnek a telefonok, érkeznek az SMS-ek. Míg az átlagautósok munka után még egyszer átnézik autójukat, készültségbe helyezik a hóláncot, ellenőrzik a téli gumikat, addig az autózás fanatikus szerelmesei sietnek a Felvonulási térre. Ez a találkozóhelye ugyanis a téli autós-csúszkálás kedvelőinek. A program meglehetősen egyszerű: a jeges, havas placcon fel kell gyorsulni, majd a kézifék behúzásával, a kormány elrántásával vagy a gázzal játszva pörögni kell, ameddig csak meg nem áll az autó. Aki, nemcsak szórakozik, tanulhat is: kockázat nélkül lehet kitapasztalni, miként lehet a leghatásosabban lassítani a jégen, hogyan kell megregulázni a csúszó autót. Az így szerzett gyakorlat a közúton életeket menthet.

Kedd este tíz óra. Harminc autó pörög egyszerre a téren. A parkolóban pedig még egyszer ennyi autó és ötvenen-százan lesik élénken a kocsik furcsa táncait. Dicsérnek piruetteket, kinevetnek kétbalkezes, ahogy ők mondják elsőhavas kezdőket.

A jégen egy percre sem állnak meg az autók. Itt vannak a rutinos, csak szórakozó fiatalok, de jönnek tanulni vágyók is. Van, aki feleségét tanítgatja a téli vezetés fortélyaira. Jönnek középkorúak, idősek is. Havas éjjeleken a Felvonulási tér törzsközönségét persze nem a családos vagy rutinra vágyó kezdő vezetők alkotják. Többségük öreg motoros már az éjszakai budapesti autóskalandokban. A kilencvenes évek közepén hódító illegális gyorsulási versenyek egykori résztvevői ők. S bár ma már a Hungaroringen biztonságos körülmények között versenyezhetnek tavasztól őszig, néhány hónapja megint összeállt a régi csapat, és újból közutakon versenyeznek péntekenként.

Hacsak nem esik a hó.

Mert ha fehérbe borul a város, akkor a gyorsulási versenyek résztvevői is a Felvonulási térre igyekeznek, s miként mondják, csapatják a kocsi farát egész éjjel. A környék házaiban élők már rettegnek a havazást azt jelenti, kezdő tartó motorbőgés. félnek esti sétára a gázolja kedvencük

A panaszok és senkit sem tartanak még többen érkez egy állandó résztve nem esik a hó, ki megint jönni. Aztán taját, és pörgő kerek ja a havat, s megpró kerülni a szemből, b ző autót. Néhány c meg a karambolt. A zet kezd kialakulni: már a menetirányra szabályt is mind tö balesetek milliméter szélén álló nézőkne egyszer, amikor a „sö je elszámítja magát, az autót, ott, ahol két nézők álltak.

Több szóvá is t keresni, a Felvonulás

Egy nyolcvan é

Csemán Ilona.

A siklósi kerámia művésztelep vendége.
Karlovy Vasyból most érkezett haza
ahol kerámia szimpozionon vett részt.
Hallama Erzsébet: Művésztelep a Vár alatt.

Déldunántúli Napló. 1971. aug. 8.

Csemán Ilona

Kövéskészlet (reprò).

Ipari Művészet, 1971.2.sz. 39.l.

Csemán Ilona

Készlet (repró)

Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 39. l.

Csemán Ilona

Szeged

Edények, 88×35. Kar., /alikéji

Régi

Ottrájos diák képzőművészeti kiállítás.

Hódmezővásárhely 1965. Katalógust bev.

Orosz László

8.

Csemán Ilona M.D.K.

" Edények" c. kerámia faliképe a vásárhelyen rendezett diák képzőművészeti versenyen I-. dijat nyert

Délmagyarország 1965. szept. 12.

MDK'

Csemán Ilona

A hódmezővásárhelyi diákkiállitáson dijazták

Csongrádmegyei Hirlap 1965 szept.12.

Csemán Ilona iparművész

Salgótarjánban, a megyei József Attila. Műv. Központ szervezésében művelődési tábor működik. A kis általános iskolások, kerámia sakkörében Csemán Ilona, Horváth Sándor iparművészek tanítanak.

T.E.: Látogatás a megyei művelődési táborban.

Nógrád 1976, aug. 27.

Csemán Ilona

CSEMÁN ILONA kerámikus-művész kiállítása tegnap nyílt meg a rétsági Asztalos János Művelődési Központban. A március végéig nyitva tartó tárlaton a művész negyven faliképe és dísztárgya látható.

Magyar Hirlap 1980/2/21/8

Csemán Ilona

Április 27.-én Gáspár Sándor a SZOT főtitkára átadta az 1979.-évi SZOT-dijakat.
A "SZOT-dij 1979" c. közlemény felsorolja a dijnyertesek közül a következő képzőművészeket:
Gádor István keramikusművész, Reich Károly grafikusművész, s a Romhányi Épitési Kerámiagyár tervező kollektivája:
Antal András Attila, Csemán Ilona és Horváth Sándor részesült a SZOT-dijban.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 5.
XXIII. évf. 18. sz. 8. lap.

Csemán Ilona

(Törökszentmiklós, 1946-

Müveivel résztvett az V.Országos Kerámia Biennálén - Pécs,1978.

- katalógus a könyvtárban -

Csemán Ilona [ ]

L. Gádor István

* Átadták az idei szoT-díjakat. 7.

Népszabadság. Bp. 1979 ápr. 28.

M62

Csemán Ilona

Csemán Ilona „Sár-
kány" át mutatta be.

P. Szücs Julianna: A kellemetlennie vált kellemes.
Művészet, 1978. november – 10. lap.

Csemán Ilona, Keramikus

Pécsett megnyílt az V. Orsz. Kerámia Biemálé, melyen szerepel makraméval kombinált „Sárkány"-a. (emlitve)

Szelestey László: a kerámia útvesztése.
Zalai Hírlap, 1978. jún. 25.

Csémán Ilona Keramikus

Művei Ziállításon szerepelnek
a miskolci galériában

Magyar Nemzet 1971 szeptember 17
12. old

mdk.

Csermán Ilona

„tehetséges" munkája a kiállításon

(–i–c–) Iparművész-jelöltek munkáiból rendeztek kiállítást Szegeden

Tisztatáj 1962, 7. sz. 4. l

Csermán Ilona 1

Duna Galériában

Most *Csemán Ilona kerámikus* kamaratárlata látható itt, a *Finomkerámiaipari Művek* égisze alatt, mert a fiatal alkotó munkahelye ez közel egy évtizede, amióta bevégezte a főiskolát. Mintha a párhuzamvonás lehetőségéért történt volna, ezen a tárlaton is van „falikép", de ez most természetesen kerámiából,

Magyar Hirlap 1961/6/26/lo

Wagner: Iparművészeti tárlatok

Csermán Ilona 2

Az ovális ramakban retegesen es reliefszerűen rakja fel a művész a kompozíciót, amely olykor absztrakt, máskor tájképszerű, vagy figurális. E kompozíciók „funkciója" kizárólag a dekoráció. „Kisplasztikák" is vannak, ugyanilyen anyagból, ugyanilyen technikával, ugyanilyen barna árnyalatokban, meg vázák, hamuzók, és az elmaradhatatlan „káposztafejek" variációsorozata.

Magyar Hirlap 1981/6/26/1o

Wagner: Iparművészeti tárlatok

Csermán Ilona]

Ami viszont igazán érdekes lehet, — és mint megtudtam, többnyire üzletben is kapható, kisebb-nagyobb kihagyásokkal megvásárolható — az a Csermán Ilona által tervezett, nagyiparilag gyártott *falburkolólapok* bemutatója. Tucatnyi kerámiakompozíciót, csempeösszeállítást vonultattak most fel, ötletesen jelezvén a további variációs lehetőséget is, amely annyira kívánatos lenne lakásbelsőink uniformizá-

Magyar Hirlap 1981/6. [illegible]

Wagner: Iparművészeti tárlatok

Csermán Ilona

lődásának kivédésében. Akár sakktáblaszerűen, akár sorokban, vagy csak itt-ott, foltokban is alkalmazható a motívumrendszer, megbontva a négyesből összeálló óriásminták merev szimmetriáját. Nekem főleg a türkiz-alapú *Kapor*, a halványsárga mezejű *Bogáncs*, a többféle árnyalatban gyártott *Hárs*, meg a mohazöldben kirajzolódó *Margitvirág* „beszélő" fantázianeveken forgalmazott termékek tetszettek, amelyek a lehető legmesszebbmenően érvényesülni engedik — mennyiségi és minőségi téren egyaránt — az egyéni ízlést, a fantáziát, és nem utolsósorban a lakásbelső megvilágításához, méreteihez, színösszetételéhez való alkalmazkodást.

*

Magyar Hirlap 198[illegible]

Wagner: Iparművész[illegible]

Csemán Kona, ipar

L: Mózer Lánlóné

Torday Aliz: Fürdőszoba berendezés 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 júl. 19-

MK

Csermán Ilona

Szerepelt a Tömörkény István Általános Gimnázium iparművészeti szakközépiskolai osztály kiállításán.

(--i --c): Iparművész-jelöltek munkáiból rendeztek kiállítást Szegeden.
TISZATáj.1962.jul.

CSEMÁN ILONA KERÁMIÁI

Duna Galéria

Falburkoló csempék — tárlaton? Szokatlan ötlet, de korántsem „szentségtörő". Csemán Ilona keramikus alkotóművész s egyúttal gyári tervező; úgy látszik, azok közé tartozik, akiknek státusa tisztázódott (ők vannak kevesebben), vagyis művészként is vállalhatja a szériákban gyártott termékeket. Persze, ezek a csempék csak *fali kompozícióként* képzelhetők el, úgy ahogyan a mintás és sima felületek fakeretekbe szorítva

4. o.

son; felhasználásuknál, beépítésüknél aligha nélkülözhető a tervezői elképzelés.

A kiállított egyedi tárgyakat természetelvűség uralja. Csemán nem használ színes mázakat, hanem különböző színű anyagokat gyúr össze masszává, ebből formálja keletiesen különös kerámia tájképeit, kozmikus érzéseket sugalló gömbjeit, architektonikus szobrait. Mindamellett a félporcelánná égett agyag barnái, sárgái és szürkéi úgy örvénylenek a tárgyak felületén, mintha az alakulás, a változás a megmerevültség állapotában is tovább tartana.

Csemán Ilona tudatosan improvizál: a növényi és ásványi ornamentikák változhatnak ugyan az égetés során, de a táj táj marad, a tektonikus torzó szobor, a kifeslő rügy pedig bimbó. Talán azért, mert a művész az anyag tiszteletével, a természet felől közelít az ember felé. *(Képünkön a művész faliképe)*

Horváth

ócsoport ifjúságpolitikai tevékeny-

/középtávu és éves/ terveinek
yt kivánunk biztositani azoknak
isszertációk, tudományos fokozat-
k/, amelyek a fiatal kutatók
yének megszerzéséhez szükségesek,
a Kutatócsoport fiatal kutatói-
n dominálni látszik a pályakezdés
vékenységre való átmenet.
k: Alkotó Ifjuság pályázatok,
k, az anyagi ösztönzés eszközei
n.
z osztályvezetők,
. a Szakszervezeti Bizottsággal

T3

tilának ugyan nincs igaza abban, hogy Klemperer „budapesti működésének csúcsportja kétségkívül a Nürnbergi mesterdalnokok felújítása volt", hiszen a Mozart-operák előadása éppen ennyire feledhetetlen a felszabadulás utáni évek operalátogatója számára, az elragadtatás mégis érthető, mert ez az összeállítás Operaházunk akkori sokat emlegetett aranykorát igazolja. Éppen ezért szerencsés, hogy a tasak a közreműködőkről — a dalszínház máig utolérhetetlen Mesterdalnok-hőseiről: Losonczy Györgyről, Székely Mihályról, Maleczky Oszkárról, Sárdy Jánosról, a fiatal Osváth Júliáról és Simándy Józsefről — szólva nem feledkezik meg arról a zseniális igazgatóról, akinek ez az „aranykor" köszönhető, aki

1976. VI. 21.05
Huszás Stúdió.

Csemán Ilona, iparmüvész

- Neved ?

- Csemán Ilona.

- Munkaköri besorolásod ?

- Müszaki gazdasági ügyintéző.

- Végzettséged ?

- Iparmüvészeti Főiskola, diploma.

- Hog y jön ez össze ?

- Nem tudom.

- Hogyan fogadták az iparmüvészt Romhányban ? Itt egy 50 éve müködő gyárról van szó, ahol, hát azért akárhogy nézzük, az elmult 50 év alatt is gyártottak valamit. Kellett-e ide iparmüvész és mennyire értették meg, hogy kell ide iparmüvész ?

- Négy éve vagyunk itt az első két év az nagyon nehéz volt, mostanában alakul ki a gyárnak a profilja is és mostanában, hát szóval látja mindenki azt, hogy nem ment tönkre a gyár. És amióta megjelent a mi általunk tervezett szitanyomat falburkoló csempe, az attól kezdve könnyebb a dolgunk. Jobban elismerik a munkánkat.

- Kerámikus iparmüvész vagy. Nem hiszem, hogy tökéletesen kielégit, vagy elegendő az, hogy itt a gyárban megtervezed a valóban nagyon mutatós mintás csempéket. Bizonyára szeretnél egyéb kerámiatárgyakat is késziteni. Van-e erre lehetőséged ?

-

- Erre itt a gyáron belül lehetőségünk nincs, a gyár vezetősége közös megegyezés alapján alakult igy, hogy nemis dolgozunk bent a gyár-

ban, a gyáron kivül viszont nincs még egy más munkalehetőségünk, tehát egy müteremre gondolok, ahol dolgozni tudnánk, más egyedi és alkotó munkát tudnánk folytatni.

- Egy müvésznek lényeges dolog az is, hogy benne maradjon a müvészeti ágának, vagy talán az egész müvészeti életnek a vérkeringésébe. Ti ettől azért elég távol kerültetek.

- Ez biztos, és tény is, hogy kiesünk, mert vidékre költöztünk és vállalatuk az iparban dolgozást.

- Miért vállaltátok ? Ha jól tudom még rendes lakásotok sincs itt és negyedik éve hogy itt vagytok. Mi az ami mégis elég vonzerő tudott lenni, hog y idegyertek ? A gyertek, ezt egy picit meg kell magyaráznom, hogy férjeddel együtt dolgozol itt a müteremben.

- Nagy lehetőséget láttunk annak idején és most itt is megvan, sőt egyre inkább nő ez a lehetőség, hogy a csempékkel és falburkolatokkal, amit itt készitünk és tervezünk, tudjuk befolyásolni a közizlést.

- Azt hiszem az sem véletlen, hogy mi a konyhát, fürdőszobát, mellékhelyiségnek nevezzük. Ezen a szemléleten is változtatni kéne. Tulajdonképpen ebben a megfogalmazásban, hogy mellékhelyiség, picit benne van az is, hogy mellékesként kezeljük esztétikai szempontból is.

Csernai Ilona

Kerplasztika I–II. 31×15 cm
Térplasztika 52×40
/Reprodukciók/

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

1972 SEP 17

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Csemán Ilona kerámiáról

Északmagyarország

Kerámiák a Miskolci Galériában

Szegleby Ilona, a miskolci kiállítási intézmények igazgatója nyitotta meg tegnap, szeptember 16-án a Miskolci Galériában *Horvát Sándor* és *Csemán Ilona* kerámikus-művészek kiállítását.

A kiállítás anyagából jobbára csak Csemán Ilona szépművű kerámiái egyeznek meg azzal a felfogással, amelyet általában a kerámiáról alkottunk magunknak. Horvát Sándor reliefjei — többségükben valamely épülethez készített reliefek első, kicsinyített darabjai — már lényegesen nagyobb koncentrációt igényelnek a nézőtől, a kiállítás látogatóitól. Pedig ez látszat-„bonyolultság", csupán az a természetes, magától értetődő magyarázat húzódik meg mögöttük, hogy az anyagban otthagyta kéznyomát a művész, az ember, azt a kéznyomot, amely e világ majd minden tárgyán is ott van. A természet jeleihez, a primitív alkotás világához tér vissza áttételesen, s így képes a legelvontabb gondolatok kifejezésére is.

A fiatal művészek kiállítását kétségtelenül megőrzik emlékezetükben a látogatók. A kiállítás egyébként október 1-ig tart nyitva.

(es—a)

a hegedű

(6. oldal.)

Sport

(11. oldal)

Ügyeletes riporterünk jelenti

Üdülők a „palotában”

(12. oldal)

Csemán Ilona
A Miskolci Galeriában szombaton megnyílt Horváth Sándor és Csemán Ilona kerámikus művészházaspár kiállítása.

Magyar Hírlap 1972/258 13 old.

Csemán Ilona keramikus

A miskolci galériában szombaton nyílt meg Horváth Sándor, keramikussal közösen, kiállítása.

Magyar Nemzet, 1972, szept. 14.

Csemán Ilona

Szeptember 16-án nyílt meg a Miskolci Galériában Horvát Sándor és Csemán Ilona kerámikusművészek kiállítása. A kiállítás anyagából jobbára csak Csemán Ilona szépmívű kerámiái egyeznek meg azzal a felfogással, amelyet általában a kerámiáról alkottunk magunknak.

(cs-a) Kerámiák a Miskolci Galériában

Észak-Magyarország 1972/220 2 old.

Ismán Ilona

Kerámiakiállítás nyílik a Miskolci Galériában szeptember 16-án. A kiállításon Horváth Sándor és Ismán Ilona siklósi kerámikusok munkáit láthatják az érdeklődők.

Kerámiakiállítás

Szabad Magyarország 1972/218 8 old.

Gemán Ilona, keramikus

„A kéz intelligenciája" jelszóval meghirdetett idei pécsi biennálén szerepelnek Gemán Ilona ovális anyag és porcelán tájképei, melyek miniatürökre emlékeztetnek, a miniatür technikát idézik. Mintha gyöngyhímzéssel készültek volna e művek. /említve/.

Wágner Tibor: Iparművészeink a VI. Országos Kerámia Biennálén.
Mestermunka, 1980. Júl. 30.

Csemán Ilona, keramikus

□ CSEMÁN ILONA keramikus munkáiból nyílik kiállítás június 17-én, szerdán délután 5 órakor, a Duna Galériában (XIII., Rajk László utca 95.). A tárlatot július 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

– □ Csemán Ilona 2.

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 10

Csernák Ilona, keramikus

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tizedszer került megrendezésre.

Eklektikusak Horváth Sándor kisplasztikai hatásra törekvő kerámiái és Csernák Ilona kerámiaképei.

Krunák Emese: a salgótarjáni tavaszi tárlatról. Nógrádi Népújság, 1980. 6. 39. old.

Csemán Ilona, ipari formatervező

L.: Mittelholcz Mihály

– Tamás M.: Hogyan rendezzük be a... 9.

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 12

Gerián Ilona kerámikus

Popáry Gábor: Kerámia, most

Művészet, 1983. február

Keramikus MKT

CSEMÁN ILONA

Törökszentmiklóson születtem 1946-ban.
Középiskolát a Szegedi Művészeti Gimnáziumban végeztem.
A Magyar Iparművészeti Főiskola Kerámia Szakán 1971-ben diplomáztam.
Vácon élek és dolgozom.

Önálló kiállításaim:
1972 Miskolci Galéria
1975-76 Gorka Múzeum, Verőcemaros
1979 Oktatási Galéria, Salgótarján
1980 Asztalos János Művelődési Központ, Rétság
1981 Horváth Endre Galéria, Balassagyarmat
1981 Duna Galéria, Budapest
1983 Juhász Gyula Művelődési Központ, Szeged

„Az ösvény kiépítése közúttá"

Szerencsésen alakul a megye művészeti élete, pezsgő, sokrétűsége most alakul igazán. A salgótarjáni zománcbiennálé, szabadtéri szoborkiállítás, tavaszi tárlat ma már mind jobban, országos jellege folytán egyre látványosabban bomlik ki a (ma még elsősorban képző-) művészet nógrádi karaktere. A festészet, szobrászat, grafika rangos, országosan is számon tartott eredményei láttán sikeresen kapcsolódnak Nógrádhoz a fővárosban és az ország más tájegységeiben alkotók.

Ám a célok, és dédelgetett álmok még kisfiúsan szeplősek. Sok még a véletlenszerűség, az „alkalmi" munka abban, ami van — ha az összesség magában hordozza is maradandó nemesítő programértékeit.

A művészet fészekrakását döntően befolyásolja az a közeg, amibe beépül; ahol vára lehet (vagy nem lehet) az általános társadalmi tudatformálásnak, ahol igazán természetes otthonra találhat (vagy menekülnie kell).

Vizsgálat tárgyává kell tehát tenni, mit kíván egy bizonyos tájegység; miként legyen a művészeti élet adekvált tükre a konkrétan adott társadalmi, gazdasági szituációnak.

Nálunk, ahol az ipar, a nagyüzem szabja meg a gondolkodás és életmód táguló határait, az iparművészet jelenléte szinte nélkülözhetetlen. Az üveggyári tervezőművészek, a romhányi keramikusművészek, az önállóan alkotó iparművészek mind jelentősebb szerepét kell számba vennünk a megye művészeti életének jövőjét illetően.

1946-ban születtem Törökszentmiklóson. Az Iparművészeti Főiskola kerámiaszakán végeztem 1971-ben, tanárom Csekovszky Árpád volt. 1971-ben részt vettem a Siklósi Kerámia Sympozionon, és 1972. júniusáig „lent" is dolgoztam az alkotótelepen. 1972. júniusától vagyok a Romhányi Építési Kerámiagyárban. 1972-ben közös kiállításunk volt Horváth Sándorral Miskolcon, egyéni alkotásokkal szerepeltem a Siklósi Sympozion kiállításán (1971), a Salgótarjáni Tavaszi Tárlaton (1974), a Nógrád megyei művészek kiállításán Miskolcon (1975). A diplomamunkám szerepelt (1971-ben) a faenzai kiállításon és Milánóban.

— Mi az, amit feltétlenül szükségesnek érez elmondani a kerámiáról Csemán Ilona keramikusművész?

— Évezredekkel ezelőtt is ismerték és használták: végigkíséri az emberiség kultúrtörténetét.

A különféle technikai célokra gyártott kerámia-alapanyagok ma már nemcsak a hagyományos használati tárgyak készítésére alkalmasak, hanem önálló kifejező erőt hordoznak. Ugyanúgy általános emberi gondolatok közlésére alkalmasak, mint a vászon, a fa, a kő, a festészetben, szobrászatban. Plasztikus, formázható, alakítható, nyomatokat, gondolatokat vesz fel, természetes anyagszerűségével, struktúrájával kifejez. A szilikát energiaközlés is, hiszen tűzégetés után válik maradandóvá, kiégetve egy új, eddig nem létező anyag jön létre.

— Mit jelent a keramikusművésznek, aki tudvalevően az egyedi alkotások „szülője", az üzemi „főállás"?

— Nagyon sok kötöttséget. Ez a kérdés felvet egy nagyon bonyolult, szerteágazó problémát. Az üzem, a gyár közösséget jelent, együtt megoldandó problémákat, feladatokat. Egy üzemben nem egy-egy tárgy készül, hanem sok ezer, tízezer. Amikor „tervezünk", figyelembe kell vennünk az üzemadta technológiát. Feladatunk nem fejeződik be azzal, hogy elkészítünk egy prototípust, amit már úgy kell kialakítani, hogy megfeleljen a gyártási követelményeknek. Ezt a tárgyat végig is kell kísérni a termelési folyamaton, a hibákat állandóan korrigálni, vigyázni arra, hogy a termék utolsó darabja is olyan legyen, mint az első: esztétikai minősége kifogástalan.

A gyártás szervezete (szükségszerűen) nem enged meg improvizálást, véletlenszerű hatásokat. A probléma ott kezdődik, hogy az alkotóművész intuicióval közelíti meg a világot, ami úgy jelentkezik, mint improvizált, véletlenszerű gondolatok, tettek szövevénye. Erre jut kevés idő: arra, hogy gyűjteni, összegezni-rendezni, elmélyülten, széles látókörrel érlelni tudjunk egy-egy problémát, feladatot. Megduplázott energia szükséges ahhoz, hogy részt vegyünk kiállításokon, pályázatokon; a lektorátusi megbízások elkészítése háttérbe szorul, holott ez is feltétlenül hozzátartozik a gyakorló iparművész önképzéséhez.

Talán ezzel is magyarázható, hogy sok gyári művészről nagyon keveset tudunk, munkáit alig ismerjük. Nagy a veszély, hogy az ember elszigetelődik, megragad egy szinten, továbblépni képtelen, a kötöttségek miatt beszűkül.

— Az egyedi alkotások a világról alkotott közvetlen élmény, a világ „lereagálásaként" jönnek létre. A teljességre törekvés maximumával, áttétel nélkül, egyéni kivitel útján, amely adódik az anyag alakíthatóságából, amelybe tehát a gondolattól idegen motiváció, hatás nem kerül bele. Az egyedi alkotás, művészi fogalmazás, továbblépés, út rendkívül szükséges: egyetlen előnye — ösvényvágás az ismeretlen felé.

A sorozatgyártás — az ösvény kiépítése közúttá. A sorozat áttételeken keresztüli, meghatározó szempontok szerinti alkalmazása mindannak, amit az egyedi alkotófolyamatban sikerült kimunkálni, rögzíteni, megfogalmazni.

— A megye képzőművészeti élete gazdagabb lett azáltal, hogy most már az iparművészek alkotásai is színezik a megyei tárlatokat. Lát-e határvonalat mai képzőművészeti életünkben a képzőművészet és iparművészet között?

— Határvonal, megkülönböztetés országos szinten van, bár szerintem csak a feladatok és az anyag (amiben problémáival megbirkózik) tesz különbséget képző- és iparművész között. Öröm nekünk, hogy Nógrádban ezt nem tapasztaltuk, egyenrangúként veszünk részt a megyei művészeti életben.

— Szokványos kérdés, de bizonnyal hasznonnal jár; milyen terveken dolgozik jelenleg, milyen álmai vannak művészete további útján? Vannak-e akadályozó tényezők, s mik azok — egy üzemhez tartozó művész életében?

— A Kőbányai Kultúrközpont körgaléria padlóburkolata a legközelebbi munkám. Érdekes, izgalmas feladat. Lehetőséget ad arra, hogy egy-két különböző képpen forgatható, derékszögrendszerű, 15x15-ös lappal egy hatalmas körgyűrű közlekedési irányait a funkciónak (kijárat, színházbejárat, társalgórész, büfé) megfelelően megpróbáljam szervezni, irányítani, befolyásolni.

Már egy év óta gondolkozom — sajnos ennél tovább nem jutottam — egy lektorátusi megbízáson, amely a Romhányi Tanács házasságkötő termébe készülne. Ideje lenne komolyan foglalkozni vele. Készülünk a salgótarjáni augusztusi közös kiállításunkra... és természetesen itt vannak a gyári feladatok. Szeretném, ha a romhányi padló- és falburkoló lapok versenyképesek lennének a nagy hagyományokkal rendelkező olasz lapokkal. Az akadályozó tényezőkről most nem mondok semmit. Illetékesek, reméljük, tudnak róluk és foglalkoznak velük, hiszen ezeken a problémákon csak központilag lehet segíteni, s mert az „összes" iparban dolgozó művész helyzete megoldatlan. Márpedig egy tervezőművész „forintképző tényező" is: nemcsak a művész saját, hanem a népgazdaság közérdeke is jobb munkája.

Czinke Ferenc

kétséges. Például jó lett volna, ha huszonöt éves koromban nagy ünneplésben van részem? Nem egészen biztos. Esetleg elkapatottan semmit sem produkálok. Ilyen esetek voltak. Vannak egykönyves írók. De jó az, hogy olyan későn kezdtek el olvasni? Egész biztos, hogy ez se jó. Mert talán előbbi és nagyobb biztatásokra — itt nem szószerinti biztatásokról, hanem a kor biztatásáról van szó —, talán valamivel többet is tudtam volna produkálni. Hát ami van, az van, ami nincs, az nincs."

Igaz, ami nincs, azt fölösleges és hiábavaló lenne a kortól vagy az írótól számonkérni. A kritikus — esetünkben igen hálás — tiszte az, hogy elmondja a véleményét Lengyel József legújabb kötetéről. Hangot adjon annak a tiszteletnek, csodálatnak, amellyel ennek az idős mesternek, ám még ma is eleven, izgalmas, mert — jobb szó hiján —, „problémaérzékeny" írónak adózunk. Mert igaz ugyan, hogy ő is elfárad, elkedvetlenedik sokszor, s ezt „be is vallja": „Fáradt vagyok. Folytonosan cikkezzek? Próbálják meg mások, akikben még van harci kedv. Az én harci kedvem, ha nem is lohadt le, de nagyon leszűkült." Ha ez a fáradtság, ez a leszűkült harci kedv, akkor mit szóljunk mi: a jó néhány évtizeddel később születettek, akik jócskán unokái lehetnénk Lengyel Józsefnek? Ha van valami, ami lenyűgözi, jótékony izgalmi állapotba hozza a kötet olvasóját, akkor az éppen Lengyel József fiatalos harci kedve és sokoldalúsága. Irodalmi életünkben sajnálatosan kevés írónk vállalkozik arra, hogy neve, súlya, élettapasztalata és írnitudása „márkájával" jelen legyen a közéletben is. Illetve, ha nem akarunk igazságtalanok lenni azt kell mondanunk, hogy ebből a „nagy öregjeink" veszik ki példamutatóan a részüket! Gondolunk itt pl. Veres Péterre (míg élt), Illyés Gyulára vagy éppen Lengyel Józsefre. Amit ők mondanak, arra mindig oda kell figyelni, szóljanak „kis dolgokról" — mint például, hogy miért nem lehet aszpirint is kapni az automatáktól, tehermentesítve ezzel a receptgyártásra kárhoztatott, agyonterhelt orvosokat ,— az esztétika. művészettörténet vagy éppen a politika kérdéseiről.

Amellett, hogy Lengyel József cikkei mindig gondolatgazdagok, olvasmányosak is. S itt most nem is arra gondolunk, hogy „jól vannak megírva", hiszen ez a megállapítás mármár sértő is lenne egy íróról szólván. Nem, Lengyel József írásai kitűnő *publicisztikák* is. Pontosan vesznek célba egy-egy jelenséget, takarékosan bánnak magával a szóval, világosan érvelnek ugyanakkor rokonszenvesen személyesek is. Amikor pl. a filmgyártásról, regényei megfilmesítéséről (vagy azok „megtorpedózásáról") beszél, vagy pl. Szabolcsi Miklóssal vitatkozik József Attiláról vagy egy antológiáról stb., akkor a sértés szándéka és árnyéka nélkül mindig egyes szám első személyben a *véleményét* mondja. Miért rokonszenves ez a magatartás? Irodalmi, művészeti vitáinkban eluralkodott egy álobjektív, ugyanakkor a személyeskedéstől, a sértésektől sem tartózkodó vitamódszer, amely nem egy-egy jelenséget, hibát vagy téves gondolatot vitat, de sokszor magának a szerzőnek a hozzáértését, illetékességét sőt a tisztességét is. Ugyanakkor néhány kesztyűt egyszerűen nem veszünk fel azok, akiknek odadobták. Ilyen — hogy csak egy példát említsünk a kötetből —, az „Ócskán épült újdonságok" című cikk. Nem arról van szó, hogy Lengyel József — vagy bárki más — tévedhetetlen, hogy egy-egy cikk hatására terveket borítsunk fel, fogalmazzunk át. De miért ne lehetne a közvéleményt is még alaposabban tájékoztatni arról, hogy pl. mi épül, hova épül, miért épül? Miért ne lehetne erről vitákat rendezni? Hiszen — végül is — nekünk épül, értünk épül itt minden! A napi sajtó sokszor rosszul értelmezett szemérmességből — vagy ez csupán kényelemszeretet? — „vita előzte meg a határozatot" sztereotípiával tudósít pl. a tanácsülésekről. Az ilyen megfogalmazás amellett, hogy *nem tudósít* — únottan lapozza tovább az olvasó a cikket — még félre is informál. Azt a tévhitet erősíti, hogy „fejbólintójánosok" döntenek fontos dolgokról. Miért nem írjuk azt, hogy X. ezt, Y. azt, Z. meg amazt az alternatívát javasolta, de csak *erre* van pénz, ez a legracionálisabb stb.

Csak látszólag kalandoztunk el Lengyel József könyvétől. Ő ugyanis éppen arra mutat példát hogyan kell tisztességes, jó publicisztikát írni. Csupán egy mondatnyit az említett cikkéből: „A rossz és helytelen épület elől azonban nem tudunk kitérni, ha akarjuk se hunyhatjuk le a szemünket, különösen, ha az középület, amelyben dolgunk van, vagy ott intéződnek némely dolgaink". Van persze arra is példa, amikor „felveszik a kesztyűt". Az Élet és Irodalomban olvashattunk annak a fiatalembernek az esetéről, aki a faliújságra akarta tenni Lengyel József remek kis írását „Egy tradíció felújításáért" — a pártmaximumról. „Vagyunk néhányan, akik azt hiszszük, hogy a pártmaximum hagyományának visszaállítása felért egy tucat, a párt tisztaságáról elhangzó deklarációval. Várjuk a helyeslők és az ellenzők nyilatkozatát." Nos, az Élet és Irodalomból megismert vezetők válasza aligha a leghelyesebb... bár Lengyel József se hitte, hogy egyetlen cikk hatására minden visszás jelenség egy csapásra megszűnik.

Túl sokáig is időztünk ezeknél a közéleti jellegű cikkeknél az esztétika rovására. Talán e sorok írójának az ízlése a „ludas" abban, hogy ezeket nagyobb izgalommal olvasta. Ezek a cikkek adták a könyv címét is. Az őszinteség ritka kincs, óvni és támogatni kell akár nagy írónál, akár közönséges halandónál találkozunk vele. Mintaszerűnek érezzük pl. ahogyan Lengyel József az Internacionale strófáival strófáiból magyarázza elhitető erővel optimizmusát: „Mit tanácsolhatnék? Csak ennyit: legyetek megfontoltak, és mégis merészek, legyetek merészek és mégis megfontoltak. És értsétek: a remény nyílt útja, ma is az, amit az internacionálé oly világosságot teremtő fényszórója megvilágított. Kövessétek jobban, értelmesebben, nyitott szemmel." („Válasz egy kérdésre")

Külön cikket érdemelnének a kis esszék a „Széljegyzetek a regényírásról", a „Jegyzetek Tolsztoj Háború és Békéjéhez", vagy „Tankó Balázs: Életem sora 1915—1932-ig" megrendítő kis remekéről, vagy a „Kötelezni: nem Megszerettetni: igen!" bölcs intelmeiről. De végül is egy recenzió célja nem lehet a teljesség. Ha sikerült elhitetni az olvasóval, hogy Lengyel József, a kommunista, az író, a publicista könyve friss és izgalmas olvasmány, amelyet le kell venni olykor a polcról, hogy erőt merítsünk belőle, el is értük célunkat. (Magvető K. 1974.)

Horpácsi Sándor

Dr. Balogh Sándor

Parlamenti és pártharcok Magyarországon 1945-1947

Ez év elején került az olvasók kezébe dr. Balogh Sándor egyetemi tanár *Parlamenti és pártharcok Magyarországon (1945—1947.)* című könyve. A mű a megyéből elszármazott tudós több mint évtizednyi kutatásain alapszik, s (számos cikk, tanulmány, részmunka után) felszabadulásunk 30. évfordulójára állt össze, érett meg a történeti irodalomban alapvető jellegűnek számító tudományos munkává

A szerző „bizonyítási eljárásai" során számos ponton kilép a címben meghatározott keretek közül, de mindig azzal a szándékkal, hogy más területeken is vizsgálja a pártok tevékenységét és ennek kapcsán újabb és újabb tényekkel támassza alá mondanivalóját. Vizsgálata kiterjed (a fejlemények logikája is ezt diktálja) a korabeli politikai küzdelmek sajátos színterére, a parlamentre is. *Balogh Sándor* munkájának jelentős érdeme, hogy a népi demokratikus forradalmi fejlődést a nemzetközi viszonyok alakulásával kölcsönhatásban mutatja be, elkerülve az egyoldalú megközelítést, amely a szóban forgó folyamatot a „szövegkörnyezetből" kiragadva vizsgálná.

A szerző hét önálló fejezetben fejti ki a témával kapcsolatos kutatásainak eredményeit. A fejezetek gyakorlatilag a tárgyalt időszak legfontosabb állomásai. Közülük az olvasó számára új ismereteket vagy új megközelítést jelentő néhány részletre hívnám fel a figyelmet a teljesség igénye nélkül. Ezek sorából többek között kiemelném a koalíciós pártok nemzetközi kapcsolatainak és külpolitikai törekvéseire irányuló tevékenység bemutatását, az 1945-ös választójoggal kapcsolatos álláspontok egyeztetésének és a törvényjavaslat elfogadásának, a Tildy-kormány programjának és parlamenti fogadtatásának, valamint a Nagy Ferenc-féle kormány tevékenységének alapos kifejtését. Az utóbbinak, továbbá a Peyer-féle memorandumnak, az SZDP és a Kisgazdapárt jobboldala egységbontó törekvéseinek, és az e kérdéssel kapcsolatos korabeli állásfoglalásaiknak bírálata a mai napig aktuális, nemcsak tudománytörténeti, de politikai nevelési szempontból is. Ezt felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából rendezett emlékülések. tudományos ülésszakok, ismeretterjesztő előadások, kiállítások, tanulmánykötetek pozitív tapasztalatai éppúgy igazolják, mint határainkon túl a reakciós politikai emigráció történelmet meghamisítani igyekvő próbálkozásai.

Figyelmet érdemel a választójogi törvény módosításával (amely során az 1947. nyarára már vereséget szenvedett Kisgazdapárt kiábrándult tömegeinek a megnyeréséért is folyt a munkáspártok között a harc) kapcsolatos álláspontok szemmel kísérése. A pártok választási programjának, majd a választási kampánynak (és nem különben a választás eredményeinek) értékelése ugyancsak számos ponton bővíti ismereteinket, ad hasznos útbaigazításokat.

A könyv nagy értéke, hogy rendkívül gazdag, eddig nem, vagy kevésbé felhasznált forrásanyagra támaszkodik. Különösen értékesek az időszak politikai vezetőinek visszaemlékezéseiből vett idézetek, az MKP, SZDP, FKGP, NPP, PDP 1945. nyári, vidéki taglétszámát bemutató adatok, a különböző pártok külföldi kapcsolatairól szóló információk, a különböző funkciókban bekövetkezett személyi változásokról adott tájékoztatók. A koalíciós pártok dokumentumaiból adott kivonatok, az üzemi és nemzeti bizottsági választásokról készített feljegyzések, idézetek, a reakciós politikai vezetők nyilatkozatainak, a választási propaganda költségeinek közlése nem csupán kiegészítő jellegűek, hanem új ismereteket is nyújtanak.

Mindezek alapján teljes meggyőződéssel ajánlom a párt és tömegszervezeti tisztségviselőknek, apparátusi dolgozóknak, helytörténészeknek, honismereti aktíváknak, történelemtanároknak, propagandistáknak, hogy tanulmányozzák és munkájukban hasznosítsák *Balogh Sándor* igen értékes, tanulságokkal szolgáló, mai aktualitásokat is tartalmazó könyvét. Hasznosan forgathatják azt a magyar munkásmozgalmat tanulmányozók, a középiskolai történelmi szakkörök; de úgy érzem, a szélesebb olvasóközönség számára is tanulságos olvasmány. Gondolati tömörsége, stílusa, mondanivalójának sokoldalú, de árnyalt kifejezésmódja, a tanulmány zárt rendszerű, jó tagolású megszerkesztése, a szintézisalkotásra való törekvés jól ötvöződik a történeti események hiteles, s ezért hatásos kifejtésével, a gördülékenységgel, az élményszerűséggel. (Kossuth, 1975.) Dr. Molnár Pál

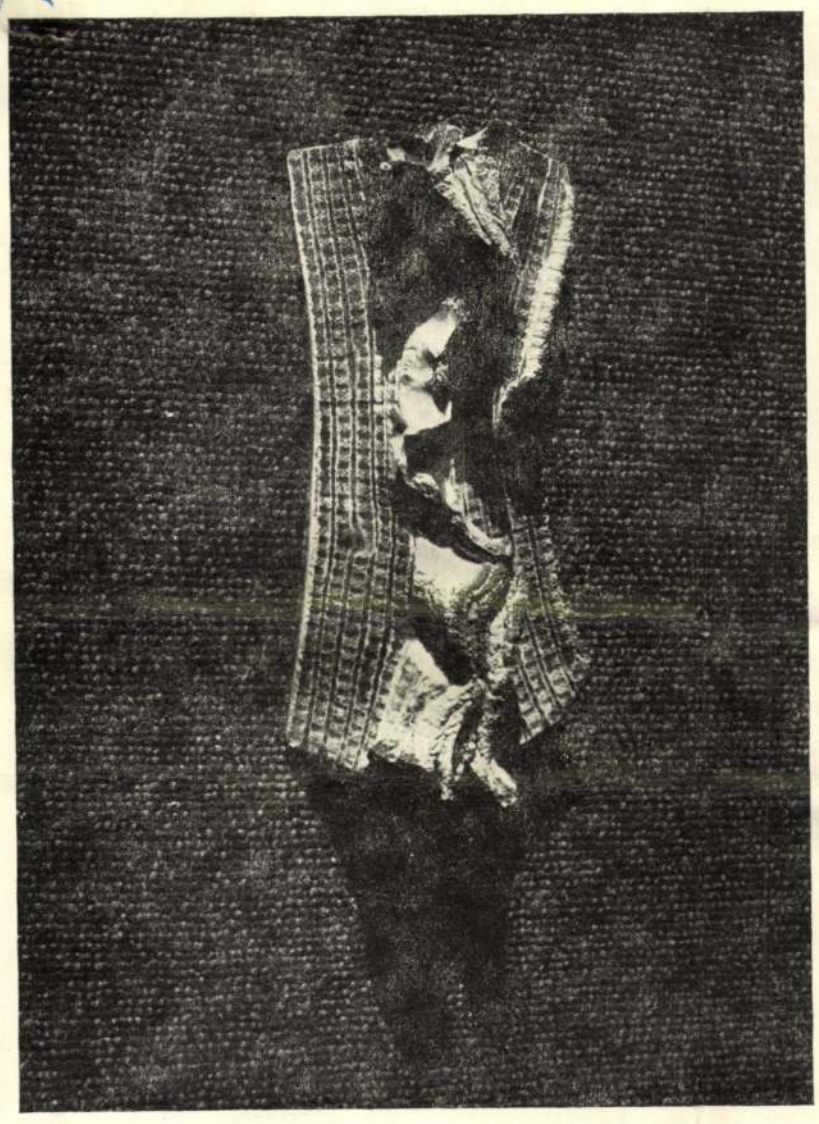

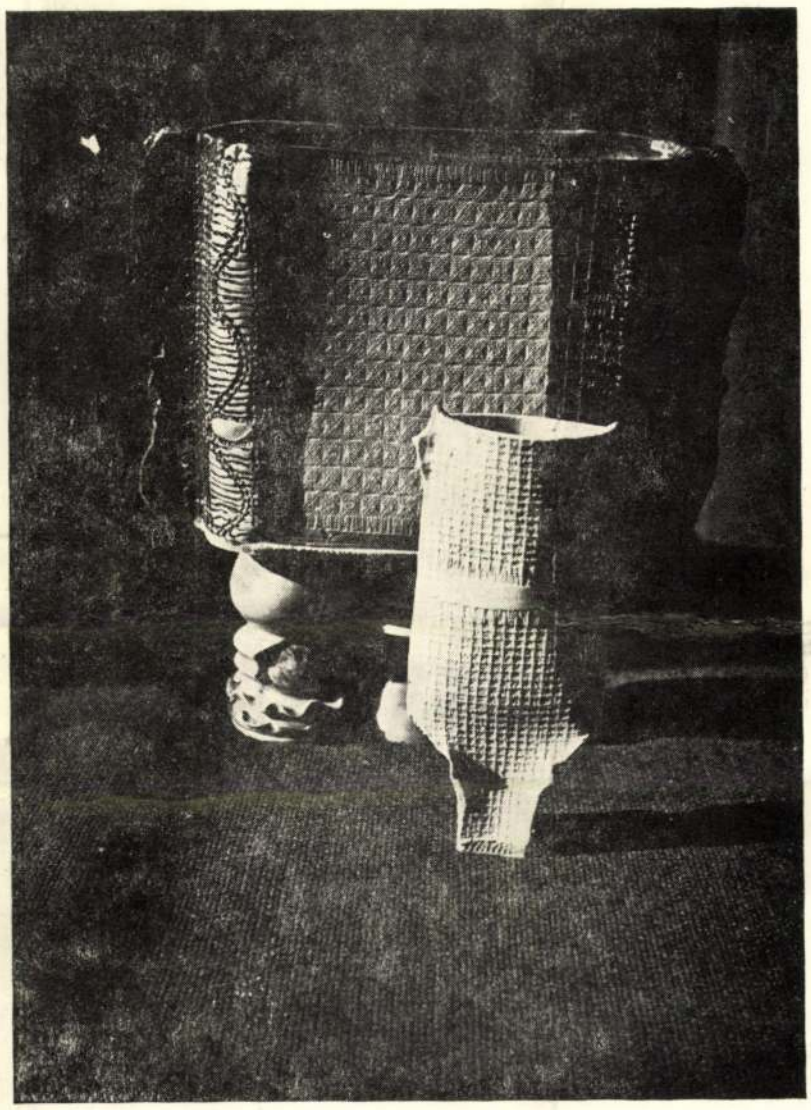

Válogatás
Csemán Ilona
munkáiból

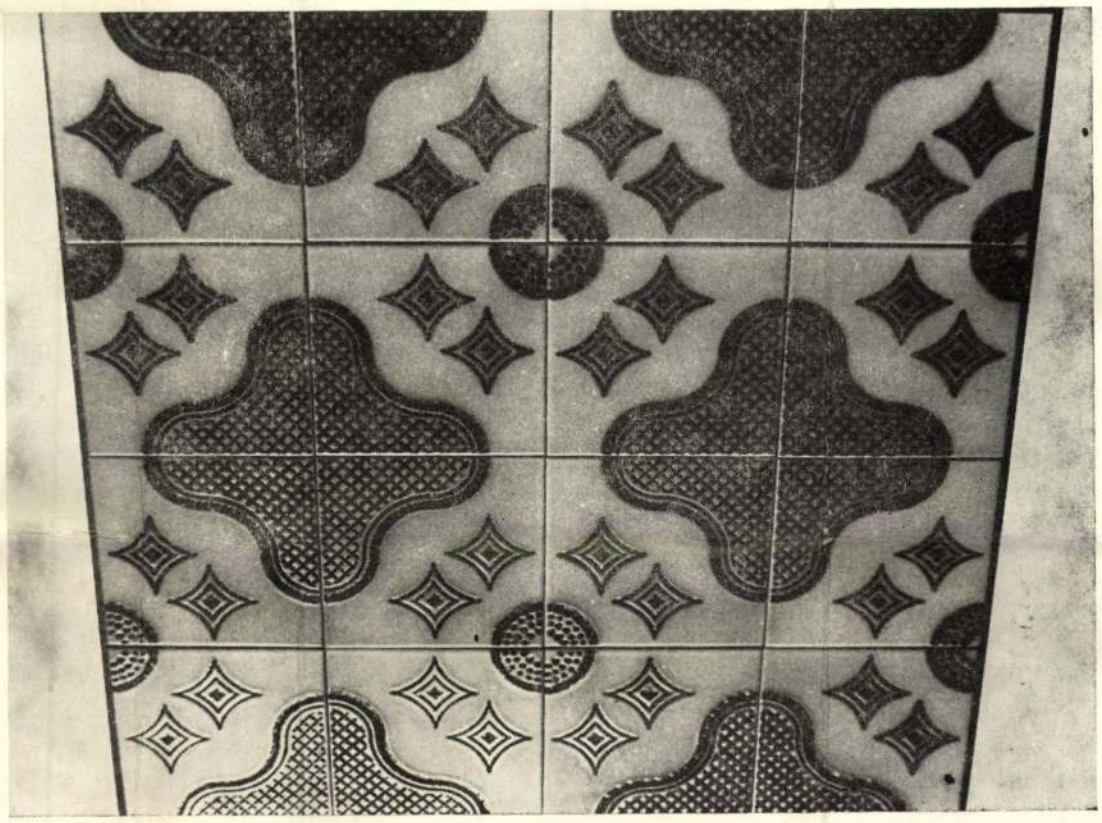

Csemeczky László MDK

festő

A szlovákai Magyar Müvészek Albuma.
Esti Magyarország 1942. jun.3.

Csemiczky Lánló, festő

L: Szabó Gyula

Sándor Lánló: Képtól Losoncon

J.

Nip szabadság, Bp. 1981 okt. 14.

IPAR ✶ MŰVÉSZET

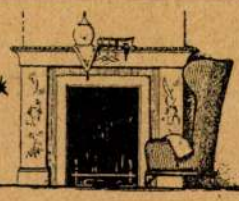

MODERN LAKÁS ÉS ANTIK BUTOROK

Az utóbbi években szinte divattá fejlődött az antik butorokkal való berendezkedés. Különböző korok össze nem illő butoraiból muzeumszerű kiállitást rendezett lakásából némely a divattal és a korral haladó ugynevezett **műgyűjtő.** Ezeknek nyomán alakult ki az antik butor szeretete. Sajnos, mint minden téren, itt is a meg nem értésből származnak azok a különcségek és furcsaságok, melyek sokszor mosolyra fakasztják a lakásba belépő idegent. Különböző alakú és diszitésü, a mai gyakorlati céloknak meg nem felelő, vagy éppen a mai igényeknek megfelelően roszszul átalakitott, esetleg modern szövetekkel bevont butordarabok tarkitják a szobákat. A falakon ismeretlen régi festők patinázott művei mellett az ujabb fényképművészek alkotásai adják egy „modern felfogással berendezett" „antik" lakás jellegét. A műgyüjtésnek nevezett értéktelen és sokszor stilszerütlen butorok gyüjtése annyira elfajult, hogy sokan réginek jelzett, de frissen készitett butorokkal igyekeznek a divat nyomában maradni. Nem tartozik ritkaságok közé a teljesen uj, iparművészektől tervezett modern butorok között az antik vitrin, melyben modern porcellánok és japán csontfaragások, háborus emlékekkel társulva diszelegnek. Az antik vitrin nélkülözhetetlen valami a köztudatban.

DISZLET-TANULMÁNY. Málnai Béla terve

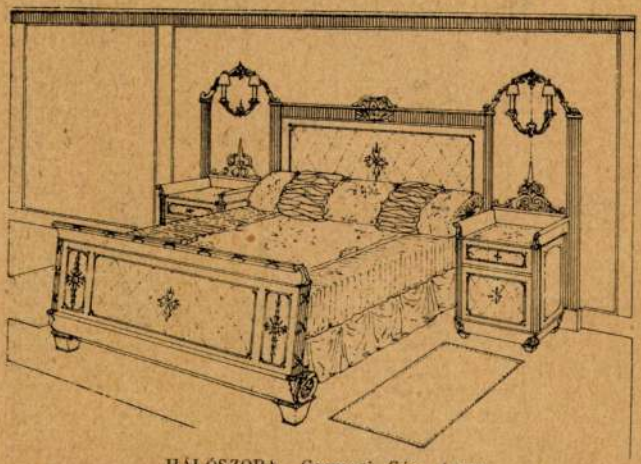

HÁLÓSZOBA. Csemegi Géza terve

Az utóbbi években sokat fejlődött lakáskulturánkban nagy visszaesés tapasztalható. Ennek oka főleg a gazdasági viszonyokban, de inkább a meg nem értésben és tudatlanságban keresendő.

A lakás nem muzeum és nem müremekek gyüjteménye, hanem otthon, ahol jól, kényelmesen és szépen akarunk élni. Azonban ennek félreértéséből származik egy másik szélsőség; a berendező művészek által készitett lakás, ahol minden képnek és minden vázának elmozdithatatlanul megtervezett helye van. A lakásberendezés nem lehet befejezett és végleg lezárt, hanem fejlődésképes valami.

Természetességgel, egészséges életfelfogással, szép iránt való érzékkel a lakás szépsége és művészi volta szinte önmagától alakul ki

1925. 17. 27.

Pihenjünk egy negyedórát

már rég nem hallottam, Etel, semmiféle ujságot.

— Pedig van elég, müvész ur. Más években ilyenkor már vége felé jár a szezón, de ebben az évben még sok minden van hátra.

— Például?

— Például a Mücsarnok tavaszi tárlata, amely ezuttal kivételesen érdekesnek igérkezik. Persze, még nem bizonyos, hogy a müvészbéke érezhető lesz-e a tavaszi tárlaton, de már László Fülöp kollekciója magában véve is esemény. Azután itt van az Ernszt-muzeum.

— Mi van ott?

— Most folyik az idei első aukció, amelyre olyan páratlanul nagy és értékes anyag gyült össze, amilyen talán még sohasem volt Ernsztnél. Hétfőn kezdődött és május elején végződik. Utána ujabb nagy atrakció következik, a Munkácsi—Paál László kiállitás, amelynek keretében rendezi meg Glatz Oszkár is kollektiv kiállitását. A Nemzeti Szalónban még hátra van a lengyelek és az osztrák festőművészek kiállitása, mindakettő nagyon érdekes lesz. De lehet, hogy még más meglepetést is tartogat a Szalón.

— Hogy végződött az Abel Pann-kiállitás?

— Tulságosan jól. Ilyen óriási érdeklődés már nagyon rég nem volt kiállitás iránt Pesten, a Szalón helyiségei állandóan zsufolva voltak. A kiállitás utolsó napján egész esti kilenc óráig tolongott a tömeg a képek előtt, képviselve volt ott minden társadalmi osztály. Szinte érthetetlen a dolog, hogy mért éppen ez a kiállitás érdekelte annyira a közönséget.

— Talán a reklám?

— Nem valószinü. Minthogy a müvész cionista hirében állott, az ugynevezett destruktiv sajtó kissé tartózkodóan viselkedett, csak a jobboldali sajtó dicsérte fentartás nélkül; neki szabad volt. Nagyon sokat vásároltak és talán az összes képeket eladhatták volna, ha a müvészt nem tartja vissza az eladástól az, hogy Londonban várták a kiállitást.

— Mi ujság a mütermekben?

— Készülődnek a müvész urak. Fényes ur már bucsuzkodik mindenfelé, tavasz van, nem birja már a várost. Többen el is utaztak már, sokan pedig a legközelebbi hetekben kezdik meg a nyaralást. Hanem érdekes, ujságot hallottam, müvész ur!

— Na, mi az?

— Müvész ur bizonyosan ismeri Károlyi Lajos urat, a szegedi festőművészt?

— Hogyne.

— Akkor azt is tudja, hogy Károlyi ur tolsztojánus, aki nem eszik hust, nem iszik szeszes italt, mezitláb, szandálban jár, kulapot nem visel, hanem ehelyett hosszu haja és szakálla van. Károlyi ur a legszelidebb ember a világon, aki ugy él, mint egy remete, távol a világtól. Ujszegedről alig megy be a városba, nőt pedig... nos, nőt talán nem is ismer, az efféle gondolat távol van tőle. Hát, képzelje el, müvész ur, Károlyi ur, aki már negyvennyolc éves, most váratlanul megnősült. Nagy szenzáció ez Szegeden.

— Hát hogyne.

— De még nagyobb szenzáció, hogy a felesége egy tizennyolc éves fiatal leány. Most csak arra kiváncsiak a szegedi müvészek, hogy a fiatal asszony is dión meg almán fog-e élni, vagy pedig Károlyi ur fog hozzászokni a husevéshez meg a többi profán dolgokhoz. Mert, ugy látszik, a vegetáriánusnak sincs a szive fából, illetve ehető gyökérből.

Lux Elek: Női arckép

Csemegi J. MDK

Repr: A csucshegyi római villa alaprajza és rekonstrukciója. I.sz. III. sz. eleje.

24.o. 11. kép.

Borsos - Sódor - Záder : Budapest. Bp. 1959.

Csemegi József

Építéstörténeti leírása a landshuti építőiskolának tulajdonítja az avas fpl. eredetét.

ifj. Horváth Béla: A miskolci Avas műemlékei
képrém. Alap. Bp. 1964 18. old

CSEMEGI József

Élet és Irod
1995.
dec. 1

KÁLLAI GÉZA:

Építészet

Jere velem rengetegbe

— A balladák szép szavával hívlak. Jere velem, Georgina, jere velem rengetegbe. Házrengetegbe, betűrengetegbe. A *zsidó Budapestbe.*

Fogd ezt a tűt, és szúrd a könyvbe. Csodarabbik ivadéka vagy, akik úgy fürkészték a jövőt, hogy tűt szúrtak a szent könyvbe, és az utolsó átszúrt betű mondatából fejtettek álmot, következtettek jövendőt. Gyere velem emlékezni.

Ó, Óbuda. Kétkedő tekintetünk láttán háromszor is megismételte Füst Milán bácsi, amikor társaságába fogadott, hogy a két háború között spanyol nyelvészek a középkori spanyol dialektust tanulmányozták, kutatták Óbudán. Nekünk utcán ácsorgó kölyköknek múlatságunkra volt, hogy az agastyánok oly komolyan vették az ünnepeken a munka tilalmát, hogy hosszan lógott a cipőfűzőjük, és csak panyókára vették magukra a *mantillájukat,* mert az öltözködés is munkaszámba ment náluk. A hátsó udvarokban olykor *kasztanyetta* csörgött, vandaluz — így, mert Andalúzia a vandáloktól nyerte a nevét —, és ókasztiliai dallamok dicsérték az Örökkévalót. Imatermüknek — ha volt — mára híre sem maradt. Az óbudai szefárd zsidókról nem tud a könyv. Pedig lányaik-asszonyaik nem mindig lesütött bársonyos szemébe olykor Krúdy Gyula is belefelejtkezett.

Nézz rám, Georgina.

Meg a khászidok, akiket lestünk egyszer szombaton. S a kulcslyukon át láttuk, hogy a tóraszekrény előtt a mellüket verve sírva vezekeltek, hogy végül fehér harisnyában és ezüst csatos abbécipőben, mint Dávid király a frigyszekrény előtt, táncra kerekedjenek. Még az a szó sem beszél róluk, hogy Óbudán is *voltak.*

Itt, a zsidópiacon szólt az a *klezmertoborzó,* aminek hallatán 1848-ban — amikor mindnyájunknak el kellett menni — húsz lóra-termett zsidó legény állt huszárnak. Szépen adatolja ezt a könyv, de nem szól arról, hogy Óbuda és annak zsidó fertálya valójában mezőváros, Újlak meg szalagtelkes útifalu volt. A város szerkezetén ez máig meglátszik. A telkek a hegyekre futottak, és nem csak a talmudbölcselet, de a szőlőművelés is megbecsült foglalatosság volt.

Ugye hallottál a hikszoszokról. Ez a pásztornép, miután meghódította Egyiptomot, több nemzedékét igában tartotta. Amikor Amosze fáraó kiűzte őket, kivésték a kartusokból mindazt, ami rájuk utalt, és romlásnak adták építményeiket. Mert a hikszoszok nem is voltak. *Aa* múltat végképp eltörölni törekvő negyven év is az enyészetre hagyta azt a munkát, amit elvégezni amúgy zsenáns lett volna. A dialmatba nem illő alkotásokat, ha nem végzett velük a trotil és a csákány, úgy vélték, majd megsemmisíti az idő. Ezért volt, hogy Európa legszebb barokk zsinagógájának ajtaját évtizedekig szél csapkodta, belsejét kincskeresők dúlták. — Le kellett volna írni, hogy a pusztulást egyformán okozta a nyilas téboly, a vörös ármány, és a talmudtól, katekizmustól egyaránt kárhoztatott főbűn: a jóra való restség.

L, Lipócia. — Te beszélsz, Georgina.

— A XX. század rendeltetésszerű új építészetének világviszonylatban elismert kezdeményezője volt a Bauhaus. Moholy Nagy László, Breuer Marcell, Molnár Farkas, Lajta Béla, Kozma Lajos, Forbát Alfréd itt valósították meg mindazt, amit a konzervatív építtetői és hivatali felfogással szemben megtehettek.

– Ez mind igaz, de az Újlipótváros több ennél. A Bauhaust a nácik már '34-ben gleischaltolták, ám nálunk a háború végéig tovább élt, sőt a Mémosz székházban még utána is. Valami tudatos és tudattalan ellenállás volt a konzervatív és a Németországból áthallatszó immár ordas eszmékkel szemben. Volt hozzá többnyire zsidó pénz, keresztény építész meg építőmester. Még református gyülekezet is. A Bauhaus tán a világon páratlan református temploma itt Lipóciában majd akkora, mint a debreceni. Műemlékeseink megfontolhatnák, hogy környezetével együtt védetté nyilvánítsák. Mert akkor, az első háborút követő megnyomorításon, világválságon keresztülment magyarság itt világszínvonalút alkotott. Volt másutt is, mindig is a felekezetek között együttműködés, bárhogy is igyekeztek sokan — néha két oldalról is — a gettó falait újra meg újra felrakni. A Szent István parkban az együttműködés térformálásban öltött testet. — Nem szól így a könyv.

T, Templom. Jól tudjuk, hogy csak a jeruzsálemi szentélyt illetitek ezzel a szóval, Georgina. De nekünk erre áll a szánk; zsidótemplom. Hosszan beszél a *Dohányról* a könyv, de nem említi, hogy tartószerkezetét *Clark Ádám* méretezte. Pedig megérdemelné. A II. világháborúban a Templom bombatalálatot (is) kapott, egyik öntöttvas oszlopa kilenc centiméterrel kihajlott a függőlegesből. Clark vele nyúlt rácsostartója ezt is kibírta.

Temető, a Kozma utcai temető. Itt van a Brüll-család kriptája. Léda nevét minden magyar középiskolás megtanulja, de a zsidóság és gojság közös gyalázatára a kripta belseje tönkretéve, tetején ecetfa nől. A kripták — hiszen olyanok alkották, mint Alpár Ignác — több szót érdemeltek volna.

V, vár. A II. világháború után a tönkrelőtt Budavári Nagyboldogasszony templomot Csemegi József kiváló műgonddal restaurálta olyanná, amilyennek ismerjük. Kevés nagyobb tudója volt a magyar építészettörténetnek. Ő mutatott rá először az ómagyar építészet kaukázusi gyökereire. Talán nem volt véletlen az ez irányú érdeklődése. Meg kellett volna említeni ezt is könyvben, csakúgy, mint azt, hogy az akkor még nem állott vár alatt a rév tizedét Szent István király idején a királyi fiskus intézői, a khorezmi kálizok szedték. Kinnamosz bizánci történetíró — igaz, egy vitatott helyén — azt írja, hogy ezek egyrészt egy hiten vannak a perzsákkal, másrészt Mózes hitét követik, amit már nem nagyon értenek meg.

És mi megértjük a könyvet? Honnan ez az alkotóerő, ami minden v.' ság után újra meg újra talpraállította a keresztény és a zsidó Budapestet? Te tudod, Georgina?

— Tudom. Azt mondja az írás, hogy ha hétszer elesik is, az igaz ugyan felkél. De a hitetlenek egy vereséggel elvesznek. Mondjuk együtt a közös szóval:

— Ámen!

(Froimovics Kinga, Komoróczy Géza, Pusztai Viktória és Stribik Andrea: A zsidó Budapest. Új lenyomat. Gondozta az Élet és Irodalom.)

KOLTAI TAMÁS:

Színház

KAÁN ZSUZSA:

In flagranti

Az elegáns fiatalasszony szelíden átöleli fiacskáját, aki kedvenc hattyúját eteti. Jóképű férfi érkezik; elszólítja az asszonyt a tópartról. A gyermek a hattyúval marad. Visszasétálva a kastélyba, véletlenül tanúja lesz anyja s a férfi szerelmi együttlétének. Megdöbbenti s végtelenül elszomorítja az „in flagranti": gyermeki féltékenységében és tehetetlenségében önmagát bünteti: megöli kedvenc madarát. A lelki fájdalomtól s az immár jogos bűntudattól kimerülten mély álomba zuhan, a madár tetemét átölelve...

Az idilli képpel indul, az alvás jelenetével zárul az Operaház új balettje, a *Vámos György*-féle verzióban színpadra állított első *Csajkovszkij-balett: A hattyúk tava*. S ami e két epizód közé esik: azaz ahogyan a gyermek *álmában* valós élményeit és tettét feldolgozza, *az lesz maga a darab*. Az orosz és német népmesékből összekovácsolt eredeti történet — az elvarázsolt hattyúkirálynőről, hasonmásáról és a gonosz varázslóról — így sokat veszít mesei jellegéből, ugyanakkor lélektanilag motivált drámai felhangokat kap.

A Basel Balett együttesét vezető magyar táncos-koreográfus 1986-os (még Dortmundban készült) saját változatát mutatta be most Budapesten. Abban a közegben, ahol Marius Petipa és Lev Ivanov 1895-ben, Szentpétervárott megalkotta a darabot, a hattyú a nőiesség, a szerelem, a szépség és a tökély szimbóluma volt. Ez a mű a balett-művészet csúcsteljesítménye, a klasszikus balett-művészet legmagasabb rendű megnyilvánulása. Ez a darab a balett-művészet Mekkája, Jeruzsálemje, Rómája, Lourdes-ja, Fátimája, Mohácsa, Nagyboldogasszony napja és Szent István napja számára. Még akkor is, ha 1969-ben, majd 1973-ban, végül 1977-ben újra és újra változott — hol romlott, hol javult — a szerkezet s a dramaturgia. De kétségtelen, hogy az oda- és visszaalakítások, átrendezések hatására a budapesti Operaház lett egyike a világ azon kevés balettszínházának, amelyik *A hattyúk tava* csaknem *eredetinek tekinthető* koreográfiáját mondhatta magáénak.

Befejezésekor egyébként azzal a happy enddel, amely viszont merőben eltért az ősbemutatótól. Akkor ugyanis a gonosz varázsló olyan vihart kavar, hogy a szerelmesek belefulladnak a tóba.

A mesei cselekmény belső logikája szerint ez így is van rendjén: a hős, aki elvágyódott saját környezetéből, szerelme megtalált tárgyát nem viheti vissza ugyanoda. A hattyú-motívum pedig, mint állatmotívum, az ember és természet ősi-mitologikus kapcsolatának tükröződéseként, a XIX. század végén mint a válságba jutott polgár magánya manifesztálódik: a hattyú már nem a társadalom keretein belül megvalósítható, hanem épp azon kívül keresett szabadság szimbóluma. Elérése — a balett némely változatában — még ha az öngyilkosság árán is — hordozza végzetét. Nem életrevaló, csupán fantáziájának rabja; csak *„emocionális asszociációk bizonytalan félhomályát"* érzékeli (Caudwell). Számára ilyen asszociáció Odette és egész köre, ezért szükségszerű pusztulásához a hattyúlány halálára már nincs is szüksége.

Vámos György felfogásában nem az ébren is fantáziáló herceg, hanem *a magát herceggé álmodó gyermek éli át a mesét*. Álmában előbb kamasznak, majd fiatal férfinak látja önmagát... (Miért is ne? Ha ezt a gyors átváltozást megengedjük a Diótörő Marikájának, aki csúf kis babáját daliás hercegnek, saját magát viruló hercegnőnek álmodhatja, miért ne engedhetnénk meg Siegfriednek is?) Az álomtól azután a negatív hős alakja is módosul: Rotbarth már nem a „Kőhegyek Rőtszakállja" többé, hanem a hercegasszony kedvese, s csak attól gonosz, erős és hatalmas, mert a gyermek ilyennek tartja. Olyannyira — s ez lesz a figura *másik* „szerepköre" —, hogy *saját „rossz" énjét is a szeretővel azonosítja*. Az álombeli történetben eszerint a gyönyörű lánnyá változott fehér hattyú a kisfiú két felnőtt énje: a szerelmes és a gyilkos „másik" között őrlődik.

pezi, mint a Giselle-ben, hanem törés nélkül lendülünk át a valóságból az álomvilágba és vissza." Azzal a mozzanattal pedig, hogy a gyermeki érzésvilág az Ödipusz-komplexummal motivált, a koreográfus továbblép a XX. századba, és egy korunkban is létező, már-már mindennapi nevelési problémaként dolgozza fel a magányos anya, a kisfiú és a szerető között kialakul(hat)ó konfliktusokat.

Mindez — esztétikai értelemben — csak akkor lenne baj, ha egy erőszakoltan modernkedő feldolgozás született volna Vámos György keze alatt. De szerencsére erről szó sincs!

Vámosnak sikerült *egy új* Hattyúktavát, egy, a régivel számos koreográfiai ponton azonos, illetve egyéni megoldásokban gazdag *klasszikus balettművet* komponálnia. Sikerült (mégpedig a „nagyok" iránti tisztelet jegyében) az átmentett és megőrzött koreográfiai részleteket (Odette szólóját, a „fehér" és „fekete pas de deux-t", a négy kis hattyú bravúrszámát stb.) teljes szépségükben felragyogtatnia, s ugyanakkor új érzelmi-mozdulati nüanszokkal saját koncepciójának is szerves részévé hangolnia.

Ami pedig az újonnan koreografált fejezeteket illeti: tetszett, hogy a régi első felvonás mára kiüresedett, sokszor negédes számait mozgalmas *táncszvit*re cserélte, amelynek életörömöt sugárzó lendületével vibráló kontrasztot teremt az introvertált herceg kényszeredett nyugalma. Tetszett a kerti jelenetet záró „majális" ötlete, a fehér képek újonnan rendezett térformáiból, a szép diagonálok fuvallatszerű karmunkájából született hangulatok *új költészete*; az üres színpad „végtelen" terében, mintegy a világegyetem végtelenjében a Hattyúk-motívum ismétlődő, egyre tágabb ívű, egyre szélesebb körben kibontakozó, majd összeszűkülő, végül elhaló mozgásai.

Arieljének tündéri lénye kel új életre — *Markó Iván: Prospero* című balettjéből... Odette-t olyan földöntúli tisztasággal, törékenyen, olyan irracionális elvontsággal jeleníti meg, amelyet *Seregi László* tüzes Makrancos Katája alapján nem is feltételeztünk volna róla. Odiliája — a nőiesség másik pólusán — kegyetlen-érzéki dáma; tettető kedvessége merő szemfényvesztés. *Ifj. Nagy Zoltán* meglepően árnyaltan éli meg a tétova herceg vívódásait; színészi eszköztárát és technikáját is mind a szerepformálásnak veti alá. *Hágai Katalin* — „racionálisabb", kiegyenlítettebb eszközökkel — odaadó és meghatóan finom Odette-t, ragyogó és pompás Odiliát teremt, aki örömmel ringatná a boldogság illúziójába hercegi áldozatát. *Nagy Tamás*t, aki viszont valóban „áldozat". Narcisztikus lénye szinte predesztinálja a Vámos-féle változat Siegfried-szerepére. *Jezerniczky Sándor* kitűnően érzi magát a lovag s a másik én kettős szerepében; akárcsak *Csonka Roland* és *Nagyszentpéteri Miklós* a két barát erőteljes (s szintén új) férfikettőseiben, vagy *Castillo Dolores* a cizellált kis női szólóban. Bravúrosak a kishattyúk, oldottak a nagyok. Dicséret illeti egyébként az egész társulatot, mert — bár úgy hírlik, egy része olykor ellenállt a megváltozott (és sokszor nagyon nehéz) feladatoknak, a bemutatóra — *Gábor Zsuzsa és Metzger Márta* balettmesteri közreműködésével — mégis a legjobb arcát mutatta.

Remélhetőleg a Hattyú-premier hasznos állomás lesz az operaházi együttes életében. Hiszen máris az: a kortárs nemzeti repertoár utólag is elgondolkodtató darabja.

Átvétele nem szentségtörés a balett

CSEMEGI József epitet

életrajz VSz 1996/1. 123

t indexe segít

(erdélyi magyar helységekben az eredeti magyar nevelet hasza.)

lsd helyre

Kdoszvár. ezután a torvenelmeleg

azt vija le

itőt alap, ~~ábéte~~ automatikusan,

jó: az-e a szerző, akit gondolok

- nyomozást el lehet indítani

hetic meg még valami: megnézem

V. mely műveről lehet szó)

Csengeri József

A templom maradvány és a fórum helyreállítását végzi.

Lócsy Erzsébet: A budavári Hess András tér. Képzőm. Alap. Bp. 1961 23. old.

Csemegi József

restaurálta a Mária-Magdolna-templom
gotikus tornyát - Várnegyedben

Zolnay László: Városépités, város-szépités Budán.
Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 2-23. l.

21. l.

Csemegi József

A budavári főtemplom, (Bp. 1955.) c. művét

idézi irodalomjegyzékében

Zolnay László: Városépitész, város-szépitész Budán.
Művtört. Ért. 1970. 1. xxx sz. 2-23. l.

23. l.

M.D.K.

Csemegi József, épitész-régész

felmérése az egri várbeli románkori és gótikus székesegyház feltárt részeiről.

A Minorita rendház patak felőli szárnyában végzett kutatásairól /1954/, aholis törökkorból származó nyomokat vél felfedezni.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 22.old. és 36-old.

M.D.K.

Csenegi József
építész

A Tárnok utca 14 számú
háiat tölbed magával
alkotta ujjá.

Lohnay László: Ujjáépül a budai vámegyed.
Művészet, 1961. október. 18l.

Csemegi József MDK

A domonkosok Szt. Miklós templomának maradványai. /Hess András tér/ .

A tornyot Lux Kálmán restaurálta, a templomfal Gerő László tárta fel és állitotta helyre. 1943. /1956/ 1957-ben a tornyot Lux Kálmán egy nyolcszögletü emelettel megtoldotta és ujrafedte.

Teljes helyreállitás Csemegi József vezetésével folyik.

Repr. 44. kép.

Zakariás G. Sándor. : Budapest. Bp. 1961.

29.l.

Csemegi József

MDK

1847-ben helyreállitotta a Fortuna utca 3. sz. házat.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
21.l.

Csemegi József MDK

Országház u. 18. sz házat

1950.-ben Borsos László és Csemegi József a feltárt gótikus részletek alapján állitotta helyre.

Rpr. 64. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
38.1.

MDK

Csemegi József

Tárnok utca 14. sz. ház.

1950-53-ban Borsos László és Csemegi József eredeti formájában helyreállitotta, a falfestést Kákai Szabó György restaurálta és egészitette ki.

Repr. 94. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

55.1.

Csemegi József

Mártirok utja 66.
a budai alsó városfal egy részlete a XV. századból.

Feltárta és helyreállitotta 1934-ben Lux Kálmán.

1950-ben egy részet lebontották , másikat lépcsőzetesen kiépitették Csemegi József tervei alapján.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 73.1.

MDK

Csemegi József

Mátyás Király vadaskertjének falai.
/Blück Frigyes ut mentén/
Feltárta Garády Sándor 1931-ben.
30 méteres szakasz kiásva, konzerválva, a Csemegi Józseftől tervezett emlékművel megjelölve a 165-ös -s 1666-os határkő közötti részen.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 70-71.l.

Csemegi József MDK

Uri utca 55. / Mária-Magdolna, volt helyőrségi templom tornya/

A főkapu előtti előcsarnok Tallherr József műve, 1792.

A torony helyreállitása Csemegi József vezetésével folyik.

Repr. 121. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

63.1.

Csemegi József

[redacted]

Középkori templom romjai Korvin otto tér és III. ker. Főtér házai és utteste alatt.

Régebbi részleges kutatások /Csemegi József/ után 1956-ban Bertalan Vilmosné vezetésével ásatások tisztázták a templom alaprajzát.

Az ásatás folytatódik.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 84.l.

Csemegi József MDK

Az óbudai zsinagóga / Lajos utca 163/.

Landherr András pesti mester épitette 1820-21 közt a régi zsinagóga helyén.
Homlokzati díszités Ullmann Gyulától. 1900.
Belül helyreállitatta a Muem. Orsz. Biz. Csemegi Józseffel.

Repr. 159. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: Budapest. Bp. 1961.

86.1.

MDK

CSEMEGI JÓZSEF

Egri barokk adatok.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.38.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

CSEMEGI JÓZSEF

Az egri árpádkori templommal kapcsolatos megjegyzések.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.25.

Képzőművészeti Alap kiadása.

mdk

Csemegi József

tanulmányában írja hogy a templom reszei-
nek különbözősége bizonyítja, hogy a hajó és a
szentély nem egy időben és nem azonos mester
által épült.
(volt ferences mai plébánia templom)

Magyar Műemlékek: Keszthely Műemlékei 1962.
76. l

Csemegi József építész M.D.K .

az Orsz. Müemléki Felügyelőség osztályvezetője.
1963 február 21-én 54 éves korában meghalt

Halálozás

Magyar Nemzet 1963. február 24. 6.1.

M.D.K.

CSEMEGI József évítés

Vár. Helyőrségi templom tornyának helyreállítása

Müvért. 1952.

Dercsényi Dezső: Magyar müemlékvédelem a felszabadulás után 151. l.

M.D.K.

Csemegi József, építész (1909-1963)

működéséről emlékezik meg a szerző rövid visszapillantásában. Kiemeli a románkori és a gótikus építészeti emlékekre vonatkozó nagytudású és széleskörű munkásságát, a középkori kő- és fafaragásnak, finom részletekbe behatoló alapos kutatásait, a Vár helyreállítása és általában a magyar műemlékekre vonatkozó komoly, tudományos munkásságát.

Entz Géza: Dr. Csemegi József. Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 4.sz. 228-229.old.

M.D.K.

Csemegi József ejszlen (1809-1963)

Mühödésérül emlékezik meg a
szerző hívid vasrapillantásban.
Kiemeli a rimaszkuszi és a gotthus épité-
szeti emlékekre vonatkozó nagyfudású és
szélesköri munkásságát, a középkori vá-
ros fejlődésének, jelenre kiemelkedő behatolás
alapos tudatosat, a vár helyreállítása és ál-
talában a magyar műemlékekre vonatkozó
kiemelkedő, tudományos munkásságát.

Entz Géza: Dr. Csemegi József. Művészettörténe-
ti Értesítő. Bp.1963. XII.évf. 4.sz. 228-229.old.

M.D.K.

CSEMEGI József, dr építész

Bp. Tárnok u. 14. gótikus ház helyreállításának terve (Repr.) 137.
Társtervező: Borsos László

Bp. ~~Tárnok~~ Országház u. 18. XV. sz. i gótikus helyreállításának terve
Társtervező: Borsos László

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 10, 115, 116. l.

MDK

Csemegi József építész

Magánép. eng. Bp. Épitő Ipar 1910. jun. 26.
267 l.

M.D.K.

ifj. Csemegi József, építész

1938-ban a jáki apátsági templomról megjelent munkájával, az addigi osztrák hatást kutató felfogással szemben új utakra tereli és megelőzi a külföldi szakirodalomban jóval később kialakult véleményt, amennyiben a jáki templomot Regensburgon keresztül környezetével Bamberggel hozza kapcsolatba. Kb. ezt az álláspontot képviseli, kiváló stíluskritikai fejtegetések alapján, a szerző is.

Hoefelmayr-Straube, Ingeborg: Ják und die normannische Ornamentik in Ungarn. Birkeneck bei Freising, 1954. /Diss./. 9. és 41. old.

M. D. K.

CSEMEGI József

Közétkori falmaradványok. Mátyás király nyélfi vadaskerjeinek falából (Gluck Trigyes út) megjelölésére készült emlékmű terve mártírok útja 66. várostol helyreálló fása és letedése (1950)

Budapest müemlékei II. Bp. 1963. 222, 245, 374, 428. l.

e
Csemgi József , dr
Csemegi

M.D.K.

A Bp. I. Országház u. 2. müemlék lakóház helyreállitásának egyik tervezője

1959. vázlatterv a helyreállitáshoz

Budai Aurél: Bp. I. Országház u. 2. müemlék lakóház helyreállitása

Müemlékvédelem, 1965/1 . 41-49. l.

M. D. K.
d

Csemegi József épitész

Országház u 2. sz müemléképület feluuitása

Budapesti hirek

Müemlékvédelem, 1964. 1. sz. 50. 1.

MDK

Csemegi József épitészmérnök

MM és ÉE Közl. 1929, nov. 24. 3o4 l.
A Kamara uj tagjai.

MDK

Csemegi József épitész

Gerő Bvár 80, 81. lap képpel.

MDK

Csemegi József

Bp.műemlékjellegü épitményeinek jegyzéke.Bp.1949.

M.D.K

CSEMEGI József építész

Az óbudai szinagó helyreállítása (1946.)

Budapest műemlékei I. Bp. 1962. 428.l.

M. D. U

CSEMEGI József építész

Aquincumi sírépítmények rekonstrukciós rajzai

repr.

Budapest műemlékei II . p. 19 2. 457. l.

M. D. K

CSEMEGI József építész

Az Aquincum polgárvárosi kelta kerek szentély rekonstrukciós rajza

repr.

dapest müemlékei II. p. 1962. 473. l.

M.D.K.

Csemegi József, építész

az Orsz. Műemléki Felügyelőség osztály vezetőjének, a középkori építészettörténet kiváló ismerőjének és művelőjének hirtelen haláláról hegyeletes szavakkal emlekezik meg:

Weiner Mihályné: A Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat 1963. évi működéséről.

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1964. XIII.évf.

4.sz. 318. old.

Czemegi József K

építész

l.

Gerő Ernő

80, 81. l.

Kéjjel

MDK

Csemegi József

Épül, szépül fővárosunk. Magy.Nemz. 1949. nov .12.

~~Magy.Studio k.graf. kiáll. 1921. márc.~~

Csemegi József

építész MDK

A Váci Süketnémák Intézetének és a régi püspöki palotának tudományos feltárása.

Gerő: ÉpMüe 398.o.

Csemegi József MDK

Kapisztrán-téri Magdolna templom tornyának helyreállitása során a torony testében középkori ablakokat talált.

Gerő:ÉpMüe 361 .o.

Buda I. Tárnok u. 14.sz. lakóház tudományos feltárása.

U.o. 366.ö.

Csemegi József

építész MDK

Repr.: A felkutatott gótikus részek kiegészitése /Buda, Magdolna-templom/. Cs.J. terve 1951

G e r ő: ÉpMüe 371.o.

Csemegi József

műtörténész

/Mint építészeti
rajzoló/

Repr.: A budavári főtemplom délkelet kapujának alaprajza/ szerző felmérése/.

28.o. 17. ábra.

Csemegi: Budavári. 1955.

CSEMEGI József

(hankó):Egy épitész vázlatkönyvéből : A Magdolna-torony.
= Magyar Nemzet, LIV.évf.304.sz. 1991. dec.30. 11.p.
és ill.

Bp., I. Kapisztárn tér, Magdolna torony

- helyreállitás

Nm.: Csemegi József

201.
Dárday Sándor: Közigazgatási dö
Athenaeum.

426.
Deák Ferenc: Adalék a magyar kö

618.
Deegener, Paul: Ein Lehrjahr in
Jena, 1922, Fischer.

340.
Degousée-Lauremt: Guide du sond
des sondages. Paris, 1864, Garn

583.
Delaasi, Francis: Die Revoluti
schaft. Stuttgart-Berlin, 1943,

Csemegi József építész MDK

Budapest. Mária-Magdolna templom tornya rekonst.
repr.

Dercsényi Dezső:Tiz év müemlékvédelme Magyar Építőmüvészet 1955.IV.évf.3-4.sz. 132.1.

MDK

ifj.Csemegi József
Külker.Hiv.Mezőgazd.kiáll. terve

Becz: Ismét egy tervpályázat. Művészet, 1940.
105-109 l, képekkel

CSEMEGI JÓZSEF

résztvett az épület helyén álló középkori eredetű lakóház történetének kutatásában

B. Kaiser Anna: Uj lakóház a budai várnegyedben Tárnok u. 13.

Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 157-160. l.

Csemegi József és Borsos László

a budai Tárnok eszpresszó épülete helyreállításának és átalakításának tervezője

Vendégváró régi házak, Műszaki kiadó, Bp. 1979. 185. o.

Csemegi József és Borsos László

a Budai Tárnok eszpresszó épülete helyreállításának és átalakításának tervezője

Vendégváró régi házak, Bp. Műszaki kiadó 1979.185.o.

Csemegi József

Fortuna u. 3 sz. épület

helyreállitásának tervező építésze

1947

Magyar Müemlékvédelem 1971_72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Gerenyi József, Budai Aurél, Kiraly József

az Országház u. 2. sz. épület
helyreállitásának tervező épitésze
(1965)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72
Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Czigler József

Úri u. 17.sz. épület

helyreállitásának tervező épitésze

(1960)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974. 72.old.

Csemegi József

majd Budai Aurél

a Kapisztrán tezi Mária Magdolna

tpl. helyreállításának tervező építésze

(1964)

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974

72. old.

Csemegi József

építész állitotta helyre a váci Országos Siketnéma Intézetet.

Csekc László: Dunakonyar, Budapest, 1973. 139 l

102 l

Csemegi József

állította helyre 1950-53-ban az I. Úri u. 55. sz. a. Mária Magdolna templom tornyát.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

7311

Csemegi József

állította helyre a III. Lajos u. 163. p. a.
óbudai zsinagógát.

Merza László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

8828

Csemegi József

és Borsos László 1950-ben állitották

helyre az I. Országház u. 20. sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 1335 l

896 l

Csemegi József

tervei szerint állitották helyre a margitszigeti ferences templom ramjait, a budai Magdolna- és domonkos templomot.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

2201

A másik leghangsulyosabb veftikális eleme ennek a térnak a dominikánus templom, népiesen a fehérbarátok temploma, másképpen a felsővárosi plébánia templom

- Nagyon szép a homlokzata, diszei és a belső berendezési tárgyak is.

- Különösképpen akkor, hogyha északról a diadaliv felől jövünk be a térre és a tölcsér alakban szélesedő térnek a szélesedő pontján előttünk felrajzolódik ez a szép barokk épület.

1978. VIII. 10. Petőfi, 10.15 /Kiné/
Utikalauz Üdülőknek

Az emlitetteken kivül talán a legigényesebb kiképzésü az Országos Siketnémák Intézete, amely pedagógiai szempontból is érdekes. Mint épület azért különösü talán, mert a középkorban Vác jelentős egyházi központja volt itt ezen a téren és akkor, amikor az ujjáépitését eszközölték ennek az épületnek megtalálták a középkori alapokat és néhány olyan boltivet, sőt az egész kapualjat, amelyet aztán helyre is állitottak.

- Mi volt ez az épület hajdanán ?

- Eszterházi, illetve még a török hódoltság előtt valószinü püspöki székhelye lehetett, mert Báthory Miklós cimerét is megtalálták ebben az épületben. Később pedig 18o2-ben Jólészi Császár András a magyar gyógypedagógia, illetve a siketnéma intézet első igazgatója emberbaráti szemetetből hozta létre azt az intézményt, amely az ország első ilyen Siketnéma Intézete volt.

Az ötvenes években Csemegi József épitész állitotta helyre a középkori részleteket is bemutató épületet.

Az emlitett néhány épület mellett még talán fdhivnám a figyelmet arra, hogy a Március 15. tér 8.sz. épületében egy kőkeretes, kosárives zárókövesz kapunk illetve ajtón lehet bemenni az udvar bejáratáig, ahol a lépcsőház előtt egy nagyon szép kovácsolt vas kapu található.

Nem olyan szép, nem olyan igényes kiképzésü mint Fazola Henriknek a Heves Megyei Tanácsházán elhelyezett gyönyörü cimerekkel és különböző ornamentális és figurális diszitésekkel diszitett kapuja, de a barokk müvészet a kovács müvészet egyik legszebb remekét lehet itt megtalálni.

Csemegi József, ifj.

Kassai István művészete.

Budapest, 1939. Belitzky-kiadás.

8-r, 42, 2, l, 7 képes táblával és szöveghözti ábrákkal, fűrve.

Csemegi József, ifj.

H. 3. p. e.

2.—

< Czemegi József ifj >

Könyve

<) Az egri vízerőgyház
építése. Bp. 1935 108 l.

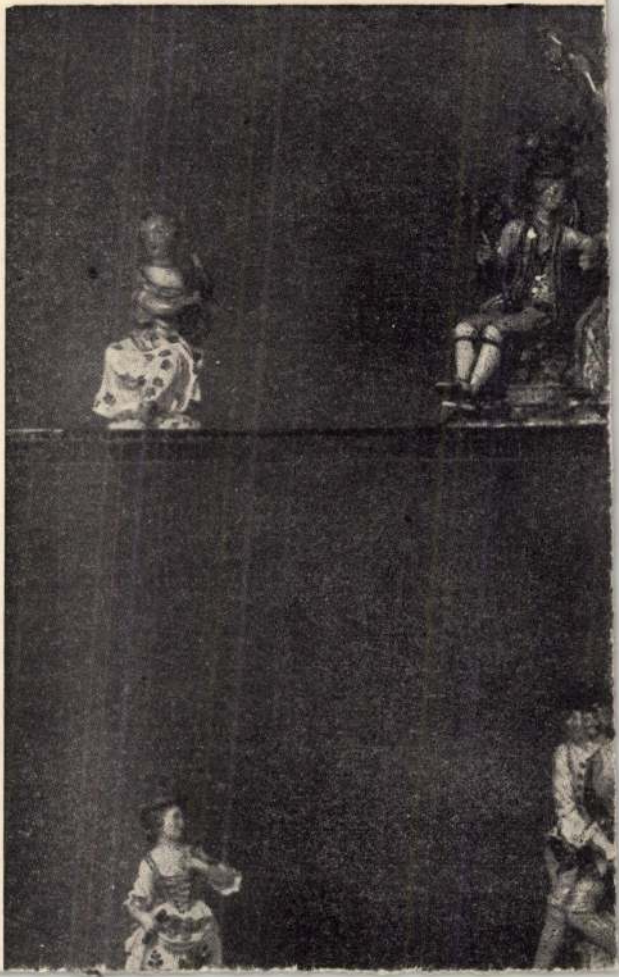

< Csemegi József ifj >

cikke

( ) Az óbudai
zsidótemplom.
Budapest
1947. 3-4.
képekkel

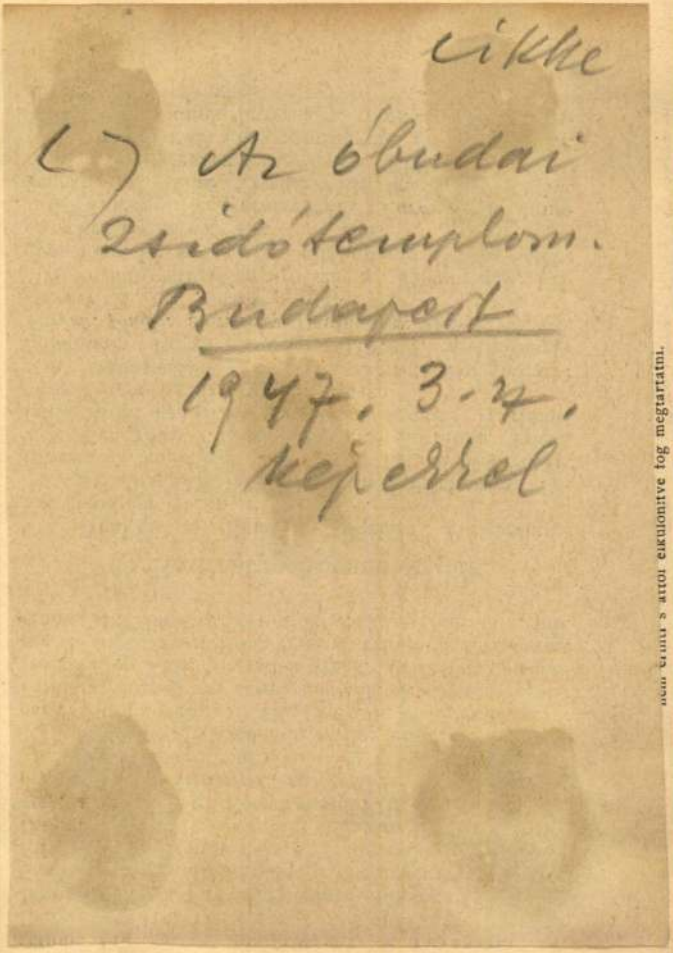

nem érintí s attól elkülönítve fog megtartatni.

1889-re.

A magyar tud. Akademia dísztermében levő művelődés-történelmi falképek. Fénymetszet *Lotz Károly* eredeti műve után.

1890-re.

Díszes Album, *Ebner*, *Vágó*, *Nadler*, *Margitay* és *Skutezky* jeles művészeinknek a múlt évi őszi kiállításon népszerűvé vált festményei után készült metszetekből.

1891-re:

Díszes Album, *Székely*, *Ligeti* és *Eisenhut* kiváló festményeinek művészi reproductióival.

1892-re:

Nagy méretű műlap, *Benczúr Gyula* «Mályvák között» című remek festményének *Kádár Gábor* által Párisban készített színes sokszorosítása.

<Csemegi József ifj.>

cikke

<> Románkori kapuzatok karéj-díszű ivmezői Magyarországon. Antiquitas Hungarica. 1947. 100-105. l.

< Csemegi József ítj >

cikke

< > Az egri várszékes-
egyház jelentősége a
XII. században.

Arch. Ert. 1935.
217–223. l.

lra, fölül félkörives fülkében állva. Jobb
ját csipőjére teszi. Fején prémkalpag van
juszt és szakált hord. Palástja prémes, vértet
adrágja szűk s czipője hegyes. Balra a föl-
i kormával. A dombormüves oszlopokon díszes
illéreken túl lelógó gyümölcsfüzérek kötik le figyel-
liratnak üres keret van hagyva s mellette oldalt
gyermek áll. A lap hátán keretben „Stephanus
" felirattal latni szöveg olvasható, melynek
horens Rex Poloniae" s befejezése „Quae re-

vonalkeretnek 43:29. 4 Gm.
gen:

(Csemegi József ifj.)

cikke

2) A magyar építészet –

A szépművészetek könyve. Bp. 1940.

141 – 168. l –

(Csemegi József dr ifj)

épitész

cikke

( ) Heraklescsomó: Budapest Régiségei

Bp 1950. 549-

Képekkel.

ronát a 62.453 számu kiadási csekkszám-

vi március hó 12-én. A miniszter helyett
mtitkár.-

A hivatalos másolat hiteléül:

miniszteri s.hiv, igazgató.-

<Csemegi József ifj.>

könyve

<> Keszthely egykori ferences templomának építéstörténete.

Dunántuli Szemle Könyvei

178. sz.

Szombathely 1941.

fd.

1940-41

T. 214.

↳ kriszsina városi

e ábrázolt ↳ Madonna bal kezével
obbját áldásra emelte, baljában
avakkal: In Gremio Matris. Sedit
ékesiti, homlokán vércseppek
omlik. ~~[illegible]~~ Fölül a sarkokban két
rban:

Maria

ete olvasható: Pesth, bei Alois

l : 6 cm.

< Csemegi József dr >

cikke

( ) A pesti vármegyeház újjáépítése. I. Beverető-Építés – Építészet. 1950. 2. sz. 110–114. l. Képekkel.

1947–50

276

NÁDOSY TESTVÉREK UTÓDA

STORER VIKTOR

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34. SZÁM. (KLOTILD-PALOTA)

Alapittatott: 1824. M. kir. postatakarékpénztári csekkszámla 24582. Telefon: Aut. 86-2-62.

Nagys.

Dr. Szentiványi

1932 jan. 1 egyenleg

	4	fizetés
febr.	4	"
márc.	17	"
ápr.	28	"
jun.	3	"
aug.	2	"
sept.	7	"
okt.	5	"

Fenti maradvány szive

VEGYÉTEK ÉS EGYÉTEK!

(Halott katona éneke.)

Vegyétek és egyétek, ím a testem,
amely tiéretettek töretik.
No tudjátok meg, hát elestem!

E sorsot itt most sokan követik,
a halott, mint a csillag a nagy égen,
mely egykedvűen ragyog le nekik.

Én autót akartam — ó, nem is régen —
és szeretőmnek szép, karcsú cipőt,
ó, mennyi vágyam volt e földön nékem!

De cserbe' hagytak ím a rút idők,

MAGYARORSZÁG TERÜLETI EGYSÉGE ÉS A NEMZETISÉGEK

Bár manapság az események oly gyors egymásutánban következnek, hogy a politikai jövendölések helyessége vagy helytelensége vajmi hamar tűnhetik ki, az megjósolható, hogy a cseh és délszláv állam kialakulása, valamint Galiciának a független Lengyelországhoz való csatlakozása nehezen tartóztatható föl. Kétségtelen, hogy ma az osztrák németség is teljesen el van készülve ezekre az eseményekre, sőt hogy félig-meddig beléjük is nyugodott. Azt jelenti ez, hogy Ausztria megszünte rövid idő kérdése. Minthogy Magyarország függetlenségének akadálya idáig az Ausztriával való viszony volt, önkényt értetődik, hogy Ausztriával együtt e függés is meg fog szűnni. A kérdés csupán az, hogy nem fenyeget-e bennünket is ugyanaz a veszedelem, mint Ausztriát, t. i. hogy az itt élő népek arra fognak törekedni, hogy állam területi egységét megszüntessék.

Magyarország jövője két tényezőtől függ: a kül- és a belpolitikai alakulattól. Minél tisztábban valósul meg Wilsonnak az amerikai függetenségi nyilatkozaton alapuló (hogy t. i.: «minden kormány létalapját a kormányzottak beleegyezéséből meríti)» elmélete a népek önrendelkezési

< Csemegi József ifj. >
cikke

< Ethey Gyula dr. és
ifj. Csemegi József:
A Stibor-család
építkezései. Adatok
a felvidéki gótikus
építészet történetéhez.
Értekezések, Beszámolók
a művelt és gazdasági
tudományok köréből.
1943. 1. füzet.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gyöngyösi kalendárium

1937

340 - 4
---------- szám.
119 - 1929.

Államsegély utalványozás.

melléklet száma: 0

A Müemlékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t .

Folyó évi szeptember hó 12-én kelt 425. számu felterjesztésére tudomás és további eljárás végett másolatban azzal közlöm, sziveskedjék a nevezett tanárt értesiteni, hogy

iniszternek jelen kelet és ügyszám
:t ályhoz intézett rendeletének másolata.

Költségvetési cim: "Művészeti célok
:ágos Bizottsága. Rovat: 8. Az 1881.
lló müemlékek, stb. Bélyegilleték:

Számvevőséget, hogy M ö l l e r I s t-
ni ny.r. tanárnak /:Budapest, I. Krisz-
rban folyó ásatások céljaira engedélye-
ben /:1.000:/ azaz Egyezer pengőt a

Jugoslovensko-

Madjarska

Revija. 1940.

kiadáskép számolja el.- Budape

ter helyett: Kertész s.k. h.ál

A hivatalos más

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya.

minis

Lá

Budape

Hol épüljön föl az új budapesti városháza?

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS a mult esztendőben tervpályázatot hirdetett az új városháza terveire. A pályázat feltételei nagy vonásokban a következők voltak: *1. A városházi épülettomb a mai városháza* (a XVIII. sz. első felében épült Invalidusház) *helyére tervezendő, azonban olymódon, hogy a műemlékjellegű épület Városház-utcai szárnyát és az erre derékban merőleges kápolnaszárnyat a tervezők kötelesek minden változtatás nélkül elképzelésükbe illeszteni, mert ehelyen nyernek majd elhelyezést a városháza reprezentációs helyiségei. 2. Az épülettömbben a városházi hivatalokon kívül el kell helyezni a Székesfőváros üzemeit, a Gáz-, Víz- és Elektromosműveket, továbbá a Székesfővárosi Házinyomdát, Tűzőrséget, stb. 3. A tervezőknek gondoskodniok kell a közlekedés helyes megoldásáról, a városházának járművekkel való könnyű megközelítéséről, a várakozó járművek elhelyezéséről, légoltalomról, stb. 4. Az épületek elhelyezését illetően ügyelni kell arra, hogy az egyes ügyosztályok egymással, továbbá a fővárosi üzemek a városházi hivatalokkal közvetlen összeköttetésben legyenek, ami annyit jelent, hogy a városházi rész és az üzemi, stb. épületek egy összefüggő épülettömböt alkossanak. Végül: 5. A városháza épülete méltóképen tükrözze a székesfővárosnak a nemzet életében való jelentőségét és szerepét.*

A feladat tehát az volt, hogy a Károly Király-út, Kammermayer Károly-utca, Városház-utca és Gerlóczy-utca által határolt négyszögön, a ma már majdnem teljesen kiépült Madách-sugárút torkolatával szemben, tervezendő egy legalább félmillió légköbmétert kitevő épületkolosszus, mely rendeltetésére nézve legnagyobbrészt irodaház, továbbá üzletház és üzemiház céljait kell hogy szolgálja. A nagyszabású feladat és a majd 200.000 pengőt kitevő pályadíjak sorompóba állították építészeink színe-javát és a döntés után kiállított tervek nem mindennapi élményt nyujtottak az érdeklődőknek. Természetesen az egész építésztársadalom különös érdeklődéssel kísérte a tervpályázatot s mikor annak eredménye nyilvánosságra került, a napisajtó nyomán a művelt magyar közönség is felfigyelt erre az európai viszonylatban is nagyvonalú építészeti feladatra. Örvendetesnek kell tartanunk ezt az érdeklődést, melyhez a magyar építészet a nagyközönség részéről nincsen hozzászokva és annál örvendetesebbnek, mert a nagyközönség széles rétegei átérezték e feladat jelentőségét, mely már méreteinél fogva is túlnőtt a főváros érdeklődésének keretein, jellegénél fogva pedig egyenesen országos jelentőségű közüggyé terebélyesedett. Nyilvánvalóvá vált mindenki előtt, hogy nem csupán egy sablonos városház-terv kérdése vetődött fel ez alkalommal a szakkörök előtt, hanem nemzetünk gyöngyének, minden magyar büszkeségének: fővárosunknak reprezentatív épületéről kell döntenie a felelős tényezőknek, vezetőknek és szakembereknek egyaránt. Ma már mindenki tudatában van annak, hogy ebben a kérdésben a végleges döntés súlyos és visszavonhatatlan lesz. Ha a budapesti új városháza megépül, úgy a főváros évtizedekre, sőt tán évszázadokra kiható jelentőségű építménnyel fog gyarapodni, arculata új vonással gazdagodik, mindennapi élete új irányt vesz. Mert amint ebbe a hatalmas épületkomplexumba foglalt hivatali gépezet, mint valami mérhetetlenül nagy szív, elkezdi első lüktetését, úgy meg fogja érezni azt a főváros közlekedése, forgalma, s minden más napi életmegnyilvánulása is. Ha ez a gépezet a tervezett helyen és módon jól működik, úgy fővárosunk életüteme egészséges irányban fog fokozódni. Ha azonban az új városházához fűzött remények és elképzelések, számítások és meggondolások a gyakorlatban nem válnának be, akkor a megvalósításhoz szükséges mérhetetlen anyagi és szellemi energia visszavonhatatlanul kárbaveszett: a milliókat áldozó székesfőváros egy rosszul elhelyezett és rosszul megépített városházát vallhat csak magáénak és ezen a tényen változtatni belátható időn belül nem lehet.

HA VÉGIGTEKINTÜNK AZON A SZÁMOS CIKKEN, mely a tervpályázat döntése óta a napilapokban és szakfolyóiratokban egyaránt napvilágot látott, akkor az lesz az érzésünk, hogy közéletünk számos vezetőegyénisége és szakembereinknek igen nagy része már magával a tervpályázat kiírásának szellemével sem értett egyet. Véleményük szerint a tervpályázat — építészeink minden igyekezete s tudása ellenére is — meddő maradt, mert a pályázók elé állított feladat kielégíthető módon meg nem volt oldható. E felfogásuk megértése céljából mindenekelőtt egy, hasábjainkon már többször hangoztatott elvi felfogást kell emlékezetbe idéznünk. Ugyanis *minden építészeti alkotás kettős célt szolgál: belsőleg célszerűnek kell lennie, az építménnyel szemben támasztott gyakorlati követelményeket maradéktalanul ki kell elégítenie, külsőleg pedig szépérzékünkre kell hatnia és megjelenésével a szépség fogalmán keresztül érzékeltetnie kell velünk, nézőkkel azt, hogy mely célból épült.* Egy városháza tehát azonfelül, hogy mint üzemi épület a szükségleteknek meg kell hogy feleljen, egyben hivatva van a város polgárságának öntudatát, gazdagságát, a nemzet életében elfoglalt jelentőségét stb. az építészet formanyelvén kifejeznie. Már pedig az olyan városháza, mely a Károly király-uti homlokzatvonalra alsó emeletein üzletházszerüen kialakított üzemi székházakkal tekint (arra a homlokzatvonalra, mely a Madách sugárút és az előtte elterülő térség révén egyedül számíthat arra, hogy összefüggőbb tömbben elvezhető legyen), a megkivánt ünnepélyes külsővel a célszerüség elvének bizonyosmérvü háttérbeszorítása nélkül meg nem oldható.

A pályázat anyaga ezt a felfogást érdekesen igazolja. A pályázók alkotóképzeletét vérmérsékletük szerint vagy elsősorban a józan célszerűségi szempontok vezérelték, vagy pedig inkább művészi városkép kialakítására törekedtek. De ez utóbbi esetben a célszerüségi szempontokat kénytelenek voltak e művészi vezérelvek alá rendelni. Ez történt például az egyik elsődíjas terv esetében is, melynek szerzői nem minden romantikus íztől mentes, de nagyvonalúan megoldott főhomlokzatot képzeltek el. A díjazás kétségtelenül e homlokzati megoldást illette, mert a tervezők a terv alaprajzi elrendezésében a bírálóbizottságnak ama mindenképen jogos kívánságát, hogy az épülettömb egyszerű alaprajzi formákkal, lehetőleg tágas, szellős díszudvarokkal készüljön, kielégíteni nem tudták. És voltak tervek, melyek szerzői a Madách-sugárút torkolatának tengelyére építették fel müvüket, mások viszont a Vilmos császár-út tengelyébe igyekeztek a városháza tornyát állítani. Mindezek a városkép kialakítására irányuló törekvések azonban nem voltak szervesen beilleszthetők az épület célszerűség-diktálta alaprajzi elrendezésébe s a tervezők ezért kénytelenek voltak vagy az egyik, vagy a másik cél rovására engedményekkel élni. Így állottak elő oly tervek, melyek a városkörnyezet (Madách-uti és Vilmos császár-uti tengely) tekintetbevétele céljából kevéssé célszerű alaprajzokkal kísérleteztek, vagy olyanok, melyek a környezettel nem törődve lehetőleg kifogástalan kapcsolatú alaprajzi rendszert igyekeztek kidolgozni.

A BUDAPESTI ÚJ VÁROSHÁZA SORSÁVAL foglalkozók egy másik része inkább művészeti problémákat vetett fel írásaiban. E cikkírók egyik csoportja a tervpályázat döntésével volt elégedetlen s azt hangoztatta, hogy az elsődíjas tervek romantikus álpáthosza, történelmi formakapcsolatkeresése a modern építészet szellemével össze nem egyeztethető. Véleményünk szerint a tervezendő épületek iroda- és üzemiház jellegűek, homlokzati megjelenésükben tehát csak e lényegüket fejezhetik ki és semmi mást. Okoskodásuk támogatására a tervpályázat számos tervére hivatkoztak, melyeknek szerzői a célszerűségi szempontok előtérbehelyezésével mind szerkezeti és szervezeti, mind pedig homlokzati szempontból kifogástalan irodaházakat kívántak tervezni s ez az igyekezetük nagymértékben sikerült is. Velük szemben állnak viszont azok, kik a döntést helyesnek érezték és véleményük az, hogy Budapest városházának irodaház jellegben való felépítése esetén az épület a város multját, viharos történelmét a formákon keresztül nem fejezné ki, pedig erre igen nagy szükség lenne, mert éppen abban a városrészben épülne fel, amely mai formájában és utcavezetésében sokszor még középkori eredetre megy vissza, műemlékekben pedig, melyek multját igazolnák, sajnos igen szegény. Az új városházának tehát e műemlékeket körülvevő történelmi levegő hangulatát kellene visszavarázsolni s ezért a mult emlékképeit felidéző formákkal kell megalkotni.

Végül szakembereinknek egy harmadik csoportja főként városrendezési szempontból emelt szót az új városháza elhelyezésének érdekében. Szerintük a rendelkezésre álló beépítési terület a szükségletek kielégítésére nem elegendő. Ugyanis ez a hatalmas irodaház a tisztviselők ezreivel egy, beépítés szempontjából túlzsúfolt, parkterületben szükülködő, levegőtlen, tehát egészségtelen városrészbe kerülne, a bérházak tömkelegébe mintegy be volna szuszakolva, ami nemcsak az egészségügy, vagy a közlekedés szempontjából lesz káros, hanem az épület művészi megjelenésére is ki fog hatni. Mert akármilyen művészies is lesz az épület, mégsem lesz egyetlenegy nézőpont sem, honnan főhomlokzata teljes

Magyar Kultúrszemle 1940. 10-7. (1939-40)

egészében kielégíthetően látható, tehát élvezhető lenne. E vélemény meggondolkoztatja a szakértőt és érdeklődőt egyaránt. Ugyanis ismeretes az emberi szem ama törvényszerűsége, hogy látószöge 60 fok. Ez annyit jelent, hogy szemünk egy tekintetre annyi teret képes érzékelni, amennyit a szeméből kiinduló 60 fokos nyílású kúp (látókúp) befoglal. Olyan nézőpont pedig, mely ennek a szabálynak megfelelne, a valóságban csak egy létezik s az is már a Vilmos császár út torkolatában van, honnan a városháza Károly király uti homlokzata olyan hegyes szögben volna csak látható, hogy maradéktalan művészi élményt már aligha nyujthat.

A FENT ISMERTETETT VÉLEMÉNYEK arra vallanak, hogy az új városháza a szakkörök minden ágát kielégítő megoldáshoz még nem jutott el. Hiszen már csak az eddig elmondott véleményekben is annyi kézzelfogható, megmérhető, kiszámítható tapasztalati tény által támogatott ellenvetést ismertünk meg, hogy ezekkel szembeszálni majdnem lehetetlenségnek tűnik. Ezek alapján indokoltnak kell minősítenünk ama véleményt, mely szerint ha a budapesti uj városháza a tervpályázatokban megadott keretekben a réginek helyén felépülne, akkor a helyi adottságok, a szükségletek és az esztétikai igények által előírt követelményeknek kielégítően meg nem felelne.

A kényszerítő körülmények súlya alatt a városháza építési programmjában változás is állott elő, ami egyszersmind a pályázat meddőségét hangoztatók igazolására is szolgált: az újabb elképzelések szerint a fővárosi üzemek egyrészét nem a városháza területén, hanem a Madách-uton kellene megépíteni s ezzel a beépítési területhiányon némiképen segíteni. Ez a megoldás azonban az eredeti központosító törekvések csődjét jelenti s ha ezek a törekvések közigazgatási szempontból helyes elgondoláson alapulnak, úgy e módosított építési programm újra csak a kényszerítő körülményekkel való sajnálatos kiegyezés jegyét viseli magán.

Az új városháza körül támadt vita során azonban egy új ötlet is felmerült. Az egyik napilapban cikk jelent meg, melynek írója egy régi idea alapján annak a véleménynek adott kifejezést, hogy az új városháza egyedül méltó helye csakis fővárosunk varázsos szépségű Dunapartján van. A cikkíró szerint erre alkalmas hely a Ferenc József és Horthy Miklós-híd közötti pesti Dunaparton lenne. Itt megfelelő nagyságú terület kisajátítása által monumentális térrel körülvett, méltó és hatalmas városházát lehetne tervezni, mely egyrészt a térről, másrészt pedig a budai Dunapartról pazar városképet nyujtana. Ha elgondoljuk, hogy e gondolat megvalósítása esetén a Dunapart északon az Országházzal, délen pedig az új városházával csodás panorámát igér s Budapest új városháza a Dunapartnak az egész világon ugyancsak közismert építménye lehetne, akkor be kell vallanunk, hogy ez az elképzelés az emberi képzeletet okvetlenül hatalmába ejti. De zabolázzuk meg fantáziánkat és mielőtt véleményt nyilvánítanánk, vizsgáljuk meg, hogy az új városháza ilyetén elhelyezésével és megalkotásával kapcsolatban az építménnyel szemben támasztott követelmények kielégíthetőek lesznek-e?

AMI AZ ÉPÜLET ELHELYEZÉSÉT ILLETI, nehézségek nem merülhetnek fel, ha a kijelölendő terület környékének szabályozási terve a városház-tervvel összhangban készülne el. A területnek magának szükség szerint felmerülő szabályozását pedig semmiféle helyi adottság nem köti, így az új városháza művészi környezetbe való helyezése akadályokba nem fog ütközni. Ami a közlekedési kérdéseket illeti, az adottságok ugyancsak igen biztatóak: a városháztér előtt a gyorsvasut sine vezet, két oldalán pedig nem messze a körutak villamosai csilingelnek. A városháza alaprajzi beosztásáról pedig szólnunk sem kell, hiszen ezesetben semmiféle tervező kezét megkötő körülmény nem forogna fenn, mely helyes és alkalmas alaprajzi kialakítást bármiféleképen is megakadályozna. Kétségtelen tehát, hogy mind művészeti, mind pedig műszaki tekintetben a hely megválasztása kifogástalannak lenne mondható s csak egy istenáldotta művész gazdagon termő képzelete volna szükséges ahhoz, hogy Európa ez egyik legszebb helyén Európa egyik legszebb épülete szülessék meg.

Csak egyetlenegy probléma megoldása jelenthet különösebb nehézséget és ez a telek kisajátítás kérdése. Vitathatatlan, hogy ez a feladat komoly problémát, sőt tán nagyobb költségtöbbletet is jelenthet a fővárosnak, ez azonban egy ilyméretű alkotás megvalósításában és annyi előny megszerzése mellett el kell hogy törpüljön mindenki előtt. A székesfőváros megfelelő telekcserével és a Madách-út torkolatát lezáró Károly király-uti teleksáv értékesítésével e nagyszabású jogi és pénzügyi művelet vagyoni alapját megteremtheti, míg a mai városháza fennmaradó területe park céljaira volna felhasználható, ami által a levegőtlen Belváros végre szabad területhez is jutna. Mindezek alapján csak megütközéssel olvasható az a vélemény, mely az egyik cikkíró tollából szaladt ki s a következőképen szól: „A fontosabb ok, mely azonban ellene szól az eszmének, ez az eddig még egyszer sem említett és szinte alig legyőzhető kiviteli nehézség, de nem pénzügyi szempontból, hanem annak a transakciónak szemszögéből ítélve, mely egyrészről az új városház helyének szabaddá tétele és azon a helyen az új városház felépítése, másrészről pedig a mai városház helyének szabaddátétele és annak mikénti beépítése szempontjából merülne fel. A hatóságok jogosan irtóznak az ilyen nehézségektől, hagyjanak tehát békét ennek az eszmének, mely komoly tárgyalás alapja úgysem lehet."

Ha a Dunapart szóbanforgó területe városháza céljára megfelelő és a megvalósításnak műszaki akadálya nincsen, akkor végtelenül szomorú lenne, ha ez a világvárosi elképzelés a hatóságoknak a cikkíró szerint „jogos irtózása" miatt köddé foszló álomképpé válna. Ami pedig a városháza műszaki és művészi problémáinak lehetőségeit illeti, arranézve a Magyar Mérnök és Építészegylet egy közeljövőben megrendezendő vitaest keretében fog állást foglalni s örvendetes lenne, ha ez az álláspont a felelős tényezők körében megértésre találna.

VÉGEZETÜL SZÓLJUNK ARRÓL IS, hogy milyen stílusban kellene e dunaparti városházát megépíteni. Vajjon kötelezi-e a ma építészét az elmult stílusok formanyelvéből kiáramló történelmi emlékképek követése? Véleményünk ebben a kérdésben határozottan tagadó. Úgy véljük: történelmi hangulatot csak időtől fémjelzett építmények képesek maguk körül árasztani. Minden olyan próbálkozás, mely elmúlt stílusok formáin keresztül akarja a ma emberének szemét a történeti idők távlataira irányitani, hivalkodásnak, olcsó hatásvadászatnak tűnik, mely legtöbbször a kisebbértékűség érzését kendőzi egyéneknél és nemzeteknél egyaránt. E felfogásunk helyességének igazolására hadd álljanak a következők. Kétségtelen, hogy a pesti oldal a véres magyar történelem bélyegét magán hordó kőemlékekben igen szegény. Legnagyobbrészük még a mult viharaiban pusztult el, jelentős hányaduk azonban a multszázadi oktalan városrendezés áldozata lett. A Belváros itt-ott meghúzódó történeti emlékei még ma is állandó veszélyben vannak, mert a jelen rohanó hullámai, a mindennapi élet árja ódon falaik között hömpölyög tova. Ahelyett tehát, hogy álműemlékek építését szorgalmaznánk, ajánlatos volna inkább a még álló műemlékeinket féltő gonddal megóvnunk! E műemlékek megmentése érdekében a lehetőségekhez képest már évtizedekkel ezelőtt tehermentesíteni kellett volna a Belvárost s mindazokat a közületi gócpontokat, melyek a forgalmat annyira felfokozták, ki kellett volna telepíteni más városrészekbe. A városháza Belvárosból való kitelepítése, a városközpontnak egy fejlődésképes területre való áthelyezése a legcélravezetőbb részletmegoldása volna annak, hogy Pest megmaradt néhány műemléke fölött tornyosuló viharfelhőket idején még szétoszlassuk.

A műemlékjellegű városrészeknek megmentésére nincsen más út, csak ez. Az ilyen városrészek befogadóképességét és forgalmi kapacitását bizonyos határon túl fokozni nem lehet, természetes tehát, hogyha Pest középkori városháza ránkmaradt volna, a mai igényeket az sem elégítené ki. Új városházát kellene akkor is építenünk s csak az a kérdés, hogy akkor is azt kívánnánk-e az építésztől, hogy történelmi levegőjű formakinccsel építse fel azt? Ez esetben minden bizonnyal mégis nemmel felelnénk, mert hiszen a történeti folytonosságot bizonyító régi épület büszkén hirdetné Pest multját. Valljuk be tehát őszintén: mivel nagy kárnak érezzük azt, hogy Pest középkori városháza nyomtalanul elpusztult, és nagy bűnnek érezzük, hogy az újabb, Kasselik által épített városházát elődeink kegyetlenül lerombolták, ezt a kárt és ezt a bűnt kívánjuk csupán kendőzni akkor, midőn az új városházát történeti emlékképek jegyében szeretnők felépíteni. Ez a hívságos elképzelés azonban nem szülhet korszerű és őszinte architekturát, mert nem is az őszinteség jegyében fogant. Mivel pedig az új városháza nem csupán a mai generáció számára készül, a ma élő nemzedéknek gondolnia kell arra, hogy éppen olyan felelősséggel tartozik a következőkkel szemben, mint amilyen felelősséggel tartoznak apáink mindazokért az oktalan rombolásokért, melyeket a Belváros rendezése címén véghezvittek.

Jogosnak látszik tehát a mai nemzedék kívánsága őszinte, korszerű architekturát az új városháza megalkotásánál! Az idő múlik és az évek a legmodernebb épület falait is műemlékké fogják magasztosítani az utókor számára. Az utókor pedig a mi nemzedékünkről legalább elmondhatja majd: nem rombolt, mint elődei, őszintén, szíve szerint alkotott és megépítette a XX. századi Budapest legmonumentálisabb műemlékét, az új városházát!

ifj. Csemegi József.

< Csemegi József ifj >

cikke

< > A garamszentbenedeki apátsági templom alaprajzának építészettörténeti vizsgálata.

MMÉEKözl

1939. 110 — 114. l

alaprajzokkal

1935-43

A nyomtatott szöbe a kiadóhivatal részére fenntartott helyiség

én hajnal felé jártam haza, amikor ő már régen aludt, s csak a késő déli órákban távoztam, amikor ő már ismét ebédutáni sziesztáját végezte, — nem adott közelebbi felvilágositást a Rimler és közötte felmerült ellentétekről. Egy napon aztán azt tapasztaltam, hogy Rimler Károly még keményebben lép föl a főkapitánnyal szemben, egyik ekszponált városi ügyben valósággal brüszkirozta őt. Erre anélkül, hogy erről — az egyébként még meglehetősen tájékozatlan nagyváradi ember — bárkivel is beszéltem volna, akárcsak megkérdeztem volna Laszkyt, a főszerkesztőmet és kiadómat, vehemens vezércikket pöndöritettem ezen a cimen: Lassabban polgármester ur! A cikk visszautasitotta a polgármester indokolatlanul hetyke magatartását a főkapitánnyal szemben, akinek kiemeltem nobilitását, korrekt müködését és a város rendje és biztonsága körül szerzett évülhetetlen érdemeit. A vezércikk meglehetősen temperamentumosan volt megirva, de ne tessék itt valamilyen éles ellenzéki tónusra gondolni, szó sincs róla, csak a szokásos félhivatalos kocsonyás stilusból kiragadtam magamat s egy kissé odasuhintottam.

Reggel felé, mint máskor, nyugodt lelkiismerettel hajtottam nyugvóra fejemet és déli egy óra tájban megjelentem a

Csemegi József ifj

<> Tervezés-technikai kérdések a Közejkori építészetben. Bpest, 1936.

c. könyvelism.

Magyar Művészet

36 1937. Zbg. l.

emo trascinare. Siamo pronti a difende=
non vogliamo essere nè soldati del
alismo. L'opinione pubblica deve esse=
itralità del nostro Paese".-

o

o

ANO LE SANZIONI CONTRO L'ITALIA.- Il Fa
ll'Ing.Mussert, nella grande riunione
tobre prossimo, affermerà in maniera e=
ne per l'atteggiamento assunto dal mini
e Graeff, nei confronti del conflitto
nuto a Ginevra dal rappresentante del=
ato con viva energia la folle politica
è stato aspramente criticato e riprova
nella prossima adunata terrà in propo
farà anche alcune dichiarazioni di no
iaggio da lui compiuto nelle isole del

ca compiuta sulla attività del "N.S.B."
scista olandese ha dato già, per l'af=
un notevole contributo di sangue. Si
abbiano riportato ferite, in genere as

Csemegi József ity

építész

A magyar nemzeti
építőstilus kialaku-
lásának feltételei
c. cikke megjelent

Magyarország

1939. jul. 2.

A cikk Magyar
nemzeti építőstilus
alatt.

VASÁRNAP
25
Kat. Vilmos hv.
Prot. Vilmos

N. k. 4 ó. 3 p. N. ny. 20 ó. 1 p.

HÉTFŐ
26
Kat. János, Pál
Prot. János, Pál

KEDD
27
Kat. László kir.
Prot. László

SZERDA
28
Kat. Ireneus
Prot. Arszlán

CSÜTÖRTÖK
29
Kat. Péter, Pál
Prot. Péter, Pál

PÉNTEK
30
Kat. Pál eml.
Prot. Pál

SZOMBAT
1
Kat. Jézus sz. v.
Prot. Tibold

VII. HÓ JÚLIUS

Izr. 14. S. Balak 6. P.

Standard Villamossá

TÁVBESZÉLŐ-, TÁVIRÓ- ÉS RÁ

SÜRGÖNYCIM:
„STANDARD UJPEST"

WESTERN PRIVATE CODE
BENTLEY'S CODE
A.B.C. CODE 6 TH ED.
POSTATAKARÉK CLEARINGSZÁM 39056.
GIRÓSZÁMLA A PESTI MAGYAR
KERESKEDELMI BANKNÁL.

Szállit

Nagys. dr. Szentiván

Rend. folyószáma: Hb I 6978

Megrendelő száma:

Tétel szám: 210/9

Küldtük b. számláj *ára* / *ukra* *postán* / *vasuton* / *hajón* / *küldönccel* *b*

az alanti árukat

Csemegi József itj

Tervezés-technikai kérdések a középkori építészetben.
Különlenyomat a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye Havi Füzetei 1936. dec. 20-ik 7-12. számából.
Bpest, 1936. Stádium.
8-r, 31 l, ábrákkal, füzve.

I. 5. p. h.

2.—

Ellentétes kommentárok az angol kormányátalakításról

A *brit kormány átalakítása* befejezést nyert és különféle oldalakról *igen ellentétes kommentárokat* váltott ki. A változás legjelentékenyebb személycseréje *Emanuel Shinwell* eddigi energiaügyi miniszter új megbizatása. Hadügyminiszter lett és így most már nem *tagja a szükebb kabinetnek. Philipp Noel-Baker*, az eddigi légügyi miniszter az államközösségi ügyek (Commonwealth) minisztere lett és helyét *Arthur Henderson* foglalta el. Az energiaügyi miniszter Shinwell eddigi államtitkára, *Hugh Gaicwell* lett. Korábbi hírekkel ellentétben megtartotta a nemzetvédelemben vezető szerepét *Alexander* miniszter.

Általában hangsúlyozzák a kommentárok, hogy különösen az államtitkári karba feltűnően *sok fiatal erő került be*, de a változásokat általában nem ítélik meg túlságosan fontosnak. A konzervatív párt sajtófőnöke kijelentette, hogy a kormányalakításból semmi nem jött ki és éles támadást intéz az ellen, hogy Shinwell a hadsereg ügyeinek intézésére nyert megbízatást. Általános felfogás, hogy

Shinwell háttérbeszorítása és a liberálisokhoz közelálló Henderson bevétele a kormányba a konzervatív párt felé tett engedménynek tekinthető.

Az elmúlt tél tüzelőanyagválságát ugyanis a konzervatív párt arra használta fel, *hogy a baloldali és határozott szocialista magatartása miatt gyülölt Shinwellre* összpontosítsa egész támadását. A konzervatív sajtó odáig megy, hogy Shinwell bentmaradását a kormányban valósággal *balsikernek* állítsa be s ebben a tekintetben a liberális sajtó is egyetért.

Általában úgy lehet összefoglalni a kommentárokat, hogy

a kormányátalakítást politikai téren enyhe jobbratolódásnak, gazdaságpolitikai téren jelentős balratolódásnak értelmezik.

Az új minisztérium csütörtökön este tartja első tanácskozását, amelyen a kormány tevékenységét öt főcsoportba osztja. A csoportok vezetői *Attlee* a politikai, *Morrisson* a parlamenti, *Bevin* a tengerentúli, *Cripps* a gazdasági és *Dalton* a pénzügyi kormányzás irányítását intézi.

Dalton pénzügyminiszter egyébként nyilatkozott és hangoztatta, hogy a *külföldi utazások* engedélyezésére belátható időn belül nem kerülhet sor, még az úgynevezett gyengevalutájú országokba sem.

A Kelet-Európába látogatásra érkezett *angol munkáspárti delegáció* Belgrádból való elutazása előtt nyilatkozatot adott ki, amely *igen barátságos hangon szólt Jugoszláviáról* és a keleteurópai új demokráciákról. Kijelentették, hogy

Anglia munkáját össze akarják egyeztetni a keleteurópai tervgazdálkodó államokkal

és meg akarnak szabadulni az amerikai dollárimperializmus befolyásától. *Kételkednek* a Marshall-terv sikerében és *elutasító álláspontot* foglalnak el a Truman-doktrinával is. Hangoztatták végül, hogy Nagy-Britannia népe minden körülmények között békét akar és *visszautasit minden háborús kísérletet.* Hasonló szellemű nyilatkozatban búcsúzott Jugoszláviától a delegáció vezetője, *Zilliacus* is, aki nagy elismeréssel nyilatkozott a jugoszláv újjáépítés eddigi eredményeiről.

Amerika hivatalos körei *továbbra sem foglaltak állást* a varsói nyilatkozattal kapcsolatban, de annál élesebb hangot üt meg *Thomas*, a szocialistaellenes vizsgálóbizottság elnöke. Azt javasolja, hogy hívják össze értekezletre a nyugati félteke államait, hogy szembeszálljanak „a baloldal e kihívásával".

Az *angol sajtó* hangja továbbra is *higgadt* és főleg azt hangoztatja, hogy a kilenc kommunista párt együttműködése *nem változtatja meg a nemzetközi helyzetet.* Nagy-Britannia feladata továbbra is az marad, hogy megőrizze függetlenségét mindkét féllel szemben, de a *lehető legszorosabb gazdasági kapcsolatot építse ki a Szovjet-Unióval.*

Igen figyelemreméltó az *olasz kommunista* körökből származó nyilatkozat, amely *tiltakozik* a III. Internacinále felújítására vonatkozó híresztelések ellen.

A tájékoztató irodához csatlakozó kommunista pártok között nincs fegyelmi kötelék

s nincs egyébről szó, minthogy különböző országokban dolgozó kommunisták az adott nemzetközi helyzetben *szabadon egybehangolják a közös célok elérésére szükséges teendőket.* Utal a nyilatkozat arra, hogy *hasonló szervezettel rendelkeznek* nemcsak a szocialisták, hanem a szakszervezetek is, továbbá tudósok, ifjúsági mozgalmak, sőt a liberális pártok is.

Nyilván összefügg a varsói deklarációval az amerikai hatóságok fokozott aktivitása abban az irányban, hogy

szocialista és kommunista érzelmű hivatalnokokat elbocsássanak a közszolgálatból.

Röviden felforgatóknak és hazaárulóknak nevezik őket *(a multból mintha ismernénk ilyen hangokat)* és azzal vádolják, hogy csökkentik a közszolgálat biztonságát.

Amerikában természetesen *ellenkező követelések* hangjai hallatszanak. A tengerészszövetség élesen tiltakozott *a polgárjogokat korlátozó rendelkezések*, a többi között a rabszolgatörvény ellen is, s ugyan akkor a haladó amerikai polgárjogi szervezete *a szénbányák, vasutai erőművek és a nehézipar nacionalizálását követelik.*

Németország amerikai megszállási övezetének parancsnoka, *Clay tábornok* Washingtonba érkezett, hogy résztvegyen a tanácskozásokon, amelyek a megszállási övezet költségmegoszlására vonatkozólag indulnak meg Angliában. Clay kijelentette, hogy a *Marshall-terv nem valósítható meg Németország gazdasági önállósítása nélkül.*

Az Egyesült Nemzetekben a viták teljesen a *görög kérdésre* összpontosultak. *Bebler* jugoszláv megbízott igen éles támadása után Svédország nevében *Unden* közvetítő javaslatot tett, amelynek értelmében

az UNO utasítaná Görögországot, hogy állítsa helyre kapcsolatait szomszédaival és ennek megtörténte után semleges bizottság a négy érdekelt ország támogatásával dolgozza ki a megoldásra vonatkozó javaslatokat.

A görög kérdés általános vitáját egyébként *befejezték* és szerdára várták a javaslatok fölötti határozatokat.

A háborús uszításra vonatkozó indítványt a kiküldött bizottság *elutasította.*

Az Egyesült Államok kormánya hangsúlyozta, hogy *nem gondol a Németországgal való külön békekötésre* és azon igyekszik, hogy ezt a problémát a Szovjet-Unióval összhangban döntsék el. Általában *örvendetes eseményként* regisztrálják, hogy az *olasz gyarmatok ügyében* összehívott londoni konferencia az ügyrend és az érdekeltségek tekintetében *a szovjet javaslat* alapján negegyezésre jutott. Ennek értelmében a négy nagyhatalom mellett *9 további állam is kifejtheti álláspontját* a gyarmati kérdés megoldásáról.

Hétmillió forint bevásárlásokra

A Szociáldemokrata Párt községi frakciója hetek óta sürgeti, hogy a dolgozók téli szükségleteinek biztosítása céljából *sürgősen vásároljanak burgonyát, hüvelyeseket, továbbá tüzelőt*, hogy elláthatók legyenek a tél derekán azok is, akik most nem tudják beszerezni szükségleteiket. A főváros vezetői átérezték a szociáldemokrata követelések jogosságát, el is határozták többezer vagón élelmiszer és tüzelő beszerzését, de nem foghattak a vásárlásokhoz, mert a fővárosnak nem volt pénze. Úgy határozott hetek előtt a főváros vezetősége, hogy

a Gazdasági Főtanácshoz fordul: bocsássa kölcsönképpen rendelkezésre a szükséges húszmilliót.

A Gazdasági Főtanácsnak a mult hét szerdáján kellett volna döntenie, de úgy határozott, hogy a minisztertanács elé bocsátja a kérdést. A pénteki minisztertanács előtt a polgármesternek az ügyet a gazdasági miniszterekkel kellett volna megbeszélnie. Az utolsó pillanatban közölték azonban a polgármesterrel, hogy a tanácskozás egy héttel elmarad. Ezután történt, hogy *bizonyos oldalról megtámadták a főváros vezetőségét és kioktatták, hogy ne nézze az államot „fejőstehénnek" és ne onnan kérjen bevásárlásra pénzt.* A főváros erre, a Szociáldemokrata Párt állásfoglalása nyomán, azt követelte, hogy *az állam fizesse meg a fővárossal szemben fennálló adósságait, bocsássa vissza a főváros rendelkezésére a budapestiek által befizetett közmunkaváltságot, s ekkor nem lesz szüksége kölcsönre.* A szocialista községi frakció, érezve azokat a veszélyeket, amelyek a huzavonából támadnak, péntek reggelre, amint a *Népszava* szerdán megírta, *rendkívüli pártértekezlet* összehívását kérte, hogy gyors és hatásos intézkedés történjék a beszerzések ügyében. Ilyen előzmények után szerdán délelőtt a Gazdasági Főtanács rövid úton

értesítette a polgármestert, hogy a szükséges beszerzésekre hétmillió forintot megszavazott; nyomban intézkedés történt, hogy a Községi Élelmiszerüzem kezdje meg a vásárlásokat.

A főváros a hétmillió forintot *első részletnek* tekinti, amelyet sürgősen követnie kell a többinek, hogy a szükséges mennyiséget megvásárolhassák. Ennek a feltevésében a Szociáldemokrata Párt lemondott a pénteki rendkívüli pártközi értekezlet összehívásáról.

SZÍNES REVÜCSODA:
LONDONI ÉJSZAKÁK

Megnyílt a bolgár szociáldemokrata párt 38. kongresszusa

(*Moszkva.* — „MTI.") A bolgár szociáldemokrata párt kongresszusán, amelyen a magyar pártot *Száva István* elvtárs képviseli, az eddigiek során beszámoltak az ország bel- és külpolitikai helyzetéről, a pártnak a nemzetközi szocialista mozgalomban való szerepéről és a központi bizottság működéséről.

Rátermettség vagy protekció?

Az UNO, az Egyesült Nemzetek Szervezete egészségügyi osztálya Magyarország részére 12 orvos-doktornak adott ösztöndíjat tudományos továbbképzés céljából, külföldi országokban. A pályázati határidő október 15-én jár le és a pályázók nagy érdeklődéssel várják a döntést. Kíváncsian várják ugyanis, a jelentkezőknél a rátermettséget, vagy az egyéni és más összeköttetést veszik-e figyelembe. *Reméljük, hogy a képzettség, a rátermettség lesz a döntő és nem a protekció!*

Péntekig tart a román szocialista kongresszus

(*Bukarest.* — Agerpress.) A román sajtó a román szocialista kongresszussal kapcsolatban rámutat arra, hogy ennek állásfoglalása jelentőségében *túlnő a szorosan vett román érdekkörön.* A kongresszus egyébként péntekig tart és ekkor szavaz majd a benyujtott határozati javaslatokról.

Groza miniszterelnök kedden ebéden látta vendégül a külföldi részvevőket. Amint már jelentettük, Magyarország képviselői: *Marosán* és *Schiffer* elvtársak már elhagyták Romániát és a párt hívására hazatértek.

A palesztinai főbiztos az ország kiürítéséről

(*Jeruzsálem.* — Reuter.) Sir Alan Cunningham palesztinai angol főbiztos szerdán megerősítette a brit kormány ama elhatározását, hogy *visszavonja csapatait Palesztinából*, ha az Egyesült Nemzetek nem tudnak egyességre jutni a Szentföld kérdésében. Reményét fejezte ki mégis, hogy a zsidóknak és az araboknak sikerül békésen kiegyezniök és a brit kivonulást nem követi zűrzavar.

A belgrádi „Politika" Budapestről

(*Belgrád.* — „MTI.") A „Politika" budapesti különtudósítója hosszú cikkben ismerteti a magyar újjáépítési és stabilizáció körülményeit és kifejti, hogy a haladó tömegek készenállnak arra, hogy küzdjenek *az igazi demokrácia* megvalósításáért.

Csendháborító

PROLONGÁLVA URÁNIA

Kísérőműsor: 1947 V. 1. Moszkvában színes film!

Percről percre

A kínai írás hallatlanul nehéz. Minden szónak külön betűje van és csak az mondhatja el magáról, hogy írni tud kínaiul, aki 45.000 különböző jelet ismer. Most Lin-Yu-Tang nyelvész megoldotta a kínai írógép problémáját. A legtöbb szójel ugyanolyan alsó-, felső- vagy középrészből áll. Az írógép ezeket a jelrészeket írja. Harminchat „felsőrészbillentyűje, 28 alsórészbillentyűje és nyolc középrészbillentyűje van. Egy betű leírásában három leütés kell: előbb a felsőt, aztán az alsóbillentyűt kell lenyomni, majd a megfelelő középrészbillentyűt. Ez utóbbinak leütése után nyomódik a jel a papírra. A „Mingkvaj" nevű gép nem sokkal nagyobb a szokásos írógépnél és felülről lefelé ír. Percenként 50 szót nyomtat le vele a gyakorlott kínai gépíró. A gépet rövidesen szériában kezdik gyártani Amerikában.

Az Egyesült Államok Skymaster-szállítógépe, amelyet „gépagy" vezetett, kedden este leszállott az újfundlandi Stephensvillenél, miután visszatért Angliából anélkül, hogy legénysége hozzányúlt volna a gépekhez. A repülőgép 11 óra 15 percen át tartózkodott a levegőben. A leszállás a Harmon repülőtéren történt. Minthogy a Harmon repülőtérnek nincs Radar-felszerelése, a leszálláskor pilóta hozta működésbe a mélységi stb. kormányokat. Minthogy az egyik motor némi javításra szorul, a gép az éjszakát a repülőtéren tölti. A gép az angliai Wiltonshire megyében, Lykehamban, kedden hajnalban szállt fel hét utassal.

„Moldvai folklor" címmel nagy gyűjteményes munkát készít elő Kisenevben a Szovjet-Unió tudományos akadémiájának ottani fiókja. Két expedíció indult el Moldva területére, egyik összegyűjti a moldvai nép meséit, mondáit, dalait, közmondásait, a másik a moldvai nyelvjárásokat tanulmányozza és elkészíti a moldvai szovjet köztársaság nyelvjárástérképét.

Hamstead angol városban városfejlesztési kiállítás nyílt meg. A kiállításon bemutatják, hogyan épül majd ki a város a jövőben. A közönséget az lepte meg leginkább a kiállításon, hogy a város jövő központjában két helikopter-parkhely létesül majd. A tervező Jellicoenak az a véleménye, hogy a városok alakulását elsősorban a közlekedés fejlődése szabja meg és az elkövetkező 50 évben az autó és helikopter-repülőgép kombinációja hódítja meg az utakat és a városok légiterét.

A Vörőskereszt vendégei Székesfehérvárott

A Budapesten tartózkodó külföldi vöröskeresztes vezetők, *Groow* alelnökkel az élen, Székesfehérvárra utaztak, hogy megtekintsék a háborútól sokat szenvedett várost és a megye községeit.

— **Tíz-tizenkét személy** tűnik el naponta Bécsben. Az eltűntek nagy része fiatalkorú, akik kalandvágyból vagy családi perpatvarok miatt hagyják el otthonukat.

— **Anilinmérgezés.** Kovács Pál, Balogh Jenő és Blaga Sándor gyárimunkások a Kístext-gyárban anilines folyadékot öntöttek át az egyik tartályból a másikba és a kiáramló anilingőztől súlyos mérgezést szenvedtek. A pestszentlőrinci mentők a három munkást a Rókuskórházba vitték. A rendőrség megindította a nyomozást.

AZ ÚJJÁÉPÍTETT MARX-ban
LONDONI ÉJSZAKÁK
6494/1947. SZ.

a felsődabasi 995. sz. elveszett telekkönyvi betét pótlásának tervezete megtekinthető. Felszólalás, 1947 dec. 30-ig az ócsai járásbírósághoz.

A Textilipari Dolgozók Termelő és Értékesítő Szövetkezetének lapunk e hó 7-i számában megjelent meghívója érvénytelen. (X)

A négyszázéves Cervantes

Ma négyszáz esztendeje, hogy Cervantes — teljes nevén: Miguel de Cervantes y Saavedra — megpillantotta a napvilágot. Ez alkalomból bizonyára sokan és sokfelé rajzolják meg a „Don Quijote" szerzőjének igazi portréját. Erre az igazi arcképre már régóta szükség van, mert kevés író él *meghamisítottabban* a közönség előtt, mint Cervantes. Pedig mégsem lehet közömbös olvasvalaki jelentése, akiről Heine azt mondta, hogy a Cervantes—Shakespeare—Goethe-triumvirátus egyik tagja.

Kezdjük Cervantes meghamisított emberi figurájával. Krudy Gyula írta egyik krónikájában: „A múló idönek sajátságos játéka, hogy az írók élete összekeveredik írott műveik tartalmával, alakjuk regényhőseik figurájába olvad." Cervantesszal is ilyen „beolvadás" történt. Az emberek többsége egyszerűen azonosítja őt Don Quijote alakjával, holott Cervantes igazán nem árult el semmi Don Quijote-szerűséget. Béna katonaként tengődött; élete általában sötétségbe és szegénységbe borult; s rengeteg időt töltött börtönben. Az addig divatozott, széltében-hosszában elterjedt hóbortos lovagregényeket egyedülálló gúnnyal nevetségessé tevő mű szintén börtönben, az argamarillai zárka rácsai mögött készült. S megalkotásánál — a modern lélekbúvárok könnyen kimutathatnák! — a szatiraíróit kedven kívül, valószínűleg az is szerepet játszott, hogy Cervantes kompenzálni akarta helyhezkötöttségét és megláncoltságát. Egyszerűbben kifejezve: Don Quijote nem lett volna a világbirodalom oly vad „fenegyereke", amilyen lett, ha Cervantes szabadlábon gondolja ki regényhősét.

És ezzel eljutottunk Cervantes írói beállítottságához, amelyhez szintén sok hamisítás tapad. Ok? Alig-alig forog az olvasók kezében a teljes „Don Quijote", amelyet a modern regény egyik alapvetésének is lehet tekinteni. Csupa ifjúsági átdolgozás és kivonatos kiadás kerül a közönséghez. S ezek az ifjúsági változatok és kivonatos művek — ahogy a Cervantes-szakértők világszerte sokszor hangoztatták — éppen az ellenkező célt szolgálják, mint az eredeti alkotás. A kalandor túlzott kihangsúlyozásával akarják kielégíteni az „izgalomra" vágyó publikumot, tehát azt teszik, amit Cervantes kigúnyolt és szinte gátlásmentesen „kikészített".

A „Don Quijote" ugyanis „vádirat" a kalandos lovagkor ellen, amely — minden ellenkező, hazug hírrel szemben — cseppet sem volt lovagias szellemmel telített. Eugenio d'Ors nemrégiben azzal végezte Cervantesről tartott előadását: „A Don Quijote-regény legmélyebb értelme abban az üzenetben foglalható össze, amely így hangzik: befejeződött a lovagkor; éljen a lovagiasság!"

Itt az ideje, hogy Cervantest kiragadjuk az úgynevezett „meseírók" sorából és a „Don Quijote"-t elvegyük „Münchhausen" mellől. Cervantes, a béna rab, a szabadságharcos szellemek közé tartozik, s a „Don Quijote" — a maga korának síkján mozogva, de örökérvényűen — *hadüzenet minden értelmetlen társadalmi merevségnek, ostoba megszokottságnak és buta vaskalaposságnak.*

Sós Endre

Könyvtár-automobilok

A szovjet-orosz köztársaságban automobilokra szerelt mozgókönyvtárak kezdtek működni. Az első harminc ilyen *könyvtár-automobil* nagy sikert aratott. A legtávolabbi körzetekbe is eljutnak, faluról falura mennek, hogy megismertessék a mezőgazdasági szövetkezetek tagjaival és a falusi értelmiséggel az új politikai, művészeti és mezőgazdasági irodalmat.

A közeljövőben további 40 könyvtár-automobil indul útnak. A könyvtárak kiegészítésére 95.000 kötetet válogattak össze a legjobb irodalmi művekből.

Kultúrkrónika

A magyar rádió is kiveszi részét az októberi orosz szocialista forradalom 30. évfordulójának megünnepléséből. Az évforduló körüli hetekben egy-egy külön műsorral emlékeztet a Szovjet-Unió forradalmi időszakára.

*

A *Vajda János Társaság* október 15-én a Fészek Klubban ünnepi esttel áldoz mártírhalált halt tagjai emlékezetének. *Radnóti Miklós, Sárközi György, Kemény Simon, Szerb Antal* és *Bálint György* írásait *Andersen Felicia* adja elő. *Rubinyi Mózes* bevezetőt mond, *Kárpáti Aurél* tanulmányt olvas fel, *Závodszky Zoltán* Ady-dalokat énekel.

*

Szekszárdon *megyei közkönyvtárat* szerveznek, mely jövő hónapban már meg is nyílik.

*

Vorosilov tábornagy, a Szovjet-Unió miniszterelnökhelyettese, *Szviridov* altábornagy és *Kemenovoksz* jelenlétében a Kremlben levő hivatalában fogadta *a magyar kulturális küldöttséget*, amelynek tagjaival másfél óra hosszat elbeszélgetett.

SZELLEMI ÉLET

Új műemlékeket tártak fel a budai Várhegyen

Sokan vannak, akik a budai Várhegy füstölgő romjainak láttára az ostrom óta még máig sem szánták rá magukat, hogy megnézzék: tővárosunk látképének ezzel az „ékszerével" mi történt a felszabadulás óta? Pedig ha felmerészkednének falai közé, *meglepődnének romtalanított uccáinak tiszta kövezetén* és csodálkozva éreznék a romok között ittott újjáépülő házak friss vakolatszagát.

Kevesen tudják, hogy a várbeli újjáépítés kezdetét a városrendezők, építészek és régészeti kutatók mily szorgos tanulmányai előzték meg. A városrendezők mindenekelőtt meghatározták, hogy a mult Magyarországának ősi Budavára *a demokratikus Magyarország életében diplomáciai negyed kialakítására lesz kiválóan alkalmas.* Ide kerülnének a külföldi követségek és konzulátusok, tisztviselőik pedig a várbeli magánházakban juthatnának lakáshoz. E nagy vonalakban lefektetett terv megvalósítása az építészekre hárul, de azzal a megszorítással, hogy a budai Várhegynek a régészeti kutatók által feltárt s *megőrzésre méltó műemlékeit a korszerűen újjáépülő házakba beépítve, az utókor számára átmentsék.*

Az ostrom után megindult régészeti kutatások nagyjelentőségű műemlékekkel gazdagították a Várat. *A bombák pusztító munkája nyomán régészeink ötszázéves házak alaprajzi beosztását és homlokzatát tárták fel* s ezekből megállapítható, hogyan élt Budavára polgári lakossága a 14. és 15. században. A kutató csákány fényt derített a középkori kereskedők és iparosok lakásviszonyaira épúgy, mint a büszke főurak palotáinak beosztására. De ami a legfontosabb: minden egyes napvilágra került faragvány a helybeli *dolgozó építőiparosréteg évszázados művészi munkásságáról regél*, akár egyszerű iparosember házának szerény kapukeretköve, akár valamelyik kényúri palota gazdagon díszített kapualjának kőcsipkés ülőfülkéje volt az.

A leletek százai várják, hogy az újjáépülő várbeli házak keretében hirdessék *a középkori magyar kisiparosság művészi készségét.* Alig van ott ház, amelyben valami történeti vagy művészi becsű faragvány ne bukkant volna elő.

De nemcsak épületmaradványok, hanem a középkori ember házatájának mindennapi eszközei, cseréptáltöredékek és bronzedénymaradványok is napvilágot láttak a megbolygatott törmelék közül, úgyhogy a Várhegy multjának olyan hagyatéka mindez, amely a megújított házakba beépítve vagy megőrizve, a mai ember számára igen sokat beszél. Azt mondja: Budavára, ez a sok ostromot átélt városrész, mint a multban, most is újjáéled, megújhodó házai büszkén mutatják ezeket az ostrom által felszínre hozott, megbecsülést érdemlő műemlékeket.

Ifj. Csemegi József

Munkásművészek

szerepeltek a Zeneművészeti Főiskola nagytermének dobogóján. A *Dolgozók Kultúrszövetsége* hangversenyt rendezett a nagybudapesti kultúrverseny díjnyertesei számára. *Jemnitz Sándor*, a szövetség elnöke, bevezető beszédében ismertette a kultúrversenyek célját és jelentőségét, majd felolvasta a nyertesek érdekes *önéletrajzi* adatait. *Toroczkói Tihamér* sötéten zengő basszusbaritonja ismét nagy tetszést aratott, akár csak *Pécsi Lakatos Ilona* szépen csengő, sokat ígérő mezzoszopránja. Atyjával együtt lépett fel *Juhász Dezső* szavalóművész *Sárközi György* „Dósa" drámájának egyik jelenetében. A *Vasastornászok* tánccsoportján kívül még *Cserfalvi Éliz* pompás hegedűjátéka és zongorakísérőjének, *Hajdu Istvánnak* különszámai gazdagították a sikerült est műsorát. Egyre határozottabban világlik ki, hogy *a munkásosztály bőven termeli ki a továbbképzésre alkalmas tehetségeket.*

(—)

Koncert Mesterbérlet estjei:
Klemperer vasárnap
12-én Városi Sz. 11. Közr.: FISCHER Annie. Műsor: Beethoven VII., Händel: Concerto grosso, Mozart: d-moll verseny. *Néhány bérlet és egyes jegyek* Koncertnél.
Aubrey Pankey
négy dalestjére 15-én 8. 6. *Mesterbérlet III.*
*
SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR
I. Nagyzenekari estje, *ma, este, 9-én, ½8. Zeneakadémia.*
Vez.: Fricsay, közr.: Sándor György. Csajkovszkij: VI. szimfónia, Bartók: III. zong. verseny, Berlioz: Római karnevál.

SZÍNHÁZAK MŰSORA

Opera: Pique Dame (6). **Nemzeti Színház:** Az ember tragédiája (7). **Vígszínház:** Így múlik el az életünk (½8): **Pesti:** Az idegen gyermek (½8). **Belvárosi:** Egy bála riza (½8). **Művész:** Csókos asszony (½8). **Madách:** Fiúk, lányok, kutyák (½8). **Fővárosi Operett:** Ő vagy Ő? (7). **Medgyaszay:** Kezdhetjük elölről (½8). **Pódium:** Komikusok vására (¾8). **Kamara Variété:** Fafurulya (½8). **Royal Revü:** Zűrzavar a szerelemben (½8). **Fővárosi Nagycirkusz.** Előadások csak vasárnap (½4, ½7).

MOZIK MŰSORA

ADY (tel.: 220-280): **Gázláng** (4, 6, 8; szombat és vasárnap: 2, 4, 6, 8).
BELVÁROSI. Jobbterem: **Tokiói küldetés** (½4, ½6, ½8; vasár- és ünnepnap: ½7-kor is). Balterem: **Oz, a csodák csodája** (½4—½9-ig; vasár- és ünnepn.: ½4—½7-ig).
CITY (tel.: 128-129): **Dover fehér szikláit.** Prolongálva! (½4, ¾6, 8; szombaton és vasárnap: ½6-kor is).
CORVIN (tel.: 339-993): **Csung-King asszonya és 1947 május 1** (4, 6, 8; vasár- és ünnepnap: 11-kor is).
ELIT (tel.: 128-993): **Kína** (4, 6, 8; vasárnap: 2-kor is).
KAMARA (tel.: 423-361): **Imádlak, de elválok** (4, 6, 8; vasárnap: 2, 4, 6, 8).
LLOYD (tel.: 128-043): **Imádlak, de elválok** 5, 7, 9; szombat és vasárnap: 3, 5, 7, 9).
ÓBUDA: Riói éjszaka (½5, ½7 ½9).
PALACE (tel.: 222-426): **Pánik** (11, 1, 3, 5, 7, 9.)
PATRIA: Kína (½3, ½5, ½7, ½9).
PHÖNIX (tel.: 421-399): **Halálóra és Segítség, örököltem** (11, 1, 3, 5, 7, 9).
UGOCSA: Bocsánat, hogy élünk (½4, ½6, ½8).
ADRIA (Pestszentlőrinc): Gázláng (6, 8; vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8).
CORSO (Újpest): Anna és a szlámi király (¾6, ¼9; vasárnap: ½4, 6, ½9).
JÓZSEF ATTILA (Rákospalota): Végre együtt (6, 8; vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8).
VILÁGOSSÁG (Pesterzsébet): Lángol a préri (6, 8; vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8).
WEKERLE (Kispest): Pánik (5, 8; vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8).

kszámla terhére elszámolás kötelezett-

idapest,1929. december hó 14-én. A mi-

.Róbert s.k. h.államtitkár.

hivatalos másolat hiteléül:

min.iroda s.tiszt.

1944

NRH

az utalványozott összeg felhasználásáról hozzám elszámolás mutatandó be.

Budapest, 1929. december hó 14-én.

A miniszter helyett:

Kertész K. Róbert s.k.

h. államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

min. iroda s. tiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

<Czernegi József itj.>

cikke

< > A Keresztelő szent János tisztelete épült kápolna Sopronban.

Soproni Szemle

1941. 1. szám

1938-42

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

<Csemegi József ifj>
könyve

<> Adatok a budavári
főtemplom középkori
építéstörténetéhez.
Különlenyomat
a Tanulmányok Bp.
~~ép. köz~~ multjából
VIII. kötetéből.
Bp. 1941.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
1941/42. tanévi Rector Magnificusa

Dr. Imre Sándor

Technika

1942

...ésker!

...hó 27 én.

Sohn

no 20-an. A miniszter helyet

A hivatalos más

miniszte

Történetírás

1937-39

A hivatalos másolat

Máthé Erzsébet
irodatiszt

shiv. ~~igazgató~~.

Lá

Budapest,

<Csemegi József ifj>

cikke

<> A Vigadó kérdéséhez.

Uj Epitészet

1946. 15. l.

1946-48

< Csenegi József ifj. >

könyve

< 7 > A gáki apátság temploma. Szombathely 1938.

A Vasi Szemle különlenyomata 1938. VI. évf. 1–2. f.

fd.

1938-39

1003. Bruck Lajos.
Sz. Pápán 1846 novembe
Önarczkép.

Mellig látható, ~~a~~ kiss
szembe néz. Feje kopasz, haj
szeme barna. Öltözete: lehajt
ugyanilyen mellény és kettős
Bruck Lajos.

Vászon, mér. 52.7:4
Vétetett az 1906:II
6-iki 18218 sz. leirat alapj

< Csemegi József ifj >

könyve

< > Kassai István

művészete.

Bp. 1939.

Dupl

<Csemegi József ity>

Cikke

( ) Hol állott egykor
Szent László nagyvá-
radi szobra. Antiqui-
tas Hungariae. 1948.
1–2. n.

ZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK,

Budapest.

ıszteletteel értesitem a Nagytekintetü
mauzoleum nyilásainak a kivánt módon
oetemetését és a jövő év tavaszán fü-
téglamellvédek újrafalazását, végül a
s a kertészeti munkákat elrendeltem.
gekről az elszámolást annak idején be

som nevében is hálás köszönetemet ki-
ızottságnak, hogy városunk eme legérté-
k fenntartása és megvédése érdekében
állalni sziveskedik.
szeptember 27.

polgármester.

Csemegi József, ifj.: Krisztus az Olajfák hegyén

Csemegi József ifj.

Kny. Dunántúli Szemle.
80, 11K, 20L Szombathely, 1940.

< Csemegi József ifj >

< > Krisztus az Olajfák hegyén. (Fejezet a magyar gotikus szobrászat történetéből.)

Dunántuli Szemle

1940. VII. erf. 43-53, 144-153 l.

U. Keppel-

ejéről: Delheas I.

keleti bölcsek (Máté 2. r. 11.), bal-
r. 16.), jobbra pedig a körülmetéltetés
őlapon jobbra fordulva ül a Madonna
ötte térdelő ősz Menyhérttől arany-ser-
os Gáspár és jobbra a fekete bőrű Bol-
jelenetet. A háttér hegyes vidék város-
ledik, kik közül némelyek az úton őrzik
a fejjel jobbra fekvő gyermek Jézust, a szolmán
ádja, közelében angyal térdel és hátul
térben hegyes vidék [illegible], hol a
Végre a jobbszárnyon Jézus körülmetél-
fehér teritővel letakart asztalon fekvő
veszi körül, mig a templom ban hát[illegible] ül
[illegible] képeznek csoportot.

5: 59 [illegible], a szárnyaknak 91·5: 25 cm.
l.
(465/901).

34.
1391.

< Csemegi József Ifj >

könyve

Ethey Gyula dr és
< >. A Stibor
család épitkezései.
Bp. 1943

Kuj.

könyvtáramban

$5(\cos 48° + i \sin 48°)\,8(\cos 15° + i \sin 15°) \div$
$40(\cos 63° + i \sin 63°)$

$\frac{3+8i}{6+2i}$

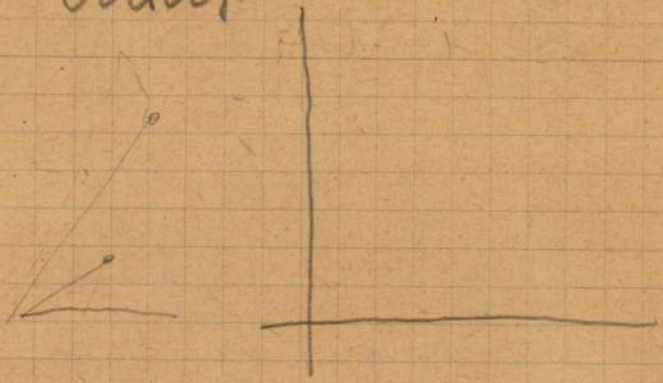

S. KALLÓS: *Le mystère du „Regölés" hongrois. V. Hejgetés* etc.

Résumé. (Suite II.) Le chapitre suivant traite du titre: Heigetés. L'expression parallèle de ce mot se retrouve dans les chants dits Regös sous la forme: Hajgatás. Ce n' est à l' origine qu'une sorte de demande en mariage, non sans l' intervention des génies, et toute la fête Regös portait au commencement ce titre. Après le chapitre, se référant à la construction du poème, l' auteur passe à l' interprétation des six lignes de la première partie. Elles sont conçues en ces termes: „Levez-vous sieurs, / Allumez les chandelles / Ouvrez les portes / Dressez les lits (sur les banques) / Le saint ange de dieu / (vous bénisse), Du ciel nous sommes venus / Au ciel nous allons". Les mêmes lignes se retrouvent, peu changées, dans le motif de salutation des chants Regös. A chacune des deux dernières lignes l' auteur consacre un chapitre à part, intitulés: „Le chaman se piquant d' ange ailé". et L' ange ailé de retour du ciel". Quant à la ligne au motif du saint ange de dieu, à la base de celles qui lui correspondent dans les Chants Regös, l' auteur propose la réconsruction, comme suit: „Salut! Le saint ange de dieu (se laisse descendre sur ton toit)". L' ange, messager du dieu païen, c' est le chaman lui-même, qui dans les chants Regös est sauvent égalé aux anges (archanges, et apôtres) des chrétiens. Nous apprenons après, tourjours à la base des Chants-Regös et de quelques póésies populaires transylvaines (qui s' y dévoilent pour des restes d' une poésie paienne du XIes) que l' âme, ravie en extase de „l' ange ailé", en se balançant dans les nuages, est en train de descendre du ciel en la forme de son totem (agneau, cerf ou oiseau), cu il vint de consulter les dieux en vue des offrandes.

Krisztus az Olajfák hegyén.

(Fejezet a magyar gótikus szobrászat történetéből.)

Ifj. CSEMEGI
JÓZSEF

Nagymagyarország nem egy templomán találunk a templom testébe falazott, annak architekturájától függetlenül elhelyezett gótikus domborműveket, melyek Krisztust az Olajfák hegyén ábrázolják. Ezek a domborművek mind önálló alkotások és rendeltetésükből kifolyóan sincsenek helyhez kötve: tisztán csak arra szolgálnak, hogy Krisztus kínszenvedésének ezt a megrázó pillanatát méltó formában vetítsék a hívők elé. A tárgyválasztás azonossága, a művészi feladatnak domborműben való megoldási módja és önálló alkotásként való kezelése arra jogosítja a kutatót, hogy gótikus szobrászatunk ez emlékeit mint külön emlékcsoportot tekintse, s a velük kapcsolatban felmerülő művészettörténeti problémákat egységesen remélje megoldhatni.

Mielőtt azonban az előttem ismert hazai alkotások egyenként való bemutatására térnénk, szükségesnek találom kikeresnünk azokat az általános irányító erőket, amelyek a középkori szobrászatban a domború fejlődését mintegy meghatározták.

A XIV. század szobrászata általában az építészettel szoros viszonyt tartott fenn, noha a gótikus építészetplasztika két évszázados fejlődése félreérthetetlenül azt mutatja, hogy az architekturától való függetlenülési hajlama, önállóságra való törekvése az idők folyamán csak nőttön nőtt. A kerekplasztika, noha

Dunántúli Szemle
1940. 1—2. 77.

kiszakadt már az épület húsából, s formáiban önálló művészi életre kelt, az architektura által régóta kijelölt helyeit még nem hagyta el, miként azt a XV. században tette: a kapuk bélleteiben, a hajó- és támpillérek oldalain — ha szabadabb formában is — de csakúgy az építészet céljainak szolgálatába szegődött, mint eddig. A domborművek is általában mindig architektonikus keretben kerültek alkalmazásra, s a kapuzatok sokszor igen gazdag ívmezőit, az épület orommezőit stb. díszítették.

Ha a gótikus szobrászatnak ezt a nagy vonalakban vázolt fejlődési irányát a domborműszobrászat esetében is figyelembe vesszük, úgy elsősorban arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a szóbanforgó domborművek, mint az építészeti formáktól teljesen függetlenült alkotások a gótikus szobrászat kései korszakába tartoznak már, faragási idejük tehát nagy általánosságban a XV. századra tehető.

A fenti megállapításból önként következik, hogy dombormű-csoportunk megszületésének körülményeire és előzményeire világot durva megközelítéssel a XIV. század szobrászatának vizsgálata vethet. E tekintetben elsősorban az a tény érdemel figyelmet, hogy míg Európa északibb területein a szobrászati érzék és érdeklődés a déliekéhez képest mindig kisebb mérvű volt, s így a dombormű északon nagyobb jelentőségre csak kivételes esetekben jutott, addig Középeurópában a domborműszobrászat szerepe a képzőművészetek történetében minden időben számottevő volt, s a XIV—XV. században talán leggazdagabb termése délnémet területen, az úgynevezett frank iskola keretében érlelődött meg. Ezidőtájt különösen Nürnberg szobrászatában tett szert nagy jelentőségre a dombormű, s annak főként polgári művészetében játszott nagy szerepet. E fejlődésnek lélektani gyökerei e kor polgárságának emléktábla- és kegytárgykultuszában keresendők, a formai fejlődés kiindulópontját pedig a Szent Lőrinc- és Sebaltus-templomok híres kapuiban kereshetjük, azokban a kapukban, amelyeknek domborművekben is gazdag szobrászati anyaga a nürnbergi iskola néven nevezett művészeti irányzat kiindulási pontja lett, s előzményei kétségtelenül a francia gót katedrálisok szobrászatáig nyúlnak vissza. Ez a francia művészeti szellem már a XIV. század elején bevonult Nürnbergbe, s így érthetővé válik az az érdekes jelenség, hogy a Parler-családnak, ennek a hatalmas középkori építészdinasztiának franciás szellemű művészete Nürnbergben a Sebaldus-templommal kapcsolatban mily nagy megértésre talált.

Természetesen Nürnberg domborműszobrászata a gótikus szobrászat általános fejlődési irányát követte. A kerekplasztika fejlődésével párhuzamosan a dombormű is igyekezett fokozatosan megszabadulni az építészethez való kötöttségtől, s e célját nagymértékben segítette elő a polgárság emléktáblakultusza, melynek segítségével a domborműszobrászat az építészettől független, önálló feladatokhoz jutott.

Azonban a domborműnek jelentőségében való előretörése

nem sokáig korlátozódott Nürnbergre. Hasonló folyamatot tapasztalhatunk egész Bajorország és Ausztria területén is, ahol a fejlődési irányzat azonossága párhuzamos jelenségekre vezetett, és így történt, hogy a hazánkkal nyugatra szomszédos német nyelvterületen a domborműszobrászat 1400 körül hatalmas fejlődésnek indult, mely nem is annyira az alkotások magas művészi értékében, mint inkább tetemes számában jutott főként kifejezésre.

1. ábra. Lassee.

És érdekes, hogy e hatalmas domborműtermésnek mily nagy hányadát alkotják a Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló domborművek, sőt, számunkra különösen fontos az a jelenség, hogy e tekintetben talán legnagyobb mértékben Ausztria vette ki részét.[1] Osztrák területen a XIV. század második felében már feltűnnek ilyen alkotások, így a klosterneuburgi halotti lámpáson 1381-ben, a gottsdorfi epitáfiumon pedig 1386-ban. E domborműveken Nürnberg és főként a bécsi dóm szobrászatának

[1] Az osztrák területen található, Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló domborművek művészettörténeti adatait dr. Capra Mária (Bécs) művészettörténésznek köszönhetem, ki kutatásainak eredményét szíves volt rendelkezésemre bocsájtani.

(oldalkapuk) hatása érződik; a gottsdorfi alkotáson viszontlátjuk Nürnberg polgári művészetének kissé hideg, száraz, képzeletnélküli természethívségre való törekvésének jellemzőit, a klosterneuburgi domborművön pedig a bécsi szobrásziskola sokkal közvetlenebb, melegebb, emberibb előadásmódjára ismerünk. Az ekorbeli alkotások egészen az 1400-as évek elejéig az Istenembert általában hegyoldalon térdepelve ábrázolják, amint az Atyaisten, vagy egy angyal megjelenik előtte, tanítványai pedig a hegy lábánál zárt csoportban szunnyadnak.

2. ábra. Grosspöchlarn.

A téma ábrázolásának ez a módja Ausztriában a XV. század első évtizedéig követhető, aztán felváltja ezt egy más ábrázolási mód, mely szerint a tanítványokat a hegy egy barlangjában nyomja el az álom, s e barlang vízszintes tetején térdel Jézus. Ebben a formai megoldásban készült például a lasseei, Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló dombormű úgy 1420 körül (1. ábra).

A harmincas években azonban újabb megoldás tűnik fel e témakörben. Jellemzője az, hogy a tanítványokat befogadó barlang teteje nem vízszintes, hanem mintegy átlósan kettéosztja a dombormű síkját. Krisztus tehát újra hegyoldalon térdepel, melynek lejtőjét a barlang teteje alkotja. Ez a típus Ausztriában számos példában ismeretes, és élete a XVI. szá-

zadig is követhető. Legismertebb és egyik legkoraibb példáját Grosspöchlarnban találjuk meg. Megszületése 1430 körüli időre tehető (2. ábra).

Az eddig ismertetett típusok alakjaira általában az jellemző, hogy a kőlap síkjában formai szempontból egyenértékűen helyezkednek el, s így nyilvánvaló, hogy mestereik különösebb mélységábrázolásra nem törekedtek. A későbbi típusokban azonban ez az egyensúlyi helyzet megbomlik, és az alakok egymásmellérendelésének elvét az alakok egymás alá rendelésének elve

3. ábra. Bécs, Szent István dóm. (Laknerscher Ölberg.)

váltja fel. Természetesen ez a jelenség sem korlátozható csupán a domborműszobrászat területére, s magyarázatát a XV. századi gótikus szobrászat fejlődési irányából maradéktalanul kiolvashatjuk. Ugyanis a XV. század első harmadában Középeurópa szobrászata kritikus időponthoz érkezett. Ez az az idő, midőn az úgynevezett „lágy stílus", a „szép Madonnák" kora lezárult, amikor a gótikus szellem a renaissance első fuvallatára mintegy megborzongott, s az önmagába és az égre vetett tekintetét saját magára és a Földre irányította. A kozmikus álmok helyébe a természet, a valóság iránt való érdeklődés lépett, és ez a nagy szellemi változás természetesen a művészetekre is hatással volt. A Természetnek a művészetek számára való felfedezése volt mindenekelőtt az a jelentős körülmény, mely a domborműszob-

rászatban is korán éreztette hatását, s a mi esetünkben elsősorban abban jelentkezett, hogy a mesterek Krisztus kínszenvedésének helyét, az Olajfák hegyét, a természetből ellesett formaelemek felhasználásával igyekezték valószerűbben ábrázolni. Érdeklődésük súlypontja tehát az alakok ábrázolásáról lassanként a tájábrázolásra tevődött át, képszerkesztés szempontjából a formák drámai szűkszavúságát az idők folyamán mindinkább fokozódó elbeszélőkészséggel váltották fel, szobrászi meglátásaikat pedig festői meglátásokkal cserélték el. Egy-

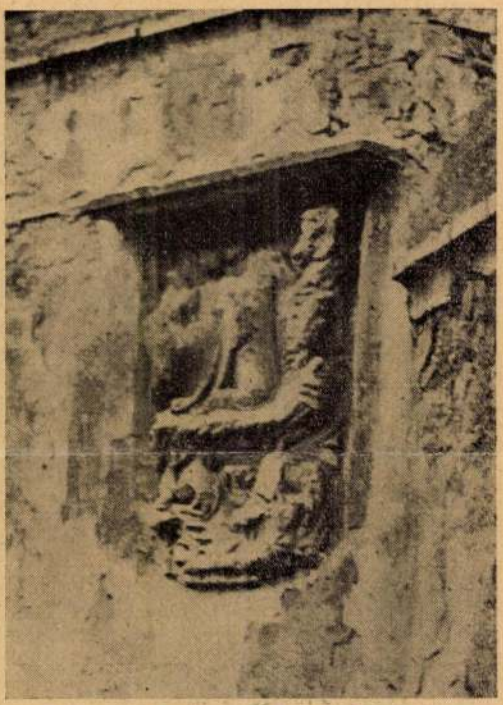

4. ábra. Szentmargitbánya. Csontház.

szóval: a Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló domborművek további típusait az egyre fokozottabban kicsendülő festőiségre való törekvés vágya jellemzi. Mestereink mind eredményesebben kísérelték meg a tér mélységi kiterjedésének a dombormű síkjában való ábrázolását, s hamarosan oly nagy térértékű tájkompozíciókat faragtak kőbe, hogy bennük Krisztusnak és az apostoloknak alakja s ezzel a dombormű tulajdonképeni tartalma erősen vesztett jelentőségéből. Ez alkotásokból kétségtelenül kiolvasható, hogy alkotóik érdeklődését a felvetett nehezebbnél nehezebb térábrázolási feladatok sokkalta jobban lekötötték, mint tárgyuk belső szellemi tartalma. Így válik érthetővé az, hogy míg Krisztus és a tanítványok alakjai eddig melített domborműveink kereteit jóformán teljesen kitöltötték, addig a fejlődés ez újabb korszakában mindjobban belevesznek az

Olajfák hegyének tájképi ábrázolásába. Ennek a jelenségnek lett aztán további eredménye az, hogy az ábrázolt hatalmas tájképi tér benépesítésére Krisztusnak és az apostoloknak alakja már nem volt többé elegendő. Domborműveink témakörének bővítésére került ennélfogva a sor: az e korból való alkotásokon először Judás és a poroszlók csoportja jelent meg, a fejlődés végén pedig már Krisztus kínszenvedésének több jelenetét is képesek voltak e domborművek magukba fogadni.

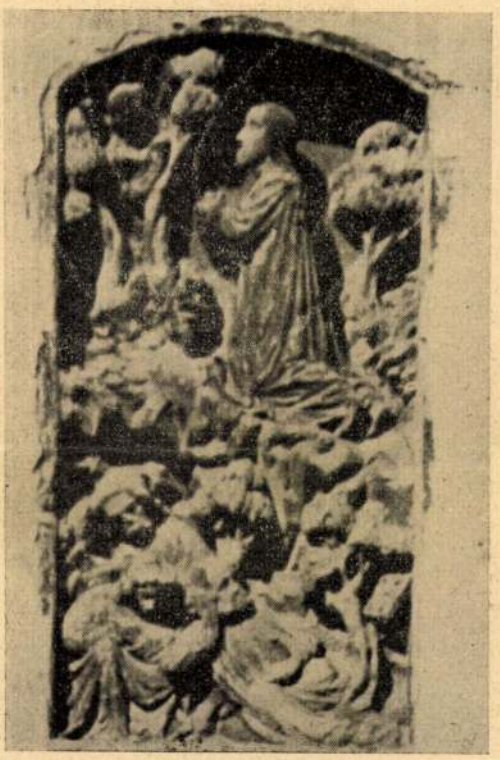

5. ábra. Feketeváros.

Az e típusba tartozó osztrák műemlékanyag igen gazdag, s legjelentősebb példáit Bécsben (Szent Mihály-templom 1494., Szent István dóm, Federsches Epitaph 1499., Laknerscher Ölberg 1502., 3. ábra), Klosterneuburgban (1498), Perchtoldsdorfban (1510 körül) stb. találhatjuk meg.

Azonban a német domborműszobrászat még tovább haladt a megkezdett úton és kései alkotásaiban a festőiségre való törekvés legvégső határáig is elment. A fejlődés legutolsó szakaszának átfogó megértéséhez azonban meg kell említeni azt a tényt, hogy a dombormű a szobrászat és a festészet házasságából származó félvérművészet: anyaga a szobrászat anyaga, de mivel síkban komponál s mégis teret kíván érzékeltetni a szem-

lélővel, kétségtelenül a festészet képszerkesztő műhelyfogásainak, a látszattannak stb. felhasználására van utalva. Mármost egy ilyen, festői meglátásokkal terhes időben, mint ez a kor volt, természetesnek látszik, hogy a domborműszobrászat is a festészet-adotta lehetőségek felhasználására hajlott, s feladatait nemannyira a szobrász, mint inkább a festő szemével oldotta meg. És ez a szélsőséges festőiségre való beállítottság jellemzi domborműveink legutolsó csoportját. A főalakok e korszakban mintegy kiszakadnak a domborművek síkjából, s önálló kerek-

6. ábra. Fertőszéleskút.

plasztikai alkotásokként formai szempontból független életre kelnek. A dombormű tehát már csak a tájképi keretet tartalmazza, meg azokat a mellékjeleneteket, melyek a tájkép élénkítését szolgálták. Végül az egész alkotás színezésével, számos háttéri részletnek csupán festési eljárással való megoldásával a középkori mester a mai szem számára kissé színpadiasnak ható „Gesamtkunstwerk"-et állított elő. Ha még hozzávesszük azt is, hogy ezek az alkotások rendszerint épített fülkékben nyertek elhelyezést, színpadszerűségük még erősebben kihangsúlyozódottnak érződik.[2]

[2] Ez alkotásoknak a középkori színpaddal való szellemi kacsolatára vonatkozóan v. ö. Rohde: Passionsbild und Passionsbühne, továbbá Dömötör: A passiójáték c. műveit.

A reliefművészet fejlődése tehát zsákutcába jutott e korban: nem volt dombormű többé, hanem kis színpad, melynek főszereplői és díszletei voltak. A fejlődés íve újra földet ért, a gótikus szobrászat e nagymultú ága megérett az elmúlásra.[3]

•

Ezekután, hogy az általános művészeti fejlődés rövid összefoglalásával a bennünket érdeklő alkotások művészettörténeti felmérésére mintegy vezérfonalat kaptunk, most már bízvást

7. ábra. Szászsebes.

rátérhetünk annak a hét, Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló domborműnek ismertetésére, melyek Nagymagyarország területén előttem ezidőszerint ismeretesek. Az egyes emlékek részletes leírását azonban mellőzhetőnek tartom: az általános fejlődés ismertetésének kapcsán megállapított típusok jellemzése és az alkotásokról készült fényképek felmentenek engem e feladat alól; elegendőnek tartom, ha a szóbanforgó domborműveknek valamelyik fentismertetett alaptípushoz való tartozását, továbbá korát igyekszem meghatározni.

[3] Az e csoportban tartozó alkotások nagyszámban fordulnak elő Ausztriában is. (Retz, Melk. XVI. század elejéről.)

Érdekes és a továbbiakban a magyar művészettörténelem szempontjából nem közömbös tény az, hogy e hét dombormű közül egy sem tartozik abba a típusba, mely Ausztriában közvetlenül Nürnberg és Bécs hatására alakult ki még a XIV. században. E korból csak egyetlen egy Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló alkotás ismeretes ezidőszerint magyar területen, de az nem sorozható a szóbanforgó csoportba, mert nem önálló reliefnek, hanem kapuívmező domborművének készült. A nagybányai templom faragott töredékeinek legszebbikére, az egykori templomkapu ívmezőrészletére gondolok, mely — mint már azt Hekler Antal egyízben kiemelte[4] — oly hallatlanul mély lelkiséggel telített alkotás, hogy német földön alig akad párja. Kétségtelen hogy ennek a faragványnak a Parlerek művészetével való formai rokonsága el nem vitatható s hogy erre a rokonságra mindenek felett álló bizonyítékot Krisztusnak fejtípusa szolgáltat. A szunnyadó apostolok beállítása, mozdulattartalma viszont oly számos példában tér vissza a bajor és osztrák domborműtermésbe tartozó alkotásokon, hogy okvetlenül arra kell gondolnunk: a Nagybányán érvényesülő Parler-hatás nem észak felől, Prágából, hanem nyugatról, Nürnbergen keresztül Gmündből származott át hozzánk. A másik jelentős körülmény azonban az, hogy az osztrák és bajor rokonpéldák mind fiatalabbak, mint a nagybányai faragvány. Túlzott volna, ha arra gondolnánk, hogy Bajorország és Ausztria számára Nagybánya szolgált előképül; valószínűbb, hogy a nagybányai mester a nürnbergi iskola tevékenységi körének keretében sajátította el művészetének alapelemeit, és így érthető meg a közte és bajor művésztársai között lévő rokonság ténye. Különben is Nürnberg ekorbeli hatása Magyarországon nem egyedülálló jelenség: a budavári koronázó főtemplom déli, Máriakapuja is kétségtelenül a nürnbergi Lőrinctemplom főkapujának emlékét tükrözi,[5] s bizonyosra veszem, hogy a további kutatások során még számos hasonló kapcsolatra fog bukkanni a művészettörténelem.

A lasseei, Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló domborműtípus a hét hazai alkotás között két példányban is szerepel, s mindkettő a nyugati részeken, tehát az Ausztriával szomszédos vidéken található. A lasseei példányhoz talán közelebb áll, de sajnos erősen megrongált állapotban maradt ránk a szentmargitbányai csontház falában elhelyezett dombormű (4. ábra), mely a lasseeihez viszonyítva tükörképes elrendezésben s zártabb formakezeléssel készült.[6] Faragásának ideje ezek szerint 1420-nál korábbi időre nem tehető. A feketevárosi Olajfák hegye már sokkal jobb karban van,[7] képszerkesztés szempontjából a szentmargitbányai megoldáshoz képest önállóbb, mozgalmasabb, for-

[4] Ungarische Kunstgeschichte. Berlin, 1937. 48. old.

[5] L. a Magyar Művészet 1936. évf., 277. old. közzétett értekezésemet. (U. o. irodalom.)

[6] Öst. Kunsttop. XXIV. Burgenland, 281. old.

[7] U. o. 296. ábra.

mai szempontból azonban lélektelenebb, esetlenebb, együgyűbb (5. ábra). Bizonyára egy kisebb formakészségű mester műve. Mindezek figyelembevételével kora a XV. század második negyedére tehető. (Folytatjuk.)

Kádárta helynevei.

MORVAY PÉTER

Előljáróban hadd emlékeztessek azokra a szempontokra, amelyek a helynevek összegyűjtését elsőrangú fontosságú és sürgős tudományos feladattá teszik.[1]

A helynévgyűjtés jelentősége ma már a nemzeti tudományok minden ága előtt nyilvánvaló. Értékes adatokat nyerhet a helynevek összegyűjtésével a nyelvészet, a történetírás, a földrajz, a néprajz, a régészet, a földtan, az állattan, a növénytan stb. — s nem utolsó sorban a nemzeti politika.

Sajnos, a helynévgyűjtő tevékenység szervezettsége és lendülete nincs arányban a feladat fontosságával. Erőteljes és tervszerű gyűjtőmunkára lenne szükség.

Veszprém vármegyében, amelyhez Kádárta község is tartozik,[2] a helynevek gyűjtésének már multja van.

Pesty Frigyes 1864 körül végzett országos gyűjtése értékes helynévanyagot hordott össze Veszprém vármegye területéről is. 1893-ban és 1903-ban *Véghely Dezső*, Veszprém vármegyének a nemzeti tudomány ügye iránt kiváló érzékkel viseltető alispánja állította a megyei közigazgatást a helynévgyűjtés szolgálatába.[3] A Balatonmellék helynévanyagát *Jankó János* gyűjtötte össze.[4] A Veszprémvármegyei Történelmi Régészeti és Néprajzi Társulat 1933. januárjában tervbe vette, hogy a fenti év folyamán összegyűjti a vármegye helyneveit. 1934 folyamán kiadta *lovag Fehrentheil-Gruppenberg László:* Hogyan gyűjtsük a helyneveket? c. tájékoztató füzetét.[5] A következő évben *Faller Jenő*, ugyancsak a társulat kiadásában megjelent helytörténeti munkájában,[6] már módszeresen közli Jásd község helyneveit. *Faller* a helynevek rögzítésére térképet is közöl. Legújabban *Pákay Zsolt* kezdeményezett helynévgyűjtést a balatonkörnyéki községekben az ottani tanítóság bevonásával.

[1] L. errevonatkozóan: *Szabó T. Attila:* A helynévgyüjtes jelentősége és módszere, Bp. 1934.

[2] Kádárta kisközség Veszprém tőszomszédságában. Hajdan a veszprémi káptalan birtoka volt.

[3] *Pesty* veszprémmegyei gyüjtésének másolata, valamint *Véghely* 1903. évi gyüjtése a Veszprémvármegyei Múzeumban a gyüjtők és kutatók rendelkezésére áll. *Véghely* 1893-ban megindított gyüjtésének anyaga, értesülésem szerint, az Országos Levéltárba került.

[4] A balatonmelléki lakosság néprajza, Bp. 1902.

[5] Veszprém vármegye multja, 1. Veszprém, 1939.

[6] Jásd község története. Veszprém vármegye multja, 4. Veszprém, 1934.

Az eddig összehordott anyag, a gyüjtők hozzáértésének és buzgóságának mértéke szerint, természetesen változó értékű s többé-kevésbbé teljes. Mindenesetre rámutat a továbbkutatás szükségére, s alapul szolgálhat a tervszerű és alapos gyüjtőmunkához.

Az alábbiakban bemutatott helynévanyag ennek a megyei hagyományból is táplálkozó gyüjtőmunkának szeretne — remélhetőleg nem folytatás nélkül maradó — része lenni.[7]

I. A község belső területének helynevei.

A falu nevéről az alábbi népetimológiás magyarázatot ismerik: „A régi világba egy kádártai ember egy *kád árt* vett a hátára. Rátót fele leesett a hátárul. Azt mondták neki, *rátódd*". Egy másik változat szerint: „Rátóton *rátóták* a kádat az embernek a hátára, osztán mire Kádártára ért, összerogyott a kád alatt. Asztán mikor a kádártaiak kérdezték tüle, hogy hát mi bajja van, aszt monta, hogy *kád árta*". *Pesty* kérdőívében ezt olvashatjuk a község nevéről: „Régenten *Kádártó* néven volt ismeretes. Nevét vette valami Kádár nevű vitéztől, s azon vitéz itt laktában egy tó volt a falu alatt, hol gyakran mulatságát találta".

Kádárta neve még az alábbi mondókában is szerepel:

Litér mit ér?
Kádárta még annyit se ér.
Szentistvánra kár a kenyér.
Vilonya legtöbbet ér,
Mer az utbul is kitér.

A szomszédfalubeliek a kádártaiakat a *gyürkerágó* „díszítő jelző"-vel emlegetik.

Egyébként a falubeliek szerint a ludak is azt mondják, hogy *Ká-dár-ta.*

Alszeg. Kétfelé ágazó út a falu keleti végében. Tréfásan: *Kutyaszorittó, Sismánd, Gatyavesztő* is.

Angyalék közi. L. Köz.

Bóldoghegy. Domb *Hegedüs malmá*tól keletre. Ház áll rajta. A község régi anyakönyvei szerint valamikor lakott *Bóldog* vagy *Bódog* nevű család a faluban.

Cigánysor. Utca a község délkeleti végében. Ott laknak a cigányok is. Tréfásan *Rozmaring-utcá*nak is nevezik.

[7] Egyúttal módszertani szempontok felvetésével is szeretnők segíteni a vármegye területén remélhetőleg mielőbb nagyobb arányokban megindúló gyüjtőmunkát.

A Veszprémvármegyei Múzeum vezetősége örömmel fogadja a helynévgyüjtésre vállalkozó önkéntes munkatársak jelentkezését s készséggel ad számukra további útbaigazítást.

A vármegye területéről gyüjtött helynév-anyagot közvetlenül a *Veszprémvármegyei Múzeum* címére (Veszprém) kérjük küldeni.

A *Dunántúli Szemle* szívesen ad teret a gyüjtött anyag közlésére.

A vajda-hunyadi vár javitási munkálatai ügyében.

A vallás és köz

hó 14-én 58237 sz.a.kelt s a v

zett rendeletének másolata:

Utasitom az adó

épületén eszközlendő kisebb javí

százhusz /220/ koronát Mán László

ványára elszámolás köte[illegible]ttsé

kö[illegible]okt.ministeri tárcza[illegible]lóba

< Csemegi József 4 >

Könyve

<) A budai Császármatom eredete

Különlenyomat a MMEE Közl. ébol

Bp. ér.

Könyvtárambon

Muz. Kr. Orsz. Tanácsa hatáskörébe tartozó könyvtárak és intézmények 1914. félévi államsegélyei

VIII. 232 – 234.

(Csemegi József dr.)

címke

( ) Magyarország műemléki topográfiája.
Építés - Építészet
1949. I. évf. 4. sz.
62. l.

A MOB kiadványainak ismertetése.

(Csemegi József)

cikke

(?) A bolgár építészet rövid története.

Építés – Építészet

1950. 338 – 341. l.

Kijrekkel.

<Csernegi József dr>

cikke

<> Hozzászólás dr.
Gerő László: A pesti városmag és a műemlékvédelem
c. cikkéhez.
Építés – Építészet.
1950. 4. sz. 267–268. l.

(Csemegi József dr.)

cittke

(-) A formalizmus-
ról. Épités - Épitészet
1949. I. erf. 5 sz.
30 - 32. l.
Ábrázzal -

<Csemegi József ifj>

cikke

< > Egy Szamosújvár-
környéki fa Krisztus-
szobor-töredék -
Erdélyi Múzeum
1943. 476 - 477. l.
képekkel

a jelenlegiek átszervezésével,

Csemegi József ítj
cikke

( ) Hol állott
egykor az óbudai
királyi vár?

Értekezések, Beszámo-
lok a műszaki és
gazdaságtudományok
köréből, 1943.
Képekkel és
műszaki rajzokkal

MĂRCUȘIU EMIL N.

< Csemegi József ifj >

cikke

<> A felsőtárkány-
barátvéti karthauzi
kolostor

MMÉKözl

1939. 85, 86 l.
Lépéssel

jegyzést füzte: „Kétszáznyolcvan tagja van a függetlenségi pártnak és abból csupán csak tizenegyen vonultak ki Cinkotára, hogy ott ellentüntetést rendezzenek. Vajjon mit csinált tegnap a többi függetlenségi képviselő? Meg tudjuk rá adni a feleletet. Legnagyobb részük tegnap is a minisztériumokban kilincselt, hogy különböző ügyeket kijárjon».

A képviselőház egyik ülésén Olay Lajos, az antiszemitizmusáról is ismert képviselő, nagy beszédet mondott, amelyben különböző panamavádakat hangoztatott a főváros vezetői ellen. A beszéd igen nagy feltünést keltett és arra késztette Bárczy István polgármestert, hogy nyilt levelet intézzen Olay Lajoshoz, felszólitván őt: ismételje meg vádjait a képviselőházon kivül, hogy azokért felelősségre lehessen vonni, amennyiben bizonyitani nem tudna. A nagy izgalmat keltő afférnek volt egy sulyosabb mellékhajtása is. A képviselőházi gyorsiroda ugyanis tévesen közölte Olay Lajos beszédét. Olay másnap a képviselőház folyosóján rátámadt Fenyvesy Adolfra, a gyorsiroda főnökére és felelősségre vonta.

— Szamárságok jelentek meg a beszédemben és ennek maga az oka! — kiabált rá az előrehaladott korban levő Fenyvesyre, aki magából kikelve tiltakozott a durva hang ellen. Olay

< Csemegi József ifj. >

és Ethey Gyula dr. könyve

< > A Stibor család
építkezési. Adatok
a felvidéki gótikus
építészet történetéhez.
Bp. é. n.

Különlenyomat
a MMÉE Közl. ébol.

Könyvtáranlam

Mur. Rt. Értesítő VIII. 230.

< Csemegi József ifj >

cikke

< > A szászsebesi templom szentélyének jelentősége hazánk gótikus építészetében.

MMÉE Közl.

1940. 31-32. sz.

képekkel

VASÁRNAP **30** Kat. Judit vt. Prot. Judit	O gorsz 71 Marina
HÉTFŐ **31** Kat. L. Ignác Prot. Oszkár	18. Jácint
KEDD **1** Kat.V. Sz. Péter Prot.V. Péter	19. Makrina
SZERDA **2**	

(Csemegi József ifj)

cikke

[ ] Tengely tám pilléres mellékszentélyek a középkorban.

MMÉ Közl

1938. 151, 152. l.

alaprajzokkal.

5.

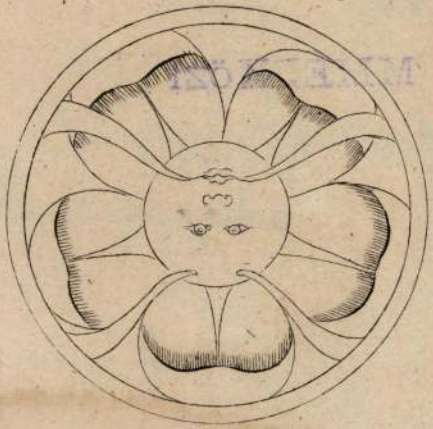

6.

pag. 492.

< Csemegi József ifj >

cikke

< > Az óbudai amfiteátrum ásatása alkalmával előkerült középkori faragványok

MMÉEKözl

1943. 124–125 l.

ábrákkal.

<Csemegi József ifj>

cikke

< > A budai Csá-
nármalom eredete

MMÉEKözl.

1942. 39-40. sz.

MAGYAR KIR. POSTA
20
MAGYAR KIR. POSTA

< Csemegi József, ifj >

cikke

< > A perchtoldsdorfi plebánia-templom.

MMÉEKözl

1941. 41–42. sz.

Képekkel.

< Csemegi József ifj >

cikke

< > Jegyzetek az egri
vérsegyház épités-
történetéhez

MMÉEKözl

1941. 92–94. l.

ábrákkal

<Csemegi József ifj>

– cikke

<> A tarnaszent-
máriai templom.

MMÉEKözl

1941. 44–46. l.

képekkel

< Csemegi József ifj >

Kompaszmertetése

< > Deutsche Kunst in der Zips. Von Oskar Schürer und Erich Wiese. Brünn 1938.

MMÉEKözl

1939. 144–145. l.

tünk csak arra való, hogy Ausztria tárházába hordjuk kincseinket. Igy állunk történelmi szent emlékeink rongyaiba burkolódzva! Ami erő gazdasági nemzetünkben van: azt mind elvisszük idegen hatalom szolgálatába. És erre mondja Tisza István, hogy ő nemzeti politikát csinál. (Gunyos derültség.)

A jogoknak a nép széles rétegeire való kiterjesztéséről Tisza egészen megfeledkezik. A nép szolgálatait megköveteli, de jogokat nem ad.

Szükséges volna a tisztviselőket a kormányrendszernek zsoldban álló rabszolgai minőségétől fölszabaditani és az általános választást titkos szavazati joggal behozni (Tetszés.) Igy történik azután, hogy mindenféle piszkos eszközzel a tisztviselőket lelkiismeretükkel meghasonlásba hajszolják. Nem a leggyalázatosabb erkölcstelenség-e, midőn az emberből elrabolják a lelket, a meggyőződést? Hiszen, ha anyagiakban megkárosit egy hitvány tolvaj, akkor szigoruan megbüntetik. Hát szabad lelkem szabadságát büntetlenül elrabolni? Higyjék meg, hogy az egyiptomi csapások közt emlitett sáskajárás nem volt oly pusztitó Egyiptomra, mint a mameluksereg mostani járása erre az országra. (Zajos tetszés.) Szegeden is, mikor látták, hogy a rónaság nem segit, egy nagy hegyet, Talliánt hozták ide, azt a Talliánt, aki országos nevezetességre tett szert azzal, hogy egy somogyi választás után, mint főispán, azt irta Orczy miniszternek, hogy a mandátum ugyan meg van hamisitva, de azért meg kell tartani, mert különben az ellenzék nagyon elhatalmasodik. Rendkivül jószimatu politikus volt egész életében. Mindig annak

< Csemegi József ifj. >

Könyve

< > Tervezés-technikai kérdések a középkori építészetben.

Bp. 1936.

Különlenyomat a MMés Ép Egylet Közlönye havi füzetei 1936. évi dec. 20-iki 7-ik számából.

Céd

41

39—42. kép. Oszlopfők és kő
(*Kőtár*

Csemegi József, ifj.: Tervezési-technikai kérdések a középkori építészetben.

(Kny. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye)
8°, 11 k., 31 l., Budapest, 1936.

Csemegi József ifj.

Csemegi József: Szentélykörüljárós csarnoktemplomok a középkorban.

Kny. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye 8°, 31K, 30L, Budapest, 1937.

Csemegi József ify.

Fenti egyéb vrodmüvéit l. Genthon bibliográfiájában.

<Csemegi József ifj>

< > Fejezet az egri
városékeségyház épi-
tésének történetéből
MMEE Közl
1935. 11–12. 17
számos ábrával.

Előadta az Egyletben
1934 dec. 17.

Csemegi József ifj

MMÉE közl

1935. 247. 248. l.

(Az egyi várásatások eredményeinek ismertetése.)

< Csemegi József ifj >

< > Szentély körüljárós csarnoktemplomok a középkorban. MMÉE Kösl. 1937. 49-50. sz.
Szános ábrával.

bejelentés.

szegylet szegedi Osztályának

SZEGED

és Építészegylet és a Városi Mérnökök Orsz.

ínius 28. 29. és 30.-án ..... személlyel

ó igazolványra .....

.....

..... részére.

Szeged pályaudvarra
órakor a Szeged-rókusi állomásra érkező
Autóbusz végállomásra

LI DIJAK*):

8.	Június 28.	Serlegavató vacsora költsége . . .	2·— P
9.	Június 29.	Teljes reggeli a Tiszában, Royalban és Hungáriában . .	—·90 P
10		Díszebéd költsége	

Csemegi József ifj

építész.

A tabáni Krisztus-
reliefről szóló
cikke:

Magy. Mérnök és Ép.
Egylet Közlönye
1935. 51-52.
szám.

Jelentkezni lehet azonkívül a Magyar Mérnö
Reáltanoda-utca 13—15.) is.

A részvételi jegyek kézbesítése alkalmával
kedvezmény mértékét és módját is.

A vasárnap, június 16-án érkezők részére a

A Vándorgyűlésre vonatkozó mindennemű f
Balázs tb. főmérnök Győr (Városháza), szolgál.

A Vándorgyűlés jelvényeit a megérkezéskor

Győr, 1935. május hó.

A

Részvételi

A Magyar Mérnök- és Épités

Bejelentem, hogy a Magyar Mérnök- és Építész Egyle
Vándorgyűlésén ..... személlyel résztveszek.

A bejelentett részvételért járó részvételi díj
Gál István tb. főmérnök Győr, Városháza címre bekül
küldését.

..... 1935. ..... hó

< Csemegi József ifj >

< > Fejezet az egri várszékesegyház építésének történetéből.

Különlenyomat a MMÉE Közlönye 1935. évi 11–12. számából

Budapest, 1935.

Jelt.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

49—50. szám. LXXI. kötet. Budapest, 1937 december 5.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye

OFFIZIELLES ORGAN DES UNGARISCHEN INGENIEUR- UND ARCHITEKTEN-VEREINES

BUDAPEST, IV., REÁLTANODA-UTCA 13—15

ALAPÍTÁSI ÉV: 1866 TELEFON: 185-330 GRÜNDUNGSJAHR: 1866

Melléklete: „A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYÉNEK HAVIFÜZETEI"

TARTALOM: Szentélykörüljárós csarnoktemplomok a középkorban. *Ifj. Csemegi József.* 337. old. — A városok sorsa a XX. században. *Rihmer Pál.* 346. old.

SZEMLE. A havrei új pályaudvar. *Jakab Sándor.* 349. old.

SZAKIRODALOM. Rovatv.: *Dr. Lósy-Schmidt Ede.* Metallografia. *Dr. Schleicher Aladár.* 350. old. — Adatok hazánk ivóvízellátására vonatkozóan. *Dr. Lászlóffy Woldemár.* 350. old.

EGYLETI KÖZLEMÉNYEK. A Világítástechnikai Állomás működésének 10 éves jubileuma. 351. old. — Az Energia Világkonferencia 1938. évi bécsi részkonferenciájának programja. 351. old. — A magyar energiagazdálkodás racionalizálása. 352. old. — Tudósítás az Anyaegyletben tartott szakosztályi ülésekről. A mű- és középítési szakosztályok 1937. évi július hó 5-én tartott ülésének jegyzőkönyve. *Bardon Alfréd.* 352. old.

Szentélykörüljárós csarnoktemplomok a középkorban.

IFJ. CSEMEGI JÓZSEF.

Die Hallenkirchen mit Chorumgang im Mittelalter. Die Grundrissdisposition der, mit Chorumgang versehenen Hallenkirchen ist in Zwettl geboren.[2] Ihr unmittelbarer Einfluss zeigt die Heiliggeistkirche in Gmünd[1] und — durch die Sebalduskirche — die Nürnberger Gruppe[15] (karakterisiert mit der eigenartigen Chorhauptlösungen, die mindestens mit sieben Polygonseiten geplant sind). Von Gmünd is das Grundrisssystem Stethaimers[5] und seiner Bauschule ableitbar,[6] — auffallend ist die Verwendung des verhältnissbestimmenden Sechsecks in den Grundrissen — zu welcher von Ungarn die Kirchen von Brassó (Kronstadt),[20] Miskolcz[25] und Gyöngyös[24] sich knüpfen, weiter die mitteldeutschen Hallenkirchen die sonst, im Laufe der Zeit, von Süden fast unabhängig geblieben sind.[16] [17]

Eine, von der Bauart Zwettl abweichende Anlage zeigt die Kirche zu Pöllauberg, deren Meister das zweischiffige Hallensystem mit einem vereinfachten dreiseitigen Chorumgang — den ich gerne als Pseudochorumgang nennen möchte — verbunden hat.[27] [28] Dieser Lösung gemäss entstanden die Bauten des Ungarkönigs Ludwigs des Grossen. (Szászsebes—Mühlbach[30], Mariazell[33] und wahrscheinlich die abgebrochene Pfarrkirche zu Debrecen[34]) und brücken die Zeitspanne zwischen Pöllauberg und die im XV. Jht. erbauten bayerischen Kirchenanlagen über, deren grösste Schöpfung Nördlingen war.[35]

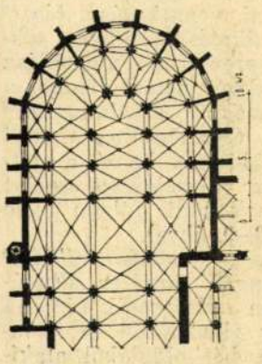

1. ábra. Zwettl.

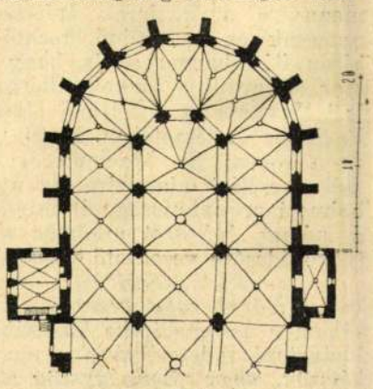

2. ábra.
Nürnberg: Sebalduskirche.

Ein Mischungssystem der Zwettler und Pöllauberger Anlagen zeigt die Kirche von St. Lambrecht,[36] wo der Pseudochorumgang mit der Gmündner Chorwandanlage verschmolzen ist. Im Spätmittelalter wurde diese Grundrisslösung allgemein und hat das Stethaimerische System verdrängt. Es ist nicht unwahrscheinlich, dass die Katedrale von Eger (Erlau) auch in diese Gruppe gehört.[38]

Im Rheingebiet kommt noch eine Gruppe von Hallenkirchen mit Chorumgang vor, die von den bisher erwähnten Anlagen ganz verschieden ist.[42] [43] Hier sind die Chorumgänge mit drei Seiten des Achtecks geplant und die Umgangswände mit Strebepfeiler auf zwei, oder drei Lisenen geteilt. Diese Lösung taucht in anderen Länder nur sporadisch auf.[44] [45] Ähnliche, aber noch vereinfachtere Form zeigen zwei ungarische Kirchen (Budapest-Innerstädter Kirche[46] und die Demetriuskirche in Szeged — schon abgebrochen —[47]) die das Dasein einer ungarischen Bauschule beweisen.

In der Entwicklung der, mit Chorumgang versehenen Hallenkirchen scheint Ungarn ein speziales Gebiet zu sein. In Brassó taucht das stethaimerische System — mit nürnbergischen Stilzügen vermischt — kaum später auf, als die erste Stethaimeranlage mit dem verhältnissbestimmenden Sechseck im Grundrisse. Weiter die Baumeister König Ludwigs übernehmen auf eine Weile auch die Führung der Stilentwicklung und endlich in der Zeit Sigismunds und König Matthias die verschiedenen Stilströmungen so auffalende Schöpfungen produzieren, wie Gyöngyös, oder die Kirchen von Budapest und Szeged.

A szentélykörüljárós csarnoktemplomok a gótikus építészet külön fejezetét alkotják. Ez a különváló rendszer német nyelvterületen született meg s hatásának szétsugárzó ereje hazai építészetünkben is maradandó nyomokat hagyott. Fejlődésének történetére vonatkozó részletkutatások ugyan elég számmal láttak az utóbbi időkben napvilágot, azonban összefoglaló építészettörténeti munka még ezidőszerint hiányzott a művészettörténeti irodalomban.

Részemről az egri várszékesegyház csarnokszentélyéről írt tanulmányomban kíséreltem meg először a

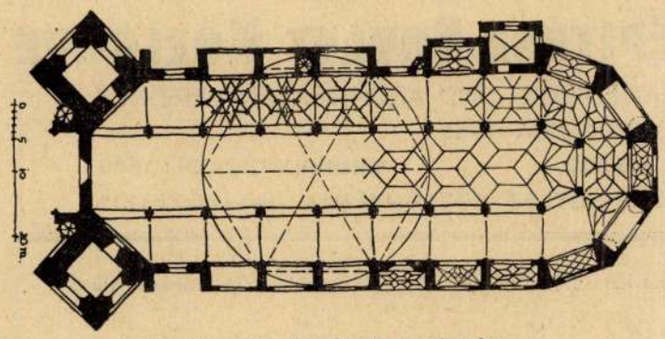

3. ábra. Ingolstadt: Frauenkirche.

kóruskörüljárós csarnoktemplomok történetére világítani,[1] de mivel akkor csak a délnémet emlékművek ama csoportjával foglalkoztam, mely az egri csarnokszentélyre vonatkozóan építészettörténeti adatokkal szolgált, ezért az ott ismertetett kutatásaim is csupán részeredményeknek tekinthetők. Ehelyütt azonban megkísérlem a csarnoktemplomok eme különváló csoportjának történetét teljes egészében felvázolni, sőt megkeresni azokat az előzményeket is, amelyek ennek a tipikus rendszernek megszületésére elhatározó jelentőséggel voltak. Ez az átfogó keret, természetesen, magábafoglalja idetartozó hazai műemlékeinket is, melyek így hivatva vannak az általános fejlődési folyamatnak és a magyar gótikus építészetnek szoros kapcsolatait bizonyítani, sőt bizonyságot tenni arról is, hogy hazai építőművészetünk nem egyszer oly egyéni megoldásokat termelt ki magából, melyek bízvást sorolhatók nemzeti építészetünk sajátos alkotásai közé.

*

Körüljáróval ellátott szentélyű csarnoktemplomoknak ama háromhajós építményeket nevezzük, hol a főhajóval nagyjából egymagasságú mellékhajók a főhajók keleti végét mintegy körülölelik és egymásbaolvadva, a főhajó végében felállított oltár megkerülését lehetővé teszik. Alaprajzi szempontból nem ad újat ez az elrendezés, mert Franciaországban az auvergnei, Németországban pedig a hildesheimi iskola alkotásaiban már a XI—XII. sz.-ban feltűnik, Franciaországban pedig a XII. század folyamán Provence s részint Normandia kivételével mindenütt alkalmazásra talált. Ez nagyrészt annak tudható be, hogy Hugó apát a clunyi kolostortemplom 1089-ben megkezdett újjáépítése alkalmával annak szentélyét ebben az alaprajzi rendszerben építette fel s példáját követte a francia, főként a burgundi templomok egész sora, beleértve a ciszterci-rend anyakolostorait is. De a ciszterci-rendi építészet egyszerűségre való törekvése a kóruskörüljáró alkalmazásában is újszerű formaadásra vezetett, ami a félköralaprajzú szentélyfej-rendszernek négyszögesítésében nyilvánult meg. (Pontigny I. ép.)

Azonban ezek a templomok mind bazilikális felépítésűek voltak. De ahogyan a bencés építőiskolák egyeduralmát a ciszterci-rendi építészet váltotta fel, a körüljárós szentélymegoldásnak csarnokrendszerbe

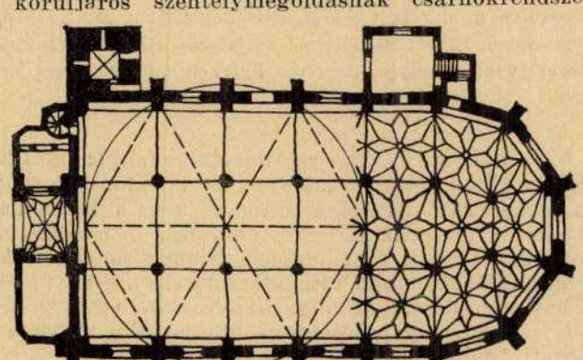

4. ábra. Schrobenhausen: Plébániatemplom.

való átplántálását is Szent Bernát rendjének építészei vállalták. Ám ezt az új építészeti gondolatot a gótikus rendszerek közé már nem Franciaország, hanem Ausztria kolostortemplomai vezették be. De míg Lilienfeld, Heiligenkreuz és Neuberg a ciszterci-alaprajzi hagyománytól: az egyenes záródású szentélytípustól nem tudott még elszakadni, addig *a zwettli szentély lángeszű mestere merész újítással az osztrák ciszterci-építészet ez új eredményeit a francia gótikának clairvauxi* (III. ép.) *és pontignyi* (II. ép.) *ciszterci-építkezéseknél már alkalmazott kápolnakoszorús megoldásával párosította*[2] s ezzel egyszersmint előképet szolgáltatott a baumgartenbergi ciszterci-kolostortemplom tervezőjének is.[3] (1. ábra.)

Ez a megoldás határozott irányt szabott a további fejlődésnek. Alapgondolatát mindenekelőtt *Henrik mester, a gmündi Heiliggeistkirche alkotója fejlesztette tovább*[4] s innen vette át, mint örökséget Hans Stethaimer is.[5] kinek munkássága nyomán egész művészgeneráció dolgozott a csarnoktemplomok e különálló rendszerének terjesztésére.[6] Henrik mester újítása főképen két jelenségben nyilvánult meg: alaprajzban elhagyta a zwettli templomnál alkalmazott és a francia katedrálisok keresztházára emlékeztető szélesebb boltmezőt, mely a templom szentélyét a hosszház terétől elválasztotta, felépítésben pedig a boltozat nyomását ellensúlyozó támpilléreket a szentélyt körítő kápolnák közé húzta be, miáltal a Zwettlben alkalmazott s ugyancsak francia előképekre visszavezethető támívrendszert feleslegessé tette. To-

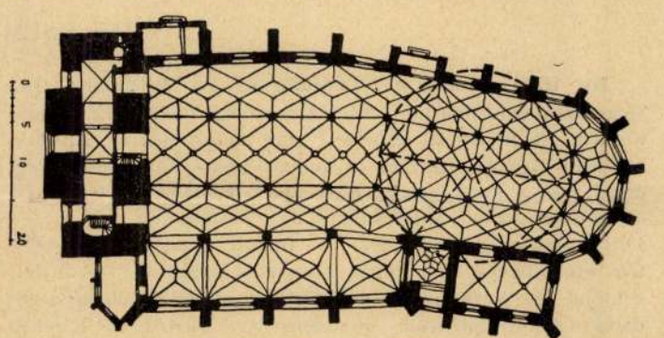

5. ábra. Bautzen: Dóm.

vábbá a zwettli szentélynek 4:3:5 arányszámokkal jellemezhető pillérállása[7] helyett új alaprajzi arányokat dolgozott ki tervében, melyek rögzítésére arányosító háromszöghálót használt. Ennek a háromszöghálónak és az alaprajznak viszonyát legjobban a hosszházoldalakhoz viszonyítva, csúcsra állított ú. n. arányhatszöggel lehet érzékeltetni.[8] A gmündi arányosító módszert Stethaimer a straubingi Szent Jakab templom építésénél még szószerint átvette, azonban későbbi terveiben a hosszházoldalakhoz viszonyítva már élre fektetett arányhatszöget használt, ami tanítványainak és követőinek alkotásainál szintén kimutatható.[9] Hogy Hans Stethaimernek művészete mennyire a Parlerek építészetében gyökerezik, azt nemcsak ez a feltűnő, technikai vonatkozású tény[10] bizonyítja, hanem az is, hogy alkotásaiban igen sokszor előfordul a tengelypilléres szentélyfej megoldása is.[11] Ugyanis ez a feltűnő elrendezés német földön, a Parlerek építészetében került először alkalmazásra[12] és a roueni St. Maclou[13] és a Caudebec en Caux-i székesegyház[14] alaprajza (ez utóbbi még hozzá a stethaimeri arányhatszöggel) minden valószínűség szerint a német építészet eredményeinek gall földön való tükröződésére vezethető vissza (8—9. ábra).

A zwettli szentélyből sarjadzó másik fejlődési vonal Nürnbergbe vezet és Konrad Roritzer alkotásában, a Lorenzkirche kórusában csúcsosodik ki.[15] Az idetartozó műemlékekre a nagy oldalszámú (a tizenkétszög, vagy tizennégyszög stb. hét oldalából alakított) szentélyfejek jellemzőek, mely tény az ugyane

szellemben megalkotott zwettli kórussal való kapcsolatukat még feltűnőbbé teszi, de egyszersmind el is különíti azokat a gmündi előképre visszavezethető emlékektől. Ez az elkülönülés továbbá abban is jelentkezik, hogy e körben az arányhatszög használata nem mutatható ki: ezekben az esetekben a pillérállások, mint Zwettlben, arányszámokkal fejezhetők csak ki (2. ábra).

Meg kell emlékeznünk a kóruskörüljárós csarnoktemplomrendszernek északra szakadt képviselőiről is. Brandenburgban hasonló megoldások Stethaimer alkotásaival nagyjából egyidőben születtek meg s egyik legkoraibb például a brandenburgi Katherinenkirche[16] kínálkozik, mely alaprajzi arányokban az eddigi műemlékcsoportoktól eltérő utakon jár és így mestere a délnémet iskoláktól teljesen függetlenül elszigetelt fejlődésnek vetette meg alapját.[17] Külön kiemelendő érdekessége még az is, hogy a templomtérbe nyuló támpillérek között lévő kápolnák fölött körüljáró empóra húzódik, mely megoldással az ambergi St. Martinskirchet időben jóval megelőzte. Természetesen ez az elszigeteltség nem jelenti azt, hogy a délnémet építőiskolák elszórtan bár, de ne éreztették volna hatásukat. Így a luckaui templom szentélyénél feltűnik Stethaimer arányrögzítő hatszöge,[18] az Odera menti Frankfurt Mária-templomának szentélyén pedig ezenfelül a nürnbergi templomokra jellemző kóruspoligon megoldást is viszontláthatjuk.[19] (11—12. ábra.)

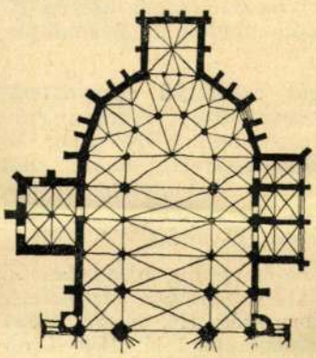

6. ábra.
Auxerre: St. Étienne.

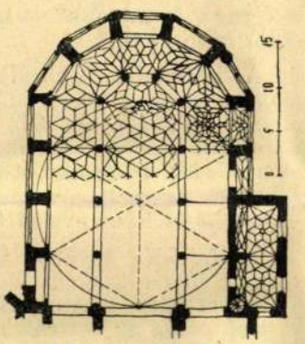

7. ábra.
Hall: St. Michaelkirche.

Stethaimer arányhatszögének alkalmazása hazánkban három szentélykörüljárós csarnoktemplom esetében bizonyítható. Legkorábban a brassói Feketetemplom alaprajzában jelentkezik, mégpedig mind a szentélyfejben, mind pedig a hosszházban.[20] Különösen a templomtest mutat a landshuti iskolaalkotásokkal egyező megoldásokat. Így például a négy oldalkapuzatos hosszházelrendezés a straubingi Jakab-templomra, Stethaimer alkotására emlékeztet, mely rendszer az idetartozó rokonalkotásoknál az idők folyamán nem egyszer visszatér. Ezzel szemben a szentélyzáródás a nürnbergi csoporttal is rokonságot tart fenn, amit legfeltűnőbben a kórussokszög oldalainak nagy száma bizonyít. A nürnbergi építészettel való kapcsolatokat azonban már az építészeti és szobrászati részletek vizsgálatánál is meg lehet állapítani,[21] ami Nürnberg művészetének és a stethaimeri térelképzeléseknek kereszteződését nyilvánvalóvá teszi (13. ábra).

Az arányhatszög megjelenése korhatározó jelenség a Feketetemplom történetében. Stethaimer legelső ilyen terve, a landshuti Heiliggeistkirche 1407-ben kezdett épülni, körülbelül egyidőben a salzburgi Franziskanerkirche szentélyével, melynek brassói templomunkkal egyező térhatására már Hekler Antal is rámutatott.[22] De már maga az a tény, hogy a Feketetemplom szentélye és hosszháza egymással csupán összefűzött, de lényegében két önálló teret alkot, nem úgy, mint az e csoportba tartozó érett alkotások, hol a hosszház és kórus egységes térre olvadnak

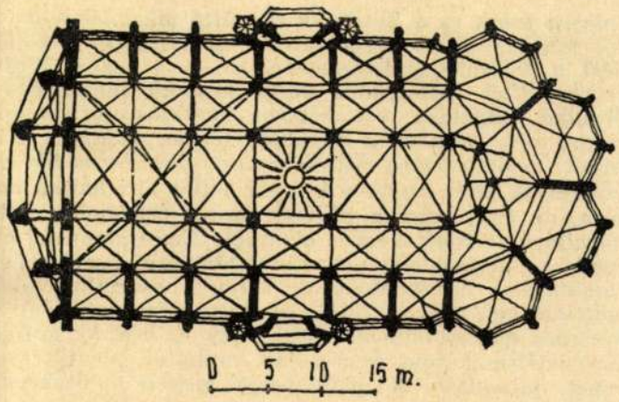

8. ábra. Rouen: St. Maclou.

össze, a templomterv koraiságára vall és megszületése a XV. század első évtizedére korlátozódik.

Mindezek ellenére vannak a tervben olyan jelenségek is, melyek sem Nürnberg, sem pedig Stethaimer körének számlájára nem írhatók. Mindenekelőtt a nyugati, kéttornyos homlokzatra kell gondolnunk, mely a délnémet szentélykörüljárós csarnoktemplomoknál ebben az időben példa nélkül áll, amennyiben az ingolstadti Frauenkirche különös toronyelrendezése formai tekintetben, a müncheni Liebfrauenkirche homlokzata pedig építési idő szempontjából számításba nem jöhet. Sokkal valószínűbb az a feltevés, hogy a Feketetemplom nyugati homlokzatának tervében hazai templomépítészetünk kéttornyos alkotásainak emlékképe rezgett tovább. Ugyanilyen elbírálás alá kell vonnunk templomunk XV. század második felében készült részletformáit is, melyek fejlődési vonalát a művészettörténelem a kassa—kolozsvári kapcsolatokkal meglehetősen tisztázta már.[23]

Másik idetartozó műemlékünk, a gyöngyösi Szent Bertalan-templom, már a kóruskörüljárós csarnoktemplomok kiforrott alkotásaival áll egysorban, amennyiben mestere a szentélyt és a hosszházat hatalmas téregységbe kovácsolta össze. Azonban a délnémet rokonmegoldások hatása itt sem jelentkezik egyedül, amit az északi kapcsolatokra mutató hajóorrszerűen megnyult szentélyfeje vitathatatlanul bizonyít.[24] (14. ábra.)

A stethaimeri szellemből sarjadzó délnémet iskolák művészetét a maga tisztaságában leginkább a miskolcz-avasi templom tükrözi, hol nemcsak a téralkotás, de a részletek kialakítása is délnémet iskolahagyományokkal átitatott mesterre vall.[25] Azonban az az ismeretlen művész nem üstökösként tünt fel hazai építészetünk terén, mert kezenyomát a gyöngyösi ferencesek templomának szentélyén is megtalálhatjuk.[26] Ez arra vall, hogy az avasi templom nem volt egyedüli alkalom művészetének csillogtatására s így bízvást föltehető, hogy további munkásságára, talán magyar nemzetiségére is világot fog vetni egyszer a művészettörténelem (15. ábra).

A kóruskörüljárós csarnoktemplom-rendszer gondolata Ausztria építészetében különösen termékeny

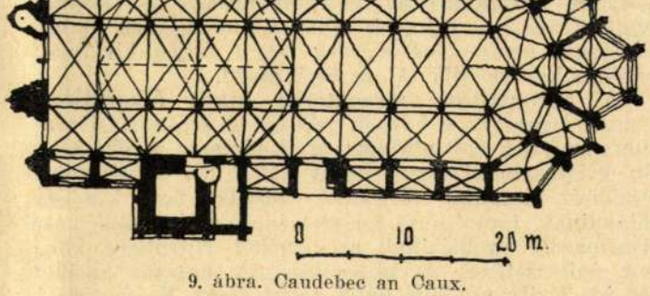

9. ábra. Caudebec an Caux.

talajra talált és a Zwettlből sarjadzó műemlékcsoporttól teljesen eltérő megoldásokat is termett. A fejlődést a pöllaubergi templomocska[27] és az ennsi *Wallseerkapelle*[28] valószínűen közös mestere indította el. Mindkét alkotása voltaképpen kéthajós csarnoképítmény, mely azonban a nyolcszög három oldalából alakított szentélyfejben háromhajóssá terebélyesedik. A szentélyek terét összesen két pár pillér töri három hajóra, de úgy, hogy a pillérek szoros értelemben vett körüljáró folyosót nem is alkotnak. Emez alaprajzi elrendezés megszületésének körülményeire nem nehéz rámutatni: Ausztriában a kolduló szerzetesrendek építészetében már a XIII. sz. folyamán megjelent a kéthajós csarnoktemplomtípus, mely az osztrák gótika történetében három évszázadon keresztül jelentős szerepet játszott.[29] A pöllaubergi mester voltaképen ennek a rendszernek egyik változatát állította elő akkor, midőn az oltár kéthajós templomtérben való

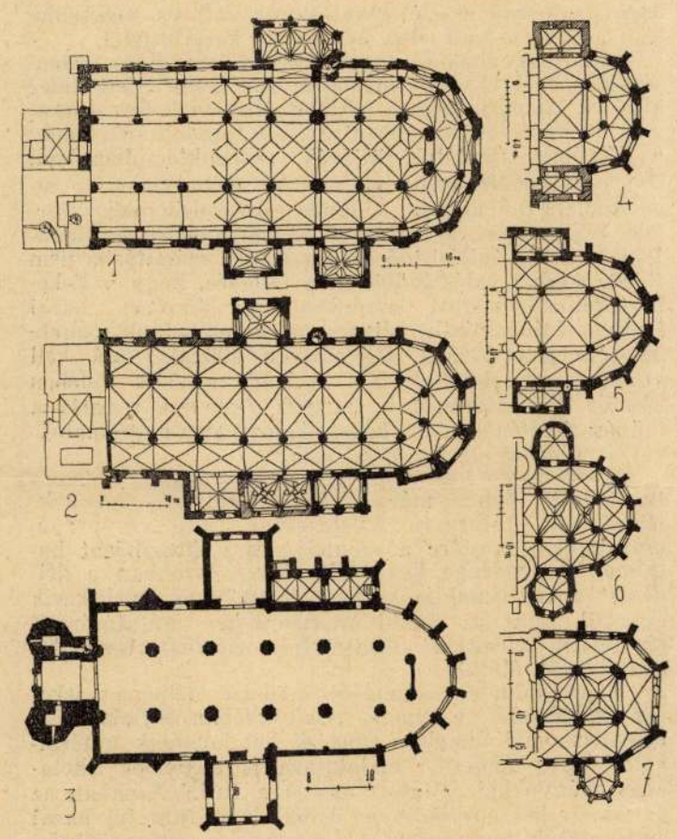

10. ábra. 1. Brandenburg: Katharinenkirche. — 2. Brandenburg: Godehardkirche. — 3. Wusterhausen. — 4. Pritzwalk. — 5. Fürstenwalde. — 6. Rathenow. — 7. Frankfurt a. O.: Nikolaikirche.

elhelyezésének problémáját leegyszerűsített alaprajzú szentélykörüljárós kórusrendszerrel igyekezett megoldani. Am ez az eddigi elgondolásoktól teljesen elütő alaprajz, melynek rendszerét *álkörüljárós csarnokszentélynek* szeretném nevezni, önálló fejlődési folyamatnak vetette meg alapját. *Ennek a csarnoktemplomtípusnak kiérlelése azonban hazai gótikus építészetünk egyik dicsőséges fejezetét alkotja,* amennyiben az első idetartozó templomok építése Nagy Lajos királyunk nevéhez kapcsolódik (17. és 24/1. ábra).

A háromajtós csarnoktérbe ojtott álkörüljárós szentélymegoldás e korbeli példája a szászsebesi templom, melynek építtetője az egyik címeres zárókő alapján kétségtelenül Nagy Lajos volt.[30] Ha szentélyének részleteit vizsgálat tárgyává tesszük, úgy kőrácsos ablakainak, támpillérei felépítésének, szobrainak, vagy alkalmazott profiljainak szelleméből Nürnberg korabeli építészetének és plasztikájának hatását érezhetjük ki. Nyilvánvalóvá válik tehát, hogy Szászsebes is

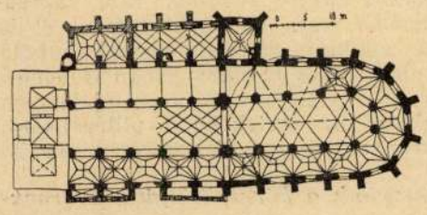

11. ábra. Luckau.

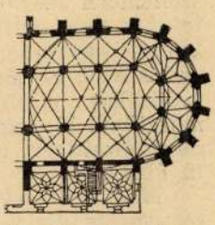

12. ábra. Frankfurt a. O.: Marienkirche

annak a nürnbergi formakörből táplálkozó építészeti fellendülésnek egyik tagja, mely Nagy Lajos uralkodása alatt hazánkon áthullámzott s a budavári koronázó főtemplom Mária kapujának megszületésétől számítva, körülbelül egy emberöltő elmultával a brassói Feketetemplom szentélyépítkezésében érkezett el hattyúdalához[31] (18. ábra).

Ez a felismerés nagyon valószínűvé teszi Doninnak ama feltevését, hogy a máriazelli templom egykori gót szentélye is a pöllaubergi mester térrendszerét követhette,[32] mert Nagy Lajos királyunk e határon túli alapításának megmaradt részei ugyancsak délnémet formakultúrától átitatott mester munkájára vallanak. Időben a templom körülbelül egykorú a szászsebesi testvéralkotással s visszaszerkeszthető hosszházalaprajzának arányai az idetartozó alkotásokkal, a szászsebesi és a debreceni nagytemplom helyén állott egykori gót csarnoktemplommal nagy hasonlatosságot mutatnak.[33]

A harmadik álkörüljárós szentélyű csarnoktemplom a most említett debreceni Szent András templom,[34] melyet a ma álló nagytemplom építésekor lebontottak. Bár építésének körülményeiről semmi adat nem került felszínre, a szászsebesi templomalaprajzzal való egybevetése alapján megszületése a XIV. század 70-es 80-as éveire tehető (19. ábra).

A fejlődés további menetét pedig bizonyára az osztrák földre szakadt máriazelli templom biztosította s közvetítette részint Bajorország (16, 20—22. ábra). részint pedig az osztrák tartományok felé (24/3—4. ábrák) a Nagy Lajos által foglalkoztatott mesterek művészetét.[35]

Végül *Zwettl és Pöllauberg térkoncepciójának egymással ellentétes sarkai közé illeszkednek azok az álkörüljárós csarnoktemplomok, melyeknek szentélye zwettli-stethaimeri kóruspoligonokkal záródik.* Az első ilyen alkotás bölcsője újra Ausztria volt. St. Lambrecht temploma[36] indította útjára ezt a keverékmegoldást, mely a XV. század második felében a Stethaimer-iskoláktól az egyeduralmat is átvette és élete a XVI. századba mélyen belenyult.[37] (25. ábra.) Hogy hazánk területén ilyen rendszerű megoldás volt-e, arról bizonyosat nem tudunk, de az sem lehetetlen, hogy az egri várszékesegyház méretben és térművészetben egyedülálló késógót szentélye ebbe a műemlékcsoportba tartozott.[38] (27. ábra.)

Azok a mesterek, akik ezt az újszerű és kötetlen rendszerű térmegoldást alkalmazták, az idők folya-

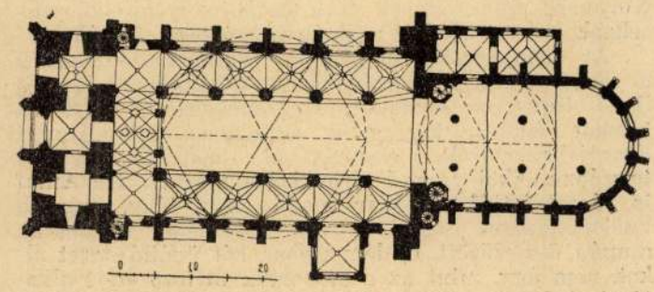

13. Brassó: Feketetemplom.

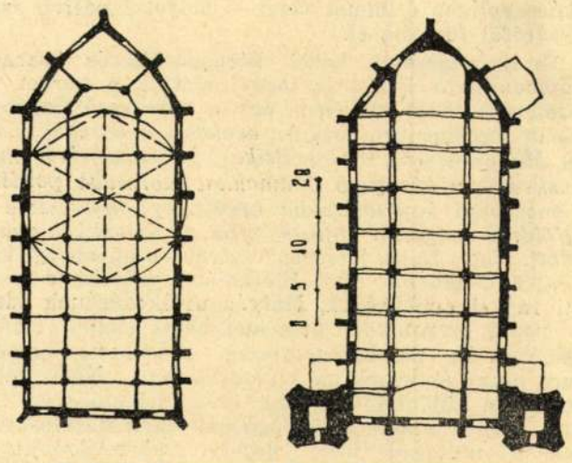

14. ábra. A gyöngyösi Szent Bertalan-templom rekonstruált középkori és mai alaprajza.

mán rájöttek arra, hogy a szentélykörüljáró vonalát követő hajópillérek elhagyása által a félkörben húzódó szentélyzárófal szükségtelenné vált s csupán felesleges boltozási problémákat szült. Ezért a késői tervekben azt látjuk, hogy a félkörös kórusfalak helyett mindinkább laposívű zárófalat terveztek a templomépítők,[39] így terveikben a zwettli, utat mutató térelgondolás teljesen elsikkadt, a további fejlődés lehetősége megszűnt s a halódó gótika alkonysugarában ennek a nagymultú elrendezésnek fejlődési íve is föllet ért (23. és 26. ábra).

•

A szentélykörüljárós csarnoktemplomok előbbiektől teljesen független csoportját a rajnavidéki templomok alkotják, melyeknek előképe minden bizonnyal szintén a francia katedrálisépítészetben keresendő. Az idetartozó templomalaprajzok két jellegzetességgel válnak el délnémet testvéreiktől. Tervezőik *a szentély zárófalát minden esetben a nyolcszög három oldalából alkották s vele párhuzamosan vezették a folyosó másik oldalát határoló pillérsort, a szentély zárófalait pedig közbeiktatott támpillérekkel két vagy három falsávra osztották.* Ez az auxerrei St. Étiennél[40] már feltűnő, sajátos alaprajz (6. ábra) a wormsi Liebfrauenkircheben még bazilikális felépítésében,[41] Düsseldorfban azonban már csarnokrendszerben készül el[42] és példájára szívós konzervativizmussal minden különösebb fejlődés nélkül él egészen a XV. sz. végéig.[43] Hatósugara sem mondható nagynak, amennyiben ez az elrendezés a gótikus építészet egyetemes fejlődésében szerepet alig játszott s csak egyetlen egy esetben törte át szűkebb hazája, a Rajnavidék határait, amidőn a brünni Szent Jakab templom mestere a német kulturterület keletén is megvalósította.[44] Azonban a Szent Jakab templomnak hatása alaprajzi szempontból úgyszólván nem volt[45] s így csupán a rajnamenti csarnoktemplomépítészet kisugárzásának fogható fel. (28—29. ábra.)

Ha nem is sorozható ebbe a csoportba, mégis itt kell megemlítenünk kóruskörüljárós csarnoktemplomaink eddig még nem idézett két tagját: a Pestbelvárosi plébániatemplomot[46] és a szegedi Szt. Demeter templomot.[47] Mindkettő voltaképen a halberstadti dóm,[48] vagy a kolmari monostortemplom[49] bazilikális felépítésű elrendezésének csarnokrendszerbe való átültetése s mint ilyen, szellemi rokonságban van a gyöngyösi Szent Bertalan templommal. Noha ez a két német bazilikális templomalaprajz a rajnai csarnoktemplomokkal bizonyos fokig párhuzamba is állítható (amennyiben csak abban különböznek egymástól, hogy a halberstadti és kolmári szentélyek zárófalán osztótámpilléreket nem alkalmaztak), a pesti és szegedi templomok a szóbanforgó fejlődési menetbe kielégítően még ezen az alapon sem illeszthetők, s noha formai előzményeik a német gótikában találhatók meg, *önálló kialakításuk tipikusan magyar jelleget biztosít számukra* (30. ábra).

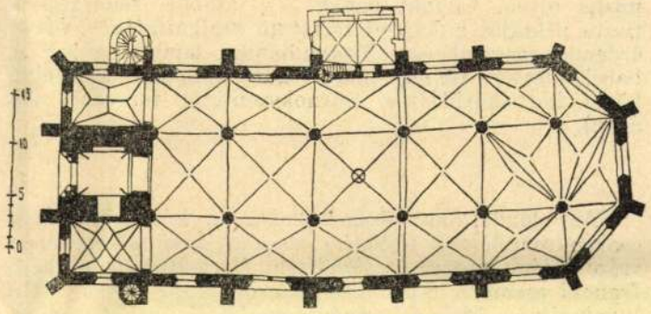

16. ábra. Neumarkt.

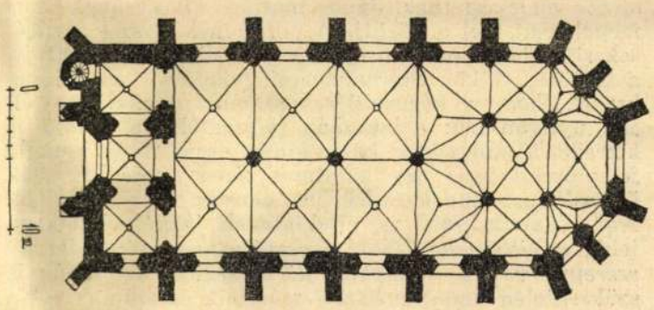

17. ábra. Pöllauberg.

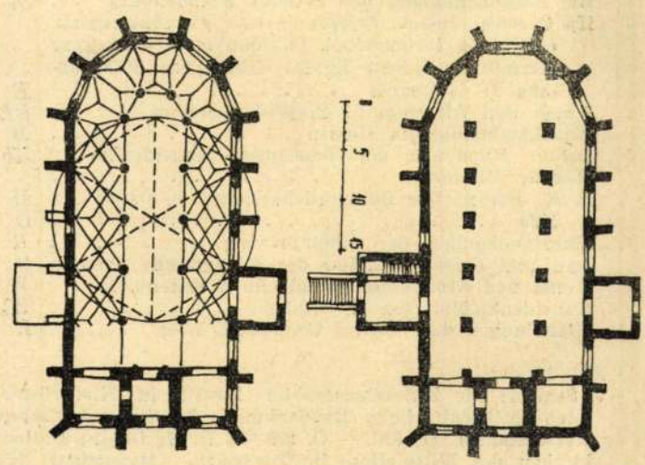

15. ábra. A miskolc—avasi-templom rekonstruált középkori és mai alaprajza.

Zsigmond korabeli építészetünk tehát e két templom esetében újra egyénien magyar megoldást termelt ki s bizonyságot szolgáltatott arra, hogy e korban is, — mint Nagy Lajos idejében — mikor hazánk politikai szempontból a környező országokkal szoros kapcsolatba került, a külföld művészetének fellángoló erejű beáramlása nemzeti építészetünk szempontjából egyenesen serkentő hatással volt hazai mestereinkre.

•

A szentélykörüljárós csarnoktemplomok élete a gótika halála után sem szűnt meg teljesen. Az erejétvesztett német reneszánszot követő stílusbizonytalanságban a képzőművészetek szívesen merítettek az elmúlt korok, különösen a gótika formavilágából, annyira, hogy *nyugodtan beszélhetünk a XVII—XVIII. században dívó posztgótikus építőművészetről.* Ennek keretében neṁ egyszer feltűnik a kóruskörüljárós csarnoktemplom típusa is. Így a gmündi alaprajzi típus Eupenben jelenik meg,[50] hol a tervező

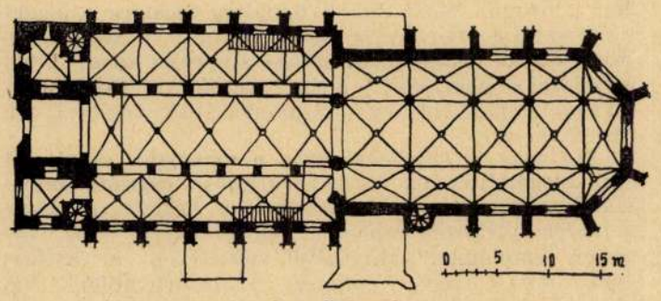

18. ábra. Szászsebes.

tudatos régieskedését mi sem bizonyítja jobban, mint az alaprajznak Gmündre valló arányrendszere. Kézenfekvő tehát az a feltevés, hogy az építész tervének elkészítése előtt a gmündi, vagy a straubingi kóruskörüljárós csarnoktemplomokat beható tanulmány tárgyává tette s alaprajzukat fel is mérte. A stethaimeri arányrendszer viszont a bückeburgi lutheránus templomnál jelentkezik,[51] azonban — mint már azt Nördlingennél is láttuk — álkörüljárós típusba ojtva. Viszont ennek az utóbbi rendszernek tiszta példáját a hageni templom szolgáltatja.[52] Végül érdemes megemlítésre Tuntenhausen temploma is.[53] A barok mestere itt egy leégett gót templom szentélye körül kóruskörüljárós csarnokszentélyt tervezett (31. ábra).

*

Az előadottakat összefoglalva, a kóruskörüljárós csarnoktemplomok fejlődési vonalát a következőképen rajzolhatjuk meg: a Zwettlen keresztül jelentkező francia eszme a csarnokrendszerbe való ojtás után igyekszik az idők folyamán levetkőzni azokat a megkötöttségeket, melyek eredetére, a bazilikális rendszerre emlékeztetnek. János mester alkotásának térmegoldását, hol a körüljáró pilléreinek száma a zárósokszög oldalszámával egyezik, Henrik mester s utána a többiek, élükön Stethaimerrel, feladják s azon igyekeznek, hogy a kóruspillérek számát redukálják. Céljuk nyilvánvaló: a hosszház és szentély, a főhajó és kóruskörüljáró eddig külön-külön érezhető és önálló jelentőségű terét egy hatalmas téregységgé kívánják összesíteni s ennek érdekében nem egyszer az árkádívek alkalmazásától is eltekintenek. Elképzeléseikben tehát *a pilléreknek csak térosztó s nem térelválasztó szerepük van* s redukált jelentőségük az amúgyis szükségtelen keresztmetszeti méreteik és számuk csökkentésében is megnyilvánul.

A fejlődés további menetét pedig a pöllaubergi mester nyomán keletkező térszerkesztés határozza meg. Ezekben az alkotásokban *a középső hajó tere a körüljárót átszakítja s annak terével közvetlenül egyesül* s a téregységesítés gondolata újabb diadalát üli. A kóruskörüljáró a hosszházzal egységbeforrt templomtérbe olvad, aminek természetes következményeképen

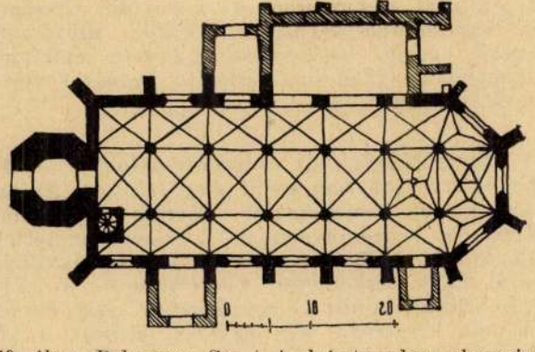

19. ábra. Debrecen: Szent András-templom alaprajza. (Rekonstrukció.)

a kóruspoligon értelmét veszti s helyét laposívű szentélyzárófal foglalja el.

És ha végezetül hazai kóruskörüljárós csarnoktemplomainkat külön is megvizsgáljuk e három évszázados fejlődés fényében, úgy a következő figyelemreméltó eredményre jutunk: *azokban a korokban, midőn Magyarország világpolitikai jelentőségében megnövekedve, a környező államokkal szorosabb politikai és gazdasági kapcsolatokba került, építőművészete a külföldről beáramló hatások által új színekkel gyarapodott.* Nagy Lajos idejében osztrák és nürnbergi kapcsolatok, Zsigmond alatt Stethaimer művészete és távoli rajnai emlékképek, Mátyás uralkodásának idejében pedig az uralkodó délnémet hatás mellett elvétve Ausztria és Északnémetország művészete játszott közre hazai építészetünk kialakításában. Nem célom ehelyütt e különféle szellemi erők jelentőségét taglalni, csupán annak a felfogásnak tarthatatlanságára kívánok mutatni, mely erdélyi műemlékeinket a szászság számára igyekszik kisajátítani.[54] A fentiekből nyilvánvaló, hogy *a szászsebesi templom, vagy pedig a brassói Feketetemplom a szászok művészeti hagyományaival, vagy faji kapcsolataival meg nem magyarázható alkotások, művészeti származás szempontjából a szászsághoz semmi közük nincsen* és formai előzményeik az osztrák és délnémet művészetben találhatók meg.

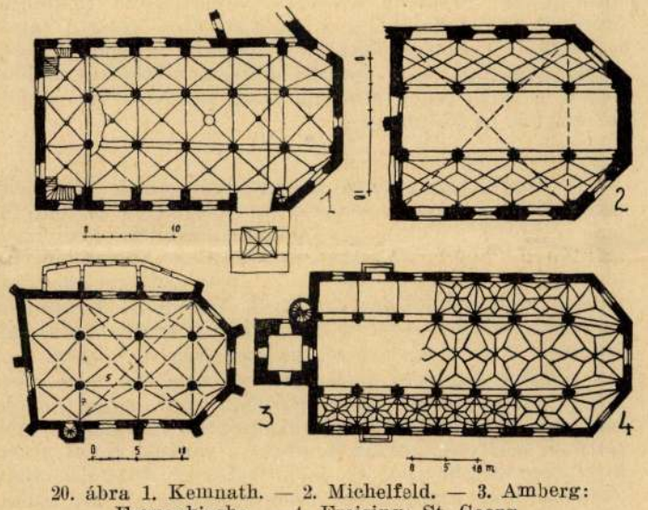

20. ábra 1. Kemnath. — 2. Michelfeld. — 3. Amberg: Frauenkirche. — 4. Freising: St. Georg.

JEGYZETEK.

A jegyzetben előforduló rövidítések:

Die Kunstdenkmäler des Königreichs Bayern . . .	*B*
Die Kunstdenkmäler der Provinz Brandenburg . .	*Br*
if;. Csemegi József: Fejezet az egri várszékesegyház építésének történetéből. (Különnyomat a Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönyének 1935 március 17. számából	*E*
Kunst und Altertum in Elsass-Lothringen	*EL*
Kunstdenkmäler im Hessen	*H*
Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler	*Hb*
Magyar Művészet	
R. K. Donin: Die Bettelordenskirchen in Österreich 1935	*M Ö*
Kunstdenkmäler der Rheinprovinz	*R*
Bau und Kunstdenkmäler des Königreichs Sachsen	*S*
Kunst und Altertumsdenkmale im Württemberg . .	*W*
Kunstdenkmäler von Westfalen	*We*
Mitteilungen der Central Comission. Wien	*Z*

[1] *E* 8—16. old.

[2] v. Sacken: Die Zisterzienserabtei Zwettl in Niederösterreich (Mittelalterliche Baudenkmale des österreichischen Kaiserstaates. II. 37.) — *Ö.* 209. és R. K. Donin: Hallenkirchen des Mittelalters in Österreich. (Monatsheft für Kultur und Politik 1937. 216.) A szentélyt János mester 1343—48 között építette.

[3] H. H. Blumenthal: Die Mittelalterliche Baugeschichte des ehemaligen Zisterzienserstiftes Baumgartenberg in Oberösterreich. (Kirchenkunst 1932. 43.) Szentélyét 1443-ban szentelik.

[4] *W.* Jagstkreis 346. — *E.* 1. ábra. A szentély építése 1351-ben kezdődik meg.

[5] E. Hanfstaengl: Hans Stethaimer. Leipzig, 1911. — *E.* 2, 4, 5 és 7. ábrák, valamint a *B.* idevonatkozó kötetei.

[6] Idetartozó építmények: Ingolstadt, Frauenkirche (H. Schmidt: Ingolstadt. Deutsche Kunstführer Bd. 14.) szentélye 1425—39 között épül.— Amberg, St. Martinkirche, (*B.* Oberpfalz 16. kötet. *E.* 9. ábra. *Hb.* III. 16.), szentélye 1421—42 között épült. — Hall, St. Michael, (*W.* Jagstkreis *Hb.* III. 170.) Hosszháza 1456-ban kész, szentélye 1495—1525 között épült, de stethaimeri arányhatszöges alaprajzzal, ami azt látszik bizonyítani, hogy a kórus alaprajzi elrendezése, ha csak rajzban is, de a hosszházéval egyidőben, vagy kevéssel azután születhetett meg. — Schrobenhausen, plébániatemplom, (*B.* Oberbayern 1. kötet 168.) kb. 1440—80 között épült. — Dinkelsbühl, St. Georg, (*B.* Mittelfranken 4. kötet és *E.* 10. ábra) 1448—69 között. — Bautzen, dóm, (Fr. Rauda: Die mittelalterliche Baukunst in Bautzen 1905.) XV. sz. második fele, boltozása a 90-es évekből. — Dingolfing, plébániatemplom, (*B.* Niederbayern 1. kötet, *E.* 6. ábra) és Meran, Spitalkirche (K. Atz: Kunstgeschichte von Tirol und Vorarlberg 1909). Mindkét templom a landshuti építőiskolának a XV. sz. második feléből származó alkotása. (Előkép: Landshut: Heiliggeistkirche, Stethaimer műve.) (3—5. és 7. ábra.)

[7] A három arányszám a mellékhajó szélességét, a pillérek egymástól való távolságát és a főhajó szélességét állítja viszonyba egymással.

[8] *E.* 1. ábra.

[9] *E.* 6, 8—10. ábrák és ez értekezés idevonatkozó ábrái.

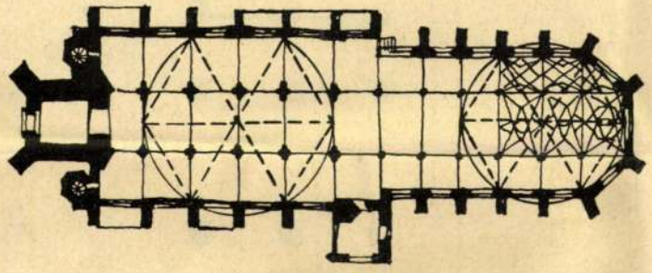

21. ábra. Nördlingen.

[10] Magyarázatát a *Tervezés-technikai kérdések a középkori építészetben* c. értekezésemben kíséreltem meg (Kny. a M. M. É. E. Közl. Havi füzetei 1936 dec. 20.), hol többek között azt is kimutattam, hogy a másik németországi Parler építmény, a Freiburg i. Br-i katedrális alaprajza is a gmündi arányhatszög alapján készült. (u. o. 9. ábra).

[11] Salzburg, Franziskanerkirche szentélye. — Landshut, Heiliggeistkirche. — A landshuti iskolaalkotásoknál Dingolfing plébániatemploma és a meráni Spitalskirche, a braunaui iskolához közelálló pischelsdorfi templom (R. Guby: Die Kdm. des oberösterreichischen Innviertels. Öst. Kunstbücher. Sonderband 1.), távolabb a dettelbachi templom (*B.* Unterfranken 2. kötet 78. old., — *E.* 14. ábra.) a XV. századból, Fernitz temploma (Grauss: Kirchenschmuck 1873. 47.) 1500 körül és a schneebergi St. Wolfgangkirche (*S.* 8. füzet) 1515—40 között, e parleri gondolatnak Stethaimer által közvetített hatását mutatják.

[12] Tengelypilléres Parler építmények: Kolin, tengelytámpilléres pedig a prágai Teynkirche, a kuttenbergi Barbaratemplom és a freiburgi monostor. Az axistámpilléres szentélyfejmegoldásnak azonban francia művészetbe nyúló gyökerei vannak, ami a Parlerek művészetének franciás igazodásából könnyen érthető. (l. ifj. Csemegi J. — B. Szabó L.: A gyöngyösi Szent Bertalan-templom 3. old. Kny. a Gyöngyösi Kalendáriumból 1937.)

[13] Baudot—Perrault—Dabot: Monuments historiques. T. II. fasc. 7. pl. 76. Mestere, Pierre Robin 1437-től építi.

[14] U. o. pl. 72. XV—XVI. századból.

[15] Idetartozó építmények: Nürnberg: Sebalduschor (W. Fries: Die St. Sebalduskirche zu Nürnberg. Deutsche Bauten X.) kórusának építése 1361—79 között, — Lorenzkirche, (K. Gerstenberg: Die St. Lorenzkirche in Nürnberg. Deutsche Bauten XI.) építi Konrad és Matthias Roritzer 1439—77 között. — Weissenburg: St. Andreas-

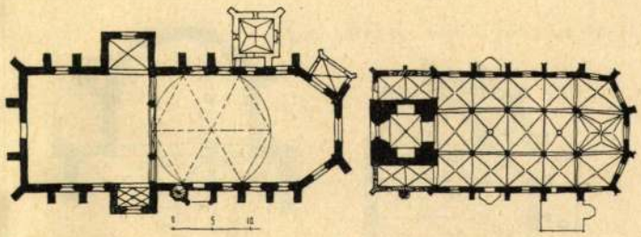

22. ábra. Mariasondheim. 23. ábra. Dorsten.

kirche, (*B.* Mittelfranken 5. kötet.) szentélyét Peter Huter 1440—65 között építi.

[16] *Br.* II/3. 47. — *Hb.* II. 50. — Heinrich Brunsberg 1401—1437 között építi. A templom teljes szélessége négy boltmezőhosszal egyenlő.

[17] Az idetartozó műemlékek közül álljanak itt a következők: Brandenburg: Godhardtkirche (*Br.* II/3. 1.) építése 1456-ban indul meg. — Frankfurt a. O. Nikolaikirche (*Br.* VI/2. 80.) érdekesen leegyszerűsített alaprajzú szentélye a XV. század első feléből való. — Fürstenwalde, dóm (*Br.* VI/1. 74.), alapkőletétel 1446-ban. A XVIII. században nagyarányú barok átépítést szenvedett. — Rathenow (*Br.* II/1. 170; *Hb.* II. 362.) plébániatemplom, ép. XV. sz. — Wusterhausen, plébániatemplom, (*Br.* I/3. 361.) 1474 körül elkészült. — Pritzwalk, plébániatemplom, (*Br.* I/2. 164. és *Hb.* II. 355.) 1501-ben kész (10. ábra).

[18] *Br.* V/1. Szentélye 1430-ban készen állt.

[19] *Br.* VI/2. Építése az 1430-as, 40-es években fejeződött be.

[20] E. Kühlbrandt: Die ev. Stadtpfarrkirche A, B. in Kronstadt. 1898. V. Roth: Deutsche Kunst in Siebenbürgen 1934. 102. Építése Zsigmond király uralkodása alatt (1378—1347) kezdődött meg.

[21] Brassó nürnbergi kapcsolatai e tekintetben meglehetősen tisztázódtak. Már V. Roth i. művében a Sebalduschorral veti egybe a Feketetemplom szentélymegoldását, a kórus szobrairól pedig a Hekler Antal által közölt fényképek meggyőzően bizonyítják, hogy azok a nagybányai Szent István-templom fennmaradt orommezejével, azzal a szobrászati alkotással vannak formai rokonságban, mely a kétségen kívül közvetlen nürnbergi összefüggéseket felmutató budavári koronázó főtemplom Máriakapujával csendül össze. (l. Hekler A. Ungarische Kunstgeschichte 54, 55. ábrát és a *M.* 1936. 277. old. közzétett értekezésemet.)

[22] i. m. 42. old.

[23] V. Roth i. m. 27—28. old.

[24] ifj. Csemegi J. — B. Szabó L. i. m. Építése a XV. sz. első felébe eshetett, befejezését pedig a 60-as vagy 70-es években érhette meg. Szentélyének sajátságos alaprajza a bazilikális felépítésű stargardi Máriatemplom megoldására emlékeztet.

[25] ifj. Csemegi J. A Miskolc—avasi templom középkori építéstörténete. *M.* 1937. 255. Építése a XV. sz. közepetáján indulhatott meg. 1489-ben falfestése is készen volt. Alaprajza a vele nagyjában egykorú schrobenhauseni templommal állítható párhuzamba.

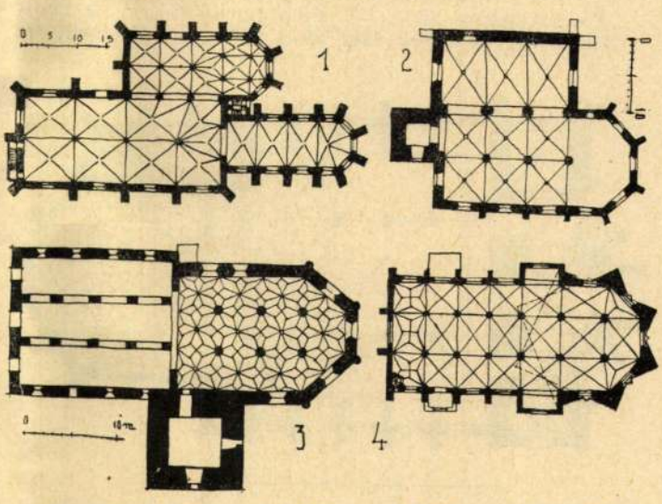

24. ábra. 1. Enns. — 2. Levern. — 3. Lack. — 4. Mödling: Othmarskirche.

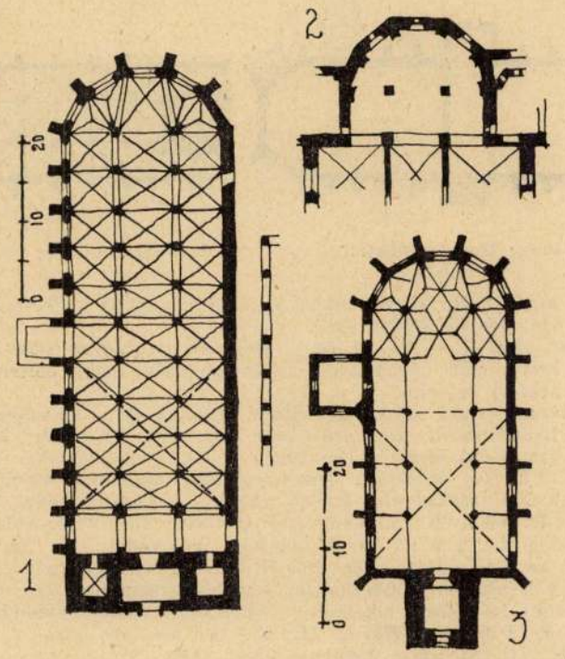

25. ábra. 1. St. Lambrecht. — 2. Brixen: Dóm. — 3. Daubravnik.

[26] L. a „Szent ferencrendiek gyöngyösi temploma és kolostora" c. kiadványban B. Szabó L. — ifj. Csemegi J. cikkét, továbbá a 25. alatti értekezésemet, hol a gyöngyösi ferences templom szentélyének ablakát mint a miskolci templomablakok testvérmegoldását mutatom be. (259. old. „e" ábra, tévesen az avasi templom déli ablakai között).

[27] J. Grauss: St. Maria am Pöllauberg in Steyermark. (Z. 1878. 33.) 1339 után, befejeződött 1384 előtt.

[28] *Ö.* 187. 1343 után épült.

[29] R. K. Donin: Hallenkirchen des Mittelalters in Österreich. (Monatsschrift für Kultur und Politik 1937. 214.)

[30] V. Roth: Die ev. Kirche A. B. in Mühlbach. 1922.

[31] L. 21. jegyzetet.

[32] *Ö.* 194.

[33] H. Petschnigg: Die Wallfahrtskirche zu Maria-Zell in Steymark. Z. 1869. 67.

[34] Zoltay L.: Települések, egyházas és egyházatlan falvak Debrecen területén a XI—XV. századokban. Debrecen területén. 1925. 21.

[35] Bajor példák: Amberg, Frauenkirche, (*B.* Oberpfalz 16. kötet 24.) 1401-ben említve, alaprajzi arányai 3:5:4. — Neumarkt, (u. o. 17. k. 12.) 1404-ben kezdik építeni, 1442—1459 között elkészül. Hosszházrendszerében a nagy méreteltérések ellenére is sejthető, hogy a pillérállások 3:4:4 aránnyal jellemezhetők. — Michelfeld, (u. o. 11. kötet 76.) 1429 után, újjáépítették a XVI. sz. elején, szent. 1507. Arányrendszere 3:3:4. — Freising, St. Georg, (*B.* Oberbayern I. 44. tábla) 1440 körül épül. — Kemnath (*B.* Oberpfalz 10. k. 27. ábra.) Kapuzatán 1448-as évszám. — Végül Nördlingen, (W. Teupser: Rothenburg, Dinkelsbühl, Nördlingen. Leipzig. 1928. Berühmte Kunststädte. 80. 168.) Szentélye 1427—51 között. Ez az építmény a landshuti iskola hatalmas alkotásaival méretben egyenrangú, szellemben pedig hasonló jellegű alkotás, amit az is bizonyít, hogy az eddig felsorolt templomok között ez az egyedüli, melynek alaprajza Stethaimer arányrendszere szerint készült. Ennek a feltűnő ténynek magyarázatára stíluskritikai megfigyeléseken túl történeti adatok is rendelkezésre állnak. Ugyanis a dinkelsbühli, halli és nördlingeni templomok mesterei között mindenütt feltűnnek az Eseler-család tagjai, úgyhogy formai párhuzamok mellett az alaprajzi aránykezelés is minden bizonnyal a Stethaimer hagyományokon nevelkedett Eseler-családnak tulajdonítható. Ugyanebbe a szűkebb körbe tartozhatik Mariasondheim temploma is, melynek ma már nem látható pillérei minden valószínűség szerint álkörüljárós templom részei voltak, szentélyének alaprajzi arányai pedig ugyancsak Stethaimer hatására vallanak. Befejezték 1455-ig. (*B.* Unterfranken, 6. kötet. 23.) A sorozatot végül a wasserburgi szentély zárja be, melyet a lebontott stetthaimeri kórus helyébe Stefan Krumenauer 1445—52 között épített. (*B.* Oberbayern. II. 2066. E. 7. ábra.)

Osztrák példák: Mödling, Othmarskirche. (Donin: Der Bau der Othmarskirche in Mödling. Unsere Heimat, 1936. 137.) Szentélyfeje nyolcszöges rendszerben épült s egyedülálló formáival a sallapulkai templommal tart rokonságot. (Öst. Kunsttop. V. 238.) — Lack, (J. Francke: Über Baudenkmale in Krain. Z. 1887. XCIV.)

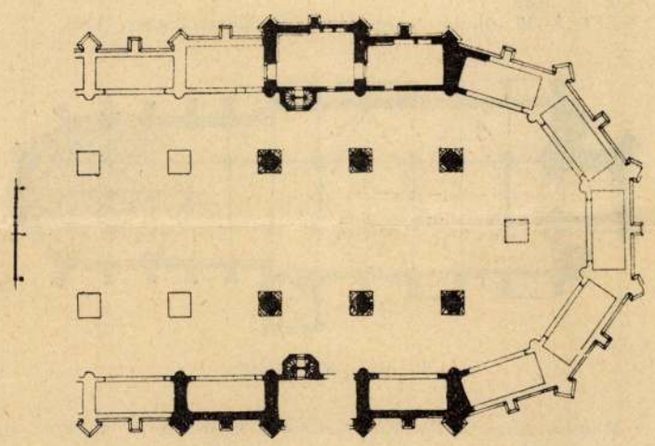

27. ábra. Eger, várszékesegyház késógót szentélye.

Megjegyzésreméltó még a wesztfáliai Levern késógót kéthajós temploma, mely azonban alaprajzi szempontból ha távolról is, de a pöllaubergi megoldással némiképen párhuzamba állítható, de mint ilyen Nyugatnémetországban is csak sporadikus jelenség. (*We.* Kr. Lübecke 51., *Hb.* V. 312.)

[36] *Ö.* 194.

[37] Ausztriában: Pischelsdorf. (Guby i. m.) Axistámpilléres szentélye miatt Guby Stethaimernek tulajdonítja. Szent. 1419-ben. — Brixen, (G. Tinkhauser: Die alte und neue Domkirche zu Brixen in Tirol. Z. 1861. 68.) Valószínűen 1453/62. között épült, a XVIII. sz.-ban lebontották, J. Weingartner szerint (Kdm. Südtirols II. 50) 1472-ben szentelték. — Bajorországban: München, Liebfrauenkirche, (*B.* Oberbayern 970. *E.* 15. ábra) építette Ganghofer 1468—88 között a lambrechti templom hosszházának arányai szerint. — Altötting (*B.* Oberbayern III. 2330.) épült 1499-től, arányrendszere 3 : 4 : 6. *E.* 15. á.) — Westfáliában: Dorsten (F. Körner: Die Bau u. Kdm. v. Westfalen. 1929. 192. old.) szentélye a XV. sz. utolján. — Szászországban: Zwickau, St. Marienkirche, (*S.* 12. 80.) kórusa 1453—75 között. Schneeberg, St. Wolfgangkirche, (*S.* 8. füzet 28. *E.* 17. ábra.) 1515—40 között épült. — Morvaországban: Daubravnik, (Prokop: Die Markgrafschaft Mähren in kunstgeschichtlicher Beziehung I. 438.) A templomalaprajz valószínűen még az 1500-as évekből származik, mai alakjában az 1535—57 közötti időből való. Alaprajzi aránya az altöttingivel azonos, csupán a hosszház körítőfalának külső síkjára vonatkoztatva.

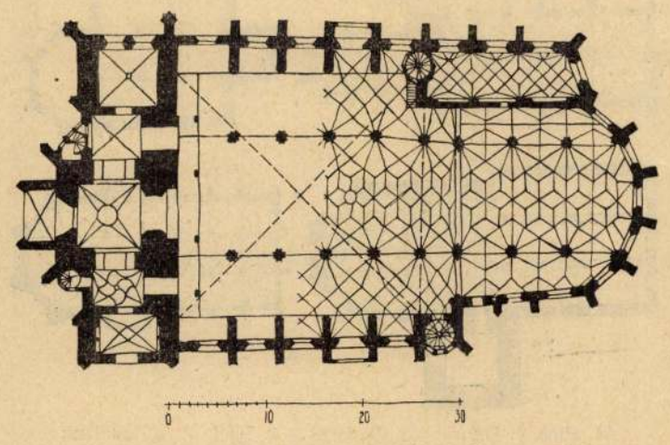

26. ábra. Zwickau: Marienkirche.

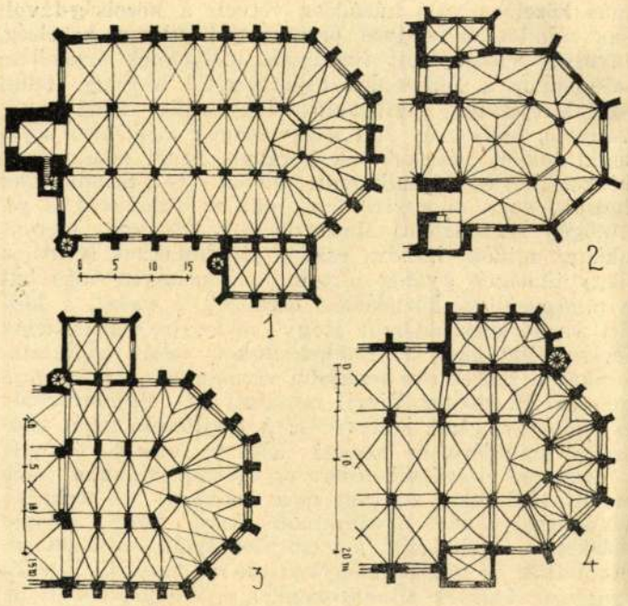

28. ábra. 1. Düsseldorf. — 2. Lippstadt. — 3. Rheinberg. — 4. Kempen.

[38] *E.* 20. ábra. E helyen ragadom meg az alkalmat, hogy Voit Pálnak e tanulmányomról írt kritikájára válaszoljak (Századok 1937 április—június 4—6. szám). Kritikusom mindenekelőtt azt a kifogást támasztja velem szemben, hogy fejtegetéseimben a történeti adatokat nem veszem figyelembe s noha tanulmányom címében utaltam arra, hogy a székesegyház történetének csupán egy fejezetét adom közre, mégis minden más művészettörténeti kérdés mellőzésével csakis a gótikus személy alaprajzával foglalkozom.

Mindenekelőtt utalok Ipolyi ismert művére (Bartakovics emlékkönyv, 95. old.), melynek levéltári anyaga az elmult hat évtized alatt lényeges adattal nem bővült. Ipolyi a 137. és 139. oldalon adatainak gondos mérlegelése arra a következtetésre jut, hogy a várszékesegyház késői szentélyének építése Dóczy Orbán püspöksége alatt indulhatott meg. Ugyanezt mondja Szmrecsányi Miklós is a nagyközönség számára készült — s Voit szerint idézendőnek tartott — liceumi tárgymutatójában is, hiszen adatait ő is csak Ipolyitól vehette át. (Idézése ezek szerint nem is indokolt.) Mindezekből azonban egy világos: mivel az új szentély építésének megkezdését egy kőfaragójel-kombináció révén én is Dóczy Orbánnak tulajdonítom, mint Ipolyi s nyomán Szmrecsányi Miklós, Voit Pál fenti megállapítása a tényeket nem fedi. Ami pedig kritikusom második kifogását illeti, csak annyit mondhatok: képességeimet felülmulja az a kívánsága, hogy huszonegy oldalon a székesegyház egész történetét megírjam, felépítését, részleteit stb., formatörténeti szempontból ismertessem, kőfaragójegyeit feldolgozzam. Kénytelen voltam megelégedni a gótikus szentélyalaprajz fejlődéstörténetének felvázolásával.

Végül még szükségesnek tartom megjegyezni, hogy tanulmányom logikai rendszere a következő: a középkori alaprajzok tecinikai vonatkozású kérdéseinek építészettörténeti jelentősége; a szentélykörüljárós csarnoktemplomalaprajzok fejlődése különös tekintettel az egri várszékesegyház szentélyére; technikai és elrendezés szempontjából való párhuzamok Eger és a passaui építőiskola alkotásai között; végül Magyarország és Eger történelmi kapcsolatai Passau-val, mely utóbbi tények feltevésem alapját szolgálták. Ezek szerint teljesen érthetetlen előttem Voit Pálnak ama megállapítása, hogy engem a székesegyház passaui építőiskolával való kapcsolatának feltevésére Dóczy Orbán személye vezetett s arra enged következtetni, hogy bírálóm figyelmét csakis tanulmányom utolsó részének szentelte.

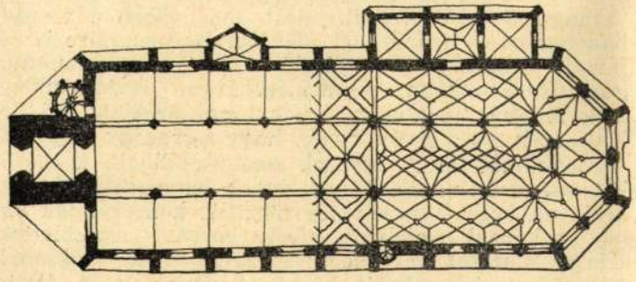

29. ábra. Brünn: Szent Jakab-templom.

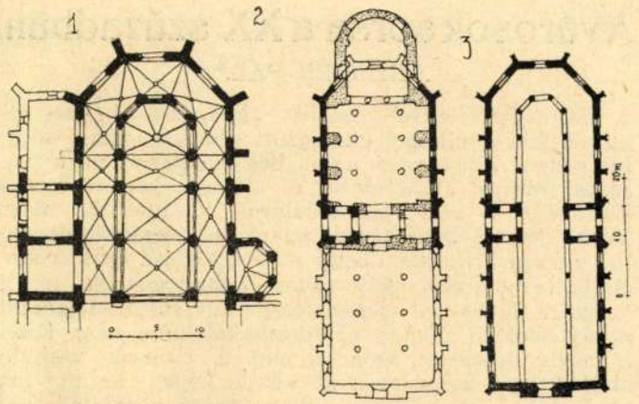

30. ábra. 1. Budapest—belvárosi plébániatemplom szentélye. — 2. Szeged: Szent Demeter-templom egykori maradványai és középkori, rekonstruált alaprajza.

[39] Pl. Schneeberg. St Wolfgangkirche. (1. 37. jegyz.)

[40] Dehio-Bezold: Die Kirchliche Baukunst des Abendlandes IV. Stuttgart 1894. 366. tábla, 5. á.

[41] *H.* Kreis Worms. 214. Kórusán 1381. évszám látható.

[42] *R.* Kreis Düsseldorf. 34. Épült 1370—94 között.

[43] Idetartozó emlékek: Rheinberg, (*R.* Kreis Moers. 53.) épült 1400-tól Düsseldorf hatására. — Kempen, (*R.* Kreis Kempen 55.) épült 1460—64 között. — Lippstadt, (*We.* Kreis Lippstadt 103.) épült 1487—1506 között.

[44] Prokop i. m. II. 432.

[45] Hatása a kóruskörüljáró boltozatrendszere alapján a bozeni templomon mutatható csak ki. (K. Atz i. m.)

[46] Lux K. A budapesti belvárosi plébániatemplom. Bp. 1934.

[47] Dudás Gy. A szegedi Szent Döme templomról. Arch. Ért. 1889. 238. és Cs. Sebestyén Károly cikkei a „Dolgozatok a M. Kir. Ferenc József Tud. Egyetem arch. intézetéből. c. m. 1927. és 1931. évfolyamban. Épült Mátyás alatt, Cs. Sebestyén K. személyes közlése szerint az 1444-es árvíz után, de még 1465 előtt.

[48] *S.* 28. 223. Kórusa 1354-ben kész.

[49] *El.* II. 230. Szentélye 1350 után épült, befejezték 1360—65 körül.

[50] *R.* Kreis Eupen. 199. Tervezője Mefferdati. Épült 1721—1724 között.

[51] *E.* Kirschbaum: Deutsche Nachgotik. Augsburg 1930. 33. Épült 1613—15 között.

[52] *We.* Kreis Hagen Stadt. 21. XVIII. század.

[53] *B.* I. Oberbayern. 1673. old. 1627—30 között épült.

[54] Viktor Roth idézett művei.

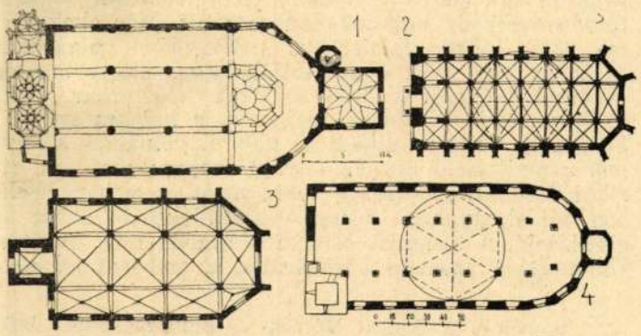

31. ábra. 1. Tuntenhausen. — 2. Bückeburg. — 3. Hagen. — 4. Eupen.

A városok sorsa a XX. században.

RIHMER PÁL.*

Mintegy félévvel ezelőtt ugyanezen helyen és ugyanezzel a címmel elhangzott előadásomban megkíséreltem képet adni arról, hogyan képzelem a városok jövendő kialakulását és akkor a kérdést annak kulturális és esztétikai oldaláról közelítettem meg. Végső következtetésképen annak a meggyőződésemnek adtam kifejezést, hogy a jövő városa csak a szociális város lehet, mely széles néprétegeknek nyujt korszerű lakás- és életlehetőséget és ezt a feladatot az új célokból fakadó új formákkal oldja meg. Ezzel a meghatározással azonban nem a városok várható alakulásáról, megjelenéséről adtam képet, amint azt az előadás címe alapján sokan joggal várhatták, hanem csupán óhajtást fejeztem ki, erkölcsi és egyben esztétikai követelményt, melyet szem előtt kell tartanunk, ha eleget akarunk tenni korunk és lelkiismeretünk parancsoló szavának. Nyilt kérdés maradt tehát, hogy milyenek is lesznek tulajdonképen jövendő városaink, milyen érzékelhető, térbeli formát öltenek, vajjon még tovább növekszenek és sűrűsödnek-e, vajjon még inkább fokozzák-e mindazokat a problémákat, melyekkel ma mindnyájan, kik városban élünk, oly sokat küzködünk? Mostani előadásomban, mely az elsőnek szerves folytatása, ezekkel a kérdésekkel szeretnék foglalkozni, ezeknek megvilágítását tűztem ki célomul. Másszóval úgy is fogalmazhatnám multkori és mai mondanivalóm lényegét, hogy míg a mult alkalommal a városok kulturális perspektíváját igyekeztem megvilágítani, a mai alkalommal arra szeretnék rámutatni, hogy a jövő városai milyen civilizációs perspektívát nyujtanak, tehát az erkölcsi célki tűzést: a szociális várost milyen technikai eszközökkel, milyen alakban és terjedelemben oldhatják meg.

A történelemnek bármely pillanatában, a világnak bármely pontján keletkezett is város, keletkezésének ténye szükségképen az emberek bizonyos egymásrautaltságára vall. Ez az egymásrautaltság a műveltségnek azt a fokát jelenti, amelyen az ember immár nem csupán önmaga erejéből önmaga fenntartásának él, mint a primitív vagy nomád népek, hanem mint valami speciális szellemi vagy anyagi javak birtokosa, tehát mint iparos, kereskedő stb. embertársai közelségét keresi, ott megtelepszik és boldogul. A város tehát lényegében piac, mindennemű szellemi és testi, erkölcsi és anyagi javak piaca és létét egyedül az a körülmény okolja meg, hogy az ember minél szorosabb kapcsolatban, minél nagyobb közelségben kíván élni mindazokkal az embertársaival, akikre boldogulása érdekében szüksége van. A városok keletkezését, alakulását, terjedelmét és megjelenését természetszerűleg mindenkor az szabta meg, hogy milyen okok késztették az emberiséget a tömörülésre, egymás közelségének keresésére. Ezek az okok az idők folyamán mások és mások voltak, egyre változtak és módosultak. Más okok hívták életre az egykori görögség apró de örökemlékű városait és más okok hívták életre a római világbirodalom messze földön uralkodó hatalmas emporumait. Más okok zárták össze szűkös falak közé a középkori polgárokat és ismét más okok dagasztották egyre nagyobbra az újkori külvárosokat. Ezek az okok elsősorban lelki okok, az emberi lélekben rejlenek, a kultúra szülőjében, mely változik, alakul az idők folyamán, s amelynek a civilizáció csupán anyagi megnyilvánulása, fizikai vetülete. A városok sorsa tehát az emberi lélekben dől el, gyakran hosszú évszázadokra és ehhez a civilizáció, a technika csupán a segédkezet nyujtja. Ugyanakkor azonban a tömörülés, az embereknek egymás közelébe való húzódása felveti a közelség-távolság mindenkor változó problémáját, hiszen közelség, távolság viszonyított fogalmak, melyeknek értékelése mindenkor a közlekedés fejlettségétől is függ, tehát egy kifejezetten civilizációs tényezőtől. Mert nyilvánvaló, hogy más volt a távolságok mértéke a gyaloghintók és igásszekerek korában, ismét más volt a bérkocsik és omnibuszok idején és mindnyájan tudjuk, hogy mennyire más ma: az automobil, a repülőgép századában! Más volt a távolságok szerepe akkor, midőn kocsira csak a jómóduaknak tellett, a nagy tömegek gyalog jártak, — s mennyire más lett a tömegszállító közlekedési eszközök, a vasút, a közúti vasút korszakában! Hogy mennyire módosítják térszemléletünket, időérzékelésünket, egész világlátásunkat a közlekedés legújabb vívmányai, arra nemrégen dr. Bierbauer Virgil mutatott rá *Magyarország repülőgépről* című könyvében. A civilizáció tehát visszahat szülőjére, az emberi lélekre, annak felfogókészségére, világérzékelésére és egészen új, soha nem sejtett távlatokat nyithat meg számára! A technika vívmányai módot nyujthatnak arra, hogy egészen másképen értelmezzük a város fogalmát, mint azt eddig tettük és végeredményben ma is tesszük! Mielőtt azonban rátérnék mindazoknak a jelenségeknek és tényezőknek ismertetésére, melyektől a városok mai fogalmának módosulását várhatnók, előbb rá kell mutatnom azokra az okokra, amelyek a városoknak mai fogalmát létrehozták.

*

Bárminő multra tekintsenek vissza városaink, bármilyen évszázados fejlődés alakította azokat mostanáig, mai alakjukat, mai szervezetüket legnagyobbrészt a 19. század folyamán nyerték. Az újabban kialakult városrendezési elvek és törekvések megvalósulására mindeddig csupán olyan kis mértékben kerülhetett sor, hogy az a városok külső megjelenését alig befolyásolhatta. Ami pedig a több évszázados multra visszatekintő városrészeket illeti, ezekből a műértékű épületek kivételével legfeljebb az egykori útrendszer nyomai maradtak fenn, az elavult lakóépületeket már legtöbb helyen régen lebontották, hogy helyüket a 19. század bérkaszárnyái foglalják el. Nem is említve tehát a 19. században újonnan keletkezett hatalmas városrészeket, a régebbi részek megjelenésére is ez a század ütötte rá maradandó bélyegét, ugyanúgy, ahogyan ez a század alkotta meg és hagyta reánk örökségül mindazt, ami ma lételemünk, állandó környezetünk, ami annyira hozzátartozik mindennapi életünkhöz, hogy anélkül azt elképzelni sem tudjuk. Ebben a században követték az utcákat, melyeken ma járunk, építették a vasutakat, melyeken utazunk, ültették a fákat, melyeknek árnyékában sétálunk. Ez a század egyengette, szélesítette, nem egyszer gyökeresen átrendezte az elavult útvonalakat és városrészeket, megteremtette a közvilágítást, a közbiztosságot, ebben a században születtek meg az áruházak, a szórakozóhelyek, az éjjeli élet, ebben a században születtek meg a társaskocsik, a villamos, a gyorsvasút, a lökdösés, a hajsza, a *tempó*, — tehát mindaz, amit ma városnak, nagyvárosnak érzünk, amit annyiszor ócsárolunk, de aminek mégis valamennyien rabjai vagyunk. Ki vonhatná kétségbe, hogy mindez nem a 19. század öröksége? ki vonhatná kétségbe, hogy az az életforma, ami számunkra osztályrészül jutott, nem ebben a században fogant és nyerte mai alakját? Bármennyire is átjártak bennünket a legújabb idők eszmeáramlatai, gondolkodásunkban, viselkedésünkben, ösztönéinkben még mindig túlsúlyban van az, ami örökölt, ami belénknevelt, — s nyilvánvaló, hogy ugyanígy vagyunk városainkkal is! A városok sem cserélhetik köntösüket máról holnapra, hiszen éppen lényegükből következik az, hogy hosszú időre rögzítik, konzerválják annak a kornak életelveit, amely korban megszülettek. Hiába ismertük fel tehát városaink mai alakjának összes fogyatékosságait, hiába alkottunk már tiszta képet az orvoslás módjairól, mindeddig csupán a leg-

* Szerzőnek a Magyar Mérnök- és Építészegyletben 1937. évi november hó 15-én a tárgyról elhangzott befejező előadása. Az 1. közlemény megjelent a közlöny 1937. évi 31—36. számában.

<Csemegi József ib.>

<> Tervezés-technikai kérdések a középkori építészetben. MMÉE Közlönyének Havi Füzetei 1936. 7-12. sz. ábrákkal

EILIGE DF

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

POSTSCHLIESSFACH 163

FERNRUF Nr. 71976

FREI!

< Csemegi József ifj >

könyve

<] Sopronbánfalva
középkori templomai.
] Különlenyomat
a Soproni Szemle
1938. II. évf. 4.
számából

Megvan könyv-
tár ambon.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

< Czernegi József ifj. >
épitész

< > Egy ismeretlen
soproni Madonna-
szobor.

Soproni Szemle
1939. 1–2. sz.
képekkel.

Kr. M. Egyetemi Nyomda Könyvesbolja

Nagyme
Méltósá
Nagysá
Tekintet

Szállitottunk

a mai napon: H, 9727

Budapest, 1944 II

40.834. — K. M. E. Ny.

<Csemegi József ifj>

Könyve

<> Prédikált-e Kapisztrán János a soproni bencés-templom körzőszeréről?
A Soproni Szemle Kiadványai. 138. 4
Sopron 1942.

Könyvtáramban

Múzeumok és Közk. Orsz. Szövetsége.

VIII. 229.

<Csemiegi József ifj>

könyve

< > A Keresztelő
Szent János tiszte-
letére épült kápol-
na Sopronban.
Sopron, 1941.

könyvtárami
ban cédz

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemegi József ifj.

Soproni Szemle.

1938. AUGUSZTUS. 4. SZ. *Becht Rezső:* Soproni évszakok. *Dr. Thirring Gusztáv:* Sopron vármegye községeinek népesedési fejlődése az utolsó 150 év alatt. *ifj. Csemegi József:* Sopronbánfalva középkori templomai. *Veszelka László dr.:* A soproni rajziskola története. *Storno Miksa:* Római-kori leletek Sopron Belvárosból. *Csipkés Kálmán* Régi soproni egyházi ruhák. *Csatkai Endre dr.:* A gróf Szapáry-kastély Bükön. — Sopronmegyei népviselet. I. Kapuvár. —

<Csemegi József ifj>

cikke

<> Csemegi József

ifj.: Középkori kő-
lőmpások Sopron
területén.

Soproni Szemle

1941. 3-4.

ENDRÓD.

(Nyomtatvány)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

<Csemegi József ifj>

cikke

< > Predikált-e

Kapisztrán János a
soproni bencés tem-
plom kőszószékéről?
Soproni hemle

1942. 70-75. l.

Kepékkel

Budapest Székesfőváros

S Z Á M L A

221.103.-1944/XI.sz.me
cset-utca 14.sz.ingatlanon l
sánál elkészitettem fehér át

< Csemegi József ifj >

cikke

< > A Várhegy jövendő sorsa. Új Építészet 1947. 321–327. l.

kikölcsönzéséért a tanítók és a tanulók havonkint legfeljebb 25 s legkevesebb 10 centimot

részéről: *Ambrus Sándor* alispán, *Beliczey Géza*, B
viselők; a társ
tték magukat: a b
thy Gyula kanonol
örkény Istvánnal é
az aradi, szentes
zabolcsvármegye
si főgimnázium
t *Vargha Gyula*
régészeti társu
selte. Résztvettel
gyházak lelkésze
ai zászlóaljának
és *Panwitz* őrn
, a tanintézetek
zönsége nagy sz
epet 28-án este
kör hangverse
erme, mely 4
dő, egészen me
közönséggel, mely kellemesen volt
az épület és terem csinjától, de m

vagy kiegészítést, ha az alap megengedi, a
jelen törvény értelmében keletkezett könyv-

gatónak, a helyettesnek s a bizott-
nak semminemű tiszteletdíj nem jár,
an elsősorban s a megállapított
ése nélkül kölcsönvenni a könyve-
kis az előfizetőknek megállapított
ltételek mellett.
s július havában az egyes könyv-
atói két példányban megküldik a
önek jelentésüket, melynek mintáját
at állapítja meg s amely tartal-
gazgató, helyettese és a bizottsági
t, a könyvek számát és minőségét,
erzemények számát, az előfizetők
számát s minden egyéb a könyv-
kozó adatot.
könyvtárak az iskola épületében,
ha a községek nem képesek külön,
olvasásra is alkalmas helyiségeket

gek szolgáltatják a szükséges pol-
vi költségvetésükbe segélyösszeget
i kötelesek, amely minden 1000
legalább is 50 lira. A tanfelügye-
ek a jelen törvényben foglalt intéz-

veti a népkönyvtári alapot. Az alapot növelik az adományok és hagyományok, az államtól s egyéb testületektől, valamint a 8. §-ban részletezett forrásokból befolyó illetékek.

A «népkönyvtári alap»-ból hasítandó ki, a népkönyvtárak részére iratott vagy átdolgozott művek nyomtatására szolgáló könyvnyomda s a szines és fekete illusztrációk előállítására szükséges műhelyek költségei.

A nyomda s a vele kapcsolatos műhelyek a közoktatásügyi, földmívelésügyi, iparügyi és kereskedelmi miniszterek javaslatára királyi elhatározással állíttatnak fel az erre legalkalmasabb községben.

Az előfizetőktől befolyó összegek elsősorban a könyvtárak adminisztrálására s a könyvek tisztántartására szolgáló tárgyak beszerzésére fordítandók.

6. §. A kölcsönnépkönyvtárak könyvei könnyen, olvashatóan s az elemi iskolát végzett egyének intelligenciájának megfelelően legyenek írva.

Előnyben részesítendők:

1. A városi s a falusi mindennapi élethez

<Csernegi József ifj>

cikkle

<> A Várhegy jövendő sorsa. Új Épitészet 1947.

321 – 327. l.

<Csemegi József>

cikke

( ) Az Új Építészet-
vol. Új Építészet
1948. 345–347 l.

Bizottsága

B u d a p e s t

gy a salgótarjáni Acélgyári levente
lajdonát képező Salgó vár-hegy oldaészaki felén
engedélyt. A tulajdonos család
: megépitése nemcsak a mezőgazdasági
ıytelenül befolyásolná a müemléki
ékét.
Bizottságát, hogy a kérdésben állást-
lulirottat, mint a kérvényező
sziveskedjék.

mber 14

A tulajdonos megbizásából

Wattan József

Csemegi József ifj

cikke

< >

A Vigadó kér-
déséhez. Uj
Epitészet 1946.

1. szám

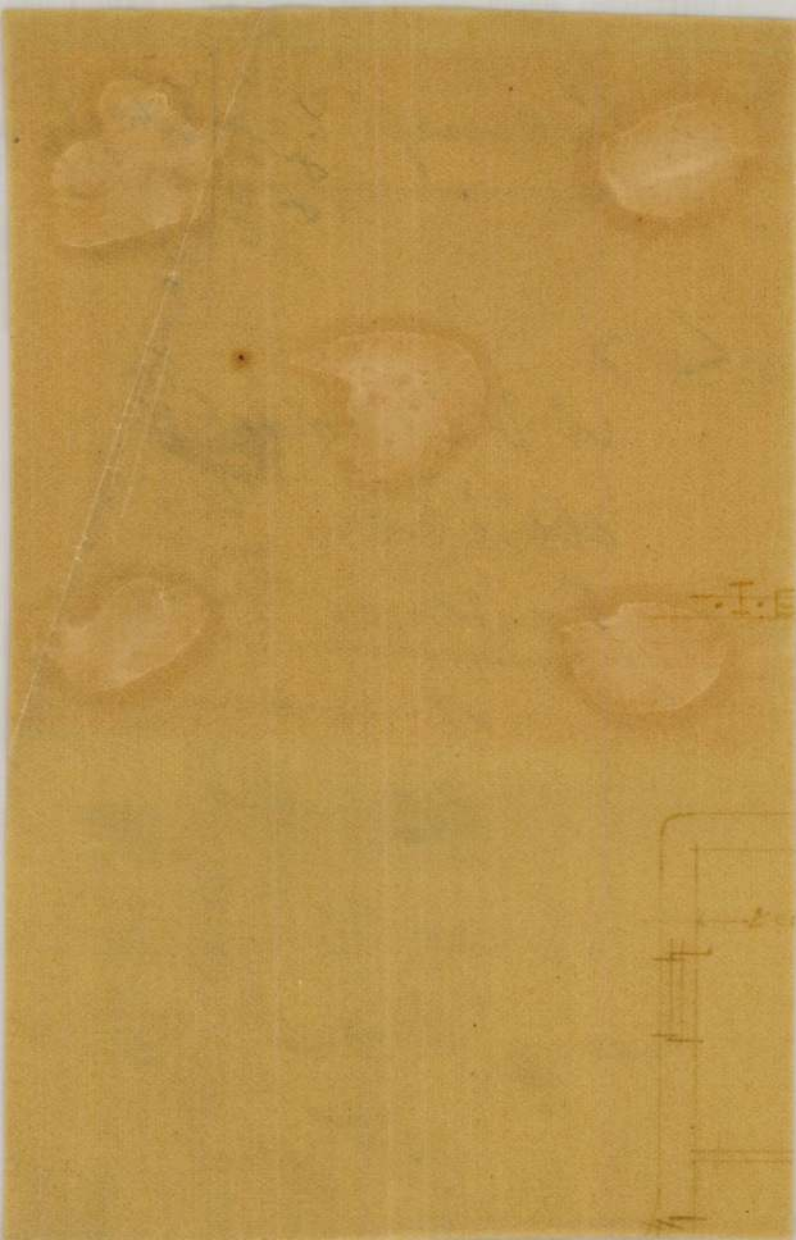

Csemegi József ifj

A jáki apátság temploma.
Vasi Szemle Könyvei 133. sz.
Szombathely, é. n. Martineum.
8-r, 37 l képekkel, fűzve.

Csemegi, József ifj.

I. 4. p. h.

—.80

<Csernegi József itj>

könyve

<> Hol állott egykor az óbudai királyi vár? Ap. é. n.

T. 392. e.

vidék előterében a jobbra lévő
elszerelt határőrt látunk, ki
a. Felirata:

atter an der Grantze.

ht excud. A.V.
ckt,... was wichtigs zu erschnappen.

19.4 cm.

Csemegi József ifj.

épitész

Csemegi József ifj.: A tabáni Krisztus relief (785) 1.50

— Tervezés, technikai kérdések a középkorban (785) 1.50

Csemegi-Bártfai-Szabó: A gyöngyösi szent Borbála templom (785) 1.50

— A szent Ferencrendiek gyöngyösi temploma és kolostora (785) 1.50

HIVATAL KÖZVETITI. AZ ILY MÓDON ELADÁSRA KERÜLŐ KÉPEK UGYANOTT MEGTEKINTHETŐK.

MMÉE 1935-43

A "BUND ÖSTERREICHISCHER KÜNSTLER" IGAZGATÓSÁGA:
ELNÖK: GUSTAV KLIMT, ALELNÖK: PROF. JOS. HOFFMANN,
JEGYZŐ: DR. RUDOLPH JUNK, PÉNZTÁROS: ROBERT ÖRLEY
ÉPITÉSZ; IGAZGATÓSÁGI TAGOK: FERDINAND ANDRI,
ANTON FAISTAUER, ANTON HANAK, OSCAR KOKOSCHKA,
TITKÁR: JOS. KRCIZEK.

cód

továbbí-
tással

FŐVÁROSI * NÉPMŰVELÉSI * KÖZPONT *

MUNKATERV
1946

ÁPRILIS 6. l.

Jáki templomról
előadás

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldalszám
Szabadegyetem	3
I. Filozófia, pszichológia és pedagógia	3
II. Társadalomtudomány, közgazdaság, jogtudomány	4
III. Történelem, földrajz	5
IV. Irodalom, képzőművészet, zene	5
V. Természettudományok, orvostudomány	7
Vasárnap délelőtti előadások	7
Egyes szabadegyetemi előadások	8
A kulturális Egyesül. Orsz. Szöv.-vel rendezendő előadások	8
A Magyar-Keleti Társasággal rendezendő előadások	9
Szülők Iskolája	9
Művelődési Telepek (általános)	10
I. Krisztinavárosi Művelődési telep	10
II. Batthyány-utcai Művelődési telep	11
III. Óbudai Művelődési telep	12
IV. Belvárosi Művelődési telep (nyelvtanfolyamok)	12
V. Szent Istvánvárosi Művelődési telep	13
VI. Terézvárosi Művelődési telep	14
VII. Erzsébetvárosi Művelődési telep	15
VIII. Józsefvárosi Művelődési telep	15
IX. Ferencvárosi Művelődési telep	16
XI. Szent Imrevárosi Művelődési telep	17
XII. Németvölgyi-uti Művelődési telep	18
XIII. Magdolnavárosi Művelődési telep	19
XIV. Rákosi (zuglói) Művelődési telep	19
Kereskedelmi tanfolyamok	20
Ipari tanfolyamok (általános)	21
Iparosok, segédek, ipari munkások részére	22
Iparművészeti tanfolyamok	23
Képzőművészeti tanfolyamok	23
Női Művelődési telepek	24
VI. Lovag-utcai Művelődési telep	24
VII. Hernád-utcai Művelődési telep	25
VIII. Vas-utcai Művelődési telep	25
XI. Fehérvári-uti Művelődési telep	26
Egészségügyi Telep	27
Irástudatlanok tanfolyama	28
Irás-, olvasás-, helyesírás-, számolási tanfolyamok felnőtteknek	28
A Székesfővárosi Zenekar hangversenyei	29
A Zene Nagy Évszázadai előadássorozata	29
Ismerkedés a kamarazenével előadássorozata	30
Tanulmányi kirándulások	31
A virágkedvelők előadásai	32

Az 1946. április havi Munkaterv

terjedelmét a nyomasztó papírhiány következtében kénytelenek voltunk két ívre redukálni. Minthogy pedig az e havi Munkatervnek az 1945/46. tanév II. félévének teljes anyagát kell tartalmaznia, a rendelkezésünkre álló két ívnyi terjedelem nem tette lehetővé, hogy a Munkaterv rovatainak kliséit, díszítő fejléceit stb. felhasználhassuk. A puritán, gazdaságos kiállításért t. Tagjaink elnézését kérjük abban a reményben, hogy a közeljövőben újból a régi szép kiállítású Munkatervvel jelentkezhetünk.

SZABADEGYETEM

Beiratási díj 2 pengő. Azok, akik a Népművelési Központ Tanulmányi Csoportja tagsági díját 1946. II. felére kifizették, csak 1 pengő beiratási díjat fizetnek; akik pedig az egész évre kifizették, beiratási díjat nem fizetnek.

Tandíj 5 előadásból álló egy előadássorozatra 1.50 pengő, 10 előadásból álló egy vagy két előadássorozatra 3 pengő, 20 előadásból álló két vagy több előadássorozatra 5 pengő, az összes előadássorozatra 8 pengő.

Belépődíj egy alkalomra 60 fillér, a Tanulmányi Csoport tagjai részére 40 fillér, valamely szabadegyetemi előadássorozatra már beiratkozott hallgatók részére 30 fillér.

Beiratás április 1-től minden hétköznap délelőtt 9—14 óra között és pénteken délután 3—½5 óra között a Fővárosi Népművelési Központ hivatalában (IV., Szép-utca 5. félemelet 2.), továbbá április 8-tól kezdve az előadások előtt a helyszínen.

Figyelmeztetés! Felhívjuk a beiratkozni óhajtók figyelmét, hogy a torlódások elkerülése végett lehetőleg a Népművelési Központ hivatalában iratkozzanak be.

A fenti tandíjak és napijegyek árai a mindenkori könyvkereskedői szorzószámmal szorzandók.

I. Filozófia, pszichológia, pedagógia

Eszmények és századok. Április 9-től minden kedden délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás).

Április 9. **A hérosz.** Előadó: *Hamvas Béla.*
Április 16. **A bölcs.** Előadó: *Telegdi Zsigmond dr.* egy. m. tanár.
Április 23. **A római jellem.** Előadó: *Révay József dr.* egy. m. tanár.
Április 30. **A szent.** Előadó: *Noszlopi László dr.* egy. m. tanár.
Május 7. **A lovag.** Előadó: *Szentkuthy Miklós dr.*
Május 14. **A humanista.** Előadó: *Trencsényi-Waldapfel Imre dr.* egy. m. tanár.
Május 21. **Az udvari ember.** Előadó: *Faragó László dr.* egy. m. tanár.
Május 28. **A polgár.** Előadó: *Mátrai László dr.* egy. m. tanár, az Egyetemi Könyvtár főigazgatója.
Június 4. **A forradalmár.** Előadó: *Mérei Ferenc,* a Főv. Lélektani Intézet vezetője.
Június 11. **A kollektív ember.** Előadó: *Szalai Sándor dr.*

A filozófia története. (Filozófia Sokrates előtt.) Április 12-től minden pénteken délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás). Előadó: *Szabó Árpád dr.* egy. ny. rk. tanár.

Logikai problémák. Április 11-től minden csütörtökön délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (10 előadás). Előadó: *Lénárd Ferenc dr.* egy. m. tanár.

Lélektani irányok Amerikában. Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Várkonyi Hildebrand dr.* egy. ny. r. tanár.

Démonok és varázslat. (Lélektani elemzések.) Április 10-től minden szerdán délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karán-

nak VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. épületében (5 előadás). Előadó: *Pető Endre dr.* orvos-pszichoanalitikus.

Demokratikus nevelés. Május 20-tól minden hétfőn délután ½6—7 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Kemény Gábor dr.* miniszteri osztályfőnök.

II. Társadalomtudomány, közgazdaság, jogtudomány

Állam és demokrácia. Május 16-tól minden csütörtökön délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Rudas László dr.* egy. ny. r. tanár.

A magyar munkásmozgalmak története. Április 13-tól minden szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében (5 előadás). Előadó: *Révész Mihály dr.* főszerkesztő.

Az imperializmus szociológiája. Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (10 előadás). Előadó: *Káldor György dr.*, a Társadalomtudományi Társaság főtitkára.

Demokratikus szociálpolitika. Április 11-től minden csütörtökön délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás).

Április 11. **Demokratikus szociálpolitika.**
Előadó: *Varga Endre* m. o. tanácsos.

Április 18. **A demokratikus szociálpolitika feladatai.**
Előadó: *Ujhelyi Szilárd dr.* min. o. főnök.

Április 25. **Demokratikus gyermekvédelem.**
Előadó: *Kun Miklós dr.* min. o. tanácsos.

Május 2. **A Szovjetunió szociálpolitikája.**
Előadó: *Bolgár Elek dr.* egy. ny. r. tanár.

Május 9. **A szociális biztosítás és az iparegészségügy.**
Előadó: *Pacséri Imre dr.* OTI orvos-aligazgató.

Nemzetközi szervezetek. Május 17-től minden pénteken délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás). Előadó: *Erős János dr.* miniszteri tanácsos.

Gazdaság, társadalom, világnézet. (Korunk társadalmi tanai és eszményei.) Április 12-től minden pénteken délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Fogarasi Béla dr.*

Újjáépítés és tervgazdaság. Április 9-től minden kedden d. u. ½6—7-ig az Egyetemi Kolloidchemiai Intézet VIII., Eszterházy-u. 11-13. sz. épületének földszinti előadótermében (5 előadás). Előadó: *Kemény György dr.* államtitkár.

Bűnök és büntettesek. Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Auer György* dr. egy. c. ny. rk. tanár, főállamügyész.

Népbíróság, esküdtszék. Április 13-tól minden szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében (10 előadás). Előadó: *Jármai Zsigmond dr.* ügyvéd.

A fasiszta államok egyházpolitikája. Április 9-től minden kedden délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás). Előadó: *Móra Mihály dr.* egy. m. tanár, kúriai elnöki tanácsos.

III. Történelem, földrajz

Magyar jakobinusok. Április 13-tól minden szombaton délután 1/2 6—7 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Tolnai Gábor dr.* nemzeti múzeumi elnöki tanácsos.

Az erdélyi társadalom története. Április 9-től minden kedden délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (10 előadás). Előadó: *Makkai László dr.* főiskolai tanár.

A modern Amerika története. Április 12-től minden pénteken délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Kosáry Domonkos dr.* egy. m. tanár, a Teleki Pál Tudományos Intézet igazgatója.

A jobbágy felszabadításától a földreformig. Május 22-től minden szerdán délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Erdei Ferenc dr.*, a Nemzeti Parasztpárt alelnöke.

A magyar parasztvárosok multja. Április 10-től minden szerdán délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Komjáti Miklós dr.* egy. m. tanár.

Dominiumok, gyarmatok, mandátumok. (Vetített képekkel.) Április 11-től minden csütörtökön délután 1/2 6—7-ig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében (10 előadás). Előadó: *H. Somogyi József dr.*, főiskolai tanár.

Szovjet-Oroszország földrajzi képe. (Vetített képekkel.) Április 10-től minden szerdán délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Pécsy Albert dr.* középisk. igazgató.

IV. Irodalom, képzőművészet, zene

Művészetszemlélet. Április 10-től minden szerdán délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Füst Milán.*

A XX. század nagy költői. Április 11-től minden csütörtökön délután 1/2 6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás).

Április 11.	**Rilke.**	Előadó: *Bóka László.*
Április 18.	**Yeats.**	Előadó: *Kéry László.*
Április 25.	**Ady.**	Előadó: *Komlós Aladár.*
Május 2.	**Mallarmé.**	Előadó: *Somlyó György.*
Május 9.	**Jeszenyin.**	Előadó: *Raics István.*
Május 16.	**George.**	Előadó: *Baránszky Jób László.*
Május 23.	**Valéry.**	Előadó: *Rónay György.*
Június 6.	**Majakovszkij.**	Előadó: *Képes Géza.*
Június 13.	**Elliot.**	Előadó: *Szentkuthy Miklós.*
Június 27.	**József Attila.**	Előadó: *Zelk Zoltán.*

Öt nagy regényíró. Április 16-tól minden kedden délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás).

Április 16. **Sommerset Maugham.** Előadó: *Ottlik Géza.*
Április 23. **Ilf és Petrov.** Előadó: *Gergely Sándor.*
Április 30. **Hemingway.** Előadó: *Sőtér István.*
Május 7. **Móricz Zsigmond.** Előadó: *Vajda Endre.*
Május 14. **Anatole France.** Előadó: *Bölöni György.*

Magyar irodalmi harcok a Mondolat-tól az Ady-vitáig. Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5. előadás). Előadó: *Baróti Dezső dr.* egy. m. tanár.

Évszázadok dalai. (Az európai műdal fejlődéstörténete.) Április 11-től minden csütörtökön délután ½6—7-ig a Zeneművészeti Főiskola VI., Liszt Ferenc-tér 8. sz. I. em. kamaratermében (5 előadás). Előadók: *Raics István* és *Basilides Mária,* a Magyar Állami Operaház tagja.

Modern európai zene. Április 13-tól minden szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. C. épületében (5 előadás). Előadó: *Szőllősi András dr.*

Művészettörténeti korszakok. (Vetített képekkel.) Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának VIII., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (5 előadás).

Április 8. **A primitiv művészet.** Előadó: *Kállai Ernő dr.*
Április 15. **A rabszolgakor művészete.** Előadó: *Háy Károly.*
Április 29. **A feudalizmus művészete.** Előadó: *Scheiber Mária dr.*
Május 6. **A polgári művészet.** Előadó: *Pogány Ö. Gábor dr.*
Május 13. **A szocialista művészet.** Előadó: *Bálint Endre.*

Modern francia festészet. (Vetített képekkel.) Április 11-től minden csütörtökön d. u. ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (5 előadás). Előadó: *Gerevich Tibor dr.* egy. ny. r. tanár.

Nagy magyar műalkotások. Április 12-től minden pénteken délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (10 előadás).

Április 12. **Jáki templom.**
Előadó: *ifj. Csemegi József* műegyetemi tanársegéd.
Április 26. **Kolozsvári testvérek: Szent György.**
Előadó: *Dercsényi Dezső dr.* egy. m. tanár.
Május 3. **Kassai Szent Erzsébet oltár.**
Előadó: *Gerevich László dr.* főv. múzeumi igazgató.
Május 10. **Mátyás kálváriája.** Előadó: *Mihalik Sándor dr.* egy. m. tanár, az Iparművészeti Múzeum igazgatója.
Május 17. **Egyetemi templom.** Előadó: *Dombi József dr.*
Május 24. **Magyar Nemzeti Múzeum.**
Előadó: *Rados Jenő dr.* műegyetemi ny. r. tanár.
Május 31. **Ferenczy: Pásztorleányka.** Előadó: *Pogány Ö. Gábor dr.*
Június 7. **Munkácsy: Siralomház.** Előadó: *Farkas Zoltán dr.*

Június 14. **Szinyei: Majális.** Előadó: *Genthon István dr.* egy. m. tanár, az Orsz. Szépművészeti Múzeum főigazgatója.

Június 21. **Rippl-Rónai: Nő kalitkával.**
Előadó: *Kopp Jenő dr.*, a Fővárosi Képtár igazgatója.

Bevezetés a művészettörténetbe. Április 13-tól minden szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. közp. épületében (10 előadás). Előadó: *Pálinkás László dr.*

V. Természettudományok, orvostudomány

A matematika modern felfedezései. Április 10-től minden szerdán délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (10 előadás). Előadó: *Alexits György dr.* egy. m. tanár.

Csillagászat és a mindennapi élet. Április 8-tól minden hétfőn délután ½6—7-ig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében (10 előadás). Előadó: *Kulin György dr.*, az Egyetemi Csillagvizsgáló Intézet adjunktusa.

Az atomkutatás problémái. Április 9-től minden kedden délután ½6—7-ig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében (10 előadás). Előadó: *Koczkás Gyula dr.* egy. m. tanár.

Öröklődéstan. Április 13-tól minden pénteken délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Általános Kémiai Intézetének VIII., Eszterházy-utca 11—13. sz. épületében. (I. em. tanterem.) (10 előadás). Előadó: *Lénárt György dr.* kórházi főorvos.

Női megbetegedések. Április 9-től minden kedden délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében (10 előadás). Előadó: *Kováts István dr.* egy. c. ny. rk. tanár, az Állami Bábaképző Intézet igazgatója.

VASÁRNAP DÉLELŐTTI ELŐADÁSOK

a Szakszervezetek Tanácsa szakszervezeteinek tagjai részére
a Vas- és Fémipari munkások Szakszervezetének VIII., Magdolna-utca 11. sz. székházában, mindenkor délelőtt 11 órakor.

Április 14. **A filozófia tanulságai.** Előadó: *Mátrai László dr.* egy. m. tanár, az Egyetemi Könyvtár főigazgatója.

Április 28. **Technika a középkorban.**
Előadó: *Váczy Péter dr.* egy. ny. r. tanár.

Május 5. **A nemzeti eszme változásai a történelem folyamán.**
Előadó: *Lederer Emma dr.* egy. m. tanár.

Május 12. **Érintkezés a Holddal.** Előadó: *Koczkás Gyula dr.* egy. m. tanár.

Május 19. **Munkácsy Mihály művészete.**
Előadó: *Gerevich Tibor dr.* egy. ny. r. tanár.

Május 26. **A történelem marxista szemmel.**
Előadó: *Rudas László dr.* egy. ny. r. tanár.

Június 2. **A szövetkezetek.** Előadó: *Kuncz Ödön dr.* egy. ny. r. tanár.

Június 16. **A zörejelhárítás fizikai és fiziológiai problémái.**
Előadó: *Békésy György dr.* egy. ny. r. tanár.

Június 23. **Az európai gazdasági élet földrajzi alapjai.**
Előadó: *Mendöl Tibor dr.* egy. ny. r. tanár.

Június 30. **Mire nevel a matematika?** Előadó: *Huszár Géza dr.* egy. ny. r. tanár, a Műegyetem Közgazdasági Karának e. i. dékánja.

Az előadások ingyenesek.

Egyes előadások

Április 11-től minden csütörtökön délután ½6—7 óráig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében.

Április 11. **Érdeklődés és figyelem.**
Előadó: *Gleiman Anna dr.*, az Állami Gyermeklélektani Intézet asszisztense.

Április 11. **Művészet és élet.** Előadó: *Jajczay János dr.* egy. m. tanár.

Április 25. **Humánum és nevelés.**
Előadó: *Prohászka Lajos dr.* egy. ny. r. tanár.

Május 2. **A kapitalizmus szerepe az emberiség történetében.**
Előadó: *Justus Pál* nemzetgyűlési képviselő.

Május 9. **Üzemszerűség a mezőgazdaságban.**
Előadó: *Nagy Imre* v. belügyminiszter.

Május 16. **Irodalom az iskolában.**
Előadó: *Keresztury Dezső dr.* vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Május 23. **Magyarország politikája a két világháború között.**
Előadó: *Horváth Zoltán* szerkesztő.

Június 6. **Az alkotó és pusztító robbanás.**
Előadó: *Erdey-Gruz Tibor dr.* egy. ny. r. tanár.

Június 13. **Az Odysseia. (Bemutatásokkal.)**
Előadó: *Devecseri Gábor dr.* egyetemi tanársegéd.

Június 27. **A szociológia mai irányai.** Előadó: *Sándor Pál dr.*

Belépődíj: 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér. Az árak a mindenkori könyvkereskedői szorzószámmal szorzandók.

A KULTURÁLIS EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE ÉS A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ELŐADÁSSOROZATA

Magyarország és a külföldi államok szellemi kapcsolatai

az Országház delegációs termében (Kossuth Lajos-tér 1—3. VII. sz. kapu).

Április 13. szombaton d. u. 5 órakor: **Magyarország és Románia.**
Előadó: *Makkai László* főiskolai tanár.

Április 27. szombaton d. u. 5 órakor: **Magyarország és Svédország.**
Előadó: *Paikert Géza* kultuszminiszteri tanácsos.

Május 11. **Magyarország és Jugoszlávia.**
Előadó: *Juhász Nagy Sándor* v. igazságügyminiszter.
Bevezetőt mond: *Némethy Károly dr.* tanácsnok.

Május 18. **Magyarország és a Közel-Kelet.**
Előadó: *Mezey István* egyetemi magántanár.

Május 25. **Magyarország és Délamerika.**
Előadó: *Ács Tivadar*, a Külföldi Magyarok Világszövetsége elnöke.

Az előadások délután 5 órakor kezdődnek, minden előadás előtt rövid bevezető.

Belépődíj kedvezményesen 20 fillér, a KEOSz 1945—46. évre beiratkozott tagjai belépődíjat nem fizetnek. (A díjak a mindenkori könyvkereskedői szorzószámmal szorzandók.)

A Szabad Egyetem és a Magyar Keleti Társaság együttesen rendezett előadásai

Április 13. Szombat.

Tibet misztériumai és a modern lélektan. Április 13-án, szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. Előadó: *Hamvas Béla.*

Április 27. Szombat.

Rokonaink élete Közép- és Észak-Ázsiában. (Vetített képekkel.) Április 27-én, szombaton délután ½6—7-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. Előadó: *Gombos Imre.*

Belépődíj 60 fillér, a Népművelési Központ Tanulmányi Csoportjának tagjai részére kedvezményesen 40 fillér. A Magyar Keleti Társaság 1946. évre beiratkozott tagjai belépődíjat nem fizetnek.

SZÜLŐK ISKOLÁJA

A TUDOMÁNYEGYETEM JOGI KARÁNAK IV., PÁZMÁNY PÉTER-TÉR 1—3. SZ. ÉPÜLETÉBEN

A tanfolyamok április 8-án indulnak meg és 10, ill. 5 héten át tartanak. Beiratási díj 1 pengő. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Az alanti alapárak a mindenkori könyvszorzószámmal szorozva értendők. A tanfolyamok előadásai napijeggyel is látogathatók. Beiratkozás április 1-től a Népművelési Központban a hivatalos órák alatt (9—2-ig) és a tanfolyamok kezdete előtt a helyszínen.

Emberré nevelés. (5 előadás.) Április 8-tól minden hétfőn délután 4—5-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Dr. Hermanné Cziner Alice dr.* pszichoanalitikus.

A gyermeklélek értékei. (5 előadás.) Április 8-tól minden hétfőn délután 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Bélaváry-Burchard Erzsébet.*

Uj szellem az iskolában. Április 9-től minden kedden délután 4—5-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Béky Ernő,* a Pedagógusok Szabad Szakszervezetének főtitkára.

Csecsemőnevelés. (5 előadás.) Április 10-től minden szerdán délután 4—5-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Pikler Emmi dr.* gyermekorvos.

A gyermek társadalma. (10 előadás.) Április 10-től minden szerdán délután 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Mérei Ferenc,* a Fővárosi Lélektani Intézet vezetője.

A nehezen nevelhető gyermek. (5 előadás.) Április 11-től minden csütörtökön délután 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Molnár Imre dr.,* az Állami Gyermeklélektani Intézet pszichológusa.

Nevelés és demokrácia. (5 előadás.) Április 12-től minden pénteken délután 4—5-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Schönberger István dr.* orvos-pszichoanalitikus.

Az ösztönök nevelése. (5 előadás.) Április 12-től minden pénteken délután 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *R. Groák Vera* pszichológus

MŰVELŐDÉSI TELEPEK

A tanfolyamok április 8-án indulnak meg és 5, illetve 10 héten át tartanak. Beiratási díj: 1.— pengő. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Az alanti alapárak a mindenkori könyvszorzószámmal szorozva értendők. Beiratkozás április 5-én és 6-án délután 4—6-ig, valamint az egyes tanfolyamok kezdete előtt a helyszínen.

KRISZTINAVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

I., MÉSZÁROS-U. 5—7. KÖZSÉGI LEÁNYGIMNÁZIUM.

A műveltség órái

Április 8-tól minden hétfőn délután 5—6-ig.

Április 8.	**A 150 éves Keats.**	Előadó: *Szobotka Tibor.*
Április 15.	**»A régi jó táblabírák« társadalma.**	Előadó: *Heckenast Gusztáv dr.*
Április 29.	**Atomrombolás.**	Előadó: *Koczkás Gyula dr.*
Május 6.	**A magyar-horvát unió felbomlása.**	Előadó: *Wagner Ferenc dr.*
Május 13.	**Híres énekesek.**	Előadó: *Lévai Endre.*
Május 20.	**Sovinizmus és hazaszeretet.**	Előadó: *Betlen Oszkár.*
Május 27.	**Matematikai tréfák és furcsaságok.**	Előadó: *Enyedy Emil mérnök.*
Június 3.	**Anglia világhatalma.**	Előadó: *Nemeskéri Kiss István dr*
Június 10.	**Nyári fertőzőbetegségek.**	Előadó: *Incze Ferenc dr.*
Június 17.	**Világhírű magyar ötvösművészet.**	Előadó: *Schey Ilona dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Budapest az irodalomban. Április 10-től 5 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Antal Gábor.*

A reneszánsz nagy mesterei (vetített képekkel). Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Pálinkás László dr.*

A mai zene. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Szöllősi András dr.*

Angol nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön kezdőknek d. u. 4—5-ig, erős kezdőknek d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Török Imréné dr.*

Francia nyelv. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton kezdőknek d. u. 4—5-ig, haladóknak d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Fónagy Ivánné.*

Orosz nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Fliegl Júlia.*

Gyorsírás. Fogalmazási: április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Irodai: április 8-tól minden hétfőn és pénteken d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6.— pengő. Előadó: *Barkász Adél.*

Házi szabás-varrás. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8.— pengő. Vezető: *Krause Mária.*

BATTHYÁNY-UTCAI MŰVELŐDÉSI TELEP

BATTHYÁNY-UTCA 8. POLGÁRI LEÁNYISKOLA.

A műveltség órái

Április 11-től minden csütörtökön d. u. 6—7-ig.

Április 11.	**Paál László művészete.**	Előadó: *Paál Ákos.*
Április 18.	**A francia gyarmatbirodalom.**	Előadó: *Tóth András dr.*
Április 25.	**A napfoltok és hatásai.**	Előadó: *Kulin György dr.*
Május 2.	**Könnyű zene — nehéz zene.**	Előadó: *Enyedi György dr.*
Május 9.	**A Kalevala világa.**	Előadó: *Karinthy Ferenc dr.*
Május 16.	**A gümőkor árnyékában.**	Előadó: *Becker Gyula dr.*
Május 23.	**Vatikáni paloták.**	Előadó: *Aggházy Mária dr.*
Június 6.	**Színház és irodalom.**	Előadó: *Szegi Pál.*
Június 13.	**A dolgozó nő egészsége.**	Előadó: *Heffler Irma dr.*
Június 20.	**Elsikkadt magyar forradalmak.**	Előadó: *Vigh Károly dr.*

Belépődíj: egy alkalomra tagoknak kedvezményesen 40 fillér, idegeneknek 60 fillér.

Gyakorlati előadások és tanfolyamok

Az ostrom utóhatásai. Április 11-től 3 héten át minden csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Pátzayné Liebermann Lucy.*

Házi betegápolás. Május 2-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj 3 pengő. Előadó: *Simon Erzsébet.*

Angol nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6.— pengő. Előadó: *Török Imréné dr.*

Felsőruha szabás-varrás. Április 10-től 5 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8.— pengő. Vezető: *Fazekas Mária.*

Gyermekruha szabás-varrás. Április 9-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 3—5-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Pikola Mária.*

Női-férfi fehérnemű szabás-varrás. Április 9-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Pikola Mária.*

Mappa-tok-tárca készítése. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Bancsóné Szobotka Nagy Klára.*

Retikülök, iskolatáskák, vásárlótáskák készítése. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Bancsóné Szobotka Nagy Klára.*

Nyári turbánok, papucsok készítése. Április 10-től 5 héten át minszerdán d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Bancsóné Szobotka Nagy Klára.*

Régi és bontott fonalak felhasználása. Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Bancsóné Szobotka Nagy Klára.*

Övek, zsebek, gallérok készítése. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6.— pengő. Vezető: *Bancsóné Szobotka Nagy Klára.*

ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI TELEP

III., KÓRHÁZ-UTCA 9. POLGÁRI FIÚISKOLA.

A műveltség órái

Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig.

Április 10.	**A modern regény. társadalmi háttere.**	Előadó: *Rubin Péter.*
Április 17.	**1918—19 története Magyarországon.**	Előadó: *Vigh Károly dr.*
Április 24.	**Mi az opera?**	Előadó: *Bálint Marcell.*
Május 8.	**Hangosfilm.**	Előadó: *Koczkás Gyula dr.*
Május 15.	**A gümőkor árnyékában.**	Előadó: *Becker Gyula dr.*
Május 22.	**Biedermeier bútor.**	Előadó: *Scheiber Mária dr.*
Május 29.	**Miért kellett a földet felosztani?**	Előadó: *Király István.*
Június 5.	**Imperiálizmus és francia demokrácia.**	Előadó: *Tóth András dr.*
Június 12.	**Óbuda szülötte: Halász Gábor.**	Előadó: *Somlyó György.*
Június 19.	**Benvenuto Cellini.**	Előadó: *Schey Ilona dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Szív és vérkeringés. Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Dallos Béla dr.*

Angol nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak 6—7-ig. Tandíj: 6.— pengő. Előadó: *Szögi Ferenc dr.*

Gyümölcs- és konyhakertészet. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3.— pengő. Előadó: *Probocskai Endre.*

Gyorsírás. Április 9-től 10 héten át minden kedden és szombaton kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6.— pengő, Előadó: *Horváth Margit.*

Házi szabás-varrás. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8.— pengő. Vezető: *Nagy Lajosné.*

Fogalmazás, helyesírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 6—7-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Rossa Ernő dr.*

BELVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

IV., REÁLTANODA-U. 7. (EÖTVÖS JÓZSEF GIMNÁZIUM.)

Irodalmi előadássorozatok

A modern orosz regény. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Gergely Sándor.*

A mult század nagy angol költői. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Kéry László dr.*

Új irányok a francia irodalomban. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Sőtér István dr.*

Nyelvtanfolyamok

Orosz. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 5—6-ig, erős kezdőknek 4—5-ig, középhaladóknak 3—4-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Nyilas Vera dr.*

Angol. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. kezdőknek 4—5-ig, erős kezdőknek 3—4-ig, haladóknak 5—6-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadók: *Ritzinger Dezső* és *Kovács Johanna dr.*

Francia. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 3—4-ig, erős kezdőknek 4—5-ig, középhaladóknak 5—6-ig, haladóknak 6—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *L'Aunė Jenő dr.*

Lengyel. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *özv. Kersak Rajmundné.*

Román. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Pálffy Endre.*

Bolgár. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Boiklieu Dimo dr.*

Szlovák. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Lesták Emma dr.*

Cseh. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 3—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.*

Olasz. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *F. Takács Mária dr.*

Spanyol. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és pénteken d. u. kezdőknek 5—6-ig, haladóknak 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Végh Zoltán dr.*

Braziliai portugál. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 6—7-ig. (A Magyar-Latinamerikai Társasággal karöltve.) Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Kordás Ferenc.*

Finn. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Károly dr.*

Eszperanto. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Karczag György dr.*

SZENTISTVÁNVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

V., SZEMERE-U. 3—5. SZ. ELEMI ISKOLA.

A műveltség órái

Április 13-tól minden szombaton d. u. 6—7-ig.

Április 13.	**Az amerikai állam és társadalom fejlődése.**	Előadó: *Kosáry Domonkos dr.*
Április 27.	**Hormonok, mirigyek.**	Előadó: *Kellner Dániel dr.*
Május 4.	**Modern kerámia.**	Előadó: *Gádor István.*
Május 11.	**Táj és természet a zenében.**	Előadó: *Raics István.*
Május 18.	**Monarchia, diktatúra, köztársaság.**	Előadó: *Lederer Emma dr.*
Május 25.	**»Üllői-úti fák alatt.«**	Előadó: *Karinthy Ferenc dr.*
Június 1.	**A megfogható végtelen.**	Előadó: *Péter Rózsa dr.*
Június 9.	**Óvjuk a család szemefényét.**	Előadó: *D. Gobbi Ida dr.*
Június 15.	**Az angol világbirodalom szervezete.**	Előadó: *Pődör László dr.*
Június 22.	**Irodalom és társadalom.**	Előadó: *Király István.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Modern francia költészet. Április 24-től 5 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Somlyó György.*

Angol nyelv. Április 8-tól 10 héten át kezdőknek minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Milch Éva.*

Orosz nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.*

Rádió kezdő amatőröknek. II. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Valkó Iván Péter.*

Gyorsírás. Április 8-tól 10 héten át kezdőknek minden hétfőn d. u. 4—6-ig, haladóknak szerdán d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Románné Haas Éva.*

TERÉZVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VI., FELSŐERDŐSOR 20. SZ. POLGÁRI ISKOLA.

A műveltség órái

Április 8-tól minden hétfőn d. u. 5—6-ig.

Április 8. **Nacionalizmus és szocializmus a Szovjetunióban.** Előadó: *Lenkei Lajos.*

Április 15. **Aldous Huxley.** Előadó: *Szentkuthy Miklós.*

Április 29. **A relativitás elmélete.** Előadó: *Csoma Zsigmond.*

Május 6. **Magyar arisztokrácia, gentry, középosztály, polgárság.** Előadó: *Lederer Emma dr.*

Május 13. **A nyár örömei: napfény, víz, levegő.** Előadó: *Faludi Béla dr.*

Május 20. **Modern zenekar.** Előadó: *Ránki György.*

Május 27. **A demokratikus gondolat története Amerikában.** Előadó: *Pulay Gábor.*

Június 3. **Monarchia és feudalkapitalizmus Magyarországon.** Előadó: *Szerdahelyi Sándor.*

Június 17. **Cézanne, a modern festészet nagy mestere.** Előadó: *Radocsay Dénes dr.*

Június 24. **Az átöröklés.** Előadó: *Lénárt György dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Gyakorlati tanfolyamok

Angol nyelv. Április 0-től 10 héten át kezdőknek minden d. u. 4—5-ig. Haladóknak d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Lénárt Edna.*

Orosz nyelv. Április 9-től 10 héten át kezdőknek minden kedden és csütörtökön d. u. 4—5-ig, erős kezdőknek d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Magyary Beck Vladimirné.*

Francia nyelv. Április 8-tól 10 héten át erős kezdőknek minden hétfőn és pénteken d. u. 4—5-ig, kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szabolcsi Miklós dr.*

Játékkészítés. Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Hansági Lajosné.*

Szabás-varrás (kezdőknek). Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Nagy Lajosné.*

Gyorsírás. Április 9-től kezdőknek minden kedden d. u. 5—7-ig, haladóknak minden csütörtökön d. u. 5—7-ig. Előadó: *Mladoniczky György.*

ERZSÉBETVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VII., ROTTENBILLER-U. 37/c. POLGÁRI ISKOLA

A műveltség órái

Április 10-től minden szerdán d. u. 5—6-ig.

Április 10. **A vérbaj.** Előadó: *Incze Ferenc dr.*
Április 17. **Érdekes regények.** Előadó: *Szinnai Tivadar.*
Április 24. **Olaj.** Előadó: *Butkay László.*
Május 8. **Társadalom és zene.** Előadó: *Szelényi István.*
Május 15. **Államosítás vagy szocializálás.** Előadó: *Presser István.*
Május 22. **Francia proletárköltők.** Előadó: *Szabolcsi Miklós dr.*
Május 29. **Ipari és nagyipari proletariátus.** Előadó: *Vándor János.*
Június 5. **A munka ábrázolása a művészetben.** Előadó: *Dr. Soltészné Szilárd Kató dr.*
Június 12. **Láthatatlan sugarak.** Előadó: *M. Zemplén Jolán dr.*
Június 19. **Az antik demokrácia.** Előadó: *Fischer Endre dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Proust nőalakjai. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—6-ig. Tandíj:: 1.50 pengő. Előadó: *Máthé Lydia.*

Orosz nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 7—8-ig, erős kezdőknek d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Görcs Tibor.*

Angol nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön kezdőknek d. u. 7—8-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Ritzinger Dezső.*

Francia nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Fehérné Berend Klára dr.*

JÓZSEFVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VIII., MÁRIA TERÉZIA-TÉR 8. SZ., I. EM. 21—22. KÖZSÉGI GYAKORLÓ NÉPISKOLA.

A műveltség órái

Április 12-től minden pénteken 5—6-ig.

Április 12. **A klasszikus zene.** Előadó: *Gál György.*
Április 26. **Az Apokalipszis egyik lovasa: a kiütéses tífusz.** Előadó: *Incze Ferenc dr.*
Május 3. **Mi a társadalom?** Előadó: *Sándor Pál dr.*
Május 10. **India és az angolok.** Előadó: *Nemeskéri-Kiss István dr.*
Május 17. **A mai francia dráma.** Előadó: *Csatlós János.*
Május 24. **Távolbalátás.** Előadó: *Lukács Ernőné.*
Május 31. **Az északi demokrácia kialakulása.** Előadó: *Nádass József.*
Június 7. **Népdal-népi játék.** Előadó: *Volly István.*
Június 14. **Nagy francia festők a XIX. században.** Előadó: *dr. Soltészné Szilárd Kató dr.*
Június 21. **Kazinczy és Kölcsey.** Előadó: *Viktor János.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Amerika mai szemmel. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 5—6-ig. (Vetített képekkel). Tandíj 3 pengő. Előadó: *Heigl László dr.*

Orosz nyelv (kezdőknek). Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Ritzinger Dezső.*

Angol nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön 4—5-ig kezdőknek, 5—6-ig erős kezdőknek. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Walger Jánosné.*

Angol nyelvi szeminárium (haladóknak). Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 6—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Egger Mária dr.*

Gyümölcs- és konyhakertészet. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 5—6-ig. Tandíj: 1.50 pengő. Előadó: *Madarász Aladár.*

A VIII. KER., NÉMET-UTCA 44. SZ. ALATTI POLGÁRI ISKOLÁBAN:

Játékkészítés (amatőrök részére). Április 10-től 5 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Tanfolyamvezető: *Rimavölgyi Rezső.*

Könyvkötés (amatőrök részére). Április 13-tól 5 héten át minden szombaton d. u. 5—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Tanfolyamvezető: *Rimavölgyi Rezső.*

FERENCVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

IX., SZVETENAY-UTCA 26. ELEMI LEÁNYISKOLA.

A műveltség órái

Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 4—5-ig.

Április 13. **A föld keletkezése.** Előadó: *Butkay László.*
Április 27. **A francia forradalom története.** Előadó: *Berlász Jenő dr.*
Május 4. **Firenze** (vetített képekkel). Előadó: *Garas Klára dr.*
Május 11. **A színház világa.** Előadó: *Molnár Miklós.*
Május 18. **Polgári forradalmak—proletár forradalmak.** Előadó: *Nemeskéri Kiss István dr*
Május 25. **Az 1848-as magyar köztársasági mozgalom.** Előadó: *Gimes Miklós.*
Június 1. **Bevezetés a zenetörténetbe.** Előadó: *Láng György.*
Június 8. **A dolgozó nő egészsége.** Előadó: *Heffler Irma dr.*
Június 15. **Ami az 1867-es kiegyezés mögött volt.** Előadó: *Benda Kálmán dr.*
Június 22. **A sugarak gyógyító hatása.** Előadó: *Haas Lajos dr.*

Belépődíj: egy alkalomra a tagoknak kedvezményesen 40 fillér, idegeneknek 60 fillér.

Gyakorlati előadások és tanfolyamok

Türelmetlen felnőtt—rossz gyermek. Május 7-én, kedden d. u. 4—5-ig Előadó: *Pátzayné Liebermann Lucy.*

Családi kertek a pesti üres telkeken. Április 30-án kedden délután 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Telbisz Károly.*

Champignon termesztés. (Vetített képekkel.) Április 25-én, csütörtökön d. u. 4—6-ig. Napijegy: tagoknak 80 fillér, idegeneknek 1.20 pengő. Előadó: *Csonti Szabó István.*

A szója- és kukoricaliszt felhasználása. Április 11-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Szántó Ernőné.*

Gyorsírás. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Asbóth Frigyes Dezsőné*

Kettős könyvvitel. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Novák András.*

Reformírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 4—5-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Bors Jolán.*

Helyesírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—6-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Bors Jolán.*

Gyakorlati számtan. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 6—7-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Bors Jolán.*

Orosz nyelv. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.*

Angol nyelv. Kezdőknek: Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. Haladóknak: április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Károlyné dr.*

Francia nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Földváry Erzsébet dr.*

Szabás-varrás (kezdőknek). Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Pados Klára.*

Szabás-varrás (haladóknak). Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Pados Klára.*

Fehérnemű szabás-varrás. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezettő: *Domborovszky Károlyné.*

Gyermekruha szabás-varrás. Április 10-től 5 héten át minden szerdán és pénteken d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető *Pados Klára.*

Kössünk-horgoljunk régiből újat. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Szabó Ferencné.*

Gyermekjáték készítése. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 4—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Bornemissza Edit.*

SZENTIMREVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

XI., BARTÓK BÉLA-ÚT 27. KÖZSÉGI NÉPISKOLA.

A műveltség órái

Április 13-tól minden szombaton d. u. 5—6-ig.

Április 13. **Krudy Gyula.** Előadó: *Pamlényi Ervin dr.*
Április 27. **A XIX. századi európai liberálizmus jelentősége.** Előadó: *Benda Kálmán dr.*
Május 4. **A személyes szabadság Angliában.** Előadó: *Sós Endre.*
Május 11. **Nyári fertőzőbetegségek.** Előadó: *Hidassy Dezső dr.*
Május 18. **Schubert és a romantikus dal.** Előadó: *Raics István.*
Május 25. **Kvantum-mechanika.** Előadó: *Csoma Zsigmond.*
Június 1. **Rodin (vetített képekkel).** Előadó: *Szabó Gabriella dr.*
Június 8. **Az irodalom műhelye.** Előadó: *Kenyeres Imre dr.*
Június 15. **A francia köztársaság.** Előadó: *Aranyossy Pál.*
Június 22. **A III. Birodalom és történeti elődei.** Előadó: *Mérei Gyula dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Tanfolyamok

Gyümölcs- és konyhakertészet. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Probocskai Endre.*

Angol nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Orowan Kornélia.*

Francia nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 5—6-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Orowan Kornélia.*

Orosz nyelv. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön kezdőknek d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.*

Gyorsírás. Fogalmazási: április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 5—6-ig. Irodai: április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Barkász Adél.*

Fogalmazás, helyesírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 6—7-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Nagy Edit.*

NÉMETVÖLGYI-UTI MŰVELŐDÉSI TELEP

XII., NÉMETVÖLGYI-ÚT 46. ELEMI ISKOLA.

A műveltség órái

Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—7-ig.

Április 11. **Nemzetiségi kérdés Magyarországon.** Előadó: *Jócsik Lajos.*
Április 18. **Európa nagy szabadságharcai a XIX. században.** Előadó: *Mérei Gyula dr.*
Április 25. **Etika a költészetben.** Előadó: *Hegedüs Géza dr.*
Május 2. **A keleti szőnyeg.** Előadó: *Lakatos Artur.*
Május 9. **Bartók és Kodály.** Előadó: *Demény János.*
Május 16. **Vitaminok.** Előadó: *Magyar Imre dr.*
Május 23. **A dolgozó nő egészsége.** Előadó: *Heffler Irma dr.*
Június 6. **A nyári fertőző betegségek ABC-je.** Előadó: *Becker Gyula dr.*
Június 13. **Tartini ördöge.** Előadó: *Devecseri Gábor dr.*
Június 20. **Van Gogh művészete.** Előadó: *Takács Marianne dr*

Belépődíj: egy alkalomra tagoknak kedvezményesen 40 fillér, idegeneknek 60 fillér.

Gyakorlati előadások és tanfolyamok

Mit főzzünk tavasszal? Április 25-én csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Novotny Emilné.*

Nyár és egészség. Április 18-án csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Hidassy Dezső dr.*

Természetes testápolás. Május 9-én csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Novotny Emilné.*

Családi kerlek. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—5-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Telbisz Károly.*

Felsőruha szabás-varrás. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn és pénteken d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Fazekas Mária.*

Tavaszi gyermekruhák készítése. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Hansági Lajosné.*

Gyermekjáték készítése fából. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Rimavölgyi Rezső.*

Táskák kukoricalevélből. Április 9-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Kurdy Jozefa.*

Könyvkötés. Április 13-tól 5 héten át minden szombaton d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Rimavölgyi Rezső.*

MAGDOLNAVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

Egyelőre: VI., LEHEL-U. 16. ELEMI ISKOLA.

A műveltség órái

Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—6-ig.

Április 8. **Móricz Zsigmond.** Előadó: *Király István.*
Április 15. **Miért és miben különböznek az egyes demokráciák?** Előadó: *Kósa János dr.*
Április 29. **Rádióaktiv anyagok.** Előadó: *Fenyő István dr.*
Május 6. **Népdaléneklés.** Előadó: *Balla Péter.*
Május 13. **A kuruckor.** Előadó: *Hegedüs Géza dr.*
Május 20. **A háborúk réme: a kiütéses tifusz.** Előadó: *Incze Ferenc dr.*
Május 27. **Mi a sztrájk?** Előadó: *Juhász István.*
Június 3. **Természettani érdekességek a földön.** Előadó: *Butkay László.*
Június 17. **Munkácsy Mihály (vetített képekkel).** Előadó: *Paál Ákos.*
Június 24. **A magyar köztársaság alaptörvényei.** Előadó: *Benkő Gyula dr.*

Belépődíj: egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Gyakorlati tanfolyamok

Angol nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 6—7-ig, haladóknak d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Károlyné dr.*

Orosz nyelv. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton kezdőknek d. u. 5—6-ig, erős kezdőknek d. u. 4—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Botos Imre.*

Francia nyelv. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton kezdőknek d. u. 7—8-ig, haladóknak d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Österreicher Pálné.*

Gyorsírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Mladoniczky György.*

Szabás-varrás. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön délután 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Nagy Lajosné.*

RÁKOSI MŰVELŐDÉSI TELEP

XIV. MISKOLCI-ÚT 65. ELEMI ISKOLA.

A műveltség órái

Április 12-től minden pénteken 5—6 óráig.

Április 12. **Nyári fertőző betegségek.** Előadó: *Incze Ferenc dr.*
Április 26. **Irók Martinovics körül.** Előadó: *Barabás Tibor.*
Május 3. **Napoleon jelentősége.** Előadó: *Maksay Ferenc dr.*

Május 10. A római Szent Péter templom. Előadó: *Aggházy Mária dr.*
Május 17. Az orosz parasztság és a kollektív rendszer. Előadó: *Szita János.*
Május 24. Az elektromos hangszerek. Előadó: *Ecsedi Ferenc.*
Május 31. A központi idegrendszer és működése. Előadó: *Braun Pál dr.*
Június 7. A francia forradalom. Előadó: *Berlász Jenő dr.*
Június 14. Petőfi, Ady, József Attila. Előadó: *Zelk Zoltán.*
Június 21. Röntgensugarak. Előadó: *M. Zemplén Jolán dr.*

Belépődíj egy alkalomra 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér.

Gyakorlati tanfolyamok

Angol nyelv. Április 10-től 10 héten át minden szerdán kezdőknek d. u. 6—8-ig, erős kezdőknek d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Keszi Imre.*

Orosz nyelv. Április 9-től 10 héten át minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 6—7-ig, erős kezdőknek d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *M. Rogaszky Marusja.*

Francia nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és pénteken kezdőknek d. u. 4—5-ig, haladóknak d. u. 3—4-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Földvári Erzsébet dr.*

Fogalmazás, helyesírás. Április 9-től 10 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 4—5-ig. Tandíj: 2 pengő. Előadó: *Fehér Tibor.*

Gyorsírás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Baranyay Melitta.*

Szabás-varrás. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Nagy Lajosné.*

Gyümölcs- és zöldségtermesztés. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Madarász Aladár.*

KERESKEDELMI TANFOLYAMOK

VII., WESSELÉNYI-UTCA 38. KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA.

1946. április-június havi tanfolyamok.

Kereskedelmi alapismeretek. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.* keresk. középisk. tanár.

Az algebra és geometria elemei. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Fáj Géza* keresk. középisk. tanár.

Kereskedelmi számtan kezdőknek. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Kollár Aladár* keresk. középisk. tanár.

Kereskedelmi számtan haladóknak. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Bogdánffy István* keresk. középisk. tanár.

Számlázások, kalkulációk. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Kollár Aladár* keresk. középisk. tanár.

Folyószámlák zárása. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Bogdánffy István* keresk. középisk. tanár.

Kettős könyvvitel kezdőknek. Április 9-től 5 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Jenő dr.* keresk. középisk. tanár.

Átírókönyvelés. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Novák András dr.* keresk. középisk. tanár.

Mérlegtan. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Novák András dr.* keresk. középisk. tanár.

Egyenesadó és forgalmiadó. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Tanka Tibor dr.* pénzügyi főtanácsos.

Magyar kereskedelmi levelezés. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—5-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Novák András dr.* keresk. középisk. tanár.

Orosz nyelv. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. ½6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.* keresk. középisk. tanár.

Cseh nyelv. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 4—½6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szakolyi Béla dr.* keresk. középisk. tanár.

Francia nyelv. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *L' Auné Jenő dr.* keresk. középisk. tanár.

Gyorsírás. Kezdők: Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Haladók: április 8-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *R. Gyarmati Fanni* tanárnő.

Gyakorlati gépírás. Április 10-től 10 héten át minden szerdán és szombaton 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Novák András dr.* keresk. középisk. tanár.

IPARI TANFOLYAMOK

VIII., ERDÉLYI-U. 8. Sz. ALATTI IPAROSTANONCISKOLÁBAN.

Általános tanfolyamok

Algebra. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Csoma Zsigmond* középisk. tanár.

Logarlécszámítás és alkalmazása. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Enyedy Emil* okl. mérnök.

Az ábrázoló geometria elemei. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Butkay László* középiskolai tanár.

Fémipari szakrajz. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Hegedüs Jenő* ipariskolai tanár.

Fémipari mérőeszközök és mérések. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 6—8-ig. Tandíj:: 6 pengő. Előadó: *Sámán Márton* ipariskolai tanár.

Elektromos alapismeretek: egyenáram. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Butkay László* középisk. tanár.

Elektromos alapismeretek: váltóáram. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Tima József* iparisk. tanár.

Iparosok adózása. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Bélafalvy István dr.* miniszteri titkár.

Rádió. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Sándor* elektromérnök.

Rádiócsövek és működésük. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szalay Béla dr.* középisk. tanár.

Ipari tanfolyamok (iparosok, segédek, ipari munkások részére)

Bádogos szaktanfolyam. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Sámán Márton* ipariskolai tanár.

Erős- és gyengeáramú szerelés. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Nagy Lajos* iparisk. tanár.

Elektromos vezetékek méretezése. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Nagy Lajos* ipariskolai tanár.

Elektromos tekercselés. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn hétfőn d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Duchek Károly* műszerészmester, elektrogépipari főművezető.

Egyszerű vasbetonszerkezetek. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Kiss László* mérnök, iparostanonciskolai igazgató.

Dinamók és motorok. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Horváth Sándor* elektromérnök.

Mestervizsgára előkészítő tanfolyamok
(Iparossegédek részére)

Iparjog. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Molnár Vilmos* ipariskolai tanár.

Ipari könyvvitel és levelezés. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Molnár Vilmos* ipariskolai tanár.

Ipari költségszámítás. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Molnár Vilmos* ipariskolai tanár.

Fémipari technológiai alapismeretek. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Rázsó László dr.* okl. középisk. tanár.

IPARMŰVÉSZETI TANFOLYAMOK

IX., TÖRÖK PÁL-U. 1. SZ. SZÉKESFŐVÁROSI IPARRAJZISKOLA

A bemutatáskor felhasználandó anyagokról a hallgatók tartoznak gondoskodni. A tanfolyamok elvégzése iparűzésre nem jogosít.

Alakrajz (kezdőknek és haladóknak). Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Basilides Sándor*, az Iparrajziskola tanára.

Ruhaanyag tervezés, festés. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Basilides Sándor*, az Iparrajziskola tanára.

Kerámia. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 1/24—1/26-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Vajdahunyadi Duma György*, az Iparrajziskola tanára.

Porcellánfestés. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 1/26—1/28-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Vajdahunyadi Duma György*, az Iparrajziskola tanára.

Bőrdíszművesség. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 1/24—1/26-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

Doboz és díszmű. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 1/26—1/28-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

Könyvkötészet. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton kezdőknek d. u. 1/24—1/26-ig, haladóknak d. u. 1/26—1/28-ig. Tandíj 6 pengő. Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

A keleti szőnyeg. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Lakatos Artur* iparművész, ny. iparrajziskolai tanár.

Lakás és bútorújjáépítés. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Devecska Ferenc*, az Iparrajziskola tanára.

Reklám- és kirakatírás. Április 9-től 10 héten át minden kedden kezdőknek d. u. 1/24—1/26-ig, haladóknak d. u. 1/26—1/28-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola ig.-helyettese.

Fényképészet. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Vass Ernő*, az Iparrajziskola műhelyfőnöke.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANFOLYAMOK

A BUDAI KÉPZŐMŰVÉSZETI SZABADISKOLÁBAN
(II., CSOPAKI-U. 6).

Szobrászat. Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 1/23—1/26-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Beck András* szobrászművész.

Festészet. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 1/23—1/26-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Kmetty János* festőművész.

Grafika. Április 13-tól 10 héten át minden szombaton d. u. 1/23—1/26-ig. Tandíj: 8 pengő. Előadó: *Lőrincz Gyula* festőművész.

NŐI MŰVELŐDÉSI TELEPEK

A tanfolyamok április 8-án indulnak meg és 5, illetve 10 héten át tartanak. Beiratási díj 1 pengő. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Az alanti alapárak a mindenkori könyvszorzószámmal szorozva értendők. Beiratkozás április 5-én és 6-án d. u. 4—6-ig, valamint az egyes tanfolyamok kezdete előtt a helyszínen.

LOVAG-UTCAI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

VI., LOVAG-UTCA 9. POLGÁRI LEÁNYISKOLA.

Gyakorlati előadások és tanfolyamok

Társadalomlélektan. Május 25-én, szombaton d. u. 5—6-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Földváryné Hermann Éva*

Nagy zeneszerzők műhelytitkai. Április 13-tól 5 héten át minden szerdán d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Raics István.*

A nő egészsége. Május 29-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Heffler Irma dr.*

Helyes testápolás. Május 8-án, szerdán d. u. 4—6-ig. Napijegy tagoknak 80 fillér, idegeneknek 120 fillér. Előadó: *Rusznyák Istvánné dr.*

A méhészetről. Április 10-én és 17-én, szerdán d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Telbisz Károly.*

Angoranyúl- és juhtartás. Május 22-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Telbisz Károly.*

Koratavaszi befőzések. Május 9-én, csütörtökön d. u. 5—6-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Horváth Katalin.*

A dolgozó nő felfrissítő tornája. Április 9-től 5 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Halmy Lujza.*

Szabás-varrás. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—7-ig. Kezdőknek. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Haladóknak: Április 9-től 5 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 3—6-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Szabó Ferencné.*

Kössünk szabásminta után. Felnőtt ruhák kötése: Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—5-ig. Gyermekruhák kötése: Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Pikola Mária.*

Női-férfi fehérnemű szabás-varrás. Április 10-től 5 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Pikola Mária.*

Műstoppolás és ruhakarbantartás. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 3—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Magyar Árpádné.*

Tavaszi turbán és sapka készítése otthon. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. ½4—½6-ig, Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Pártayné Éber Anna.*

Magunkkészítette cipők. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. ½6—½8-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Pártayné Éber Anna.*

Táskák, cipőtalpak készítése kukoricalevélből. Április -től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Kurdy Jozefa.*

Gyermekjáték készítése linóleumból. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Magyar Árpádné.*

Gyermekjáték készítése textilhulladékból. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 3—5-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Magyar Árpádné.*

Játékbaba készítése. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Magyar Árpádné.*

Húsvéti gyermekjátékok készítése. Előkészítő megbeszélés: április 10-én, szerdán d. u. ½5—½7-ig: Előadás: április 17-én, szerdán d. u. ½5—½7-ig. Tandíj: 2 pengő. Vezető: *Pártayné Éber Anna.*

HERNÁD-UTCAI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

VII., HERNÁD-UTCA 46. TANONCISKOLA

Mi a társadalom. Április 9-én, kedden d. u. 4—5-ig. Napijegy tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Sándor Pál dr.*

Az opera varázsa. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Fodor Gyula.*

Nyár és egészség. Június 4-én, kedden d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Hidassy Dezső dr.*

Mit főzhetünk tavasszal? Április 25-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Rusznyák Istvánné dr.*

Baromfi- és húsnyúltenyésztés. Május 2-án és 9-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Telbisz Károly.*

Koratavaszi munkák a házi kertben. Április 8-án d. u. 4—6-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Madarász Aladár.*

A házikert májusi munkái. Május 6-án, hétfőn d. u. 4—6-ig. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Madarász Aladár.*

Szabás-varrás (kezdőknek). Április 9-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 3—6-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Éder Gizella.*

Gyermekruha szabás-varrás. Április 10-től 5 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 3—6-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Éder Gizella.*

Gyermekjátékok készítése fából. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Rimavölgyi Rezső.*

Könyvkötés. Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Rimavölgyi Rezső.*

Nyakkendő-készítés otthon. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Karász Lászlóné dr.*

Nyári retikülök készítése házilag. Április 11-től 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Karász Lászlóné dr.*

Húsvéti ajándékok készítése. Április 9-én és 16-án, szerdán d. u. 4—6-ig. Tandíj: 2 pengő. Vezető: *Karász Lászlóné dr.*

VAS-UTCAI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ANYA-, CSECSEMŐ- ÉS KISDEDVÉDELMI INTÉZETÉBEN BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 10.

Korszerű csecsemőgondozó tanfolyam. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 2—4-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadók: *az Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet szakorvosai.* A gyakorlatokat az Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet védőnői és gondozónői vezetik.

A kisgyermek helyes táplálása. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. e. 10—11-ig. Tandíj: 3 pengő. Napijegy: tagoknak 40 fillér, idegeneknek 60 fillér. Előadó: *Surányi Gyula dr.* az Anya-, Csecsemő- és Kisdedvédelmi Intézet igazgató-főorvosa.

Április 8. **Az emésztés élettana. A táplálkozás jelentősége.**
Április 15. **A csecsemő és kisgyermek speciális emésztési viszonyai. és igényei a táplálkozásban.**
Április 22. **Természetes és mesterséges táplálék. Normális és gyógytáplálék. Normális és gyógyító étrend.**
Április 29. **Étel, ételsor, étvágy, emésztés.**
Május 6. **A táplálkozás hygiénéje és psychológiája (étvágytalanság, hányás).**

Az anya és gyermek viszonya. Április 5-től 3 héten át minden pénteken d. u. 4—5-ig. Tandíj: 2 pengő. Napijegy: 60 fillér, tagoknak 40 fillér. Előadó: *Rotter Lilian dr.*

Április 5. **Leleki előkészület a szülésre.**
Április 12. **A csecsemő és az anya.**
Április 12. **A jó kisgyermek titka.**

Csecsemőkelengye és gyermekruha szabás-varrás. Április 9-től 5 héten át minden kedden d. u. ½3—½6-ig. Tandíj: 4 pengő. Vezető: *Pados Klára.*

Gyermekruhák kötése-horgolása. Április 12-től 5 héten át minden pénteken d. e. ½10—½1-ig. Tandíj: 4 pengő. Vezető: *Szabó Ferencné.*

Gyermekjátékok készítése. Április 13-tól 5 héten át minden szombaton d. e. ½10—½1-ig. Tandíj: 4 pengő. Vezető: *Hansági Lajosné.*

FEHÉRVÁRI-UTI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

XI., FEHÉRVÁRI-ÚT 8. POLGÁRI LEÁNYISKOLA.

Reneszánsz arcképek. (Vetített képekkel.) Április 15-én, hétfőn d. u. 6—7-ig. Napijegy: 60 fillér, tagoknak 40 fillér. Előadó: *Garas Klára dr.*

Mit főzzünk tavasszal? Április 11-én, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: 60 fillér, tagoknak 40 fillér. Előadó: *Novotny Emilné.*

A nő egészsége. Április 18-án, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: 60 fillér, tagoknak 40 fillér. Előadó: *Heffler Irma dr.*

Természetes testápolás. Május 2-án, csütörtökön d. u. 4—5-ig. Napijegy: 60 fillér, tagoknak 40 fillér. Előadó: *Novotny Emilné.*

Családi kertek. Április 12-től 5 héten át minden pénteken 4—5-ig. Tandíj: 3 pengő. Előadó: *Telbisz Károly.*

Divattervezés. Április 8-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Farnady Ilonka.*

Felsőruha szabás-varrás. Kezdőknek: Április 12-től 10 héten át minden pénteken d. u. 4—7-ig. Haladóknak: április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Halácsyné Cserny Katalin.*

Gyermekruha szabás-varrás. Április 9-től 5 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Fazekas Mária.*

Női- és gyermekfehérnemű készítés. Április 9-től 5 héten át minden kedden és csütörtökön d. u. 5—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Fazekas Mária.*

Tavaszi turbánok. Április 8-tól 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig. Tandíj: 3 pengő. Vezető: *Hansági Lajosné.*

Gyermekjáték textilhulladékból. Április 9-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Hansági Lajosné.*

Himzés és csipke. Április 10-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—6-ig. Tandíj: 6 pengő. Vezető: *Farnady Ilonka.*

Táskák készítése kukoricalevélből. Április 11-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. 5—8-ig. Tandíj: 8 pengő. Vezető: *Kurdy Jozefa.*

EGÉSZSÉGÜGYI TELEP

VI., EÖTVÖS-UTCA 3.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet Egészségügyi Múzeumának előadótermében.

Egészségünk védelme. Az Országos Társadalombiztosító Intézettel együttesen rendezett ingyenes egészségügyi előadássorozat, április 12-től kezdődően 10 héten át minden pénteken d. u. 5—6-ig.

Április 12. **A fertőző betegségek.** Előadó: *Kalocsai Kálmán dr.*
Április 26. **A gyermekkor fertőző betegségei.** Előadó: *Grossmann Ferenc dr.*
Május 3. **Élősdiek által okozott fertőző betegségek.** Előadó: *Sill Imre dr.*
Május 10. **A gümőkór.** Előadó: *Puder Sándor dr.*
Május 17. **Az emésztőrendszer betegségei.** Előadó: *Fodor Imre dr.*
Május 24. **A csecsemő táplálkozása és betegségei.** Előadó: *Pikler Emma dr.*
Május 31. **Az egészséges táplálkozás.** Előadó: *Aszódi Zoltán dr.*
Június 7. **A rokkantság megelőzése belső betegségeknél.** Előadó: *Csépay Károly dr.*
Június 14. **Foglalkozás és betegség.** Előadó: *Pályi Márton dr.*
Június 21. **A nyár egészségügye.** Előadó: *Kellner Dániel dr.*

Orvostudomány és gyakorlat. Ingyenes egészségügyi előadássorozat április 9-től kezdődően 5 héten át minden kedden d. u. 5—6-ig.

Április 9. **Mikor használ és mikor árt a gyógyszer? I.** Előadó: *Issekutz Béla dr.*
Április 16. **Mikor használ és mikor árt a gyógyszer? II.** Előadó: *Petényi Géza dr.*
Április 23. **Sugaras gyógymódok.** Előadó: *Wald Béla dr.*
Április 30. **A hormonkutatás eredményei.** Előadó: *Pallós Károly dr.*
Május 7. **Elektromos hullámok az agyban.** Előadó: *ifj. Bonkáló Sándor dr.*

Küzdelem a nemibajok ellen. Az Országos Antiveneriás Bizottsággal együttesen rendezett ingyenes egészségügyi előadossorozat április 14-től kezdődően 10 héten át minden vasárnap d. e. 11—12-ig.

Április 14. **A nemi kérdés problémái.** Előadó: *Lehner Imre dr.*
Április 28. **A nemi élet etikája.** Előadó: *Reök Iván dr.*
Május 5. **A nemi felvilágosítás.** Előadó: *Grusz Frigyes dr.*
Május 12. **A nemi élet rendellenességei férfiaknál.** Előadó: *Gartner Pál dr.*
Május 19. **A nemi élet rendellenességei nőknél.** Előadó: *Gartner Pál dr.*
Május 26. **A prostitutio kérdése.** Előadó: *Hegyi Sándor dr.*
Június 2. **A nemibetegségek.** Előadó: *Guszmann József dr.*
Június 16. **A kuruzslások és a népi eljárások káros hatása.** Előadó: *Somogyi Zsigmond dr.*
Június 23. **A nemibetegségek gyógyítása és megelőzése.** Előadó: *Rajka Ödön dr.*
Június 30. **Harc a nemibetegségek ellen.** (Filmbemutató.) Az Egészségügyi Múzeum »Nemi betegségek« c. gyüjteményének megtekintése.

A grafológia tudománya. Április 12-től 15 alkalommal minden kedden és pénteken d. u. 6—7-ig. Tandíj: 6 pengő. Előadó: *Bánáti Fischer Árpád dr.*

ALAPISMERETI TANFOLYAMOK

Írás- és olvasás-tanfolyamok

Minden hétfőn, szerdán, pénteken d. u. 5 órakor. (A résztvevők kívánsága szerint más napokon is.)

Helyesírási, fogalmazási és gyors-számolási tanfolyamok

Minden kedden, csütörtökön d. u. 5 órakor (összesen 40 óra). E tanfolyamok ingyenesek. Aki egy tanfolyamot sikerrel látogatott, bizonyítványt kap.

A jelentkezőket a felsorolt iskolák igazgatói április hó 10-ig köznapokon délelőtt 9—12 óra között és hétfőn-kedden este 5—6 óra között veszik fel.

I. KERÜLETBEN:
Márvány-utca 2—4. sz., népiskola

II. KERÜLETBEN:
Áldás-utca 1. sz., népiskola

III. KERÜLETBEN:
Raktár-utca 1. sz., népiskola
Ürömi-utca 64. sz., népiskola
Timár-utca 16. sz., népiskola

V. KERÜLETBEN:
Szent István-tér 13—14. sz., népiskola

VI. KERÜLETBEN:
Lehel-utca 16. sz., népiskola

VII. KERÜLETBEN:
Kazinczy-utca 23. sz., népiskola
Dob-utca 85. sz., népiskola
Nagyatádi Szabó-utca 30. sz., községi polgári fiúiskola
Hernád-utca 52. sz., népiskola
Hernád-utca 3. sz., népiskola

VIII. KERÜLETBEN:
Bezerédi-utca 16/a. sz., népiskola
Práter-utca 11. sz., népiskola
Homok-utca 9. sz., népiskola
Jázmin-utca 6—14. sz., népiskola

IX. KERÜLETBEN:
Bakáts-tér 12. sz., népiskola
Szvetenay-utca 28. sz., népiskola
Ernő-utca 16. sz., népiskola
Ranolder-utca 22. sz., népiskola

X. KERÜLETBEN:
Üllői-út 118. sz., népiskola
Simor-utca 29—31. sz., népiskola
Maglódi-út 8. sz., népiskola
Pongrác-út 19. sz., népiskola
Kada-utca 27—29. sz., népiskola
Százados-út 6. sz., népiskola

XI. KERÜLETBEN:
Fehérvári-út 8. sz., népiskola
Bartók Béla-út 141. sz., népiskola
Soproni-út 50. sz., népiskola

XII. KERÜLETBEN:
Erdi-út 1. sz., népiskola
Kiss János-utca 40. sz., állami elemi tanítóképző intézet

XIII. KERÜLETBEN:
Tomori-utca 70. sz., népiskola
Váci-út 89. sz., népiskola
Váci-út 57. sz. népiskola
Gömb-utca 32. sz. népiskola
Szent László-tér 1. sz. népiskola

XIV. KERÜLETBEN:
Telepes-utca 32/b. sz., népiskola
Miskolci-út 65—69. sz., népiskola
Angol-utca 25. sz., népiskola

TAVASSZAL

AZ EGÉSZ TERMÉSZET ÚJJÁÉLED

Siettesse szervezetének megújhodását a RUDAS gyógyfürdő Juventus rádiumos forrásvízében. (Most a török medencecsarnokban!)

A SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR

NAGYZENEKARI MATINÉ

hangversenyei mindenkor vasárnap délelőtt 3/4 11 órakor a

VÁROSI SZINHÁZBAN

Az áprilisi hangversenyek

Április 7-én: MOZART: Jupiter-szimfónia. MAHLER: I. szimfónia. Vezényel: *Somogyi László,*

Április 21-én, GLAZUNOV: Stenka Razin, szimfónikus költemény. PROKOFJEV: Hegedűverseny. Előadja: *Janzer György.* HATSCHATURIAN: Szimfónia (bemutató). Vezényel: *Vaszy Viktor.*

A ZENE NAGY ÉVSZÁZADAI
április-május havi előadásai

a Zeneművészeti Főiskola első emeleti I. termében, 5 órakor, csütörtöki napokon.

Április 4. **A barokk opera olasz, angol és francia földön.**
Előadó: *Bartha Dénes dr.* egy. m. tanár.

Április 11. **Beethoven és a klasszicizmus vége.**
Előadó: *Szabolcsi Bence dr.* főisk. tanár.

Április 18. **Debussy és a századforduló francia zenéje.**
Előadó: *Molnár Antal* főisk. tanár.

Április 25. **Az új magyar zene, I. Bartók.**
Előadó: *Raics István* zeneíró.

Május 2. **A barokk egyház zenéje Bach előtt.**
Előadó: *Bartha Dénes dr.* egy. m. tanár.

Május 9. **Schubert és a romantikus dal születése.**
Előadó: *Szabolcsi Bence dr.* főisk. tanár.

Május 16. **A XX. század európai zenéje.**
Előadó: *Molnár Antal* főisk. tanár.

Május 23. **Az új magyar zene II. Kodály.**
Előadó: *Szöllössy András dr.* zeneíró.

Május 30. **Bach és Händel művészete.**
Előadó: *Bartha Dénes dr.* egy. m. tanár.

A sorozat zenei vezetője: *Kósa György* főisk. tanár.

Közreműködnek: az Operaház művészei, hegedű-, gordonka- és zongoraszólisták, énekkarok és kamaraegyüttesek.

Jegyek a Fővárosi Népművelési Központban és az előadások előtt kaphatók.

Tagjainkhoz!

A Fővárosi Népművelési Központ

1945. évi december hó 1-től kezdődően tagdíját, tandíjait, belépődíjait, részvételi díjait *alapdíjakban* jelöli meg. A havi Munkaterv ugyanis egyrészt mindig előző hónap 15-én kerül nyomdába, másrészt pedig egy hónapra szóló programot közöl. Így tehát 4—6 hétre előre kellene megállapítanunk a díjakat. Ez, sajnos, a mai viszonyok között lehetetlen. Az alapdíjak ezért a fővárosi könyvkereskedők mindenkori szorzószámával szorzandók. *Az áprilisi Munkaterv zártakor az érvényben levő szorzószám 100.000 volt.*

ISMERKEDÉS A KAMARAZENÉVEL

Ifjúsági előadássorozat a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete és a Fővárosi Népművelési Központ rendezésében a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Bérletek kaphatók.

1946 április 13. szombat délután 3 órakor.

MOLNÁR ANTAL: zongoratrio. Előadják: *Lengyel Attila, Szécsi Klára, Fehér György.*

WEINER LEÓ: Fisz moll szonáta. Előadják: *Sachs René, Rothfeld Gábor.*

KODÁLY ZOLTÁN: I. vonósnégyes. Előadják: *Rothfeld Gábor, Rényi Albert, Pallagi János, Banda Ede.*

Az előadást ismerteti: *Járdányi Pál dr.*

Április 27. szombat délután 3 órakor.

VIVALDI: Koncert négy hegedűre. Előadják: *Hajós Magda, Szécsi Magda, Hubert Ilona, Magyari Margit, Kernhoffer Jenny.*

CORELLI: Templomi szonáta. Előadják: *Hercsuth Ilona, Magyari Margit, Döme Péter dr.*

VERDI: Vonósnégyes. Előadják: *Molnár Ági, Kemény Endre, Görög Kató, Szilvássy László.*

Az előadást ismerteti: *Major Ervin dr.*

Május 11. szombat délután 3 órakor.

PURCELL: Arany szonáta. Előadják: *Pongrácz Erzsébet, E. Rozgonyi Ágnes, Sch. Jámbor Böske, Friss Antal.*

YORK BOWEN: Brácsa szonáta. Előadják: *Schrammel Zoltán, Schmelovszky Pál.*

VAUGHAN WILLIAMS: Zongoratrio. Előadják: *Névay Ilonka, Cserfalvy Eliz, Czakó Éva.*

Az előadást ismerteti: *Bartha Dénes dr.*

Május 25. szombat délután 3 órakor.

J. S. BACH: Koncert két hegedűre. Előadják: *Bárány Sziszi, Votisky Ilona, Solt Ilonka.*

MOZART: Esz-dur quintett. Előadják: *Ág Magda, Párkányi Ferenc, Berkes Kálmán dr., Klimkó Albert, Hara László, Berkes* fúvós kamara-együttes.

BEETHOVEN: Esz-dur trio. Előadják: *Szirmai Pálma, Zareczky Endre, Dénes Vera.*

Az előadást ismerteti: *Böszörményi-Nagy Béla.*

Június 8. szombat délután 3 órakor.

COUPERIN: Zongoratrio. Előadják: *Frieder Katalin, Biró József, Mihály András.*

C. FRANCK: A-dur szonáta. Előadják: *Benedikt Klára, Biró József.*

RAVEL: Zongoratrio. Előadják: *Vásárhelyi Magda, Lengyel Gabriella, Mihály András.*

Az előadást ismerteti: *Molnár Antal.*

Június 22. szombat délután 3 órakor.

GLINKA: Brácsa szonáta. Előadják: *Jámbor Ági, Lukács Pál.*

6 orosz népdal-feldolgozás (L. Schwarz). *Berkes* fúvós kamaraegyüttes. Csuvas dalok fúvósquartettre és énekre. Előadják: *Erdőgh János, Párkány Ferenc, Berkes Kálmán dr., Hara László, Tóth Lajos.*

HATSCHATURIAN: Klarinettrio. Előadják: *Jámbor Ági, Arató Géza, Ákos Ferenc.*

Az előadást ismerteti: *Raics István.*

A — B — H, — P.

TANULMÁNYI KIRÁNDULASOK

1. A kirándulásokon a várakozási idő 10 perc. Zárt helyiségbe (műterem, gyár stb.) vezetett csoportokhoz a későn jövők nem csatlakozhatnak, mert ezzel csak a vendéglátót és az előadót zavarják.

2. A tanulmányi kirándulások alkalmával esetleg történő balesetekért a Központ sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállal.

3. A Központ által kiküldött tisztviselő útmutatásaihoz mindenkor alkalmazkodni szíveskedjék.

4. Egy tagsági jeggyel legfeljebb ketten vehetnek részt kedvezményesen a kirándulásokon.

Április 7. Vasárnap. Perlrott-Csaba Vilmos festőművész műterme. Gyülekezés délelőtt 11 óráig az V., Dráva-utca 12. sz. ház bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 20 fillér. Előadó: *M. Abonyi Arany.*

Börzsönyi Ferenc festőművész gyűjteményes kiállítása a M. K. P. VI. ker. központjában. Gyülekezés délelőtt 11 óráig a központ VI., Csengery-utca 68. sz. bejáratánál. (Megközelíthető a Podmaniczky-utca felől.) Előadó: *Dombi József dr.*

Április 10. Szerda. Filmfelvételek a Hunnia-filmgyárban. Gyülekezés délután 3 óráig a filmgyár bejáratánál (XIV., Gyarmat-u. 39). Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Bálint Marcell.*

Április 12. Péntek. A Nemzetgyülés Könyvtára és a Nemzetgyülés elnökének fogadója. Gyülekezés délután 5 óráig a Parlament VII. sz. kapujánál. Előadó: *Zámborszky Ilona dr.* és *Dombi József dr.*

Április 14. Vasárnap. Fürdőbemutató az újjáépülő Szent Gellért Gyógyfürdő és Szállóban. Gyülekezés délelőtt 10 óráig a Szent Gellért Gyógyfürdő Kelenhegyi-úti bejáratánál. Előadó: *Bauer Jenő,* a Székesfővárosi Gyógyfürdők titkára.

Hincz Gyula festőművész műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig az V., Bajcsy-Zsilinszky-út 74. sz. előtt. Előadó: *Gács György.*

Április 16. Kedd. Az újjáépülő Ferenc József-híd. Gyülekezés délután 1/25 óráig a Ferenc József-híd budai hídfőjénél. Előadó: *Haviár Győző dr.* min. o. tanácsos a Közlekedési Minisztérium hídosztályán.

Április 26. Péntek. Városligeti történelmi épületcsoport. Gyülekezés délután 5 óráig a Hősök Emlékművénél. Előadó: *Paál Ákos* gimn. tanár.

Április 25. Csütörtök. Antal Károly szobrászművész műterme. Gyülekezés d. u. 1/25 óráig a 38-as villamos Kerepesi-úti végállomásán. Előadó: *Dombi József dr.*

Április 28. Vasárnap. Az újjáépített Rádió. A Magyar Központi Híradó R. T. rádióstudiói. Gyülekezés délelőtt 10 óráig a Rádió VIII., Sándor-u. 7. sz. alatti főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 20 fillér.

Hajnal János festőművész műterme. Gyülekezés délelőtt 11 óráig a VII., Akácfa-utca 4. sz. ház előtt. Előadó: *Dombi József dr.*

Április 30. Kedd. Budavári Mátyás-templom. Gyülekezés délután 5 óráig a Mátyás templom főbejáratánál. Előadó: *Bónisné Wallon Emma dr.* gimn. tanár.

A Virágkedvelők Egyesülete előadásai

csütörtöki napokon d. u. 4 órakor.

Április 4. **Konyhakerti növények az ablakban és az erkélyen.** VIII., Múzeum-körút 4/a, II. em. Növényrendszertani Intézet helyiségében. Előadó: *Schneider József* kertészeti főfelügyelő.

Április 11. **Örökzöld a kiskertben.** VIII., Múzeum-körút 4/a. II. em. Növényrendszertani Intézet helyiségében. Előadó: *br. Andreánszky Gábor dr.* egy. ny. r. tanár.

Április 25. **Hasznos gyógynövények ablakban, erkélyen és a kiskertben.** VIII., Eszterházy-utca 14—16. a Magyar Természettudományi Társulat helyiségében. Előadó: *Ferber Oszkárné.*

Május 2. **Ablak-, erkélydíszítés előkészítése.** VIII., Eszterházy-utca 14—16, a Magyar Természettudományi Társulat helyiségében. Előadó: *Füredi* Jenő.

Az előadások részvételi díja 70 fillér kedvezményesen amely a mindenkori könyvkereskedői szorzószámmal szorzandó.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE
FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

Felek fogadása minden köznapon délelőtt 9–2-ig, pénteken délután 5-ig is IV., Szép-utca 5. Telefon: 387–129 és 188–731. Postatakarékp. csekksz.: 47.000

úrnőnek
úrnak

BUDAPEST

..... *szám*

Hivatalból közszolgálati ügyben

Díj átalányozva

Felelős kiadó: dr. Faludi János

Hollóssy, Budapest. Tel.: 428-185

Csemegi József ifj

l –

Tör. Könyv. Évk

VIII. 1938. 344. l.

0

lyezett tojásdad medaillonban.
tt és a Johannita-rend öltözetét vi-
tt keret diszitése fölül lobogók
lma és alól párduczbőr előtt álarcz.

rtz Herzog zu Österreich.

.

0.

Csemegi József ifj

Gentmüeml.

72, 26, 34, 40. l.

Dupl

Csak egyszer námítható fel
csak egy példányban kap

nem küldetett meg

BERLINER ARCHITEKTUR-WELT

Baukunst – Malerei – Plastik – Kunstgewerbe

12 Hefte jährlich mit 600 Abbildungen

20 Mk. für Inland – 24 Mk. für Ausland.

Ansichtssendung

10000. 15. 1. 08. Sch.

Csemegi József ifj

a Fővárosi Tervező Intézetnél dolgozik 1949. elejétől -

Személyes értesítés
1949. febr. 4.

49.500/7. — Egyetemi Nyomda.

határozta el és e célból ingyenes telek átengedését kéri Zenta város tanácsától.

Bérház épités Gödöllőn. Gödöllő község képviselőtestülete községi bérház épitését határozta el Kimondotta a közgyülés 1764 db. házszám tábla és 149 db. utcajelző tábla beszerzését és e célra 2000 koronát irányzott elő.

Mütárgyak épitése Pestvármegyében. A kereskedelemügyi minister a budapest

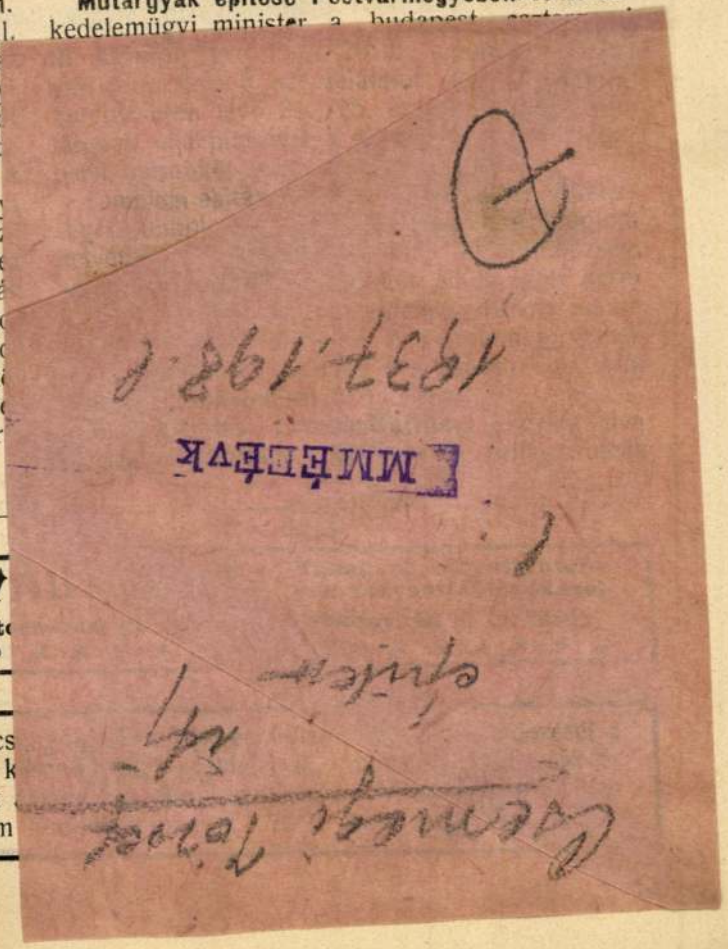

aluljáró építése mellett adja csak ehez beleegyezését.

A nagyvárad—debreceni villamos vasut. A nagyvárad–debreceni villamos vasut engedményese, Gerster és Török budapesti vállalkozó cég még annakidején beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, melyben 100.000 kor. részvényjegyzést kért a várostól az épitendő villamos vasut javára. A város a vállalkozók kérelmét nem teljesitette, ert nem mutatkozott e célra elegendő fedezet. Gerster és Török cég most ujabb beadványt intézett a városhoz, amelyben kérelmüket 50.000 koronára szállitják le. Ezt azzal indokolják, hogy az állam is nagyobb segélyt helyezett kilátásba. A város a legközelebbi közgyülésen dönt a vállalkozók kérelme fölött.

Iparvágány fektetés. A kereskedelmi minister elrendelte a Polgári serfőző r. t. budapest—kőbányai felső pályaudvar-állomáshoz csatlakozó iparvágányból kiágazólag a részvénytársaság saját telepére tervezett gőzüzemü iparvágány közigazgatási bejárását, mely október 3-án fog megtörténni a Haggenmacher-féle sörgyár irodájában.

A poltár-kokova-ujantalvölgyi h. é. vasut első részének épitése a befejezéshez közeledik. A pálya nyilt részein az alépitmény már ez évi julius hónapban elkészült ugy, hogy jelenleg a Hotusi alagut és ezzel szomszédos pályarészek-

Tapétázásokat

ségáron 3200 kor., Taussig Dávid (Szeged) bánya- és folyamkavicsot 1·40 k. egységáron 14000 kor.. Pallós Ignác (Budapest) rostált kavicsot 2·62 k. egységáron 5240 k. ért.

b) Szállitások.

Budapest. (Vizvezetéki anyagok és szerelvények szállitása.) A tan. II.

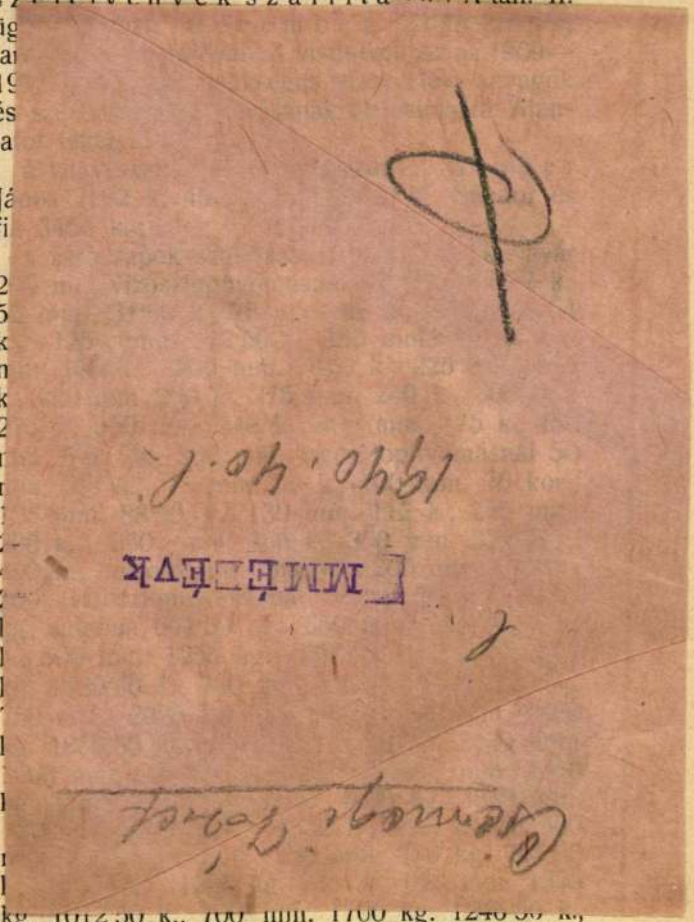

kg. 1012·50 k., 700 mm. 1700 kg. 1240·50 k., 750 mm. 1950 kg. 1440 k., 800 mm. 2400 kg.

k., 750 mm. 1692 k., 800 mm. 2006·90 kor., 900 mm. 2617·90 k., 1000 mm. 3412·20 k., 1050 mm. 3534·24 k., 1100 mm. 4200 k., 1200 mm. 4888 k, 300 m. vizoszlopnyomásnál 50 mm. 33·15 k., 75 mm. 50·50 k., 120 mm. 61·20 kor., 125 mm. 75·20 kor., 150 mm. 98·60 k., 225 mm. 171·25 k., 250 mm. 245 k, 300 mm. 283·05 k., 450 m. vizoszlopnyomásnál 200 mm. 174·70 k, acélcsapokra 90% felülfizetéssel;

a cement szállitására: Egyesült téglaés cementárugyár portlandcementre 4·70 kor., románcementre 2·60 k.-val mm.-ként a vámsorompókon belül, Gruber János románcementre 2·65 kor, beocsini románcementre 2·80 kor., portlandcementre 4·75 kor., beocsini portlandcementre 4·95 kor, buddira 4·75 kor.;

a deszkanemüek szállitására: Wellisch Náthán utóda fenyődeszka 13 cm.-es l. r 42·50 kor., ll r 37·50 kor., 19 cm. l. r. 41·10 kor., ll. r. 37·30 kor., 26 cm. l. r. 39·60 kor., ll. r. 35·80 kor., pallódeszka l. r. 42 kor., ll. r. 37 kor., 14 cm.-es lucfenyődeszka 63·30 k, ugyanaz 27 cm. l. r. 58·40 kor., ll. r. 55·30 kor., 32 cm.-es 55·30 kor., l. r. bükkfadeszka 26—29 cm.-ig 80 kor., négyszögletes tölgyfa oszlopra 130 kor., 5/4-es tölgydeszkára 130 kor., 6/4 re 130 kor., vágott fenyőre 20—30 cm-ig 47 kor. tutajfára 24, 25 és 100 kor., póznára 111 kor., gömbfára 15—20 fm. ig 75 fill., vastag póznára 170 kor., Lord és tsa az 1909. évre 6837 kor.-val, az 1910. évre 1% és az 1911. évre 3% engedménynyel;

a vizvezetéki alkatrészek szállitására: Ulrich B. l. az 1909—1911. évekre 8266 kor. 46 fill., Hasenörl Ede csak az 1909. évre 10.999 kor. 11 fill., Gabos és tsa 8932 kor. 69 fill.;

a kőagyagcsövek szállitására: Gabos és tsa 2073 kor. 30 fill.

Mész kartelen kivül

fehér
ajánlja a
mányár
telep ve

Bécs. (Tüzérségi felszerelések szállitása.) A bécsi cs és kir. tüzérségi ertár árlejtés utján kivánja biztositani az ábbi

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.

VII.
A s
állitá
gyzék
r. tüz
cs.
écsbe
riumb
zérség
tok a
csi t
t, az
egszer
össz
zhetők
riumb
yi mi

a balassag
augusztus 26-
széki, valamint a l
tsági
re, b
cen
l. e.
hajd
ói, d
fogh

éki
éki,
teli k
kitü
szt
sszal
m b
s 1
nt a
s pá
re, b
s á
s 2
lamir
és k
mezé
th
s l
alami
szegi
gotth
abél
m é
augusztus 1

Az alábbi törvényszéki és járásbirósági fog- vényszéki, kiskur

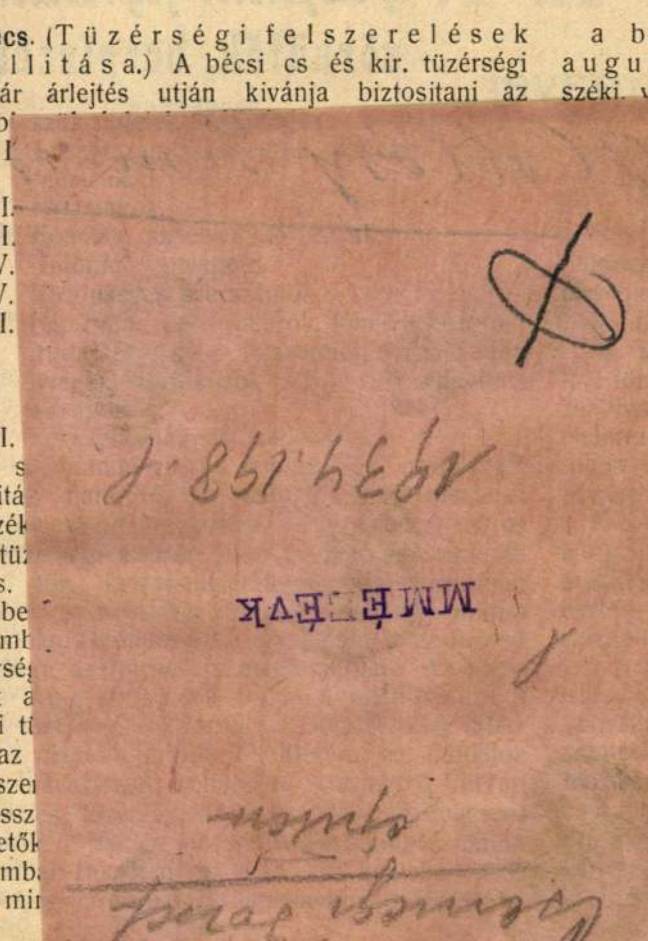

azott

ár R.-T.

s Bokmayer

erceg Sándor-tér 4. sz.

o Gyár: Kőbánya.

Parafa-asbest padló

ruganyos, meleg, könnyen tisztán :: :: :: tartható. :: :: ::

Földfeletti jégvermek sörhütők, borpincék

tervezése.

Műszaki iroda

a parafakő anyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések .·. .·. kivitelére. .·. .·.

z ajánlathoz csato-
erződés tervezete a
li igazgató hivatali
és átvehetők.
itás.) A zombori
kir. járásbiróság, a
hozzá tartozó fog-
évben szükséges
egészséges, száraz
cserhasáb, tölgy-
bükk hasáb tüzifa
tt versenytárgyalás
ifa teljes mennyi-
zombori m. kir.
elismervényt az
ak Az ajánlatok
. 9 órakor a kir.
gnak felbontatni.
lamint a szállitási
elnöki irodájában
hetők.
n szállitás)
vényszéki fogház
ikséges 2264 mm.

kir. adóhivatalnál igazságügyi letétbe helyezés igazoló nyugta csatolandó. A feltételek és egy tudnivalók iránt az irodaigazgató ad felvilág sitást, a kinél az ajánlati ürlap is átvehető.

Nagyszeben. (Tüzifaszállitás.) A nag szebeni m. kir. pénzügyigazgatóság hivatal helyiségének az 1909—1910. évi téli időszá alatt való fütésére szükséges 60 méteröl uszt tott vagy 58 méteröl nem usztatott szára kemény tüzifa szállitásának biztositása céljáb augusztus 7-én d. e. 10 órára ujab árlejtést hirdet. Felhivatnak vállalkozni kivánó hogy 100 k bánatpénzzel, illetve az ennek l tételét tanusitó adóhivatali nyugtával ellát ajánlataikat augusztus 7-én d. e. 9 ór nevezett pénzügyigazgatóság főnökéhez nyujts be. A feltételek nevezett pénzügyigazgatóságn valamint a dohányáruraktárnál megtekinthet

Jászberény. (Tüzifa és kőszén szál tás). A jászberényi kir. járásbiróság hivat helyiségeinek 1910. évi fütésére 100 köbm fogházának fütésére pedig 382 köbm. ren vágásu egészséges, száraz, hazai termék l oszt. cserfa és a járásbiróság hivatali helyisé

Czernegi József dr

Szabad Művészet

1957. 478 l.

Az „Építés - Építészet"

A m. kir. vall.és közokt. mi
l./
alatt a keb. számv. VII. és
müépitészhez /Budapest, I. V
letének másolata:

I

Költségvetési év: 1928/29. K
támogatása." Müemlékek Orszá
XXXIX.t.c. oltalma alatt áll

Utasitom, hog
nek /:Budapest, I.Horthy Mik
folytatólagos helyreállitási

Csemegi József ifj.

Csemegi József ifj. építész-
mérnök, II. Iskola-u. 35. 367-522

Már kész

Bpávb 1940 szept.

1942. jan.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT F. ÉVI MÁRCIUS HÓ 30-ÁN (SZOMBATON) DÉLUTÁN ½5 ÓRAKOR A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCSÉSZETI KARÁNAK IV. SZÁMÚ TANTERMÉBEN (VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6—8. SZ. I. EMELET) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

SORREND:

1. *DR. GEREVICH TIBOR TÁRSULATI ELNÖK MEGEMLÉKEZÉSE PASTEINER GYULÁRÓL SZÜLETÉSÉNEK ÉVSZÁZADOS FORDULÓJÁN.*
2. *DR. SÜMEGHY VERA: MOZDULATPROBLÉMÁK A GÖRÖG MŰVÉSZETBEN.*
3. *DR. CSEMEGI JÓZSEF: A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ-SZOBOR EGYKORI HELYE.*

BUDAPEST, 1946. MÁRCIUS HÓ 18-ÁN.

VENDÉGEKET A TÁRSULAT SZÍVESEN LÁT

AZ ELNÖKSÉG

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
Budapest VIII, M. Nemzeti Múzeum

Csernegi József úgy

Kérd a Szaladalom!

NYOMTATVÁNY

Dr. Szentiványi Gyula úrnak
úrnőnek

MOB

46.660/3. — Egyetemi Nyomda.

Csemegi József

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ- EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15 Telefon: I-853-30.

MEGHÍVÓ.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ- EGYLET

MŰ ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1937. december hó 20-án, hétfőn délután fél 7 órakor ülést tartanak, melynek tárgya:

ifj. CSEMEGI JÓZSEF építészmérnök előadása:

Építészettörténet a ma szolgálatában.

Vendégeket szívesen látunk.

A szakosztályok Elnökségei.

NYOMTATVÁNY.

BUDAPEST 937 DEC. 18 -9. B

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr Nagy Zoltán *úrnak*

Minemlizek bon. Biz.

Ipasszüv. Nagy. Ülös. ut.

Mérnökök Nyomdája, 4434.

Csemegi József dr.
épitér

Szentiványi Gyula dr.
Bp. Lágymányosi u.lo.

KESZFENZEL-BERMENTESITVE
51 VI. 1918
BUDAPEST 9.

MAGYAR RÉGÉSZETI MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
MÜVÉSZETTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY.
Budapest, Üllői ut 33-37.

M e g h i v ó

a Szakosztály 1951. junius 22-én, pénteken d.e. fél 9 órakor az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Müvészettörténeti Intézetében /VIII. Puskin u.3. II.em./

rendezendő

f e l o l v a s ó ü l é s é r e .

Tárgy:

Dr. Csemegi József: "A müemlékvédelem időszerü elméleti kérdései" c. tanulmány megvitatása.

Budapest, 1951. junius 16.

SZAKOSZTÁLYTITKÁR

FŐVÁROSI * NÉPMŰVELÉSI * KÖZPONT *

MUNKATERV
1947

JANUÁR

REFORM FŐZŐTANFOLYAM

Január 9-től 10 héten át minden csütörtökön d. u. ½5—½8-ig

Előadó: *Szántó Ernőné*

Tandíj: 24 forint

Anyaghozzájárulás alkalmanként 2 forint

A főzés alapelemei. Az újszerű főzés technikája. Levesek, főzelékek, feltétek elkészítése. Nyerslevek és saláták, természetes édességek, gyümölcsételek. Hogyan védekezzünk betegségek ellen reformtáplálkozással? Ízléses tálalás. Takarékos gázhasználat. Az első órára fejkendő, kiskanál, kötény, konyharuha szükséges

VÁLTOZATOS ÉTRENDEK

Január 8-tól 5 héten át minden szerdán d. e. 10—1-ig

Előadó: *Schrank Endréné*

Tandíj: 12 forint

Anyaghozzájárulás alkalmanként 2 forint

Időszerű változatos ételek. Takarékos gázhasználat. Ízléses tálalás. Az első órára fejkendő, kiskanál, kötény, konyharuha szükséges.

A DOLGOZÓNŐ GYORSKONYHÁJA

Január 8-tól 5 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig

Előadó: *Horváth Katalin*

Tandíj: 8 forint

Gyorsan készülő olcsó ételek. A háztartási munka leegyszerűsítése. Észszerűség és ízlés a dolgozó asszony háztartásában. Takarékos gázhasználat. Az első órára fejkendő, konyharuha, kötény, kiskanál szükséges

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ANYA- ÉS KISDEDVÉDELMI INTÉZETEK, TANFOLYAMAI

Beiratási díj 2 forint. Beiratkozás a tanfolyamok kezdete előtt az Intézet Központjában: VIII., Vas-u. 10.

KORSZERŰ CSECSEMŐGONDOZÁS

Január 9-től február 10-ig minden hétfőn és csütörtökön d. u. ½6 órakor

Előadók: *dr Szénásy József* nőgyógyász, egyet. m.-tanár, *dr Margitay-Becht Dénes* nőgyógyász-főorvos, *dr Istváncsics József* ig. h. főorvos

A gyakorlati bemutatásokat *Palágyi Ida* védőnő végzi. — Tandíj: 8 forint

GYERMEKRUHA SZABÁS VARRÁS

Január 4-től 5 héten át minden szombaton d. u. 3—6-ig

Vezető: *Pados Klára* — Tandíj: 12 forint

Az első órára rajzfüzet, negyedes centiméter, törlőgumi, vonalzó szükséges

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETI SZABADISKOLA ELŐADÁSSOROZATA

a Szabadiskola XII., Tóth Lőrinc-utca 15. sz. helyiségében.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI PROBLÉMÁK (Vetített képekkel)
Január 11-től 10 héten át minden szombaton d. u. 5—6-ig

Január 11. *Az antik művészet tanulságai.* Előadó: *dr Dobrovits Aladár*, a Nemzeti Múzeum elnöki tanácsosa

Január 25. *A művészet és társadalmi fejlődés kapcsolatai.* Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* múzeumi osztályvezető

Február 1. *Klasszikus és forradalmi művészet.* Előadó: *dr Szabó Árpád* egy. ny. r. tanár

Február 15. *A Dunavölgye művészeti egysége.* Előadó: *Csemegi József* építészmérnök

Február 22. *A Szépművészeti Múzeum megkerült remekei.* Előadó: *dr Nádasdi Katalin* múzeumi őr

Március 1. *A reneszánsz-művészet gazdasági háttere.* Előadó: *dr Hegedüs Géza* akadémiai tanár

Március 8. *A németalföldi polgárság festészete.* Előadó: *dr Garas Klára* múzeumi őr.

Március 22. *Budapest története képekben.* Előadó: *dr Vayer Lajos* egy. m.-tanár, múzeumi osztályvezető

Március 29. *Munkácsy értékelése.* Előadó: *Farkas Zoltán* múzeumi igazgató

Április 12. *Modern magyar művészet.* Előadó: *dr Radocsay Dénes* múzeumi osztályvezető

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A MUNKÁSKULTÚRSZÖVETSÉG ESTI RAJZTANFOLYAMA

DOLGOZÓK SZÁMÁRA

VII., Rottenbiller-utca 37/c Polgári iskola

ESTI RAJZTANFOLYAM

(Munkakönyvvel rendelkező dolgozók és a M. K. Sz. tagjai részére.)
Január 13-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—8 óráig. (60 óra.)
Tandíj: 20 forint

NAGY KOROK NAGY MŰVÉSZEI (Vetített képekkel)

Január 15-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8 óráig. (20 óra.)
Tandíj: 4 forint
Az esti rajztanfolyam beiratkozott hallgatói nem fizetnek belépődíjat.

1. **Január 15.** *Leonardo.* Előadó: *dr Mándi Stefánia*
2. **Január 22.** *Michelangelo.* Előadó: *dr Dombi József*
3. **Január 29.** *id. Pieter Breughel.* Előadó: *dr H. Zádor Anna*

A további előadások programját a február havi Munkatervünkben közöljük

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ANKÉTJAI

III.

MERRE TART MAGYARORSZÁG A BÉKEKÖTÉS UTÁN?

1947. évi január hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a Városi Színházban

Díjmentes belépőjegyek a Népművelési Központ hivatalában kaphatók (IV., Szép-u. 5, félemelet 2)

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

1. A kirándulásokon a várakozási idő 10 perc. Zárt helyiségbe (műterem, gyár stb.) vezetett csoportokhoz a későn jövők nem csatlakozhatnak, mert ezzel csak a vendéglátót és az előadót zavarják.

2. A tanulmányi kirándulások alkalmával esetleg történő balesetekért a Központ sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállal.

3. A Központ által kiküldött tisztviselő útmutatásaihoz mindenkor alkalmazkodni szíveskedjék.

4. Egy tagsági jeggyel legfeljebb ketten vehetnek részt kedvezményesen a kiránduláson.

Január 5., vasárnap

»Budapest talpraáll« kiállítás megtekintése a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés reggel 9 óráig a Képtár IV., Egyetem-u. 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *dr Dombi József*

Növénytani turistakirándulás. Útirány : Farkasrét—Csillebérc—Sorrento—Szekrényes—Lóhegy—Budaőrs. Gyülekezés reggel 9 óráig az 59-es villamos farkasréti végállomásán. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó : *dr Éder Sándor* egyet. adjunktus

Január 7., kedd

A magyar idegenforgalom műhelyei. I. Látogatás Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalában és a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságnál. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Vigadó-tér 3. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *Bauer Jenő* titkár

Január 9., csütörtök

Basilides Sándor festőművész műtermének megtekintése. Gyülekezés d. u. 4 óráig, IX., Mester-u. 35. sz. ház előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *dr Dombi József*

Január 12., vasárnap

Fiatal művészek kiállítása a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Képtár IV., Egyetem-u. 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *dr Turcsányi Erzsébet*

Növénytani turistakirándulás. Útirány : Hűvösvölgy—Csillebérc—Zugliget. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a 83-as villamos hűvösvölgyi végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó : *dr Kárpáti Zoltán* egy. m.-tanár

Január 16., csütörtök

A Képzőművészti Főiskola megtekintése. Gyülekezés d. u. 3 óráig a Főiskola VI., Andrássy-út 69. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *Varga Nándor Lajos* főiskolai tanár

Január 17., péntek

A Rádió stúdióinak és erősítőinek megtekintése. A megnövekedett energiájú Budapest I. és II. Gyülekezés d. u. ¼4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-u. 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *a Rádió kijelölt tisztviselője*

Január 19., vasárnap

A nemzetgyűlés színhelye. A Parlament épülete és termei. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a Parlament oroszlános főkapujánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 50 fillér. Előadó : *dr Dombi József.*

A Magyar Kúria épülete, díszcsarnoka, mennyezetképe és díszterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Kúria Kossuth Lajos-téri főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *dr Dombi József*

Geológiai turistakirándulás. Útirány: Zugliget—Normafa—Máriamakk—Hűvösvölgy. Gyülekezés d. e. 9 óráig a 81-es villamos zugligeti végállomásán. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó : *dr Bogsch László*, egy. m. tanár

Forgács Hann Erzsébet szobrászművész műtermének megtekintése. Gyülekezés d. e. 11 óráig VI., Benczur-u. 39/b. sz. ház előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Január 21., kedd

A Hunnia filmgyár filmstúdióinak megtekintése. Gyülekezés d. u. 2 óráig a filmgyár XIV., Gyarmat-u. 39. sz. főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *Bálint Marcell*

Január 23., csütörtök

Az Operaház színpadának, műszaki berendezésének és a nézőtér képzőművészeti díszítésének megtekintése. Gyülekezés d. u. 3 óráig az Operaház Hajós-utcai színészbejárójánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint. Előadók : *Tolnay Pál*, az állami színházak műszaki főtanácsosa és *dr Dombi József*

Január 26., vasárnap

»Budapest talpraáll« kiállítás megtekintése a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés reggel 9 óráig a Képtár IV., Egyetem-u. 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *dr Dombi József*

Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrászművész műtermének megtekintése. Gyülekezés d. e. 11 óráig XIV., Vorosilov-(Stefánia)-út 20. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *Török Tivadar* tanár

Január 30., csütörtök.

Ahol a »MAFIRT-krónika« készül. MAFIRT filmstúdióinak és laboratóriumának megtekintése. Gyülekezés d. u. 2 óráig a Filmgyár X., Könyves Kálmán-körút 15. sz. bejáratánál. (Megközelíthető az Üllői-úti villamosokkal. Leszállás a Szent István-kórház utáni első megállónál és a 16-os villamos végállomásánál.) Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó : *Bálint Marcell*

A NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

BÉRLETI ELŐADÁSAI

JANUÁR HAVÁBAN

*

Operaházban

JANUÁR HÓ 10
péntek este 7 órakor

BEETHOVEN: FIDELIO

N bérlet 5. előadás

Nemzeti Színházban

JANUÁR HÓ 21
kedd este ½7 órakor

SHAKESPEARE:
ANTONIUS ÉS CLEOPATRA

N bérlet 4. előadás

A Nemzeti Színháznak erre az előadására egyes jegyek kaphatók a Népművelési Központban

Az esetleges időpont- és műsorváltoztatás joga fenntartva, ezért kérjük, figyelje a fenti színházak falragaszait is.

FIGYELEM! Mindkét színház bérleteinek január havi részlete január 2-án, 3-án, 4-én, 7-én, 8-án feltétlenül befizetendő, de nem a színházak jegypénztárainál, hanem kizárólag a Népművelési Központ bérletpénztáránál, IV., Szép-u. 5, félem., d. e. 9—1-ig v. d. u. 4—6-ig

*

Esetleg fennmaradó jegyek az előadás napján a színházak esti pénztárainál, az előadás előtt kaphatók.

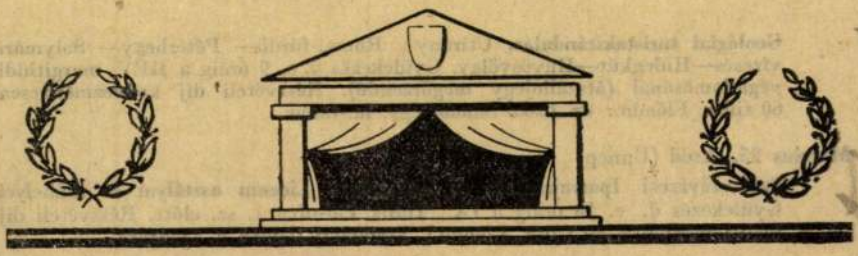

A NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT MÁRCIUS HAVI MŰSOR-NAPTÁRA

(Opera, színház, film, hangverseny, matiné)

Március 4., kedd. Nemzeti Színház, 7 órakor

Dumas: A kaméliás hölgy N-bérlet 6. előadás

Március 5., szerda. Reáltanoda-utca 13., ½6 órakor

HANGOS KESKENYFILMELŐADÁS

Ez Anglia! Hiradó
True Glory (Így történt)
Nagy amerikai filmposz

Március 9., vasárnap. Zeneművészeti Főiskola nagyterme, ¾11 órakor

A SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR HANGVERSENYE

Részletes műsort lásd a falragaszokon.

Március 12., szerda. Reáltanoda-utca 13., ½6 órakor

HANGOS KESKENYFILMELŐADÁS

Tanítási módszerek Angliában (a brit tájék. szolg. filmje)
Asszonyok a tűzvonal mögött (amerikai)
Auschwitz (MAFIRT-film)

Március 13., csütörtök. Zeneművészeti Főiskola nagyterme, 7 órakor

A SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR HANGVERSENYE

Haydn: Óra-szimfónia
Händel: A Sámson és a Xerxes c. oratóriumokból áriák
Brahms: Variációk egy Haydn-témára
Brahms: Szerenád, D-dur

Közreműködik: *Rösler Endre*

Vezényel: *Fricsay Ferenc*

Geológiai turistakirándulás. Útirány: Római-fürdő— Péterhegy— Solymári vízesés—Hidegkút—Hűvösvölgy. Gyülekezés d. e. 9 óráig a HÉV margithídi végállomásánál (átszállójegy megőrzendő). Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Jaskó Sándor* egy. m.-tanár.

Március 25., kedd (Ünnep)

Székesfővárosi Iparrajziskola és Szépműves Líceum osztályai és műhelyei Gyülekezés d. e. 10 óráig a IX., Török Pál-utca 1. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Szathmáry István* h. igazgató.

Március 27., csütörtök

Budapest I. és II. studiói és erősítői. Gyülekezés d. u. ¼4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-utca 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *a Rádió kijelölt tisztviselője.*

Március 30., vasárnap

A Nemzetgyűlés színhelye. A Parlament épülete és termei. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a Parlament oroszlános főkapujánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 50 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

A Magyar Kúria épülete, díszcsarnoka, mennyezetképe és díszterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Kossuth Lajos-téri főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

M. Beck Judit és Gráber Margit festőművészek műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a VI., Andrássy-út 83. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Török Tivadar* festőművész, tanár.

Növénytani turista kirándulás. Útirány: Római-fürdő—Békásmegyer—Feketehegy—Aranyhegy—Óbuda. Gyülekezés d. e. 9 óráig a HÉV margithídi végállomásánál (átszállójegy megőrzendő). Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Kárpáti Zoltán* egy. m.-tanár.

Április 1., kedd

A Budavár újonnan feltárt középkori emlékei. Gyülekezés d. u. ½5 óráig az Alagút dunai bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Gerevich László* szőv. múzeumi igazgató.

Március 14., péntek

Az 1848—49. évi szabadságharc hőseinek sírjai a Kerepesi-temetőben. Gyülekezés d. u. ½5 óráig a Kerepesi-temető Fiumei-úti főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

Március 16., vasárnap

»Budapest talpraáll« kiállítás és »Felszabadítási kiállítás« a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés reggel 9 óráig a Képtár IV., Egyetem-utca 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Szilágyi János* egy. m.-tanár, mb. múzeumi igazgató.

Csoportkiállítás a Fókusz-galériában. Gyülekezés d. e. 11 óráig a kiállítóhelyiség V., Sztálin-tér 3. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* múzeumi osztályvezető.

»Milyen lesz Budapest?« képzőművészeti kiállítás a Fészekben. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Fészek Dob-u. és Nagyatádi Szabó-u. sarkán lévő bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *M. Abonyi Arany*

Kovács Margit szobrászművész műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig az V., Pozsonyi-út 1. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Török Tivadar* festőművész, tanár.

Növénytani turistakirándulás. Útirány: Zugliget—Jánoshegy—Virágvölgy—Budakeszi—Szépjuhászné—Petneházyrét—Hűvösvölgy. Gyülekezés reggel 9 óráig a 81-es villamos zugligeti végállomásán. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Éder Sándor* egyetemi adjunktus.

Március 19., szerda

A Nemzeti Színház színpada, díszlettervező műterme és technikai berendezése. Gyülekezés d. u. 2 óráig a Nemzeti Színház Rákóczi-úti művészbejárójánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Kiss Dénes* színpadfelügyelő és *Varga Mátyás* iparművész-tanár

Március 21., péntek

A MAFIRT-laboratóriumok. Gyülekezés d. u. 2 óráig XIV., Gyarmat-utca 27 sz. bejáratánál. (Megközelíthető a 44-es villamossal, leszállás a Róna-utcánál.) Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Bálint Marcell.*

Március 23., vasárnap

Angol-kiállítás a Nemzeti Múzeumban. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Nemzeti Múzeum főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Mozsolits Amália* múzeumi őr.

Partizán-kiállítás a Vármegyeházán. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Vármegyeháza Városház-utcai főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Kalmár János* múzeumi őr.

Kunváry Lilla szobrászművész műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a IV., Petőfi Sándor-utca 2. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Török Tivadar* festőművész, tanár.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

1. A kirándulásokon a várakozási idő 10 perc. Zárt helyiségbe (műterem, gyár stb.) vezetett csoportokhoz a későnjövők nem csatlakozhatnak, mert ezzel csak a vendéglátót és az előadót zavarják.

2. A tanulmányi kirándulások alkalmával esetleg történő balesetekért a Központ sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállal.

3. A Központ által kiküldött tisztviselő útmutatásaihoz mindenkor alkalmazkodni szíveskedjék.

4. Egy tagsági jeggyel legfeljebb ketten vehetnek részt kedvezményesen a kiránduláson.

Március 6., csütörtök

A Magyar Állami Operaház színpada, műszaki berendezései és a nézőtér képzőművészeti díszítése. Gyülekezés d. u. 3 óráig az Operaház Hajós-utcai színészbejárójánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint. Előadók: *Tolnay Pál*, az állami színházak műszaki főtanácsosa és *dr Dombi József*

Március 9., vasárnap

Jubileumi emlékkiállítás az Iparművészeti Múzeumban. Gyülekezés d. e. 10 óráig a múzeum Üllői-út 33—35. sz. főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 90 fillér. Előadó: *dr Voit Pál* egy. m.-tanár, a múzeum igazgatója.

Ruzitskay György festőművész gyűjteményes kiállítása a Szalmássy-galériában. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Galéria IV., Kossuth Lajos-utca 12. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Török Tivadar* festőművész. tanár.

Geológiai turistakirándulás. Útirány: Újlak—Kiscelli téglagyár—Mátyáshegy—Pálvölgy—Remetehegy—Látóhegy—Rózsadomb. Gyülekezés reggel 9 óráig a 72-es villamos Újlaki-templomnál levő megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Szebényi Lajos* földtani intézeti geológus.

Március 11., kedd

Budapest I. és II. studiói és erősítői. Gyülekezés d. u. ¼4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-utca 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *a Rádió kijelölt tisztviselője.*

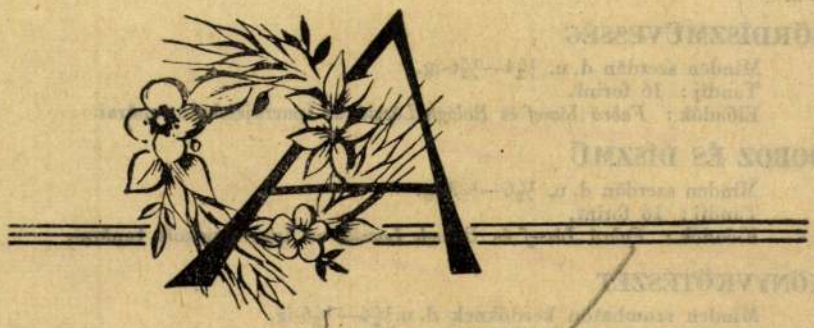

FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETI SZABADISKOLA ELŐADÁSSOROZATA

a Szabadiskola XII., Tóth Lőrinc-utca 15. sz. helyiségében.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI PROBLÉMÁK (Vetített képekkel)

Minden szombaton délután 5—6-ig

Március 1. *A reneszánsz-művészet gazdasági háttere.* Előadó : *dr Hegedűs Géza* akadémiai tanár

Március 8. *A németalföldi polgárság festészete.* Előadó : *dr Garas Klára* múzeumi őr

Március 22. *Budapest története képekben.* Előadó : *dr Vayer Lajos* egy. m.-tanár, múzeumi osztályvezető

Március 29. *Munkácsy értékelése.* Előadó : *Farkas Zoltán* múzeumi igazgató

Április 12. *Modern magyar művészet.* Előadó : *dr Radocsay Dénes* múzeumi osztályvezető

BŐRDÍSZMŰVESSÉG

Minden szerdán d. u. ½4—½6-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

DOBOZ ÉS DÍSZMŰ

Minden szerdán d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

KÖNYVKÖTÉSZET

Minden szombaton kezdőknek d. u. ½4—½6-ig,
haladóknak d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

A KELETI SZŐNYEG (vetített képekkel, bemutatásokkal és gyakorlattal)

Minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Lakatos Artur* festőművész, ny. iparrajziskolai tanár.

BÚTORSTÍLUSOK ÉS ANYAGOK ISMERETE (bemutatásokkal)

Minden kedden d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Devecska Ferenc*, az Iparrajziskola tanára.

VÍZFESTÉS (akvarell)

Minden szombaton d. u. 4—7-ig.
Tandíj: 24 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

REKLÁM- ÉS KIRAKATÍRÁS (kezdőknek és haladóknak)

Minden kedden kezdőknek d. u. ½4—½6-ig, haladóknak d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

KIRAKATRENDEZÉS

Minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

FÉNYKÉPÉSZET

Minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Vass Ernő*, az Iparrajziskola műhelyfőnöke.

RUHATERVEZÉS

Minden szerdán 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Lorberer Anna* festőművész, az Iparrajziskola műhelyoktatója.

IPARMŰVÉSZETI TANFOLYAMOK

IX., Török Pál-utca 1. Székesfővárosi Iparrajziskola.

Beiratkozás február 28-án és március 1-én d. u. 5—7 óriág, valamint a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A bemutatáskor felhasználandó anyagokról a hallgatók tartoznak gondoskodni. A tanfolyamok elvégzése iparűzésre nem jogosít.

ALAKRAJZ (kezdőknek és haladóknak)

Minden szerdán d. u. 4—7-ig.
Tandíj: 24 forint.
Előadó: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára.

PERSPEKTIVIKUS HATÁSRAJZ (kezdőknek és haladóknak)

Minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Bossányi József* okl. építészmérnök, az Iparrajziskola tanára.

RUHAANYAGTERVEZÉS, FESTÉS

Minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára.

HÁZISZŐTTES KÉSZÍTÉSE

Kezdőknek és haladóknak.

Minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára és *Ecsedy Anna* műhelyoktató.

KERÁMIA (bemutatásokkal)

Minden szerdán d. u. ¼4—½6-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Vajdahunyadi Duma György*, az Iparrajziskola tanára.

ELŐKÉSZÍTÉS VILLANYSZERELŐK RÉSZÉRE I.

(Villamossági alapfogalmak, világítástechnika. Vezetékek méretezése. Szerelési előírások.)

Minden pénteken d. u. 6—8-ig.

Előadó: *Rácz János* iparosisk. tanár. Tandíj: 16 forint.

ELŐKÉSZÍTÉS VILLANYSZERELŐK RÉSZÉRE II.

(Gyengeáramú elektrotechnika. Távjelzők és távbeszélők. Akkumulátorok)

Minden kedden d. u. 6—8-ig.

Előadó: *Nagy Lajos* iparosisk. tanár. Tandíj: 16 forint.

ELŐKÉSZÍTÉS VILLANYSZERELŐK RÉSZÉRE III.

(Villamosgépek. Rádió.)

Minden csütörtökön d. u. 6—8-ig.

Előadó: *Horváth Sándor* elektromérnök, Tandíj: 16 forint.

Az utolsó három tanfolyam tandíja együttesen 40 forint, de az egyes tanfolyamokra külön is be lehet iratkozni.

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A MUNKÁSKULTÚRSZÖVETSÉG ESTI RAJZTANFOLYAMA

DOLGOZÓK SZÁMÁRA

VII., Rottenbiller-utca 37/c. Polgári iskola.

ESTI RAJZTANFOLYAM

(Munkakönyvvel rendelkező dolgozók és a M. K. Sz. tagjai részére.)

Minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—8 óráig.

Tandíj: 20 forint.

Előadó: *Berény Róbert* főiskolai tanár.

NAGY KOROK NAGY MŰVÉSZEI (Vetített képekkel)

Minden szerdán d. u. 6—8 óráig.

Belépődíj: 60 fillér, kedvezményesen 40 fillér

Az esti rajztanfolyam beiratkozott hallgatói nem fizetnek belépődíjat.

8. **Március 5.** *Cézanne.* Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz.*
9. **Március 12.** *Picasso.* Előadó: *Kállai Ernő.*
10. **Március 19.** *Rodin.* Előadó: *H. dr Takács Marianne.*

DIVATLAPOLVASÁS (modellkészítés)

Március 5-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig.

Vezető: *Halácsyné Cserny Katalin.* Tandíj: 24 forint.

Az első órára 1 ív papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

HÁZI GYERMEKRUHAVARRÁS

Március 4-től 10 héten át minden kedden d. u. ½4—½6-ig.

Vezető: *B. Medicz Karolin.* Tandíj: 16 forint.

Az első órára papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

FEHÉRNEMŰKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Március 4-től 10 héten át minden kedden d. u. ½6—½8-ig.

Vezető: *B. Medicz Karolin.* Tandíj: 16 forint.

Az első órára papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

TÉLI ÉS TAVASZI CIPŐK HÁZI KÉSZÍTÉSE

Március 8-tól 5 héten át minden szombaton d. u. ½4—½6-ig.

Vezető: *Kardos Istvánné.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára papír, ceruza, tű, cérna, centiméter és a cipőre szánt textilanyag szükséges.

RETIKÜLÖK HÁZI KÉSZÍTÉSE

Március 7-től 5 héten át minden pénteken d. u. 4—6-ig.

Vezető: *Kardos Istvánné.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára papír, ceruza, tű, cérna és centiméter szükséges.

NÉPI ÉS JÁTÉKBABA HÁZI KÉSZÍTÉSE

Március 7-től 5 héten át minden pénteken d. u. 6—8-ig.

Vezető: *Kardos Istvánné.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára papír, ceruza és centiméter szükséges.

A VIRÁGKEDVELŐK EGYESÜLETÉNEK ELŐADÁSAI

VIII., Baross-utca 13. sz. alatt, mindenkor ½5—6-ig **Belépődíj nincs**

Március 6-án: A házikert virágoskertjének évelői, kerti virágok.
Előadó: *Schneider József* kertészeti főfelügyelő.

Március 13-án: A házikert kártékony állatai. (Védekezés.)
Előadó: *dr Kadocsa Gyula* kísérletügyi főigazgató, egyetemi magántanár.

Március 20-án: A házikert növényeinek betegségei. (Védekezés.)
Előadó: *dr Kadocsa Gyula* kísérletügyi főigazgató, egyetemi magántanár.

Március 27-én: Összefoglalás.
Előadó: *Füredi Jenő* fővárosi kertészeti főintéző.

FEHÉRVÁRI-ÚTI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

XI., Fehérvári-út 8. Polgári iskola.

A tanfolyamok március 3-án indulnak meg és 5, illetve 10 héten át tartanak. Beiratási díj: 2 forint. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Beiratkozás a helyszínen a tanfolyamok kezdete előtt.

EGÉSZSÉGES ÉS VÁLTOZATOS ÉLELMEZÉS

Március 27-én csütörtökön d. u. 5—6-ig.

Előadó: *Orosz Magda* népélelmezési szakelőadó.

Napijegy: 40 fillér kedvezményesen 20 fillér.

Gyakorlati tanácsok, útbaigazítások, ételleírások.

DIVATTERVEZÉS (kezdő)

Március 3-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig.

Vezető: *Farnady Ilonka.* Tandíj: 16 forint.

Az első órára papír, ceruza, törlőgumi szükséges.

DIVATTERVEZÉS (haladó)

Március 3-tól 10 héten át minden hétfőn d. u. 6—8-ig.

Vezető: *Farnady Ilonka.* Tandíj: 16 forint.

Az első órára papír, ceruza, törlőgumi szükséges.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdő)

Március 4-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—7-ig.

Vezető: *Halácsyné Cserny Katalin.* Tandíj: 24 forint.

Az első órára papír, ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter, vonalzó szükséges.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdő)

Március 5-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig.

Vezető: *Gorzó Ilona.* Tandíj: 24 forint.

Az első órára papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (haladó)

Március 6-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—7-ig.

Vezető: *Halácsyné Cserny Katalin.* Tandíj: 24 forint.

Az első órára papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

ANGOL NYELV

Minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 5—6-ig, erőskezdőknek 4—5-ig. (20 óra.)
Előadó: *Ritzinger Dezső.* Tandíj: 16 forint.

FRANCIA NYELV

Minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 7—8-ig.(20 óra.)
Előadó: *Stadler Aladárné.* Tandíj: 16 forint.

GYORSÍRÁS

Minden szerdán d. u.4—6-ig. (20 óra.)
Előadó: *Zelenkáné Pogány Klára.* Tandíj: 16 forint.

JÁTÉKKÉSZÍTÉS (népi festett gyermekbútorok) FÁBÓL

Minden szombaton d. u. 5—7-ig. (20 óra.)
Előadó: *Wessely Vilmos* építő-iparművész. Tandíj: 16 forint.

A Munkás Kultúrszövetséggel:

ESTI RAJZTANFOLYAM

Minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—8-ig.
Előadó: *Berény Róbert* főiskolai tanár.
(Részletesen lásd a Művészeti tanfolyamoknál.)

NAGY KOROK NAGY MŰVÉSZEI (vetített képekkel)

Minden szerdán d. u. 6—8-ig.
Tandíj: 4 forint.
Március 5.: *Cézanne.* Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz.*
Március 12.: *Picasso.* Előadó: *Kállai Ernő.*
Március 19.: *Rodin.* Előadó: *H. dr Takács Marianne.*

JÓZSEFVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VIII., Kabók Lajos-u. 17 sz.

Beiratkozás a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

MŰVELTSÉG ÓRÁI

Február 14-től minden pénteken d. u. 5—6 óráig.

Március 7.

A reneszánsz művészet nagy mesterei. (Vetített képekkel.)
Előadó: *dr Tombor Ilona,* a M. O. B. tisztviselője.

Március 14.

A népmese világa. (Hanglemezekkel.)
Előadó: *dr Banó István,* a Néprajzi Múzeum tisztviselője.
Belépődíj 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

ESZPERANTO

Minden hétfőn d. u. 6—8-ig. (20 óra.)
Előadó: *Kökény Lajos*, a Magyar Országos Eszperanto Egyesület elnöke.
Tandíj: 16 forint.

FELSŐRUHA HÁZI SZABÁS-VARRÁS

Minden kedden d. u. 4—7-ig. (30 óra.)
Vezető: *Nagy Lajosné.* Tandíj: 24 forint.

FEHÉRNEMŰ HÁZI SZABÁS-VARRÁS

Minden csütörtökön d. u. 4—6-ig. (20 óra.)
Vezető: *Kasenczky Margit.* Tandíj: 16 forint.

JÁTÉK- ÉS BABAKÉSZÍTÉS

Minden szerdán d. u. 4—6-ig. (20 óra.)
Vezető: *Kompasz Lajosné.* Tandíj: 16 forint.

GYORSÍRÁS

Minden szerdán d. u. 5—7-ig. (20 óra.)
Előadó: *Mladoniczky György* tanár. Tandíj: 16 forint.

ERZSÉBETVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VII., Rottenbiller-u. 37/c. Iskola.

Beiratkozás február 28-án és március 1-én d. u. 5—7-ig, valamint a tanfolyamok előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Minden szerdán d. u. 5—6 óráig.

Március 5.: *A fizikus szeme : a fotocella.* Előadó: *dr Vermes Miklós* gimn. tan.
Március 12.: *Magyarország 1848-ban.* Előadó: *dr Vigh Károly* tanár.
Március 19.: *Amerika gazdasági földrajza.* Előadó: *Major Jenő* tanár.

Belépődíj egy alkalomra 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

OROSZ NYELV

Minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 6—7-i, erőskezdőknek d. u. 7—8-ig. (20 óra.)
Előadó: *Ritzinger Dezső.* Tandíj: 16 forint.

ESZPERANTO NYELV

Minden hétfőn és szerdán kezdőknek d. u. 6—7-ig, haladóknak 7—8-ig. (20 óra.)
Előadó: *S. John Sári.* Tandíj: 16 forint.

GYORSÍRÁS

Haladóknak minden hétfőn d. u. 4—6-ig, kezdőknek minden szerdán d. u. 4—6-ig. (20 óra.)
Előadó: *Románné Haas Éva.* Tandíj: 16 forint.

TERÉZVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

VI., Felsőerdősor 20. sz. Polgári iskola.

Beiratkozás a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Minden hétfőn d. u. 6—7-ig.

Március 3.: *Egy nagy világpiac: Délamerika.* (Vetített képekkel.) Előadó: *dr Hollósi Somogyi József* főiskolai tanár.

Március 10.: *A nemzetközi brigádok története.* (Személyes élmények.) Előadó: *Sziklai Sándor.*

Belépődíj egy alkalomra 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

AZ ÖLTÖZKÖDÉS TÖRTÉNETE (Vetített képekkel)

Minden csütörtökön d. u. 6—7 ig.
Előadó: *Z. Vágó Zsófia* ruhatervező művész. Tandíj: 4 forint.

A RELATIVITÁSTÓL AZ ATOMBOMBÁIG

Minden kedden d. u. 6—7-ig.
Előadó: *Csoma Zsigmond* fizikus, gimn. tanár. Tandíj: 4 forint.

OROSZ NYELV

Minden hétfőn és csütörtökön d. u. kezdőknek 5—6-ig erős kezdőknek 6—7-ig, haladóknak 4—5-ig. (20 óra.)
Előadó: *Magyary-Beck Vladimirné.* Tandíj: 16 forint.

ANGOL NYELV

Minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 4—5-ig, erős kezdőknek 5—6-ig. (20 óra.)
Előadó: *Lénárt Edna.* Tandíj: 16 forint.

FRANCIA NYELV

Minden kedden és pénteken d. u. kezdőknek 5—6-ig, haladóknak 4—5-ig. (20 óra.)
Előadó: *Mikó Pálné.* Tandíj: 16 forint.

SZENTISTVÁNVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

V. Szemere-u. 5—7. Iskola.

Beiratkozás a tanfolyamok előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Minden pénteken d. u. 6—7 óráig.

Március 7.

Amit tévesen tudunk a mélylélektanról.

Előadó: *dr Pető Endre* orvospszichoanalitikus.

Március 14.

Anglia társadalma.

Előadó: *dr Lederer Emma* egy. m. tanár.

Belépődíj alkalmankint 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

KORSZAKOK ÉS VILÁGNÉZETEK

Minden szerdán d. u. 6—7-ig.

Előadó: *Király István.* Tandíj: 2 forint

BESZÉLGETÉSEK AZ OLVASÁSRÓL

Minden pénteken d. u. 5—6-ig.

Előadó: *Ipper Lászlóné.* Tandíj: 4 forint.

OROSZ NYELV

Minden kedden és csütörtökön kezdőknek d. u. 5—6-ig haladóknak 6—7-ig. (20 óra.)

Előadó: *Fliegl Júlia.* Tandíj: 16 forint.

ANGOL NYELV

Minden hétfőn és csütörtökön kezdőknek d. u. 5—6-ig, erőskezdőknek 6—7-ig, haladóknak 4—5-ig. (20 óra.)

Előadó: *R. Milch Éva.* Tandíj: 16 forint.

FRANCIA NYELV

Minden szerdán és szombaton d. u. 5—6-ig. (20 óra.)

Előadó: *dr Kovács Johanna.* Tandíj: 16 forint.

SPANYOL NYELV

Minden kedden és pénteken kezdőknek d. u. 6—7-ig, haladóknak 7—8-ig. (20 óra.)

Előadó: *Fritz Ilona.* Tandíj: 16 forint.

GYERMEKRUHA HÁZI SZABÁS-VARRÁS

Minden kedden d. u. 4—7-ig.
Vezető: *dr Gullner Lászlóné.* Tandíj: 24 forint.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdők részére)

Minden csütörtökön d. u. 4—7-ig.
Vezető: *B. Medicz Karolin.* Tandíj: 24 forint.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (haladók részére)

Minden csütörtökön d. u. 4—7-ig.
Előadó: *dr Gullner Lászlóné.* Tandíj: 24 forint.

BABA- ÉS JÁTÉKKÉSZÍTÉS

Minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Vezető: *Ecsedy Teréz* Tandíj: 8 forint.

KRISZTINAVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

I., Mészáros-u. 5—7. Leánygimnázium.

Beiratkozás a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Minden hétfőn d. u. 5—6 óráig.

Március 3.

Nagyvárosok társadalmi képe.
Előadó: *dr Sándor Pál.*

Március 10.

A középkori magyar építészet. (Vetített képekkel)
Előadó: *Csemegi József* építészmérnök.

Március 17.

Olajháború Közel-Keleten.
Előadó: *dr N. Kiss István* tanár.
Belépődíj egy alkalomra 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

OROSZ NYELV

Minden szerdán d. u. 4—6-ig.
Előadó: *Fliegl Júlia.* Tandíj: 16 forint.

ANGOL NYELV

Minden hétfőn és csütörtökön kezdőknek d. u. 4—5-ig, erőskezdőknek 6—7-ig, haladóknak d. u. 5—6-ig.
Előadó: *dr Török Imréné.* Tandíj: 16 forint.

MŰVELŐDÉSI TELEPEK

ATTILA-UTCAI MŰVELŐDÉSI TELEP

I., Attila-utca 111. sz. iskola

Beiratkozás a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Minden csütörtökön d. u. 6—7 óráig.

Március 6.

Művészet és társadalom.
Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor.* muzeumi osztályvezető

Március 13.

Román társadalom — román politika a XX. században.
Előadó: *Balázs Béla* int. tanár

Belépődíj alkalmankint 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér

MODERN ANTROPOLÓGIA

Minden hétfőn d. u. 6—7-ig.
Előadó: *dr Nemeskéri János* egy. m. tanár

OROSZ NYELV (kezdők részére)

Minden hétfőn d. u. 5—7-ig.
Előadó: *dr Antal Miklós.*

ANGOL NYELV (kezdők részére)

Minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Előadó: *dr Virágh Béla.*

Tandíj: 16 forint.

A SZAKSZERVEZETI TANÁCCSAL A SZAKSZERVEZETEK TAGJAI SZÁMÁRA RENDEZETT ELŐADÁSOK

Minden vasárnap d. e. 11 órakor a Vas- és Fémmunkások Szakszervezetének VIII., Magdolna-u. 5. sz. épületében. (Még 8 előadás.)

Március 2. Az Országos Közegészségügyi Intézet a népért. Előadó: *dr Petrilla* Aladár egy. m. tanár, közegészségügyi főfelügyelő.

Március 9. A szabadsággondolat a magyar irodalomban. Előadó: *dr Tolnai* Gábor, az Orsz. Széchenyi Könyvtár főigazgatója.

Március 16. A zene a multban és ma. Előadó: *Szervánszky Endre* szerkesztő.

Március 23. Az ipari forradalom. Előadó: *dr Hajnal István* egy. ny. r. tanár.

Március 30. Legújabb eredmények a felső matematikában. Előadó: *dr Alexits György* egy. m. tanár.

Április 13. A rákkutatás mai állása. Előadó: *dr Péterfy Tibor* egy. tanár.

Április 20. A párisi békeszerződések. Előadó: *dr Boldizsár Iván* főszerkesztő.

Április 27. Magyar parasztmozgalmak a század elején. Előadó: *dr Erdei Ferenc*, a Nemzeti Parasztpárt alelnöke.

A szakszervezeti tagok belépődíjat nem fizetnek.

A VILÁG KULTÚRÁJA

A KULTURÁLIS EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE ÉS A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT

együttesen rendezett előadása
március hónapban:

JUGOSZLÁV-EST

Március 19-én, szerdán délután 5 órakor a Parlament I. sz. bizottsági termében (I. sz. kapu, földszint).

MŰSOR:

1. **Megnyitó.** Elmondja *dr Balogh István* államtitkár, a KEOSZ elnöke.
2. **A magyar-jugoszláv barátság.** *Dankov Lázár*, a Jugoszláv Misszió vezetőjének előadása.
3. **A modern jugoszláv irodalomról** beszél *Csuka Zoltán*, a Magyar-Jugoszláv Társaság főtitkára.
4. **Modern jugoszláv antológia.** *Csuka Zoltán* és *Térey Sándor* fordításai.
5. **Egy jugoszláv novella.**
6. **A délszláv népzenét** ismerteti és bemutatja *dr Molnár Imre*, a Zeneművészeti Főiskola tanára.
7. **Zárszó.**

Belépődíj 60 fillér, kedvezményesen a Népművelési Központ tagjai részére 40 fillér, a KEOSz tagjai belépődíjat nem fizetnek.

A BUDAPESTEN MŰKÖDŐ TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGOKKAL ÉS INTÉZETEKKEL EGYÜTT RENDEZETT ELŐADÁSOK

Minden szombaton d. u. 6—½8 óráig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében.

Március 1. Meteorológiai és Földmágnesességi Intézet.
A radar szerepe az időjáráskutatásban (Vetített képekkel)
Előadó: *Flórián Endre*

Március 8. Budapesti Filológiai Társaság
Homeros és a népköltészet.
Előadó: *dr Marót Károly* egy. ny. r. tanár.

Március 22. Szinyei-Merse Társaság.
Szinyei-Merse Pál művészete.
Előadó: *dr Jeszenszky Sándor* társelnök.

Március 29. Előázsiai Társaság.
Kik találták fel az írást? (A második sumér kérdés.)
Előadó: *dr Dávid Antal* egy. m. tanár, a Fővárosi Könyvtár aligazgatója.

Április 12. Magyar Pen-Club.
Az irodalmi élet nemzetközi problémái.
Előadó: *dr Passuth László* főtitkár
Bevezetőt mond: *dr Rubinyi Mózes* igazgató, ügyv. elnök.

Április 19. Magyar Földtani Intézet.
A Földtani Intézet szerepe az újjáépítésben és az olajkutatásban.
Előadó: *dr Szalai Tibor* egy. m. tanár, az Intézet h. igazgatója.

Április 26. Magyar Jogász Egylet.
A magyar jogtudomány feladatai.
Előadó: *dr Móra Mihály* egy. m. tanár, kúriai elnöki tanácsos.

Május 3. Magyar Földrajzi Társaság.
A térkép története.
Előadó: *dr Irmédi Molnár László*

A társaságok 1947. évre beiratkozott tagjai belépődíjat nem fizetnek.

EGYES ELŐADÁSOK KÜLÖNBÖZŐ TÁRGYKÖRÜKBŐL

Minden kedden d. u. 6—½8-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 7 előadás.)

Március 4. Stabilizáció, újjáépítés, munkabérpolitika. Előadó: *dr Kemény György* egy. m. tanár, államtitkár

Március 11. Az újság útja. Előadó: *dr Kemény István* szerkesztő

Március 18. A sejtek sugárzása (vetített képekkel). Előadó: *dr Sárkány Sándor* egy. m. tanár, kutatóint. igazgató

Április 1. Természettudományos nevelés. Előadó: *dr Koczkás Gyula* egy. m. tanár

Április 8. A közvéleménykutatás műhelye. Előadó: *dr Balassa Erich*, a Magyar Közvéleménykutató Intézet h. igazgatója

Április 9. (Kivételesen szombaton) A nürnbergi per. Előadó: *dr Szalai Sándor* egy. ny. r. tanár
Hozzászól: *dr Beér János* szfőv. tiszti főügyész

Április 22. A magyar igazságszolgáltatás reformja. Előadó: *dr Beér János* szfőv. tiszti főügyész

ÉVFORDULÓK 1947-BEN

Minden csütörtökön d. u. 6—½8-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 7 előadás.)

Március 6. *Rippl-Rónai József. (Halálának 20. évfordulója).* Előadó: *Háy Károly* festőművész.

Március 13. *A 200 éves Bessenyei.* Előadó: *dr Trencsényi-Waldapfel Imre* egy. m.-tanár.

Március 20. *A 100 éves Edison.* Előadó: *dr Koczkás Gyula* egy. m.-tanár.

Március 27. *Holbein (Születésének 450. évfordulója, vetített képekkel.)*
Előadó: *H. dr Zádor Anna.*

Április 10. *Vajda János. (Halálának 50. évfordulója.)* Előadó: *dr Bóka László* író.

Április 17. *Franz Schubert.* (Születésének 150. évfordulója) Előadó: *Jemnitz Sándor* zeneszerző.

Április 24. *Alfred de Vigny.* (Születésének 150. évfordulója) Előadó: *dr Baróti Dezső* egy. m.-tanár.

A rádió

mindennap, Budapest II. hullám hosszán a 18 órai híradás után közli a Fővárosi Népművelési Központ közleményeit

FÖLD ÉS ANYAG (Vetített képekkel)

Minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 7 előadás.)

Előadó : *dr Bogsch László* egy. m. tanár

4. Mindennapi életünk : a víz. 5. A só ami nélkül nem élhetünk. 6. Ami a mótort hajtja : földi olaj — földi gáz. 7. A fekete gyémánt születése. 8. A szén. 9. Korunk féme és érce : alumínium és bauxit. 10. A vas.

ÉLETFUNKCIÓK BIOLÓGIAI SZABÁLYOZÁSA (Bemutatásokkal és vetítésekkel)

Minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. Még 2 előadás.

Előadó : *dr Mansfeld Géza* egy. ny. r. tanár

A szervek együttműködése.

A FAJI KÉRDÉS MÉRLEGE (Bemutatásokkal és vetített képekkel)

Minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 7 előadás).

Előadó : *dr Fehér Miklós* egy. m. tanár, az Egyetemi Antropológiai Intézet adjunktusa

4. Az európai ember. 5. A magyarság antropológiája. 6. A zsidókérdés. 7. Az asszimiláció. 8. Emberfajták egyenrangúsága testi adottságaik alapján. 9. Emberfajták egyenrangúsága lelki tulajdonságaik szerint. 10. A fajegészségtan kritikája.

AZ ATOMMAG

Minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 2 előadás).

Előadó : *dr Vermes Miklós*

ORVOSTUDOMÁNYI PROBLÉMÁK

Minden szombaton d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 8 előadás.)

Március 1. Szervek sebészi átültetése (filmbemutatásokkal). Előadó : *dr Kubányi Endre* egy. c. ny. rk. tanár

Március 8. A szívbetegségek. Előadó : *dr Schill Imre* egy. c. ny. rk. tanár

Március 22. A fájdalomcsillapítás módszerei. Előadó : *dr Czoniczer Gábor* egy. m. tanár

Március 29. A rákbetegség problémái. Előadó : *dr Zalka Ödön* egy. c. ny. rk. tanár, a Fővárosi Közkórházak közp. igazgatója

Április 12. Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Előadó: *dr Czoniczer Gábor* egy. m. tanár

Április 19. Az agyműködés elektromos ellenőrzése. Előadó : *dr Lehotzky Tibor* egy. c. ny. rk. tanár

Április 26. Jellem, idegrendszer és mirigyműködés. Előadó : *dr Horányi Béla* egy. ny. r. tanár

Május 3. Mit tudunk a járványokról ? Előadó : *dr Melly József* egy. ny. r. tanár

IV. IRODALOM, KÉPZŐMŰVÉSZET, ZENE

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ IRODALMA

Minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. C. épületében. (Még 3 előadás.)

Március 3. Jugoszlávok. Előadó: *Rubin Péter* szerkesztő

Március 10. Magyarok. Előadó: *Goda Gábor* író

Március 17. Oroszok. Előadó: *Lányi Sarolta* író

AZ OROSZ IRODALOM KLASSZIKUSAI

Minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 7 előadás.)

Előadó: *dr Honti Rezső*

4. Puskin drámái. Az orosz dráma: Gribojedov, Gogolj, Osztrovszkij, Alekszej Tolsztoj 5. Puskin prózája. Gogolj. 6. Puskin Anyeginje. Lermontov elbeszélő költészete. A későbbi kor költészete. 7. Turgenyev, a novella. Csehov. 8. A regény. Szaltykov. Goncsárov. 9. Dosztojevszkij. 10. Tolsztoj.

NÉPKÖLTÉSZET A SZOVJET-ÚNIÓBAN

Minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 8 előadás.)

Előadó: *dr Gombos László* szerkesztő

3. Rokonnépeink kultúrélete a Szovjetunióban. 4—5. A finn-ugor népek költészete. 6. A sarki népek költészete. 7. A törökségi népek népi kultúrája. 8. Mandzsu-tunguz népköltészet. 9. A kaukázusi népek dalai. 10. Indoeurópai népköltészet a Szovjetunióban.

A FRANCIA SZELLEM ÚJ ÚTJAI

Minden szombaton d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 3 előadás.)

Előadó: *Bölöni György* szerkesztő

GOETHE REVIZIÓJA

Minden kedden 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 2 előadás.)

Előadó: *dr Turóczi-Trostler József* egy. ny. r. tanár

A MAGYAR MŰVÉSZET FORRADALMÁRAI (Vetített képekkel)

Minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. Még 7 előadás.

Március 4. Gulácsy Lajos. Előadó: *dr Kárpáti Aurél* akad. igazgató
Március 11. Nagy István. Előadó: *dr Genthon István* egy. m. tanár, főigazgató
Március 18. Derkovits Gyula. Előadó: *Háy Károly* festőművész
Április 1. Tihanyi Lajos. Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz*
Április 8. Nemes Lampérth Géza. Előadó: *dr Kampis Antal* egy. m. tanár
Április 15. Dési Huber István. Előadó: *Bortnyik Sándor* festőművész
Április 22. Beck Ö. Fülöp. Előadó: *Beck András* szobrászművész

OLASZ MŰVÉSZET A KÖZÉPKORBAN (Vetített képekkel)

Minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-krt 6—8. sz. központi épületében. Még 7 előadás.

Előadó: *dr Dombi József*

4. Velence és tartománya. 5. Bologna és Padova. 6—7. Firenze. 8. Toscana (Siena). 9. Umbria és Róma. 10. Dél-Italia.

OROSZ MŰVÉSZET (Vetített képekkel)

Minden csütörtökön d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészet Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 2 előadás.

Előadó: *dr Scheiber Mária*

4. Fejlődés Nagy Péter korától a 19. század végéig. A szobrászat megindulása 5. A 20. század művészete.

A MODERN FESTÉSZET ÚTTÖRŐI (Vetített képekkel)

Minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. Még 2 előadás.

Március 7. Rembrandt. Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* múzeumi osztályvezető
Március 14. Goya. Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz*

A ZENE NAGY MESTEREI MOZARTTÓL BARTÓKIG

Minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. (Még 8 előadás.)

Előadó: *Molnár Antal* főiskolai tanár

Március 3. Schubert és Weber. 10. Chopin és Schumann. 17. Liszt és Wagner. 24. Brahms és a késő-romantika. 31. Debussy és az impresszionizmus. Április 14. Mussz orgszky és a népzene. 21. Bartók és Kodály.

V. TERMÉSZETTUDOMÁNYOK, ORVOSTUDOMÁNY

MŰVÉSZET A MATEMATIKÁBAN

Minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (Szerb-u. 10.) (Még 7 előadás.)

Előadó: *dr Hajós György* egy. m. tanár

4. A tételek eleganciája. 5. Az általánosítás esztétikája. 6. A módszerek tisztasága. 7. A matematika fejezeteinek harmóniája. 8. Szemléletes okoskodások. 9. Szimmetria a gondolkodásban. 10. A szimbolika hordereje.

Fővárosi Népművelési Központ. Munkaterv 1947. márc.

Csemegi J.

A budai várnegyed barokk házai közül néhánynak visszaállítását végezte többekkel /Borsos L., Metzner L., Riedlmayer Gy. és mások/.

112. l.

Major Máté: Az építészet uj világa. Magvető. 1969.

Csemegi J.

és Budai A. Tervei alapján helyreállított bp. i Országház n. 2. ház. 127. sz. reprodukció.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest 1972 1901

Csemegi József

és Borsos László tervei alapján - 1950 - 1953 ban - állítottak helyre az I. ker. Tárnok u. 14. sz. a. épületet.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3151

Csemegi József,építész

A soproni Előkap 11.sz.ház kisboltsoranak Riedelmayer Gyula városrendezési tervét ismertette. Ssz. 1956.2.sz.156-165.old. 91.old

Csapody István:23-24.Hozzászólások a soproni Előkapu 11.sz.ház kisboltsorának kérdéséhez. 91.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Ily Clemegi József

építész nevét említi.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867–1967. Budapest 1970.

71

id. Csemegi József

építész, szül. 1882 febr. 3. Budapesten. U. itt a Felső építő ipariskolában 1915. építő mesteri oklevelet nyert. Egyidőben Spiegel Frigyes építész Maison Moderne c. iparművészeti vállalatánál dolgozott mint iparművész és lakásberendező, 1900-tól 1908-ig pedig Benes Imre építésznél, mint építész és az iroda vezetője. 1908 óta önálló tervező építész. Az első világháborúban 40 hónapig frontszolgálatot teljesített. Önálló építészi működését 1950. hagyta abba, azóta a Kultúrminisztérium kötelékébe tartozó Általános Berendezési Vállalat építészi alkalmazottja. Munkássága során számos pályázaton vett részt és nyert elismeréseket (Aradi főgazdasági templom, tatabányai bánya-kaszinó, stb.) Diák-korában első díjat nyert a nagyenyedi iskola építésére kiírt pályázatra beküldött tervrajzával. A Kultúrminisz-

terium megbízásából kivitelezte a cinkotai, sashalmi, mátyásföldi iskolákat, közvetlen megbízásból tervezte és kivitelezte a Cinkota-Árpádtelep templomát, ezenkívül nagszámú bpesti bérházat és bérvillát tervezett és kivitelezett. A mérnöki kamara 1929. felvette az építés, mérnökök sorába.

Rónay Máriától

Csemegi József id.
épitész

Reichfeld Izorné vészére
Donáti u. 2788-1.
hrsz.

3 emeletes ház

Épitő Ipar. 1913. 528. l.
(Magánépitési engedélyek.)

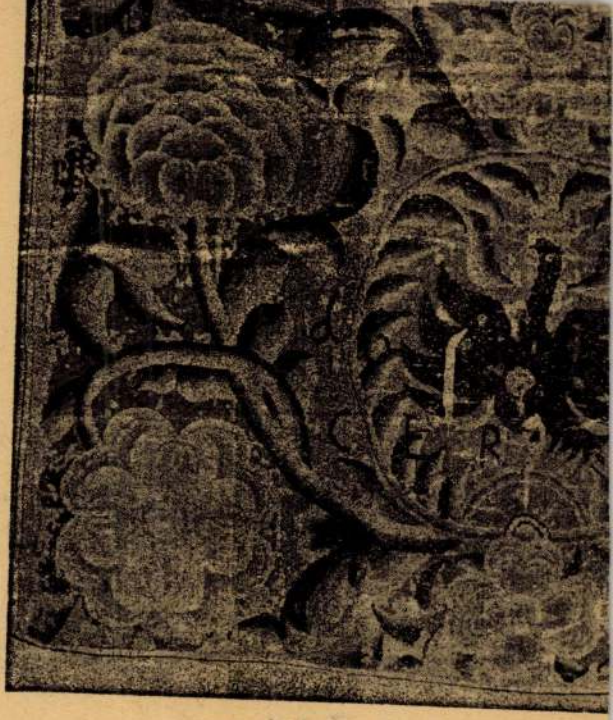

218. kép. *Rákóczi Erzsébet sz*

Csemegi József

Csemegi József építészmérnök,
II. Margit-krt 45. 156-636

74

Bptávb 1940 szept.
4 1942. jan.

Csomagi József id.?
épitész.

Élet. arch.
Szefoltlex. 514. l.

megírva

Csemegi József ifj

életr. irodalma.

Gentmüemlékei

12, 26, 34, 40

Bp 1951

Czemegi József ifj

munci (többnyire
különnyomatok)
felsorolva

Gent (427–445)

Gentron I.

A m. mův. tört.
bibliogr-ja

1950

Csemeg József ifj

építész

cred

z

Gerevich László

Budavár egyetlen gótikus városunk.

Budapest, 1947. I. sz.

11, 12. l. (Homlokzat helyreállítási tervekkel.)

:iratok.	TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT
6-1700	SZÁRMAZÁSI HELY
rétű.	MESTER
yv.	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

393, XV. századi papírlapból
négy evangelium I. fejezetet tar-
26-ból való, nagyszintén két
lária és Janossal, sa utolsó itélet.
egyzesek 1440-nél kezdődnek 1700-ig
nevei és a nevezetesebb események
kokkal diszitett borkötése szin-

Csemegi József ifj

építész

A várbeli házak
műszaki felvételi
munkálatáiban az
1944-45 ostrom
után fenti kiváló
szakavatott munkás-
ságát kell felemlíteni.

Gerevich László

Gotikus házak Bu-
dán- Budapest-
Régiségei. 1950. 215. l.

A hivatalos másolat hiteléül

Bátonyi k.

min.shiv.igazgató.

Csemegi József dr

l.

Gerő László. Megetörő műemlékvédelem.

Bp. 1950. 32. l.

148070. szám.

F. évi szeptember
terjesztésére tudomása vég
a miniszterelnök ur f. évi o
irata szerint, Holló Barna
elkészitése körül felmerül
10.000 koronát utalványozo

Budapest, 1912.

Csemegi József ifj

építész

kül. Bpest 1909

l.

Gulyás Magyar Irók

IV. 768, 769. h.

KV 1950.

Tabi jelentés

a termelőcsoportok terméseredményeiről, a középparasztok közeledéséről s a kongresszusi felajánlásokról

Ahogy befut a vonat a kis tabi állomásra, szé es Somogy-ország szívében elsőnek a táj hullámzása tűnik fel A szelíd dombhajlatokra felfutó Tab a téli nap aranytüzében fürdik; a kéményekből vasárnapi ebédeket érlelő apró füstcsíkok futnak felfelé, mint az eljövendő ízek üzenetei. Szép, hideg csöndesség árad el a tájon, de néha e nagy vasárnapi csöndbe belesüvölt a kemény somogyi szél, amely a Balaton felől érkezik s bele-be ekap a vastag bárányhörsüvegekbe és másfajta prémsapkákba. Egy-két hájászkendős öreg néne látható csak a Kossuth Lajos-utcán, meg néhány apróka gyerek, akik versenyt futnak a nyargalászó széllel és utcahosszat kiáltják:

— *Fél kettőkor mozi! Mozi a gyerekeknek!*

A Kossuth Lajos-utca közepe táján két vadász tűnik fel, dolgozó emberek, akik vállukon puskával, iszákjukban vasárnapi elemózsiával nekivágnak a szelíd somogyi hajlatoknak, hogy megzavarják a tapsifülesek vasárnapi csendjét s estefelé, mikor a szépséges tájra ráborul a kéklő alkony, bő zsákmánnyal térjenek haza.

De e szelíd csend, az idilli vasárnap, utcák magánossága csak látszólagos. A mélyben, a társada om mélyében, emberek belsejében, paraszti porták fehérfalú falai mögött, a Dózsa György tszcs tagjainak lakásaiban, a tanácsban munka van, vívódás, az ember a'akul, fejlődik, nyomul előre az új, hogy legyőzze a régit és magávalragadja azokat, akiket az éltető példa hevít.

A járási tanácshoz

megyek; bizton találok ott egy ügyeletest, aki eligazít ügyes-bajos dolgaimban.

Ki dolgozott itt *vasárnap* a régi világban? Vajjon akad itt emberfia, aki vasárnap hivatalában látta régen Weisenbach Iván báró méltóságos főjegyző urat?

Erre gondolok, mikor a járási tanács első emeletén a kopogtatásra „tessék" választ kapok s ahogy belépek, munkahelye mellett találom vasárnap délelőtt *Nyul* Sándort, a járási tanács titkárát és *Dést* Lajost, az igazgatási osztály főelőadóját.

— Van olyan vasárnap, mikor a járási tanácsban nem dolgozik senki?

— Ritkán — feleli Nyul Sándor.

— S miért dolgoznak vasárnap is?

Nem válaszolnak, de a csend megfelel helyettük: azért, mert a tanácsokat *másfajta emberek* vezetik, mint a Weisenbach bárók, a pörgetollas kalapú volt főjegyzők, akik sárga szarvasbőr-kesztyűvel és lovaglóostorral járták régen a tabi határt. *A tanácsban a nép ül, a nép dolgozik*, a népet pedig az *MDP* megtanította arra, hogy csak szakadatlan munka győzheti le a régit; megtanította arra, hogy a szociálizmus csak akkor győzheti le végleg a kapitalizmust, ha annál magasabb termelékenységet ér el.

Ezért dolgoznak — a magasabb termelékenységért.

— A kongresszusra — mondja Nyul Sándor — felajánlottuk, hogy *a járás mind a harminc községében lesz tszcs*. Eddig ugyanis csak huszonöt tszcs működött a harminc faluban s csak egy falu volt, Gamás, ahol két termelőcsoport dolgozott.

— És megértek az új tszcs-k megalakulásának feltételei? Megértek belül, az emberekben? — kérdem s arra a *türelemre* gondolok, amelyre nagyjaink tanították falusi vezetőinket: arra, hogy a tszcs-k sikere nem adminisztratív intézkedésektől, hanem *szívós, kitartó felvilágosító munkától és jó példaadástól függ.*

— A középparasztok,

— feleli Nyúl Sándor — egyre nagyobb számban fordulnak a szövetkezeti gazdálkodás, a nagyüzemi mezőgazdasági termelés gondolata felé. *A feltételek megértek, a kongresszusi felajánlás nem a levegőben lóg.* A közeli napokban alakul meg — középparasztok kezdeményezésére! — a termelőcsoport Kisbárapátin, Zalán, Fiadon, Lullán és Tengődön.

— S mi vezette rá a középparasztokat arra, hogy a tszcs felé forduljanak?

— *A jó példa, a jó termés-eredmény!*

Telefonon hívjuk fel a tanács épületéből *Vidus* Kálmánt, a tabi Dózsa termelőcsoport elnökét:

— Például — teszi ő hozzá telefonon — őszi árpából a mi tszcs-énknek 15 60 mázsa volt a terméséátlaga, az egyénieknek 7.60 mázsa.

Cukorrépából a tszcs átlaga 170 mázsa vo't, az egyénieké 114 mázsa. Rozsból a termelőszövetkezet egy holdon 12.34 mázsát termelt, az egyéni gazdák hat mázsa 40 kilót.

De a tabi járás középparasztjai már a jó terméseredmények előtt is megindultak a szövetkezeti gazdálkodás felé; hívta őket *a biztos megélhetés, a gondozott föld, a mélyszántás, a nagyobb lehetőség. Cservenka* Pál és ifj *Kadlicskó* Sándor pártonkívüli középparasztok már tagjai a Dózsa termelőcsoportnak.

Ki győzte meg őket? Ki segített a parasztoknak ilyen terméséátlagot elérni? Ki volt mellettük, hogy leválassza őket a kulákságról s kivonja őket e káros befolyás alól? *A munkásosztály és pártja* A munkásosztály, amely legjobb fiait küldte el a tabi gépállomásra: a mezőgazdasági gyárak munkásai, akik küldték a gépeket, ontották a műtrágyát és tanították a dolgozó parasztokat, hogy csak a mélyszántás, a gondozott föld, a nagyüzemi termelés vezet a jobb jövő felé.

A jobb jövő

itt zeng most ebbe a vékony telefonhuzalba szorítva. Mert azt kérdem Vidus Kálmán tszcs-elnöktől a telefonkagy ón keresztül:

— Mennyi volt az évvégi kifizetés a munkaegységek után?

— *A Németh Károly például 6200 forintot kapott.*

Csend. A telefonhuzalon át valami sóhajtásfélét hallok.

— Mire gondolt?

— Eszembe jutott az én régi életem. Hogy én a régi világban...

— Mennyit keresett?

— *Kifutó voltam egy péknél... heti hat pengőt kaptam.*

A szegényparasztok, akik régen a földesúr birtokán raboskodtak; a középparasztok, akiknek földje egyre fogyott a kulák-földvásárlások folytán — most *megindultak a boldog paraszti élet távlatai felé.* Mi lett volna itt, a tabi járásban, ha nem jön a felszabadulás? A földesúr nem bírta a gabona világversenyét s a kisebb földjövedelmet az agrárproletárok jövedelmének megszorításával akarta el'ensúlyozni. A középparaszt a banktőke szorításában vergődött s földje egyre fogyott — a kulák meg zsírosodott, gazdagodott és egyre több középparaszti birtokot nyelt el.

A régi földesúrnak

még a nevét sem tudták kimondani a tabi parasztok. Övé volt a széles, szép somogyi határ, a monarchia egyik hadügyminiszterének unokája volt s ősét a Bach-korszak eresztette a szegény jó somogyi nép közé — rabtartónak. Weisersheim Zenó grófnak hívták s e név hallatára újra meg újra eszünkbe jut, hogy a magyar földbirtokos arisztokrácia vagyonát Rákóczi e árulása, a szabadságharc elárulása, a szegény magyarok mindenfajta szabadságmozgalmának kiszo gáltatása alapozta meg. Rákóczi földjét a szatmári béke után az áru'ó Esterházy herceg kapta, Világos u'án az emigrációba kergetett, népükhöz hű magyar földesurak birtokát meg a Bach-huszárok

De hol vannak már az áruló Károlyak, a kétszázezer holdakon terpeszkedő Esterházyak? A somogyi földön a dolgozó magyarok építik hazájukat; Vidus Ká'mán ezt mondja erről a szívós, kemény építésről:

— A tszcs-nk négy holdon *gyümölcsöst* állított fel: 827 almafát ültettünk el.

A kongresszusi munkafelajánlásunk

a következő: száz férőhelyes sertéshizlalót építünk, 17 hold kerthez szükséges melegágyi deszkát állítunk elő, a tejmennyiséget napi hat literről napi nyolc literre emeljük. A tszcs tagjainak a száma pedig száz család a fog nőni. A szükséges nevelő, felvilágosító munkát már elvégeztük.

Tabon egyébként három szövetkezeti bolt van már. Ezenkívül két népbolt, szövetkezeti étkezde, két szövetkezeti húscsarnok. Tab a tervgazdálkodástól új egészségházat kapott külön fogászattal és tüdőszűrő állomással. Százhúsz fé őhelyes szociális otthont építettek, kü'ön tüzoltószertárt. Gépállomást is kapott a járási székhely, a gépállomás részére új épületeket emelnek. A téglagyár a régi gőzgépek helyett villamos erőgépekkel do'gozik.

Este búcsúzunk Tabtól. Világos, nagy teremben Leninről beszél egy előadó. Lenin ől, aki forradalmi élenjáró elméletével nemcsak a munkásosztályt szabadította fel, hanem a dolgozó parasztokat is.

A somogyi szegény magyar parasztokat is.

Ruffy Péter

Karmester, építész, akadémikus és tanácstag

a Pártkongresszusról

Komor Vilmos,

az Operaház karmestere:

— A Magyar Dolgozók Pártjának februári kongresszusa közös ügye párttagoknak és pártonkívülieknek. Az MDP eddig is bevonta a nagy feladatok megoldásába a pártonkívülieket, akik a dolgozók országa iránti hűséggel támogatták képességeik legjavával a nagy, közös célokra törekvő terveket. A hívó szó elhallatszott a pártonkívülieknek, akik az MDP iránytmutató módszerei nélkül nem lettek volna képesek eredményes munkát kifejteni az ország csodával határos újjáépítésében, a há'om- és ötéves terv gigantikus munkájában.

— Hogy saját munkaterü etemről hozzak fel példát, meg kell em'ítenem, hogy *a Párt ha'ámas segítsége nélkül elképzelhetetlen lett volna a dolgozóknak az Operaházzal való szerencsésen kialakult szoros kapcsolata.* A Magyar Dolgozók Pártja az Operaház életének egészséges lendületet adott. Ez megnyilvánul úgy az Operaház belső struktúrájában, m'nt a vidéki előadások, a gördü'őopera előadásaiban s nem csekély mértékben a művészeti do'gozók fokozottabb megbecsülésében. Elég itt rámutatni arra, hogy *színházunk számos művésze Kossuth-díjas és hat művészünk van, akik kiérdeme'ték a kivá'ó és érdemes művész címet.* A Párt útmutatásai alapján indult meg a *magyar zenei kultúra területén a haladó hagyományok kibányászása.*

— Az a hatalmas forradalmi erő, ami a Magyar Dolgozók Pártját jellemzi, kisugárzik a fizikai és szellemi munka minden ágazatára. A Párt az emberi erők fizikai és erkölcsi energiáit olyan harcba hívta, amely *minden tisztességes, hazáját szerető ember meggyőződésével találkozott.* A Magyar Do'gozók Pártja vezette dolgozó népünket a minden idők leghatalmasabb ha'adó tömegeit tegybefogó *testvéri táborba, a béke zászlaja alá.*

— A legutóbbi kongresszus óta a világpolitikai he'yzet lényegesen megváltozott. A haladó emberiség anyagi, szellemi és kulturális vívmányai fokozottabb veszélybe kerültek. A februári kongresszustól várjuk és remé'jük mi, pártonkívüliek, a békeharc katonái, hogy a kongresszus felvértez bennünket, a kiélesedett világpolitikai helyzetnek megfelelően s mindnyájan még erősebben állhatunk a béke véde'mére. A Pártkongresszushoz azt a reményt is fűzöm, hogy a Szovjetunió zenei kultúrájával még szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat.

Csemegi József,

építészmérnök:

— Amikor a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének a kongresszusi munkaversenyre vonatkozó levelében elhangzott az a megállapítás, hogy a magyar dolgozók alkotó kezdeményezése hatalmas, új erőforrásokat tár fel, óhatatlanul a következő gondola'okat idézte fel bennem, aki a budai Várhegy helyreállításán működöm közre. Közép-Európának jelenleg egyik legnagyobb műem'éki feltárási területe: *a budai Vár.* A föltárásra és helyreállításra népköztársaságunk adott módot. Ennek óriási jelentősége van a műemlékvéde'em számára is. Ebben résztvenni gyönyörű, soha nem remélt feladat a szabad, alkotó ember számára. A felszabadulás óta alig fél évtized mú't el. A romokban heverő városaink újjáépítése befejeződött. Dolgozó népünk szorgos kezének nyomán eltűntek a sebek. Pedig népünk ingatlanvagyonának ily nagymérvű pusztulására nem volt példa tör'énelmünkben. Érthető hát, hogy ez a feladat építészeti vonatkozásban különleges, újszerű munkát rótt építészeinkre s építőiparunkra. A szocializmus útján járó népi demokrácia új munkaszervezéssel és új munkamódszerekkel még ilyen feladat elvégzését is lehetővé tette! Míg a Horthy-fasizmus idején gőgös visszavonultságban élő arisztokráciánk vári palotáinak értékes műemléki részletei a tudományos kutatásnak sem voltak hozzáférhetők, addig a második világháború borzalmai árán s a hősi Szovjet Hadsereg felszabadítása segítségével ez a kevesekhez kizsákmányolt terület is feltárul mindnyájunk szeme előtt, — ha romokban is. És azt, hogy ennek a nagy nemzeti kincsnek építészeti formahagyományait ápolhatom és évszázados gyűjteményének, régi szépségének helyreállításán dolgozhatok, csak a munkásosztály-vezette népköztársaságunknak köszönhetjük.

— A Kongresszushoz méltóan, e feladat jelentőségét munkatársaimmal együtt, mi is munkafelajánlásokkal támasztjuk alá.

Fülep Lajos,

a Magyar Tudományos Akadémia tagja, művészettörténész:

— Amint a kongresszusi verseny termelési eredményeiről értesülök s az egyéni versenyzők, brigádok, üzemek szocialista kötelezettségvállalásait látom a Pártkongresszus tiszteletére — *sikerük újabb erőfeszítésre kötelezik a kultúra munkásait is.* Magam is megállapítom az ötéves terv második éve kezdetekor, hogy mennyi mindent kaptam idáig is a munkásosztály-vezette népi demokráciától! Azt kaptam többek között, hogy a *művészettörténettel egészen új alapokon lehet foglalkozni.* Sok mulasztást pótolhatok Ma már meg lehet írni a magyar művészet történetét a történelmi materializmus elvei szerint Az ötéves tervben 150 év magyar művészetének már ebben az új szellemben való felkutatása és megírása a mi szép feladatunk; — nemkülönben az egész ország művészeti topográfiájának elkészítése. A most már megvalósítható programnak egyik fontos pontja: *a népi művészet anyagának rendszeres feltárása is.* Mi tette ezt lehetővé, mi tette szükségessé? Az, hogy megszüntetjük az eddig fennállott elválasztó határt az úgynevezett *magas művészet* és a *népi művészet* között. Az egészet egy nagy szerves egységben vizsgáljuk, — mint a történelmi és társadalmi élet produktumát.

A kongresszusi verseny szellemében új megvilágítást, élesebb fényt kapott a nép szerepe és jelentősége a mult és jelen egész kultúrájában. Joggal várható — és a Kongresszusra való felajánlások szelleme, a lelkesítő munkaverseny, a tömegek alkotóereje és teremtő kezdeményezése is ezt bizonyítja —, hogy a társadalmi felszabadulással, a tudományos vizsgálódás felszabadulásával egyidejűleg felszabadult népünk művészi teremtő ereje is, nagyszerű új eredményeket, a multat is felülmúló alkotásokat hoz létre.

Mo'nár Tibor,

Budapest Főváros Tanácsának tagja:

— Mindannyian tudjuk, hogy hazánk, do'gozó népünk vezető ereje politikai, gazdasági és kulturális téren egyaránt a do'gozó nép élcsapata, a Magyar Dolgozók Pártja. Tehát a Párt határozatai nemcsak a Párt tagjaira hatnak ki, a megvalósítás nemcsak az ő feladatuk, hanem *népünket egyetemesen érintik.* Ezt előre kívántam bocsátani, mert így a *pártonkívüliek* széles rétegei számára is röglön világossá válik, hogy a közelgő Pártkongresszus *egyetlen becsületes dolgozó számára sem lehet közömbös esemény.*

— Én magam is fiatal pártonkívüli vagyok. A felszabadulás után eltelt, eredményekben gazdag évek távlatából mindannyian fel tudjuk mérni, mit jelentettek dolgozó népünk számára a Párt kezdeményezései, útmutatásai, küzdelmei és győztes harcai. Különösen érezhettük ezt mi fiatalok. Jómagam tapasztalatból tudom, hogy például a tanulás, a továbbképzés területén a multban mennyi nehézséggel, gáncsoskodással kellett megküzdenie annak, aki a nép egyszerű gyermekeként született. Mennyi áldozatába, verejtékes munkájába került egy munkásembernek, ha gyermekét taníttatni akarta, hogy saját keserű sorsától valamivel jobb életfeltételt biztosíthasson számára.

— Most gyökeresen megvá'tozott a helyzet ezen a téren is. *A tudás ajtaja kitárult minden fiatal, sőt a tanu'ni vágyó idősebbek számára egyaránt.* Ma minden fiatal, dolgozni akaró előtt beláthatatlan távlatok nyi tak meg nemre, fajra, vallásra való tekintet nélkül.

— Dolgozó népünk a demokratikus centra'izmuson keresztül most már részese lehet a hatalomnak, kezébe vette saját sorsa irányítását. A Pártkongresszuson a nép hangja fog megszólalni, amikor megszabják a jövő közelebbi és nagyobb távlatokba nyúló feladatait.

— *Készülünk mindannyian a Pártkongresszusra.* Jó munkával, tanu ással, ki-ki a maga munkaterületén, hogy ezen keresztül is elősegítsük az 5 éves terv minél előbbi sikeres megvalósítását, a szocializmus építését. Szikla-falként, egységben sorakozunk fel a békefront ránk eső szakaszán és készen vagyunk azoknak a nagy feladatoknak a megvalósítására, amelyet hazánk, békés fejlődésünk, mindannyiunk jobb jövője érdekében a Pártkongresszus tűz elénk.

Dollárból — Wehrmacht

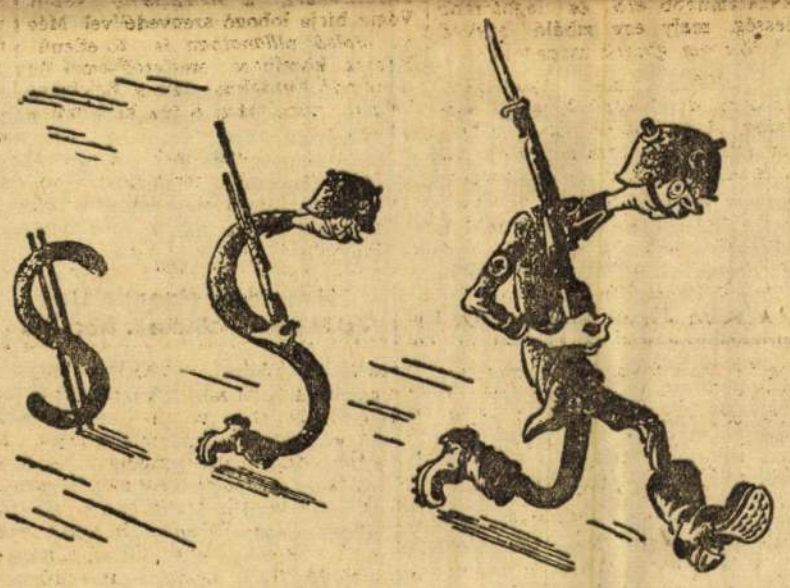

(Az Izvesztija rajza.)

Csehszlovákia népének békeharca

Klement *Gottwald* köztársasági elnök levelet intézett a Béke Hívei I. Csehszlovákiai Kongresszusához. Az elnök hangoztatja, hogy a kongresszusnak az egész világ előtt ki kell nyilvánítania: *a csehszlovák nép minden erejével résztvesz a béke megőrzéséért folyó harcban.* A kongresszusnak különös súlyal kell foglalkoznia Németország kérdésével. „Mi azoknak a békeszerető, demokratikus németeknek az oldalán állunk — hangzik az elnök üzenete —, akik Németország egyesítésére törekszenek egy demokratikus és békeszerető állam formájában, amely a legjobb biztosítéka volna a béke megőrzésének."

A kongresszus egyhangú lelkesedéssel elfogadta az elnökhöz intézett *választ*, amely többi között a következőket tartalmazza:

— Mindannyian, akik szívünkön viseljük hazánk sorsát, szembehelyezkedünk a világháború kiprovokálására irányuló kísérletekkel. Tudjuk, mekkora veszedelmet jelent az egész világ és mindenekelőtt Csehszlovákia számára az a tény, hogy az amerikai uralkodó körök Nyugat-Németországban felújítják a náci hadsereget. *A legélesebben elítéljük ezt a gaztettet és mindent elkövetünk az amerikai háborús uszítók szándékainak meghiúsítására.* A becsületes emberek százmillióival együtt védelmezzük a békét. Mérhetetlen lelkesedéssel üdvözöljük azt a nagy győzelmet, amelyet a koreai nép a békéért és szabadságért folytatott küzdelmében az anyák és gyermekek gyilkosaival, az amerikai imperialistákkal szemben kivivott. A béketábor szilárd része akarunk lenni. Teljes mértékben tisztában vagyunk azzal, hogy hazánk felvirágzásának és boldog jövendőjének legerősebb biztosítéka *szilárd baráti és szövetségi kapcsolatunk a szocializmus nagy országával, a Szovjetunióval.* Az Ön bölcs vezetésével bátran haladunk előre a nagyszerű jövendő felé.

A kongresszus vasárnapi ülésén a Szovjetunió Békebizottsága nevében Alexej *Szurkov* író, a Magyar Országos Béketanács nevében *Benke* Valéria üdvözölte a csehszlovák dolgozó nép békeküldötteit.

A kongresszus vasárnap este fejezte be tanácskozásait. A küldöttek egyhangúlag elfogadtak *egy kiáltványt*, amely a többi között erélyesen megbé'yegzi az amerikai imperialisták nyugatnémetországi háborús készülődéseit a Szovjetunió és a népi demokratikus országok ellen. A cseh és szlovák nép nem fogja ezeket a háborús készülődéseket tétlenül szemlélni, hanem egyöntetűen támogatja a külügyminiszterek prágai értekezletének, valamint a varsói kongresszusnak a határozatait és szilárdan helyt'ál a *Sztálin* által vezetett béketáborban.

A kiáltvány végül felszólítja a Béke Hívei Csehszlovák Bizottságát, hogy szervezzen *országos tiltakozó akciót* a náci hadsereg feltámasztása ellen.

Előfizetési ügyben
felvilágosítás, reklamáció
VI. Eötvös-utca 12
Telefon: 420-760

Pojanában van a világ egyik legszebb sípályája — mondja Szendrődi Ildikó

A külföldi síelők egymásután érkeznek meg Pojanába, a IX. Téli Főiskolai Világbajnokság színhelyére. Pojanában tartózkodnak már

a lengyel és a csehszlovák főiskolások is.

A csehszlovákokkal érkezett *Rumi*, a VIII. Téli Főiskolai Világbajnokság lesikló bajnoka és *Hlavá* , a 30 kilométeres táv sífutóbajnoka. A *román* korcsolyázók és jéghokizók változatlanul *Csikszeredán* edzenek. A világbajnoksággal egyidőben rendezendő téli táborozásra

több kínai főiskolás érkezett.

A magyar főiskolai síelők mindennap délelőtt és délután kiadós edzéseken vesznek részt. *Szendrődi* Ildikó, a magyar sícsapat egyik tagja, nyilatkozott az egyik újságnak, kijelentette, hogy *Pojanában van a világ egyik legszebb sípályája.* A síelők, akik már sok helyen jártak a világban, elragadtatással nyilatkoztak az *elő észületekről*, a *sípálya* terepéről és mindenki dicséri a

jégstadiont is,

amelynek dekorációit most készítik. *Jele leg 9 fok hideg van Pojanában*, de további *hósüllyedést* és *havat* várnak. A Pojanába megérkezett külföldiek mind nagy elragadtatással nyilatkoznak

a pojanai sportkombinátról.

A viadalok néhány nap mulva megkezdődnek, addigra teljes lesz a gárda és a világ válogatott főiskolás sportolói megkezdik a küzdelmeket *a téli sport különböző ágaiban.*

Kovács Júlia gyorskorcsolyázó-bajnoknő edzőtáborozásra a Szovjetunióba utazott

A *Szovjet Testnevelési és Sportbizottság* meghívására kedden a ferihegyi repülőtérről *Moszkvába* repült edzőtáborozásra *Kovács* Julia gyorskorcsolyabajnoknő. Az *OTSB* részéről *Krajcsovics* István, a nemzetközi osztály vezetője kísérte el a magyar versenyzőt.

Kovács Julia a mult évben már járt a Szovjetunióban. Megtekintette a női gyorskorcsolyázó világbajnokság versenyeit. *Látta a világ legjobb női gyorskorcsolyázóit.* Résztvett néhány edzésen és tanulmányozta *Iszakova* és *Zsukova* futótechnikáját.

— *Szovjetunióbeli első tartózkodásom alatti szerzett gazdag tapasztalatokat az idén már felhasználtam és így kezdem azt versenyzőtársaimnak is átadni* — mondta Kovács Julia az elutazás előtt.

— *Sokat fejlődtem már azóta, de még mindig nem vagyok eredményeimel megelégedve. Rendszeres edzéseim ellenére is erős nemzetközi mezőnyben még nem érhetnek el helyezést.*

— *Mostani utazásomat további tanulásra akarom felhasználni. Minél jobban el akarom sajátítani a szovjet női gyorskorcsolyázók kiváló technikáját.*

Iszakova nagyszerű formában nyerte a moszkvai gyorskorcsolya-bajnokságot

Január 21-én a Szokolnyik-kultúrpark jégpályáján kezdődött meg a moszkvai gyorskorcsolyabajnokság. A versenyeken részt vesz Iszakova Holscsevnyikova, Prosin, Beljájev és Szergéjev is.

A versenyek első napján az 500 és 3000 méteres női és az 500 és 5000 méteres férfi versenyszámokat bonyolították le. Iszakova mind a két versenyszámban első lett. Az 500 méteres távot 49.1 mp. alatt futotta. Eredménye az idény legjobb ideje ezen a távon. A 3000 méteres távot 5 perc 40.2 másodperces idővel nyerte.

A férfiak versenyében az 500 méteren Szergéjev 43.6 mp-cel lett az első, míg 5000 méteren Prosin; 8 perc 38.3 másodperces idővel győzött.

Két rendkivüli TIP és százalékos TOTO tájékoztató

A Toto negyedik hetén szereplő mérkőzésekre a papirformát mutató százalékos tájékoztatónk és két rendkivüli tipünk a köve kező:

ELEKTROMOS—METEOR KÖZÉRT 2 x
(teremkézilabdabajnokság férfi)
1 x 2
40% 20% 40%

VÖRÖS METEOR—KISTEXT 1 1
(teremkézilabdabajnokság férfi)
1 x 2
50% 30% 20%

METEOR TÜKER—GANZVILL. VASAS 1 2
(teremkézilabdabajnokság férfi)
1 x 2
40% 20% 40%

ÉPITÖK KSE—DÓZSA 2 2
(teremkézilabdabajnokság férfi)
1 x 2
20% 20% 60%

ELZETT—KELENFÖLDI TEXTIL 2 x
(teremkézilabdabajnokság női)
1 x 2
20% 40% 40%

ELÖRE—HONVÉD 2 1
(kosárlabda Béke Kupa férfi)
1 x 2
25% 50% 25%

TEXTILES—BSE 1 2
(kosárlabda Béke Kupa férfi)
1 x 2
25% 50% 25%

TIPOGRÁFIA—MÜVÉSZETI DSE 2 1
(vizilabda Téli Kupa)
1 x 2
30% 40% 30%

BP. DISZ—POSTÁS 1 2
(vizilabda Téli Kupa)
1 x 2
40% 30% 30%

GYAPJUMOSÓ—SZOLNOKI DÓZSA II. 2 2
(vizilabda Téli Kupa)
1 x 2
20% 30% 50%

TEXTILES—POSTÁS 1 1
(jégkorongbajnokság)
1 x 2
60% 30% 10%

ÉPITÖK—METEOR EMÉRT 2 2
(jégkorongbajnokság)
1 x 2
30% 30% 40%

PÓTMÉRKÖZÉSEK:

VÖRÖS METEOR—GÁZGYÁR 1 1
(teremkézilabdabajnokság női)
1 x 2
50% 30% 20%

MÁVAG VASAS—VÖRÖS METEOR 1 2
(teremröplabda Béke Kupa női)
1 x 2
30% 40% 30%

BP. DISZ—BSE 1 1
(teremröplabda Béke Kupa női)
1 x 2
40% 30% 30%

GANZ VASAS—X. KER. ÉDOSZ 1 2
(teremröplabda Béke Kupa női)
1 x 2
30% 40% 30%

Sportbemutatót rendez vasárnap a Honvéd Sportközpont

Vasárnap este 19.30 órai kezdettel a *Honvéd Sportközpont* sportbemutatót rendez a *Honvédség Házában* (Váci-utca 38.). A bemutató műsorán *torna, ökölvivás, vívás, céllövő* és *asztalitenisz* versenyek szerepelnek.

A célövők közül *Takács* Károly, olimpiai bajnok, a vívók közül *Papp, Kárpáti, Maszlai, Sákovits*, az ökölvívók közül *Papp* László olimpiai bajnok, *Fehér, Bednai* és *Horváth*, a tornászok közül *Sántha dr., Baranyai, Kemény, Réti, Teleki Vásárhelyi* és *Keleti* Ágnes vesz részt a bemutatón.

Az asztalitenisz bemutatón *Sidó, Jávor* és *Farkas* József mérkőznek.

A műsor keretében fellép a *Honvéd Központi Művészegyüttes ének és tánccsoportja is.*

Ünnepélyesen adták át a csehszlovák miniszterelnökhelyettes ajándékát a Magyar Motorsport Szövetségnek

Az *Országos Testnevelési és Sportbizottság* nagytanácstermében hétfőn délután adták át ünnepélyesen a magyar versenyzőknek azt a hatalmas ólomkristályserleget, amelyet Wiliam *Siroky*, csehszlovák miniszterelnökhelyettes és külügyminiszter adományozott.

Wiliam *Siroky* miniszterelnökhelyettes ajándékát Oldrich *Mořelski*, a budapesti csehszlovák követség titkára adta át. Beszédében hangsúlyozta, hogy a *Tátrai Autó és Motorkerékpár* békeverseny is a békéért folyó harc egyik megnyilvánulása volt.

A hatalmas ólomkristályvázát — amelyen ez a felirat olvasható: „*Tátrai Autó és Motorkerékpáros Békeverseny 1950. Wiliam Siroky miniszterelnökhelyettes és külügyminiszter*" — *Tapolcai* Jenő, az OTSB elnökhelyettese a következő szavakkal vette át:

— Amikor átveszem az ajándékot, ígérjük, *mindig arra törekszünk, hogy még jobban megszilárduljon a magyar és a csehszlovák nép közötti barátság.*

Vegyes sport

Országos műkorcsolyázó- és táncverseny lesz szombaton és vasárnap a városligeti Műjégpályán. Szombaton délután 2 órakor kötelező gyakorlatokat, vasárnap délelőtt 10 órakor pedig a szabadon választott gyakorlatokat bonyolítják le.

Az ifjúsági jégkorongbajnoki mérkőzéseken a *Textiles* 4:1-re győzött a *Postás* az *Építők KSE* 2:0-ra a *Vörös Meteor* ellen.

A Rideg József emlékversenyt legutóbbi híradásunkkal ellentétben *vasárnap folytatták* és akkor a MÁVAG-gal szemben a Kelenföldi Textiles *sícsapata* kerekedett felül. *Meg is nyerték az összetett versenyt.*

A válogatott teniszező mind start-hoz állnak a Dózsa fedettpálya teniszversenyén, amelyet január 29 és február 4. között az Egyesült Izzó Váci-úti kultúrházában bonyolítanak le. Férfiegyesben 24-en, a női egyesben 16-an fognak indulni.

A csehszlovák válogatott jégkorongcsapat veretlenül fejezte be finnországi túráját. *Négy mérkőzésen 25 gólt ütött és csak 6-ot kapott.*

— **A Fővárosi Kertészet** az elmult évben 700 ezer négyzetméter parkterületet és 51 gyermekjátszóteret létesitett. Legjelentősebbek a Telekitér munkálatai, a Városliget csaknem 100 ezer négyzetméter területének teljes parkosítása és a vérmezői munka, amelyet május 1-re teljesen befejeznek. Befejeződött a Kossuth-Akadémia előtti park rendezése, valamint a Roosevelt-tér, a Lehel-tér és a Calvin-tér parkosítása. A volt peremvárosok közül Ujpesten, Kispesten, Csepelen, Pesterzsébeten, Rákospalotán és Lőrincen létesültek új parkok, illetve állitották helyre a régieket.

Széleskörű takarékossági mozgalom indult meg a kisiparosság körében

Jobbnál-jobb javaslatok, elgondolások és ötletek tutnak be az ország minden részéből a KIOSZ-hoz

A takarékossági mozgalom a kisipar területén is egyre szélesebben bontakozik ki. Kisiparosaink lelkes megértéssel tették magukévá a kormány takarékossági határozatát, amely a békeharc egyik fontos fegyvere. Kisiparosaink felismerték az anyagmegtakarítás nagy népgazdasági jelentőségét és újabb és újabb kezdeményezésekkel igyekeznek minél erősebbé tenni a mozgalmat. Látják, hogy az anyagmeglakarításra rengeteg lehetőség mutatkozik számukra a műhelyekben. *Ott hevernek a szemük előtt a fillérek, forintok és tizforintosok — elfekvő anyagokban, csak éppen értük kell nyúlni és munkába kell fogni azokat.* Egyik helyen nyersanyagot, más helyen segédanyagokat, tüzelőanyagot, vagy villanyáramot lehet megtakarítani. Megtakarítással jár a *ráhagyások csökkentése, a hulladékok gyüjtése és feldolgozása. Megtakarítással jár a figyelmes munka.* A pontos számítás és mérés az anyagtakarékosság egyik főfeltétele. Ne hanyagoljuk el a legkisebb mennyiséget sem, mert *minden dekának, minden centiméternek értéke van.* Ne tévesszen meg bennünket egy pillanatig sem, ha bőséggel áll anyag rendelkezésünkre. Mindig arra gondoljunk, hogy minden anyagot a leggazdaságosabban kell felhasználni, hogy minden pazarlás veszteséget okoz népgazdaságunknak.

Kisiparosságunk lelkes bekapcsolódását a takarékossági mozgalomba legjobban bizonyítják azok a jobbnál jobb javaslatok, elgondolások és ötletek, amelyek az ország minden vidékéről érkeznek be a KIOSZ-központhoz.

Megyei titkárságok takarékossági versenye

A takarékossági mozgalmat még jobban elmélyítik és átfogóbbá teszik azok a határozatok, *amelyeket a KIOSZ megyei és szakosztályközpontjai titkárainak kétnapos országos értekezlete hozott, a kisiparosok kezdeményezésére.* Az értekezlet elhatározta, hogy mozgalmat és versenyt indít: 1. A kötelező fémhuladékok beszolgáltatására. 2. Az anyag jobb kihasználására, hulladék és selejt felhasználására és ezzel kapcsolatos kezdeményezésekre, újitásokra. 3. Műanyagok előállítására és megfelelő felhasználására.

A KIOSZ jutalmakat tűz ki úgy a verseny egyéni legjobbjai számára, mint a megyei titkárságok és megyei csoportok között megindulló pontverseny győztesei számára. A takarékossági mozgalom lendületét fokozza, *hogy dolgozó kisiparosaink a takarékosságot összekötik a Pártkongresszussal.*

Nagyszerű elgondolások és ötletek a sütőipar köréből

Harrer János, a KIOSZ borsodmegyei titkára közli: A miskolci sütőiparosok, átérezve a takarékosság nagy jelentőségét, felvetették a műhelyösszevonás gondolatát. *A tárgyalások eredményeként 22 pékiparost 11 műhelyben vontunk össze. Ennek eredményeként: havonta fában 143 mázsát, szénben 858 mázsát, villanyáramban 1400 forint értéket takarítunk meg.* Az összevont műheleykben készült kenyérre a sütőmesterek *a saját címkéjüket ragasztják fel.*

Mérő Miklós sütőkisiparos a következőket terjesztette elő: Ott, ahol a sütőüzemek összevonásáról nem lehet szó, a villanyárammal való takarékoskodáson kívül *ne járassuk üresen gépeinket*, mert ez mind felesleges energiapocsékolás. A kemencék kifűtésénél *gazdaságosan bánjunk a tüzelőanyaggal*, mert ha pazarolunk, az egész népgazdaságnak kárt okozunk, nemcsak magunknak. *Viggázunk a liszteszsákokra*, mert a zsákok anyaga, a juta, külföldről kerül hozzánk — valutáért. *Sok pénzt takarítunk meg, ha gondosan kezeljük a zsákokat.* Ajánlatos lenne, a sütőiparban *összegyüjteni a pocnikot és a lábliszlet és azt az állatok etetésére felhasználni.* Sok takarmányt tudnánk így megtakarítani.

A cukrászipar javaslatai

Horváth István cukrászkisiparos szükségesnek tartja a cukrászkisiparosoknál *a pénztakarékosság kollektív megszervezését.* A kisiparosságnak mindig akad néhány forintja, hogy bank útján tartalékoljon arra az esetre, amikor a termelési tevékenységet betegség miatt félbe kell szakítania vagy amikor az alkotmányba lefektetett pihenési jogával akar élni. További javaslatot terjeszt elő *a hulladé zsírok gyüjtésére*, amely különösen olyan helyen számottevő, ahol sok zsíros edény kerül mosogatás alá. *Ez a zsíradék szappanfőzésre alkalmas.* Meg kell találni a gyüjtés technikai megoldását. *A kakaóbab import csökkentésére javasolja*, hogy tegyék megfontolás tárgyává elgondolását amelynek lényege az, hogy a kakaóbab bizonyos százalékban *mandulával vagy barackmaggal pótolható úgy*, hogy pörkölés és hengerelés után a magvakban fellelhető olajat kipréselve hidrogenizálják, mint a napraforgóolajat. Az így nyert szilárditott olaj felhasználásával *a kipréselt mandula pogácsájából, kakaó és cukor hozzáadásával, a csokoládéval azonos készitmény volna előállitható.*

Cipészkisiparosok javaslatai

Janczik Antal belvárosi cipészkisiparos, a következő javaslatot nyujtotta be: 1. A tavaszi és nyári hónapokban kora reggel kezdjünk dolgozni, *amivel teljesen kikapcsolhatjuk az esti áramfogyasztást.* 2. Uj cipő készítésénél a cvikkoláshoz ne használjunk drótszeget (ami egyszeri használat után selejtté válik), hanem acélárhegyet. 3. Uj cipőnél a kérget és orrkeményességet vágjuk alá. 4. Uj cipő orrkeménység helyett ágasvásznat használjunk 5. *A javításoknál győzzük meg a rendelőket hogy a cipő orrára és sarkára vasat rakjunk.*

Horváth Gyula budai cipészkisiparos javaslata: A cipészkisiparosság javítási célra sok olyan anyagot tudna felhasználni, amelyet a gyáripar már nem tud feldolgozni. A *sláne-hulladékot*, a felsőbőr-hulladékot a kisiparosság jól fel tudná használni, más bőrhulladékok, különösen nyári könnyű cipők feldolgozásánál volnának hasznosíthatók.

Számtalan praktikus újítás és ötlet futott be még *az asztalos-, szobafestő-, vegyianyag-, kalap- és sapka-, kárpitos-, szabó- és a foglechnikus-kisiparosok köréből is.*

A KIOSZ a megyei titkárságok közötti takarékossági verseny fokozására, a győztesek között értékes díjakat oszt ki. Jutalomban részesülnek továbbá az egyéni takarékossági verseny győztesei is.

Szinházak keddi műsora

Operaház: Köpeny, Bolero, Rózsa lelke, Térzene (Lavotta—Ruzicska, Budanovits—Marsalkó-bérlet, 7). — **Nemzeti:** Ljubov Jarovája (fél 7). — **Városi:** Hoffmann meséi (Szerémy és V. Sz. II sor. 5. bérlet, 7). — **Magyar:** Szerelmi házasság (Lendvay—Gabányi-bérlet, 7). — **Madách:** Ilja Golovin (Burián- és Környei-bérlet, 7). — **Belvárosi:** Üzenet az élőknek (7). — **Fővárosi Operett:** Aranycsillag (7). — **Vidám:** Zűrzavaros éjszaka (Ambrus bérlet, 7). — **Ifjúsági:** Az apák ifjúsága (Mosonyi—Ábrányi-bérlet, 7) — **Ütlörő:** Nincs előadás. — **Állami Bábszinház:** A csuka parancsára (3, 5) — **Fővárosi Varieté:** Jó reggelt Budapest (8). — **Kamara Varieté:** A'inek nem inge... (7). — **Rádió:** Viharos alkonyat (Kossuth, 20.15).

— **A Duna Cipőgyár** dolgozói a mult év decemberében 608 ezer forint értékü különféle nyersanyagot takarítottak meg. A megtakarított anyagból gyermekcipőket és fiúbakancsokat gyártanak.

UJ BUTOROK
Sztopka képesitett asztalos üzletében Vidékre csomagolás Király-u. Fióküzlet nincs Címre ügyelni. 82
Hálók, kombináltak, konyhák

ADÁS-VÉTEL
Vogel csillárüzemtől részlet, javitás felüvegezés Horváth Mihály-tér 1. (Baross-utca sarok.)

BUTOR
Kombináltak, hálók olcsón Székely bútorüzlet, Bajcsy-Zsilinszky-út negyvenhárom.

FAJA A TYÚKSZEMET? Anticorn tyúkszemirtót használjon biztosan elmulasztja Ara 3.80 forint. Nagy drogéria. Budapest, VIII., József-körút 19.

SZÖNYEG
Mindenfajta szőnyegek vétele, eladása Ungár, Rákóczi-út negyvenkettő. Telefon: 224—343.

Szőnyeget, ponyvát
POKRÓCOT ÉS RUHÁT VESZEK, VIDÉKRŐL IS!
FALUS (FREUND) Eserin-út 4
Telefon: 13—58—12.

RUHÁZAT
HORRIBILIS árat fizetek férfiruhákért, téli kabátokért saját üzletem részére.
FROST Kazár-utca 5. Hivásra jövök
Telefon: 227—317.

Apróhirdetési árak
1 szó hétköznap 50 fillér
1 szó vasárnap 1 forint
Legkisebb hirdetés tíz szó
Az első szó és a vastagon szedett szó duplán számit
A Kis Ujság hirdetési osztálya: Budapest, Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125—340.

Ha valamit venni, eladni vagy cserélni akar,
HIRDESSEN A KIS UJSÁGBAN

KIS UJSÁG
5. évfolyam 19. szám
Kiadja a Független Kisgazda Párt
A kiadásért felel KATONA JENŐ felelős szerkesztő
Szerkesztősége és kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-utca 12. Telefon: 420—760
Hirdetési osztály: Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125—340
Csekkszámlaszám: 61 080
Az előfizetés ára havonként 12 forint
Csekkszámlaszám: 61.023
Nyomatott: Független-nyomda, Bp., VI., Eötvös-utca 12. Felelős: Földi Vilmos

I. A BÉCSI ÉS RÓMAI TÖRTÉNETI INTÉZETEK.

Wien, VII. Museumstrasse 7. — Róma, Via Giulia 1.

Első helyen mindig arról a két tudományos intézetről emlékezünk meg, amely szorosan véve nem tartozik az Ösztöndíjtanács hatáskörébe. Az intézetek tagjai közül azonban azok, akik hivatalos kiküldetésben hosszabb időt töltöttek el történeti kutatással az intézetek kötelékében, az ösztöndíjasokkal egy sorba vehetők. Ezeknek munkásságáról éppúgy emlékezik meg jelentésünk, mint az ösztöndíjasokéról, míg az intézeteket igénybevevő többi kutatóról rövidebb felsorolást nyujt.

A Bécsi Gróf Klebelsberg Kunó Magyar Történetkutató Intézet ezidén is dr. Angyal Dávid nyug. egyetemi ny. r. tanár igazgatósága alatt folytatta munkásságát.

Az intézetnek az egész tanévre kiküldött állandó belső tagjai, illetve legalább három hónapig ott dolgozó változó belső tagjai, akik az ösztöndíjasokkal egy sorba vehetők, a következők voltak:

Ifj. Csemegi József (1909, Budapest, róm. kat.), okl. építész 1934 július elejétől szeptember elejéig tartó háromhónapos bécsi tartózkodása alatt az egri várszékesegyház építéstörténetével kapcsolatban a nyugati építészeti irányokkal igyekezett megismerkedni. Az Egerben feltárt romok ugyanis iskolázott mesterek kezemunkájára vallottak, s így remélhető volt, hogy a várszékesegyház mesterének valamely külföldi Bauhüttével való kapcsolatai kimutathatók lesznek. Csemegi nemcsak könyvekből kereste az analógiákat, hanem az ausztriai Bauhütték alkotásait a helyszínén is tanulmányozta. Foglalkozott ezenkívül a budai koronázó főtemplom történetére vonatkozó kutatásokkal is.

Dr. Mérei Gyula (1911, Budapest, izr.), okl. középiskolai tanár, mint változó belső tag 1934 novemberétől 1935 májusáig „A bécsi kormány iparpolitikája Magyarországon 1791 és 1835 között" című tárgykörrel foglalkozott. Kutatásait az állami és az udvari kamarai belügyi levéltárban végezte. Az elsőben az államtanács aktáit nézte át, mely testületnek döntő szerepe volt az ügyek intézésében. A kamarai levéltárban az „Ungarische Kommerz", „Ungarische Kameral" és a „Niederösterreichische Kameral" aktáit vizsgálta át és az említett időszak gyár- és vámpolitikájára nézve tekintélyes anyagot gyüjtött

Ösztöt. 1934/35.

össze. Adatai kiegészítésére ezenkívül február havában rövid időre Sopronba utazott az ottani levéltárak átnézése céljából. A bécsi belügyminisztérium levéltárát is át kívánta kutatni, ennek e tárgykörre vonatkozó anyaga azonban az 1929. évi tűzvésznél teljesen megsemmisült.

Dr. Sinkovics István (1910, Dés, Szolnok-Doboka m., ref.), állandó belső tag november elejétől június végéig Erdélynek XVII-ik századvégi politikai helyzetével és belső állapotával foglalkozott. Témájához az udvari kamarai levéltárban főleg a „Siebenbürgen" jelzetű anyagot vizsgálgatta, átnézte az Erdélyből érkező beadványokat, a különböző hatósági szakvéleményeket, jelentéseket, s azokra Bécsből leküldött végzéseket. Anyaga oly bőnek bizonyult, hogy az 1692-ik évből kiindulva alig egy évtizedig tudott előrehaladni és kutatásait folytatni fogja a következő tanulmányi évben a Rákóczi-felkelés után következő évekig.

Ifj. dr. Szentpétery Imre (1912, Lugos, Krassó-Szörény m., róm. kat.), állandó belső tag ugyancsak november elejétől június végéig a Rudolf-korabeli kincstári pereket dolgozta fel részben az udvari kamarai levéltár „Hoffinanz Ungarn" anyagából, részben az állami levéltár „Hungaricáinak" Rudolf korára vonatkozó fasciculusaiból. Nemcsak a perekkel foglalkozott, hanem az egész kincstári birtokkezeléssel, úgy alkotmányjogi, mint gazdasági szempontból. E problémákkal kapcsolatban foglalkoznia kellett a kamaráknak egymáshoz való viszonyával is főkép az initiativa megállapítása végett, mely kérdés éppen Rudolf korában rendkívül bonyolult volt.

Három hónapnál rövidebb időt töltöttek az intézetben a következő **változó belső tagok:** *dr. Bánrévi György* székesfővárosi levéltári tiszt, aki Budavára erődítési műveinek történetét kutatta a töröktől való visszafoglalás idején kezdve. — *Dr. Fekete Lajos* allevéltárnok, a bécsi nemzeti könyvtárban a töröknyelvű történeti forrásokat, főleg az úgynevezett deftereket tanulmányozta. — *Kosáry Domokos* tanárjelölt Görgey Artúr pályájára vonatkozólag végzett kutatásokat. — *Kovács Lajos*, a székesfővárosi levéltár helyettes igazgatója Buda és Pest történetére keresett adatokat. — *Dr. Kring Miklós* okl. középiskolai tanár Tata történetét kutatta a török uralom korában. — *Literati Nagy Valéria* bölcsészethallgató, a magyarnyelvű egyetemes történetírás fejlődésével foglalkozott. — *Horváthné, dr. Pálfy Ilona* allevéltárnok az 1691 utáni szerb betelepülés történetét kutatta. — *Dr. Zádor Anna* két ízben folytatott kutatásokat a tizenkilencedik század első felének magyar építészetére vonatkozó bécsi anyag körében.

Mint **vendégek** egy hónapnál *hosszabb* időt töltöttek az intézetben: *Avar Ferenc* bölcsészethallgató (délmagyarországi szerbek oroszországi letelepülése), *dr. Fóti Lajos* (Bandholtz generális Undiplomatic Diary című munkájának francia fordítása), *Galyó János* bölcsészethallgató (magyar jakobinusok története), *dr. Hegyaljai Kiss Géza* ref. lelkész (Kossuth Lajos élete), *dr. Károlyi Árpád* államtitkár (Magyar

IFJ. CSEMEGI JÓZSEF: SZENTÉLY-KÖRÜLJÁRÓS CSARNOKTEMPLOMOK A KÖZÉPKORBAN. *Budapest, 1937, Stádium Sajtóvállalat R. T.*

Ifj. Csemegi József már az egri várszékes-egyház csarnokszentélyéről írt tanulmányában is rámutatott a kóruskörüljárós csarnoktemplomok történetére. A feladat keretéhez alkalmazkodva akkor csak részleges kutatást végzett. Új tanulmánya az első művészettörténeti munka, amely vázlatos, de átfogó képet nyujt a gótikus csarnoktemplomok eme sajátos csoportjáról. Megrajzolja a fejlődésnek német nyelvterületen eredő vonalát. A csarnokrendszer a bazilikális eredetből származó kötöttségeket egyre jobban leveti magáról. A hosszház és szentély, a főhajó és kóruskörüljáró idővel egyetlen hatalmas térséggé alakul, amelyben a pillérek csak térosztó, de nem térelhatároló szerepet játszanak. A kóruspoligon ennek következtében végül is értelmét veszti s helyét laposívű szentélyzárófal foglalja el. Külön foglalkozik Csemegi Magyarország ilyenemű templomaival. A szászsebesi templommal és a brassói Feketetemplommal kapcsolatban megállapítja, hogy azokat a szászok művészi hagyományaival megmagyarázni nem lehet. Formai előzményeik az osztrák és délnémet művészetben találhatók.

u.

MAGYAR MŰVÉSZET 1938. 288.

6.

8.

Csemegi József új

épületen

Az óbudai zsidó templom, amely az európai zsinagógaművészet egyik remeke volt és mint magyar műemlék is rendkívüli értéket jelentett, a háború során súlyosan megrongálódott. Most jelent meg *Csemegi József Az óbudai zsidó templom* című tanulmánya, amelyhez *Munkácsi* Ernő írt előszót és amely a megrongált templom művészettörténeti méltatását adja. Az *Óbudai Izraelita Hitközség* nagyszabású gyűjtést kezd a templom újjáépítésére.

Magyar Nemzet

1947. jún. 15.

enkétszer megjelenő LITERATURA
gnek első felét az első szám meg-
s 1-én fizetem meg.

Város	Közelebbi cím	Hány példány

SUPKA GÉZA DR.
BUDAPEST
I. LENKE ÚT 65
TELEFON: LÁ 10-75

Uram, Asszonyom,

baráti oldalról közö
szereti a könyvet s mint ak
országon komoly kulturéletet
Engedje meg, kérem, h
mellékelve a LITERATURA e
irat négy éven keresztül je
alatt tisztes helyet vivott k
számára, akik anyagi okokból
hozzá, hogy minden magyar és
olvashassanak, ez a folyóira
arról, hogy mi történik itth
Beszámolt a legujabb könyve
gekről, eleven kapocs volt a

IFJ. CSEMEGI JÓZSEF: KASSAI ISTVÁN MÜVÉSZETE. A tizenötödik század derekán élt *Kassai* István építőművész életéről és munkásságáról írt szép és hozzáértő monográfiát *ifj. Csemegi* József. A könyv, amely képekkel és ábrákkal van ékesítve, elsősorban szakszerűsége folytán nyert külön értékeket. A szerző valóban egyik leghozzáértőbb írója az építészeti kérdéseknek. *Ifj. Csemegi* József e munkájában ezenfelül nagy műtörténeti érzékről tesz tanuságot. *Kassai* István építészetének ismertetését belehelyezi a dóm- és templomépítészet egyetemes történetébe és így áttekinthetőbbé teszi a templomépítő mester munkájának értékelését is. Sovány szakirodalmunknak örvendetes megnyilvánulása *ifj. Csemegi* József munkája. Mi itt csak biztatni tudjuk az írót további munkásságra annál is inkább, mert építészeti multunk irodalma még meglehetősen csekély, ez a terület feltörésre vár.

Csemegi József ifj.

~~XXXII.~~

Művészet

1940. 36-ra.

borítékon

XXXI.

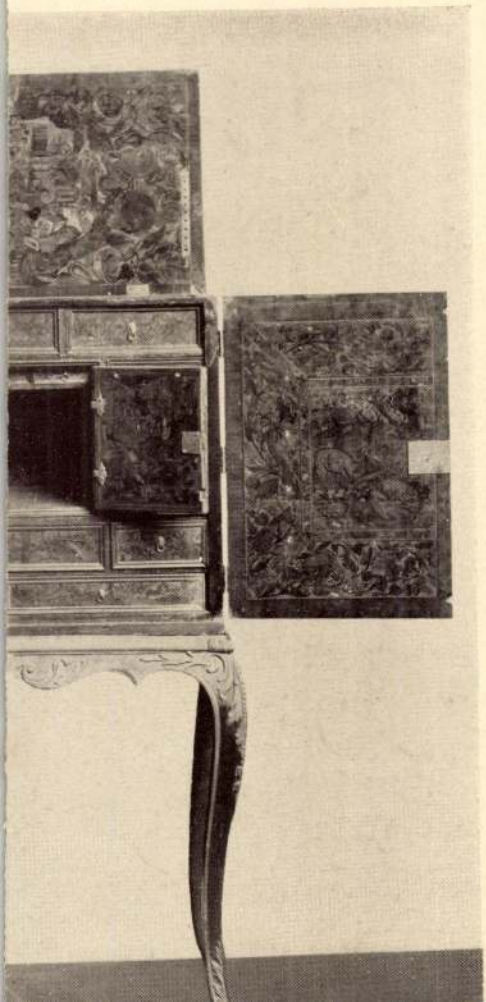

Csemegi József ifj

épitész

Az egri vár romainkori faragott köveit az egri vár földalatti termeiben muzeálisan átrendezte.

Pataki Vidor dr. Az egri vár élete. Eger. 1934. 37. l.

la Urnak.

sz.

B u d a p e s t.

---

ahelyi László főjegyző Ur a képekért

n felmegy Budapestre. Eddig szabadságon

felmerésben.

Kiváló tisztelettel:

jegyzőgyakornok.

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.
Lap: Mai Nap (Budapest)
1943 NOV. 13
Megjelent:

31

ÓBUDÁN MEGTALÁLTÁK A KÖZÉPKORI KIRÁLYI PALOTÁT

Befejezéséhez közeledik az Árpád-híd építése és ha megindul a forgalom ezen az új hídon, hamarosan fellendül Óbuda élete. Az utóbbi évszázadokban Hamupipőke szerepét játszotta ez a városrész, pedig valamikor: *a 13. századforduló után királyi székváros volt* itt és az udvar fénye kisugárzott az egész városra.

Ennek a dicsőséges aranykornak nagyszabású tárgyi emlékei kerültek napvilágra és kiderült, hogy itt egy összefüggő, kőfallal körülhatárolt, nagyszabású épület-komplexus állott, amelynek pompásan faragott részletein azonos kőfaragójegyek fordultak elő és a faragások stílusa is egyezett. *A művészi formák egységesen a 13. század első harmadára utalnak és stíluskritikai alapon a 13. század elején virágzott dunavölgyi ciszterci ta építkezések stílusával mutatnak szoros rokonságot.*

Az eddigi kutatók megállapítása szerint ez a romterület az óbudai Szent Péter-prépostság, az óbudai káptalan maradványa volna. Most azonban egy fiatal, már sok eredményt felmutatott középkor-archeologusunk: *ifj. Csemegi József, régészeti és történelmi tanulmányok alapján kimutatta, hogy ezek a romok csakis az egykori híres óbudai királyi palota maradványai lehetnek.* Ezzel az óbudai ásatások rangsorban az esztergomi ásatások eredményei mellé sorakoznak. Az utolsó évtized ezek szerint már a második középkori királyi palota maradványaival gazdagítja — középkori emlékekben eddig meglehetősen szegény — régészeti anyagunkat.

Két régi pénz mint bizonyíték

Ifj. Csemegi József a következőket mondja felfedezéséről:

— Egy szakcikkben már megírtam azokat az adatokat, amelyek *kétségessé teszik az eddigi feltevést, amely szerint itt az óbudai káptalan épületének romjaival állnánk szemben.* Ezek a szigorúan tudományos kérdések azonban úgysem érdeklik a nagyközönséget. Csak annyit említek, hogy *a történeti adatok is ellentmondanak ennek a megállapításnak.* Például okleveles adatok alapján tudjuk, hogy a prépostság 1355-ben új hajlékot kapott, régi épülete 1471-ben romokban hevert már és követi Mátyás király az óbudai páloskolostor építéséhez vitette el. Ezzel szemben az ásatások bizonysága szerint a református paplak területén állott középkori építmény élete a 13. századtól a 16. századig meg nem szakadt, még 1500 körül is építkeztek rajta és a 16. században való fennállását két pénzlelet is bizonyítja: az egyik márványpadozaton 1546-ból való ezüstpénz hevert, az egyik küszöb mellett pedig 1558-ból származó pénzdarab került elő.

— *A romok, jellegük szerint, egyáltalán nem egyházi célokat szolgáló épületcsoportra vallanak, hanem egy fejedelmi pompával és nagy művészettel megalkotott, profán természetű, erődített kastélyépítmény sajátosságait mutatják. Ennek alapján és a történelmi adatok ismeretében bizonyosra vehetjük, hogy itt a királyi várral állunk szemben.*

Amikor Óbuda volt a vezető város

— E feltevés helyességét az óbudai királyi várra vonatkozó okleveles adatok igazolják. Műszaki és stíluskritikai vizsgálatok alapján az előkerült épületrészek három periódusban épültek és az első részek abból a korból származnak, — a 13. század első évtizedeiből, — amikor a történeti adatok szerint az óbudai várat építeni kezdték. *Ennek a királyi várnak a felépítése az esztergomi királyi udvartartás áttelepítésével függhetett össze.* Terve már a 12. század végén kísérthetett, mert Imre király jórészt Székesfehérvárott tartózkodott és az esztergomi palotát Jób érseknek át is adta. Csupán azt kötötte ki magának, hogy az érsek a királyt szükség esetén oda befogadni köteles. II. Endre sem tartózkodott mindig Esztergomban, hanem hosszabb időt töltött Pozsonyban, sőt. 1230-ban Budáról keltezte egyik levelét. IV. Béla, Rogerius szerint, a nagyböjtöt rendesen Óbudán töltötte már és nyilván ő költöztette a királyi kancelláriát, még a tatárjárás előtt, Óbudára. Végül IV. Béla az esztergomi palotát és az egész várat végérvényesen az érseknek adományozta. *A 13. század első felében tehát Esztergomnak, mint királyi székvárosnak a jelentősége egyre csökken és a vezetést fokozatosan Óbuda ragadta magához. IV. Béla 1241-ben már az országgyűlést is Óbudára hívta össze, tehát nyilván királyi székhellyé kívánta emelni ezt a várost. Ő volt az első királyaink között, aki a mai Budapest területének földrajzi adottságait helyesen ismerte fel és királyi székhelyül kiszemelte.* Tervét a tatárjárás után sem másította meg, csak éppen a tatárjárás tanulságai alapján úgy módosította, hogy a sík területű Óbuda helyett a védelmi szempontból előnyösebb fekvésű budai Várhegyet választotta. *A tatárjárás akasztotta meg tehát Óbuda fejlődését, s ezután az eredetileg Óbudának szánt szerepet Buda vette át.*

Az építkezés 1223-ban kezdődött!

— *Óbuda e rövid, alig két évtizedes tündöklésének eredménye lehetett az ottani királyi vár, amely művészi szépségben az esztergomi palotával vetekedhetett.* Miután a romterületen semmiféle égés-réteg nem fordult elő: az építkezést nem kezdhették az 1223-iki nagy tűzvész előtt, viszont a tatárjárás utáni időkben már Budavára lévén a központ, *az építkezés első periódusát 1223—41 közé kell tennünk.*

— Az első korszakban felépített épületcsoport minden valószínűség szerint egy belső udvart körülzáró négy épület-szárnyból állott. Észak felőli bejárata az 1908-ban feltárt, díszes előcsarnokba nyílott, ebből baloldalt ajtó vezetett a kápolnába. Az épület kétségkívül emeletes volt, mert csigalépcső maradványai is előkerültek. Az épület keleti szárnya, a jelek szerint, reprezentatív célokat szolgáló fogadóhelyiségeket foglalt magába, déli szárnyában, a csatornázásból következtetve, gazdasági helyiségek lehettek, az emeleten pedig nyílván a lakószobák voltak. Az építményt várfal vette körül és erődítés jelleget adott annak.

— Tudjuk, hogy Nagy Lajos az óbudai várat 1343-ban anyjának, a műpártolásáról és óbudai építkezéseiről híres Erzsébet királynőnek ajándékozta. Bizonyosra vehető tehát, hogy *Erzsébet nagyobbszabású átépítéseket végeztetett a váron, anélkül hogy a Calvin-utcában feltárt, 14. századi részletek ennek a nyomai.* A vár, mint királynői birtok, megérte a 16. századot is, ami megegyezik azzal az ásatási megfigyeléssel, hogy a református templom telkén állott középkori építmény még a 15—16. században is használatban állott.

Ifj. Csemegi József nagyjelentőségű új megállapításai *szükségessé teszik egész Óbuda helytörténetének revideálását,* az erre vonatkozó problémák újabb kivizsgálását, amely kutatásoknak a nyomán még sok, igen értékes, várostörténeti szempontból nagyjelentőségű eredményt várhatunk a tudósoktól.

Rónay Mária.

HÁBORÚ! HÁBORÚ!

(SZAPLONCZAY ÉVA RAJZAI.)

Kávé-nénik parádéznak: — ezt állítják, hogy kávéznak. — Ám kávéjuk pörkölt szecska, — ettől mérgesebb a pletyka.

Udvaroljunk: légy hű, szeress, — e egyetlen szép fűszeres! — Hízegjünk minél szebben: — tán vami csurran cseppen.

Andris gazda sohsem kapott — nnyi levelet és lapot, — a városi épek írják, — kérik lisztét, mét, zsírját.

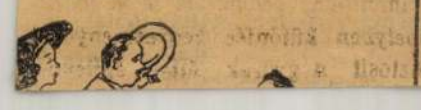

Hová ma e

EMKE

GR

az i

meglep

DÉL

kávéház é

Andrássy-út 111.

(Munkácsy Mih

MINDE

Feke

új mü

és a

Vasárnap

KIR

ez

KA

KÁVÉHAZ É

KAZAL

én

KOCZ

mu

MO

MET

ÉTT

D

PARISYUR

Lósport

Vasárnap véget ér a galoppszezón

Az utolsó megyeri nap kilátásai

Az év utolsó galoppversenynapját vasárnap délután rendezi a Pestvidéki Versenyegylet. A tartalmas programon 7 futam szerepel, amelyekből hat súlyelosztóverseny.

I. Hadseregi síkverseny-hendikep. 1500 P., 1850 m. *Katonalisztek és lo-*

Tíz versenyt nem nyert lovászfiúk által lovagolandó.

Balancer, Trilla és Azile most a formájuk tetőfokán vannak. Siccnek volt nyerőmomentuma csütörtökön. Dampierre, Hugó és Ficsúr feltámadhatnak.

Jelöltünk: **Sicc—Trilla—Jeney id.—Balancer.**

VII. Hendikep. 3000 P., 1000 m. *Húsz versenyt nem nyert lovászfiúk által lovagolandó.*

Suttogó, Roma, Sirály, Tosca, Trenk áró, Selyemkendő, Confidens és Hanulat az utolsó formáik szerint jól kigyenlített esélyek. A gáton értékes ormákat futó Pythagoras és a legtóbb sokáig mutatkozó Menyecske sinálhatnak meglepetést.

elöltünk: **Sirály—Tosca—Hangulat—Selyemkendő.**

MA VILLÁM-DIJ az ügetőn. A versenyek fél 2-kor kezdődnek.

—o—

Vérfürdővel fenyegette meg családját — a Kúria háromévi börtönre ítélte

Csajka Ferenc lakatossegéd elvált leségétől, de különlakó nejét bbször felkereste, hogy kisl át thassa. Mult év október 8 án éjltájban felzörgette a háziakat azl, hogy rögtön nyissanak ajtót, ert a rendőrség van itt. Anyósa ent az ajtóhoz, de amikor látta, ogy *Csajka* dörömböl, ajtón itás elyett elutasította. *Csajka tovább ottmaradt, durva szavakat kiált és vérfürdővel fenyegető ött,* gyhogy rendőrt hívtak. A rendőrl szembeszállt, dulakodott, végül zonban megszökött. Csak másnap gták el Az ügyészség izgatás,

Csemegi József ifj.

Tervezés technikai kérdések a középkori építészetben c. értekezés (Bp 1937, 32 l.) ismeretlen. X.

Tér és Forma. 1938. 5. l.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK·KOLLÁCIÓ
VEK·MŰSZEREK·FEGYVEREK

CALDERONI ÉS TÁRSA

Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. (Haas-palota) Telefon: Aut. 811–48.

Alapítva: 1819.

Látcsövek, lorgnettek, szemüvegek és orrcsiptetők a legfinomabb kivitelben.

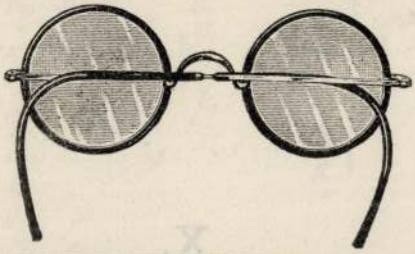

Alapítva: 1819.

Zeiss-Punktal- és Ultrasin-üvegek. Fényképészeti cikkek.

M. KIR. POSTATAKAREKPÉNZTÁR

Budapest, V., Hold-utca 4. (Központ) **IX., Lónyay-utca 30–32.** (Zálogüzlet)

Állami felügyelet és szavatosság! ═══ Alakult az 1885: IX. t.-c. alapján.

Csemegi József ifj

< >: Fejezet az egri
várszékesegyház épitése-
nek történetéből. (Különny.
a Magyar Mérnök- és Épi-
tészegylet Közlönye 1935. évi
11-12. számából.) Bpest,
1935. 8º 23 l. 20 ábra.

Ism.
Voit Pál: Századok.
1937. 251. l.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KRT. 58. III. 2.
Telefon: 119—455.

BUDAPEST 941 JAN. 30 16

2315/1940. MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
t. ELNÖKSÉGÉNEK

B U D A P E S T

Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
díjátalányozva.

Csemegi József dr
építész

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon 299—632.

Zalamegyei Ujság
Lap: ..... 1944 febr. 3 .....

Megjelent: .....

— **Tanulmány a keszthelyi ferences templomról.** Ifj. Csemegi József, a jeles fiatal műtörténész a Dunántúli Szemlében 32 oldalas, képekkel illusztrált tanulmányt írt Keszthely egykori ferences templomának építéstörténetéről, amely most különlenyomatban is megjelent. Az alapos forráskutatások és saját vizsgálódások alapján megírt füzet értékes adalék a balatonvidéki műemlékek ez egyik legfontosabbjának, ismertetéséhez s átolvasása nélkülözhetetlen mindazok számára, akik e templom alaposabb megismerésével foglalkozni kívánnak. Főleg ama megállapítása érdekes, hogy a templom tornya nem a mai helyén volt, hanem franciskánus szokás szerint a szentély északi oldalán.

ott testén vésett diszitéssel. Fekete fafüllel. Német,
, mit graviertem Dekor. Deutsch, E. XVIII. Jh.

ajló, alacsony lábon. Osztrák, 1794. — Zwei runde
ch, 1794.

teres lábon. Bécs, 1804. — Zwei ovale Salzbehälter,

ú talppal. Magyar, empire. — Zwei Salzbecher mit
.

illel. Bécs, 1821. — Zwei Salzbehälter, Silber, am

XVII. sz. — Becher, Silber, mit getriebenem Blu-

szárát akantuszlevelek és csigák diszitik. M. K.
Silber, mit Gravierung, den Stiel zieren Accanthus-
Selmecbánya, XVII. Jh.

kanál, 12 kis kés, 12 kis villa, 12 kis kanál, 12 kis
éle. Német, XIX. sz. — Essbesteck, Silber, für

Csengei József

1. **A partiumi téglaégetők „gyára"**
   Fotó: Káldi Gyula

2. **Nemzeti Múzeum, a főlépcsőház restaurált freskójának részlete a díszítőfestéssel**
   Fotó: Rosch Gábor

3. **A tokodi késő római kori erőd saroktornya**
   Fotó: Nagy Levente

4. **Állatszobrok gróf Károlyi Alajos palotájában rendezett kiállításon, 1876**
   Fotó: Klösz György
   (Budapest Főváros Levéltára)

5. **Budapest, Kálvin tér 1890 körül**
   Fotó: Klösz György (Kiscelli Múzeum)

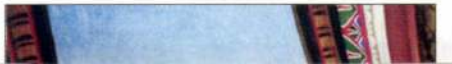

csoport, amely kutatásainak és tanulmányainak irányt szabott.

Legmélyebben a gótika építészete ragadta meg, amit a harmincas-negyvenes években megjelenő, XIV–XV. századdal foglalkozó építészettörténeti tanulmányai bizonyítanak. Kiemelendők a szentélykörüljárós csarnoktemplomokkal kapcsolatos eredményei.

A középkori épülettervezés technikai és elméleti kérdései felé fordult Kassai István művészetével kapcsolatban. A budavári főtemplomról írott könyvében foglalkozik a múlt század végén Schulek Frigyes által történt átépítéssel is.

A román kori építészet történetének kutatása során foglalkozik a tarnaszentmáriai templom díszítésének vizsgálatával, a feldebrői templommal, a tihanyi remetebarlangokkal és a bencés apátsággal, az óbudai királynői palotával és a jáki templommal.

Az építészet mellett a román kori és gótikus szobrászat vizsgálatával egészítette ki tudományos munkásságát. A Keszthelyi Múzeumban lévő ládi kőbálványtöredékről, az aracsi domborműről, a Szabadegyházáról beszállított faragványról, majd a Kolozsvári testvérek híres nagyváradi Szent László szobrairól jelentek meg tanulmányai.

A középkori faragással és általában az ábrázoló művészettel kapcsolatban az apotropaikus jelek formai vizsgálata és tartalmi megfejtése foglalkoztatja: Hercules-csomók, a trinitas-szimbólumok és a különböző jelek képzőművészeti megjelenése főként a korábbi középkorban, de a későbbi korokban is. A hatkaréjos alaprajzú épületekre is átvitte megfigyeléseit, amint erről 1959-ben a Nemzetközi és Építészettörténeti és Műemlékvédelmi Konferencián elhangzott és az Építés- és Közlekedéstudományi Értesítőben megjelent tanulmánya tanúskodik.

Csemegi harmadik működési területe a műemlékvédelem volt. Elvi és gyakorlati kérdéseivel egész életében mélyrehatóan foglalkozott. Egyike volt azoknak, akik a műemlékvédelem tudományos feltételeit, korszerű történeti követelményeit megfogalmazták és továbbfejlesztették. Különösen nagy gondot fordított a dokumentálás módszereinek kidolgozására és megvalósítására. E szempontból különböző kiadványokban megjelent közleményei mellett a *Magyar műemlékvédelem 1949–1959* című kötetben találhatjuk a műemlékvédelem korszerű dokumentálásáról összeállított legfontosabb tanulmányát.

Csemegi József életmunkája befejezetlen maradt, de szép és gazdag hagyatéka tanítványainak és az utókornak tiszteletét érdemelte ki.

Fotó: Klösz György (Közlekedési Múzeum)

A magyar udvari vonat, a király őfelsége hálóterme, 1896

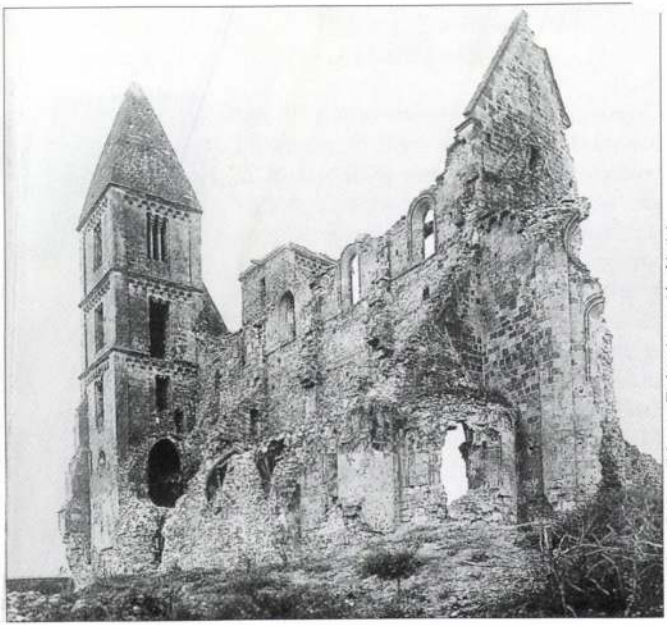

Fotó: Klösz György (Magyar Tudományos Akadémia)

A zsámbéki templom romjai 1876 előtt

Dr. Csemegi József (1909–1963)

Csemegi József építészmérnök volt, aki hivatásának minden ágát nemcsak jól ismerte, hanem alapos gyakorlatot is szerzett benne. Dolgozott tervezőirodákban, irányította az 1945-ben súlyosan megsérült Várnegyed helyreállítási munkáját, foglalkozott építészetigazgatási kérdésekkel. Fő feladatát és igazi munkaterületét mégis elsősorban a műemlékek tudományos vizsgálatában, értékelésében és helyreállításában látta. Möller István tanítványa volt. Az évek során mindkét területen alapos felkészültségre tett szert.

Széles körű ismereteit az ötvenes években építészet- és művészettörténeti oktatói tevékenységben fejtette ki előbb a Műegyetem Építészettörténeti Tanszékén, majd az Iparművészeti Főiskolán.

Ezzel párhuzamosan arra is bőséges alkalma nyílt, hogy a műemlékvédelem

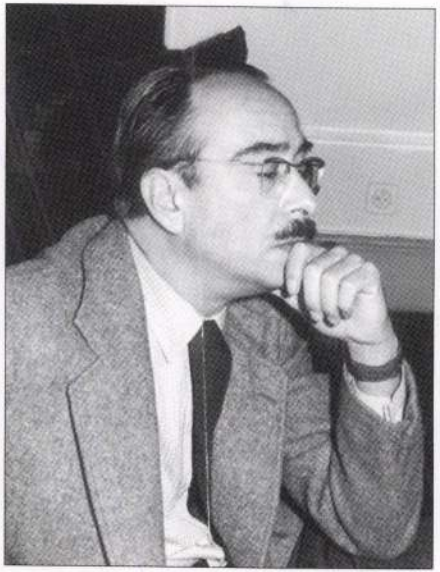

elvi szempontjaival és sokoldalú ismereteket kívánó gyakorlatával állandóan és tervszerűen foglalkozzék.

Ismeretterjesztő munkáját a József Attila Szabadegyetem előadásaiból összeállított hatvannégy gazdagon illusztrált művészettörténeti füzet fémjelzi.

Művészettörténetből doktorátust, építészettörténeti témából kandidátusi fokozatot szerzett. A Magyar Tudományos Akadémia Építészet-elméleti és Történeti Bizottságának éveken át tagja, ugyanúgy a Magyar Régészeti Művészettörténeti és Éremtani Társulat választmányának is. Számos más szakmai bizottságban tevékenyen dolgozott. 1960-tól az Országos Műemléki Felügyelőség Igazgatási Osztályát vezette haláláig.

Építészettörténet, művészettörténet és műemlékvédelem – a három kérdés-

CSEMEGI József

Ujvány Gábor: Tudományszervezés - történetkutatás - forrásbritika. Győr, 1996

179.

mlokzat felőli
rondellás. Az
rezett keretű,
aló nyílások,
zágé, Thurzó
rdított kettős
apualjban két
átalakítva, az
gletes kerettel
es keretének
k ívközeiben
falba karcolt
ak s e fölött
két kariatidás
az ablak alatt

Csemegi József

nézeleit a kassai dóm ablakainak kőrácsával, arch
eredetével és önmeghatározásával kapcsolatban idézi

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szent Erzsébet
templom középkori építéstörténetéhez II.
/Művtört.Írt., 1969. 2. sz., p. 89-127./

p. 115, 126.

Csemegi József M.D.K.

Vázlat a Bartók archivum rekonstrucijának tervvázlata alapján készitette Thurszky Béla

Müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 64.1.

Csemegi József

A Tárnok u. 14 . sz. ház helyreállitásának tervei

az 1951 évi homlokzatfeltárások alapján homlokzati tervezés

Magyar Müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966 64.1.

Csemegi József

Budavári Mária Magdolna -torony helyreállitásának terve.

a tervezés kezdője, folytatta:

Budai Aurél

Magyar müemlékvédelem 1961- 1962. Bp. 16966. 64. l.

M.D.K.

Csemegi József építész

A budavári Miklós-torony müemléki helyreállitása Lux Kálmánnal 1961-ig.

azután Budai Aurél

Müemlékvédelem 1 67/2. 97.1.

Csemegi József

elfogadja Leusslmann hipotéziseit, mely szerint a kassai Sz. Erzsébet templom kore Villard de Honnecourttól származik.

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szent Erzsébet templom középkori építéstörténetéhez. /Művtört.Ért., 1969. 1. sz, p. 1-45./

p. 2.

Csemegi József (Bp., 1909. okt. 30. -- Bp., 1963. febr. 21.): építészmérnök, építészettörténész, főiskolai tanár, a müszaki tudományok kandidátusa. Tanulmányait a bp.-i müegy.-en végezte. 1932-től 1945-ig archeológiai kutató, a zsámbéki kolostor, valamint az egri Várszékesegyház feltárója. 1945-től ő végezte a budavári müemlékek tudományos és müszaki feldolgozását. 1950-től a bp.-i Tudományegyetemen és az Iparmüvészeti Főiskolán középkori építészettörténeti előadásokat tartott. 1951-ben a Bp.-i Müszaki Egy.--en docens, 1953-ban az Iparmüvészeti Főiskolán építészet-

KSné

történeti tanszékvezető tanár. 1959-től a Budapesti Városépitési Tervező Vállalat keretében folytatott müemlékvédelmi tevékenységet, majd az igazgatási osztályának vezetője. Szerk. a Müvészettörténet c. kiadványt. Gyakorlati müemlékvédelmi munkássága: a budavári Magdolna-templom, Domonkos-templom, a margitszigeti ferences romok, a szentendrei plébániatemplom, továbbá számos középkori eredetü lakóház stb. — Fm.

A Budavári Főtemplom középkori épitéstörténete (Bp., 1955); Középeurópai románkori centrális templomainak épitészettörténeti kérdése (Épités- és Közlekedéstudományi Közlemények, Bp., 1961. 323-348. l.)

Csemegi József építészmérnök

Magyar Életrajzi Lexikon

Csemegi József

Tervei alapján fejeződött be
Szentendre belvárosának
helyreállítása

Soproni Sándor: A műemlékvédelem
helyzete Szentendrén
Műemlékvédelem 1962. 3sz. 149 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

dr. Csemegi József és Budai Aurél

Tervezték a Magdolna torony és a Miklós torony helyre á lli-
tását

Zádor Mihály: Beszámoló a fővárosi műcem-
lékfelügyelőség 1961-ben végzett munkáiról

Műemlékvédelem 1962. 4 sz. 201. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Dr. Csemegi József

Terverte az Úri u. 13-at

Antalné. Czétényi Pirovka: Tájékoztató

Műemlékvédelem 1963 1 sz. ~~40~~ 41. C.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Csemegi József és Budai Anrél

Tervetéz az Országház u. 2. helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1965 1sz. 50. l.

rdőiv

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Csemegi József, ifj.

„A tihanyi barlanglakások" c. művét ~~(Acta Historiae Artium)~~
(Archaeologiai Értesítő, 1946-48)
emliti jegyzetben

Székely György hosszászólása a művészettörténészek ünnepi ülésén, a felszabadulás huszonötödik évfordulóján. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 130-132- 1.

132. 1.

Csemegi József

és Ferenczy Károly terveiolapján
állitották helyre a pécsi Pannonius
muzeum Káptalan u. 2. sz. epületét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem (1949-1959) I. Budapest, 1960. 50 l.

CSEMEGI József művészetéről

Vákár Tiborral készült beszélgetésben részletesen beszél Csemegi srerepéről a Magdolna templom lebontásában. ld.

Magyar Nemzet, 1991. dec. 30. 11.p.

syndicats de producteurs.

thropogeografiája különs tekintettel
tz Ármin.

frage in der duetschen Sozialé
um Breslauer Parteitag.

al Report. 1902, Washington.

ium der Volkswirtschafts-
scher.

CSEMEGI József építész

1908 - Ban - mint fiatal építész - pályadíjat
a főváros építészeti díjára

Edei 1991 81..

a 1243-
Domo-
lát-
a Be-
t Szent
nket
inkább
hoz
yik
ték ugy,
első-
álasz-
y és
radvá-

t oltárában meg l
t egy csekélyke
a hitből ki folyó-
ent közelében sir-
/.[129] Szent Ger-
i szempontokat
hányszor a szent
gemlékeznek ró-
a templomi te-
ket, a császaro-
ban helyezték ö-
szerű hivők kö.

Csemegi József dr épilőmű.

133. Mária Magdolna templ. tornya; (1 foto)

Budapesti Városépítési Tervező Vállalat 1949-59
(tervek és [ényképek] szerk. Gyöngyösi István, Rajkó Ervin
Bp 1959

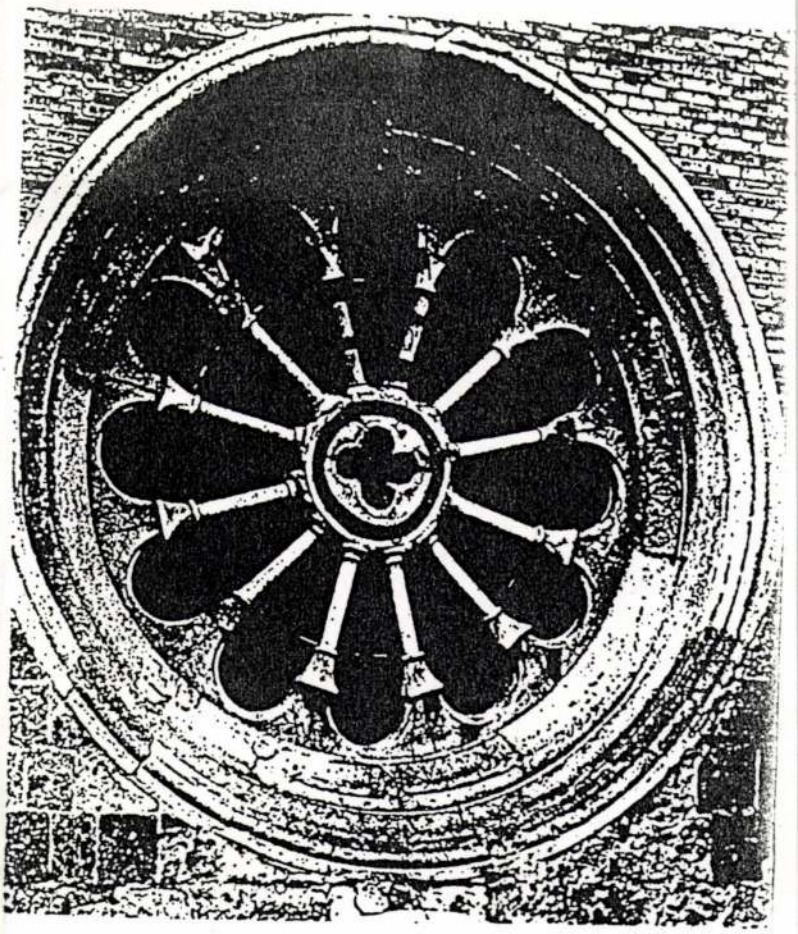

MEGHÍVÓ

A Budapesti Műszaki Egyetem
Építészettörténeti és Elméleti Intézete
"ANASTYLOSIS"
tanulmányi köre

épületrégiségtani vitaülést rendez
1993. december 17.-én, pénteken
délelőtt 9^{30} órai kezdettel.

A vitaülés helye:
BME Központi Épület Oktatói Klub
Bpest,XI.Műegyetem rkp.3.I.em.65.

A vitaülésre tisztelettel meghívjuk.

Dr.Horváth Alice
tudományos főmunkatárs

Dr. Istvánfi Gyula
intézeti igazgató

PROGRAM

Dr. Sódor Alajos:Csemegi József munkásságáról

Móga Sándor: Az esztergomi palota helyreállításának lehetőségei

Krcho János: A középkori Abauj megyei Zsebes község templomának építészettörténeti kutatása

Krähling János: A hazai evangelikus templomépítészet kutatásának feladatairól.

Csengeri József

MDK

Csemegi J.építész

Budai várnegyed házainak helyreállitása

Major Máté:Építészetünk helyzetéről Csillag,X.évf. 1956.október 793.l.

megvan

Csemegi József né

Mocsáry Ida

festő, grafikus,
könyvillusztrátor
rajz-film-rajzoló

Dr Csemegi József épi-
tész felesége

Rónay Mária közlése

1957. I. 29.

329. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Minister érvényesitett utiszámlákat küld meg.

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

CS

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1982 SEP 1.

1021

Csemegi Károly emléktáblája

A csongrádi napok ideje alatt, augusztus 19-én avatták fel Csongrádon Csemegi Károly jogtudósnak, az 1848—49-es szabadságharc őrnagyának, a város szülöttének emléktábláját. Tóth Béla Csongrádon élő szobrászművész rézdomborítása a Kossuth Művelődési Központ Felszabadulás utcai homlokzatát díszíti. (Fotó: Pintér József)

CSEMEGI KÁROLY

gyűjtőkön kívül képviselte-
tik magukat egyebek

sor a szövetség székhá-

Csemez Magdolna, építő

L. Forhasdy 2.

- követségi kisek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983.

6.

83/3

Ø Csemez Jolán

1906/7 – 1910/11

Ferkéjzőmfőiskévk

1932-33, 73. l.

Csemer Tolán

lásd

Műveszet 1911

390

pótkötet

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

M.D.K.

Csemer Árpád festő

A Pest megyei művészek kiállításán szerepelt.

h-h: Pest megyei művészek kiállítása
Művészet, 1962. április — 41 l.

MDK

Csemez Árpád

A kesztholyi művésztelepen végzett alkotó munkát. Képei nagy sikert arrattak a munkabemutató kiállításon.

NAPLO/Veszprém/ 1962. aug. 19.

Csemez Árpád MDK

idén is
a keszthelyi művésztelepen dolgozott.

Cserháti József: Müterem a zalahalápi iskolában.
Napló, 1963. aug. 16.

Csemek Antal

festőművész

Kispesti Képzőművészek Kiállitása - Kispesti városház nagytermében - képével szerepel.

Szines rajzával ért el nagy sikert.

Uj Nemzedék
1931.III.15.

Ø Csemits Károly

órás Nagykanizsa

l.

Evedéveskiall

IX csop. 44. C.

JAN STEEN

M.D.K.

Csernicky László, festő

F

Új Szó Bratislava

1957 FEB 24

CSEMICKY LÁSZLÓ
festőművész bratislavai kiállítása

A napokban nyílt meg Bratislavában Csemicky László festőművész kiállítása. A tárlat nagy érdeklődésnek örvend.

Jobboldali képünkön Csemicky egyik 1955-ben alkotott akvarelljét láthatjuk, amelyen a deményfalvi tájat örökítette meg.

(Foto: Juraj Lehocký)

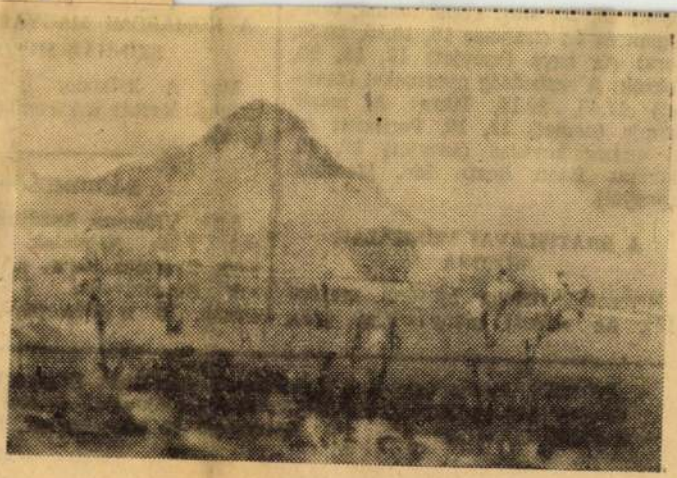

(csen) 18, 20, **Maj:** Papa, mama, feleségem és én (francia) 16, 18.15, 20.30, **Zora:** Az anya (szovjet) 16, 18, 20, **Pokrok:** A szabadság gyermekei (szovjet) 17.45, 20.15, **Iskra:** A másik hangja (német) 17, 19, **Partizán:** Az új ember kovácsa (szovjet) 17, 19, **Osveta:** Isten hozta Mr. Marshall (spanyol).

A BRATISLAVAI SZÍNHÁZAK MŰSORA

Nemzeti Színház: Meséről mesére (14), Az eladott menyasszony (19),

A KOM

Ma:
holnap:
gyer).

6.00: Vidámak kezdjük a vasárnapot. 7.00: Népdalok. 7.45: Hírek. 8.00: Gyermekműsor. 8.30: Klasszikusok zeneműveiből. 9.00: Szatirikus írások. 10.00: Műsorismertetés. 10.05.

Többnyire kevés
nagyobb nappali h
3—6 fok. Gyenge dé
felől később felhősö

„OJ SZÓ", kiadja Szlovákia Kommunista Pártjának Központi Bizottsága Szerkeszti a szerkesz
telefon: 347-16, 351-17, 326-39, 325-89. Kiadóhivatal: Bratislava, Gorkého 8, telefon: 337-28. Előf
A-73067 hivatalnál és kézbesítőnél. Nyomás: Pravda, Szlovákia Kommu

Jókai-ny. 4760

Szabad Nógrád,
Salgótarján

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Jókai-ny. 4760

Uj Szó Bratislava
1957 MÁR 17
Csemiczky László

146

CSEMICKY LÁSZLÓ KÉPKIÁLLÍTÁSA

A kiállítás múlt vasárnap zárult. Az utolsó nap közönsége meleg érdeklődéssel nézte kiváló festőnk műveit. Csemicky mester nemcsak alkotóművész, de nagyszerű pedagógus is. Az induló festőnemzedék hálás lehet az ilyen tanárnak, ki növendékeiből, miközben előkészíti őket jövendő hivatásukra, remek érzékkel „kihozza" tehetségüket.

Az első terem finom tónusú akvarelljei szinte ünnepi hangulatot keltettek. Elfeledkeztünk a zúgó-zakatoló hétköznapokról és a szelíd tájak lágy vonalai, üdítő színei közt kint a természetben éreztük magunkat.

A Vihar után-ban a felfrissült levegőt, a lilás hegyek, fekete fák, sárgás füvek felszabadultságát éreztük. Az *Árvai duzzasztógát* barnás, fehér virágú bokrai költői keretet adnak országunk egyik legfontosabb technikai alkotásának. *Tengerparti alkonyata* olyan eleven, hogy szinte hallottuk a dagály zúgását, a fehér [illegible] loccsanását. *A reggel* álmoszöld fái, a fűben kis piros virágfoltocska, a lassú ébredés képe. *A Vihar előtt* felhői pattanásig feszülnek, a fák félrehajtott koronájukkal remegve várják az égiháború kitörését. *Estefelé a kis Dunánál* megkap sárgás vizében tükröződő barna fáival. *A Lamacsi alkony* párás levegője, szürkészöld füve érezteti a közeledő este hűvösségét. *A Lengyelországi halászképek* a legszínkerültebb akvarellek. A hálók finom vonalai, a lilás csónakok halk himbálózása, a sárga póznák élénk színe a legszebb összhangba csendülnek.

Valamennyi akvarellje recés papírra, speciális nedves technikával, kitünően felrakott foltokkal kiválóan alkalmas a hajnali és alkonyati, kora tavaszi és őszi hangulatok rögzítésére.

Olajfestményeinek skálája teljesebb, változatosabb, Szép, sima ecsetkezelése bravúros. Gazdag tárgyköre felöleli a hazai tájakat, a falut, a népszokásokat és végül, vagy elsősorban az arcképeket. Olyan közvetlen, nagyon emberi és nemes portréművészet ez, hogy külön fejezetet érdemelne. *A. B. arcképe* klasszikus fekete-fehér tónusával, nyílt, nyugodt, derűs asszonyt ábrázol. *Katka*, az édes, festő gyereklány arcával belemerül olvasmányába és szívja, magába szívja az újat, a szépet, az érdekest, amit a könyv tartalmaz, *Vaculik*, *Tatarka* és *Kern* képei is igen jó realista alkotások.

A kb. nyolc *Önarckép*-ből legalább egyet szeretnék a firenzei Pitti-képtár önarcképcsarnokában látni. Az arc képenként változik kifejezésében. Az elsőn messzenéző, figyelő művészszem, érzékeny száj. Hol nyugodt, hol fáradt, megnyíló vagy csukott ajakkal, sima vagy bozontos hajjal. — Vagy festeni indul hátizsákkal, ecsettel, vagy munka közben látjuk. Van egy finom fekete jelmezes mellképe. Egy másikon századeleji keménykalap, zsinórral szegett zakó, ma már nevetséges, szétálló, szárnyas inggallér a külsőségek. — Egy tisztisapkás képe is kitűnő. Ezek után előttünk áll az ember, a művész, aki tehetséggel és szorgalommal mutatja meg magát, az otthont, ahonnan elindult. Csemice, a liptói falu, régi kis kúriájával, az *Osdi házzal*, zsindelyfedésű kerekes kútjával, lassú mozgású embereivel felidézik a hamisítatlan szlovák falut. Ott vannak a többi képen a fehér falú viskók, a liptói havasi legelők, a *Vágparti fűzek*, a *Köd a hegyvidéki munkások csákányos*, lapátos alakját óriási árnyékká növesztik. *A Magányos tölgy* a *Borókafenyők* eleven részletei gyönyörű erdeinknek, az *Árvai táj* sötét fenyői, pásztorkunyhója, szürkébe vesző hegyei egy zordabb vidék képét mutatják.

A szlovák népnek és mondának már legendás alakja: Jánošík, hármas kompozícióban, újtestamentumi elgondolásban jelenik meg. — A keresztrefeszített Jánošík. Ott zokog az örök fájdalmas anya. Két hive emeli le az akasztófáról Jánošík-ot. A kék kúpos hegy a bújkáló holdfényben Golgota-szerű. A göthös lovacska kocog a rozzant szekérrel, a benne fekvő holttestel. — Végül a jó anyaföldbe, a titokban előre megásott sírba fektetik.

A művész a dolgozó népet munkája és szórakozása közben ábrázolja. Képei néprajzi tanulmányoknak is beillenek. Az *Aratóünnepben* a középen táncoló férfipár keze-lábának tüzes előrelendülése, a tapsoló vidám asszonyok-lányok, a komoly öregek és zenészek temperamentumtól pezsdülő képpé tevődik össze. *A Tollfosztás* téli estében összegyűlt öregek és fiatalok repülő pihék közt felbukkanó jellegzetes arcát, ősi, beidegzett mozdulatait jeleníti meg. *A Lagzi* ízes alkotás. Ezek közt a remekbe készült képek közt van két kisebb: *Disznóölés előtt* és *Eltévedt borjú*, amelyek nem érnek az előzőkhöz.

Végül az ősi, emberi érzés, a szerelem is megszólal. Az *Őszi szerelem*: fekete ég alatt, a sárgás útszéli nyírfa mellett, a kanyarulatban együtemű lépésben halad az egymást átölelő pár. Hátulról látjuk őket, de a mozdulatuk ritmusában, a táj színében megérezzük, milyen igaz a kép címe. *A Tavaszi szerelem* fiataljai az ébredő tájban szembejönnek velünk. A kezük-karjuk simulásában benne van az életigenlés, a derülátás, az egyre szebb és gazdagabb jövő hite.

Az utolsó évek egyik kiemelkedő eseménye volt ez a néhány esztendei festői termés kiállítása. Értékes és nevelőhatással mutatja meg a közönségnek, hogyan lássa, élvezze a természet egyszerű szépségét. Mindannyiunkhoz szól művein keresztül ez a tehetséges mester. Ezért várjuk, hogy újabb alkotásaival mielőbb találkozhassunk.

BÁRKÁNY OLGA

Jókai-nyomda 1531

Magyar Rádió

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

A belterjes gazdalko

Anélkül, hogy az ember valamiféle elvtelen dicsőítésbe vagy túlzásokba esnék, úgy vélem, a Központi Bizottság legutóbbi határozatának döntő fordulatot kell előidéznie a mezőgazdasági termelésben s általa az ország élelmiszerellátásának megjavításában, az életszínvonal emelésében. Miben mutatkozik meg a Központi Bizottság határozatának rendkívül nagy jelentősége a mezőgazdasági termelés növelése kérdéseinek megoldásában? Abban, hogy a párt határozott irányvonalként tüzi ki a belterjes gazdálkodásra való áttérést. Természetes és magától értetődő, hogy mezőgazdaságunk a belterjesség felé fejlődjék, és hogy a mezőgazdasági termelésben a legmesszebbmenően alkalmazkodva az egyes vidékek éghajlati és termelési adottságaihoz, arra törekedjünk, hogy minden talpalatnyi földről a terméseket maximumát nyerjük. Ám ha mindez oly természetes és magától értetődő, sajnos, nem mondhatjuk el, hogy évekkel ezelőtt is az lett volna. Nem is oly rég, csupán néhány évvel ezelőtt nagyon sok emberben élt még az a nézet. — s él még jónéhányban ma is —, hogy a belterjes mezőgazdaság összeegyeztethetetlen a tervgazdálkodással. Még inkább összezavarodtak az egyes fogalmak az emberekben a nagyüzemi gazdálkodásra való áttérésnél. Szövetkezeti és tervszerű mezőgazdaság végképp összeegyeztethetetlennek tűnt fel a belterjességgel.

Nem sok értelme volna most már e helytelen nézetek okaival foglalkozni, gyakorlati következményei pedig eléggé ismeretesek. Nagyon jól tudjuk, hogy egyes növényfélék — csak azért, mert olyan vidéken is termelni kellett őket, ahol termesztésükre nem voltak meg a feltételek — sok esetben legfeljebb a vetőmagot termelték ki. Éppen abból a döntő tényezőből kiindulva, hogy mind a tervgazdálkodás, mind a szövetkezeti gazdálkodás egyenesen feltételezi a belterjességet, most már, a Központi Bizottság határozata után, inkább arról beszéljünk, hogyan, mi módon tegyük szabaddá ezt az eddig mesterségesen eltorlaszolt forrást. Ami a földművelés, a mezőgazdasági termelés tervezését, tervszerűségét illeti, hát ennek éppen arra kell irányulnia, hogy felmérve az országos szükségleteket, az egyes területek termelési feltételeit figyelembe véve és azok maximális kihasználására törekedve állapítsa meg a termelési mést. De nemcsak ott, hanem „akkor is", mivel a néhány holdon lehetetlen azt a vetésforgót betartani, amit betarthat egy több száz, esetleg több ezer hektáros nagyüzem. Márpedig a Központi Bizottság határozata nyomán várható, hogy az egyes vidékek éghajlati és termelési feltételeinek maximális kihasználása érdekében rövid néhány éven belül országosan kialakul a mezőgazdasági termelés tájrendszere, vagyis, hogy az egyes területeken az éghajlati és termelési feltételeknek leginkább megfelelő üzemágakat fogják fejleszteni, s egyes növény- és állatfajták termelésére, illetve tenyésztésére specializálódnak.

Ennek kapcsán merül fel a kérdés: vajon képes-e erre, megfelelő módon bele tud-e illeszkedni ebbe a kisparaszti [illegible] gazdaság? Az előbb elmondottakból világos, hogy nem. Nem továbbá azért sem, mivel a termelés szakosítása, a megfelelő növény- és állatfajták kiválasztása, de maga az egész termelési és gazdálkodási folyamat a termelés legmagasabbfokú kulturáltságát követeli meg. Gondoljunk az olyan alapvető dolgokra, mint a talaj vegyelemzése, a speciális termelésnek megfelelő speciális gépesítés — amiről a Központi Bizottságban Dolanský elvtárs oly részletesen szólott, — valamint a hovatovább mind parancsolóbb követelményként fellépő öntözőrendszerek kiépítésének szükségessége és akkor nyilvánvalóvá válik előttünk, hogy mindezekre a kisparaszti gazdaság nem képes, és éppen ezért az adott termelési lehetőségekkel sem tud élni. Ezzel szemben annál jobban élni tud a nagyüzem, sőt — figyelembe véve a most feltáruló termelési lehetőségeket — a szövetkezeti gazdálkodásnak éppen most nyílik lehetősége arra, hogy az eddigieknél sokkal határozottabban és kézzelfoghatóbban bizonyítsa be fölényét az egyéni gazdálkodással szemben.

Ám az egyes vidékek termelési sajátosságainak kiaknázásában nélkülözhetetlen tényező a hagyományos kultúrák és állatfajták megállapítása, és a földművelők termelési tapasztalatainak a legmesszebbmenő hasznosítása. Nem kétséges: az a követelmény, hogy az egyes vidékeken azokat a mezőgazdasági ágazatokat fejlesszék amelyeknek ott a legkedvezőbb feltételei vannak, egyben azt is jelenti, hogy kiválasszuk az egyes [illegible] amelyek idő-

magyar

Csemiczky László

festő

l.

A szlovákiai magyarság élete. 1938-1942.
Bp. 1942.

165. l

Székely családi okmányok gyűjtése

VIII. 1.70.

Csemiczky László

wód

Brogyányi Kálmán:

A szlovákiai magyar
művészek albuma.
Pozsony, 1942.

BUDAPEST,.....

IX., RÁKOS-UTCA 10

TELEFON: 81-5-95

Csemiczky László

festő

Lovak c.

kéje

repr.

cvéd

2

Die Welt am Sonntag

1937 ápr. 4.

papírkereskedő
VILLÁNY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky László

rád
=

Esti Magyarország

1942. jún. 3. (A szlovákiai magyar művészek albuma.)

Csemiczky László

festő

koll. kiáll. a kassai

muzeumban 1937.

Fényes Andor dr

Csemiczky László

képei a muzeum-

ban.

Kassai Ujság

1937. márc. 19.

Képei (70 drb) Kö-

zül kiemelhednek A

kis Dusán halála,

Asszony a zsákok közt,

Öregasszony, olajf-

Akvarellek, rajzok,

tempérák

Csemiczky László
festő

l.
Forum
1934. 289 l.

BUDAPEST
27 III 8 8
1962

év előtt. Akik ugyanis ma, mint a Kut második garnitúrája szerepelnek, nagyjából valamennyien résztvevői voltak az Ume első kiállításának, az akkori vezérrel, Vaszary Jánossal az élen. A két kiállítás két mentalitást jelent. A Szinyei Társaság ifjúsági kiállításának résztvevői bizonnyal nem tehetségtelenebbek, mint a Kut fiatalsága volt tíz év előtt, de hiányzik belőlük az a fanatikus meggyőződés, a fiatalság rokonszenves magabízása, egeket ostromló hite. A tegnapi 20 évesek azzal a büszke öntudattal mentek a kiállításra, hogy harcba indulnak, egy olyan csatába, melynek dicsőséges megvívása egy új művészet megteremtésének glóriájával ragyogja be nevüket és ez a fanatizmus meg is látszott a kiállításon, volt lendület a fiatalságukban is, pikturájukban is. Hogy ez a lendület nem futotta fantáziájuknak a Parnasszusig űzésére, hanem csupán a párisi kiállításokig, vagy képes folyóiratokig és azok szolgáltatták az ihlet motorikus erejét —, ez persze örök hiba, amit azonban még mindig

csen hitük, csak vallásuk. Még abban is józanabbak, hogy szörnyen praktikusok: minek szaladjanak mustráért Párisig, mikor itthon készen kapják ugyanolyan csomagolásban, vagy még ízlésesebben szervirozva! Ahova az ember tekint ezen a Szinyei ifjúsági kiállításon, minden falon ott feszeng, nem a fanatizmus vakságával megvert nagyotakarás mulatságos, mégis tiszteletreméltó bálványimádása, hanem az az intelligens, jól kiszámított hatású utánérzés, minek ihletője a kényelemmel párosult számítás, mely józanul latolja a kép esélyeit, amikor kiválasztja mintaképeit. Nem mondjuk, hogy e megállapítás alól nincsenek kivételek, de ezeknél is inkább a tehetség, mint a mentalitás javára. *Ámos* Imre, *Bartha* László, *Beck* András (nagyon komoly művész), *Csemiczky* László, *Dudosits* Jenő, *Esső* Erzsébet, *Gecse* Árpád, *Gussich* Jenő, *Guzsik* Ödön, *Hikády* Erzsébet, *Kallina* Miklós, *Lőte* Éva, *Lux* Alice, *Páris* Ila, *Pohárnok* Zoltán, *Révay* József, *Révész* Péter Pál, *Szín* György, *Szívessy* Barbara, *Szomor*

Foto Tikács.

Csemiczky László: Szegény Mariska!
A Szinyei Társaság Tavaszi Tárlatáról.

menteni lehetett ifjúságuk tapasztalatlanságával, tehetségük kiforratlanságával és lehetett reménykedni abban, hogy a lendület, mellyel pályájuknak indultak, majd csak kivezeti őket a helyes útra, a maguk útjára, a tehetségük útjára. (Nem egy esetben így is lett, csak, sajnos, nem ezek a kivételek teszik a Kut kiállítóit.) A mai 20 évesekben épp ezt a forró levegőjű hitet, a magabízásnak ezt a naiv és unintelligens, de művésznél annyira nélkülözhetetlen fiatalos rajongását nélkülöztük. Az egész

László, a számos kiállítóból álló tárlatnak elég hosszú sorát adják ahhoz, hogy a seregszemlét ne tartsuk eredménytelennek és ismét megállapítsuk van tehetség szép számmal az új nemzedékben —, csak ott van hiba, hogy ma az idők már nem hősi idők, állapotaink kijózanítóak és józanságra nevelők.
Lehet — reménykedjünk benne —, hogy ez az indítás, az életnek ez az iskolája jobb nevelőnek fog bizonyulni, mint az előző korszak mentalitása. Mert az bizonyos, hogy a Kut fiataljainak kiállítása nem igazolja jó nevelőnek a tíz év előtt magukba szítt bálványimádást. Rajongásuk persze ma már fáradtabb, bár hitük töretlennek látszik. A fanatizmus azonban csak a húszéveseknek áll jól, a harmincasban hala-

Képzőművészet
1934.

Csernitzky László

dottaktól már makacsságnak érezzük ugyanannak a dolognak folytonos ismétlését. Legtehetségesebbjeik is, mint például *Medveczky* Jenő, elakadnak és ahelyett, hogy levonnák a zsákuccába jutás keserű, de bölcseségre nevelő tapasztalatait, egyre megátalkodottabban ragaszkodnak ahhoz, hogy végére járjanak egy járhatatlan útnak és világért se vennék revizió alá tízéves álláspontjukat. Igy válnak a forradalmárokból akadémikusok, mégpedig ugyanolyan dühös akadémikusok, amilyen elszánt forradalmárok voltak. Bízunk azonban abban, hogy egy életen keresztül mégsem tart az ifjúság bódulata és az önmagához való megtérést, iskolabálványok helyett a művészet tiszta istenhitét, az örökös „haladás" helyett az eredményeket hozó fejlődést meghozza számukra majd a negyvenedik év, ha már a harmincas esztendők elfeledkeztek erről a kötelező ajándékról. mert nagyobb baj, ha egy tehetség elkallódik, mintha száz tehetségtelen kiállít. Csak örömmel üdvözölhetjük tehát az új kiállítóhelyiség megnyitását, de ugyanakkor szeretnénk, ha a vezetőség a megnyitó tanulságait a maga számára is levonná. Találtunk ugyanis egy kiállítást, hegyén-hátán képekkel teli, a padlótól a mennyezetig sűrűn egymás mellett a képek valósággal zsibvásári hangulatot árasztottak. Pedig a kiállítás anyaga megérdemelte volna a szeretetteljesebb, megkülönböztetettebb rendezést. Ez kitűnik abból, hogy *Antalffyné Fémes Beck* Mária, *Bakonyi* Kató, *R. Barabás* Gizella, *Borbáthné Barabás* Anna, *Borsos* István József, *Cziráky* Józsefné, *Csányi* Lajos, *Dimits* Sándor, *Donner* Gertrud, *Farkasházy* Miklós, *N. Fodor* Olga, *Fried* Pál, *Gussich* Jenő, *Haranghy* Jenő, *E. Hevesi* Margit, *Heverdle* Rudolf, *Hikády* Erzsébet, *Huszty* Ibolya,

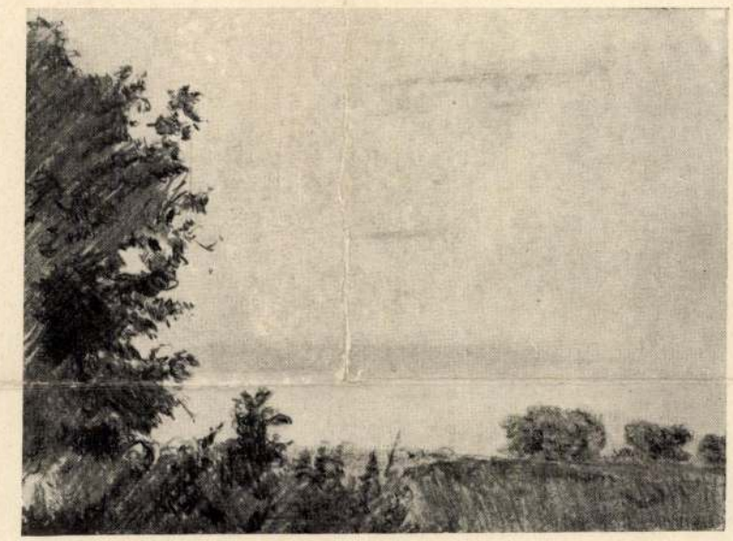

Kallina Miklós: Tájkép
A Szinyei Társaság Tavaszi Tárlatáról.

Hisszük ezt a magyar művészet jövőjének érdekében is, különösen *Vilt* Tibor, *Barcsay* Jenő, *Dési Huber* István, *Hollós Mattioni* Eszter, *Bene* Géza, *Vörös* Géza, *Körmendi* András, *Jándi* Dávid és *Halápy Takács* Júlia esetében, akiknek tehetsége vitán felül áll. *(gy.)*

AZ ÚJ SZALON MEGNYITÓ KIÁLLÍTÁSA. Egy új kiállítási helyiséget bocsátott művészeink rendelkezésére *Remsey* György és *Kató* Kálmán vezetésével az Új Szalon, mely a Kossuth Lajos ucca 12. számú ház félemeletén 9—6 óráig tartja nyitva termeit a kiállítások iránt érdeklődő közönség részére. Kétségtelen, hogy ez a kiállítási helyiség hézagpótló intézmény, amennyiben nagyon sok művész marad ki a Műcsarnokból, Nemzeti Szalonból, vagy Ernst-Múzeumból. Mondhatnánk, hogy több művésznek nincs meg a nyilvánossága, mint amennyi megtalálja az érvényesülés útját. Kiállítási lehetőséget mindenkinek meg kell adni, *Kató* Kálmán, *Köves* Boldizsár, *Kern* Andor, *Sz. Lám* Ilona, *Magyary Kossa* Aninó, *Márk* Lajos, *Merényi* Rudolf, *Molnár* Tibor, *Müller* Ágost, *Müller* Méla, *Náray* Aurél, *Novinszky* Jenő, *Orsós* Ferenc, *Radnay* József, *Remsey* György, *Sashegyi* Kálmán, *Szendy* Arisztid, *Szopori Nagy* Miklós, *Szilágyi* Ignác, *Tóbisch* Ilonka, *Vydai Brenner* Nándor, *Csabai Wagner* József és *Záhonyi* Géza nívós képeit és szobrait láthattuk a megnyitó kiállításon.

*

Lapunk zártakor nyílt meg az Új Szalon második tárlata — ezzel jövő számunkban foglalkozunk — és örömmel állapítjuk meg, hogy ennek levegős rendezésénél a vezetőség már érvényesítette az előző kiállítás tapasztalatait.

Csernicky László

l.

Forum

1935. 134 l.

~~Ferenczi Zoltán VII. 284, 286.~~

Cseniczky László

wód
z

Forum (magyar rész)
1936. 79. l.

Fejla, bélyegzés, római IV. 28.

Czóbel Béla

festő

1.

Forum magyar rév

1937. 1. l.

Csemiczky László

l.

Forum (magyar rész)

1937-31. l.

Budapest – ferenczvárosi dohánygyár

TV. 119.

Csemiczky László -

V. é. u -

fesl. nak -

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34. 47. l.

---

oktatásügyi Miniszterium.

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

'asitom a
János müépitész
. . . . . .
részére /:lakik: I.. Horth
. . . . . .
utazása alkalmával felmer
kiállitott és számvevőség
alapján /:.....173.....:/ . .
. 48 . fillért a 127.689
utaljon ki.- Budapest, 1

Csemiczký László

jelenlegi festő Slovenskoban.

Zastoupen na 29 člen. výst. „Spolku sloven. umelcov" v Bratislavě v září 1934 dvěma pastel krajinami.

Toman 78. l.

Csemiczky László

cs. Csemiczky László.

1934 Tavaszi Szalon.
Szegény Mariska, olajf.
Változó élet, olajf.

Nemzeti Szalon

cs. CSEMICZKY LÁSZLÓ

36	Szegény Mariska	olajf.	200.—
37	Változó élet		40.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

1934

IX-IK

TAVASZI SZALON

1934. MÁRCIUS HÓ.

Csemicky Lduló

Métatás. Csemicén nevelkedik, akvarelljain bandtja, Zolo Palugyay hatása. - Csóz-tanítudy lesz., majd visszatér szülőföldjére. Bécs, Olaszorszag, Parizs. - Szlovák Nemzeti Fölkelés. 1950 óta tanár a pozsonyi képzőmüv. főiskolán.

(T.): Csemicky Lduló

Irodalmi Szemle 1964/9. Borító

Csemicky László

Tanulmányrajz 1937, Viharban (olaj) 1957, Békés tanaszi nap (olaj.) 1962, Kis-Duna Verekyénél (aquarell) 1956, Munkanélküli (olaj) 1946, Bombázás után (aquarell) 1938, Lagelőn (aquarell) 1958, Felurénlet (olaj) 1946, Felkelési táj (aqu.) 1944, Magas-Tátrai rénlet (aqu.) 1949, E. B. arcképe, 1947, Menekülő (tusrajz) 1937, Felkelés (olaj) 1956, Madách Strégonán (olaj) 1958, Kizo-tőmunkások (olaj) 1942, Sebesült partizán (olaj) 1946, Bőgre táj (szénrajz) 1932, Lengyel tengerpart (aqu.) 1956, Csárdás (olaj) 1958, Tanulmánytej (szénrajz) 1937, Szomjúság (olaj) 1958, Bolond Istók (olaj) 1941 reprodukálva

Irodalmi Szemle 1964/9. Cinlap, borító, 774, 785, 786, 790, 794, 796, 802, 807, 820, 826, 830, 833, 837, 845, l. Hátsó borító

A KÉPEK JEGYZÉKE

	Pengő
1. Merengő	400.—
2. Szerelmesek	700.—
3. Leány lóval	500.—
4. A korsó	500.—
5. Mária	700.—
6. Eljegyzés	400.—
7. Kút	800.—
8. Önarckép	nem eladó
9. A hinta	800.—
10. Az óperenciás tenger	400.—
11. Szegény	600.—
12. Pihenő munkás	500.—
13. Öreg csavargó	400.—
14. A reménytelen	nem eladó
15. Száműzöttek	600.—
16. Illés szekere	800.—
17. Gyümölcsszedők	600.—
18. Elrablás	600.—
19. A panaszkodó	800.—
20. A repülő ember	500.—
21. Pieta	800.—
22. Áhitat	400.—
23. A napozó	400.—
24. A békéltető	500.—
25. A modell	800.—
26. Emlékezők	600.—
27. Várakozók	600.—
28. Részegek	500.—
29. Éjszaka	400.—
30. Holdkóros	nem eladó
31. Táncosnő	600.—
32. A hintó	600.—
33. Fésülködő	600.—
34. Álmodó	500.—
35. A lovas	500.—
36. Vénusz születése	600.—
37. Szerelmes szűz	500.—
38. Félénk szűz	500.—
39. Kevély szűz	500.—
40. Játszó gyermekek	700.—
41. Búcsúzó	700.—
42. Cirkusz	600.—

ÜVEGKARCOK*):

43. Alvó — darabja	200.—
44. Menekülők „	200.—
45. Gyászoló „	200.—
46. Özvegyek „	200.—
47. Az „Alvó" (43 sz.) két negatívja	nem eladó

*) Az üvegkarc új grafikai eljárás. A rézkarchoz annyiban hasonlít, hogy szintén lakkba karcolva készül és alapnegatívról sokszorosítható. A sokszorosítás azonban nem nyomtatás, hanem fénymásolás útján történik. Ezáltal több negatívról különböző lágyságú közös össznyomat készíthető.

F. k.: Bende János. Andrási nyomda Budapest.

Csemiczky Tihamér

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ XXIII. KIÁLLÍTÁSANAK

KATALOGUSA

CSEMICZKY TIHAMÉR

FESTŐMŰVÉSZ GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSA

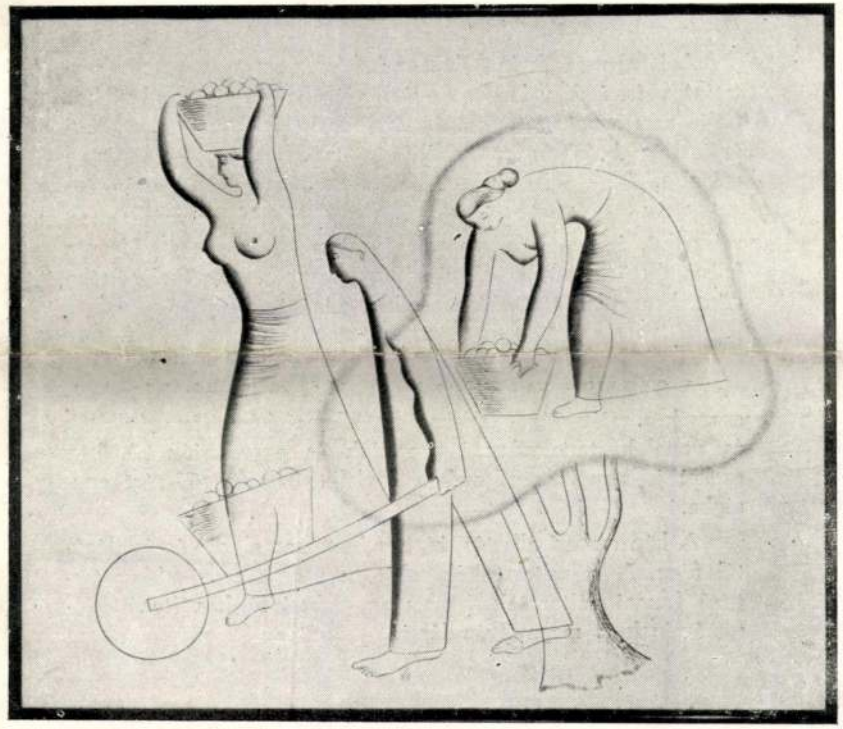

KATALOGUS A MŰVÉSZ ELŐSZAVÁVAL

ÁRA: 50 FILLÉR

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ
IGAZGATÓ: BENDE JÁNOS
TELEFON: 426-904
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 19. I

1943. dec.

Egy kép tetszik, vagy nem tetszik, ez a képtől és a néző érzelmi reakciójától függ. A képhez mellékelt „magyarázat" nem sokat változtat a helyzeten. E sorok azonban általános vonatkozásuak. Az esztétikát ugyanúgy hivatásomnak tartom, mint a festést; ezért szükségét érzem, hogy röviden vázoljam a képeimmel közös érzelmi és értelmi rendszerből származó elméleti meggyőződést.

*

A KÉP nem ábrázol, hanem kifejez, nem a szem szórakoztatására ismétel valamilyen látványt, hanem érzelmileg hat. Célja nem a naturát mutató optikai csalódás, hanem az emberi érzésvilág befolyásolása. Tehát a műalkotás: alkotás, nem másolás.

A kép az érzelmi hatás elérése céljából felhasználhat természethű, átformált, sematizált és absztrakt elemeket. Nem a felismerhető naturális elem hűsége, vagy a torzítás mértéke dönt, hanem az érzés kifejezésének minősége.

*

A STILUS a kép alkotóelemeinek és az összefoglaló rendszernek a sajátossága. A kép alkotóelemei formailag színfoltok és vonalak, tartalmilag impressziók és expressziók. A kép ezeket jellegzetes rendszerben foglalja összefüggő, zárt egységbe.

A kép emberi alkotás, így rendszere az alkotó érzésvilágától függ. A stíluskorszakok tehát nem csak a művekhez tartozó formai változatok, hanem az emberi lélek változó sajátosságainak is megnyilvánulásai.

*

A CENTRIKUS STILUSKORSZAK kultúránk fejlődésében a napjainkat megelőző fázis. E kor embere a világot kívülálló környezetnek látja, melynek centrumában a változatlan, egységes, elkülönült individuum foglal helyet. Érzésvilága az egyénre, mint központra épül (Shakespeare-i karakter). Szemlélete tehát a befolyásmentesen elszigetelt egyéniség természethű, naturalista látásában fejeződik ki.

A kor végén keletkező stílusváltozatokban részben már feltűnik a jövő formanyelvének pár jellegzetessége, de átfogó tartalmuk még a centrikus érzésvilág. Az impresszionizmus nem elégszik meg a részletösszerakó felépítéssel, hanem a valóság egységes benyomását akarja megéreztetni. A kubizmusnak kevés a felületek látványa, a tömegviszonyok szerkezetét érzékelteti. A futurizmus elfordul a mozdulatlanná fagyasztott világtól és a valóság változó, mozgó történéseit mutatja meg. Végül a dadaizmus már csak meg nem érthető, khaotikus szövevénynek érzi a világot és ezt a hatást igyekszik utánozni. Mindezek a centrikus kor záró stílusváltozatai, naturalistábbak a naturalistánál, mert még az optikai látványnál is többet akarnak tartalmazni a külvilágból. E stílusváltozatok elmulásával lezárult a centrikus stíluskorszak.

*

A SZIMULTÁN STILUSKORSZAK új lelkialkatú embere nem változatlan, elkülönült egyéniség, hanem változó egyetemes érzések szövedéke. Érzésvilága többrétűen összetett (Ibsen-i karakter). A környezettel kollektíven összefüggő, individuumában mindég bonyolult, sokalakú organizmus. Szemlélete tehát a kölcsönhatásban megváltozó szimultán látásban fejeződik ki.

A szimultán stílus alapjellegzetessége az egy helyen, egy időben érezhető több hatás. Ez a sajátosság könnyen kielemezhető az új művészet bármely területén (Ibsen, Pirandello, Joyce, Szentkuthy, Strawinsky, Bartók, Corbusier, Chagall, Picasso, Archipenko stb.). A szimultán kép rendszerének összetett szerkezete kifejeződik a naturális és nem naturális elemek összeszövésében, az egymáson átlátszó, összeolvadó, sokszorozódó, elváltozó formákban, a naturális környezet helyét elfoglaló asszociált elemekben, az optikai perspektiva helyett távolságot, formai megoldást változtató és összeszövő kompozicióban. A szimultán kép témája nem egyetlen naturális tárgyhoz fűződik, hanem a kifejezett érzést összetett hatással váltja ki.

Budapest, 1943. december 5.

CSEMICZKY TIHAMÉR.

Csemiczky Tihamér

Irod

Magyar Nemzet.

1943. dec 17. (Cs.

T. kiállítása.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky Tihamér

wód

Pesti Hirlap.

1943. dec. 15.

(f.j.: Cs. T. rajzai.)

dupl

TECSŐ

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatv

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky Tihamér

Pesti Hírlap
1943. dec. 15.
F. Zs.

— **Csemiczky Tihamér rajzai.** Az utóbbi évek egyik legfigyelemreméltóbb művészi bemutatkozójának lehetünk tanui az Alkotás Művészházban, ahol *Csemiczky Tihamér* állitotta ki rajzait. A művész, akit eddig csak egy színházi hetilapban megjelenő rajzai révén ismerhettünk, mint legragyogóbb grafikai tehetségü művészeink egyike tünik fel a kiállitásán. Amit a vonal művészetében a görögök, japánok, Beardsley, Ingres és Picasso elértek, azt mind megtanulta ez a fiatal művész és mindebből leszürte a maga számára a legnemesebb tanulságokat. Amit ad, az az *abszolut grafika*, amely olyan, mint az *abszolut zene:* önmagából kiinduló és csupán önmagáért való szépség. Ezeken a rajzokon — valóban — szinte muzsikál a vonal, elárulva azt a már-már érzéki örömet, amely a művész kezét és képzeletét a papiron vezette. És ez az öröm átsugárzik a nézőre is, — lehetetlen ezeket a káprázatos vonalfutamokat, szellemes formadallamokat, elragadó fehér-fekete harmóniakeveréseket a nélkül nézni, hogy az emberen ugyanaz a gyönyörüség ne bizseregne végig, mint amikor egy nagy zongoraművész, mondjuk Debussyt játssza. Kivételes érdeklődéssel kell tekintenünk Csemiczky további fejlődése és eredményei elé. (f. j.)

Csemiczky Tihamér

P.)

—**Csemiczky Tihamér grafikái.** *Csemiczky* Tihamér festőművész rajzait és új technikai eljárással készült üvegkareait mutatja be az *Alkotás-Művészház* kiállítása. Csemiczky grafikái a szimultánstílus jellegzetes megnyilatkozásai: egy-helyben, egy-időben érezhető többféle hatást *egyszerre* fejeznek ki reális és absztrakt formák összeszövődésében. Innen van, hogy rajtuk egyre változó naturális és elvont elemek, szabadon asszociált és átlátszóan egymásba rajzolt alakok komponálódnak önálló, minden valóságábrázolástól független zenei egységbe. Vonalak és árnyfoltok ritmikus elosztása jeleníti itt a néző elé a téma összetett érzés-tartalmát, akárhányszor szinte a zenei hatás kifejező-erejével.

—p—

Pest. 1943. dec. 14.

Csemiczky Tihamér

ired
z

8 Órai Ujság

1943. dec. 13.
(Cs. T. graf. kiállítása.)

A háború egyik legelkeseredettebb csatája folyik Kiev térségében

Kremencsugtól délnyugatra tovább tartanak a súlyos védőharcok. — Cserkasszi mellett és magában a városban kemény és váltakozó küzdelem folyt. — A téli időjárás megnehezíti a harcokat a keleti fronton

Az olaszországi hadszíntéren az adriai szakaszra tolódik a harcok súlypontja

A KELETI FRONT hadieselekményeiről beszámoló jelentések mindenekelőtt *a súlyos időjárási viszonyokat emelik ki* és német megállapítás szerint ennek tulajdonítható, hogy *a támadótevékenység mindkét részről alábbhagyott.* Ennek következtében jelentős hadműveletek tulajdonképpen csak a front két szakaszán. mégpedig egyrészt a *Kiev—Zsitomir—Koroszten háromszögben,* másrészt *Kremencsug—Cserkasszi térségében folynak.*

A jelentések elsősorban a *Kiev térségében* folyó német támadásokat hangsúlyozzák. Az „Exchange Telegraph" tudósítójának jelentése szerint *Kievtől nyugatra* német páncélosköteléknek sikerült helyenként behatolni az orosz állásokba. Később az oroszok ellentámadásba kezdtek, amely ezidőszerint még folyik. A tudósító megállapítja, hogy *a csata az egész háború egyik legelkeseredettebb és legjelentősebb harcává fejlődött.* A német hadijelentés is kiemeli, hogy Zsitomir és Koroszten térségében a német támadás a szovjet csapatok heves, de eredménytelen ellentámadásai ellenére is további tért nyert. Erre vonatkozóan további részletjelentésekből kitűnik, hogy a német támadás, amely Zsitomirból kiindulva, *északkeleti irányban* Csernyakovon túlhaladt, nyilván még nem ért véget. Abból, hogy a szovjet csapatok itt igen kemény ellenállást fejtenek ki, német szakértő körökben arra következtetnek, hogy szovjetorosz részről nagy jelentőséget tulajdonítanak a szívósan előrehaladó német támadásnak. A legutolsó 24 órában a németek ebben a térségben *Malintól délre* kezdtek igen erős támadásokat. Malin Csernyakovtól 60 kilométernyire északnyugatra fekszik, a Koroszten és Kiev közötti útnak körülbelül a harmadrészén, tehát *mintegy 90 kilométernyire északnyugatra Kievtől.* Ebből kitűnik, hogy a most már körülbelül egy hónapja tartó zsitomiri német ellentámadás kereken 50 kilométerrel vetette vissza a szovjet csapatok előretolt állásait.

*

A VÉDERŐFŐPARANCSNOKSÁG szombati jelentése a harcok súlypontjaiként *Kremencsug* és *Cserkasszi vidékét* jelöli meg. A hivatalos jelentés szerint *a Kremencsugtól délnyugatra* levő betörési helyen a súlyos védőharcok tovább tartottak és a német csapatok ellentámadással felfogták és több helyen visszavetették a támadásokat, míg *Cserkasszi mellett* egész pénteki napon kemény és váltakozó harcok voltak.

Előzetes német jelentések erre vonatkozólag közlik, hogy a kremencsugi arcvonalon a szovjet támadások központja a várostól délnyugatra levő terület, amelynek *északi szárnya Cserkasszinál, déli szárnya pedig a Krivoj Rogtól északra levő területen van.* Csütörtökön itt még sűrű hófúvásban folytak a harcok és a szovjet csapatok nagy gyalogos- és páncéloserőkkel ismételték meg támadásaikat, amelyeket a német csapatok ellentámadásokkal felfogtak. A német közlés szerint több betörési helyen még elkeseredett harcok folynak és magánál Cserkasszinál szintén heves harcok lángoltak fel. További berlini jelentés különösen *a Znamenka szakaszán tomboló súlyos elhárítócsatát* emeli ki s közli, hogy miután a szovjet csapatoknak *nem sikerült* ezt a német csapatok által szívósan védelmezett helységet frontális rohammal bevenniök, *most kétoldali átkarolótámadással igyekeznek azt elfoglalni.* Ezeket a támadásokat német tartalékok ellentámadással felfogták és a cserkasszi hídfőállásból támadásra indult szovjet csapatok szintén csak csekély taktikai eredményeket értek el. A német megfigyelések is megerősítették, hogy a *szovjet csapatok nagy erőkkel igyekeznek Kirovgrádot megközelíteni.*

*

AZ OLASZORSZÁGI HADIHELYZET tekintetében német részről megállapítják, hogy az olaszországi harctér *keleti szakaszán* a súlypont még jobban eltolódik a 8. brit hadsereg legszélsőbb jobbszárnya felé, amely nagy fölényben levő légierők támogatásával és *nagy erőösszpontosítással igyekszik előretörni az adriai partvidék mentén Pescara felé.* Montgomery ezúttal ismét *a flottára támaszkodik,* amelynek nehézágyúi tűz alatt tartják a partvidéki utat és *Ortona kikötővárosát,* amelynek birtokáért csütörtökön elkeseredett harcok folytak. A szövetségesek támadása erős német ellenállásba ütközött. Az ország belseje felé. Az 5. amerikai hadsereg jobbszárnya csak helyi tevékenységre szorítkozott, ezzel szemben a *Mignano és Cassino közötti hágó két oldalán* Clark tábornok hadseregének centruma *néhány kilométernyi teljesen összebombázott terepet foglalt el és végleg megszállta a Monte Maggiore és a Monte Camino magaslatokat,* amelyek birtokáért heteken át súlyos harcokat folytatott. Mindkét magaslaton azonban csupán előretolt német állások voltak a tulajdonképpeni Garigliano-állás előterében.

Mindezekből a jelentésekből kitűnik, hogy az erős német ellenállás, valamint a terepokozta nehézségek következtében az angolszász támadás csak rendkívüli nehézségek árán és igen lassú terepnyereségekkel halad előre. Londoni katonai körökben is azt hiszik, hogy Alexander tábornok hadserege *csupán állandó nyomást fog gyakorolni a német hadseregre,* úgyhogy naponta két-három kilométerrel halad előre. Ezzel szemben *valószínűtlennek* tartják, hogy Alexandernek sikerül nagyobb sztratégiai eredményt elérnie, tekintettel arra, hogy *a németek állandóan kedvező magaslati állásokra támaszkodhatnak* és számos folyó is megkönnyíti a védelmet.

A „Bud. Tud." *nápolyi* jelentése közli, hogy a Badoglio tábornagy által újjászervezett olasz csapatok első egységeit az 5. amerikai és a 8. brit hadsereg közötti szakaszon vetették harcba. A csapatokat amerikai fölszereléssel és hadianyaggal látták el. Ebből az alkalomból *Badoglio* tábornagy parancsot intézett a csapatokhoz, amelyben hangsúlyozta, hogy *ők Olaszország igazi képviselői.* Alexander tábornok főhadiszállásának szombat reggeli jelentése szerint az olasz csapatok az 5. hadsereg arcvonalán estek át a tűzkeresztségen. Az olaszokat azzal a feladattal bízták meg, hogy rohammal vegyenek be egy magaslatot. *Rendkívül heves harcra került sor.* Az olasz csapatok végül is kénytelenek voltak a magaslati állást *kiüríteni.* A Badoglio-hadosztály veszteségei igen súlyosak voltak. A jelentésből továbbá kitűnik, hogy az 5. hadsereg körülbelül 25 kilométer széles arcvonalon folyó harcok során *megszállta Mignanót,* illetve a város romjait. Mignano napokon át „senki földje" volt és mindkét oldal tüzérsége romhalmazzá lőtte.

Későbbi jelentés szerint a brit 8. hadsereg *12 kilométer széles fronton igyekszik Pescara felé.* A 8. brit hadsereg élcsapatait kanadai kötelékek alkotják. Ez a jelentés is kiemeli az Ortonától délre folyó rendkívül súlyos harcokat.

*

A NYUGATI LÉGIHÁBORÚ néhánynapi szünet után ismét megélénkült. A német hadijelentés szerint erősebb német légierők a szombatra virradó éjszaka *Délkelet-Anglia célpontjai ellen* intéztek támadást. Ez a vállalkozás a Temze torkolatától északra fekvő célok ellen irányult és néhány gép elérte Nagy-London térségét is. Az angolszász légierő gépei pénteken előretörtek *a holland-német határterületre,* továbbá — amint a német hadijelentés mondja — éjszakai zavarórepüléseket végeztek *nyugatnémet területek fölött.* Londonban pénteken a légitámadásokkal kapcsolatban légiriadó volt az esti órákban, a riasztás azonban csak rövid ideig tartott. London egyik városnegyede fölött légvédelmi tüzérség ágyúit is lehetett hallani. December elseje óta ez volt az első légiriadó Londonban.

A *Szófia ellen* intézett péntek déli

Az *Anonymus* karácsonyi könyvei minden könyvkereskedésben kaphatók!

FOUCHÉ EMLÉKIRATAI
Kötve: P 24·—
Fűzve: P 20·—

RÓZSA MIKLOS
MŰVÉSZET ÉS SZÉPSÉG
300 oldal albumalak
120 illusztráció
Kötve: P 52·—

HERVEY ALLEN
AZ UTOLSÓ CSATA
Kötve: P 24·—
Fűzve: P 20·—

KLABUND
Borgia
Kötve: P 18·—
Fűzve: P 15·50

Január elején megjelenik
BASIC ENGLISH

GRÁTZER JÓZSEF
Új Sicc
Gyermekek és felnőttek csodaalbuma!
Ára: P 20·—

A sajtó: „Cserépfalvi remek kiállítású könyvei a magyar könyvpiac díszei!"

Magas kultúrnívón, hófehér famentes papíron, tökéletes kötésben jelennek meg karácsonyi könyveink!

ÉLETRAJZ, TÖRTÉNELEM, DIPLOMÁCIA:
Bella Antal: **II. Rákóczi Ferenc** — — — — — — — 27.—
Padóver: **II. József, a forradalmár császár** — — — 27.—
Vághidi: **Wellington** (III. kiadás) — — — — — — — 27.—
Sieburg: **Robespierre** — — 27.—
Aubry: **Bismarck — Napoleon ellen** — — — — — — 27.—
Troyat: **Dosztojevszkij csodálatos élete** — — — — — 22.—

REGÉNYEK:
Kovai Lőrinc: **Vadvíz** — — 27.—
Katajev: **A sikkasztók** — — 16.—
Vághidi F.: **Állapota aggasztó** — — — — — — — 18.—
Noutberlant: **Lányok I—II.** 40.—

ÚTLEÍRÁS:
Kovács Imre: **Magyarország, 1943** — — — — — — 18.—
Borbély László: **A latin tenger partján** — — — — — 9.50

HOL TART A TUDOMÁNY AMERIKÁBAN:
Bliven: **Pillantás a jövőbe** 16.—
Nádas F.: **U. S. A.** (Északamerikai Egyesült Államok gazdasági és politikai története) — — — — — 10.—

IFJÚSÁGI KÖNYVEK:
Radnóti: **Don Quijote** (Enyvvári képekkel) — 16.—
Kaposi: **Matróz voltam** — 15.—

KÖLTÉSZET:
Kótzián Török: **Költőnők Antológiája** — — — — 22.—
Salamon László: **Ember, hol vagy** — — — — — — — 9.—

Minden könyvárusnál kérje Cserépfalvi szép kiadványait!

légitámadással kapcsolatban hivatalos bolgár helyen a következő közleményt adták ki:

Ellenséges repülőgépek átrepültek a bolgár királyság területe fölött és helyenként egyes meghatározott pontokat bombáztak. A bombák több lakóházat szétromboltak és a bombázásnak *emberéletek is áldozatul estek.* A légvédelem időben lépett közbe.

További bolgár jelentés szerint Szófiában a délelőtti légitámadás után *pénteken este ismét légiriadó volt,* amely 20 óra 47 perctől 21 óra 46 percig tartott, ellenséges repülőgépek azonban a bolgár főváros felett ez alkalommal *nem jelentek meg.*

Ezeket a jó könyveket vegye meg magának és ajándékozza másnak!

EGY KIS TERMÉSZETTUDOMÁNY.
Írta: Dr Fülöp Zsigmond. (Az élet csodái. **P 15.—**
VITAMINOK ÉS HORMONOK.
174 ábrával és 15 táblázattal, 360 oldal. Írta: Dr Góth Endre. Kötve **P 28.—**
ASSZONYOK KRITIKUS IDŐSZAKA.
Írta: Dr Földes Lajos. **P 7.80**
AZ EMBER SZÁRMAZÁSA.
Írta: Prof. Dr Hans Weinert. **P 8.—**
Bircher—Brenner:
KORSZERŰ VEGETÁRIUS SZAKÁCSKÖNYV.
580 recepttel, 420 étrenddel. **P 10.—**
GYÓGYNÖVÉNYEK GYÓGYHATÁSAI.
Írta: Varró Béla. (Hazai gyógynövények ismertetése.) 70 színes és 95 egyszínű képpel. Kötve **P 24.—**
Figyeljetek gyerekek!
DOKTOR BÁCSI MESÉL.
Írták: Dr Losonczy Ernő és dr Gerlóczy Pál. Kötve **P 16.80**
A GYERMEK GONDOZÁSA, TÁPLÁLÁSA ÉS ÁPOLÁSA
6 éves koráig. Írta: Preisich Kornél. **P 4.—**
A FIATAL ANYA.
Írta: Dr Földes Lajos, 26 ábrával. **P 5.—**
KNEIPKÚRA.
(A természetes és eredményes gyógymód.) Írta: Dr Schalle Albert ell. tanácsos. Fűzve 18.—, kötve **P 24.—**

Novák Rudolf és Társa
tudományos könyvkiadóvállalat,
Budapest, VIII, Baross utca 21.

Összeül a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal igazgató-tanácsa

Genfből vett értesülés szerint a a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal igazgatótanácsa december 16-án Londonban összeül, hogy megtárgyalja a többi között egy munkaügyi konferencia összehívásának a lehetőségét. Az igazgatótanács foglalkozik majd egy szociális biztonsági konferencia összehívásának kérdésével is.

Kereskedelmi szerződés a Szovjet és az USA között

(Stockholm, december 11. — „M. T. I.") Az egyik stockholmi lap tudósítójának jelentése szerint jólértesült washingtoni körök közlik, hogy *a Szovjet-Unió és az Egyesült Államok között nagykiterjedésű kereskedelmi szerződés előkészítésén dolgoznak.*

A háborútáni első három esztendőben tízmilliárd dollár értékű árut szállítanak Amerikából a Szovjet-Uniónak.

A háborút megelőző utolsó évben a Szovjet behozatala Amerikából csak 146 millió dollárt tett. *Roosevelt* elnök a szovjet ipar *amerikai segítséggel történő újjáépítésének tervét vitte magával Teheránba.*

Gyermekei előtt megmérgezte magát egy munkásasszony

Kis Lajosné, egy favágó 31 éves felesége az Erzsébet téren *38 kalmopirin-tablettával megmérgezte magát.* Az öngyilkossági kísérletet két kisgyermeke szemeláttára követte el.

Ugyancsak szombat délután *Rózsa Piroska* 37 éves OTBA-ápolónő *az Alsó erdősor 18. szám alatt levő lakásán megmérgezte magát.* A mentők a Rókus-kórházba vitték.

Veszteségünk

Ismét súlyos veszteség érte a mozgalmat és *Petrik Miklós* elvtársat, a kispesti párszervezet végrehajtóbizottságának tagját édesanyjának, özvegy *Petrik Miklósné* elhalálozásával. Az elhúnyt mindig szerető anyaként állott fia mellett annak megpróbáltatásokkal teli életében. Feleségének nemrég történt elhalálozása óta második anyja volt gyermekének, úgyhogy nemcsak szerető édesanyját, hanem gyermekének gondozóját is veszítette el az elhúnytban. Temetése szombaton délután ½4 órakor volt a kispesti új temetőben, ahol az elhúnytat Vágó Bernátné elvtárs búcsúztatta.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Kiállítás

Az *Alkotás Művészházában Csemiczky Tihamér* festőművész grafikai gyűjteményét látjuk. Rajzokat és üvegkarcokat; az utóbbiak újfajta sokszorosító eljárás újabb finom árnyalatait teszik lehetővé.

Irányát a művész a modern „szimultán", az *idő és tér egységét* nem lebontó, hanem *halmozó* stíluskörhöz sorolja s megoldásait szellemesen könnyed — *kinematikus és nem dinamikus* —, majdnem virtuóz előadásmód jellemzi. Ez utóbbi jelző azonban nem elismerést fejezne ki, mert a virtuozitás mesteri tökéletességű művészetet jelent ugyan, de a hangsúly a *mesterségin* van s nem a tartalmasságon. Csemiczky munkáinak a belső tartalmát *a szüntelenül lüktető dallamosság* adja meg és a sajátos romantikus visszaérzés a *régiekhez,* inkább a mesélés, mint a misztikum határain.

Általában a kifejezés legszükségesebb elemeire szorítkozik, hogy célját, a *mozgást* hullámzó ívekre tagoltan felépítse; de ez ívelések mögé különös fehér-fekete ellentéteket, kormos árnyakat rak; itt-ott nyiltan alkalmaz egyszerű „gépelemeket": kört, egyenest, mint ezelőtt s kompozícióit helyenként önmagukba visszatérő, áttetsző, tehát szimbolikus görbe vonalakkal foglalja egységbe... Rokonsága Archipenkóék *konstruktív* szemléletével nyilvánvaló, de velük szemben *a mozgás élő világa felé* a fejlődés szembetünő.

Hol tiszta görög klasszicitást szólaltat meg, idézve magát a klasszikus levegőt („Emlékezők", „Várakozók", „Vénusz születése"), hol az egyiptomi síkszerűség kér szót, ugyancsak hív stílushatással, részben stílszerűen konstrukciós elemekkel („Leány lóval", „A hintó", „Gyümölcsszedők" — ez a darabja külön kihangsúlyozást érdemel), akad neoklasszikus mondanivalója is („Kút"), majd visszatekint a keresztény középkor végére („Mária"), hogy azután a 19. század végét szólaltassa meg („A modell") s végül — a felsorolást megszakítva — a szimultán stílusát legjobban kifejező darabjaira („Játszó gyermekek", „Búcsúszó") mutassunk.

Alakjait szereti félkörszerűen hajlítani — ezzel az „embrionális" magatartással nyilvánvalóan a régibe visszatérésnek legmélyebb, már ősi ösztönös jelentkezésével állunk szemben, csakúgy, mint a már említett kísérő görbékkel, amelyek nem lennének spontán kifejezések, hacsak például valami excenterre, fénypolaritásra vagy mágneses erővonalra s egyéb mechanikai jelképre gondolt volna itt a művész; értelmet ezek a görbék akkor nyernek — mondjuk meg szakszerű nyelven —, ha a szexuális libidó ősforrásaiként, a termékenység szimbolumaiként kerültek a kompozíció súlypontjába.

Említsük meg még azt is, hogy egyes görögös rajzai üvegbevésésre kívánkoznak, aminthogy művészete általában kínálkozik a kerámiai alkalmazásra.

A kiállítás (VII, Erzsébet körút 19) *december 15-ig* naponta 10-től 3-ig tekinthető meg. sz. s.

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

LEGÚJABB

Roosevelt Dél-Olaszországban

(Lausanne, december 11. — „N. S. T.") A genfi „Suise" című lap jelentése szerint Roosevelt máltai látogatása után most

Dél-Olaszországban tartózkodik és az arcvonalon is rövid látogatást tesz.

Badoglióval való találkozását egyelőre nem vették tervbe.

A „Times" a kisantant ellen

(Zürich, december 11. — „M. T. I.") A pénteki „Times"-cikkhez, amely Európa újjászervezésével foglalkozott, svájci forrásból még a következő kiegészítés érkezett:

El kell utasítani olyan alakulások gondolatát, mint például a kisantant, amelyek nem ölelik fel egy adott terület egészét, éppen ezért a szomszédos államokban könnyen idézhetnek elő ellenségeskedést.

Günther svéd külügyminiszter a német-svéd kapcsolatokról

(Stockholm, december 11. — „Bud. Tud.") Günther svéd külügyminiszter sajtónyilatkozatot tett, amelyben kijelentette, hogy a norvégiai események kétségtelenül visszahatást váltanak ki Svédországban, mivel ezek az események nyugtalanságot keltettek a közvéleményben. Ugyanakkor azonban a miniszter rendkívül derűlátóan beszélt a Svédország és Dél-Amerika közötti forgalom és a Stockholm és London közötti légiforgalom helyreállításának lehetőségéről. Mint ismeretes, ez a forgalom ezidőszerint szünetel.

Altay Margit két könyve

jelent meg legutóbb. Az egyik „Virágzó május" címmel, igen szép kiállításban, rajzos illusztrációkkal, három kis regényt foglal magában: „Új Hamupipőke", „Fruzsina" és a „Királynő udvarhölgye" című írásokat. *(Singer és Wolfner* kiadása.)

A másik könyv *Palladis*-kiadásban és *Fábri-Fischer Erika* igen bájos rajzaival „Csipkerózsika kisasszony" címmel jelent meg. A két könyvben már az első sorok után ráismerünk *Altay Margitra,* az optimista világszemléletre, a könnyed, multszázadbeli hangra... Igen, olyanok ezek az írások, mint a többi Altay Margit regény-mesék: csicsergő, bájos kis fruskákról, széplelkű fiatalokról és tiszteletreméltó öregekről. Olyanok ezek az írások, mint *azok* a gondtalan, selyembeöltözött bakfisleánykák, akiknek íródnak: szép külső mögött hiába keresed a komoly mondanivalót... (J. j.)

1943 december 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
a MADÁCH SZÍNHÁZBAN olcsóhelyáras előadás.
Színre kerül BETNÁR BÉLA

HOMOKPAD

című vígjátéka 3 felvonásban

Jegyek ára: 1.50 pengőtől 6.— pengőig

Jegyek kaphatók *Kultúrpropaganda jegypénztárainknál: Népszava-könyvkereskedésben* (VII. Erzsébet körút 35), tel.: 222-293 és a *Népszava kiadóhivatalában* (VIII. Conti ucca 4), telefon: 130-330, 331 és 332. A nagy érdeklődésre való tekintettel kívánatos a jegyekről időelőre gondoskodni

MINDENFÉLE JEGYÉRT forduljon a Kultúrpropaganda jegypénztárunkhoz, Erzsébet körút 35 és Conti ucca 4. Tel.: 13-03-30, 31, 32.

Csemiczky Tihamér

Szi

Az Alkotás-művészház kiállítása

Csemiczky Tihamér állítja ki grafikai műveit az Alkotás Művészházban, ahol újabban több hasonló futurista-expresszionista szellemű kiállítás volt. Csakhogy Csemiczky az előbbi kiállításokkal szemben kultúrát, művészetet visz a mindent sejttető ákom-bákomok dekoratív kavargásába. Talán egyetlen hibája, hogy műveiben még így is sok az elmélet, a program, de szerencsére a program nem tudja elnyomni tehetségét. Kifejező módon tudja az érzéseket felfokozni a felesleges elhagyásával s a vonalak hajlásával. A kiállítás katalógusának előszavában többek közt ezt írja:

— A kép célja nem a naturát mutató optikai csalódás, hanem az emberi érzésvilág befolyásolása. Tehát a műalkotás: alkotás, nem másolás. A kép az érzelmi hatás elérésére felhasználhat természethű, átformált, sematizált és absztrakt elemeket. Nem a felismerhető naturális elem hűsége, vagy a torzítás mértéke dönt, hanem az érzés kifejezésének minősége.

Csemiczky finoman, dekoratíven stilizál s az áhitatnak, a gyermekjáték szédületének, az emlékezésnek, melankóliának és a többi elvont témájának mély átéléssel ad kifejező hangulatot. Fölényes biztonsággal lendületesen húzza vonalait. A rajzok külső megjelenése messziről erős fekete-fehér folthatást mutat. Csemiczky képein sok a számítás, a tudatosság. Az „absztrakt", a „nem naturális" elemek közt, ami néha modorosság, erőltetett hatásúvá teszi képeit, azonban finom megérzése, szuggesztív kifejezőképessége az elvitathatatlan tehetség jele. sz.

Szi Magyarság 1943. dec. 12

MÁRFFY ÖDÖN

99. Cukrászda	vízf.	150.—
100. Napos tájkép	„	150.—
101. Este a balkonon	„	150.—
102. Lugasban	olajf.	1000.—
103. Olasz táj	„	800.—
104. Lovas a vízpartján	„	500.—

MEDGYESSY FERENCZ

105. Szent István szoborterve	gipsz (bronzban eladó)	

MIKUS SÁNDOR

106. Merengő munkásasszony	terracottában	100.—
107. Ülő férfi	„	100.—

MODOK MÁRIA

109. Fiatal leány	olajf.	600.—

Csemiczky Tihamér kiállítása

Csemiczky Tihamér, a kitünő grafikus az *Alkotás művészházában* kiállítást rendezett s ennek során legújabb tuss- és krétarajzait, valamint újszerű, érdekes üvegkarcait mutatja be a közönségnek. Az üvegkarc, amely bizonyára nagy figyelmet fog kelteni, egy új technikai eljáráson nyugszik és a művész szerint ki tudja fejezni mindazokat az árnyalatokat, amelyek grafikai úton egyáltalán kifejezhetők. *Csemiczky* bravúros könnyedséggel odavetett rajzai egy különös játékos világba vezetnek el bennünket. A vonalaknak ez az eleganciája, amely például az egyik hintótábrázoló rajzán megnyilvánul, jellemző *Csemiczky* művészetére. Ezeknek a rajzkompozícióknak van valami ritmusuk, amely tudatos, mint ahogy nagyrészt tudatos művészete általában is. A fehér és fekete ellentéteit pontosan leméri a művész és kiváló kvalitásai, amelyek ezen a kiállításon is megnyilatkoznak, biztosítják a grafikai művészetben való érvényesülését. Képességei, hajlamai az illusztrációfelé hajtják. Csemiczky egy talicskázó embert megragadó egyéni erővel és egyszerűséggel ábrázol és nincs egyetlen rajza sem, amely ne viselné magán egyéni tehetségének bélyegét.

Esti Kurir
1943. dec. 10.

mult évi bemutatkozónk előszavában. Ezt hirdetjük ma is képben és írásban.

Eredményeink nem voltak véglegesek, de ne is legyenek azok. Törekvésünket nem sajátitjuk ki egyének mozgalmává, hanem mindenki számára nyitott kapu marad. Mi csak a gyökerek legyünk, akik utat mutattunk a csodálatos magyar őstalajba — a lombot és virágot nálunk érdemesebb nemzedék tegye terebélyessé. Egyrészt azt szeretnénk, ha hitünk minden kiforrott magyar képzőművészt áthatna és megtermékenyitene — másrészt kiállitásaink helyet adnak azoknak is, akikből iskolázatlanul ütközik ki őstehetség. Nem vagyunk senki ellen, csak a keletről szakadt magyar léleknek is méltó részt követelünk a művészi gondolatszabadságból a nyugati irányok korlátlan importja közepett.

Csemiczky Tihamér

rad

=

Új Magyarság.

1943. dec. 12.

(Az Alkotás Művészház kiállítása.)

dupl

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky Tihamér

grafikus

koll. kiáll. a Alkotás Művészházban.

Ujság. 1943. dec. 11.

(Cs. T. grafikai munkái.)

BALÁZS JENŐ 17-31.

FŐVÁROSI HIRLAPTERJESZTŐ VÁLLALATA

PÉCS, RÁKÓCZI-ÚT 38.

Tekintetes

Európa Film Könyv Lapterjesztő és Könyvkiadó R. T.

Budapest V.

Visegrádi u 36

Minerva Nyomda, Pécs.

Csemiczky Tihamér

által

Nemzeti Ujság.

1943. dec. 10.

(Cs. J. Kiállítása.)

MAGYAR KIR. POSTA
1 f

Csemiczky Tihamér
festő, grafikus

írod

Esti Kurír.
1943. dec. 10.
(Cs. T. kiállítása.)

dupl

Csemiczky Tihamér

cred

Hétfő. 1943. dec. 6.
(Szekolás Nuvéház.)

b. j.:

20f
MAGYAR KIR. POSTA

M.D.K.

Csemiczky Tihamér

Egyed Zoltán: "Előszó a Csemiczky kiállításhoz" cimmel ir a müvész grafikai kiállitásáról, s megemliti mint a "közkedvelt Pipi-rajzsorozat zseniális rajzoló alkotójá"-t. "Gyümölcsszedők", "Pihenő munkás", "Játszó gyermekek" c. alkotásainak megemlitése mellett bemutatja "A kut", "Önarckép", "Fésülködő" és "Táncosnő" c. müveinek repr.-ját.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. dec. 2-8.
VI. évf. 49. sz.

Csemiczky Tihamér

festő, rajzoló

cród

Egyed Zoltán: Előszó a Csemiczky-kiállitás-hoz. Film-Szinház-Irodalom. 1943. 49. sz

Képekkel, köztük önarcképének reprodukcióval.

Csemiczky Tihamér

grafikus

gyűjt. kiáll.

Alkotás Művészház

XXIII. kiáll.

1943. dec.

✓

MDK.

Csemiczky Titamér, grafikus.

Választékos intellektus, mestere a rajzoló szerszámoknak.

„Emlékezők" (görög-hindu eml.-t idéz.)

„Hintó" (éles lényeglátás)

„Várakozók" (ó-görög vázarajz. emlékeztet)

Képmüv. 1944. 1 sz. 26. l.: Rónay Kázmér:

Alk. Müv. Ház XXIII kiáll.

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ XXIII. KIÁLLÍTÁSA

Budapest VII, Erzsébet-krt 19. Tel. 426-904. Nyitva: 10-3, ünnep és vasárnap 10-2. Igazgató: Bende János

Következő kiállításunk:
1943 dec. 18—1944 jan. 1:
SCHALK LÁSZLÓ festőművész gyüjteményes kiállítása

Előzetes jelentés:
1944 február 20—március 2:
HRABÉCZY ERNŐ, ROMÁN GYÖRGY festőművészek és CSORBA GÉZA szobrászművész csoportkiállítása

1944 március 6—16:
VÖRÖS GÉZA festőművész gyüjteményes kiállítása

1943 nov. 29-től kezdődően minden hétfőn d. u. fél 7-től fél 8-ig folytatólagos művészettörténeti előadások, a történelem előtti időktől a jelenkorig. Előadó: RÓNAY KÁZMÉR festőművész

NYOMTATVÁNY

Ide
4 filléres
bélyeg
ragasztandó

Méltóságos
Nagyság[illegible]

Dr. Szentiványi Gyula
Budapest, XI.,
Lágymányosi út 16.

úrnőnek
úrnak

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ TISZTELETTEL MEGHÍVJA

CSEMICZKY TIHAMÉR

FESTŐMŰVÉSZ

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÁS: 1943 DECEMBER 5-ÉN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR
ZÁRUL: DEC. 15-ÉN. NYITVA 10–3-IG, ÜNNEP- ÉS VASÁRNAPON 10–2-IG

DECEMBER 12-ÉN 12 ÓRAKOR A KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZ
BESZÉL A SZIMULTÁN STÍLUSKORSZAKRÓL

E MEGHÍVÓ KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

KÜLDI:

Terézvárosi T. 125–940

Csemiczky Tihamér festő

Ebből megtudjuk, hogy fia, Iván, akinek foglalkozása könyvkötő volt, mindenhová elkísérte vándorlásaiban. Lembergben nem ment neki jól. Adósságokba keveredett, elzálogosította műhelyét és elvándorolt. Így került Volhyniába, Ostrogba, Konstantin herceghez, aki számára ismét felállított egy nyomdát, ahol új betűkkel kinyomtatta az Új Testamentumot és a zsoltárokat, 494 lapon, 988 oldalon, két színben. Itt adta ki a híres ostrogi bibliát. Ehhez különböző betűgrádust alkalmazott. Ez a biblia 628 lapot, 1256 oldalt tartalmaz, kompressz-szedés, két hasábon. Ez az akkori szláv kiadások legszebbike volt, amely minden tekintetben konkurrálhatott a nyugateurópai kiadványokkal. Ez a biblia Fedoroff utolsó munkája volt. 1581-ben ezt a helyet is el kellett hagynia s ismét Lembergben bukkant fel. Itt hitelezői folyton szorították, 1400 rubel adóssága miatt nyomdája egy hitelező tulajdonába ment át s így többé nem lehetett üzembehelyezni. Ő maga a legnagyobb nélkülözésben élt s halt meg Lemberg egy külvárosában, 1583 december 5-én. Földi maradványait St. Onufrius-kolostorban, Lemberg mellett helyezték örök nyugalomra. Néhány év elmultával azonban a sírokat eltávolították s a köveket a templom padlózatának kövezésére használták fel, Fedoroff sírkövét feltűnő helyen helyezték el s lábtörlésre használták, majd bizonyos idő elmultával teljesen megsemmisítették.

A betű formái Dürertől Cassandre-ig

Történelmi visszapillantás az Antiqua betűre manapság igen hálás feladat, minthogy a betűprobléma megint egyszer nagyon aktuális.

A renaissance a 15-dik és 16-dik században nemcsak az építészetre, művészetekre és tudományra hatott újítólag — a betű is új formát kapott. Mintául a régi római építészeti maradványok feliratainak betűi szolgáltak. Ennek a betűtípusnak az újjáformázása az akkori idők legnagyobb művészeit egészen különös megoldásokra inspirálta. Ez a behatható tanulmányozás az antik világ betűjének továbbfejlesztésére vezetett. Az eredményeket különböző művekben és konstrukciós rajzokban fektették le úgy, hogy ezek megmaradtak az utókor számára. Egyike a legelsőknek azon művészek közül, akik ezzel a kérdéssel fog-

NAGY ÖRÖMMEL JÖNNEK HAZA

A kis Panna meg az anyja.
Tudja a kis Panna már rég,
Albusszal a mosás játék.

NEM DRÁGA AZ ALBUS SZAPPAN, noha a legfinomabb tengerentúli anyagokból készül, mert sokkal kiadósabb, mint a többi úgynevezett „olcsó szappan". A gondos háziasszony már régen tudja, hogy az ALBUS SZAPPANOKKAL mennyivel több ruhát lehet kimosni és ami a legfontosabb: az eredmény tisztára mosott, jó illatú s jól gondozott fehérnemű. Valóságos szállóigévé vált:

Tányérodba tyúkot, kappant, nagymosáshoz

ALBUS SZAPPAN-t

Csabai-Ékes Lajos

megállapítására és ennek közzétételére, úgy a hirdető védelmére, mint a nem mindig korrekt lapkonkurrencia meggátlására. A lapok kiválasztásánál igen fontos szerepet tölt be annak példányszáma. Hasonlóan fontos az előfizetők tagoltsága. Külföldi napilapok pontos statisztikát vezetnek arról, mely rétegekből rekrutálódik előfizetőtáboruk. Ez természetesen nem minden, mert a példányonként vásárlókat ezen szempontból ellenőrizni nem lehet, de különösen reggeli napilapoknál igen fontos bázis a hirdető szempontjából.

A napilapok mellett hetilapok és főként szaklapok jönnek hirdetési szempontból tekintetbe. Más a hirdetés technikája, szövege és formája, ha a napi- vagy hetilap vegyes közönségéhez szól, mint hogyha egy szaklap speciálisan szelektált közönségéhez intézzük.

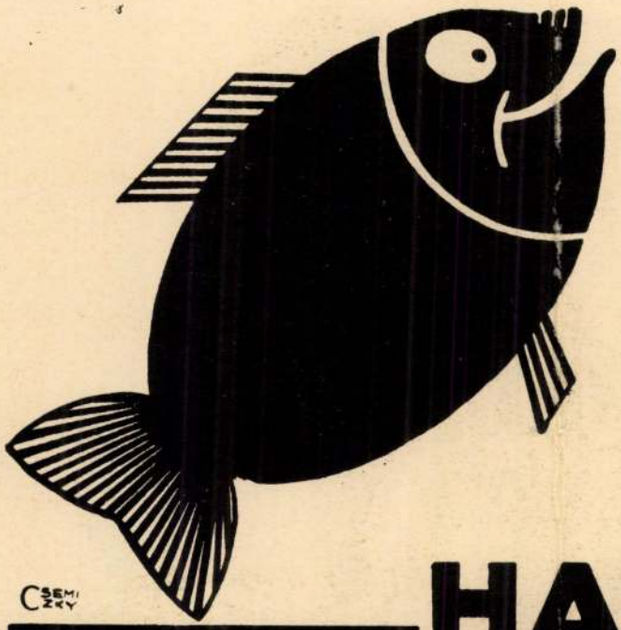

Csemiczky Tihamér

Igen fontos szempont a hirdetés megalkotásánál, hogy önállóan jelenik-e meg, vagy mint egy reklámkampány szerves része, uccai reklám, vetítés, villamosreklám, stb. kapcsán.
A hirdetés most már célzata szerint a legkülönfélébb lehet.
Legnagyobb érdeklődésre természetesen az állandó hirdetők tarthatnak számot, miután azok a legrendszeresebben építik fel hirdetési hadjárataikat és a legtöbb változatosságot ezen hirdetésekben lelhetjük fel.

Eszközei

A hirdetés eszközei a legkülönfélébbek.
A hirdetés legegyszerűbb eszközének a nyomdász rendelkezésére álló b e t ű tekinthető.
Kisebb, főként vidéki nyomdák, a rendelkezésre álló mindennapi betűanyagból szedik a hirdetést, míg nagy nyomdák, főként napilapokat előállítók, leg-

Csemiczky Tihamér: Rádióhirdetés-sorozat rajzai

lalkoztak: Leonardo da Vinci volt. Minthogy ő sokat foglalkozott építészettel, az ő általa rajzolt betűk építészeti vázlatok szerint készültek. 1480 körül a vezető művészeknek és tudósoknak egész sora foglalkozott betűproblémákkal. A legismertebb Luca Pacioli ábécéje 1509-ből. Pacioli betűi egységesen felépítettek. Igen hasonlítanak a régi rómaiak betűire, különösen a római Trajján-oszlop (Kr. u. 114) alapzatán lévő felirat betűire. Mindazonáltal ezen az ábécén érezhető, hogy minden egyes betűjén külön dolgoztak s így egy ábécét teremtettek, mint annakelőtte még senki sem. E munka után a hasonló dolgozatoknak egész sora jelent még meg Itáliában. Itálián kívül csak kettő érdemes említésre: Dürer: „Underweysung der Messung mit dem Zirkel und richtsehent" c. munkája (1525) és a francia Geoffroy Tory munkája. Ha Dürer és Pacioli ábécéjét összehasonlítjuk, úgy igen nagy hasonlatosságot fedezhetünk fel. Feltehető, hogy Dürer ismerte Pacioli betűit. Egy igen finom különbség mégis fellelhető a két munkában. Dürer írása már nem mutatja a római kőbe vésett betűk lapidáris vonásait, ami Paciolinál még megvan. Úgy Pacioli, mint Dürer egy négyszögbe konstruálták betűiket. Dürer betűi valamivel dekoratívabbak. Geoffroy Tory betűi is igen érdekesek, itt is ugyanúgy, mint Dürernél, a tíz részre osztott négyzet és a kör a négyszögben képezi a konstrukció alapját.

Az első könyvnyomtatók és a 18-dik század végéig a többi könyvnyomtatók betűi a régi formákat mutatják kis eltéréssel, a szélességi és vastagsági arányt illetően az alap- és hajszálvonalak között. A csíkozásnál a kerekségek ellaposítása állott be lassanként. A 18. század végének legismertebb betűalkotói Didot és Bodoni élesen húzták meg a csíkozásokat. Zavarólag hatnak ennél az írásnál a még vékonyabb hajszálvonalak. Egészen 1820-ig ezek a betűk jelentették a legnagyobb eredményt az írásban. Az egész 19-dik század a már addig megalkotott betűformákból élt és semmi újat nem hozott.

1900 körül megjelenik két betűtípus, amelyek valami újat hoznak. Ezek voltak az Eckmann- és a Behrens-betűk. Az Eckmann betűtípus kimondottan ecsetbetű, azaz rajzolt betű volt s így nem felelt meg a könyvnyomás követelményeinek. A Behrens típusú betű építészetileg volt megkonstruálva s így értékesebb volt a tipográfia számára. Mind

Magyar Grafika
193. 5–6 sz. (96/97.) l. képek

M.D.K.

Csemiczky

Szabó Lőrinc: "Ima" c. költeményét illusztrálta.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. dec.23-29.
VI. évf. 52. sz.

M.D.K.

Csemiczky

Komjáthy Aladár: "A levél" c. novelláját illusztrálta.

Az egyes példányokban "Pipi" különböző kaladjait örökiti meg tréfás rajzsorozatokban.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. f ebr. 6-12.
V. évf. 6. sz.

M.D.K.

Csemiczky Tihamér

Önarcéképnek repr.-ját bemutatja a lap az Alkotás Müvészházban megnyitott kiállitásról.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. dec. 8-14. VI. évf. 51. sz. 39. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihamér

FÜLES

1964 AUG 23

1021

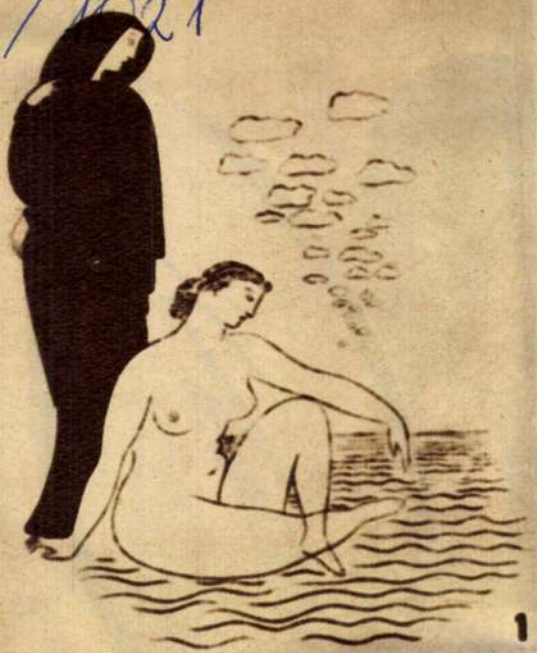

1

2

FÜLES TÁRLATVEZETŐJE

A Nemzeti Galériában rendezték meg Csemiczky Tihamér festő- és grafikusművész (1904—1960) kiállítását. Több száz festménye és grafikája közül ötvenet állítottak ki. Csemiczky ezeket a remek grafikákat, festményeket este és éjjel készítette az ő külön festői világában. Nappal ugyanis reklámgrafikusa volt az Egyesült Izzónak és tördelőszerkesztője a „Film, Színház, Irodalom"-nak, később pedig a „Képes Világ"-nak.

1. Emlékezők. **(Mi volt a neve Csemiczky Tihamér emlékezetes női rajzfigurájának egy képes művészeti hetilapban?)**

2. Anya gyermekével. A mütörténészek szerint Csemiczky művészete magába foglalja a korszak új festői vívmányait, elsősorban a metafizikus festészetet megteremtő olasz mester sajátos térszemléletét. **(Ki ez a modern olasz mester?)**

3. Panaszkodó. **(Milyen technikai eljárással készült e mű?)**

4. Három grácia. **(Kik voltak a gráciák a mitológiában?)**

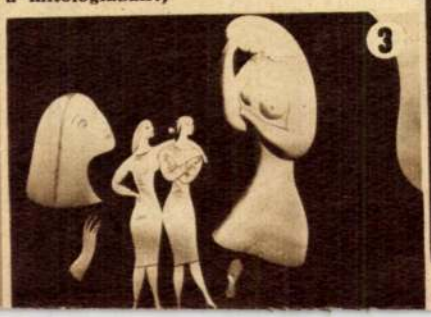

3

4

Füles

VIII. évf., 34. sz.
1964. augusztus 23.
Ára: 2,— Ft

Csemiczky
Pesti Napló képes mell. 1937. VIII 29.

A TVÁNYKIÁ

FEJLŐDÉSE

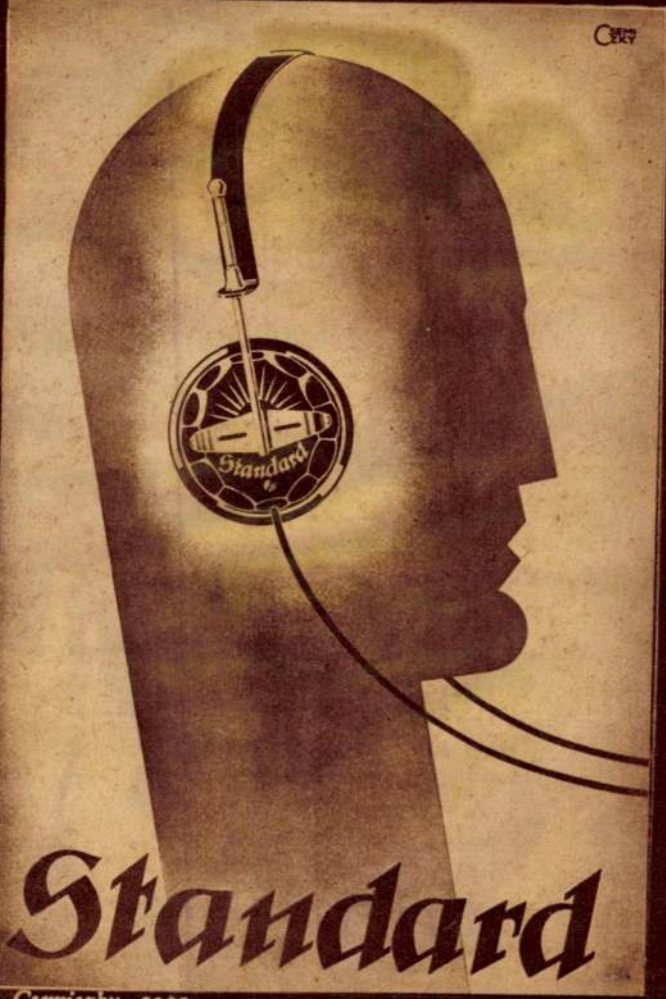

M D K

Csemiczky

Szignet Rosner Károly "Reklámot minden vonalon" c. cikkéhez, repr.

Heves, Iván: A Magyar Könyv-és Reklámművészek első kiáll. Reklámélet 1930. 4.sz. kép 9. l.

Csernicky

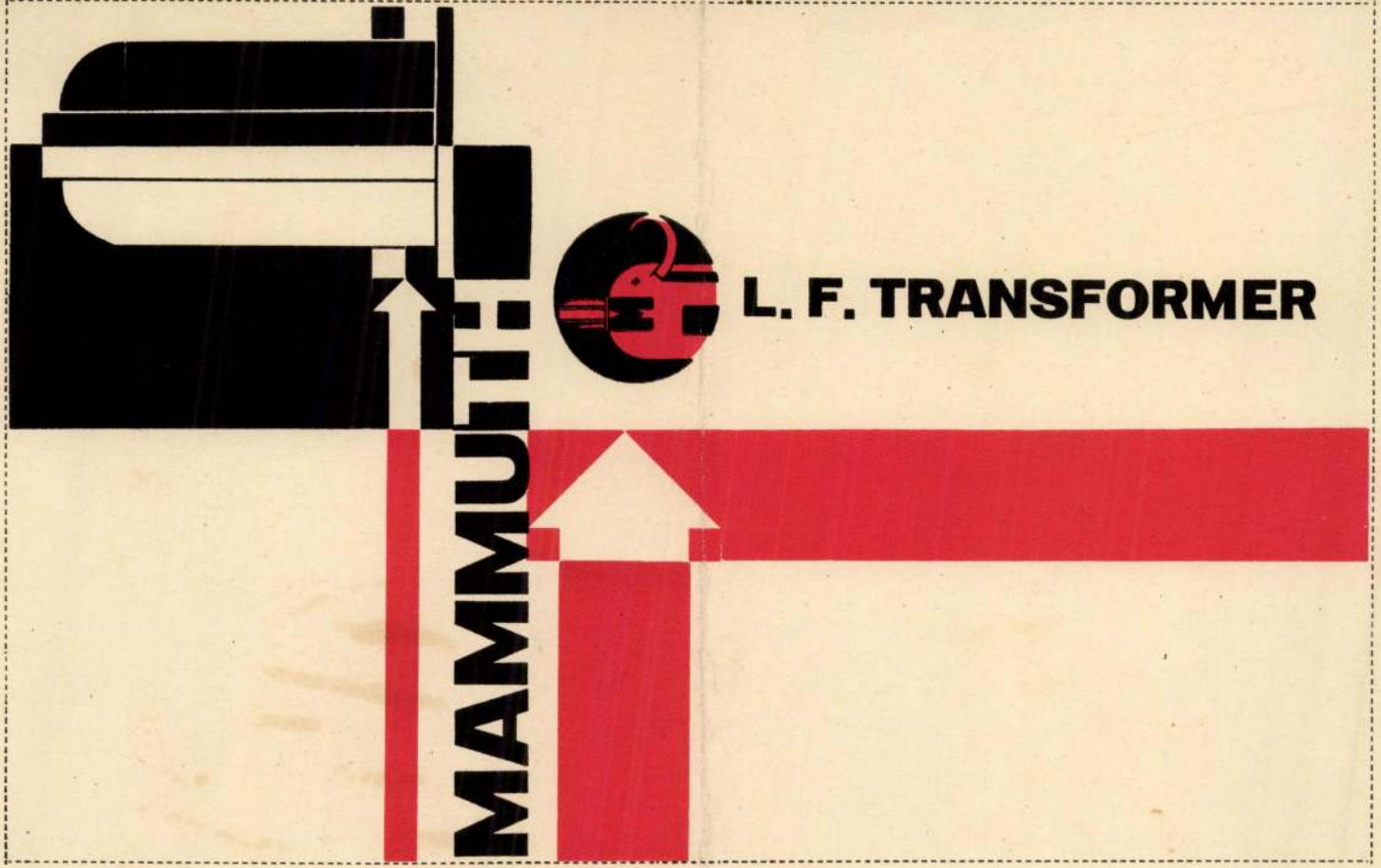

Tervezte Csemiczky

Magyar Grafika
1929. 3-4. sz.

234-35. l.
Képek

Csemiszky Tihamér

terverte a köv. mű szignetjét:

Fettich Nándor: A honfoglaló magyarság művészete. Bpest 1935 Ars Hungarica 11. sz.

[tisznet]

Budapest székesfő

.....szám

193.....

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

A Müemlékek Ors

.....

.....

Express!

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borítékok

Bortnyik Sándor

A lipcsei Spamersche Buchdruckerei organizációs tervezete

Németországban kereken 10.000 nyomda van üzemben. Túlnyomórészt kis- és középnyomdaüzemek. Egy nyomdának, amely a főnökön kívül egy tanulót, 2 segédet és gépmunkásnőt foglalkoztat, nincs szüksége tervszerű organizációra, mert itt a főnök mindennap tudja, hogy mi történik üzemében. Tudja, hogy minden időben hogyan áll a munka, ismeri a munkatársak feladatát és a mindenkori körülményeknek megfelelően legjobb belátása szerint rendelkezik. Amikor ezt teszi, már egy kis organizációs munkát végez. Mert a legkisebb méretű üzemben is megérzik, hogy vezetője jó vagy rossz organizátor-e.

Egy kis nyomdaüzem organizációja természetesen lényegesen különbözik a közép- és nagyüzem organizációjától. Egy kis könyvnyomda organizációs rendelkezései legelsősorban az általános üzletmenetnek (amelyet bizonyos szabályokból állapítanak meg) megfelelőek. A posta átnézésének mindenekelőtt az érdeklődések és megbízások pontos elintézésének, a korrektúrák szétküldésének, a kész nyomtatványok expedíciójának, pénztárkezelésnek, könyvvezetésnek stb. bizonyos tervszerűséggel kell történnie. Mindez egy organizációs szisztémát kíván.

A nagyüzemmel szemben a kisnyomda azt az előnyt élvezi, hogy nem kell mindig szorosan alkalmazkodnia az organizációs előírásokhoz. Mikor ezt állítjuk, akkor különösen egy üzemágnak előre nem látott, rendkívüli megterhelésére gondolunk, amely igen gyakori. Ha úgy adódik, hogy a szedőosztálynak több dolga van, mint a nyomdának, akkor az üzem minden erejét a szedésmunka elvégzésére fordítja. Pl. egy nagy számban megjelenő prospektust bizonyos határidőre teljesen el kell készíteni s a könyvkötési munkálatok még hátra vannak, úgy a nyomda összes munkaerői fűzési, hajtogatási és csomagolómunkát fognak végezni, hogy a nyomdatermék a kívánt időre elkészüljön. Hiszen organizáció, a szónak mélyebb értelmében egyszersmind mozgást, ruganyosságot, az üzem napi követelményeihez való ügyes alkalmazkodást jelent.

A nyomdaipar ma mindindkább abba a hibába esik, hogy túlorganizálja az üzemeket. Az organizáció sohasem lehet cél, mindig csak eszköz a cél elérésére. Ha egy kisnyomda irodájának falán ott lóg az organizációs tervezet, amely az üzem kisszámú osztályát nagy körülményességgel tünteti fel, úgy eszembe jut Fordnak az a kijelentése,

Magyar Grafika
1931. 5–6 sz. 97. l. kezdő

a két betűnek, de különösen az Eckmann-típusúnak megvolt az az előnye, hogy harmonikusan illesztette egymás mellé a kis- és nagybetűket. Ezek a típusok semmiféle történelmi mintához nem hasonlítottak. Minthogy azonban a festőiséget hangsúlyozták, a technika fejlődésével természetszerűleg alkalmatlanoknak bizonyultak.

Körülbelül 25 évvel később megjelenik Paul Renner „Futura" típusa, amely teljes harmoniára törekszik.

Csíkozások, amelyet idáig egyik típus minden további nélkül átvett a másiktól, itt teljesen elesnek. Bár a 19. század groteszk típusai sem alkalmazták ezt, azért mégis óriási a mai és akkori groteszk között a különbség. A „Futura" minden eddig ismert betűvel ellentétben, optikailag egyforma vastagságú vonallal van kiképezve, amelynek dekoratív hatása kiváló és elsőrendű.

A régi írott betűnek még néhány jellemzőjét mutatja. Az időszerű betűtípus elérése csak úgy lehetséges, ha sikerül teljesen felszabadulnunk az írott betű hatása alól. Az írott betű a régi római vésett betűből keletkezett, századokon át tartó fejlődéssel. A mai betűtípushoz való rokonsága, az elütő technikai kivitel miatt már fel sem ismerhető. A középkori írott betű továbbfejlesztése talán kedvezőbb eredményt hozott volna.

A könyvnyomtatás feltalálása azonban félbeszakította az írott betű fejlődését. Csak össze kell hasonlítanunk a 800-as esztendő betűtípusát az 1460-as esztendőével. Az összehasonlítás, a forma változása mellett, határozott fejlődést mutat. 1450-től máig alig tapasztalunk fejlődést. A merev típusok és az egész 100 évvel ezelőttig nehézkes előállítás megakadályozták a betűtípusok fejlődését. A könyvnyomtatás és az írógép degenerálta az írott írást.

Az új betűtípus keresése minden nehézség ellenére ismét fellángolt. Újak az ú. n. „néző típusok", ellentétben az olvasó típusokkal. A Renner-féle „Futura Black" új utakat mutat. A történelmi formák már csak a külső vonalakban ismerhetők fel. Még szélsőségesebb úton jár a francia Cassandre „Bifur" betűje, sajnos, azonban praktikus szempontból ez semmivel sem múlja felül a régi római betűtípust. Mint néző, vagyis tekintetfogó írás nem téveszti el hatását, de mint olvasó írás nem számíthat sikerre, mert komplikált.

Csemiczky Tihamér

nagyobbrészt rendelkeznek egyikével-másikával azon betűknek, melyeket a hirdetések fontossága és jelentősége ismeretében a betűöntődék a hirdetések főcsorai részére különlegesen készítettek. Ezek az ú. n. Blickfang betűk gazdaságos felhasználás mellett igen jelentékeny mértékben tudják a hirdetés hatását fokozni, azonban a groteszk betűk kövér és speciális típusai (Zeppelin, stb.) szintén kiválóan alkalmasak hirdetések szedésére. A változatosságot igen sikerülten biztosítja az újabban piacra került írott (rajzolt) betű is. (Signal.) Hirdetés szedésénél a vezérlő szempont az egyszerűség. Nem szabad a napilapok türelmetlen, mindenkor sietős olvasójának türelmét rébuszokkal próbára tenni. A hirdetés lényegével ragadja meg az olvasó figyelmét, rögzítse meg emlékezetébe a hirdetett cikket és ha ezt sikerrel végzi el, úgy teljes mértékben eleget tett céljának.

A második igen gyakori hirdetésforma a rajz és betű kombinációja. Az ilyen hirdetéseknél a hatás igen lényeges alapfeltétele a grafikus és

Csemiczky Tihamér: Rádióhirdetés-sorozat rajzai

Csemiczky terve

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR ZÁRTKÖR

Csemiczky

Magyar Grafika
1932. 93. o. kép

Csemiczky: Plakát (1932)

„Munka" fotói a munkáról

Csemiczky Tihamér

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA

CSEMICZKY TIHAMÉR EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1964 JÚLIUS HÓ 25-ÉN, SZOMBATON 13 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

MOND

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

tnyv 1. 8033

Szinyei Merse Pál (1854–1920): Ruhaszárítás

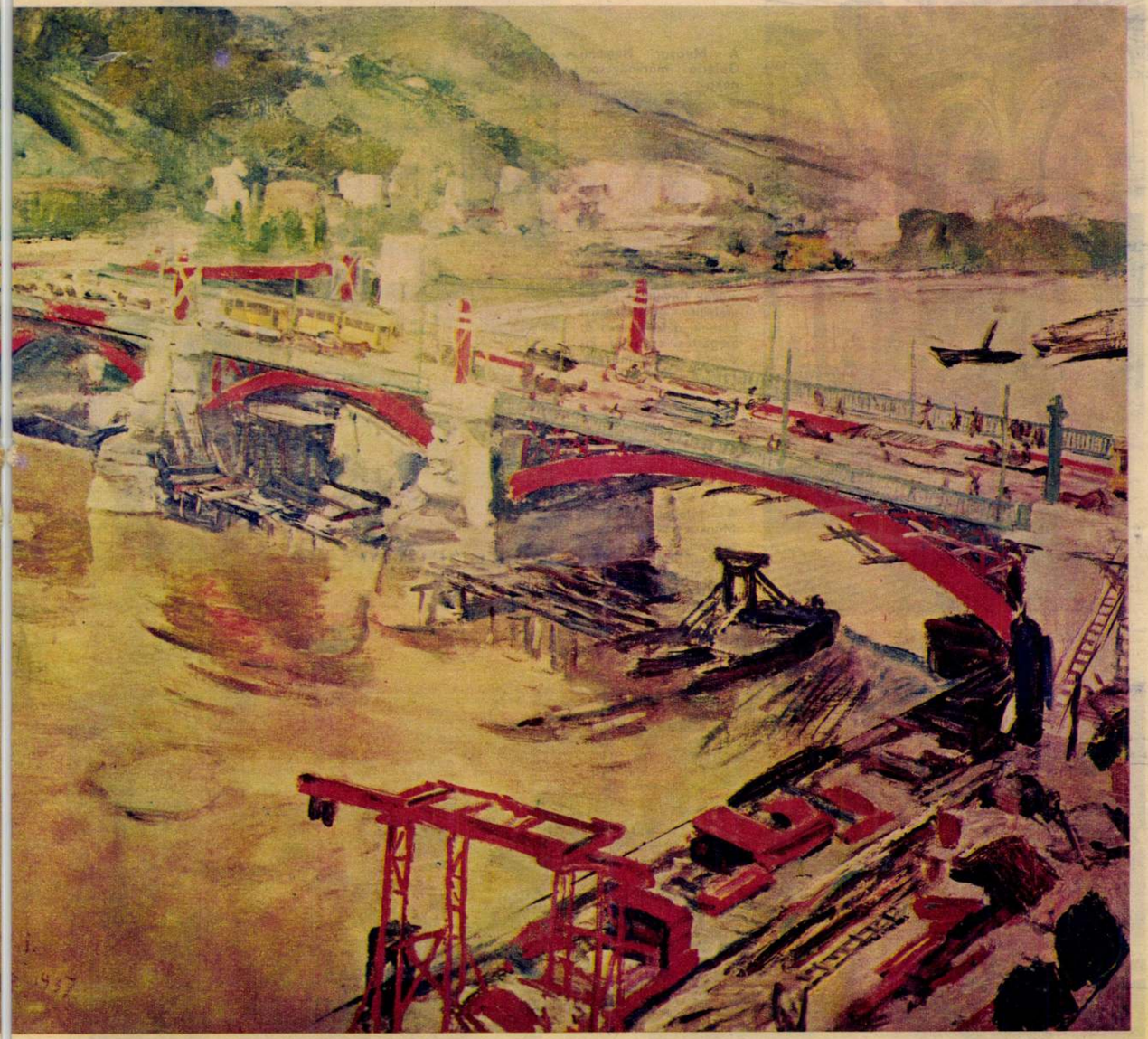

Csók István (1865–1961): Margit-híd

KINCSEK A FALAKON

Mire jó a múzeum?

Mire való?

Arra talán, hogy raktárak mélyére, vagy páncélszekrényekbe rejtse évszázadok becses és ritka alkotásait, felhalmozza a kincseket? Vagy arra, hogy néhány embernek, hozzáértőnek, műbarátnak, művészettörténésznek válogatott örömöket nyújtson, a művészet megszállottjainak igényeit szolgálja?

Nem, nem erre való.

Sorban állnak meg az autóbuszok a Magyar Nemzeti Galéria Kossuth Lajos téri palotája előtt. Lengyelek, csehek, franciák, oroszok szállnak ki a buszokból, kirándulók, turistacsoportok, üdülők, vendégek. Nevetgélnek, kattogtatják fényképezőgépeiket, aztán eltűnnek a hatalmas, nyugodt homlokzatú épület boltíves kapuja alatt.

A Nádor utca felől 15–16 éves diáklányok közelednek. Ők is ide jönnek. Örökös csivitelésük elcsendesül, amikor a márványcsarnokba érnek, forgatják a fejüket, nézik a szobrok mozdulatlan bronz és kőalakjait, az emeletekre emelkedő széles lépcsőket, a méltóságteljes körfolyosókat.

A palota csak 1957 óta szolgálja a magyar művészetet. Az épületeknek is van sorsuk, nemcsak a könyveknek. Ez valamikor a Királyi Kúria volt. Tanácselnökök, bírák, ügyvédek, alperesek és felperesek forogtak falai között, akták halmozódtak asztalain, dohányfüst és tintaszag terjengett nagyméretű szobáiban.

Most csendet és figyelmet, elmélyedést és áhítatot kérnek és kínálnak termei és falai. Festmények borítják a falakat, a folyosókon végig szobrok állnak. A magyar képzőművészet – festészet, rajzolóművészet, szobrászat és kisplasztika – utolsó másfél évszázadának legszebb és legértékesebb alkotásai. Művek, melyeknek alkotójuk már régen porrá omlott, de kezük nyomát és szellemük elevenségét őrzi a festék és a vászon, vagy a márvány és a bronz, és művek, melyeknek alkotói és modelljei itt élnek közöttünk.

A képet nem lehet hazavinni, kis csomagban a hónunk alatt, mint a könyvet, vagy a hanglemezt. A szobrot sem. És még összezsúfolni sem lehet őket polcokon, vagy raktárakban. A képzőművészet múzsája nemes hölgy. Elvárja, hogy fáradjanak érte azok, akik látni szeretnék s elvárja azt is, hogy környezete szép és előkelő legyen. Elvárja, hogy vigyázzanak rá, gondozzák, és mert hangos szót nem mond, azt várja, hogy elgondolkozva álljon előtte látogatója.

Úgy látszik, ezért van csend a képtárakban, ezért ülnek egy-egy képpel szemközt hosszú ideig a látogatók, ezért állnak egy-egy szobor előtt gondolkozva, állukat tenyerükbe támasztva.

De hát miről is beszél a képzőművészet?

Csoportokba gyűlve, teremről teremre mennek a látogatók. Hallgatják a Galéria munkatársainak magyarázatait, tárlatvezetéseit, tulajdonképpen vallomásait arról, hogy nekik mit is mondott el ez, vagy az a mű. Meghallgatják a művész életrajzát, az alkotás születésének történetét, látják a mű meséjét, cselekményét, a világos, vagy komor színeket, az oszlopszerűen nyugodt vagy mozgalmas szobrokat. De ez még nem minden.

A látogató megpillant egy képet és hirtelen érez valamit, amit szavakkal nem is tudna elmondani. A művésznek sem voltak szavai. Ezért fogta kezébe az ecsetet, a rajzoló szenet, vagy a vésőt. Így vallott a világról. És a néző nem tudja elfelejteni többé egy erdő árnyait, egy domboldal zöldjét, egy virág szirmainak pirosságát, egy kőre koppantott puskatus keménységét, az ég színét a Hortobágy felett, egy gémeskút rettenetes magányosságát, a vonatkerekek szinte hallható kattogását, vagy egy szája mosolyát, egy meleg, barna szem különös, megértő pillantását.

Így kezdődik a beszélgetés a művek és az emberek között.

A Magyar Nemzeti Galéria dolgozói tudják ezt. Tudja a főigazgató, tudják a művészettörténészek, restaurátorok, könyvtárosok, raktárosok – mindenki. És mindent azért tesznek, hogy ez a néma beszélgetés megindulhasson. Ezért rendezték az állandó kiállításokat a XIX. és XX. század festészetéből és szobrászatából, az alkalmi kiállításokat egy művész emlékére, vagy egy művészi iskola, irányzat legszebb alkotásaiból, ezért tartanak előadásokat, vitákat, adatnak ki reprodukciókat, ezért gyűjtik össze a könyvtárban a művészettörténeti és esztétikai könyveket.

Tovább akarják adni szenvedélyüket, meg akarják mutatni a szépségeket, meg akarják könnyíteni a művek megértését.

A nézők mennek teremről teremre. Neveket látnak a képek alatt. Egyiket már ismerik, a másikkal most találkoznak életükben először. Neveket mondanak: Brocky, Borsos József, Madarász Viktor, Székely Bertalan, Munkácsy, Paál László, Szinyei Merse, Rudnay, Ferenczy Károly, Csontváry, Derkovits, Rippl-Rónai, Nagy István, Egry – és lassan kirajzolódik előttük képzőművészetünk története. Eszreveszik az összefüggéseket művészek és irányzatok között.

Aztán a művek másról is beszélni kezdenek. Arról, hogy itt születtek Magyarországon, magyar mesterek készítették őket. A külföldiek talán hamarább meglátják ezt. Lehet, hogy másokat könnyebb megismerni, mint önmagunkat.

Zajlik országos képzőművészeti múzeumunknak, a Magyar Nemzeti Galériának az élete. Százezrek látogatják kincseit, magyarok és külföldiek, iskolásgyerekek, művészek, Pestre látogató parasztemberek, kíváncsi külföldiek.

Képek és szobrok szólalnak meg a maguk különös nyelvén.

Rólunk beszélnek. Múltunkról, jelenünkről, érzéseinkről, tájainkról, gondolatainkról, jellemünkről.

Kincsek a falakon. Nemzetünk kincsei.

Mire való a múzeum?

Kuczka Péter

DEC 26.

A MOKÉP JELENTI

NYUGTALAN NYÁR

Jugoszláv filmvígjáték
Bemutató: december 31.

FÜST

Olasz film,
főszerepben Annie Girardot,
Renato Salvatori
és Enrico Maria
Salerno
Széles változatban is
Csak 18 éven felülieknek
Bemutató: december 31.

FEKETE PÉTER

Magyarul beszélő
díjnyertes csehszlovák film
Bemutató: december 31.

JÖN! JÖN! JÖN!

ELCSÁBÍTVA ÉS ELHAGYATVA

Magyarul beszélő
olasz filmszatíra
Széles változatban is
14 éven aluliaknak nem ajánljuk
Bemutató: január 7.

ALEKSZEJ TOLSZTOJ:

A GÖMBÖC, A SZALMASZÁL MEG A BOCSKOR

Volt egyszer egy gömböc, egy szalmaszál meg egy bocskor.

Egy napon kimentek az erdőre fát vágni. Patak állta útjukat, megálltak a partján, törték a fejüket, hogy keljenek rajta át.

Azt mondta a bocskor gömböcnek:

— Hallod-e, gömböc, hadd ússzunk át rajtad!

— Azt már nem, te bocskor! Feküdjék keresztül a patakon a szalmaszál, mi majd átsétálunk rajta.

Keresztbefeküdt a szalmaszál, a bocskor megindult rajta, de alig lépett egyet, a szalmaszál eltörött alatta. Vízbe pottyant a bocskor.

A gömböc meg nevetett, hahotázott, míg csak szét nem pukkadt.

Ifjúsági rajz és festészeti pályázatot

hirdet az Országos Béketanács hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából. Felkérik az iskolák és intézmények igazgatóit, a rajztanárokat, az úttörő- és a KISZ-szervezetek vezetőit, tegyék lehetővé, hogy iskolájuk minél nagyobb számban vegyen részt a jubileumi pályázaton. A pályázat témája szabadon választható, a részvételi korhatár: 6–18. életév. A legjobb pályázatokat jutalmazzák. Kiemelt I. díj: öthetes üdülés a Szovjetunióban, továbbá kerékpárok, fényképezőgépek, karórák, stb. A műveket 1965. február 10-ig kell beküldeni az Országos Béketanács címére: Budapest, V., Belgrád rakpart 24.

ÉRZÉKSZERVEINK TÉVEDÉSE

A PÉNZDARAB

Tegyünk egyik pajtásunk homlokára egy forintost. Szorítsuk ujjunkkal erősen a homlokához a pénzdarabot fél percig. Ezután óvatosan vegyük el ujjunkat a pénzzel együtt úgy, hogy pajtásunk ne vegye észre, hogy a forintos már nincsen a helyén. A homlokon a nyomásérzet kisebb ideig megmarad. Amikor pajtásunk a pénzdarabot el akarja távolítani, akkor fogja észrevenni, hogy már nincsen a homlokán.

EGYENES VAGY GÖRBE?

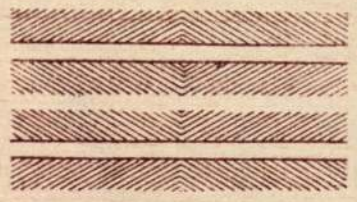

Karcsi fogott egy vonalzót és rajzolt két párhuzamos egyenest. Ezekhez pedig néhány olyan ferde vonalat, amilyen az ábrán látható. (Lásd az ábrát!)

— Egyenesek ezek a vonalak? — kérdezte Pistától.

— Már hogy lennének egyenesek, ezek görbék — felelte Pista.

Karcsi ekkor fogta a vonalzót és bebizonyította, hogy a vonalak egyenesek.

— Ez azért van, mert a sok odarajzolt ferde vonal téveszti meg a szemünket — magyarázta meg az ámuldozó Pistának.

A DUGÓ

Tegyünk az asztalra egy üveget fél méter távolságra. Egy dugót állítsunk az üveg szájára. Fogjuk be erősen egyik szemünket kezünkkel és a másik karunkat gyorsan nyújtsuk ki és igyekezzünk az üveg szájáról lefricskázni a dugót. A legtöbb esetben a dugó a helyén marad és csak a levegőt találjuk el.

A GYERTYALÁNG

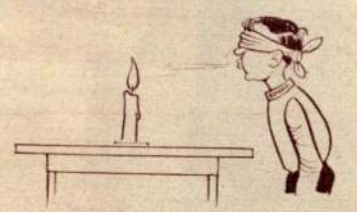

Gyújtsunk meg egy gyertyát és tegyük az asztal közepére. Egyik pajtásunk szemét kössük be egy kendővel és szólítsuk fel, hogy fújja el a gyertyalángot.

Ez a művelet nem valószínű, hogy sikerülni fog.

TÜCSÖK KALANDJAI:

Hogyan bújok ki ebből a muffból? Azon ráérek tavasszal gondolkodni!

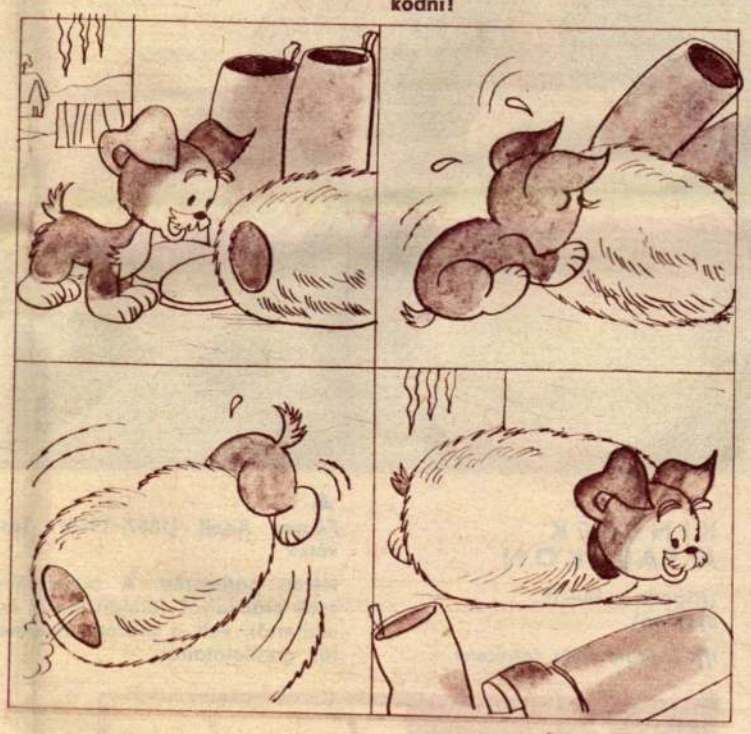

KIS KÉPES ÚJSÁG

KINCSEK A FALAKON

(Riport a 14—18. oldalon)

Ifj. Soproni Béla felvételei

▲ **Fényes Adolf (1867—1945): Testvérek**

Néma párbeszéd. A bronzszobor csak arányaival, formáival szól egy emberről, vall a művész érzelmeiről, gondolatairól ▶

KÉPES ÚJSÁG

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev.: Passuth Krisztina
Bp. 1964.

15 l. 19 db.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihamer

MAGYAR NEMZET

1964.

NAPLÓ

Július 22

Csemiczky Tihamér műveiből emlékkiállítás nyílik meg a Nemzeti Galériában. A tárlatot július 25-én szombat délben dr. Pogány Ö. Gábor, a Galéria főigazgatója nyitja meg.

1021

set, hanem a lengyel nép iga
zi történelmének kezdetét je
lentette.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihe

NÉPSZABADSÁG

1964 JUL 24.

1021

* Csemiczky Tihamér, a nemrég elhunyt festőművész kiállítása szombaton nyílik meg a Nemzeti Galéria emeleti dísztermében. *

bűncsel
esztend
számos
amelyb
kerültek
mert m

MDK

Csemiczky Tihamér

A szoc. realizmus problémái festész tünkben

c. cikke

Művészet 1968.7.p.3-4.

SZETVÉDELMI HIVATAL
, EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

CSEMICZKY Tihamér /

Reprodukciók /2

5. Emlékezés. 1940.
6. Anya gyermekével. 1943.
7. Leányfej. 1941.

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

CSEMICZKY Tihamér /

Plakátok /2

4. Tungsram II. 82x57

Reprodukciók /1

1. Ahó nő irsággal. 1943. (Címlapon)
2. Tér és forma. 1947.
3. Wizé (Gyűrelem.) 1947.
4. Odysseus ruletése. 1946.

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina
Bp. 1964.

/15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák /10

27. Bartók. 1956. Tempera, tus, 76x59.
J.j.l. Csemy 1943. Hagyatér.

Plakátok /1

1. Tungsram rádió 82x57
2. Tungsram rádió 82x57
3. Tungsram I. 82x57

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina
Bp. 1964.

/15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák /9

24. Panaszkodó. 1943. Tus, cesura, 76x59.
J.b.f. Csemy 1943. Hagyaték

25. Szerelmesek. 1943. Tus, 76x59.
J.b.l. Csemy 1943. Hagyaték

26. Merengők. 1943. Tus, 76x59.
J.j.l. Csemy 1943. Hagyaték

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

/15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák/8

21. Abstrakt. I. 1958. Világító festék, 48x43 j.n. Kazpatér

22. Abstrakt. II. 1958. Világító festék, 48x43 j.n. Kazpatér

23. Anya gyermekével. 1943. Tus, ceruza, 76x59. J.j.l. Csemy 1943. Kazpatér

---

Csemiczky Tihamér emlékkiáll. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák /7

18. Három grácia. 1958. III. Világító festék, 48x43. J.j.l. Csemy 1958. Magyaték

19. Három grácia. 1958. IV. Világító festék, 48x43. J.j.l. Csemy 1958. Magyaték

20. Három grácia görög váában. 1958. V. Világító festék, 48x43. J.j.l. Csemy 1958. Magyaték

---

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964..

/15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák/6

15. álmodó . 1943. üvegmetszet, 48x43
J.j.l. Csemy 1943. Nagyatád

16. három grácia . 1958. I. Világító festék,
48x43. J.j.l. Csemy 1958. Nagyatád

17. három grácia . 1958. II. Világító festék,
48x43 . J.j.l. Csemy 1958. Nagyatád

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp . 1964..

/15

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák/5

12. Kiú népség. 1941. Tus, kréta, 48x43
J.j.l. Csemy 1941. Nagyatér

13. Pihenő nő. 1945. Tus, 48x43.
J.j.l. Csemy 1943. Nagyatér

14. Pihenő munkás. 1943. Tus, 48x43
J.j.l. Csemy 1943. Nagyatér

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964..

/14

CSEMICZKY Tihamér/

~~9. Szom~~ Grafikák/4

9. Szomorú nő. 1936. Tus, cerura, 48x43.
J.j.l. Csemy 1936. Hagyaték

10. Lovas menekülő nővel. 1943. Tus, 48x43
J.b.l. Csemy 1943. Hagyaték

11. Holdkóros. 1936. Tus, cerura, 48x43
J.j.l. Csemy 1936. Hagyaték.

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964..

/14

CSEMICZKY Tihamér/

Grafikák/3

6. Nő lila korsóval. 1941. Tus, színes kréta, 48x43. J.j.l. Csemy 1941. Hagyaték

7. Álmodozók. 1943. Üveg mettszet. 48x43 J.j.l. Csemy 1943. Hagyaték

8. Leány a lóval. 1940. Tus, cesura, 48x43 J.j.l. Csemy 1940. Hagyaték

---

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp . 1964..

/14

CSEMICZKY Tihamér /

Grafikák/2

3. Hiú szépség. 1941. Tus, ceruza, 48x43
J.b.l. Csemy 1941. Hagyaték

4. Leányfej. 1941. Tus, ceruza, 48x43
J.j.l. Csemy 1941. Hagyaték

5. Fésülködő nő. 1943. Tus, ceruza, 48x43
J.j.l. Csemy 1943. Hagyaték

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Kridztina Bp. 1964.

/14

CSEMICZKY Tihamér /

Festmények/4

14. Gyümölcsnedők. 1947. O.v.; 59x36.
M.j.l. Csemy 1947. Kaszpatók.

Grafikák/1

1. Alvó nő virágokkal. 1943. Tűvégmetszet. 48x43. M.j.l. Csemy 1943. Kaszpatók.
2. Emlékezők. 1940. Tempera, tus, 48x43
M.j.l. Csemy 1940. Kaszpatók

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

13-14

CSEMICZKY Tihamér /

Festmények /3

10. Kínai történelmi kép II. Tempera. 21 x 28
Kaposvár

11. Emlékezés. 1947. O.v., 59x37.
J.j.l. Csemy 1947. Kaposvár

12. Vitéz (Győzelem). 1947. O.v., 34 x 59
J.b.l. Csemy 1947. Kaposvár

13. Odysseus küzdelme. 1946. O.v., 37 x 59
J.b.l. Csemy 1946. Kaposvár

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Kridztina Bp. 1964.

13

CSEMICZKY Tihamér /

Festmények/2

6. A körlinta. 1937. O.v., 60x60
   M.j.l. Csemy 1937. Kaposvár
7. Jácintos hölgy. 1936. O.v., 60x37
   M.j.l. Csemy 1936. Kaposvár
8. Pihenő munkás. 1943. O.v., 37x59. Kaposvár
9. Kínai történelmi kép I. Tempera. 21x28
   Kaposvár

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

/13

CSEMICZKY Tihamér /

Festmények /1

1. Merengők. 1947. O.v., 60x37. Hagyaték
2. Absztrakt. 1947. O.v. 60x37. Hagyaték
3. Tér és forma. 1947. O.v., 60x37 Hagyaték
4. Nők korsóval. 1947. O.v., 36x58,5
   J.b.l. Csemy 1947. Hagyaték
5. Őszi eső. 1938. O.v., 60x49. J.j.l. Csemy 1938.
   Hagyaték

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás. Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Kridztina Bp. 1964.

/13

CSEMICZKY Tihamér / (4)

Készült. Művészi grafikáiból 1943-ban az Alkotás Művészházban nagysikerű kiállítást rendezett. 1944-ig a „Film, Ninhár, Irodalom" c. lapnak dolgozik, majd 1945-től a „Képes Világ" képszerkesztője, később felelős szerkesztője lesz. A felszabadulás után főleg külkereskedelmi célokat szolgáló propaganda anyagokat tervez.

Csemiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

/6

CSEMICZKY Tihamér / (3)

plakátokat. A „szimultán stíluskorszak"-ról szóló elmélete szerint „korunk szimultán stíluskorszak, amelyben az ember nem elkülönült egyéniség, hanem, változó egyetemes érzések szövedéke". Művéni pályakezdése a Magyar Rádió Újsághoz kapcsolódik, karikatúrákat, majd hirdetéseket rajzol. Legsikeresebb plakátja az 1929-es Nemzetközi Vásár számára

---

semiczky Tihamér emlékkiállitás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

6

CSEMICZKY Tihamér/ (2)

net csodálatos kapcsolatát, azt, amit Paracelsustól József attiláig minden calamiseváló agy élvezet izgalmas irlágunkban - és ez a fajta élvezet ma már kötelességünk." Igen néles az érdeklődési köre, jártas különféle nakmákban - ugyanúgy kérütett elméleti, matematikai és filozófiai munkákat, mint könnyed, nellemes grafikákat, játékkártyákat,

---

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

5

CSEMICZKY Tihamér / (1) 1904-1960

Mint gyógyszerész a Therapia Hungarica c. lap művészeti szerkesztője és tördelő szerkesztője volt. Lentkuthy Miklós ezt írja egyik művéről: „Buta ember csak szellemes, montage' technikát lát: az okos műtörténet azonban világosan olvassa ki belőle a nagy-természet és emberi szeretet szétéphetetlen, édes-keserves összefüggését, érzi bonctan és költé-

---

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás Bp. 1964. Kat. bev.: Passuth Krisztina Bp. 1964.

/5

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Kinai történelmi kép I., temp.

" " " II. "

Emlékezők, o.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Tárgymutató

Kínai történelmi kép I., tem-

" " " II. "

Emlékeim, o.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Niké, o.

Odysseus születése, o.

Gyümölcsszedők, o.

Cs.T. emlékkiáll. B.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Alvó nő virágal, üvegm.

Emlékezők, temp.

Hiu szépség, tus,cer.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Leányfej, tus, cer.

Fésülködő nő, " "

Nő, lila korsóval, tus, szin.rk.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Leány a lóval, tus és cer.
Szomoru nő, " "
Lovas menekülő nővel, tus

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Holdkóros, tus, cer.

Hiu szépség, tus, kr.

Pihenő nő, tus

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Pihenő munkás, tus

Álmodó, üvegm.

Három grácia, világító festék

Cs.T. emlékkiáll. S.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Három grácia II., viágitó festék
" III., " "
" IV., " "

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Geometry Timemér Teste

Három példa II.. vizsgáló tesztek

" " III.. " "

" " IV.. " "

Cs.I. emlékkiállí. M.Gaz. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Három grácia görög vázában, világító festék

Absztrakt I., " "

" II., " "

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Anya gyermekével, tus,cer.

Panaszkodó, " "

Szerelmesek, "

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Anya gyermekével, tus, ger.

Fabusakod, " "

Szeretlenek, "

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Merengők, tus

Bartók, temp.,tus

Tungsram rádió, plakát

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Jácintos hölgy, o.

Pihenő munkás, o.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Nők korsóval, o.

Őszi eső, o.

A körhinta, o.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Merengők, o.

Absztrakt, o.

Tér és forma, o.

Cs.T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Cuenlosky Timmer Tests

Meerenbek, o.

Abstraekt, o.

Ley de forme, o.

Ca.2. emlekkiji. E.Oct. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

repr.:

Emlékezők

Anya gyermekével

Leányfej
Cs. T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

repr.:

Tér és forma

Niké /Győzelem/

Odysseus születése

Cs. T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

repr.:

Tér és forma

Nikè /Győzelem/

Odysseus születése

Cs. T. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Csemiczky Tihamér festő

Tungsram rádió, plakát

Tungsram I., "

" II., "

Cs.T. emlékkiáll. B.Gal. 1964.

Csemiczky Tihamér

Grafikus. Az év végén lesz emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában.

Jubileumi és emlékkiállítások...
Népszava. 1964 január 7. 92. évf. határ, 2. lap

Gemiczky Tihamér, grafikus MDG

Emlékkiállítást rendeznek grafikáitól.

— : A Nemzeti Galéria idei tervei 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 14.

Csemiczky Tihamér grafikus M.D.K.

1964-ben emlékkiállitása a M. Nemzeti Galériában

Értékes mükincsekkel gazdagodott a Nemzeti Galéria

Magyar Nemzet 1964. január 14. 3.1.

Csemiczky Thamér M.D.K.

Emlékkiállitása az Nemzeti Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1964. julius 18. 4.l.

Csemiczky Tihamér, festő MDh

A nemrég elhúnyt festőművész kiállítása júl. 25-én nyílik meg a Nemzeti Galériában.

— : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. júl. 24.

Csemiczky Tihamér

1021

bb 59. megnyitották csemiczky tihamér emlékkiállitását -

t tf/gk-lm fm 1964. julius 25.

a magyar nemzeti galériában - ahol a julius elején megnyilt vásárhelyi tárlatnak már több mint 16 000 hazai és külföldi látogatója volt - ismét uj bemutatót láthat a közönség: a diszteremben szombaton ünnepélyesen megnyitották csemiczky tihamér grafikus- és festőművész emlékkiállitását.

az ünnepségen - amelyen részt vett csemiczky tihamér édesanyja is, - sok érdeklődő és képzőművészeti életünk számos ismert képviselője jelenlétében - dr. pogány ö. gábor, a galéria főigazgatója méltatta a 60 évvel ezelőtt született - s 1960-ban elhunyt mester sajátos művészkarakterét.

a kiállitás megnyitása alkalmából a rendező passuth krisztina az mti munkatársának elmondotta: - csemiczky tihamér széles érdeklődési köre különféle szakmákban való jártassággal, sokirányu tevékenységgel párosult. mint gyógyszerész indult el az életben, művészi munkássága a magyar rádió ujságnál bontakozott ki, később különböző képeslapoknál dolgozott képszerkesztőként.

- gazdag életművéről a tárlaton 28 fekete-fehér és szines grafikai lap, 13 olajfestmény, 4 nagyméretü és számos kis plakát, kártyaillusztráció nyujt izelitőt. általánosságban elmondható, hogy a művész alkalmazott grafikáiban és festményeiben egyaránt megtalálta a korszerü követelmények és a maga számára - jobbára nyugodt, statikus jelenetek, hangulatok ábrázolására - legmegfelelőbb kifejezésmódot.

a kiállitást előreláthatólag augusztus végéig tekinthetik meg az érdeklődők./mti/

-.- 1

14.2o/ülm -33-

KG

bb 65. csaknem 800 tonnával több iskolafüzet, több mint egymillió vonalzó, 770 tonna ,,igazi kék,, boritópapir - a kereskedelem felkészült az iskolaszezonra

t kf/lk szb ki 1964. julius 25.

közeleg az 1964-65-ös iskolai év, amelyre a kereskedelem kellő időben és - a rendelkezésre álló árualapot tekintve - megfelelően felkészült. erről adott szombaton tájékoztatást nádai györgy, a belkereskedelmi minisztérium főosztályvezetője.

a kereskedelem az idén nemcsak az iskolaszerek jó, zavartalan ellátásáról gondoskodik, hanem igyekszik az augusztus végi, szeptember eleji csucsforgalmat, a nagy rohamokat enyhiteni. ehhez azonban a közönség segitségére is szükség van. ezért adták meg a lehetőséget ahhoz, hogy a tanszereket a legtöbb üzletben már most, julius végéig azonban már a legkisebb szövetkezeti boltban is, beszerezheti a közönség. a boltok áruellátása a tavalyi kedvező helyzethez képest is tovább javult. előfordulhat azonban néhány cikkből - pasztell-irónból, körzőből, rajztáblából - az import esetleges késedelme miatt némi fennakadás, mennyiségben azonban ezekből is ki tudják elégiteni az igényeket. a mult évben még hiánycikknek számito félives rajztáblából például kétszeres mennyiséget, több mint 18 ezret hoznak forgalomba. csaknem 800 tonnával több füzet, több mint egymillió fa- és müanyagvonalzó, 635 000 olcsó diák-töltőtoll és 655 000 folyóstoll - a tavalyinak több mint kétszerese - került az üzletekbe. iskolatáskából csupán a harmadik negyedévben 164 ezret hoznak forgalomba, a mult évinél 50 ezerrel többet. bár egyre inkább csökken az igény, még mintegy 68 000 vászon iskola- és uzsonnatáskát is vásárolhatnak a gyerekeknek.

egész évre csaknem 800 tonnával több füzet áll a kereskedelem rendelkezésére, s a harmadik negyedévben körülbelül 35 millió iskolafüzet kerül az üzletekbe. az elmult években sok volt a panasz a füzeteket védő kék boritópapiros szinére, minőségére. az idén a tavalyi 578 tonnával szemben mintegy 770 tonna most már ,,igazi kék,, papirossal köthetik be füzeteiket az iskolások. ezenkivül jelentősen javult a fekete és a szines ceruzák minősége is.

az üzletek azonkivül, hogy a szeptemberi csucsforgalmat igyekeznek minél zavartalanabbul lebonyolitani, gondoskodnak az egész iskolai év során az igények kielégitéséről. /mti/

-.-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihamér

ESTI HIRLAP

1964 JUL 31.

1021

Utánzott modernség

Érdeklődéssel kerestük fel a Nemzeti Galériában a néhány éve elhunyt *Csemiczky Tihamér* műveiből összeállított bemutatót — hiszen emlékkiállítást általában csak művészettörténeti rangra emelkedett alkotók munkáiból rendeznek. Ismertük Csemiczky megnyerő plakátjait, hatásos reklámgrafikáit, de nem ismertük festményeit, magasabb művészi ambícióval készült grafikáit —, s úgy véltük: talán jelentékeny művész kései felfedezésének tanúi lehetünk. E várakozásunkban kissé csalódtunk. Érdekes és szórakoztató ugyan a bemutatott gyűjtemény, de szerény esztétikai értéke nem elegendő a maradandósághoz. Csemiczky ügyesen s néha könnyed szellemességgel ismételte a modern szürrealisták (Chirico, Dali, Tanguy) módszereit és motívumait — de kimaradt a magvasabb művészi mondanivaló. Jelképei, szimbolikája naív, a tetszetős „mély gondolatok" nem elég mélyek — inkább közhelyszerűek. Az előadásmód behízelgő simasága a művészi szépség szentimentális felfogásáról árulkodik.

Csemiczky Tihamér mai reklámgrafikánk egyik jeles egyénisége volt. Ilyen minőségében számon is tartjuk. De a festményeiből rendezett emlékkiállítás (kétnyelvű katalógussal, tudományos műtárgyjegyzékkel) nem áll arányban teljesítményével.

Cs. M.

folyam, 179. szám

lap

ILAP

ÁSA UTÁN:

ráti
ytattunk

ovjet fővárosból

U Thant, az ENSZ főtitkára hárommapos moszkvai látogatás után péntek reggel visszaindult New Yorkba. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihamér

NÉPSZAVA

1964 JUL 26

Csemiczky Tihamér emlékkiállítása

A Magyar Nemzeti Galéria dísztermében szombaton ünnepélyesen megnyitották Csemiczky Tihamér grafikus- és festőművész emlékkiállítását, amelyet előreláthatólag augusztus végéig tartanak nyitva.

1024

(Ruttka

Csemiczky Tih-
mer
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KÖZMŰ- ÉS SZOLGÁLTATÁS
1964 JUL 31

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás

1021

(1904—1960)

A korszerű, XX. századi embertípus jellegzetes képviselője volt. Érdeklődési köre sok irányú tevékenységgel, humánus világszemlélettel kapcsolódik össze. Ugyanúgy készített elméleti és filozófiai munkákat, mint könnyebb grafikákat, reklámplakátokat, vagy magasabb művészi igénnyel készült olajképeket.

Csemiczky Tihamér mint gyógyszerész indult el az életbe, művészi pályakezdése viszont a *Magyar Rádió Ujsághoz* kapcsolódik. Eleinte karikatúrákat, majd hirdetéseket rajzolt. Legsikeresebb plakátja *az 1929-es nemzetközi vásár* számára készült. Ezen az ábrázolás friss dinamizmusa még ma is magával ragadja a szemlélőt.

Művészi grafikáiból 1943-ban rendezett önálló kiállítást, de élete nem szakadt el a sajtótól, mert a *Film-Színház-Irodalomnak*, majd 1945-től a *Képes Világnak* dolgozott.

Bemutatott festményei és grafikái egységes felfogásmódot tükröznek. Alkotásai áttekinthetők, legtöbbször a folt-, szilluetthatás lehetőségeit aknázza ki. Figurái élesen elkülönülnek az egyszínű háttértől, a kontúrok ritmikusan hajló vonalrendszerben illeszkednek össze. Magáévá teszi a korszak új festői vívmányait, elsősorban a metafizikus festészetet megteremtő olasz mester, *Giorgio de Chiricio* térszemléletét.

Csemiczky Tihamér ragaszkodott azokhoz a gyakorlati követelményekhez, amelyeket a kor támasztott, festményeiben, grafikáiban egyaránt megtalálta a maga számára legmegfelelőbb kifejezési módot.

K. I.

Horváth 4. László br
tő, Zelei István és B
dor csatornatisztítók
ma csatornatisztító gé
tek segítségükre. A
felszínről kezelhető g
ségével az eddig eg
igénylő szakaszt 2 ó
megszabadítják iszap

Hat méter mély munkaárokban dolgoznak

Csemiczky Tihamér, grafikus festő MDH

Reklámgrafikánk egyik jeles egyénisége volt. A Nemzeti Galériában festményeitől megrendezett kiállítás viszont nem áll arányban teljesítményeivel.

Cs. M.: Utánzott modernség 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. júl. 31.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csemiczky Tihamér

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 AUG. 1.

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

CSEMICZKY TIHAMÉR EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Gondos, körültekintő rendezésről, az életmű teljes ismeretéről tanúskodik a Nemzeti Galéria kiállítása. Számszerint az anyag nem nagy, de változatos. Nemcsak a témák sokféleségében, de a felhasznált technikai eszközökben is.

Csemiczky pályája kezdetén karikatúrákat, majd plakátokat rajzol, ő tervezi a Magyar Rádió Újság címlapját is. Kiállított munkáinak mintegy fele tussrajz és plakáttery. Rajzait rendkívül erőteljes, dekoratív vonalak jellemzik, s ezek a keménység és lágyság különös ötvözetében monumentálisan hatnak. Szép, bensőségesen lírai nőalakjaiban *(Hiú szépség, Pihenő nő, Szerelmesek)* van valami földöntúli révetegség, melankólikus befelé-fordulás. A háttér és a környezet jelölésében szűkszavú, az erősen kiemelt alakot csak néhány jelzett tárggyal, vagy természeti elemmel veszi körül, legtöbbször felhőkkel és virágos ágakkal.

Festményei kis formátumúak, tiszták, nyugodtak. Közöttük járva a látogatóban önkéntelenül Giorgio de Chirico képi világa, annak miszticizmusa, ridegsége ötlik fel. A valóságos formákat és tömegeket a síkba vetíti ki áttekinthetően, főleg sziluetthatásra építve. Rajzaihoz hasonlóan festményein is a szimbólumszerűségre való törekvés dominál.

Antik példák hatására, több változatban, kecses elegánciával festette meg a Három gráciát. Leginkább ezek tanúskodnak biztos kompozíciós tudásáról, arányérzékéről a mozgás és a színek ismeretéről.

Életművében jelentős helyet foglalnak el plakátjai, amelyek a modern, jó plakát összes ismérveit magukon viselik. Például a *Bartók-[illegible]versenyek* és a *Tungsram Rádió* plakátjai. A két *Absztrakt* kompozíción játékosan, könnyed felfogásban, az egyszerű formák dekoratív összeállításában is üde, plakátszerű hatást ér el.

Csemiczky Tihamér művei az élet sokoldalú ismeretéről, a mindennapok gyakorlati követelményeihez való alkalmazkodásról, a legmegfelelőbb kifejezési módok felhasználásáról tanúskodnak.

DÉR ROZSA

K GONDJA

vet mai tárgyú regényben, elbeszélésben csak idősebb személy viselheti, de *Ildi* okvetlenül fiatal. A *Csaba, Emőke* típusú „ősmagyar" nevek, amelyeket a 30—40-es évek nacionalizmusa hozott divatba, rendszerint a szereplők politikai felfogását, reakciós világnézetét is jellemzik; ugyanezt a célt szolgálják részben az ipszilonos családnevek, különösen az olyan kettős, német és magyarosított névből összetett vezetéknevek, mint *Olgyay-Schubert* vagy *Geröffy-Gereck.*

Napjaink irodalmában a legtöbb szereplő mindennapi, gyakori nevet visel: *István, József, Lajos, János, Mária, Erzsébet* stb. Ez megfelel a valóságos névgyakoriságnak is: mindenki jóval több Pistát és Marit ismer, mint Olivért vagy Eugéniát. Az irodalmi Jóskák, Lacik, Katik áradata azonban egyrészt azzal a veszéllyel jár, hogy az

— Átfogó panaszt? Például

— Például — az ujjain kezdi hogy az ember beteg, hogy n sőt, nem él örökké, hogy a leg jei elhagyják ... Meg aztán, h után kiábrándul azokból, me akikért, amiért azelőtt lel hogy olykor vagy gyakran r

1021

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás a Magyar Nemzeti Galériában

A napokban nyílt meg Csemiczky Tihamér festőművész emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában. Mint ahogy dr. Pogány Ö. Gábor a galéria főigazgatója megnyitó beszédében is méltatta, Csemiczky századunk jellegzetes képviselője volt sok irányú tevékenységgel, nagy jártassággal különböző szakmákban. Gyógyszerész volt, újságszerkesztő, grafikus és propagandaanyag tervező, de mindenekelőtt festőművész. Különösen kiemelkedő eredményeket ért el a plakátművészet terén. Alkotásai áttekinthetők, a figurák élesen elkülönülnek a többnyire egyszínű háttértől. De a vonalrendszerek egységet alkotnak. A nézőt megragadja a képek előtt valami: mindegyikből érződik a művész egyénisége. Élményt nyújt a kiállítás, érdemes megnézni.

MŰANYAG
1984 AUG 18
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

latban, és azt vég
elutasították, egy
viszont kiadták
ként megcsiná

Azóta már tisztázódo
s igéret van, hogy Bor
megkapja a kitűzött
talmat, mag, az ese
ban még mindig ke
séget idéz elő.

Vállalatunk többi
a szerszámüzemet kiv
a kábelüzemet is ide számít-
hatjuk — még rosszabb a hely-
zet a brigádoknál az újítást
tekintve. Ez összefügg a ver-
senymozgalom hibáival. A
préstermi *Bach János* szocia-
lista brigádja például ebben
az évben széthullott, nincs
verseny és nincs újítás sem

műszaki
vezetőkön kívül a társadalmi
szervezeteknek is több segít-
séget kell adniuk. Gyorsabbá
tenni az újítás megszületésé-
nek és megvalósításának út-
ját egészen a jutalom kifize-
téséig. Ha ez megvalósul, jobb
lesz az újítási kedv, és a bri-
gádok jobban hozzájárulnak

MDK

Csemiczky Tihamér

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

M.D.K.

Cseniczky Tihamér
festő -

A Magyar Nemzeti Galeriaban volt emlékkiállítása, ötven festményből, grafikából és plakátból. – „O düsszeusz" (repro-)

Tibely Gábor: Cseniczky Tihamér emlékkiállítás.
Művészet, 1964. október – 36 lap.

Gemiczky Tihamér.

Grafikusművész. Alkotásaiból kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

Emlékül.

Népszava, 1964 szept. 27. 10. l.

Csemiczky Tihamér, festő MDH

A Nemzeti Galériában a Csemiczky Tihamér emlékkiállítás látható

—: A hét végi kulturális programból

10. l.

Bp. 1964. szept. 5.

Csemiczky Tihamér, festő MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában, nyitva.

–: A két végi kulturális programból 10

NÉPSZABADSÁG dn. 1964. aug. 29

Csemiczky Tihamér festő , grafikus M.D.K.

Grfikák, 4 palkát, dekorativ f estméyn.

Bartók-palkát,

Tungsr m-pàakát,

Három grácia,

Absztrakt,

S.M.:Csemiczky Thamér emlékkiállitás a N emzeti Galériában

Magyar Nemzet 1964. augusztus 11. 4.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csémiczky Tihamér

MAGYAR NEMZET

1964 AUG 11.

Csemiczky Tihamér emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Csemiczky Tihamér hagyatékából rendezett kiállítást a *Magyar Nemzeti Galéria*. Virtuóz könnyedségű grafikák, néhány, elsősorban a dekorativitást hangsúlyozó festmény és mindössze négy plakát alkotja a tárlat anyagát. Pedig éppen Csemiczky reklámgrafikáiból láttunk volna szívesen többet, *Bartók plakátja* és a szellemes *Tungsram-plakát* a kitűnően szerkesztett, agitatív reklám példája lehet ma is.

A tömörség és energia, ami plakátjaira jellemző, egyéb alkotásaiból hiányzik. A jó ...részség, színkultúra festői... játékra ösztönözte. ...onált figurái va... időtlenségben ...raló világ... ...ot a

Csemiczky Tihamér M.D.f.
festő - grafikus

A Nemzeti galeriában tartott tárlatol.
Ő Serveri a Magyar Rádió Ujság cím-
lapját, „Kiú, trépség", „Pehenő nő", „Szerelmesek" c. rajzait is bemutatta.

Dér Rózsa: Csemiczky Tihamér emlékkiállítása
Élet és Irodalom, 1964. aug 1. – 8 kep.

MDJ

Csemiczky Tihamér
fotó-grafikus

A Nemzeti galeriában tartott tárlatok.
Ő lesz a Magyar Rádió Ugyanis-
lapját „Vár, szerszó", „Rémi nő", „Le-
rémesek" a majszt is hemmatan.

Dés Rózsa: Csemiczky Tihamér emlékkiállítása
Élet és Irodalom, 1964. aug 1 – 8 ugy.

Csemiczky Tihamér
festő-grafikus

MDK

A Nemzeti Galériában tartott kiállításon bemutatta a „Szárom grácia"-ainú festményet és Bartók-hangversenyek és a Tungsram Rádió plakátjait

Déi Rózsa: Csemiczky Tihamér emlékkiállítása
Élet és Irodalom, 1964. aug 1. - 8 lap.

MDK

Gemischtes Tihanien
Fotografien

A Nemzeti Galériában tartott kiál-
lításon bemutatta a „Tihanyi gráció"
nyílt fotmémjét és Batich-hangszere-
mjele és a Tungsram Rádió plakatjat

Jó Rózsa: Gemischtes Tihanien mutatkiállítása
Élet és Modalom, 1984 aug 1. - 8 kap.

Csemiczky Tihamér, [ ] MDG

Emlékkiállítása nyitva a
Nemzeti Galériában.

–: A hét végi kulturális programból
10.

Dn. 1964. aug. 1.

NÉPSZABADSÁG

Tar István szobrász

Klasszikus nyugalmat, tiszta szobrászi formákat hasztalanul keresünk Tar terrakottáiban. Ő is, mint a legtöbb fiatal szobrász, az arányok torzításában lát eredetiséget, az idomok vaskosságával vél monumentális hatást elérni. Tévedésére rá fog jönni. Aki a 178. számú, kitűnő szobrászi érzékkel modellált fejet készítette, annak képességéhez nem illő ez a divatos játszadozás, ez a kacérkodás az értelmetlen torzítással.

MŰVÉSZETI KRÓNIKA

I. Csemiczky Tihamér és a szimultán stíluskorszak

Kedves Csemiczky – nem nagyon örülök ugyan annak, hogy a művészek katalógus-előszavai hovatovább furcsán érdekesebbek, mint maguk a kiállítások, s aggályosnak tartom azt is, hogy a szakszerűség örve alatt a festők és szobrászok egy új művészeti halandzsanyelvet alakítanak ki, mégsem tagadhatom, hogy eddig a művészírások közt több búzára, mint konkolyra akadtam. Ne haragudjék azonban, ha mindjárt bevezetőben elsütöm a nagy ágyút, s megmondom Önnek, az ön elmefuttatása csak arra jó, hogy a már nagy nehezen tisztázott fogalmakat újra tisztátalanná

tegye, s a művészeti írásoktól elszoktassa a közönségnek még azt a jóindulatú részét is, amely szívesen tanul, mert szereti a művészetet. Főleg ez utóbbi okból emelek szót fejtegetései ellen, de meg azért is, mert azt hiszem, hogy ártanak önnek azok szemében, akik nyakatekert magyarázatai nélkül egyébként szívesen gyönyörködnek művészetében.

Ön ezt írja: „Az esztétikát ugyanúgy hivatásomnak tartom, mint a festést." Ez az egyenes beszéd feljogosít arra, hogy előszavát ne alkalmi kiruccanásnak tekintsem, hanem egy hivatásos esztéta felelős megnyilatkozásának. Remélem, ebben megegyezik a felfogásunk, aminek annál jobban örülök, mert, mint rövidesen kiderül, minden másban gyökeresen ellenkező nézetet vallunk. Ön bizonyára nem ért velem egyet az írás céljára nézve sem. Én ugyanis, mint a *centrikus stíluskorszak* (lásd alább) avult gondolkodású embere, abban a jámbor hitben élek, hogy még az esztétikai írásműnek is világos gondolatokat kell világosan közölnie, ön pedig kiolvashatóan megveti az ilyen keresetlen gondolkodásmódot. Helyesbítek: a dolog nem ilyen egyszerűen áll. Cikkelyében két teljesen elütő rész fedezhető fel olykor elkülönülten, olykor bozontos egymásmellettiségben. A közhelyektől ön sem idegenkedik, ilyenkor nincs is hiba: a baj ott kezdődik, amikor egyéni zsengéit becézgeti. Ugorjunk mindjárt fejest és idézzünk. Nos: „...a kép célja nem a *naturát mutató optikai csalódás*, hanem az emberi érzésvilág befolyásolása." A mondat második fele ellen nincs kifogásom, bár egy jó kép sokkal többre törekszik, mint amit ön mond, definíciójának első fele azonban minden optikai csalódás nélkül értelmetlen, még akkor is, ha vele *„képeivel közös érzelmi és értelmi rendszerből származó elméleti meggyőződését"* óhajtja kifejezni. Higgye el, nagyon nehéz művészeti fogalmakról találó meghatározásokat kovácsolni. Látja, hiába koppannak a szavak, mint a kalapács, nincs bennük tartalom. Tudja-e, hányan próbálták már körülírni a stílus fogalmát? Ezerféleképpen nyúltak hozzá, de még senkinek sem sikerült lényegét olyan egyértelműen megvilágítani, mint ahogy például a büntető törvénykönyv a sikkasztást határozza meg. „A stílus a kép alkotóelemeinek és az összefoglaló rendszernek a sajátossága", mondja ön. Ha csak annyit írt volna, hogy a stílus sajátosság, nem szólhatnánk egy szót sem, mert közhelyet elvégre szabad ismételgetni, ön azonban kicifrázta ezt a gondolatfoszlányt az „összefoglaló rendszerrel", ami nem hangzik rosszul, de nem is fed semmit.

Ám e kis vadakkal nem érdemes bajlódnunk. Írásának nyilvánvalóan legfontosabb része az önigazolásnak szánt stíluskorszakról szóló fejtegetés. A *centrikus és szimultán stíluskorszak* az alábbi fogalmazásban azt hiszem, teljesen az ön találmánya. Ne legyen rá büszke. Részletesen idézem, hogy ön is elolvashassa teljes pompázatában. Így: „A centrikus stíluskorszak kultúránk fejlődésében a napjainkat megelőző fázis." A centrikus korszak szerencsétlen embere *„a világot kívülálló környezetnek látja, melynek centrumában a változatlan, egységes, elkülönült indivíduum foglal helyet. Érzésvilága az egyénre, mint központra épül (shakespeare-i karakter). Szemlélete tehát a befolyásmentesen elszigetelt egyéniség természethű, naturalista látásában fejeződik ki."* Ehhez az érthetetlen szemlélethez tartozik nagyjából az impresszionizmustól kezdve a dadaizmusig minden, s elmúlásával lezárul a centrikus stíluskorszak. Következik a megváltás az új ezredév kultúrájával, új embertípusával, új művészetével. A következőképpen: *„A szimultán stíluskorszak új lelkialkatú embere nem változatlan, elkülönült egyéniség, hanem változó egyetemes érzések szövedéke. Érzésvilága többrétűen összetett (ibseni karakter). A környezettel kollektíven*

összefügg, indivíduumában minden bonyolult, sokoldalú organizmus. Szemlélete tehát a kölcsönhatásban megváltozó szimultán látásban fejeződik ki. A szimultán stílus alapjellegzetessége az egy helyen, egy időben érezhető több hatás... A szimultán kép rendszerének összetett szerkezete kifejlődik a naturális és nem naturális elemek összeszövésében, egymáson átlátszó, összeolvadó, sokszorozódó, elváltozó formákban, a naturális környezet helyét elfoglaló asszociált elemekben, az optikai perspektíva helyett távolságot, formai megoldást változtató és összeszövő kompozícióban. A szimultán kép témája nem egyetlen naturális tárgyhoz fűződik, hanem a kifejezett érzést összetett hatással váltja ki."

Kedves Csemiczky, ugye ön is belátja, hogy gyerekjáték lenne elandalító szógörgetegét filológice és tartalmilag kifigurázni. Hisz mondataiból azt sem tudom elhinni, amit megértek belőlük, ez pedig vajmi kevés. Erősen kételkedem abban, hogy ama Lándzsarázó Vilmos érzésvilága kevésbé volt összetett, mint „a változó egyetemes érzések szövedékével többrétűen" felszerelt Ibsen. De hogy festőknél maradjak, kötve hiszem azt is, hogy egy cézanne-i kép mindössze egyetlen naturális tárgyhoz fűződik. Állítom, hogy nemcsak a szimultán korszak művésze dolgozik naturális és nem naturális elemek összeszövésével, hanem minden valamirevaló művész, hisz még ön is azt mondja, hogy „a műalkotás alkotás, nem másolás". Sajnos, azon sem törhetem a fejem, hogy mik azok „az egymáson átlátszó, összeolvadó, sokszorozódó, elváltozó formák", s annak sem tudok a végére járni, hogy a szimultán stíluskorszak miként végzi el azt a bonyolult műveletet, amelynek eredményét ön „a perspektíva helyett távolságot, formai megoldást változtató és összeszövő kompozícióban" látja.

Nem kínzom tovább önt sem, magamat sem. Engedje azonban meg, hogy újból felhívjam szíves figyelmét arra a közismert igazságra, hogy nehéz egy gondolatot végiggondolni, s még nehezebb érthető formába önteni. Mindenesetre dícséretreméltó, ha egy festő fogalmilag is rendet akar teremteni önmagában és művészetében, de az ezután rend legyen, főként akkor, amikor töprengései eredményét írásban is közli. Az ön művészetmagyarázata, stíluselemzése, sajnos, tartalmatlanul kong, és szomszédságában van annak az álszakszerűségnek és elködösítésnek, amelynek művelői közül egypárra már bátor voltam rákoppintani. Figyelje csak meg, hogy a szavak az ön írásában mennyire fittyet hánynak a gondolatnak, mennyire véletlenül és lazán ölelkezik egymással, és hogy csaponganak halálra szánva, mint láng körül a lepkék, nem pedig értelemre gyulladva. Akárcsak a szimultán képek – ha követik az ön előírását.

Szerencsére még az ön rajzai sem fedik elméletét. Készséggel ismerem el, hogy ön rendkívül finoman rajzol. Elegáns, hajlékony, sőt érzékeny vonalainak bája megvesztegető. „Többrétűen összetett érzésvilágról" aligha adnak számot, a szimultanizmusról is csak annyiban beszélhetünk velük kapcsolatban, hogy egyszerre tükrözik több francia festő hatását. De ön tisztára centrikus felfogással Picassót az élveteg kellemű, valaha divatos Reznicsekké szelidíti, sőt olyakor majdnem divatrajzzá laposítja. Ezen még az sem változtat, hogy kívánatos nőalakjait olykor uteruskontúrral kanyarítja körül, valószínűleg a könnyebb asszociáció kedvéért. A Mirótól ellesett pöttyök batikszerű alkalmazása bizonyára az a nem naturális elem, amelyre elméletében oly sokszor hivatkozik, a főalak körül könnyedén lebegő tünemények pedig alighanem a „formai megoldást változtató kompozíció" sikeres hajtásai. Én így is elfogadom őket, mert ismétlem, báj van bennük, de szeretném, ha ön is rájönne arra, hogy – elmélet ide, elmélet oda – legvirtuózabb rajzai az indoko-

latlan hasszínfoltok és elfeketített részek ellenére sem mások, mint derék, sokszor túl ügyes, néha negédesen torzított *naturalista* ábrázolások. Naturálisak az egymáson átlátszó formák is, kedves Csemiczky, s nincs bennük lelkemre mondom semmi kollektív összefüggés. Sajna, senki sem tud kiugrani a bőréből, ön sem. Ha belenyugszik ebbe a paraszti bölcsességbe, s nem akar mindenáron „változó egyetemes érzések szövedékére" szert tenni, kétségtelen tehetségéből komoly művészetet csiholhat ki. Higgye el, nem békítő gesztusnak szánom, amikor azt írom, én feltétlenül bízom abban, hogy ön rövidesen elhullatja kellemetlen csikófogait. Feledje el egy kissé Picassót, a szimultanizmust és a többi sallangot, s próbálja meg kedvelt Ibsenének tanácsát követni: légy önmagad.

Művészeti krónika
I. Csemiczky Tihamér és a szimultán stíluskorszak, II. Básze1 Günther Ákos és a sokoldalúság, III. Kohán György hátat fordít a művészetnek? IV. A képzőművészeti főiskolásokhoz
Magyar Nemzet, 1943. december 31.
Aláírás: Oltványi Imre
1 Mein Herz, was willst du noch mehr? – Szívem hát kellhet ennél több?
Csemiczky Tihamér (1904–1966) festő és grafikus. *Megjegyzések a szimultán stíluskorszakról* címmel válaszolt Oltványinak, aki rövid megjegyzéseket fűzött Csemiczky magyarázatához (Magyar Nemzet, 1944. január 13.) – s ezzel vitájuk lezárult.
A teljesség kedvéért Csemiczky válaszát és Oltványi viszontválaszát is közlöm:

Megjegyzések a szimultán stíluskorszakról

I.

Kedves Oltványi – olvastam a kiállításomról és annak katalóguselőszaváról a *Magyar Nemzet*ben megírt véleményét. Ön képeimről általában elismerő, esztétai megnyilatkozásomról azonban élesen elítélő bírálatot mond. *Mint festőnek, nem feladatom, hogy a képeimről írt kritikát helyeseljem, vagy vitassam. Ellenben, mint esztétának felelnem kell az Ön észrevételeire.* Itt bizonyos nehézségek előtt állok. Ugyanis Ön csak rapszodikusan gúnyolódik elméletem felett. Hogy az Ön szavaival éljek, csupán „bátor rákoppintani" a fejemre. Csak megjegyzéseket tesz, de nem cáfol, és tételeimmel szemben egyetlen ellentételt sem állít. Egyenesen megmondta, tehát tudom, hogy más nézeteket vall, mint én. Azonban ezekről a más nézetekről közelebbit nem mond, s így nem vitathatom azokat. De cikkének van két bíráló gondolata, melyre többször is visszatér. Felelek rájuk:

1. Ön kifogásolja, hogy előszavamban s „közhelyek" és az Ön által „találmányom"-nak nevezett gondolatok „bozontos egymásmellettiségben fedezhetők föl".

Kedves Oltványi! Ez a kis előszó az anyagi körülmények miatt igen rövidre szabott töredék. De ez ne tévessze meg Önt. Mert ez a töredék hosszú évek nehéz munkájával felépített esztétikai elmélet része. E mögött ott áll egy egész esztétika, logikailag, ismeretelméletileg és lélektanilag gondos szakszerűséggel megalapozva. Akár helyes az elméletem akár téves, mindenesetre súlyos páncél a fölényeskedő gúny törékeny pengéjével szemben. Ön kulturált gondolkodó, így bizonyára tudja, hogy egy új elmélet létjogosultságához a „közhely" és „találmány" szempontjából két dolog kell: a) *Legyenek benne új tételek* („találmányok"), *melyek haladást jelentenek*, b) *Legyenek benne régi tételek* („közhelyek"), *melyek által szervesen belekapcsolódik az egyetemes haladásba.* Ennek a két dolognak az egymásmelletisége nem „bozontos", hanem *összefüggő* szerkezet.

2. Ön többször és hangsúlyozottan kijelenti, hogy előszavam nagyobb részét nem értette. Engedje meg, hogy ebben kételkedjem, főleg miután tapasztaltam, hogy milyen sokan megértették. Sokkal többre becsülön Önt az olyan embernél, aki azt hiszi, hogy ha valamit nem ért, ez őt bármire is feljogosítja. De ön ragaszkodik ehhez a „nem értéshez", ezért illendőnek gondolom, hogy megkíséreljem nézeteimet – melyekről Ön megértés nélkül is állítja, hogy „gyökeresen ellenkezők" az Önéivel – kissé közelebb hozni Önhöz. Elismerem, hogy előszavam túlságosan tömör volt, de a népszerűbb könnyedséget kénytelen voltam feláldozni mondanivalóim határozott megszövegezése érdekében. Így az olvasás bizonyára nagyobb fáradságot okoz, de a *fokozott figyelmet igénylő kifejezésmód nem az érthetőség és világosság, hanem a könnyed népszerűség ellentéte.* Amit Ön „művészeti halandzsa nyelvnek" nevez, az elfogulatlan „szak-nyelvnek" nevezhető, s ezt nemcsak a festők és szobrászok alakították ki – mint Ön írja –, hanem esztéták, kritikusok, filozófusok és művészek együttesen. Ebből a művészekre igen kis rész esik, mert őket nem nagyon hagyják beszélni. Nemcsak Ön, de a legtöbb esztéta is gyanakvó szemmel nézi, ha a művész megszólal. *Pedig a művész az egyetlen, akinek tapasztalati ismerete van a művészi alkotás lelki folyamatáról.* Legfeljebb kissé esetlenül ír, ha nincs gyakorlata, de a külsőségnél fontosabb a tartalom. Ezenkívül pedig nincs bizonyítva, hogy egy művésznek okvetlenül gyenge minőségű gondolkodónak és írónak kell lennie.

Visszatérve előszavamhoz, megkísérlek pár olyan megjegyzést fűzni hozzá, melyről azt gondolom, hogy előmozdíthatják köztünk a megértést. Hogy ezek nem a képeim „igazolásai", mint Ön gondolja, ezt azzal bizonyítom, hogy nem fesztészetről, hanem más művészetről fogok beszélni.

Esztétikai elméletemben *az európai művészet stílusváltozásait négy fő korszakra osztom.* Ezek jellegzetességei ilyen szűk keretek között nem tárgyalhatók. Így csupán az utolsó periódusról szólók, melyet

szimultán stíluskorszaknak neveztem el. Itt is, hogy elkerüljem a túlságos tömörséget, csak egy művészeti formáról beszélek, mintegy illusztráló példát nyújtva a lelki alaprendszer megnyilvánulásához.

Az általános szokástól eltérően a stílusok elemzésénél nem külső, ornamentális elemekből, hanem a művészet szülőházát jelentő lélekből indultam ki. Ha meghatározzuk, hogy miben különbözik az egyes korok emberének lelkialkata, érzelmi és értelmi rendszere, döntő fontosságú támpontot kapunk a stílusok meghatározására. Ugyanis ez a támpont az egyetlen, melynek alapján az *összes* művészetekben *azonosan* megnyilvánuló jellegzetességeket fel lehet kutatni. A történelmi fejlődésben világosan felismerhető egy meghatározható karakterű lelki átalakulás, melynek mai fázisa, mint *szimultán* érzésvilág jellemezhető. A szimultán lelki alkat a mereven egyirányú karaktert gazdagítja többszólamú lelki organizmussá. Ez is egyéniség, de magatartásának több érzelmi oka van. Az összetett, egymással való kölcsönhatásukban változó érzelmek, a formailag *egy helyen és egy időben megnyilvánuló több hatás* a példák szavaival illusztrálható.

Nézzük pl. a zenét. A zene formai alapelemei – mint közismert – a *ritmus, a harmónia, a melódia és a hangszín.* Ha megvizsgáljuk a mai, haladó zenét, mindenütt feltaláljuk a szimultán stílus jellegzetességeit:

A ritmus az időtartamot részekre osztó hangsúlyozás. A szimultán zenében döntően szinkopált karakterű. Tévedések elkerülése végett: nem azt állítom, hogy a színkópa szimultán „találmány", hiszen azelőtt is előfordult, mint esetleges dísz, hanem azt, hogy ma ez a gerince, a főtendenciája a ritmusnak. Ha Ön megkísérel valamely színkópát hosszasabban ismételgetni, rövid idő múlva megszűnik annak eredeti hatása, és egyszerű sántikálás lesz belőle. Mert a színkópához szükséges a tőle eltérő egyenletes ritmus, és csak közvetlenül utána, míg annak emléke tart, vagy pedig az egyenletes ritmussal egyidejűleg fejti ki hatását. Íme két hatás egyszerre *szimultán jelleg.*

A harmónia az együtt hangzó hangok egysége. A mai harmónia disszonáns. Természetesen a disszonancia se szimultán „találmány", de csak a szimultán zenében döntő sajátossága a harmonizálásnak. A disszonáns harmónia nem a találkozó rezgéscsomópontok konszonáló, eggyéolvadó akkordja, hanem egybe nem foglalható, széthúzó, lebegő lüktetésű komplexum, melyben egymástól idegen hangok küzdenek többrétű: *szimultán módon.*

A melódia az egymást követő hangok egysége. Így a hangzó hangnak, az elhangzott hangok emlékének és a várt hangok reményének szövedéke. Az egyhatású dallam lépéseiben követi a rezgésszámok természetes konszonanciatörvényeit és azok szellemében van szerkesztve. A mai melódia disszonáns. Többhatású. Nem a várt hangot hozza, nem az elhangzott hang emlékéhez simul. Így szövődő alkatelemei idegenek, különböző hatásúak: *szimultán összetételűek.*

A hangszín a zeneszerzőszám egyénien sajátos hangzási jellegzetessége. Vannak lágy, érdes, groteszk, száraz stb. hangszínek. A mai zene sokszor és következetesen alkalmazza *a melódiák és harmóniák által kifejezett érzéstől eltérő, sőt gyakran annak ellentétes végletét jelentő hangszínt.* Szomorú melódiák groteszk hangszínben, behízelgő akkordok érdes rekedtséggel, vad disszonanciák lágy zengéssel. Egy időben többféle hatás: *szimultán stílus.*

Tehát a szimultán zenei szerkesztésnél idegen ritmusok, melódiák futnak egymás mellett, élesen elkülönült, összeolvadásra képtelen elemek viszonyainak hálózata borul a hallgatóra és két egyszerre hangzó zenei mondat között a tulajdonképpeni mondanivaló a kettő viszonya: a *szimultán kapcsolat.*

A szimultán stílus jellegzetességeit ugyanígy ki lehet elemezni építészet, festészet, szobrászat, irodalom, költészet, dráma és minden művészet területén. Ehhez itt szűk a keret. De azt hiszem, a zenei példa bőven elég Önnek más művészeti formák stílusanalíziséhez is és, ha pl. visszagondol Pirandello „Hat szerep keres egy szerzőt" című drámájára, a szimultán jellegzetességek egész orgiájára fog bukkanni. De, ha Ön úgy érzi, hogy nem a szimultán kor szelleme elégíti ki, nem ez az Ön műélvezésének stílusformája, ezzel egyikünket se érte bántás. Az emberek nem egyformák, hiába hivatkozik Ön az örökké változatlan „Lándzsarázó Vilmosra". Még egyetlen korban sem egyformák, nemhogy különböző korokban. Ami pedig a naturalizmust illeti: az a megelőző kor stílusa volt, de sem azelőtt, sem ezután nincs többet a művészetben. Ez nem vád a naturalizmus ellen, mert minden csak egyszer volt, gótika is, szimultán stílus is csak egyszer van. De van, sőt most van és ezért különösen izgalmas számunkra.

Végül még egy megjegyzést. Ön egypár jó szót is szól hozzám cikkében. De hozzáteszi: „nem békítő gesztusnak szánom". Ez nagyon mély betekintést enged az Ön érzelmeibe. Önnek legfontosabb a támadás és még az objektív irányú mondataival is harcolni akar. Ezt nem rovom meg, sőt nagy örömet szerez vele, ha látom, hogy valaki ilyen hévvel viseli szívén a művészet ügyét. Amit most mondok, azt viszont *én békítő gesztusnak szánom.* Higgye el, kedves Oltványi, nekem legalább olyan szívügyem a szellemi értékek világa, mint bárkinek. Emellett magam is kritikus vagyok, s ezért volna egy tanácsom. *Csak akkor támadjunk valamit, ha már alaposan megismertük és teljes bizonyossággal meggyőződtünk arról, hogy a támadott elmélet káros.* Gyomlálni kell, de óvatosan, inkább tízszer ne koppintsunk, mint egyszer rossz

helyre. Mert ilyenkor mindig elvész valami és nem vagyunk még olyan gazdagok, hogy tékozolhassunk. *Igen keveset tudunk és igen nagy a felelősségünk.*

Csemiczky Tihamér

II.

1. Csemiczky Tihamér megjegyzéseit nem tekinthetem válasznak az én cikkemre. Csak látszólag polemizál velem. Amit kifogásol, azt nem írtam, vagy nem úgy írtam. Őszinte sajnálatomra nem tudhattam, hogy az általam támadott előszó mögött majdnem teljesen készen áll egy teljes fegyverzetű, logikailag, ismeretelméletileg és lélektanilag gondos szakszerűséggel, szabatosan, lege artis felépített egész esztétika. Ennek folytán én csak azokkal a töredékekkel foglalkozhattam, amelyeket Csemiczky előszavában közölt. Annak idején szívesen fogok majd Csemiczky esztétikájában is elmerülni, egyelőre azonban nem tudom megváltoztatni azt a véleményemet, hogy a szóban forgó előszó ízelítőként elriasztóan hat. Nem bocsátkozhatom ismétlésbe, s utalok a cikkemben közölt idézetekre, amelyekből a „külsőség" miatt nem tudtam kihámozni a „fontosabb tartalmat". Épp ezért nem állíthattam Csemiczky tételeivel szembe ellentételeket sem, mert abban a fogalmazásban nem értettem meg őket, és sajnos, most sem vagyok képes megérteni. Nem kívánok senkitől sem „könnyed népszerűséget", illő tisztelettel hajlok meg az igazi szaknyelv előtt, s nem riadok vissza a "fokozott figyelmet igénylő kifejezésmódtól" sem. Nem kifogásoltam a tömörséget, hanem ellenkezőjét, a szóhalmozó lazaságot.

2. Nem hallgatom gyanakvással, ha a művészek írásban is megszólalnak. Épp én voltam az, aki a *Magyar Nemzet* hasábjain állandóan a legnagyobb szeretettel és elismeréssel foglalkoztam a képzőművészek írásaival.

3. Nem foglaltam állást a naturalizmus mellett. Kiélt stílusformának tartom, s eleget írtam ellene. Cikkemben mindössze annyit mondottam, hogy Csemiczky képeiben sok naturalista vonást találok.

4. Semmi örömet sem lelek a támadásban. Mindig dicsérni szeretnék, nem temetni. Igazat adok Csemiczky utolsó mondatának, s épp ezért tudom, hogy a felelősségérzet kellemetlen igazmondásra is kényszerít.

5. Csemiczky nem védi meg előszavát, s kísérletet sem tesz arra, hogy eloszlassa a benne terjengő homályt. Ehelyett stíluskorszak-elméletét zenei síkon próbálja megértetni. E téren nem tudom őt követni. A képzőművészet elsősorban mindig ábrázolóművészet marad. Csak kisegítőeszközként élhetünk zenei hasonlatokkal, ha festészetről szólunk, de tudnunk kell, hogy lényegében mellébeszélünk. Csak a homályt fokozzuk.

Oltványi Imre

Művészeti krónika

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban, Beck András, Lőrincz Gyula, Beck Judit, Deliné B. Rózsi, Kósa Mária, Schalk László képei (Alkotás), Gáborjáni Szabó Kálmán, Kovács Béla, Tusnádi Fekete József, Andrássy Kurta János és Boross Géza (Tamás Galéria)
Magyar Nemzet, 1944. január 22.
Aláírás: Oltványi Imre
1 Il prend son bien ou il le trouve –

Két kiállítás

Nyolc festő, nyolc szobrász (Nemzeti Szalon), Lehel Mária képei (Fészek Klub)
Magyar Nemzet, 1944. január 26.
Aláírás: Oltványi Imre

A magyar művészet ötven éve

A Fővárosi Képtár kiállítása
Magyar Nemzet, 1944. február 1.
Aláírás: Oltványi Imre

CSEMICZKY THAMÉR

Okwaji 1991

Megjegyzések a szimultán stíluskorszakról

I.

Kedves Oltványi — olvastam a kiállításomról és annak katalóguselőszaváról a *Magyar Nemzet*-ben megírt véleményét. Ön képeimről általában elismerő, esztétai megnyilatkozásomról azonban élesen elítélő bírálatot mond. *Mint festőnek, nem feladatom, hogy a képeimről írt kritikát helyeseljem, vagy vitassam. Ellenben mint esztétának felelnem kell az Ön észrevételeire.* Itt bizonyos nehézségek előtt állok. Ugyanis Ön csak rapszódikusan gúnyolódik elméletem felett. Hogy az Ön szavaival éljek, csupán „bátor rákoppintani" a fejemre. Csak megjegyzéseket tesz, de nem cáfol és tételeimmel szemben egyetlen ellen-tételt sem állít. Egyenesen megmondta, tehát tudom, hogy más nézeteket vall, mint én. Azonban ezekről a más nézetekről közelebbit nem mond s így nem vitathatom azokat. De cikkének van két bíráló gondolata, melyre többször is visszatér. Felelek reájuk.

1. Ön kifogásolja, hogy előszavamban a „közhelyek" és az Ön által „találmányom"-nak nevezett gondolatok „bizonotos egymásmellettiségben fedezhetők fel". — Kedves Oltványi! Ez a kis előszó az anyagi körülmények miatt igen rövidre szabott töredék. De ez ne tévessze meg Önt. Mert ez a töredék hosszú évek nehéz munkájával felépített esztétikai elmélet része. E mögött ott áll egy egész esztétika, logikailag, ismeretelméletileg és lélektanilag gondos szakszerűséggel megalapozva. Akár helyes az elméletem, akár téves, mindenesetre súlyos páncél a fölényeskedő gúny törékeny pengéjével szemben. Ön kultúrált gondolkodó, így bizonyára tudja, hogy egy új elmélet létjogosultságához a „közhely és találmány" szempontjából két dolog kell: a) *Legyenek benne új tételek* („találmányok"), *melyek haladást jelentenek.* b) *Legyenek benne régi tételek* („közhelyek"), *melyek által szervesen belekapcsolódik az egyetemes haladásba.* Ennek a két dolognak az egymásmellettisége nem „bizonotos", hanem *összefüggő* szerkezet.

2. Ön többször és hangsúlyozottan kijelenti, hogy előszavam nagyobb részét nem értette. Engedje meg, hogy ebben kételkedjem, főleg miután tapasztaltam, hogy milyen sokan megértették. Sokkal többre becsülöm Önt az olyan embernél, aki azt hiszi, hogy ha valamit nem ért, ez őt bármire is feljogosítja. De Ön ragaszkodik ehhez a „nem értés"-hez, ezért illendőnek gondolom, hogy megkíséreljem nézeteimet — melyekről Ön megértés nélkül is állítja, hogy „gyökeresen ellenkezők" az Önéivel — kissé közelebb hozni Önhöz. Elismerem, hogy előszavam túlságosan tömör volt, de a népszerűbb könnyedséget kénytelen voltam feláldozni mondanivalóim határozott megszövegezése érdekében. Így az olvasás bizonyára nagyobb fáradságot okoz, de *a fokozott figyelmet igénylő kifejezésmód nem az érthetőség és világosság, hanem a könnyed népszerűség ellentéte.* Amit Ön „művészeti halandzsa-nyelvnek" nevez az elfogulatlanul „*szak-nyelvnek*" nevezhető s ezt nemcsak a festők és szobrászok alakították ki — mint Ön írja —, hanem esztéták, kritikusok, filozófusok és művészek együttesen. Ebből a művészekre igen kis rész esik, mert őket nem nagyon hagyják beszélni. Nemcsak Ön, de a legtöbb esztéta is gyanakvó szemmel nézi, ha a művész megszólal. *Pedig a művész az egyetlen, akinek tapasztalati ismerete van a művészi alkotás lelki folyamatáról.* Legfeljebb kissé esetlenül ír, ha nincs gyakorlata, de a külsőségnél fontosabb a tartalom. Ezenkívül pedig nincs bizonyítva, hogy egy művésznek okvetlenül gyenge minőségű gondolkodónak és írónak kell lennie.

Visszatérve előszavamhoz, megkísérlek pár olyan megjegyzést fűzni hozzá, melyről azt gondolom, hogy előmozdíthatják közöttünk a megértést. Hogy ezek nem a képeim „igazolásai", mint Ön gondolja, azt azzal bizonyítom, hogy nem festészetről, hanem más művészetről fogok beszélni.

Esztétikai elméletemben *az európai művészet stílusváltozatait négy főkorszakra osztom.* Ezek jellegzetességei ilyen szűk keretek között nem tárgyalhatók. Így csupán az utolsó periódusról szólok, melyet *szimultán stíluskorszaknak* nevezlem el. Itt is, hogy elkerüljem a túlságos tömörséget, csak egy művészeti formáról beszélek, mintegy illusztráló példát nyújtva a lelki alaprendszer megnyilvánulásához.

Az általános szokástól eltérően a stílusok elemzésénél nem külső, ornamentális elemekből, hanem a művészet szülőházát jelentő emberi lélekből indultam ki. *Ha meghatározzuk, hogy miben különbözik az egyes korok emberének lelki-alkata, érzelmi és értelmi rendszere, döntő fontosságú támpontot kapunk a stílusok meghatározására.* Ugyanis ez a támpont az egyetlen, melynek alapján az *összes* művészetekben *azonosan* megnyilvánuló jellegzetességeket fel lehet kutatni. A történelmi fejlődésben világosan felismerhető egy meghatározható karakterű lelki átalakulás, melynek mai fázisa, mint *szimultán* érzésvilág jellemezhető. A szimultán lelki alkat a mereven egyirányú karaktert gazdagítja többszólamú lelki-organizmussá. Ez is egyéniség, de magatartásának több érzelmi oka van. Az összetett, egymással való kölcsönhatásukban változó érzelmek, a formailag *egy helyen és egy időben megnyilvánuló több hatás* a példák százaival illusztrálható.

Nézzük pl. a zenét. A zene formai alapelemei — mint közismert — a *ritmus, a harmónia, a melódia és a hangszín.* Ha megvizsgáljuk a mai, haladó zenét, mindenütt feltaláljuk a szimultán stílus jelegzetességeit:

A ritmus az időtartamot részekre osztó hangsúlyozás. A szimultán zenében döntően szinkopált karakterű. Tévedések elkerülése végett: nem azt állítom, hogy a szinkopa szimultán „találmány", hiszen azelőtt is előfordult, mint esetleges dísz, hanem azt, hogy ma ez a gerince, a fő-tendenciája a ritmusnak. Ha Ön megkísérel valamely szinkopát hosszasabban ismételgetni, rövid idő múlva megszűnik annak eredeti hatása és egyszerű sántikálás lesz belőle. Mert a szinkopához szükséges a tőle eltérő egyenletes ritmus és csak közvetlenül utána, míg annak emléke tart, vagy pedig az egyenletes ritmussal egyidejűleg fejti ki hatását. Íme két hatás egyszerre: *szimultán jelleg.*

A harmónia az együtt hangzó hangok egysége. A mai harmónia disszonáns. Természetesen a disszonancia se szimultán „találmány", de csak a szimultán zenében döntő sajátossága a harmónizálásnak. A disszonáns harmónia nem a találkozó rezgésesomópontok konszonáló, eggyéolvadó — kordja, hanem egybe nem foglalható, szétbúvó, lebegő ütköttésű komplexum, melyben egymástól idegen hangok küzdenek többrétű: *szimultán módon.*

A melódia az egymást követő hangok egysége. Így a hangzó hangnak, az elhangzott hangok emlékének és a várt hangok reményének szövedéke. Az egyhatású dallam lépéseiben követi a rezgésszámok természetes konszonanciatörvényeit és azok szellemében van szerkesztve. *A mai melódia disszonáns.* Többhatású. Nem a várt hangot hozza, nem az elhangzott hang emlékéhez símul. Így szövődő alkatelemei idegenek, különböző hatásúak: *szimultán összetételűek.*

A hangszín a zeneszerszám egyénien sajátos hangzási jellegzetessége. Vannak lágy, érdes, groteszk, száraz, stb. hangszínek. A mai zene sokszor és következetesen alkalmazza *a melódiák és harmóniák által kifejezett érzéstől eltérő, sőt gyakran annak ellentétes végletét jelentő hangszínt.* Szomorú melódiák groteszk hangszínben, behízelgő akkordok érdes rekedtséggel, vad disszonanciák lágy zengéssel. Egyidőben többféle hatás: *szimultán stílus.*

Tehát a szimultán zenei szerkesztésnél idegen ritmusok, melódiák futnak egymás mellett, élesen elkülönült, összeolvadásra képtelen elemek viszonyainak hálózata borul a hallgatóra és két egyszerre hangzó zenei mondat mögött a tulajdonképpeni mondanivaló a kettő viszonya: *a szimultán kapcsolat.*

A szimultán stílus jellegzetességeit ugyanígy ki lehet elemezni építészet, festészet, szobrászat, irodalom, költészet, dráma és minden művészet területén. Ehhez itt szűk a keret. De azt hiszem, a zenei példa bőven elég Önnek más művészeti formák stílusanalíziséhez is és, ha pl. visszagondol Pirandello „Hat szerep keres egy szerzőt" című drámájára, a szimultán jellegzetességek egész orgiájára fog bukkanni. De, ha Ön úgy érzi, hogy nem a szimultán kor szelleme elégíti ki, nem ez az Ön művelvezésének stílusformája, ezzel egyikünket se érte bántás. Az emberek nem egyformák, hiába hivatkozik Ön az örökké változatlan „Lándzsarázó Vilmosra". Még egyetlen korban sem egyformák, nemhogy különböző korokban. Ami pedig a naturalizmust illeti: az a megelőző kor stílusa volt, de sem azelőtt, sem azután nincs többet a művészetben. Ez nem vád a naturalizmus ellen, mert minden csak egyszer volt, gótika is, szimultán stílus is csak egyszer van. De van, sőt most van és ezért különösen izgalmas számunkra.

Végül még egy megjegyzést. Ön egypár jó szót is szól hozzám cikkében. De hozzáteszi: „nem békítő gesztusnak szánom". Ez nagyon mély betekintést enged az Ön érzelmeibe. Önnek legfontosabb a támadás és még az objektív irányú mondataival is harcolni akar. Ezt nem rovom meg, sőt nagy örömet szerez vele, ha látom, hogy valaki ilyen hévvel viseli szívén a művészet ügyét. Amit most mondok, azt viszont *én békítő gesztusnak szánom.* Higyje el, kedves Oltványi, nekem legalább olyan szívügyem a szellemi értékek világa, mint bárkinek. Emellett magam is kritikus vagyok s ezért volna egy tanácsom. *Csak akkor támadjunk valamit, ha már alaposan megismertük és teljes bizonyossággal meggyőződtünk arról, hogy a támadott elmélet káros.* Gyomlálni kell, de óvatosan. Inkább tízszer ne koppintsunk, mint egyszer rossz helyre. Mert ilyenkor mindig elvész valami és nem vagyunk még olyan gazdagok, hogy tékozolhassunk. *Igen keveset tudunk és igen nagy a felelősségünk.*

Csemiczky Tihamér

II.

1. Csemiczky Tihamér megjegyzéseit nem tekinthetem válasznak az én cikkemre. Csak látszólag polemizál velem. Amit kifogásol, azt nem írtam, vagy nem úgy írtam. Őszinte sajnálatomra nem tudhattam, hogy az általam támadott előszó mögött majdnem teljesen készen áll egy teljes fegyverzetű, logikailag, ismeretelméletileg és lélektanilag gondos szakszerűséggel, szabatosan, lege artis felépített egész esztétika. Ennek folytán én csak azokkal a töredékekkel foglalkozhattam, amelyeket Csemiczky előszavában közölt. Annak idején szívesen fogok majd Csemiczky esztétikájába is elmerülni, egyelőre azonban nem tudom megváltoztatni azt a véleményemet, hogy a szóbanforgó előszó izelítőként elrettentően hat. Nem bocsátkozhatom ismétlésbe s utalok a cikkemben közölt idézetekre, amelyekből a „külsőség" miatt nem tudtam kihámozni a „fontosabb tartalmat". Épp ezért nem állíthattam Csemiczky tételeivel szembe ellentételeket sem, mert abban a fogalmazásban nem értettem meg őket és sajnos, most sem vagyok képes megérteni. Nem kívánok senkitől sem „könnyed népszerűséget", illő tisztelettel bajlok meg az igazi szaknyelv előtt s nem riadok vissza a „fokozott figyelmet igénylő kifejezésmódtól" sem. Nem kifogásoltam a tömörséget, hanem ennek ellenkezőjét, a szóhalmazó lazaságot.

2. Nem hallgatom gyanakvással, ha a művészek írásban is megszólalnak. Épp én voltam az, aki a *Magyar Nemzet* hasábjain állandóan a legnagyobb szeretettel és elismeréssel foglalkoztam a képzőművészek írásaival.

3. Nem foglaltam állást a naturalizmus mellett. Kiélt stílusformának tartom s eleget írtam ellene. Cikkemben mindössze annyit mondottam, hogy Csemiczky képeiben sok naturalista vonást találok.

4. Semmi örömet sem lelek a támadásban. Mindig dicsérni szeretnék, nem temetni. Igazat adok Csemiczky utolsó mondatának, s épp ezért tudom, hogy a felelősségérzet kellemetlen igazmondásra is kényszerít.

5. Csemiczky nem védi meg előszavát s kísérletet sem tesz arra, hogy eloszlassa a benne terjengő homályt. Ehelyett stíluskorszak-elméletét zenei síkon próbálja megértetni. E téren nem tudom őt követni. A képzőművészet elsősorban mindig ábrázoló művészet marad. Csak kisegítő eszközként élhetünk zenei hasonlatokkal, ha festészetről szólunk, de tudnunk kell, hogy lényegében mellébeszélünk. Csak a homályt fokozzuk.

Oltványi Imre

CSEMICZKY TIHAMÉR

Csemiczky Tihamer

wed

Oltványi Imre:

Megjegyzések a szimultán stilus korszakokról II.

Magyar Nemzet

1944. jan. 13.

rész berakott, lábai között kötés. Magyar, Louis XVI.
tiert, der untere Teil intarsiert. Ungarisch, Louis XVI.

gyar, Louis XVI. — Eckbank, Eichenholz, intarsiert.

uzható lappal, négyzetes lábai oroszlánkarmokban vég-
k. Osztrák, Louis XVI. — Grosser Speisetisch, Nussholz,
en. Österreich, Louis XVI.

áttört lábakkal. Olasz, XVII. sz. — Refektoriumtisch,
. Italienisch, XVII. Jh.

ranyozott diszitéssel, faragott disszel. Olasz, XVIII. sz,
rgoldung und Schnitzerei. Italienisch, XVIII. Jh.

ÉJJELISZEKRÉNY, diófa, kockás berakással. Magyar,
tt, 1 Nachtschrank, Nussholz, mit Würfelintarsia. Unga-

iófa, békateknő és vonalas csontberakással. XVII. sz.
sholz, mit Schildpatt und Beineinlage. Stil des XVII. Jh.

esztergályozott lábon áll. Olasz, XVII. sz. — Tisch, Nuss-
chselte Füsse. Italienisch, XVII. Jh.

pkésszélü oszlopos lábakkal. Olasz, XVII. sz. — Vier-
nfüsse. Italienisch, XVII. Jh.

Csemiczky Tihamér

festő

Magyar Nemzet.

1943. dec. 31.

(Csemiczky Tihamér és a szimultán stíluskorszak.)

? Ártinger Imre cikkre?

Utána nézni, már azért is, mert e cikkben egy másik is csatlakozott, melyet nem ismerek.

SALGÓTARJÁN, FŐ UCCA 16.

SALGÓTARJÁN
48 IV. 16 11

Tek.

E U R O P A

hirlapterjesztő

B U D A P E S T.

Visegrádi u.36.sz.

< Csemiczky Tihamér >

cikke

< . > Megjegyzések a szimultán stiluskor-szakokról. I. Magyar Nemzet. 1944. jan. 13.

zettákkal, diófa. Olasz, XVII. sz. — Zweitüriger Schrank
alienisch, XVII. Jh.

jtható előlappal, alul három fiókkal. Magyar XVIII.
bklapbarem Pulte, drei Schubladen. Ungarisch XVIII Jh.

Csemiczky Tihamér

Főv. kégt.

Az Óperenciás tengeren, tollr.

.november hó 20-án.

zottságának.

MDK

Csemiczky Tihamér /1904-1960/

Standard 1930., 95x63 OSZK 21

Tungsram 1956., 83.5x57.4 MH

Tungsram 1959., 81.8x57 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.
1960.Múcsarnok. Kat. 17.1.

Csemiczky Tihamér MDK

Standard, 1930.

Tungsram, 1956

Tungsram 1959

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Csemitzky MDK

Tungsram, Tungsram Rádió , plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban. 1920

Csemiczky Tihanár

Aesti

1937. telefonja

Budapesten

Uj Művészház — Csemiczky Tihamér

1929 szept. Cerg. M. Tárlat

Bpi Ntk Vásár jub. plakát

Egesült Villam. és Izzólága rt.

Alkotás Mk. 1943. dec. együjt.

l. katal.

M. Képzm. Sz. Sz. 1945 jul. I. szab. Nemz. Miáll (r. Mincs)

Gyászoló, tusz.

Szabadulás, r.

Ernst Muz. 1952. ~~Ernst Muz~~ I. Iparm. Miáll

Csomózott szőnyeg

Az egri várban folyó ásatások
munkáinak honorálása.-

melléklet száma: 0

. november hó 16-án 431. szám alatt kel
és megfelelő intézkedés céljából értes
a folyó évi 340 - 11-44. szám alatt ke
és hatályon kivül helyezése mellett ho
st említett rendeletemmel M ö l l e r
ár kezeihez kiutalványozott 1.000 pengő
irányitását végző tanárnak a szokásos
unkásságának honorálása is benfoglalta

Csemiczky Tihamér

irod

Rosner Ung Plak

Képpel -

Ungarische Plakate

Gebrauchsgraphik

1932. Jan. 5.

Képpel

körül: *Szárnyasoltár.*

helyett.) — Gerevich PA, 243—244. l. (Id. Jan Breughel.)

CHALKEN, GOTTFRIED (hollandi festő, 1643—1706)

iklyát fúvó gyerek

, olaj, 16×12 cm.
mor prímás vásárolta a brünni Volavy-gyüjteményből.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 285. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. — Lepold—Lippay 56. l.

klyát fúvó gyerek

olaj, 16×12 cm.

Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. Lepold—Lippay 56. l.

GHERS, DANIEL (flamand festő, 1590—1661.)

yali üdvözlet virágkeretben (133. kép)

, olaj, egyenként 53·5×40 cm.
ntóffy Antal esztergomi kanonok hagyatékából.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki kép-

MDK

Csemnicky, festő Münchenben

neve emlitve

Rozgonyi László emlékkiáll. N.Gal. 1963.

MDK

Göndör Bertalan

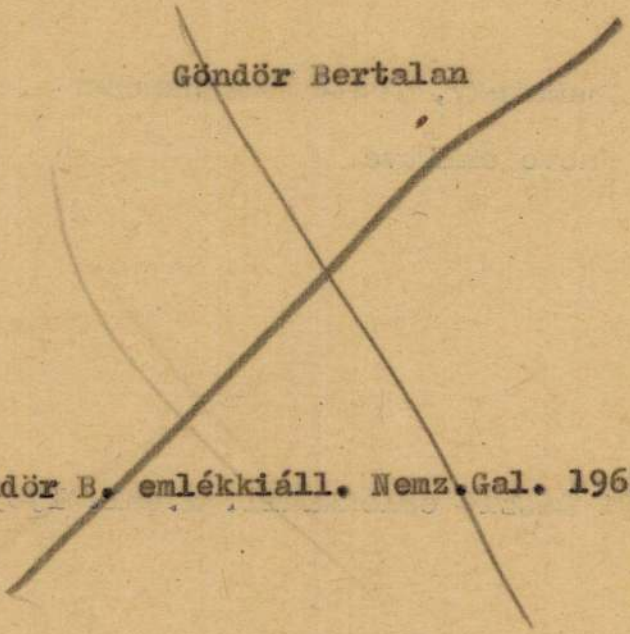

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

Csemiczky Tihamér

- -

erőd

Népszava.

1943. dec. 12.

(sz. s.: Kiállítás.)

Erdélyben volt közjegyző
mikor állásától meg szellet
válnia a festő lett.

Lovastűzertust volt,
Autodidakta.

SZTANKOVÁNYI
Papír, könyv és írószer
Kereskedő
Alsófendva (Zala m.)

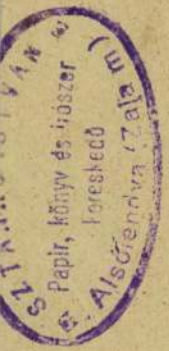

Csemiczky Tihamér

wód

z

Uj Nemzedék

1943. dec. 279. nám

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky Tihamér

vod

z

Szinházi Magazin

1943. 51. n.

Önarcképpel.

Csemiczky Tihamér (Törtel, 1904. márc. 19. — Bp., 1960. aug. 9.): grafikus és festő. Gyógyszerészeti tanulmányok mellett tanult az Iparmüvészeti Iskolában. 1927-től főleg alkalmazott grafikával foglalkozott (plakát, könyvcimlap, illusztráció stb.). 1935-ben néhány hónapot Londonban töltött. 1943-ban grafikai müveit kiállitotta az Alkotás Művészházban. 1940-től 1944-ig a Film, Szinház, Irodalom c. hetilap képszerkesztője, karikaturistája. A német megszállás idején segitette az üldözötteket, ami miatt letartóztatták. 1945. jan.-ban megszökött a fogságból. A felszabadulás után a Képes Világ fel. szerk.-je. 1945—48 között gyógyszerész volt Abonyban, majd Bp.-en külkereskedelmi

KSné

vállalatok részére készitett reklámgrafikákat. A Therapia Hungarica c. folyóirat tördelőszerk.-je, illusztrátora és müvészeti tanácsadója volt. Faliszőnyeg tervezéssel, esztétikai, filozófiai és matematikai tanulmányokkal is foglalkozott.

Csemiczky Tihamér grafikus és festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Csemiczky

Dorco – katalogus

Magyar Grafika

1932. XIII. 15. l.

Dupl

Nemzettestvérünk! Az együttesen má
jelentett a Magyarságnak és azért kérünk m
támogasson bennünket továbbra is azzal a sz
is oly buzditóan tapasztaltunk. Az anyagi ne
tálya különböző cimletű képsorozatot hozott
alatt kieső hirdetési bevételeket akarjuk pót
megtartásával kapcsolatban magunkravállal
gyarság önvédelmi harcában számitunk mind

A jövő hónap folyamán megjelenik a
tete — a magyarországi zsidókérdés történel
zetők, kik ugy a februári, mint a márciusi
mentesen kapnak meg. A könyv ára egyébkén
kes művet szerezze meg, mert ezzel is hozzáj

Bizunk abban és tudjuk, hogy április
nemcsak annak a lelkes irógárdának lesz ünn
ra a betiltó végzés, hanem ünnepe lesz minde
testvérünknek is,s ünnepe lesz a Magyarságga
rott tömegeknek is,amelyet a sulyos megpróbá
kitartottak mellettünk.

F. k. Sándor L.

Csemiczky Tihamér

cvod

z

Délitáb.

1943. dec.

(Pög: Cs. T. rajzai, kejerrel.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemiczky Tihamer

vod
u

Független Magyarország
1943. dec. 6.
(Három kiállítás.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csemitzky [illegible] Tihamér, 1904, grafikus

A harmincas évek elején az ő művészetével is uralomra jut a plakátművészetben a konstruktivizmus, ami néhány év múlva már a mechanizálódás jeleit mutatja. 58.o.

Kiss Sándor: magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda, Bp.

MDK

Csemitzky Tihamér

Repr:

"Tungsram" 1930.

KISS SÁNDOR : MAGYAR PLAKÁTMŰVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT

LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVEI III. Bp. 1961.

18-66.1.

MDK

Csemitzky Tihamér
1904.-

Könyve: Reklám és rádióreklám, Magyar Grafika. 1929.

Az 1929-es BNV részére készitett lap.

"Standard" 1930.

"Dereo az igazi" 1932.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT. LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE III. Bp.1961. 18-66.l.

50.l.

Csemitzky Tihamér, grafikus

VII. Plakát. "Tungsram" /1930/. Fekete Repr. 64.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Budapest. 1961. Franklin Nyomda, Bp.

Csemitzky Tihamér, 1905, grafikus

Jellegzetes plakátja az 1929-es BNV részére készült lap. Egy merész perspektivájú mozdony rohan a vasuti tárcsát jelző piros pont felé. 50.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Csemitzky Tihamér, grafikus

A konstruktivizmus mechanikusabbá váló irányának útját jelzi írsai Istvánnal együtt. Formailag, tematikailag is hasonlók. A tehynika, a rádió, villamossági gépeket népszerüsitik. 49.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátmüvészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Evkönyve. II. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Csemitzky Tihamér,1904-,grafikus

Irsaihoz hasonlóan,de sokkal mechanikusabban,személytelenebbül dolgozik.Technikai cikkeket progagál plakátain.Szint alig alkalmaz,a tárgy pontos ábrázolása a fontos.Sárga,barna,szürke szinei szimbolizálják a technikai világot. "Tungsram"plakátja1930,jellemzi ezt. 50.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.II.1960.Bpest. 1961.Franklin Nyomda.Bp.

Csemitzky Tihamér,1905-,grafikus

A "Standard"c.plakátján/1930/,Egy profil nézetü a szélei felé sötétedő sárga alapon.Az elnagyolt fejjel ellentétben a fülhallgató preciz kidolgozása,jellegzetesen mutatja a müvész törekvéseit. 50.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátmüvészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.II.1960.Bpest. 1961.Franklin Nyomda.Bp.

Csemitzky Tihamér,1905-,grafikus

Tipikus alkotása a "Dorco az igazi"c.plakátja.Homogén felületen a fehér precizen kidolgozott fehér teniszcipőaz elnagyolt,szinte kubisztikusan kidolgozott kézen. /1932/.A konstruktivizmus ellaposodása,a motivumok ismétlődése stilusának továbbfejlődését akadályozzák.
50.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátmüvészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.II.1960.Bpest. 1961.Franklin Nyomda.Bp.

kétszereződött az utóbbi időben. A diáklányok ugyanis otthagyták szabónőiket s most már úgyszólván csakis férfiszabókkal dolgoztatnak. Pontosan ugyanolyan zakót — s nem ritkán nadrágot — akarnak, mint fiú-diáktársaik; sokszor éppen a »sweatheart«-juk öltözködését másolják. Még nadrágtartót is hord némelyik amerikai diáklány. De hiába, a nők divatalkotó tehetsége nem nyugszik meg soha. Nemcsak másolják hát a férfidivatot, hanem fejlesztik is; persze, az új irányokba a férfiak már nem követik őket. Például rendes férfisapkát viselnek ezek a diáklányok, de tarkát: negyötszínűt. A nadrágjuk néha vörös vagy világoskék. A zoknit olykor két darabban hordják: a lábszárukon egy sáv csupaszon marad. A vastag, meleg, fehér gyapjúzokni alá néha fekete nemeztalpat varrat-

Tirolias férfizokni női lábon

nak s úgy járnak benne. De igen gyakran egyenesen a férfidivatüzletekből szerzik be öltözködési kellékeiket.

*

Az amsterdami ékszerpiac jelenti, hogy a brilliáns ára jelentősen esett. Közlik a newyorki ékszerszindikátus kimutatását, amely szerint a 16 ezer dolláros köveket 13 ezer dollárért, a huszonkétezer dolláros követ pedig 19 ezer dollárért kínálják eladásra. A tízezer hollandi forinton felüli kövek értéke általában tíz százalékkal csökkent.

*

A modern társadalom divatos ruhadarabja a pizsama, mint egy francia divatujság jelenti — jubilál. 1890 karácsonyára, tehát ötven esztendővel ezelőtt mutatta be az egyik párizsi divatszalon az új ruhadarabot, amely általános derültséget keltett. Sok esztendőre volt szükség, amíg a hölgyek, majd ké őbb az urak elfogadták a divatújdonságot. A pizsama (pyjama) egyébként hindu származású.

CÍMLAPUNK

a székely karácsony hangulatát idézi. Oly sok sötét év után ismét boldog karácsonyt ünnepel a Székelyföld...

(Angelo színes felvétele)

HASZNOS KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

Bäby kelengye

6 női divatkendő 2.70
6 férfi divatkendő . . . 3.60
1 himzett zsurkészlet . . 9.80
1 női diszes hálóing . . 12.80
1 férfi divatpizsama . . 12.—

Zörgö VÁSZON-ÉS KELENGYE fogalom DEÁK F. UCCA 19.

Hid. 1940 dec. 20. 13. szám.

Csemy

A közönség postája

TOLVAJT FOGOTT A MÁV

Kedves Hid!

Pontosan így történt: tegnap, vasárnap este a kassai gyorsvonattal érkeztem Pestre, némi késéssel éjféltájban. Egy másodosztályú fülkében utaztam. Mielőtt leszálltam, benéztem a szomszédos fülkébe, ahol még egy kis csomagom volt. Ez néhány másodpercig tartott. Mire visszamentem a fülkémbe, fekete aktatáskámat már kezébe vette egy kalauzfélé ember, mindenesetre államvasúti alkalmazott.

— Ez az én táskám — szóltam mosolyogva.

A MÁV (rövidség okáért így fogom nevezni) dühös cvikkerjével végignézett és barátságtalanul rámkiáltott:

— Azt nem! Azt majd meglátjuk!

Mindebből nyilvánvaló, hogy a MÁV tolvajnak nézett. Eddig rendben van a dolog, mindenkivel megeshetik, szükséges is, hogy a MÁV védekezzék a vasúti tolvajok ellen, bár az adott esetben nehéz követni a logikát, hiszen az irattáskát nem én — a tolvaj — vettem a kezembe, hanem a MÁV. Nehéz feltételezni, hogy a vasúti tolvaj ilyen kor odaáll és azt mondja: kérem, ez az én táskám. Mert ez nyilvánvalóan bizonyítással és igazoltatással jár. No de, mindegy. Azt mondtam a MÁV-nak, tekintettel arra, hogy fényképes szabadjegygyel utaztam:

— Kérem, igazolom magam és megmondom, hogy mi van a táskában.

— Semmi közöm hozzá! Majd meglátjuk, ha elvégeztem a kötelességemet! — mordult rám rendkívül barátságtalanul a MÁV.

Más megoldással próbálkoztam és szelíd hangon indítványoztam:

— Kérem, adjon át egy rendőrnek.

— Előbb majd elvégzem a kötelességemet — hangzott a fenyegető válasz.

Miből állt ez a kötelesség? A MÁV cvikkeres alkalmazottja végigkutatta az üresen maradt kocsikat, minden fülkét gondosan megnézett, hogy nem maradt-e ott valami. Irattáskámat a hóna alatt vitte, mint valami diadalmas zsákmányt és nekem fülkéről-fülkére követnem kellett őt. Eleinte humoros oldaláról fogtam fel a dolgot, de a harmadik kocsiban már meguntam ezt a megalázó helyzetet és így szóltam:

— Kérem, igazoltasson, vagy adjon át egy rendőrnek! Nincs joga engem ilyen formában letartóztatni! Figyelmeztetem, ha nem teszi meg, feljelentést teszek maga ellen.

Megfordult, végignézett és így szólt:

— Maga tesz ellenem feljelentést? Az én hátam mögött nagyurak állanak!

Miután az én hátam mögött semmiféle nagyúr nem áll, csupán egyszerű utazóközönség vagyok, megadtam magamat sorsomnak és némán követtem a MÁV urát, mialatt az egész hosszú vonatot átkutatta.

Ezek után bevitt az állomásfőnökség helyiségébe és az ottlévő két magasabbrangu tiszt előtt előadta az esetet. Be kell vallanom, az igazságnak megfelelően mondotta el a történteket, éppen csak arról nem számolt be, hogy milyen hangon beszélt velem. Az egyik tisztnek felszólítás nélkül átadtam fényképes szabadjegyemet, amelyből kitűnhetett, hogy közéleti ember vagyok, sőt az adott esetben a szabadjegy azt is bizonyította, hogy állami vonatkozású ügyben utaztam. Irattáskám ezek után sem került birtokomba, felajánlottam tehát, hogy pontosan megmondom, hogy milyen színű és milyen tartalmú iratok vannak a táskában. A vallomásnak ez a része megtörtént, kinyitották a táskát és csodák csodája: a vallomás megfelelt a valóságnak. Ezek után a cvikkeres MÁV alkalmazott a következő szavakkal nyujtotta át irattáskámat:

— Akkor hát rendben van a dolog.

Szerintem nincs rendben. Rendben van addig, hogy tolvajnak néztek, ez mindenkivel megtörténhetik, de nincs rendben az a mód, hogy végig kellett kísérnem az illető alkalmazottat az egész vonaton, mint egy letartóztatott tolvajnak és különösen nincs rendben, hogy félórai ilyen megalázó helyzet és gorombáskodás után a legkisebb bocsánatkérés nélkül fejezték be az ügyet. Tudtommal hasonló esetben az egész világon ez a szó következik: elnézést kérünk.

Higyje el nekem a MÁV: nem kívánom ennek a túlbuzgó, valószínűleg becsületes és lelkiismeretes alkalmazottjának megbüntetését. Nincs panaszom az ügyben szereplő tisztek ellen sem, akik kifogástalan udvariassággal bántak velem. Csak amikor kijelentettem, hogy nem a személyemet, hanem bennem az utazóközönséget érte sérelem és jelentést akarok tenni az ügyről az állomásfőnökségnek: a túlbuzgó alkalmazott nevének közlését nem tartották szükségesnek. Talán feltételezték rólam, hogy egyéni bosszúvágyból fogok további lépéseket tenni. Erről szó sincs. Ha mégis a nyilvánosság előtt az állomásfőnökség tudomására hozom ezt az ügyet, ezt tisztán csak azért teszem, mert ismerem és nagyratartom a MÁV alkalmazottainak modorbeli, európai színvonalát és a MÁV szempontjából is fontos, hogy a jövőben ilyen Balkánízű esetek ne forduljanak elő.

(Aláírás)

Segítséget kér egy tehetséges gyerek

Tekintetes Szerkesztőség!

Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel fordulok a Szerkesztőséghez, hogy fiamat felülvizsgálnák és támogatnák a további tanulásban. Egy rádióelőadásból értesültem, hogy őstehetségeket kutatnak, fiam is az, mert a saját eszétől már 9 éves korában egy cséplőgépet csinált és így tovább, féderes kocsit, stráfkocsit, és 12 éves korában meg kerékpárt csinált, de nem tudta befejezni, mert nem volt hozzávaló kerék és mindent készített, mert nem volt más a háznál. 14 éves korában megint egy traktort csinált és annyira hajlama van az ilyen dolgokat csinálni, hogy a földmívesmunkához nincs türelme, mindig csak azon gondolkozik, hogy mit csináljon. Ezért nagyon szépen kérem a Szerkesztőséget, hogy vegye pártfogásába fiamat, mert én tehetetlen vagyok taníttatásához, nem azért akarom talán, hogy urat neveljek belőle, hanem a tanulni akaró tehetségének eleget tenni.

Tisztelettel: *Tandari István*
Szeged-Mórahalom 246. sz.

FEHÉR KOZMETIKA
Bazilikával szemben VILMOS CS.-ÚT 15/a
Díjtalan szaktanács! (Levélben is)

Csemiczky

Szemfényvesztés a lakásban

Az a mese járja, hogy *Rubens* vagy *Rembrandt* (de lehet, hogy valamelyik másik halhatatlan volt) úgy fogott ki szőrösszívű házigazdáján, — aki egyszerűen szobaáristomban tartotta, mert adós maradt a bérrel — hogy *egy halom aranytallért festett az asztalkendőre*. Azonban a történelem folyamán nem ez volt az első művészi szemfényvesztés (trompe l'oeil), aminek gyakorlati célja volt. Általában a XVII. századnak tulajdonítják a szemfényvesztés gyakorlati alkalmazását, de emberemlékezet óta foglalkoztak művészek és építészek az ilyen optikai csalafintaságok alkalmazásával. A görögök oszlopaikkal űzték ezt a tréfás játékot és így értek el mindenféle varázslatos távlati csodát. A rómaiak az ál-boltíveket és bolthajtásokat kedvelték és a XIX. századnak is meg voltak a maga efajta dekorációs »fogásai. Például a »repülj fecském«-et ábrázoló bárányfelhős égszínkék mennyezetek, sőt holicsi gyár által is készített és káposztafejeket híven utánzó, gyönyörű, régi fayencetálak sem voltak lényegében mások, mint ilyen gyermeteg szemfényvesztési kísérletek.

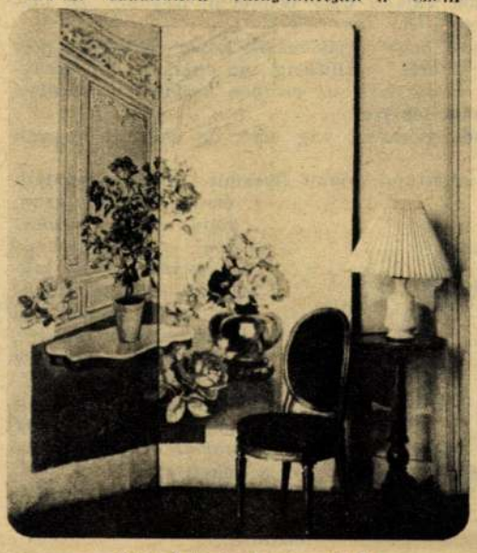

Driand festett spanyolfala

Napjainkban újra felfedezték ennek a jámbor csalásnak a varázsát és valóban soha jobbkor, mint most, *az anyaghiány és anyaggazdálkodás korában*. Ügyes és ötletes kezek nemcsak művészi redőkben hulló függönyöket tudnak a falra varázsolni ecsetjükkel, de a szoba bútorzatát is valósággal kiegészítik. *Driand*, akinek divatrajzait Budapesten is jól ismerték, párisi lakásában többek közt egy festett spanyolfal segítségével egy nemlétező sarkot varázsolt a szalónjába: ezt a sarkot berendezte a XIX. század modorában faburkolattal, asztallal, virágokkal. Persze mindezt csak festette a spanyolfalra.

Csendélet valódi tárgyakkal

A tehetséges és ötletes Bissingen Vera grófnő, a mai budapesti viszonyoknak nagyon megfelelően, egy nagy szobát választott ketté piros függönnyel, melyet a függönytartó rúdhoz rendkívül újszerűen nyersszínű, vastag paszományzsinórokkal és bojtokkal erősített oda. A képünkön a szoba világoszöldre festett ebédlőrészét mutatjuk be, ahol a rúd, a paszományzsinórok, bojtok és a piros, vastag vászonfüggöny hullámos díszítése már csak *festve* van a borsózöld falra. A háromszög alakú kínai képet, úgyszintén a perzsa falkárpitot utánzó architektonikus befejezésű freskót is ráfestették a falra.

De fordíthatunk a dolgon és festményeket helyettesíthetünk szeszélyünk és hangulatunk szerint összeválogatott és *cserélhető* tárgyakkal, ha van alkalmas falmélyedésünk vagy vakablakunk a szobában. Vitrint is ábrázolhat ez a »kép«, ahol féltett tárgyainkat ízlésesen csoportosíthatjuk. Mint látjuk, nem kellenek hozzá kincsek, csak *ízlés, ötlet és egy megfelelő nagyságú bekeretezett üveg*. Egy szép virágcsokor, amely ha mezei virágokból áll, éppúgy megteszi a hatását, mint a képen látható különleges és drága kallák. Pár jóféle itóka, — ami szintén lakat alá való kincs manapság — szép gyümölcs, akár főzelékféle, egy pár könyv, sakktábla, régi pohár, vagy miegymás és íme kész a művészi »csendélet«!

Perczel Juliska

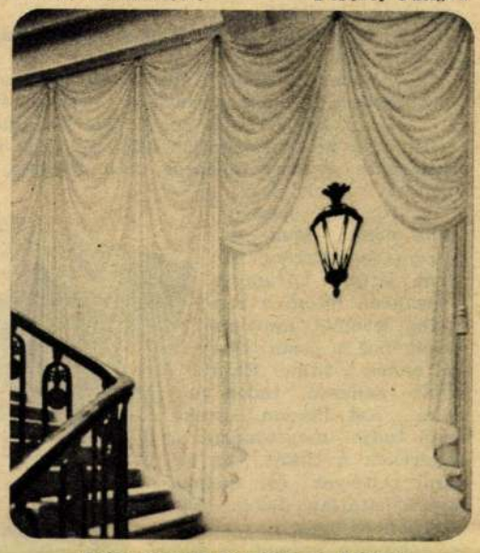

Falra festett függöny és laterna

Csendélet valódi tárgyakkal

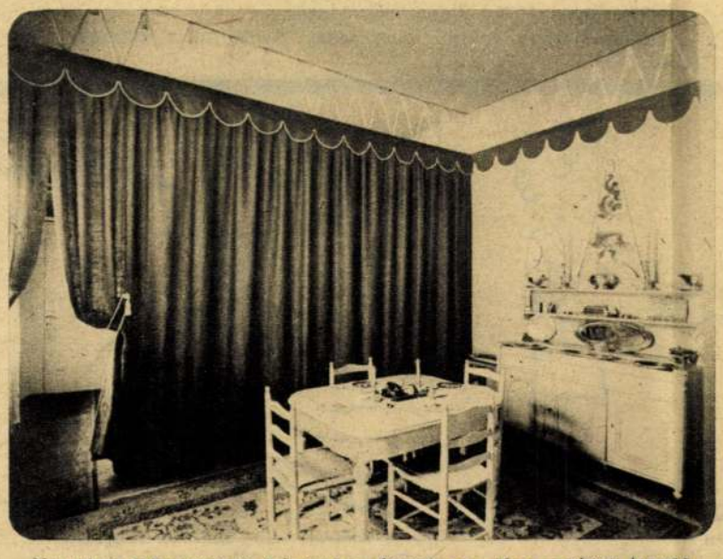

Függöny falra festett folytatása. (Bissingen Vera grófnő terve.)

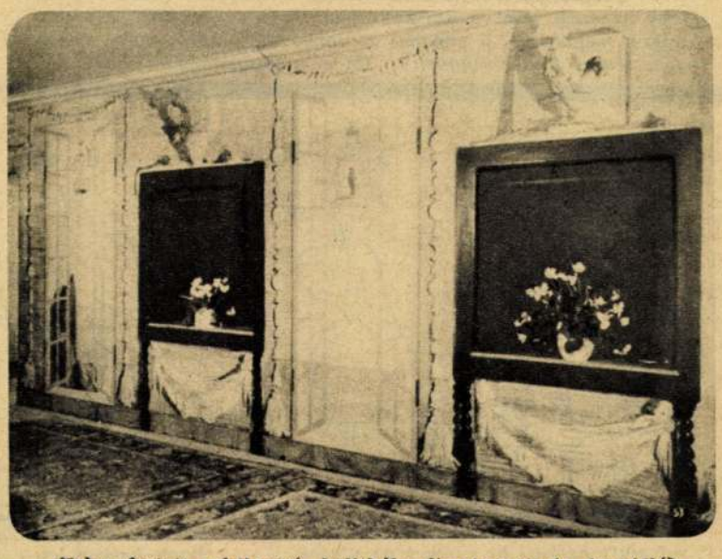

Falra festett erkélyajtó, kalitkák, dísztárgyak és drapériák

Mondja kedves Kelly Anna, sikerének mi a titka?

A Kívánsághangversenyekhez, a különféle hangversenyek pódiumaihoz, a rádióhoz és a hanglemezgyárak programmjához olyan elválaszthatatlanul és szervesen hozzátartozik ez a nyúlánk, nyíló bazsarózsa-arcú lány, hogy szinte el sem lehet képzelni nélküle a fenti megnyilatkozásokat. A teljes ismeretlenségből bukkant fel mintegy két évvel ezelőtt, s ma már ha megjelenik a pódiumon, majd szétdőlnek a falak a dübörgő tapstól. Hallatlan sikere van minden szereplésének, egy-egy száma hihetetlen gyorsasággal válik népszerűvé s nincs hangversenylátogató vagy rádióhallgató, aki ne fogadná örömmel a műsorban a *Kelly* Anna nevét. Sztár lett a fiatal hölgyből s most azért kerestük föl, hogy egy kicsit kianalizáljuk, helyszini vizsgálattal kikutassuk ennek a hangos sikernek és népszerűségnek titkát.

A zongoránál ül és halkan klimpirozik, miközben folyik a vizsgázás.

— Mondja kedves Kelly Anna, mi a sikerének a titka?

Kerekre nyitja a szemét és nevetve kérdi:

— *Jé, hát sikerem van? Nem is tudtam ...*

— Na ne maszlagoljon minket, tudja maga is, hogy majd szétszedik egy-egy fellépése után, feleljen, de azonnal!

Most komoly lesz.

— Jó, hát beszéljünk erről. Igen, sikerem van. Érzem, tudom, látom. Látom a tapsokból, látom a rengeteg levélből, amit naponta hoz a posta. Hogy mi ennek a titka? Ez az, amire nehezen tudok felelni. Azt hiszem, senki nem tudja megmondani a sikerének a titkát, ez valami rejtélyes és megmagyarázhatatlan dolog... Egyszerűen kijövök a pódiumra, *eléneklem a számot és dübörög a taps.* Ki tudná ezt megfejteni? Lehet feleletet adni a megfejthetetlen, megmagyarázhatatlan dolgokra?

Kelly Anna két arca
(Csiszár és Sárdi felv.)

— No-no, csak ne olyan gyorsan. Menjünk csak szépen sorjában! Betanulja tükör előtt a mozdulatait?

— *Soha!* Bevallom, hogy a legnagyobb lámpaláz gyötör, amikor a pódiumra lépek s még ha betanultam volna is egy-egy tetszetős mosolyt vagy kiszámított mozdulatot, akkor is elfelejteném az egészet, amikor ott állok a közönséggel szemben. *Valamilyen furcsa bódulat vesz rajtam erőt, nem látok, nem hallok és teljesen az ösztöneimre hallgatok.* Tudom, hogy sokan vannak, akik gépies következetességgel megjátsszák a szereplésüket, én azonban erről a magam személyében mit sem tudok. Talán *ez a közvetlenség is hozzájárul a sikeremhez.*

— Az előbb azt mondta, hogy lámpaláza van. Ez a lámpaláz az éneklés alatt is megmarad?

— Percről percre szabadulok fel a lámpaláz szorításából. Megy az ének mint a karikacsapás, de a végén újra baj van. Amikor meghajlok, *a szivem a torkomban dörömböl: vajon tetszettem-e a közönségnek?* Ez is a lámpaláznak egyik formája. Mikor aztán hallom a tapsot, az újrázást sürgető és követelő kiabálást, akkor végre megnyugszom.

— Sokáig tanul egy-egy dalt?

— A legrövidebb idő alatt valósággal a véremmé válik minden új szám. Elpróbáljuk egyszer-kétszer és kész.

— Hogy vagyunk ezzel a »Minden elmulik egyszer« kezdetű slágerdallal? Úton-útfélen ezt énekli, nem válik ezzel unalmassá?

— A számnak rendkívüli sikere van és ha nem is akarnám már énekleni újabb hangversenyeimen, *a közönség ordítva követeli.* Megtagadhatom? Azt hiszem, hogy nem. Különben is egy-egy ilyen szám folyton alakul, apró változásokon megy keresztül, mindig tudok valami újat beletenni, úgyhogy én magam sem únom meg.

— Mit szól ahhoz, hogy egyik-másik kolleganője nem nézi jószemmel a maga sikerét? Állítólag *az egyik hangversenyénekesnő kikötötte, hogy csak az esetben hajlandó a jövőben fellépni, ha maga nem lép fel...*

Azt hittük dühös grimaszt vág erre, de ehelyett angyali szelidséggel feleli:

— Magam is hallottam valami ilyesmit. Mit is mondjak erre? *Én azt hiszem, hogy ezt a kérdést nem a szóbanforgó művésznő, vagy művésznők döntik el, hanem a közönség.* Én nem haragszom senkire, én nem tettem soha egy szalmaszálat senki útjába, én egyszerűen csak szerepelni akarok és *ezt a jogomat tőlem senki nem veheti el.*

Most érkezik a postás egy halom levelet tesz le az asztalra.

— Tudja mivel foglalkozom az úgynevezett »privát«-életemben? Ezekre a levelekre válaszolok s közben *tanulok, tanulok és tanulok. Nyelvórákat veszek, zongorázom, énekelek* s most elárulok egy titkot: *a jövő héttől kezdve az egyik legjobb magyar színésznőnél is tanulni fogok.* Arról a nagy művésznőről van szó, aki eddig *egyetlen tanítványt sem vállalt el,* de most velem kivételt tesz, én leszek az első és egyetlen tanítványa. Szeretném nemcsak a pódiumon, de a színpadon is megmutatni, hogy *tudok.* Szeretném, ha a színpadon is úgy szeretne a közönség, mint a pódiumon. *Ez az életem egyedüli vágya, több nincs.*

— A férjhezmenés nem szerepel a listán?

— Az egészen más kérdés. Az a „civil" Kelly Anna ügye, *most arról a Kelly Annáról beszéltem, akinek élete a közönségé.* A pódiumok, a rádió, a hanglemezgyárak és remélem: rövidesen a színpadok Kelly Annájáról van ezúttal szó...

Hát ilyen Kelly Anna szóról szóra.

Méltóztatnak tudni most már, hogy mi a sikerének a titka?

d.

A hordár a menetrendre mutatott:
»A start hétkor, de viszont az utasok,
Kikben él még a kényelemszeretet,
Reggel hatkor foglalnak már helyeket.«

»Hordár bácsi, itt egy huszas, — felelem —,
Maga hatkor letelepszik helyemen,
Pipára gyujt, eszik néhány falatot,
Míg én hétre magam is beszaladok.«

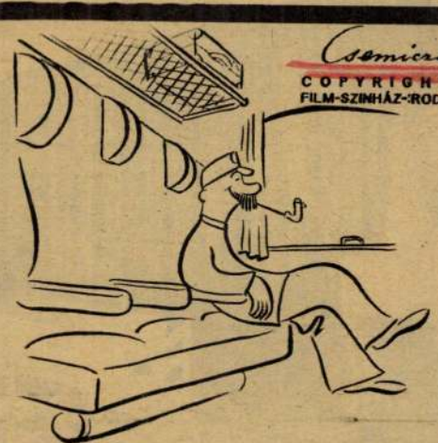

Ugy is történt, azaz másnap reggelen
Hordáromat a vonatban megleltem,
»Van hely bőven!« szólt és körülmutatott,
A szakaszban egy lélek sem utazott.

Csemiczky
COPYRIGHT BY
FILM-SZINHÁZ-IRODALOM

Film Színház Irodalom
1943 - 20 - 24

EGY SZOKNYA, EGY NADRÁG

Sóvári Péter, a színtársulat hősszerelmese színpadi sikereinél csak a hölgyek körében aratott sikereire büszkébb. De hiába a büszkeség, mégis ezer nehézséggel kell megküzdenie. A mulatságos film középpontjában Latabár Kálmán alakítása áll, aki hol férfiruhában, hol pedig női-toalettban kacagtatja halálra a közönséget. A film többi főszereplője: Csikós Rózsi Turay Ida, Csortos Gyula, Mály Gerő és Mihályi Ernő.

Turay Ida, Csortos Gyula és Csikós Rózsi

Latabár a mulatóban
(Hamza-film)

Csemiczky

Csikós Rózsi:

„Nincs szerződésem az Operettszínházban..."

Az egyik dunaparti kávéház napos terraszán saját külön »törzsasztalánál« üldögél *Csikós* Rózsi mindennap ebéd után a barátnőivel. Fejtetőre tűzött fonott szőke hajával, égszínkék szemével, fitos orrocskájával, mosolygó szájával olyan, mint maga a tavasz.

De olyan a színpadon is, mint az »Egy boldog pesti nyár« szerelmes ezredeskisasszonya. Kék-rózsaszín csipkés tüllös ruháiban, nagy florentinkalapjával, hosszú szőke copfjaival, nyugodtan beállhatna a váciutcai olaszbolt *Lenci-babái közé a kirakatba.* A színházban »*Lenci*«-nek is becézik. Leülünk melléje a törzsasztalhoz és megkérdezzük:

— Hogy vagy Rózsika?

— *Remekül!* Az izgalmak és a premierek után, mert a héten filmpremierem is volt, az »Egy szoknya egy nadrág«.

— Szóval most már komoly sztár vagy . . .

— Á nem, nem tudom. *Majd akkor leszek komoly sztár, ha remek kritikákat kapok, addig, amíg azt írják rólam, hogy édes voltam, kedves és szép, addig nem.* Most csak remélem, hogy sikerem van.

— Nekünk nagyon tetszettél.

— Komolyan mondod? Igazán tetszettem? *Jaj de örülök!*

— Komolyan. Nem is lehet megérteni, hogy miért nem játszottál két évig.

— *Én azzal magyarázom, hogy pechszériában voltam. Hogy miért nem filmeztem, azt pontosan tudom.*

— ?

— Amikor visszajöttem Bécsből, ahol jó pár német film főszerepét játszottam, itt is kaptam filmajánlatokat. Én szerettem volna valamit produkálni és *visszaadogattam azokat a szerepeket, amelyek nem tetszettek. Erre mindenki megsértődött, ennek köszönhetem, hogy újra kellett kezdenem.*

— És jövőre van már szerződésed az Operettszínházhoz?

— Nevetni fogsz, *nekem most sincs szerződésem.* Manyika helyett beugrottam a »Mária főhadnagy«-ba és akkor »gentlemen agreement«-et kötöttünk az igazgatósággal. Most fogunk majd tárgyalni a szerződésről.

— Szerintünk nem lesznek nézeteltérések . . .

Mosolyogva »panaszkodik«:

— *Nem vesznek engem komolyan mint igazgatónét.* Csöppet nem kivételeznek velem. Én voltam az egyedüli, akinek nem írtak bele a szerepébe, nem kapott még egy számot, én úgy játszottam el a szerepet, ahogy megkaptam. Pedig szoktam ijesztgetni a tagokat, hogy »*Jó lesz ha vigyáz magára*«, meg »*Holnap akár már be se jöjjön*«. Kedvenc lemezem, hogy »*Ez az állásába fog kerülni*««. Persze az egész mindig nevetésbe fullad.

— Mit kapott a premierre Fényes igazgató úrtól?

— *Virágot.* Piros tulipánt. (Nevet.) *De mindenki azt kapott. Szóval itt sincs kivételezés.*

— Mik a művésznő legközelebbi tervei?

Megint nevetgél:

— Művésznő? — mondja, majd rettentően komoly arcot vág és így felel: — *Pihenek.* De ezt tényleg komolyan mondom, mert ha egy üzlet kezd menni . . . Most két filmet forgattam egymásután öt nap szünettel közben. *A nyáron pedig remélem az Operettszínház színpadán nyaralok.*

— Milyen szerep a vágyálmod?

— *Olyan, mint Tolnay szerepe a »XIV. René«-ben.* Olyan szerepet szeretnék játszani, ahol lehet egy kis szívet is mutatni. De azért kicsit »csirkefogó« is legyen . . .

— Ha történetesen te lennél a Fővárosi Operettszínház igazgatója, leszerződtetnéd Csikós Rózsit?

Összeráncolja a homlokát, annyira gondolkozik a súlyos problémán és így szól:

— *Én azt hiszem, igen . . .* (fl)

Film Színház Irodalom 1943. 18. 7. rajzok

Jöttek is mind mosolyogva, lelkesen,
Nem maradtam vendég nélkül percre sem.
Illatokkal telt meg kisded otthonom,
Zuhogott a rózsaviz, az otkolon.

Akarcsak egy velencei gondola,
Ugy úszott a vízben az új pongyola,
A padlón is színes tócsát föstve lent,
S ahogy nézem: Ó, egek, ez összement!

Haragomban föl és alá szaladok,
Ime, mondtam, a műrostos anyagok!
De fölragyog képem néhány perc után:
Mégis van egy édes kicsi short-ruhám!

Csemiczky

COPYRIGHT BY FILM-SZINHÁZ-IRODALOM

M.D.K.

Csemiczky

"Cilike vőlegényt választ" c. versét illusztrálja. Az egyes példányokban folytatódnak a Cilike rajzok, mindig az aktuális eseményeknek megfelelően.

Szinház, Bp. 1945. aug. 22-28. I.évf. 2.sz. 16. lap

M.D.K.

Csemiczky

"Cilike szép lesz" cimmel közölt tréfás versét illusztrálja.

Szinház, Bp. 1945. aug. 15-21.I.évf.1.sz. 25.lap

M.D.K.

Csemiczky

"Pipi" cimmel tréfás vers és tréfás rajzsoro-
zat az egyes példányokban,mindegyik más-más ci
mekkel mondja el "Pipi" kalandjait.
A verseket és a rajzokat egyaránt a müvész ké-
sziti.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. jan. 2-8.
V. évf. 1. sz.

M.D.K.

Csemiczky

"Pipi április elsejei kalandja" c. tréfás versét illusztrálta hat rajzzal.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. ápr. 4-lo.
IV. évf. 14. sz.

. . .

M.D.K.

Csemiczky

Tréfás rajzsorozata saját tréfás versének illusztrálására.
Nyolc rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941 márc. 28.-ápr. 3. IV. évf. 13. sz.

M.D.K.

Csemiczky

"Pipi bevásárol tavaszra" c. tréfás versét illusztrálta.
Hét rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. márc. 21-27.
IV. évf. 12. sz.

M.D.K.

Csemiczky

"Pipi naplója" c. tréfás versét illusztrálta.
Hat rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941.márc.14-2o.
IV.évf. 11. sz.

M.D.K.

Csemiczky

A "Pipi-sorozat" heti folytatásai "Pipi boldog ujévet kivan" c. az 1944. évben is tovább futnak.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943.dec.30-1944.jan.5. VII. évf. 1. sz.

.U.S.A.

M.D.K.

Csemiczky

"Pipi és a husvéti tojás" cimmel tréfás verset
ir és illusztrál a müvész.
Hét rajz.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. ápr. 11-17,
IV. évf. 15. sz.

ÚJ KÖNYVEK

Egy portugál gnosztikus Pál apostolról

Teixeire de Pascoaes: Pál — Keresztes-kiadás

A keresztyénség első századaiban már felütötte fejét az »eretnekség«. Az emberi gondolat próbálta a saját formáiba beleönteni a kijelentés tiszta vizét. A kijelentés így különös fénytörést kapott. Ezeken a formákon át a világ más lett, arányaiban eltorzult. A keresztyén egyháznak a zsinatai valójában védekező munkák voltak a nagy keverés ellen; magát a kijelentést, az Igét a maga tisztaságában elegyítés nélkül akarták megőrizni századokon át. A gnosztikusok tarka, sokfelé ágazó tanításának is ez volt az alapja. Az ismeret, a belső megvilágosodás lett a fokmérője a kijelentésnek is. Voltak, akik csak a szellemi világot tartották valóságnak és tisztának. A testtel, az anyaggal való érintkezés már magábanvéve bűn volt számukra. Egy ilyen gnosztikus, nagyon szellemes, minden írói készséggel ellátott művészember a portugál szerző, aki Pál apostol kíséretébe szegődött és a maga világnézetének a fényét vetíti rá az egész »Olajfa-zónára«, amelyen Krisztus nagy misszionáriusa végigvándorolt. Persze, ha a szellem és az anyag ilyen ki nem békíthető ellentétben állnak egymással, akkor a portugál szerző ilyen bibliaellenes megállapításokat tesz: »Teremteni már magábanvéve is szabálytalan dolog. Gonosztett. Isten, vagyis az élet álmodta a létet, azaz a halált. A vágyát meg is valósította Ádámban és Évában. Megvalósította és vétkezett! A bűn, vagy a büntett ott áll minden dolgok alján. Minden csillag nyílt seb, s a tejút egyetlen vérfolt...« A természet az emberben szellemül át...« Így látja Pált, mint szellemi embert. Testét, amennyire csak lehet, nyomoréknak, félvaknak, szívbajosnak mutatja. Egyébként költői erővel jeleníti meg Kis-Ázsia városait. Az arcokat, amelyek Pál nagy emberi drámájának színpadán feltűnnek. Bibliás teológus embernek érdekes olvasmány. Sokak számára azonban veszedelmes, téves tanítások és elméletek mérgét adja pompás írói készségének, igazi tehetség művészkonyháján készített italában.

My.

Jean Giono: Sarju

(Révai kiadás.)

A nagytehetségű francia író magyarul megjelenő könyveit már többször ismertettük e hasábokon. Giono írói magatartása: menekülés a rosszúl, tisztátalanul sikerült civilizációból, sőt a kultúrából is a Természethez, a természeti ember ősztönelnek kicsit vad, de legalább őszinte, egyszerű világához, az életnek csupán ahhoz az üteméhez és rendjéhez, ahogy a Teremtő az idők elején adta, amit az ember pusztán elfogadott, de úgyszólván még semmit sem tett hozzá. Giono ezt a visszamenekülést túlcsorduló költészettel írja meg mindig újra; s hogy olyan, ma már világsikere lehetett, mutatja a társadalmak tudatalatti — vagy talán már nem is tudatalatti — csömörét a civilizációnak és háborúkhoz vezető kultúrának attól a gyanus tenyészetétől, amellyel körülvették magukat.

Legújabb műve (amelyből Marcel Pagnol az »Ujra sarjad az élet« című szép filmet is csinálta) egy pusztuló alpesi faluba visz. Az összeomló házak, dudvával benőtt mezők közül elmenekül mindenki, csak egy férfi marad, nomád módra tartva fenn magát. S ide vetődik egy sokat szenvedett nő: kettejük szerelmének kifiataloló erejétől, termékenységétől élni, teremni kezd körülöttük a vidék is. Giono vérbeli költő: hogy kedve szerinti zavartalan, békés szépséget mutasson föl, nagyon messze, utólérhetetlenül messze rohan a ma uralkodó, való világtól, amellyel nem mer, nem akar, nem tud számolni.

(i. gy. l.)

Munka és harc az ősi rögért, örök magyarságért

Békés vármegye Iskolánkívüli Népművelési Bizottságának negyedik évkönyve jelent meg ezen a címen. A hatalmas, gazdag kötet felöleli mindazt, amit a népművelléssel foglalkozóknak tudniok kell. Elvi és gyakorlati útmutatás ez a mű. Úgy is nevezhetjük: a népművelők kézikönyve. Különösen gazdag a mű első és második része. Szinyei-Merse Jenő, Ravasz László, Karácsony Sándor, Zsindelyné Tüdős Klára, Győrffy István, Kodály Zoltán, Hankiss János tanulmányait, előadásait olvashatjuk itt, többek között. Nagyon érdekes a harmadik rész, amely bemutatja Békés vármegye Iskolánkívüli Népművelési Bizottságának munkásságát. Pompás képsorok is arról tanuskodnak, hogy komoly munka folyik Békés megyében. Jólesik lapozgatni a »viharsarok«ról ezt a pompás könyvet. Uj magyar életforma, új magyar világ születésének előhírnöke ez a mű.

(bd)

Jankovich Marcell: Évek tavasz nélkül

(Franklin Társulat kiadása.)

„Bánatnak könyve, kár, hogy nem regény". Így mondták azt a régiek egy régi könyvről. Mi is ezt mondjuk Jankovics Marcell könyvéről. Nem azért, mintha az író nem volna nagytehetségű és nem tudna regényt írni, hanem mert ez a könyve csakugyan nem regény. Először nem regény, mert fájdalmas valóság: 1918 októberétől Pozsony története. Történet, amelyről sohasem szabadna elfeledkeznünk. Másodszor nem regény, mert inkább riport, véres, könnyes riport azokról a napokról és évekről. De, hogy született regényíró írta, azt megérezni a könyv alakjain. Mert, ha a mese szerkesztése nem is tömörül regénnyé, az emberek élnek a könyvben valóságosan, mint a legjobb regényben. De hát regényt kell-e írni mindig és regényt kell-e olvasni mindig? Nem több-e egy ilyen könyv, mint akármelyik regény? Furcsa, de az igazi regények mélyebb nyomot hagynak. A valóságról sokszor érzi az ember: á, ez csak amolyan regény, de az igazi regény mindig úgy hat ránk, mint a legmélyebb valóság. Ez a könyv ott áll a regény és a valóság között, de el kell olvasni minél több magyarnak, nehogy valósággá váljék ismét, vagy hogy azt találjuk hinni, hogy ez csak regény.

M. I.

Török Sándor: Örök vasárnap

Izgalmas kaland a fiatalság, itt kapott sebeiket sokan halálig hordozzák. Török Sándor regénye megpróbálja felidézni ezt a nagy kalandot. Saját fiatalkoráról van szó, mikor mint szegény tanuló, „sort evett" a hét különböző napjain különböző családoknál. Az író azóta felszívta és feldolgozta a kamaszszem lefotografálta képeket. A beszámoló élményszerűsége és őszintesége első percben megfogja az olvasót. A végén különös szavakat vált az íróval. Mert az író kénytelen elmondani, nem a megszokott prédikációk, hanem a maga egyéni nyelvén, hogy igenis, megtért. Egyéni hangszerelésű író, de művészetének gyökerei valahol a mélyben a legnagyobbakéval találkoznak.

Ifj. M. Gy.

Mi a szimultán művészet?

Az Alkotás Művészházban Csemiczky Tihamér grafikai kiállítását láthatjuk. A katalógus előszavában „szimultán stíluskorszak" eljövetelét hirdeti, melyben a lényeg az ember, amely többé nem változatlan, elkülönült egyéniség, hanem változó, egyetemes érzések szövedéke. A szimultán stílus alapvonása az egy helyen, egy időben érezhető több hatás. Csak annyit erre az esztétikára, hogy az a bizonyos kollektiv ember, mely többé nem egyéniség — lombikban kotyvasztott homonculus lehet csak, ezt az erősen egyéni művész, Csemiczky is tudhatja, a másik pedig, hogy a szimultán művészet előtt is volt egy képnek többféle hatása, Boticelli: „Primaverája" mögött ott csilingel egy bús szerenád finom cantilénája. Száz más példát mondhatnék még.

Rajzai finom, hidegvonalúak, szürreális jellegükben ideges borzongások érezhetők, amik következtében néha már nem enerváltan hatnak. Üvegkarcaival új eljárást mutat be: a rézkarchoz annyiban hasonlít, hogy szintén lakkba karcolva készül és alapnegatívról sokszorosítható, ez azonban nem nyomtatás, hanem fénymásolás útján történik. Érdekes, modern egyéniségű művészrajzai, karcai egy csőbútoros lakásnak stílusos fali díszei lehetnek.

A Műcsarnok téli tárlatán feltűnt B. Gáll Ferenc két képe, most a Műbarát helyiségeiben önmaga tágas oeuvrejében azonban már nem olyan érdekes. Naturalizmusa nagybányai elkötelezésű s ha szatirikus akarnék lenni a Csemiczky-féle teóriát illusztrálja. Egy képen, egy időben többféle hatás érezhető. Paál László és Rudnay Gyula nem megvetendő művészek és hatások. de ha minket az egyéniség érdekel — akkor kárára van a művészetnek.

Dr. F. L.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

G. F. Kolozsvár. Hogy a »Sziklán állunk c. lap Móricz Zsigmondról írott cikkünknek csak azt a részét vette át, ami az ő vallásos szemléletét hátrányosan mutatta be és semmit sem vett át abból, ami az ő lelkének elrejtett mélyebb titkairól szólott, ezt sajnos megszoktuk. Ezek a félidézetek egy mondat egyik felének az átvételei. Ez olyan együgyű és olyan evangéliummentes propagandát jelent, ami ellen csak egy felvilágosodott és szélesebb látókörű közvélemény az orvosság. Mi nem értékeltük le ezzel Móricz Zsigmondot, de az ő vallásos szempontjait kötelességszerűen mutattuk meg minden oldalról. Sajnos, egyik keresztyén felekezet sem dicsekedhetik azzal, hogy az írói között sok hitvalló és a hitvallás nagy igazságait átélt tagja van. Nem kezdjük elsorolni azokat, akik egyenesen szembekerültek a maguk római egyházával. Ez nem a mi módszerünk.

G. S. A protestáns társaskörre vonatkozó levelét félretettük. Lehet, hogy hamarosan híradással leszünk.

Egy kecskeméti olvasó. Csakugyan nagyon sok esküszegés történik. A legnagyobb kérdés itt a házasságra való nevelés, hogy előbb, mielőtt az esküt kimondanák, átérezzék és tudják, mi lesz a jelentősége, súlya annak, ha Isten előtt örök hűséget esküsznek egymásnak.

Özv. R. L.-né. Sajnos »nősülni szeretnék, férjhez menni kívánok« rovatot mi nem nyithatunk. Meg kell találni azonban a módját annak és ez munkában is van, — hogy fiaink és leányaink kellő módon találkozzanak.

— **Lelkipásztorok figyelmébe! 100 pengővel honorálom annak a lelkipásztornak a fáradságát, aki nagyanyám: Kis Erzsébet születési bizonyítványát felkutatja. Kis Erzsébet született 1835—42. év között. apja Kis Sándor, anyja Nagy Zsuzsanna. Szíves értesítést Nagy Ilona, Rákoshegy, Postahivatal címre kérek.**

HOL VÁSÁROLJUNK, DOLGOZTASSUNK?

Hirdetési díjszabás: ebben és az apró rovatban mm sora —.80, szövegoldalon 1.— pengő.

BUNDÁK, bolerók, ezüstrókák, nerzek nagy választékban
Alakítás eredeti modell szerint

VARSÁNYI LAJOS-nál, IV., Múzeum-körút 7.

MŰFOG Biró Sándor — Olvasóinknak kedvezmény, OTBA és ORBA tagok a min. segély + 1/3-os ráfizetésért államilag vizsgázott fogász Rákóczi-út 25. Tel. 138-039

TÓTH LAJOS fest, tisztít V., József nádor-tér 9. — TELEFON 181-297

LEGJOBB ZONGORÁT

pianinót legolcsóbban vásárol részletre is Szávits-nál. Vétel, javítás, hangolás precíz kivitelben. Budapest, Baross-tér (Rákóczi-út sarok) Tel. 145-104

Ezüst és tűzrókák különféle bundák rendelésre olcsón
Bischinger szűcsnél Kálvin-tér 2. I. 4.

Butorcsere, konyhák, kombinált szobák, rekamiék, olcsón, jól GAÁL, Podmaniczky-utca 6. szám

SZÖRMÉT rókát, bundát VI., Ó-utca 36 főh. udv. szálló
Megbízható, pontos
KATZER A. ATTILA törvényszéki szakértőnél

D. Bagdi Miklós **kályhásmester**
VIII., Bezerédi-u. ca 3. Telefon nines

Nagy Imre virágkereskedő
IV., Fővám-tér 5. Udvari szállító
Koszorúk, pálmák virágok, növények

Pályi Eszter és Margit
KALAPSZALÓN
Budapest, IV., Váci-utca 10, lőlépcsőn. Tel.: 384-349
Alakítást is vállalunk

Női és leánykaruha, divatáru kötöttáru
LŐRINCZI PRESBITERNÉL
ÓBUDA, KÓRHÁZ-UTCA 43. Telefon 162-86

Bundák KISS MIKLÓS szűcs nál Váci-u. 11/b. IV., Aranykéz-u. 1
Vállai kozott anyagból átszabást, megóvást, Telefon 181-546

Urasztali terítők, ünnepi díszzászlók
művészi kivitelben, előnyös áron Kalmárné Tuzson Erzsébetnél, XIV., Nürnberg-u. 15. Telefon: 499-640

Ördögh Mátyás
órásmester, precíziós órák és ékszerek raktára, IV., Deák Ferenc-tér 4. T. 181-175

Használt **ruha,** cipő, fehérnemű, limlomért, hagyatékért legtöbbet fizetek Tel.: 137-624

Rádiót használtat és újat, üveg és más cikkekre lárokat veszek, eladok és becserélek Telefon 121-565.
FURCHTGOTT, VI., Nagymező-u. 29

Zongorák, pianinók
legolcsóbban részletre is. Vétel, csere, bérlet, hangolás Kernács, Rákóczi-út 13. Tel.: 349-911

Minden könyvet ha használható megvásárol
Hartmann Testvérek antikváriuma
IV., Múzeum-körút 7. Telefon 380-514

Urvacsorakelyhek, kancsók, tálak, ékszerek KISS FERENC ötvöstanár, ref. presbiternél, Budapest, IV., Haris-bazár 3. Tel. 384-447

MŰVÉSZET
SZÍNHÁZ, FILM

FECSKE ÉS DENEVÉR

Herczeg Ferenc darabja a Pesti Színházban

A nyolcvanéves Herczeg Ferencről talán mi írtuk meg leghangsúlyosabban, hogy mennyire ott bujkálnak a tintásüvege alján a morális kérdések. Nagy erkölcsi jajszó, vád a legnagyobb alkotása, a Bizánc is. Zsonglőr módjára játszanak a jó és rossz kérdésével a legszellemesebb magyar darabban, a Kék rókában. A nyolcvanéves Herczeg Ferenc ezen az úton még egyet lép, de ez a sétája olyan hajmeresztően közelhozta a szakadékhoz, hogy tisztelői, akik a konzervatív Magyarország nagy íróját ünnepelték benne, már aggódnak érte. Szemben áll két világnézet egymással. A darabban megtörténik a nagy összeütközés. A régi világot egy kegyeskedő, vallásoskodó özvegy és egy nagyon primitív lelkületű miniszteri titkár képviseli. Mind a kettő bizony bágyadt típusalak. Semmi új, semmi érdekes bennük nincs. Itt Herczeg Ferenc megfigyelőképessége, éles lelki rajza nem ismerhető fel. Annál érdekesebb a modern lány, aki megszereti a fiatalembert valami anyáskodó ösztönnel. Amikor a konzervatív jövendőbeli anyós ellenkezését eloszlatják azzal, hogy az asszony multjának titkaira rájönnek, akkor áll elő a bonyodalom. A lány megvallja, hogy neki is kalandja volt már és ezt a fiú hosszas lelki tusakodás után „bocsátaná" meg neki, ha a lány elfogadná. Kiderül, hogy két világnézet ütközik bennük össze. Nem lehetnek egymásé, mert a fiú bűnnek tartja azt, amit a leány magától értetődő szabadságnak hirdet. Ekkor egy meglepő fordulattal a lány felajánlja a fiúnak: — ha már nem lehetnek házasságban egymásé, csináljanak egyhetes szép „kalandot". A kaland költségeit is hajlandó fedezni maga a leány. És amikor a férfi a maga „úriember" mivoltával ezt el nem tudja fogadni, csendesen eltávoznak egymástól.

A darab így, magában még lehetne egyszerű megmutatása azoknak az egymásnak feszülő gondolatoknak, amelyek fiatalságunkat is szétválasztják egymástól. A baj azonban az, hogy minden drámában a közönség valakinek pártjára kél. Ez rendesen a hőse a darabnak, akinek szeméből a szerző néz és ajkával az író beszél hozzánk. Végzetes hiba, hogy Herczeg Ferenc — talán akaratlanul — ebben a párbajban a, bizony szabadszerelmet hirdető ifjú nő mellé áll, azzal, hogy a *harmadik* nőt és a *harmadik* férfit nem mutatta meg, aki pedig megvan, aki nem szakítja szét a multnak kötelékeit, felemelt homlokkal néz a kelő napba, de a házasságot és az erkölcsöt nem tiporja le jövendő felé rohanásában.

Egy francia akadémikus mondotta, mikor befejezte a munkáját: „ha megírtam a könyvemet, többé nem érdekel; semmi közöm hozzá." Azt felelte rá egy másik „konzervatívabb" társa: *„de mi, az olvasók! Mi lesz velünk?"*

Mi lesz azokkal a nézőkkel, azzal a fiatalsággal, amelyik ebben a darabban egy olyan éltűtra vél majd ihletést és bátorítást, amely egészen biztosan a szakadékba vezet.

My.

BEMUTATÓ AZ OPERAHÁZBAN

Kormányzó Urunk névünnepén mutatta be az Opera a „Debreceni história" című új táncjátékot. Jókai bájos novellája nyomán megelevenedik előttünk a debreceni kollégium, a professzorok, a csínytevő diákok, a professzor úr lánya és a fiatal kollegista szerelme. Czieplinski János koreográfiája színes és mozgalmas s az ifj. Oláh Gusztáv zseniális rendezése által irányított színpad sok pompás, eleven képe, ötlete egyaránt biztosították a sikert. Feltűnően jól játszott a tánckar, ami annál fontosabb, mert nem is igazi balettről, hanem pantomimről van szó. A főszerepekben Ottrubay Melinda bájos, finom, átélt táncművészete, Tatár György, Brada Rezső mozdulattechnikája elsőrendű. Felejthetetlen a „spicli" diákszerepében Harangozó Gyula, kétségtelenül a legnagyobb táncművésze az utóbbi éveknek. Az előadás vezetését kitűnően látta el a karmesteri székben Rubányi Vilmos. Szándékosan hagytuk végére, bár értékénél fogva első hely illeti, a muzsikát. Laurisin Miklós zenéje minden helyzetet, történést hűn kifejező, igen kellemes, választékos muzsika. A harmadik kép nagy szerelmi kettőse mély lírájú, szívhezszólóan dallamos zene. A professzorok ülését pedig kitűnő humorral festi Laurisin. Külön érdeme a mértéktartó, biztos tudással szerkesztett hangszerelés. Laurisinnak van mondanivalója, ami a ma emberéhez is szól és ez a mondanivaló olyan ízléses, finom és dallamos s ugyanakkor mégis teljesen egyéni zenei nyelven szólal meg, hogy a sok vitatható értékű modern és antimodern zenei irányzat közt örömmel kell fogadnunk. Az újdonság nagy közönségsikerre számíthat.

Dr. Vasadi Balogh Lajos

A KAMÉLIÁS HÖLGY

(Dumas Sándor drámájának felújítása a Nemzeti Színházban, Szemere Attila fordításában.)

*A kaméliás hölgy*et nem sorolják a klasszikus darabok közé, inkább csak olyannak tartják, amelyet a főszerep, egy színésznő kedvéért szoktak felújítani. Mégis azt kell mondanunk, hogy más is, több is van benne egy bizonyos színésznő számára való hálás szerepnél. Igenis klasszikus példánya azoknak daraboknak, amelyekben a műélvezet az etikumra épül fel. A tévedt nő, a *traviata*, a perdita, a maga lemondásával olyan hőstettet követ el, amely fölébe emeli az őt elítélő társadalomnak, fölébe a fia és leánya életéért, boldogságáért harcoló apának. Ha pedig tőle kérdezhette az apa, hogy van-e joga elfogadni a fia szerelmét két élet boldogsága árán, akkor most ő kérdezhetné, hogy van-e joga még egy apának is ekkora áldozatot elfogadni. De éppen azzal lesz nagyobb, hogy ezt nem kérdezi. Ezzel emelkedik fölé az apának, szerelmesének, sőt a szenvedéstől megkímélt ártatlan fiatal leánynak is. Ebben az erkölcsi mozzanatban van a darab szépsége. A hőstett nagyszerűsége ragad meg bennünket. Az önfeláldozás fájdalmában való megtisztulás felemelő érzését éljük át a főhőssel. A darab mártíriumra, nem tragikumra van felépítve. Ebben a mártíriumra felépített történetben ott van a művészet feladata, hogy ennek a hőstettnek a valóságát elhitesse. Ehhez az író művészete magában nem elég. Azzal áll vagy bukik a darab igazsága, hogy a színész a maga elhitető erejével mennyire tudja teljessé tenni az író művészetét. Bajor Gizi méltó segítségnek mutatkozott az író elhitető művészetében. De van az írónak egy harmadik segítsége is ebben a mostani felújításban: a gondos rendezés és pompás kiállítás. Ebben a rendezésben, ezzel a címszereplővel érdemes volt felújítani a darabot. A többi szereplő a művészi teljesítmények érdekes sorozatát mutatja, de Bajor Gizi játékának elhitető erejét és finomságát egyik sem éri el.

Dr. Lengyel Lajos

RÁKÓCZI NÓTAJA *(Átrium, Deák, Uránia)*. Császárhű labanc-ezredes az egyik testvér, vitéz kuruchadnagy a másik: kettőjük családi s nemzeti tragédiája köré simul a gondos alapossággal megkomponált, méreteiben és finomságában művészien elmélyített, édes-bús szerelmi és hősi romantikával s a Rákóczi-nóta megrázó dinamikájával átszőtt, hatalmas, új magyar film. Felépítése, a rendezés, a válogatott művészegyüttes teljesítménye, a fényképezés és zenei aláfestés sok értékes filmtapasztalat alapján készült. Szívből örülünk a magyar történelmi témából vett komoly kép erejének és szépségének; de néhány dolog zavart: a „fejedelem", a nemesen egyszerű szerepet néha túljátszotta, — a kuruc vitézek éneke operakardalízű. Sárosy vitéz szépen énekel, de máskor ne vágjon kivont karddal a lovára. Ilyet magyar sose csinál.

H. K.

ZENÉLŐ MALOM. *(Scala, Omnia.)* Huszka-operett kedves, sikerült átvitele a filmvászonra. Témája: a tiszta szerelem győzelme minden mesterkedés, a nagynéni férjvadászó ügyeskedése s a rangkórság felett. A vidéki úrilány és az inkognitóban lévő ifjú gróf szerelme, az érzékeny féltékenységgel rezzenékeny kis önérzeti sértődésekkel: csaknem irodalmilag is megállló jó jellemzését adja a fiatal érzésvilágok örök harcának. Szeleczky Zita és Szilassy László egyformán elhitető tehetséggel közvetítik a mese tiszta báját... Más kérdés aztán az, hogy a magyar filmgyártásnak az ilyen operettinterpretálásokon túlmenő feladatai is lehetnének. **(i. gy. l.)**

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MURAKÖZY GYULA
Helyettes szerkesztő:
IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ
A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg

Fűszer és csemege árukat csak **Fogarassynál** vásároljon!
Raf. üzlet: VIII, Baross-u 1. Mindent házhoz szállít

Vásároljunk, dolgoztassunk a Református Életben hirdető cégeknél

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban állási kereső hirdetés szavanként 20, minden más hirdetés szavanként 40 fillér. Legkisebb hirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó kétszeresen számít. HIRDETÉSEKET az 50.000 példányban megjelenő »Református Élet«-be felvesz a kiadóhivatal: Budapest IX., Kálvin-tér 8., telefon: 384—540, csekkszámla: 5073 és Arató hirdetőirodája, VII., Erzsébet-krt 14. Tel. 422-550, 220-062. Csekkszámla 41.320

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

16—18 éves leányt gyermek (6 hónapos mellé) felveszek délelőtt 8—3-ig elfoglaltsággal. Pálos, Nagymező-u. 38. I. 5. Vasárnap.

Becsületes mindenest keres családtagként szerény református család. Cím: Hédervári-u. 35.

Ápolónő vidékre idős hölgyhöz hosszabb időre keresteti. Ajánlás, vagy bizonyítványok kívántatnak. Érdeklődés telefonon: száztizennyolcszáznyolcvankilenc.

Pék. és cukrászüzem keres megbízható, jószámoló férfi vagy nő árukezelőt. Rátkai-Ferenc, II., Retek-u. 4.

Házvezetőnőt keres a Kálvineum fiuinternátusa. Érdeklődésre részletes felvilágosítással szolgál az intézet, Hajdúböszörmény.

Megbízható, lehetőleg főzni tudó mindenest keresek. Cím a kiadóban.

Családtagnak felveszek főzni tudó mindenest. Cím a kiadóhivatalban.

ÁLLÁST KERES

Kereskedelmi érettségivel elhelyezkedne komoly megbízható úrilány. Ajánlja Dóczi Antal ref. lelkész, Ózd.

Üzletben, gyárban (esetleg felügyelőnek, előmunkásnőnek) elhelyezkedne fiatal lány, perfekt román. Címeket „Erdélyi menekült" jeligére a kiadóba kérek.

ADÁS-VÉTEL

HASZNÁLT SEZLONRUGÓ darabját pengőért megveszem. Váradi, Király-u. 32.

BIEDERMEIER nagyméretű szekrény, rekamier, kommód, fotelágy eladó, kisipari műhelyben, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 33.

BUNDÁT, szőrmét az árikőzönség vitéz Kéry Gyula szőcsnél vásárol. Ráday-utca 14.

BUTORSZÖVETEK, linoleum, mindenféle kárpitoskellékek állandó raktára: Prépostnál, Vilmos császár-út 19/c (ó-utca sarok). Keresztény cég! Tel.: 125-803.

BUNDÁT rendelésre, átalakítást kitűnően készítek. Megórázást vállalok. Református cég Varsányi, szűcs, I., Attila-utca 23. Telefon: 161-509.

BÉLYEGZŐK, zománctáblák, vésések, jelvények. Kovács Lajos, Budapest, Károly király-út 7. Tel. 423-327.

KÁRPITOSMUNKA bízalom dolga. Házakhoz ajánlkozom. Szőr, afrik, matrachuzatom van. Váradi, Király-utca 32, udvarban. Telefonüzenet: 291-870.

KÁRPITOS, képesített mester, házakhoz olcsón ajánlkozik. Szőr, afrik, műrostmentes anyagom van. Tóth Sándor kárpitos, VI., Szondy-u. 66, Tel. 329-926 hívószám.

Torontáli szőnyegek
nagy választékban
Horváth J. Mihály református házilparosnál
Vörösmarty-tér 6. Telefon: 183-596.

Eladó fehér damaszt ebroz 6 szalvétával (még mosatlan és monogramnélküli). Cím: Verpeléti-út 24., II. 3.

Eladó 80×60 cm méretű, tárlaton vett Viski-kép. Cím: XI., Verpeléti-út 24., II. 3.

Alighasznált, összehajtható gyermek ping-pongasztal eladó. Cím a kiadóban.

FOGLALKOZÁS

SZABÁS-VARRÁS legmodernebb kiképzése, mestervizsga. Józsefkörút 65. Eszenyi Éta.

BÚTOR

HETI részletre is konyhák, rekamiék, kombinált szekrények. Bútorcsere! Podmaniczky-utca hat.

KÁRPITOSMUNKÁT bizalommal Csikos kárpitosnál, Ór-utca három. Telefon: 137-894.

SZOBA

Takarításért bútorozott szobát keres fiatal házaspár. Megélhetésük biztosítva. Ványi, X., Kőrösi Csoma-út 3. I. 8.

SZŐNYEG

SZŐNYEGJAVÍTÁS, mosás: Turáni szőnyegszövőnél, Főuter 80. T.: 351—579.

Jóminőségű
styl- és modern bútort
kárpitosárút
Tóth Győzőnél vegyen
IX. FERENC KRT. 20.

KÖNYV

KÖNYVEK, zeneművek, új és használt állapotban, méltányos áron kaphatók. Schimkó Gyula, Budapest, VIII., Múzeum-körút 2.

TANKÖNYVEK az összes iskolák részére. Vétel, eladás. Simon György könyvkereskedése, IX., Üllői-út 16.

KÖNYVEK, új és használt állapotban legelőnyösebben a **Kárpát** könyvesboltban szerezhetők be. Budapest, IV., Múzeum-körút 17.

HANGSZER

ZONGORÁK, harmóniumok eladása, vétele, Mendölné, Bezerédy-u. 10. Protestáns cég. Telefon: 140-352.

FIGYELMÉBE ajánlom Rákóczi-út ötven zongoratermemet. Rengeteg zongora, pianino vásárolható, feltűnő olcsón, csekély részletre is.

ZONGORÁK vétele, eladása: Murainál, Thököly-út 24. T.: 428-631. Javítás, hangolás.

Rösler ang. mech. Förster, Ehrbár, Lanberger, Stingl zongorák, pianinók olcsón. Reismann, Rákóczi-út 55.

VILÁGMÁRKÁS zongorák, pianinók legolcsóbban, részletre is. Fenyőné zongoratermében, Erzsébet-körút 26.

ÉKSZER

MINDEN, ami óra, előnyösen Rosta koszorús órásmesternél, Petőfi Sándor-utca három. Telefon: 883-053.

VEGYES

KOVÁCS régi megbízható, református magánnyomozó. Mérsékelt díjazásért mindenki kinyomoz. József-körút 20. 136-238.

SZABÓ öcsön legolcsóbb, megbízható református magánnyomozó, diszkrét megfigyelő, Rákóczi-út 47. Tel.: 130-571.

KALAPJA piszkos, formátlan? Szakszerűen tisztítja, formázza Lampert kalapos-mester. Nőikalapalakítás! Jókai-tér 6., udvarban. Postán utánvét.

CIÁNOZÁS

BUDAI CIANOZÓ Margit-körút 40. Telefon: 166-615.

438059 — Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat gyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Csemiczky

Magyar Nemzet
1938. nov. 6.

A karácsony előtti reklámostromnak még nyoma sincs az ujságok hasábjain. A korábbi években ilyenkor már megkezdődtek az előkészítő csatározások: már megszólalt egy-egy könnyű üteg — különösen a lapok vasárnapi számában — és apró dördülések között már felröppent egy-egy sziporkázó világítórakéta is. Most csak itt-ott hallatszik egy-két aprócska aknavető hangja — elég gyenge szegény —, amit csak az egész évben permanensen tüzelő ostromágyúk — az áruházhirdetések — hangja erősít.

Ez utóbbiaktól eltekintve kevés említésreméltó akad. Elsősorban a *Palma—Okma* „Esztendőkre elveti" vezérsorú hirdetése, amelynek balsarokban szerényen meghúzódó „Cs" betűje *Csemiczky* kitűnő rajzkészségét dicséri. A lendületes vonalú, esernyő alatt meghúzódó Okma-talpas figura a szó szoros értelmében erővel *odakényszeríti* az olvasó szemét a hirdetésre. Az idei gumigyári hirdetés-sorozatnak, amelyben még szőrszálhasogatással sem lehet kifogásolnivalót találni, — ez a legjobb darabja.

★

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGY

MEGBIZÁS

PASTEINEI

SZERKESZTŐ T

RADISICS JENŐ É

IV. ÉVFOLYAM. 1889

BUDAI

KIADJA A MAGYAR IPAR

188

MDk

Csemiczky Tihamér, grafikus
karikaturista

Hosszas betegség után elhúnyt. A könnyed, vidám, ötletes grafika művelője volt. Több plakátja díjat nyert külföldön.

Az utóbbi években művészetkörténettel is foglalkozott.

–: Ma hallottuk

2.l

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 11.

mdk

Csemiczky Tihamér . grafikusművész

A modern reklámgrafika művelője volt.
Plakát: Sterol szappan krém, kolni reklámja
48 × 32 cm.

Az 6. Sz. k. Grafikai Plakátjai
Bp. 1961.

16, 107. l

Csemiczky Tihamér

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1960 AUG 12

□ CSEMICZKY TIHAMÉR grafikusművész és karikatúrista hosszas betegség után meghalt. Csemiczky — akit az elmúlt esztendőkben éppen súlyos betegsége tartott vissza az aktív munkától — egyik legkiválóbb mestere volt a könnyed, vidám, ötletes grafikának. Számos plakátja külföldi kiállításokon is díjat nyert. Csemiczky Tihamér az utóbbi években művészettörténettel is foglalkozott; az olasz renaisance nagy festőinek színhasználatát kutatta.

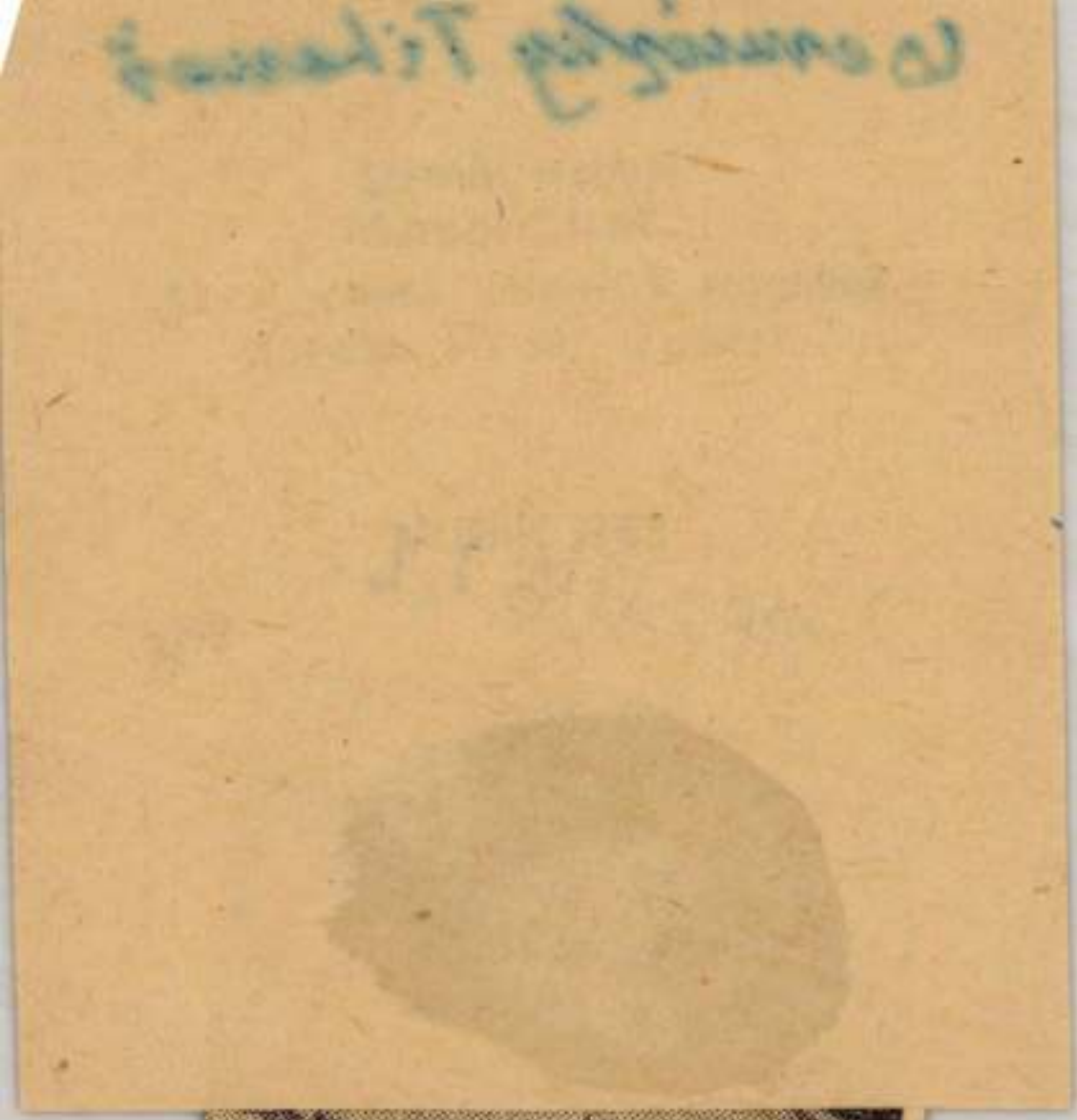

ikben táncolnak az utcán, mi-
a belga nagykövet távozott a
defoto. — MTI külföldi képszol gálat

Csemiczky Tihamér M.I.K.

Az Iparművészeti Vállalat szövőműhelyében kiviteleztek gobelintervét / 2 terv/

„Omanovszky György: A magyar gobelin-művészet husz éve

Magyar Nemzet 1965. március 7. 9.l.

Csemiczky Tihamér

korán elhunyt festő, grafikus és müvészeti kritikus. A Film, Szinház, Irodalom cimü képeslap 1942. évi 18. számában foglalkozik a Medgyessy-Ilosvai Varga közös tárlatával.

Dévényi Iván: Ilosvai Varga István
Látóhatár 1970/7-8 722. old.

MDK

Csemiczky Tihamér [gobelintervező művész]

Boldogi népviseletbe öltözött gyógymővény-szedő lányokat ábrázoló műve a Pedimper külföldi kiállításain szerepel. (vepr.)

Fehér Rózsa: Színes szálak művészete. Nők Lapja, Bp. 1956. január 12. [12. l.]

MD

Csemiczky Tihamér [gobelintervező művész]

Mátyás-korabeli budai patikát ábrázoló kompozíciójáról dolgoznak a Képzőművészeti Alap gobelin-műhelyében. (A készülő gobelinről fényképfelvétel.)

Fehér Rózsa: Színes szálak művészete. Nők Lapja, Bp. 1956. január 12. [12.l.]

MDK

Csemiczky Tihamér

Tervével résztvett,a Budapest szfőv. szignet-pályazatán.

R.K.: Bpest szfőv.szignetpályázata.

Magy.Iparművészet, 1934. 35.lap

Cseniczky Tihamér

írod

Rosner Károly

A csomagolás utja.

M[illegible]Y/R[illegible]IPARMŰVÉSZET

1934.43. l.

dupl

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Csemiczky

Jenő

l.

Magyar Grafika

1929. 234, 235. l.

képek

/938

Müemlékek Országos Bizottságának,

BUDAPEST

IX. Högyes Endre u.

Csemiczky Tihamér

szignetpályázatáról.
Csemiczky Tihamér terve.

37

MAGYAR IPARMUVESZET
1934.37.l.
<7 képpel

Kaczi

1.

Csemiczky Tihamér

MAGYAR IPARMUVESZET

1934. 119. l.

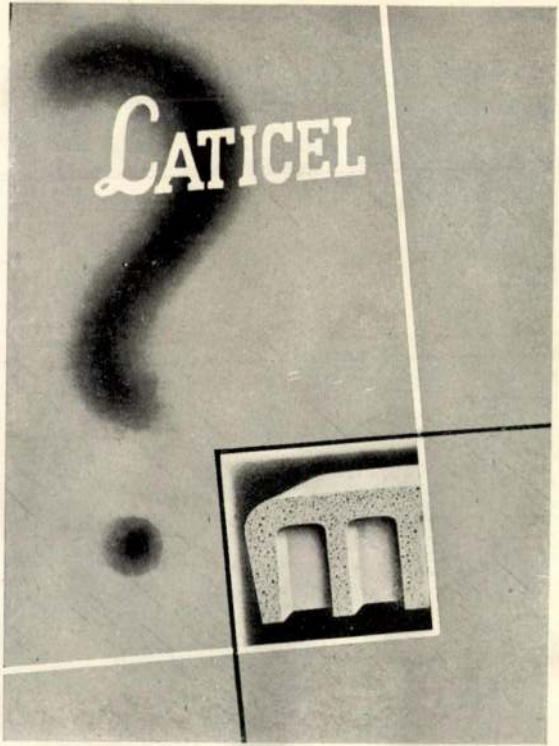

Reklámgrafika -

György Kálmán emlékkiállítás - Leppel

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Csemiczky Tihamér

cikk

v

Pester Lloyd.

(Morgenblatt.)
1943. dec. 5.
(c.k.: Kollektiv-
ausstellung Tihamér
Csemiczky.)

ÉS HIRLAPTERJESZTŐ
BEREGSZÁSZ

„Európa"
lap és könyvterjesztő vállalat
r. t.

Budapest

V. Visegrádi u. 36. IV. 1.

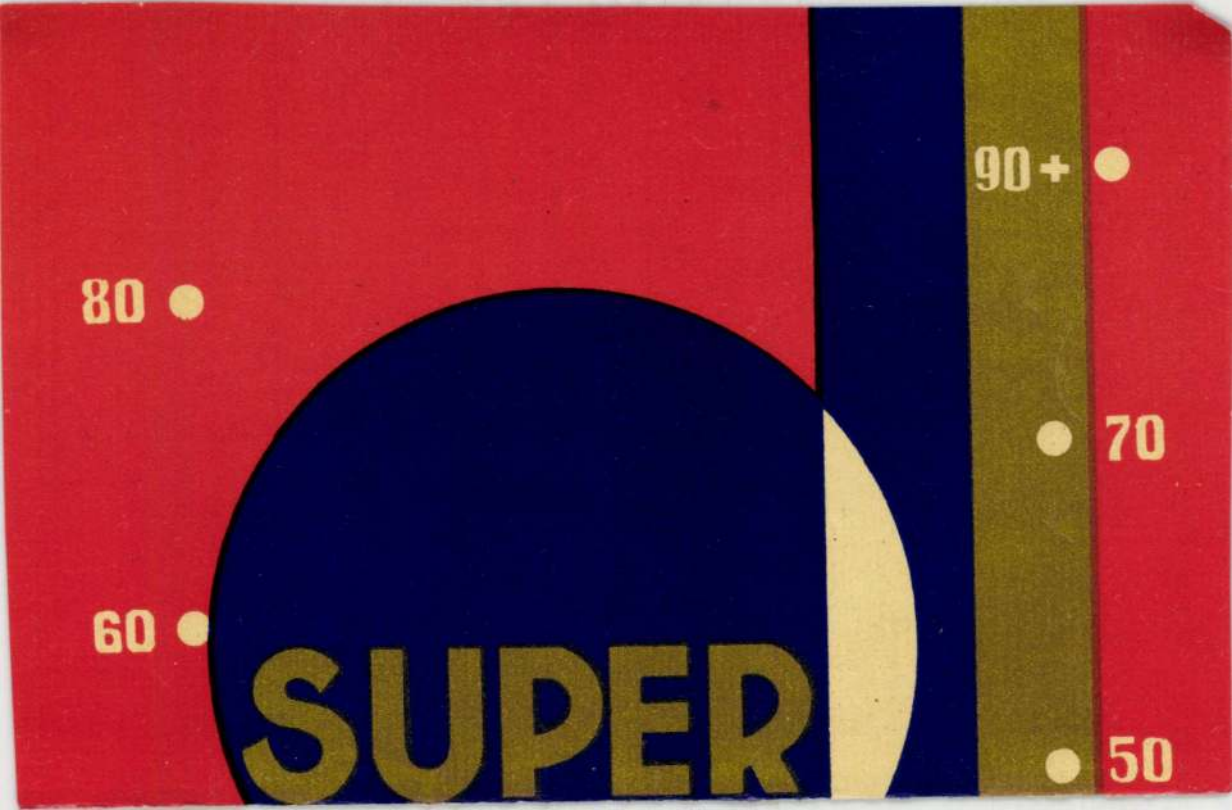
90+
80
70
60
SUPER
50

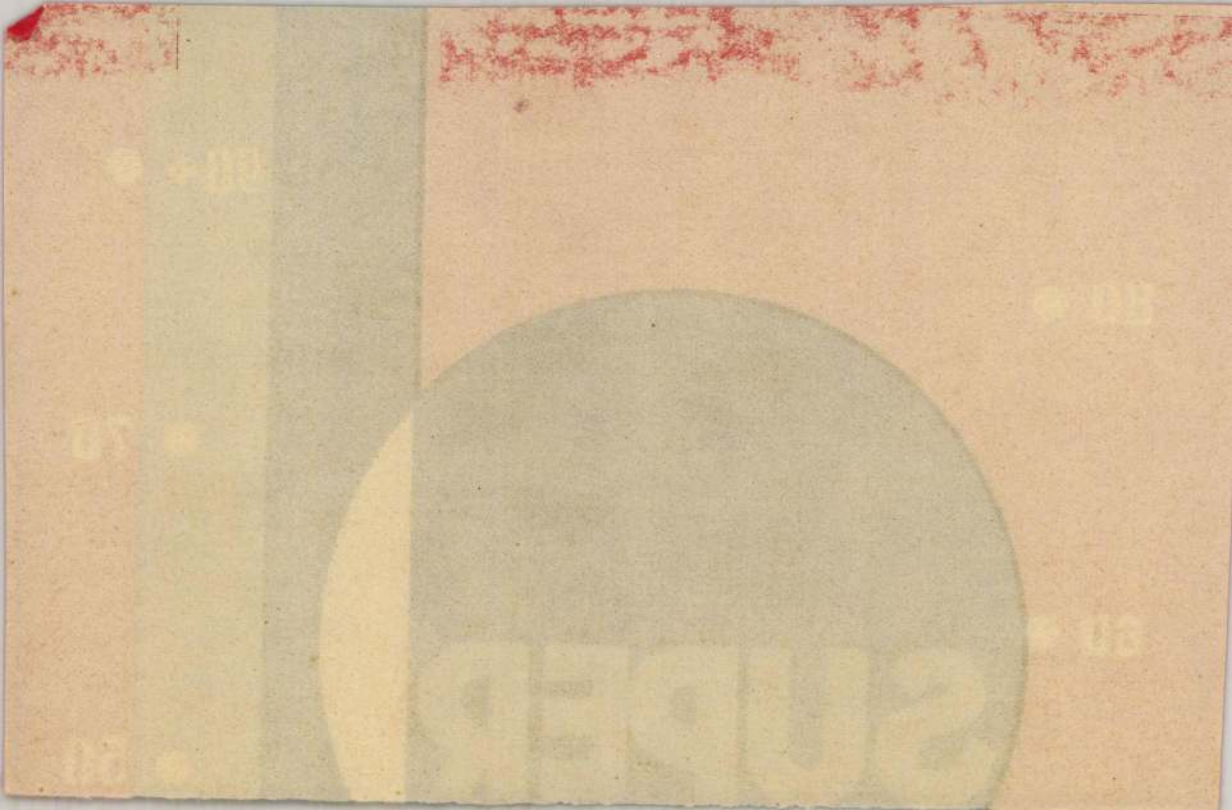

GOLD
EXTRA
ANODE
40
20
30
—
1½
3
4½
6
7½
9

Csemiczky Tihamér

dobozborítója rádiós anód-dobozhoz.

Rosner Károly:

A csomagolás útjá-

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1934. 3-4. 7.

Sz. Lép

MDK

Csemitzky Tihamér

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

Csemiczky Tihamér M.D.K.

Gobelin tervét az Iparművészeti Váll. szövőműhelyében kiviteleztek

Domanovszky György: a magyar gobelin-művészet husz éve

Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

Oceanography Tiburon

Csemiczky Titamér

Grafikáiból gyűjteményes anyaga szerepel az a-bonyi múzeumban Tungszam reklámok (eml.)

Dr. Ikvai Nándor: hűgyűjtés - falu-múzeum

Négyművelés 1968 II. n 26 old.

MDK

Csemiczky Tihamér

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

Czemiczky Tihomér

emlitve

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 45. l.
Budapest 1965

Csemicky Tihamér, MDK

reklámgrafikus,

a magyar plakát tehetséges fiatal müvelője.

TRosner Károly : Reklámgrafika. -Magy. Iparm. 1934.
Az Iparm.Téra. kiállitása. 94-96.l.

Csemiczky Tihamér, graf.-ip.m.MDK

reklámgrafikában jelentős szerepet játszó reklámfotó szép példáját adja.

Rosner Károly: Reklámgráfika. -MIP.1934. 94-96.l.
Az Ip.Ráts. kiáll.

Mdk.

Csemiczky Tihamér grafikusm.

Olyan grafikus volt aki illusztrátori tevékenysége mellett mindig volt a papírfelület kétdimenziós forma alkotó művészetének.

Munkáiból szemelvények: 194, 195, 196, 197, 198 l.

Szabó T.: Emlékezés Csemiczky Tihamérra

Magyar Grafika 1961, 5. évf 3 sz 193. l

mdk.

Csemiczky Titanér grafikus

munkája:

Ábra a 25. old-on Metrimpex

Lengyel Lajos: Külkereskedelmi Propaganda — nyomtatványainkról

Magyar Grafika, 1961. 5. évf 1 sz. 17. l

MDK

Csemitzky Tihamér, graf.-ip,m.

a csomagolások terén nyujt müvészi igénnyel kivitelezett megoldásokat.
Rádióamód csomagolói tünnek fel.

Rosner Károly:Reklámgrafika- MIP.1934.94.-96.l.
Az Ipm.Társ.kiáll.-a.

MDK

Csemitzky Tihamér festőművész. I. Magyarádi-ut 5.

Plakátfestők, reklámgrafikusok.

Reklámélet 1929. II.évf.12.sz. 1o l.

Czermiczky Tihamér, festő-grafikusművész

P. Szabó Ernő: Szín, erő, dinamika. (El-) rejtett kincsek.

A reklamépítmények történelemmé, a korszak plakátművészete rejtett kincsé vált. A ritka kiállítások, kömp-folyóiratlapok segítségével azonban tovább élnek közöttük a kapcsolatok ma is. Berény Róbert, Kaesz Gyula és Kozma Lajos vásári pavilonjai, felé Czermiczky Tihamér plakátján vörös mezőben acélszünke vonat robog. A lap jobb felső sarkában, vörös körben felírva a célpont: Budapest. Mindenszupa szín, erő, dinamika. (említve).

Budapest folyóirat, 1988., 6., 25-old.

CSEMICZKY Tihamér

11. sz. 11-13. p. + el

Új mův. 1993

Galavics 1986 Estaly [-]

Csemiczky Tihamér
grafikus

M.D.K

Illusztrátor, dekoratör, gobelintervező és festőként is bemutatta tudását, az 1960-as évben meghalt.

— ~~36 lap~~ Művészeti életünk.
Művészet, 1960. december. — 36 l.

MDK

Csernyánszky Jusztáv
grafikus

Budapesti nemzetközi vásári c. plakátja
a kiállításon

N. M. A műncheni nemzetközi plakát-
kiállítás
Grafikai Szemle 1929 évf 6-7 sz 248 l

MDK

Csemiczky Gusztáv

Budapesti nemzetközi vásár, plakát

N.MÖ Müncheni nemzetközi plakátkiáll.
Grafikai Szemle, 1929. szept. 248 l.

M.D.K.

Csemiczky

Az egyes példányokban az u.n. "Pipi" c. verses rovatot vezeti és illusztrálja a mindig aktuális eseményeket feldolgozva.

A kiállitásokra vonatkozó kritikákat és beszámolókat készíti és a tárlatokon szereplő, legnagyobb sikert aratott müveket bemutatja cikkének keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. febr. 28.-márc. 4. VI. évf. 9. sz.

---

pap a proszkomidia /előkés
áldozat kenyeréből, a pros
kimetszett részeket. Elsőd
nevezésü, kocka alakura ki
képezi, és amelynek felső
szárazpecsét látható IC /
felirattal. Ez az eucharis
Krisztus testévé. Melléje
metszett háromszög alaku r
Szent János, a próféták, a
vértanuk, a szentéletü fér
a szent szegények vagy ing
a templom védőszentje, az
liturgiaszerző tiszteletér
részecskék.

CSEMICZKY TIHAMÉR

163-166, 213-215

Oltványi 1991

Csemitzky Tihamér
Szőnyeg, csomózott

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
16 l.

A délnyugati homlokzat h
gati homlokzat középrész
fedett verandával. Falny
1 ablak/ + 4 ablak.

Zsindelyboritásu,

Belseje: Az épület közép
nagy helyiség helyezkedi
vőben kétoldalra egy-egy
dás födémü többi helyisé

A ház egykori tula
Madách Imrével, aki gyak

Irodalom: Borovszky, kép
télyok. Bp. 1939, 15 és

MDK

Csemiczky Tihamér grafikus

plakátja a kiállításon (Műcsarnok)

Florián László: Magyar plakáttörténeti kiállítás

Magyar Grafika, 1960, 4. évf. 6 sz 438 l.

MDK

Csemitzky Tihamér

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll. 1953. Kat.

MDK

Chemiczky Tihamér 1904-60

Standard

Tungsram
" "

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

1885-1960. M. Flakkstört. Kiell. Mus. 1960.

MDK

Csemiczky Tihamér. /XØX// 1904-1960/

"Standard" 1930.
"Tungsram" 1956.
"Tungsram" 1959.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960'
17.1.

Negativ

Petrás: 28. Kerényiné

Cseniczky Tihamér: Embléma

Csemiczky Tihamér

grafikus

l.

Szefelslex 392. l.

Élektr. arck.

u. o. 514. l.

SzeMFT

Csemiczky Tihamér

Jestő

Abony

MKSz 1947

MILES 1943

Rónay K.

Alkotás Mh

Szépmű

1944. 1. Sz. 26. l.

nélkül használtassék fel.

, 1929. december hó 14-én.

niszter h e l y e t t:

h.államtitkár.

z o t t s á g á n a k ,

B u d a p e s

Csemiczky Tihamér

MDK

25 éves fennállását ünnepli a Vásár 1930-ban.
plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

MDK

Csemiczky

reklámgrafikai munkák

Rosner K: A milanói Triennale. Magy. Iparművészet, 1933. 94 l.

Czemiczky Tihamér

(Czemiczky-nek
irva.)

wod
z

Rosner) u.: Das moderne Plakat

in Ungarn. Képfel-
CKV

Gebrauchsgraphik

1929 nov. Sz.

Képfel

480 körül: Apostolfejek.

Szent Pál megtérése
Vászon, olaj, 84×98 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 88. szám.

OUSSIN, GASPARD DUGHET (francia festő, 1613—1675)
Krisztus sírbatétele
Vászon, olaj, 38×30 cm.

CSEMNICZKY DÁVID

Kedves leendő vendégeim!

Remélem e meghívó hatására megtisztelik jelenlétükkel a könyvbemutatóval egybekötött kiállításomat, illetve a „generációs" bemutatkozásunkat. A tárlaton fiam és két unokám is szerepel egy-két alkotásával mintegy örökösként víve tovább álmaimat.

Midőn a Városi Képtár felkért e kiállításra, indoklásul felhozva a II. Gyomaendrődi Őszi Tárlaton kapott életműdíjat és a frissen megjelent könyvet munkásságomról – elgondolkoztam...

79. évembe lépvén nyilván eljött a számvetés ideje. Ezért eddigi életem folyását legszívesebben 3 részre osztanám:

1. Tárgyformáló és környezetformáló iparművészkénti munkásságom.
2. Festő: mert a festészet életem legintimebb, legbelsőbb ügye.
3. A művészetszervező hivatás, melynek legfontosabb eredménye a műhelygaléria létrehozása 20 évvel ezelőtt.

A galéria működéséről készült fotókat – melyek most e kiállítás részei is – nézegetve szomorúan tapasztalom, hogy az azokon lévő látogatóink közül, sajnos már sokan eltávoztak közülünk. Legyen hát e fotóbemutató tisztelgés előttük és emlékezzünk rájuk kegyelettel. Ezt teszem én is a könyvemben megjelent fotóikkal – mint öreg falusi Don Quijote, hogy majdan, ha jön Charon ladikja, nyugodtan elszámolhassak életemmel, és szívesen fogadjanak odaát.

Honti Antal

A Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény
– Városi Képtár –

Tisztelettel meghívja Önt és családját

A HONTI CSALÁD

kiállításának és könyvbemutatójának
2000. május 2-án 16 órakor
tartandó megnyitására

A kiállításon

HONTI ANTAL
HONTI LÁSZLÓ
HONTI RITA
CSEMNICZKY DÁVID

művei tekinthetők meg.

A kiállítást rendezte és megnyitja:

BANNER ZOLTÁN
művészettörténész

HONTI LÁSZLÓ

Endrődön született 1946-ban a Honti család első gyermekeként. Iskoláit Endrődön, Gyomán majd a szegedi Tanárképző Főiskola rajz–matematika szakán végezte. A kunszentmiklósi általános iskola felső tagozatán tanít és az alapfokú művészeti iskola vezetője. Rendszeresen kiállító művész.

HONTI RITA

Honti László lánya, született Kunszentmiklóson 1976-ban. A szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában keramikus végzettséget szerzett. A szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán rajz–földrajz szakon diplomázott. A kunszentmiklósi általános iskolában tanít.

CSEMNICZKY DÁVID

(Balassagyarmat, 1979.) A szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában grafikus szakon végzett. Jelenleg rajzszakos főiskolai hallgató.

MEGHÍVÓ

Gyomai Kner Nyomda Rt.

CSEMNICZKY Zoltán szobrai

NAGY Pál:Földi Péter és Csemniczky Zoltán kiállítása elé. = Palócföld, 1991. 2. 155 - 157. p. ill.

Párizs, Magyar Intézet, 1990

szőttesekből összeállitott gyűjt
Nyugat-Európában és Oroszországb
és selyemből készültek, gyakran
szálas himzéssel, valamint üveg-
és drágaköves berakásokkal. A bi
sokalakos kompoziciók szövésekor
rű ábrázolás szintjén és - életet
vonásokkal ruházzák fel azokat.

A múzeum gyűjteményében találh
Moszkvából származó - régi nyomás
sokszorositó technikával készült
szi kivitelezésük is figyelemre m
diszitéssel készült kolumnadiszek
litett könyvoldalakat drága kivit

CSEMNICZKY Zoltán szobrán

FÖLDI Péter: Csemniczkyről meg a drótról. = Palóczföld, 1991. 2. 158-159. p. ill

9 Königskopf aus Preßburg. Bratislava, Mestská galéria

10

Hafenscher Károly

Vannak-e maradandó keresztény értékek? Vannak-e keresztény megoldások?

a *háromféle válságról* szoktak beszélni: politikai, gazdasági és morális krízisről... ezeket nem részletezem – mindenki előtt nyilvánvalók. Én még *egy negyedikről is tudok:* ez a hitbeli válság, mély vallásos krízis. A vallási kiábrándultság azt is jelenti, hogy emberek nemcsak emberekben csalódtak, hanem Istenben is. (Ez nem blaszfémia!) Ez is egyfajta bizalmi-válság. A magyar tapasztalat – „Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért..." – az lehet, mert az ég néma maradt, nem történt semmi, a deus ex machina nem jelentkezett... Ez az alapmegrendülés megszámlálhatatlan sok emberben ismerős. A rendszerváltás nem jelenti azt, hogy ezek a megrendült emberek automatikusan újra keresztények lesznek... A szekularizmus és szelídebb formája a szekularizáció nem múlt el a kommunizmussal hazánkban... a praktikus materializmus éppen úgy él, mint a vallási közöny. Európához csatlakozni különben sem jelent automatikus christianizálódást. Hamis álomban ringatjuk magunkat, ha ezt nem látjuk világosan. (Minden statisztikai adattal ellentétben az afrikaiak pl. Európát postchristiánus kontinensnek tartják és egyáltalán nincsenek elbűvölve a „keresztény nemzetek" kereszténységétől...) Ide tartozik az a téveszme is, ami ökumenikusan elterjedt, hogy tudniillik új vallásos érdeklődésről beszélnek mindenütt (s joggal), de ezt azonosítják az iránt, történelmi egyházak iránti érdeklődéssel. Becsapjuk magunkat és rosszul mérjük fel a helyzetet! A spirituális vacuum mindent beszippant: keleti misztikus vallástöredékeket, Zen-buddhizmust, jógát, hinduizmust, szinkretizmust, karizmatikusokon túllévő rajongókat. A realitás az, hogy elsősorban nem a történelmi egyházak az érdekesek, nem is a megszokott kisegyházak, hanem a spirituális kuriózumok.

Az kétségtelen, hogy *van, ami eltűnt:* a parancsuralmi rend, a diktatorikus pártállam, az erőszak engedélyezése, az élet egyoldalú, gazdasági oldalról történő beállítása, a bálványozott politikusok... sőt már eddig is tapasztalható a *pluriformitas* minden vonalon, „a minden szinten, szinte minden" Corvin-hirdetése a gyakorlatban, a teljes erkölcsi relativizálódás, a gazdasági lehetetlenülés, kilátástalanság felé tántorgás, a nyugati nagy ígéretekben bizakodás...

Ebben az átmeneti, kaotikus, képlékeny helyzetben sem kapunk mi keresztények felmentést, nincs jogunk a bénaságra, a rezignáltságra, a jó feladására. Egyfajta bonhoefferi „valóságérzékkel" reálisan látva a mai valóságot, de ugyanolyan reálisan számolva a kereszténység értékeivel, meg kell próbálnunk segíteni másokon is (magunkon is) tisztázódással és tisztázással és egyfajta szilárd magatartással, nem nádszálként hajladozva ide s tova a különböző széljárásban.

incsen egy átfogó, egyedül elfogadható keresztény értékelmélet – keresztény axiológia, a szó filozófiai értelmében, az értékek keresztény, filozófiai vizsgálata – úgy, ahogyan erről a XIX. és XX. században különböző filozófiai rendszerekben szoktak beszélni (objektív idealista, szubjektív idealista és naturalista értékelméletek). A kereszténység nem azonosítható még az újtomizmus filozófiai rendszerével sem, ahogyan ezt római katolikusok gyakran megteszik. Egyszerűen azért e hiány, mert a kereszténység valami más, mint elmélet, más mint ideológia, eszmerendszer, tanítás. *Tillich* kedvenc szavával nem új tanítás, hanem *új lét.* Különösen nincs protestáns axiológia (amit minden protestáns felekezet elfogadna), és legkülönösebben nincs evangélikus axiológia, hiszen mi evangélikusok – Luther nyomán – igazán nem tartjuk filozófiának az evangéliumot és ideológiának a teológiát, még akkor sem, ha szívesen használjuk az eszünket, értelmünket mint Isten ajándékát.

Mi hát akkor a helyzet a mi két kérdésünkkel? Mégis kell és lehet válaszolni mindkét kérdésre. *Vannak* maradandó keresztény értékek, és vannak *speciális* keresztény megoldások.

Az nem elég, ha azt mondjuk: *rossz a kérdésfelvetés,* ezért nem tudunk helyesen válaszolni, vagy hogy rossz kérdésre csak rossz válasz adható. Esetleg így fogalmazunk: *ilyen kérdést legálisan fel sem szabad tennünk.* Ezek a kérdések *élő kérdések* ma, és rendszeresen felénk irányítják. Úgy vagyunk ezzel, mint a *theodiceával.* Lehet azt mondani, nem a mi dolgunk igazolni Istent a történelemből, természetből, sorsból stb. *Mégis* kell foglalkozni vele, mert a XX. században is élő a kérdés: hol volt és hol van az Isten ebben a vérzivataros évszázadban; ugyanígy izgatta Pál apostolt népe sorsa és a maga módján kísérletezett a válasszal a Róma 9–10–11 fejezetben vagy izgatta Jóbot saját szerencsétlenül tragikus sorsának az ügye.

Jellemző Helmuth *Thielicke* esete. Ez a később világhírű professzor hamburgi lelkész korában közvetlenül a II. világháború alatt és után, kibombázott városokban és háború sújtotta családokban gyakran találkozott a kérdéssel: hol van az Isten most? Egy darabig azt állította, hogy az igazi kérdés: Hol vagy Ádám? Mert ezt Isten teszi fel... Ebből az alapállásból írta a *Fragen des Christentums* című könyvét – jelezvén, hogy nem vagyunk mindig csak

Elhangzott a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület teológiai szakosztályának összejövetelén, 1990. április 26-án.

másság dolgának emelkedett szellemű elrendezésével elintézettnek lenne tekinthető. Ez nincs így. Azért is beszélünk róla annyit, beszélünk róla most itt, és kell beszéljünk róla máshol és máskor is. A zsidókban évezredek mélyéből feltörő szorongások élnek, meg kell őket nyugtatni. Ennek az a legjobb módja, ha olyan társadalmi viszonyok teremtődnek, amelyek közepette nem *lesz* és *nincs* ok félni. Egy nagy pártnak, a nyugodt erő pártjának, a kormányt alakító győztes pártnak ez a dolga. A zsidóságé pedig, szorgalmának és tehetségének kamatoztatásán túl az, hogy őszintén nézzen szembe önmagával. Kinek-kinek végig kell gondolnia azt a szerepet, amelyet az elmúlt évtizedek magyar tragédiájában eljátszott vagy eljátszani kényszerítették. S ahogy elfogadhatatlan az MDF sommás elmarasztalása antiszemitizmusban, ugyanúgy elfogadhatatlan a zsidóságé általánosságban a kommunista diktatúra és az általa okozott tömegszerencsétlenség miatt. Igazságtalan és rosszhiszemű, mert *voltak* zsidók nagy számban az áldozatok között, alkalmasint sokkal *nagyobb* számban, mint a kínzók között. De meg azért is, mert aki másokat megkínzott és megalázott, egy ország megnyomorításában, emberek meghurcolásában, megölésében vagy megöletésében akárcsak a legparányibb részt is vállalta, az ugyan *születhetett* zsidónak, de zsidónak éppúgy *nem tekinthető,* mint ahogy *nem keresztény* az, aki keresztény származását megcsúfolva tette ugyanezt.

A dialógusban összegeződő konstruktív együttélés érdekében a közéletet tehermentesíteni kell a zsidókérdés túlproporcionálásától. Három szempontból is rossz, ha a zsidósághoz való viszony eluralja a politikát és a pártharcok terepévé tétetik. Meg kellene értenie minden felelős magyarországi tényezőnek, hogy a szenvedések tövises útját megjárt zsidóság nem akar játékszere lenni senkinek, nem kívánja, hogy az ő bőrére menjen a pártok csatája a tömegbefolyásért. Manapság divat a címkézés. Lépten-nyomon mondogatják, hogy *zsidók* pártja áll szemben a politikai arénában *antiszemiták* pártjával, „idegen nemzetietlenek" úgymond „túlfűtött nacionalistákkal". Ez hamis, hazug beállítás, amely ártazoknak, akik ezt az úzust követik, és legfőképpen az ország érdekeivel ellentétes. A zsidózás vádja és az ellene való védekezés kényszere rossz színben tünteti fel a hazai közéletet a külföld szemében, rontja hitelünket és rongálja hitelképességünket. Felelősséggel merem mondani tehát, hogy összmagyar, párt- és egyúttal zsidóérdek egybecseng és megköveteli, hogy e tekintetben szakadjon vége az eddigi *rossz* gyakorlatnak. Az volna a tiszteletteljes *javaslatom* tehát, hogy azt a kérdést, ki antiszemita, ki nem az, ki zsidó, ki nem az, egyszer és mindenkorra vegyük ki a pártküzdelmek fegyvertárából. Ebben a parlamenti pártoknak *úri becsületszóra, optimális* esetben *írásban* kellene megállapodniok egymással. A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület, amelynek tagja és egyik tisztségviselője vagyok, közéleti súlyát latba vetve kezdeményezőleg kíván fellépni és talán felajánlhatja jószolgálati közreműködését ebben az ügyben. □

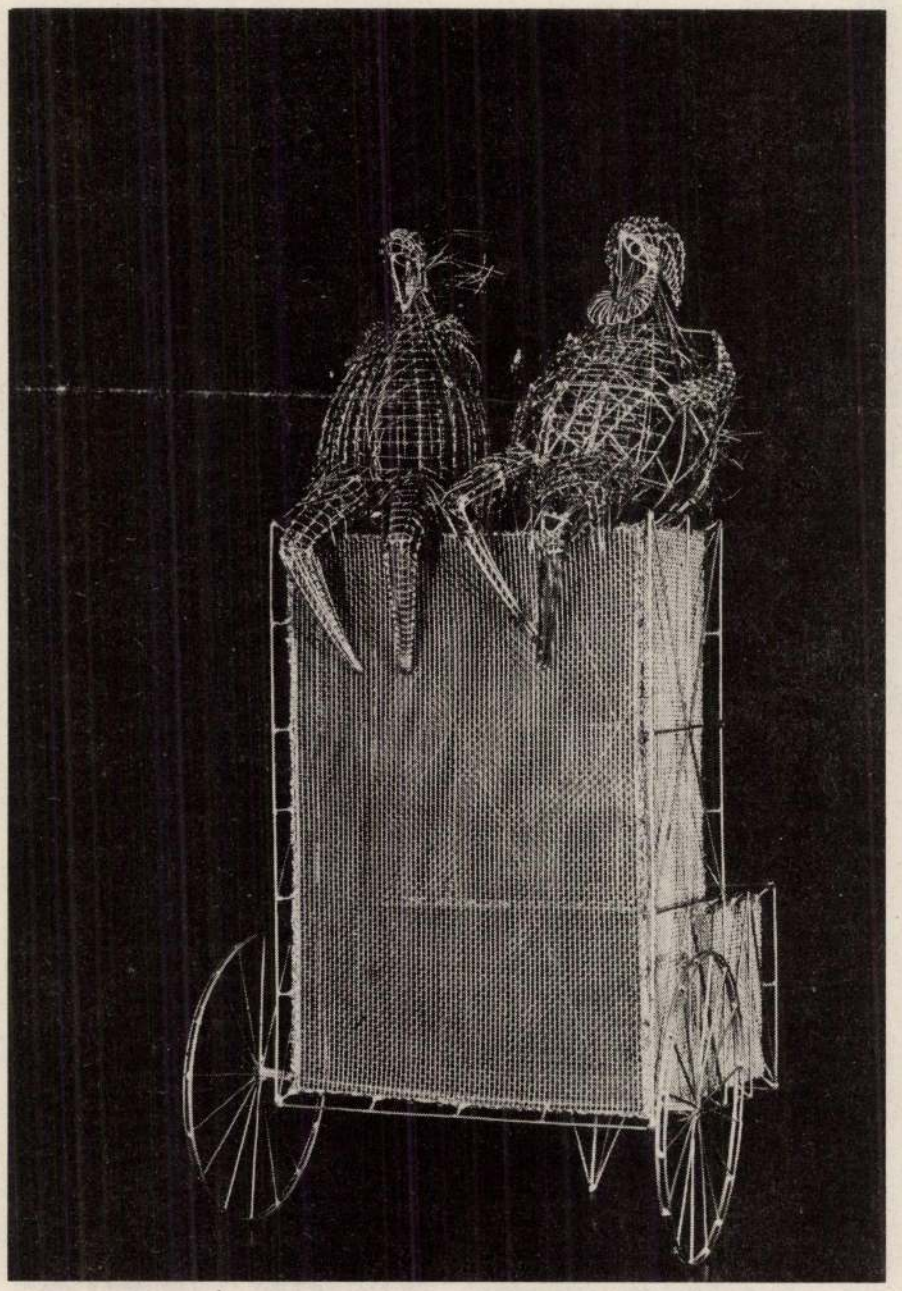

Csemniczky Zoltán: Pótkocsi rakomány. Fotó: Medvácz Lajos

Ferenczes István

Arany János bújdosásai

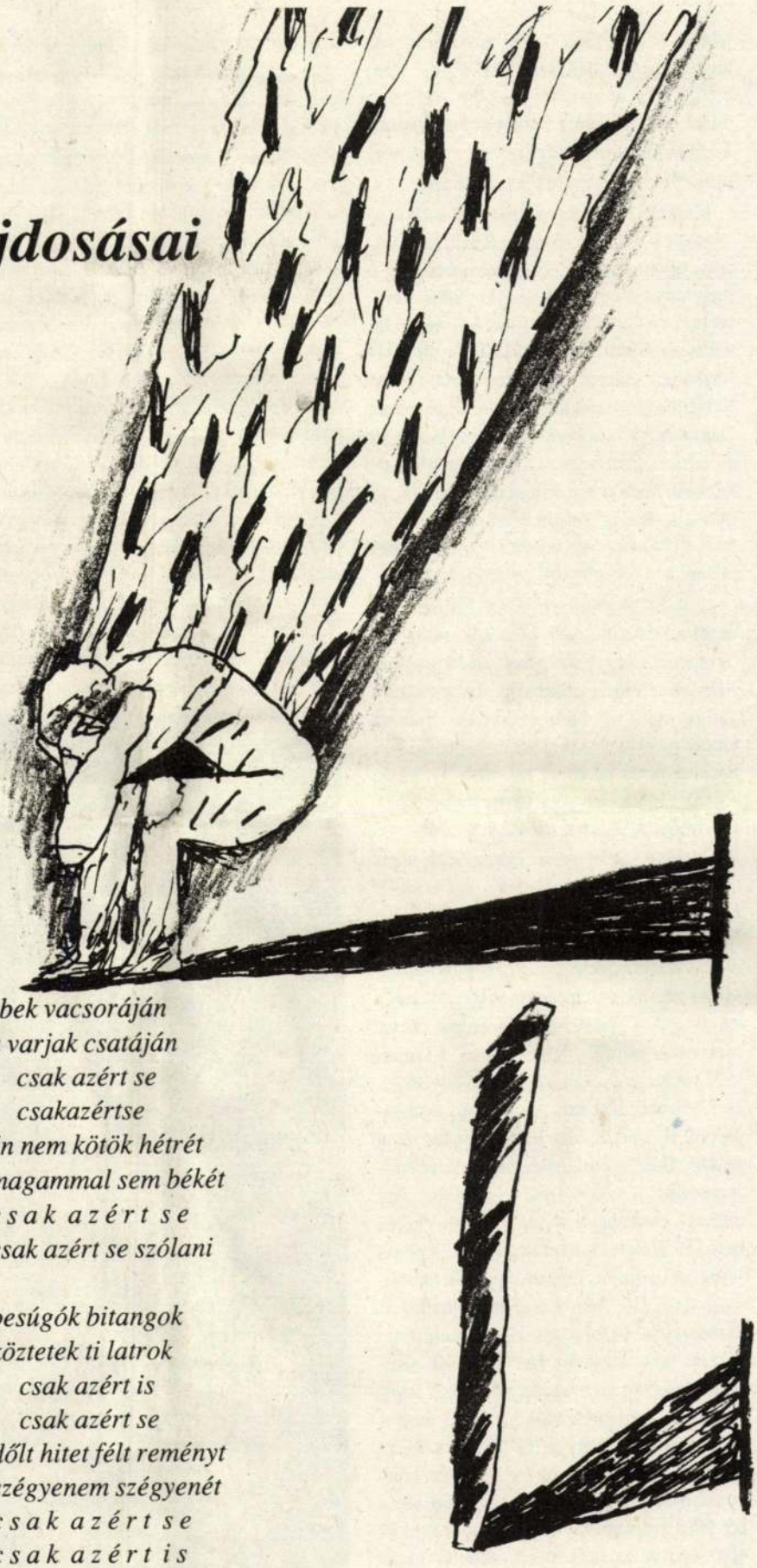

(Nagyszalonta mocsarai, 1849 őszén)

Szájam összesebzett
gyászba cserepedett
csak azért se
csakazértse
elevenen holtan
kiszolgáltatottan
c s a k a z é r t s e
csak azért se szólani

akasztófa-csöndben
szemsorvasztó ködben
csak azért is
csakazértis
árván mint az isten
már barátom sincsen
c s a k a z é r t i s
csak azért is mondani

gyászhuszáros táncon
szeszbefulladáson
csak azért se
csakazértse
tyúkot perlő harcban
bérelt tapsviharban
c s a k a z é r t s e
csak azért se szólani

fagyökéren kérgen
nagypénteki étken
csak azért is
csakazértis
beomló ház alatt
mint aki tart falat
c s a k a z é r t i s
csak azért is mondani

ebek vacsoráján
a varjak csatáján
csak azért se
csakazértse
én nem kötök hétrét
magammal sem békét
c s a k a z é r t s e
csak azért se szólani

besúgók bitangok
köztetek ti latrok
csak azért is
csak azért se
dőlt hitet félt reményt
szégyenem szégyenét
c s a k a z é r t s e
c s a k a z é r t i s

1982

telenül segíthet ma, 1990-ben, a nemcsak anyagi értékekben szűkölködő, de ilyen értékekben is nagyon szegény társadalmunknak. Mulandó világunkban vannak maradandó keresztény értékek, s ezek nem princípiumok, hanem életvalóságok.

Vannak-e keresztény megoldások ma? Vannak – válaszoltam rá. Röviden kifejtem. Igaz ugyan, hogy a kereszténység a megváltás és nem a megoldás vallása elsősorban, de lényéből következően megoldásokat is kínál. Ravasz László többféle formában idézett mondása igaz: Jézus Krisztus nem azért jött, hogy problémákat, hanem hogy bilincseket oldjon. Hiszen az emberi életnek nemcsak elméleti kérdései vannak, hanem egzisztenciális gondjai is, bűnei is, nem is csak ember-ember relációban! Néhány pontot ragadok ki mégis, ahol látszik a keresztény megoldás lehetősége:

1. *A bűnbocsátó szeretet* Nathan Söderblom szerint (aki nemcsak világhírű ökumenikus egyéniség volt, svéd érsek és Life and Work elindítója, hanem jeles vallástörténész, három európai katedra rendes professzora) keresztény specifikum. Parancsok és tilalmak másutt is vannak. Annak tudata is, hogy a bűnre büntetés jár. De hogy a *bűnbocsánat lehetséges Isten–ember viszonyban éppen úgy, mint ember–ember kapcsolatban, ezt csak a keresztények tudják.* Jézus beleépítette a Miatyánkba is, napi imádságunkba a kenyérkéréssel egyenértékűen, vagyis naponta rászorulunk és naponta megígérjük, hogy mi is... A Crédóban ott szerepel, hogy hiszünk a bűnök bocsánatában... Luther vallotta, hogy csak ott van élet és üdvösség, ahol bűnbocsánat van. A mai magyar társadalom is zsákutcába kerül bűnbocsánat nélkül. Bűnök emlegetéséből lavina lesz, megtorlás, a visszafizetés újabb bűnöket indukál. Ez a nagy szó, amire Camus hiába várt a II. világháború után és ez az, ami ma is joggal várható a keresztényektől: bűnbocsánatból élő, bűnbocsánatra kötelezett emberektől. Feloldozás nélkül bilincsbe vert szolgák vagyunk. (Az már csak részletkérdés, ha nem is hanyagolható el, hogy bűnbánat, bűnvallás miként előzi meg a bocsánatot, de hogy a tékozló fiak és az otthonmaradottak egyaránt az Atya bűnbocsátó szeretetéből élnek, az nem lehet kérdés a számunkra. Ezt magától senki ki nem találja és helyettünk nem is fogja gyakorolni, propagálni Magyarországon.)

2. *A szolgálat lelke.* A lábmosást gyakorló Jézus szolgálatra kötelezte tanítványait, Ő aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon, a tanítványait is a szolgálat életstílusában akarja látni. Tragédiának érzem, hogy akár az úgynevezett „szolgálat teológia" akár a „diakoniai teológia" elvetésével ma elvetjük azt is, amit Jézus akart. Vannak fiatal teológusok, lelkészek, akik ki nem ejtik a szót, nehogy a szervilizmus vétkébe essenek. Micsoda fonák helyzet, hogy protestáns körökben is ámulattal beszélnek Teréz anya szolgálatáról, Don Bosco fiatalok közötti szolgálatáról, de ugyanezt az életstílust nem merjük vallani, különböző múltban kapott görcsök miatt. Ha egyik párt akar uralkodni a másik helyett, ha most az kerül föl, aki lent volt és éppen úgy akar zsarnokoskodni, mint a másik, nem lesz megoldás. „Ne így legyen közöttetek." Abban a társadalomban, ahol a keresztségre erősen figyelnek, ahol alakító tényező lehet, a keresztségből nem maradhat ki a szolgálat szelleme – „aki nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok..."

3. *Új perspektíva.* A kereszténység nagy összefüggésekbe kell hogy beállítson: percembereket az örökkévalóság távlatába, egyéni gondokkal küzdőket a világkereszténység nagy családjába, 2000 év mélységében és 6 világrész szélességében átélhető közösségélménybe, a napi gondok között fuldoklókat egy általános örömbe, az elfogadott, befogadott ember örömébe, a mindent elintézni akaró embert a Mindenható, ma is munkálkodó (Deus in actu) Isten szeretetébe... Nem jelenti ez egzisztenciális gondjaink, bajaink, fájdalmaink, szomorúságunk bagatellizálását, csak más fénybe állítását. Hányszor hallom ma: nincs perspektíva, mi vár ránk? A nagy nihil, a semmi. Nem! *Lehet máshogyan látni és élni az életet. A Megváltás megoldásokhoz is segít bennünket.* Illyés Gyula mondja valahol, hogy „a gordiuszi csomót nem szétvágni, hanem oldozgatni akarom" – talán társadalmunk gordiuszi csomóival is így kellene tenni. □

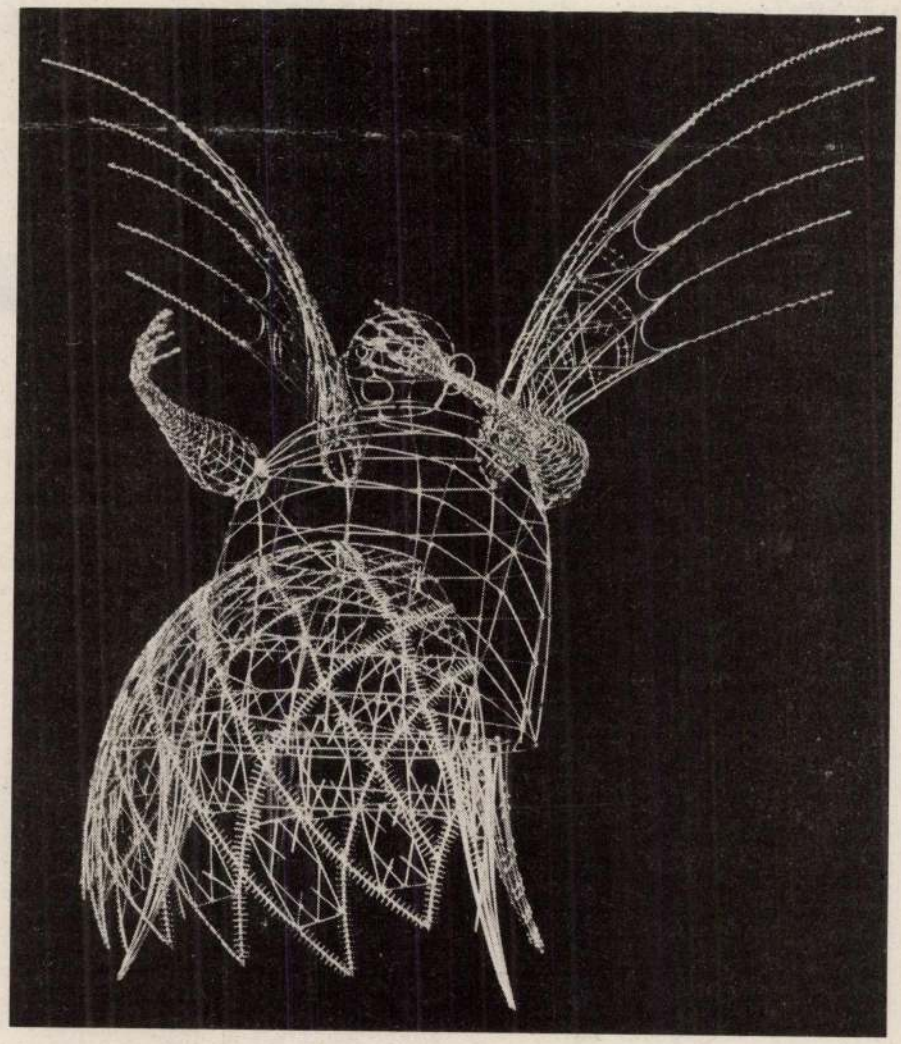

Csemiczky Zoltán: Kegyosztó. Fotó: Medvácz Lajos

Vathy Zsuzsa

Képeslap holttestekkel

A férfi, nevezzük Koncz Ferencnek, 65 éves, vékony, inas ember, a bal lábára kissé sántít – a bánya, mondja –, foga egy sincs – a Fő utcai verések –, és sohasem lép a talpára, mintha abban találná örömét, hogy lábujjhegyen, vagy a lábfeje külső peremén jár. Nyugdíjas, a faluban, ahol él, alkalmi munkát vállal, kovácsmunkát, motorszerelést és sírásást. Ebben a felesége is segít. Sírokat ásni igazán nem nehéz, mondja, aki bányában, hason csúszva szenet fejtett, annak smafu a sírásás. Mióta a katonai ügyészség az 1951-es ítéletét semmisnek tekintette, a börtönben és bányában eltöltött időre is kapja a nyugdíját.

Koncz Ferenc, a 25 éves mozdonyvezető, minden bizonnyal azért lett egy 1951-es koncepciós per vádlottja, mert a háború alatt repülőgépszerelőként szolgált. Egy cselédasszony gyerekeként, kovács szakmájával és hat elemijével repülőgépszerelőnek jelentkezik Kassára, ejtőernyősöknél, szakaszvezetői rangban szolgál. 1945 után mozdonyvezető lesz, a békéscsaba–hegyeshalmi vonalon, 1951 októberében a Déliben a mozdonyról „veszi le" két ávós, embercsempészéssel, szabotázzsal vádolják – 1956 áprilisában szabadul.

Kiss Zoltán ejtőernyős századost néhány hónappal korábban, 1951 augusztusában hívják be a honvédelmi minisztériumba, felesége és három gyereke kikíséri az állomásra, elbúcsúznak tőle – soha többet nem látják. Ennek az évnek a decemberében a 38 éves Kiss Zoltánt és két társát – Pataki Miklóst és Tombor Elemért – hazaárulásban, kémkedésben, hűtlenségben bűnösnek találják, kötél általi halálra ítélik, az ítéletet négy hónap múlva végrehajtják.

Koncz Ferenc, aki csak annyit „ismer be", hogy elvállalta ugyan a biatorbágyi villamosvezeték felrobbantását, de rajta kívül álló okok miatt nem tudta végrehajtani, 10 évet kap. Ebből három hónapot tölt a Fő utcán, fél évet Vácott, a többit Tatabányán, a 14-es aknában. Ő a per egyetlen túlélője.

Konczot, amikor leveszik a mozdonyról, egyetlen dolog izgatja, mi lesz a vonatával? A menetrend szerint negyedóra múlva indulnia kellene Hegyeshalomra. Nem sokáig törheti rajta a fejét, a fekete Pobeda a Gyorskocsis utcába indul vele, és már az autóban megkapja az első verést.

A koncepciós perek kidolgozásában abban az időben nagy lehetett a kapkodás és bizonytalanság, Koncz ügyét – átmenetileg – Király Béláéval kapcsolják össze, majd – ez látszik a legkézenfekvőbbnek – az ejtőernyősökéhez csatolják.

A vallatás az ismert módszerekkel történik, talpalás – a magasszárú cipőt a mozdonyvezető lábáról késsel kell levágni –, kihallgatás három pribékkel, egy a háta mögött, kettő a nyomozó tiszt oldalán – állj fel rohadt csibész, ülj le, rohadt csibész, add meg a tiszteletet, piszok, valld be, rohadt fasiszta, hogy fel akartátok robbantani a viaduktot. Női smasszerjuk is van – a rabok vérbeli akasztófahumorral Angyalkának nevezik el –, Angyalka a meztelenre vetkőzött férfiak hímvesszőjét bikacsökkel veri a fürdő bejárata előtt – heti egyszeri fürdés. Az ismert kínzások a Fő utcán – kapnak kenyeret és sót, de vizet nem adnak hozzá –, de mindez véget ér, ha bevallják, hogy kémkedtek, elárulták a hazát. A tárgyalás előtt, utolsó lélektani fogásként, a rabot leviszik a „halálosba". Ennek a zárkának az ablaka a kivégző helyiségre néz, hét akasztófa van felállítva, sorban, egymás után, és – mint már mások is elmondták – kivégzéskor beindul egy Csepel autó kipufogó nélküli motorja, ha netán valaki kiabálna, hogy „ti is idekerültök", „meghaltok, gazemberek", a kintiek ne hallják. Minden szerdán reggel van a „nyiffantás", az ingre vetkőztetett, kopasz, mezítlábas elítélteknek csak egy szám lóg a nyakukban – így mennek el.

A halottakat – mondja Koncz Ferenc – beletették egy ládába és Vác mellé, Nógrádverőcére (Verőcemaros) vitték. Ezt a váci köztörvényesektől tudja, akikkel az ítélete után egy rövid ideig a váci börtönben együtt volt. Őket vitték ki ugyanis sírt ásni. Hetente egyszer mentek, és amikor visszajövet a rabszállító autóból kiszálltak, kezüket felemelve mutatták, ma hány volt. Kettő, három, négy, nyolc...

Koncz Vácról Tatabányára kerül, végre dolgozhat. Mielőtt leengedik a bányába, aláíratnak vele egy nyilatkozatot, ha szökni próbál, feleségét és három gyerekét is börtönbe zárják. Sújtóléges, vizes, szénmonoxidos a bánya, néhol hason csúszva lehet csak dolgozni, de munka, és keresni is lehet vele. A rabok, akiknek nincs családjuk, keresetüket társaik hozzátartozóinak utaltatják át. Valaki elhiteti a rabokkal, ha 150 százalékot teljesítenek, büntetésük felét elengedik – az összeesésig dolgoznak. Hogy így nézek ki – mondja Koncz –, annak a bányában töltött négy év az oka.

Felesége – mikor férje helyett rendőrök és házkutatók érkeznek – azt hiszi, Konczot azért vitték el, mert lisztet, zsírt hozott haza, feketén. A fene egye meg, gondolja, míg a gyerekek sírnak, a házkutatók pedig dolgoznak, minek hozta azt a lisztet ez az ember! Konczné a három gyerekkel – >

48, 49 és 50-ben születtek – hónapokig nem kap állást. Megpróbálja állami gondozásba adni őket, de a letartóztatott férj miatt nem veszik be őket. Éheznek, saját rokonaik sem mernek szóba állni velük, csak a falu papja, orvosa és a pap házvezetőnője, egy volt apáca segíti őket. Végül a MÁV – törvény kötelezi rá! – fölveszi az asszonyt, vonatra kocsimosónak. A két kisebb gyerek rokonokhoz kerül, az ország túlsó végébe, a legnagyobbra a faluban vigyáznak. Mikor néha ezt a fiút mégis magával kell vinnie munkába, míg az asszony vécéket, kupékat mos, a gyerek a Keleti pályaudvar étterme alatt, a pincébe van bezárva.

De az élet megy tovább, és lassan Konczné keres annyit, hogy nem éheznek. Mikor anyósa hozzáköltözik, hazahozhatja a gyerekeket. Ha Konczné szolgálat közben a faluján utazik át, mindig a gyorsvonat utolsó kocsijába száll és onnét dobja ki a sínek mellett várakozó családnak a kekszet, csokoládét, pénzt, amit a büfében a vendégektől kap. Később kendőbe és zacskókba csomagolja, hogy ne a földről kelljen fölszedni a gyerekeknek. Egy festőnek – a vasúti kocsik oldalára számokat, betűket fest – elviszi férje fényképét, fesse le, hogy mire hazajön, megismerjék a gyerekek. Mikor Ferenc tényleg megérkezik – ugyanabban a ruhában, amiben elvitték –, Konczné egy napig nem megy dolgozni, és este az ismerős doktorral anyósa borába altatót tesznek – közös ágyuk van csak, abban alusznak valamennyien.

zabadulása után Koncz Ferencet nem veszik vissza mozdonyvezetőnek, vagont rak a feleségével és a gyerekekkel, de megélni nem tudnak belőle, így – már civil emberként – visszamegy a bányába. Politikai jogvesztettsége miatt, természetesen, rendőri felügyelet alatt áll, nem vezethet mozdonyt, nem lehet sofőr, lakásépítési kölcsönt sem kaphat... Azután lassan visszatér az élet a megszokott medrébe. Újra leteszi a mozdonyvezetői vizsgát, gépész lesz a kelenföldi erőműben, felépíti a házát. Felneveli három gyerekét, az egyik szakmát szerzett, a másik érettségizett, a legnagyobb, sajnos, beteg az idegeivel, leszázalékolták.

Férjemre, mondja Konczné, néha rájön a csavargás, olyankor napokra eltűnik. Iszik is, persze, de főleg megy, maga sem tudja miért és hová. Egyszer sír, máskor meg nevet, ilyen ember ez. És éjjel nem bír sötétben aludni, ágya fölé egy kovácsoltvas lámpát tett, ő készítette, egész éjjel világít neki, mint a börtönben.

Koncz Ferenc büszke rá, hogy néhány évvel ezelőtt önkéntes rendőrnek is majdnem felvették. Miért, miért se, végül mégis meggondolták. A felesége jó asszony, olyan ételeket készít, hogy a Gundelban se tudnak különbeket. Leánykorában művelt, gazdag embereknél volt szobalány, ott tanulta a jómodort és a főzést, például ezt a finom hájas pogácsát.

Ilyen az élet, minek szomorkodni rajta? Szerencsére, a nyugdíjba már a teljes, börtönben töltött időt, a 4 év 6 hónap 19 napot is beleszámítják.

Az a nógrádverőcei dolog pedig igaz. Egészen biztos. Ki kell deríteni, a holttestek hol vannak. Járjanak utána. □

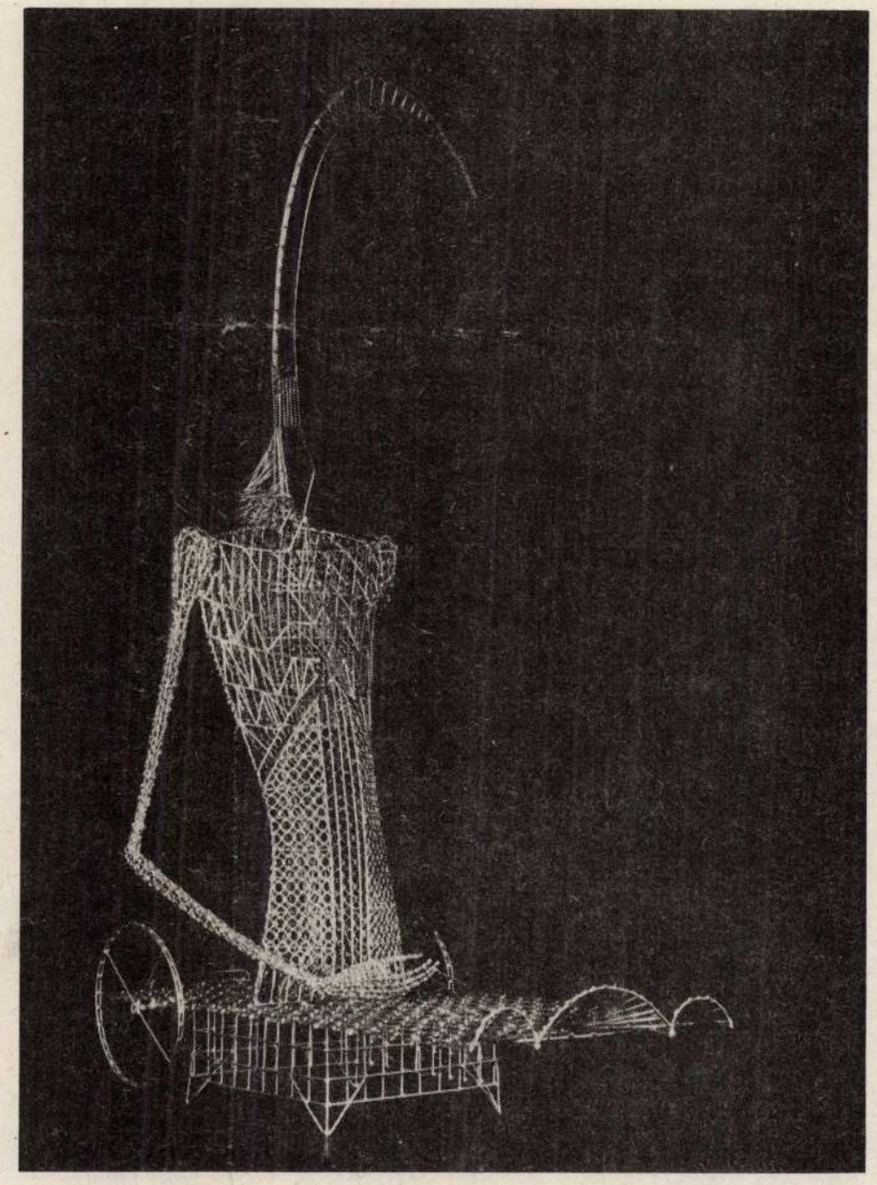

Csemniczky Zoltán: Auto-Freud-Mobil. Fotó: Medvécz Lajos

„Az ember elkötelezettje korának, társadalmának"

Interjú Mario Vargas Llosával

Az alábbi interjút adta az író José Comasnak, az El Pais című spanyol lap munkatársának a perui választások előestéjén. A beszélgetés a lap április 9-i számában jelent meg.

JOSÉ COMAS: *Az írónak befellegzett?*

MARIO VARGA LLOSA: Átmenetileg. De írói hivatástudatomat nem öltem ki magamból; továbbra is eleven pennem. Az irodalom nemcsak azt jelenti nekem most is, amit legjobban szeretek, hanem amit legtöbbre is tartok magamban. Politikussá azért lettem, mert Peru végveszélybe került. Többet minden peruinak kötelessége a hát e tétel, különösen pedig nekünk,

Az isszük, hogy lehetséges mélyrekell, hreformokat végrehajtani ma

Az el, a demokratikus rendszer szerencs belül, és hisszük azt is, hogy De nem t tőséget nem szabad elszalasznem hisz olykor mo mert úgy apasztalatai szerint úgy érzi, mond ellen hatalmi p radozunk, hogy ezek a reforkell, sőt é valósuljanak a nép többségi hatalomhc nak megszerzése után. Ez a kocsma, r most, és mondhatom, hogy ház – e h ményeim roppant lelkesítőek *vagyunk.* ő érzés volt látni, hogy az a Istennek, valami, aminek indultunk, azaz mag áltozott át hatalmas erőt horvitát.) Az tőséggé, az igazi népi győAz ors lyévé! Nem volt könnyű, sőt. válasz az életemen drasztikus módon megmon nom kellett. Rettenetes erőfecsillaga, be került, míg megbarátkozlehesser neve. It bizonyos nyelvezettel, alkalnem! Ntam bizonyos szokásokhoz, és szenátctam venni a szükséges életrittudniil ez mind-mind újdonság volt függetmra, és mindenképpen gazdag Képztalatokat jelentett.

Az értelmiségi ember elkötelezettsége hagyományosan kimerült egy-egy nyilatkozat aláírásában vagy netán egy többé-kevésbé elkötelezett könyv megírásában. A hatalom gyakorlása mintha valami eddig szokatlan dolgot jelentene.

Sartre iránti régi nagyrabecsülésemből máig őrzöm az elkötelezettség eszméjét, azt a meggyőződést, hogy az ember elkötelezettje a korának, a társadalmának. S ez az elkötelezettség túllép a puszta intellektualitáson, amely etikai, állampolgári, vagy nevezzük annak, aminek akarjuk, s ami valóban ott is van mindamögött, amit csinálok. Valójában én sose gondoltam, hogy megteszem ezt az ugrást, amely írói mivoltomból mindenképp kizökkent. A körülmények kényszerítettek rá, hogy megtegyem. Sosem szánom rá magam, ha nem vagyok meggyőződve róla, hogy nincs más, aki alkalmasabb ekkora felelősség vállalására. Nem örömömben tettem, hiszen nem ez a hivatásom. Talán furcsán haangzik, ha itt és most is azt mondom, hogy a politika nem az én hivatásom. De nagy becstelenség lett volna tőlem, ha annyi ember mozgósítása és meggyőzése után visszavonultam volna a dolgozószobámba.

Morális határokat szabott magának?

Természetesen. Amit csinálok, sokkal inkább erkölcsi megfontolásból teszem, mint politikaiból. A politizálás számomra nemcsak reformok, hanem bizonyos értékek valóságossá tételét is jelenti, és én ebben látom a határokat. Vannak dolgok, amiket politikusként kerülni akarok. A hazugságokat például. Amikor regényt írok, hazudok. Fikcióban a hazugság szükséglet. A politika is teli van hazugsággal, tudom, de ebben a helyzetben, amelyben Peru most van, meg kell próbálni valami tisztább, becsületesebb dologgá tenni.

Ebben a helyzetben, amiben ma Peru van, könnyen megeshet, hogy egyszer csak ki kell adni a tűzparancsot a hadseregnek.

Igen, ez könnyen megeshet. Vannak dolgok, amiket kénytelen vállalni az ember, ha egy demokratikus társadalom elnökévé lesz. Az első ilyen a demokratikus társadalom védelme. A demokrácja védelmében én habozás nélkül lövetnék. Szerintem ez kötelességem is a huszonegy milliónyi perui érdekében, akiknek döntő többsége demokráciában akar élni. Demokráciában, és nem önkényen alapuló rendszerben. A demokráciát pedig meg kell védelmezni, a törvény eszközeivel, természetesen, de egy demokratikus állam fejének föl kell készülnie arra, ha elkerülhetetlen, kiadja a tűzparancsot.

Világszerte nagy az aggodalom a kábítószer-kereskedelem miatt. Az Egyesült Államokban arról beszélnek, hogy növényirtószereket vetnek be a perui kokaültetvények elpusztítására. Mi a véleménye erről a kérdésről? >

Már elmondtam valahol, hogy ha én leszek Peru elnöke, nem adok engedélyt a növény irtószerek alkalmazására, hacsak tökéletes garanciát nem kapok arra, hogy ezek a szerek nem teszik tönkre a természetet, nem ártalmasak a környezetre. Bizonyítékot szeretnénk, amely azonban mindeddig késik. A kábítószer-ellenes küzdelem nem lehet kizárólag büntető, elnyomó jellegű. Legyen büntető, amennyiben a kábítószer előállítási költségeinek emeléséről van szó, de emellett ki kell dolgozni egy szociális és gazdasági politikát a parasztok felkarolására, hiszen ezek a parasztok nem kereskednek a kokainnal, nem is a fogyasztói, hanem egyszerűen meg szeretnének élni valahogy. Nos, arra kell ösztönözni őket, hogy mást termesszenek. Ebben alapvető fontosságú a nemzetközi együttműködés, mindenekelőtt a fő felvevő és fogyasztó országokkal, hiszen ezek is felelősek a problémáért, nemcsak a termelők. Mármost nem igaz, hogy nincs megoldása a kérdésnek. Egy hektár kokacserje Alto Huallagában 3000 és 4000 dollár körüli jövedelmet hoz egy parasztnak. Chilében egy hektár exportra termesztett virágból nagyjából háromszoros bevétel származik. Ez is jelenthet megoldást például.

A baloldal érezhetően űrt hagy maga után a mostani választásokon. Ön szerint nem nyugtalanító ez a légüres tér?

A kockázatot én abban látom, hogy eddig voltak olyan szektorai a szélsőbalnak, amelyek legálisan működtek, s most ezek az erők, a várhatóan rájuk szakadó frusztráció nyomására félő, hogy a lázadás, a fegyveres felkelés kalandját választják. Remélhetőleg ezek szűk csoportok lesznek, és bízom benne, hogy a baloldal többi része okosan levonja magának a választások tanulságait, s az általam egyedül távlatot adó irányba fordul, vagyis a szociáldemokrácia, az etikus és nem a gazdasági „kollektivista államszocializmus irányába. Ez utóbbinak ugyanis semmiféle jövője nincs szerintem most, sehol a világon. A történelmi tapasztalat bebizonyította, hogy nem működik. A szocializmus, mint etikus magatartás, mint a szegényekkel, a kiszorultakkal vállalt szolidaritás, mint abbéli meggyőződés, hogy az állam erkölcsileg felelős a társadalom elesettjeiért, nos, az ilyen szocializmus tökéletesen legitim, és szerintem ez a szociáldemokrácia, a spanyol vagy francia típusú szocializmus, aminek semmi köze sincs viszont a Peruban még törekvésként létező kollektivista szocializmushoz.

Egyetért-e Ön azzal, hogy büntetőjogilag felelősségre kell vonni a jelenlegi elnököt, Alan Garciát?

Én azzal értek egyet, hogy ítélkezzenek mindazok felett, akik bűnösen visszaéltek hatalmukkal, akik áruba bocsátották befolyásukat, akik érdemtelenül meggazdagodtak. Ha ugyanis nem mutatjuk meg a perui népnek, hogy a demokráciához egyaránt hozzátartozik a rosszul kormányzók és a bűnözők, a csibészkedők, tolvajok és garázdák megbüntetése, akkor magunk értékeljük le a demokráciát, magunk ássuk alá működésének alapját, a hitelességet.

A regényeiben sok az önéletrajzi elem. Várhatunk-e most egy új könyvet, amely a hatalomról szól?

Életem nagy élménye ez a tapasztalat. És remélem, hogy ez a regény happy enddel végződik. □ ***Csuday Csaba fordítása***

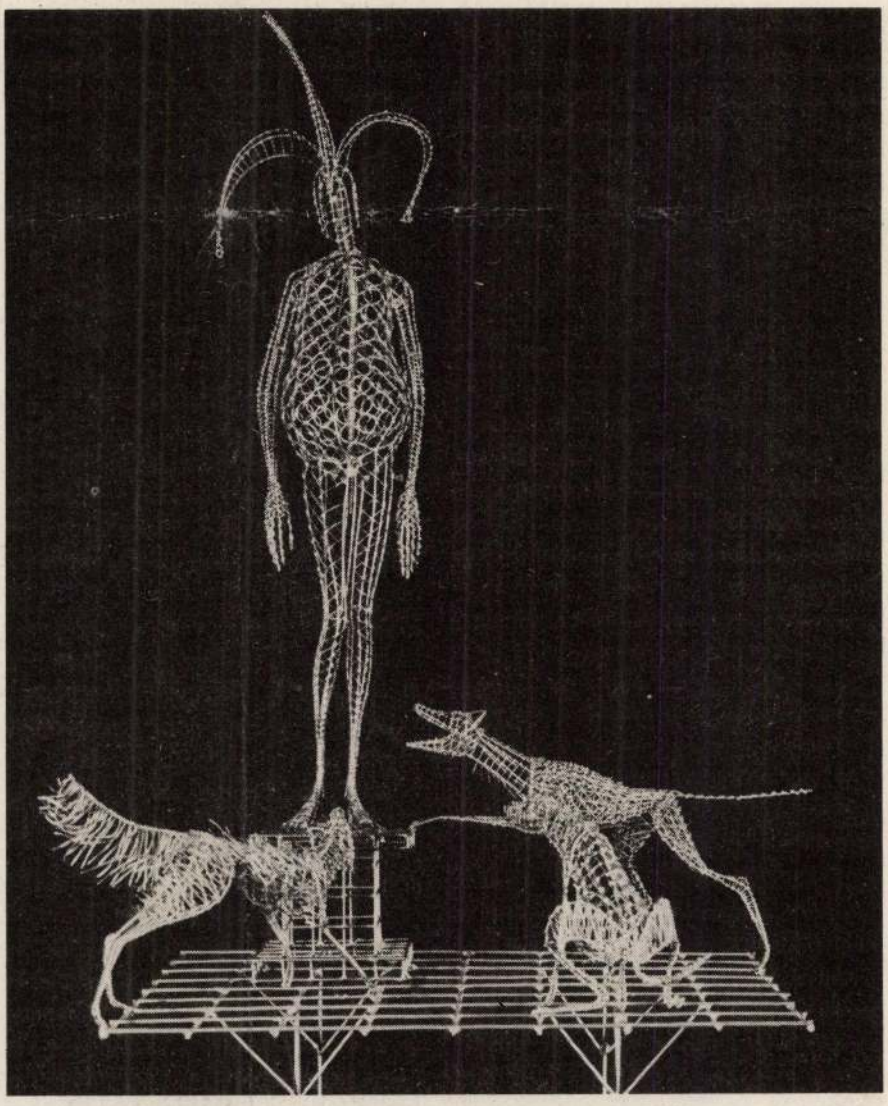

Csemniczky Zoltán: Példázat fiamnak. Fotó: Medvácz Lajos

Laposa József

A tájrendezés múltja és jövője

A tájrendezés egyike azoknak a szakterületeknek, amelynek művelői a születő demokratikus társadalomtól várják szakmájuk kiteljesedését. A tájrendező szakemberek a táj fogalma alatt a társadalom által tudatosan alakított, emberiesített természetet, a természeti és művi tájalkotó elemek együttesét értik, amely az emberi tevékenység hatására folyamatos változásban van. E meghatározásból következik, hogy a tájrendezés feladata a természeti és művi tájalkotó elemek minél magasabb szintű – ökológiai alapokon nyugvó – összhangjának megteremtése. Célja – a termelés hatékonyságának növelése mellett – kedvezőbb települési, üdülési környezet kialakítása, a táj természeti, történeti értékeinek megőrzése, fejlesztése, valamint a táj esztétikai értékeinek növelése.

Úgy vélem, nincs különösebb szükség annak bizonyítására, hogy – az elmúlt évtizedekben Magyarországon – tájrendezési gyakorlatról nemigen beszélhetünk. Vannak óriási erőfeszítéssel született részeredmények, de összességében a táj és a települések állapota lehangoló. A környezet az aránytalan és korszerűtlen használat következtében egyre szennyezettebb, a táj esztétikai és biológiai szempontból egyre sivárabb.

„A táj az ember társadalmi arca." Azaz a tájban tükröződik az adott társadalom lényege, az ember és a természet, az ember és az ember viszonya, a táj letörölhetetlenül megjeleníti a társadalmi gondokat is. Ebben a gondolatban benne van az is, hogy az ökológiai problémákat nem lehet önmagukban vizsgálni. A táj, a környezet romlását ugyanazok a gazdasági, politikai okok idézik – idézték elő hazánkban, amelyek a tájrendezési tevékenység megerősödését is meggátolták.

Véleményünk – a tájrendezők véleménye – szerint vannak táji-természeti elemek, értékek s ezek az elemek, értékek különböző állapotúak, minőségűek. Az elemekkel, értékekkel való gazdálkodás az maga a tájrendezés, környezetrendezés. Az elemek, értékek állapotának, minőségének vizsgálata, védelme pedig a környezetvédelem. Mindezt azért hangsúlyoztam, mert szakmai meggyőződésem szerint egy új, átfogó, a terület- és településrendezést is magába foglaló *Táj- és Környezetrendezési* vagy *Táj és Településrendezési Minisztérium* biztosíthatná a térségek, települések ökológiai szempontok alapján is történő fejlődését. A rendezés fogalma megítélésem szerint mind a fejlesztést, mind a védelmet tartalmazza.

A címben említettem a tájrendezés múltját is. Bennem elevenen él a közelmúlt kiváló kertészének – Gulácsi Bélának – a véleménye, aki negyedszázaddal ezelőtt – a tsz-esítések idején – felhívta a figyelmet arra, hogy a földműveléssel a táj az utolsó védőjét veszíti el, azt, aki a fejlődés évezredein át a jelen századunk közepéig gondosan ápolta. Ez valóban így volt, és az élővilágot óvó paraszti gyakorlat a magyar tájrendezés múltjaként is értelmezhető. A magyar parasztságra – politikai indíttatású fölszámolásáig – ugyanis jellemző volt a természettel ökológiai egységben élő földművelési kultúra. A magyar faluközösség nemcsak települési forma volt, hanem a tájat, környezetet tudatosan hasznosító gazdasági forma, munkaszervezet is, amely összehangolta a gazdasági tevékenységet és kölcsönös jogok és kötelességek rendszerét fejlesztette ki. A fő funkció a termelés rendszerének kialakítása és védelme, a közös birtoklás és a határhasználat rendjének kialakítását és betartását jelentette. A faluközösség a határhasználat mellett – amelybe beletartozott a földművelés és földhasználat rendszere, a legeltetés rendje, az erdők igazgatása, ápolása, használata, a vizek használata, szabályozása – maga döntött az egészség, a biztonság, a környezet tisztasága érdekében szükséges teendőkről és a rend oltalmazásáról is. A faluközösség a maga mezőgazdasági termelőtevékenységével fokozatosan formálta a környezetet és a kialakult szokások (falutörvények) szerint évszázadokon át művelte és gondozta a tájat.

Az Imreh István által feldolgozott székely falutörvények egy rendkívül gondosan egységbe szervezett termelési – mai szemmel „környezetrendezési" – programot tükröznek. Ha elemezzük a falutörvényeket, a korabeli jegyzőkönyveket, akkor megállapítható, hogy a parasztközösségek a gazdálkodási tényezők ismeretében a természeti és termelési feltételek egyensúlyának fenntartására törekedtek, és már a legelső, „parlagoló" rendszerben is céljuk volt a föld termőképességének visszaállítása, megőrzése. Bátran mondhatjuk, hogy érzékelték és fenntartották azt az ökológiai egységet, rendszert, amelyet a természettel alkottak. A parlagoló, majd a nyomásos rendszer mellett közakarattal jelölték ki a közlegelőt és a közös kaszálót is. A faluközösség határozta meg azt is, hogy mikor és hol, milyen állatfajtának lehet legelőt kijelölni. Tekintetbe vették a tulajdonjogokat, a legelők helyzetét, a termelési rendszerben a növényi táplálék különbözőségét, az állatfajták sajátos igényeit, a hely közeli vagy távoli voltát, az állatállomány gazdasági rendeltetését (hízó vagy igavonó), a vegetációs időszakot, a növénytermesztés állapotát.

Hasonló volt a helyzet az erdők esetében is. Már 1231-ből ismertek az erdőt óvó, pusztítását tilalmazó faluközösségi határozatok. Ezt követően egészen a szocializmus hatalomra jutásáig az erdőlés (erdőkiélés, erdőhasználat) rendjét megszabó határozatok egy magas szintű népi erdészeti kultúráról tanúskodnak, amely ma is példa lehetne a sorsukra hagyott erdőkről (tsz-erdők!) való gondoskodásra.

A szőlőhegyek közismert, mindenkiree egyformán vonatkozó rendtartásai (artikulusai) és a szőlőtermelők demokratikus, közösségi szervezetei a hegyközségek –

Csemniczky Zoltán szobrai

Csemniczky Zoltán két egymást követő kiállításán – a budapesti Stúdió Galériában, majd a balassagyarmati Horváth Endre Galériában – mutatta be műveit.

A huzalkonstrukciók elsősorban emberi alak képzetét keltik, ám módosult arányú részleteik elbizonytalanítják ezt a feltételezést. Lehetőséget adnak a más alakkal, más formával, más tömeggel való azonosításra is, amelyekhez más tartalmak, más értékek vagy értékhiányok köthetők.

A súlytalan, lebegő szerkezetek már természetüknél fogva is nehezebben kötődnek konkrét anyagi alakokhoz. Ezáltal erőteljesebben érzékelhető szellemi meghatározottságuk. De ha a feltételezett alakhoz hozzárendelhető arányok adott esetben felbomlanak, akkor a szerkezeti váz egy más alak feltételezésére késztet. Nem ugyanannak a testnek többféle értelmezhetőségéről van itt szó, hanem egyértelműen megkülönböztethető kétféle jelenségről – az emberről és valami másról.

Azt a magatartást példázzák a művek, amely csupán a magunk alkotta törvényszerűségek rendszerében tudja értelmezni a valóságot, amelynek emberi megnyilatkozásait a mechanikus reakciók jellemzik. És mivel a bálványság soha nem egy alakhoz, formához kötődik, hanem szellemi képességeket feltételez, így az emberi figurák hálószerű megjelenítése, súlytalansága, légiessége is ezt a képzetet erősíti.

A szerkezeti vázat emberi alakénak feltételező álláspontunk meginog ugyan, de a másság sem azonosítható konkrétan semmilyen alakkal, véglegesen rögzült tartalommal. Így, noha a huzalkonstrukciók egyfajta torzulást mutatnak, de meghagyják a lehetőségét e folyamat oda-vissza alakíthatóságának. Az a pont, az a határ viszont megfoghatatlan, ahonnét még a visszafordítás elképzelhető. □ ***Bakonyvári M. Ágnes***

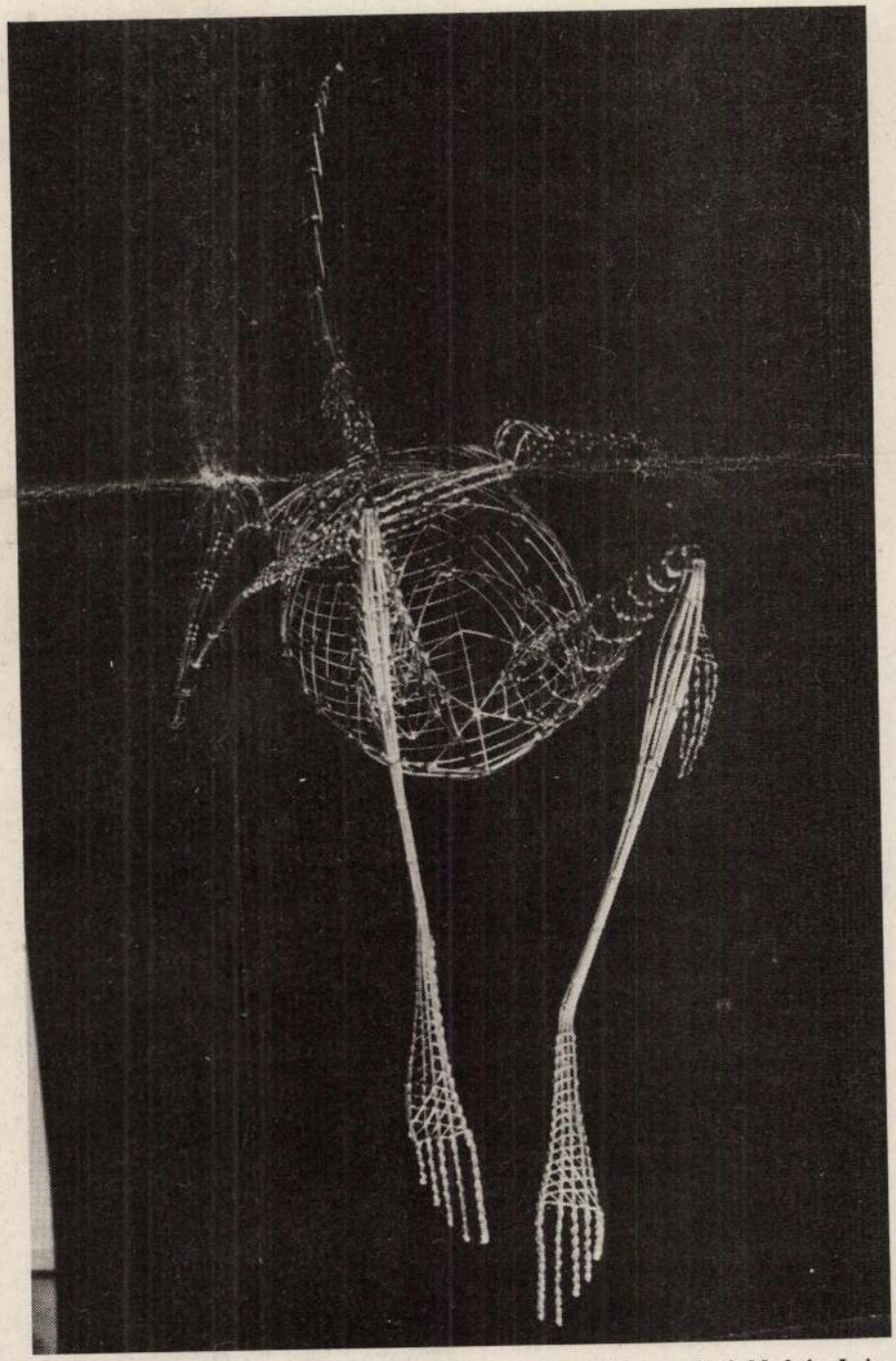

Harcos. Fotó: Medvácz Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

197 SEP 28
Délmagyarország Szeged

Csemniczky Zoltán
1024

Csemniczky Zoltán rajza

. ven
sora,
Sejtő.
16.
s. 17.
egna-
betű-
hír-
mind
Szen-
. 25.
. 27.
alád-
Ábo-
táro-
nom
esz-
; 24.
lesz
atás.
ord.
49.
szí-
ont,
59.
né-
62.
sze.
gy-
ny-
69.
ept.
et-
ru-
Da-
gy-

nemu betűi. 8
9. Északi nép.
11. Félig járó.
Szárnyas. 16.
zajlott le. 18.
lem. 22. A sa
Csörte (a vívá
pontja. 28. IAU
31. Téli csapa
növény. 35. Hi
lyes termés. 40.
jegy, aláírás. 4
nuár 29-én van. 44. Az egyik „ügy". 47. Mohamedán név. 48. Rosszabbodik. 50. Kedvenc keleti étel (rizseshús). 52. Termést hozó. 54. Földközi-tengeri nagy kikötőváros. 56. Igekötő kétszer. 57. Szent Pál lett belőle. 60. Belül kinéz! 62. Olaszul három. 63. ÓNK. 65. A szélein tép. 66. Soká! 67. Személyes névmás. 68. Rangfokozat.

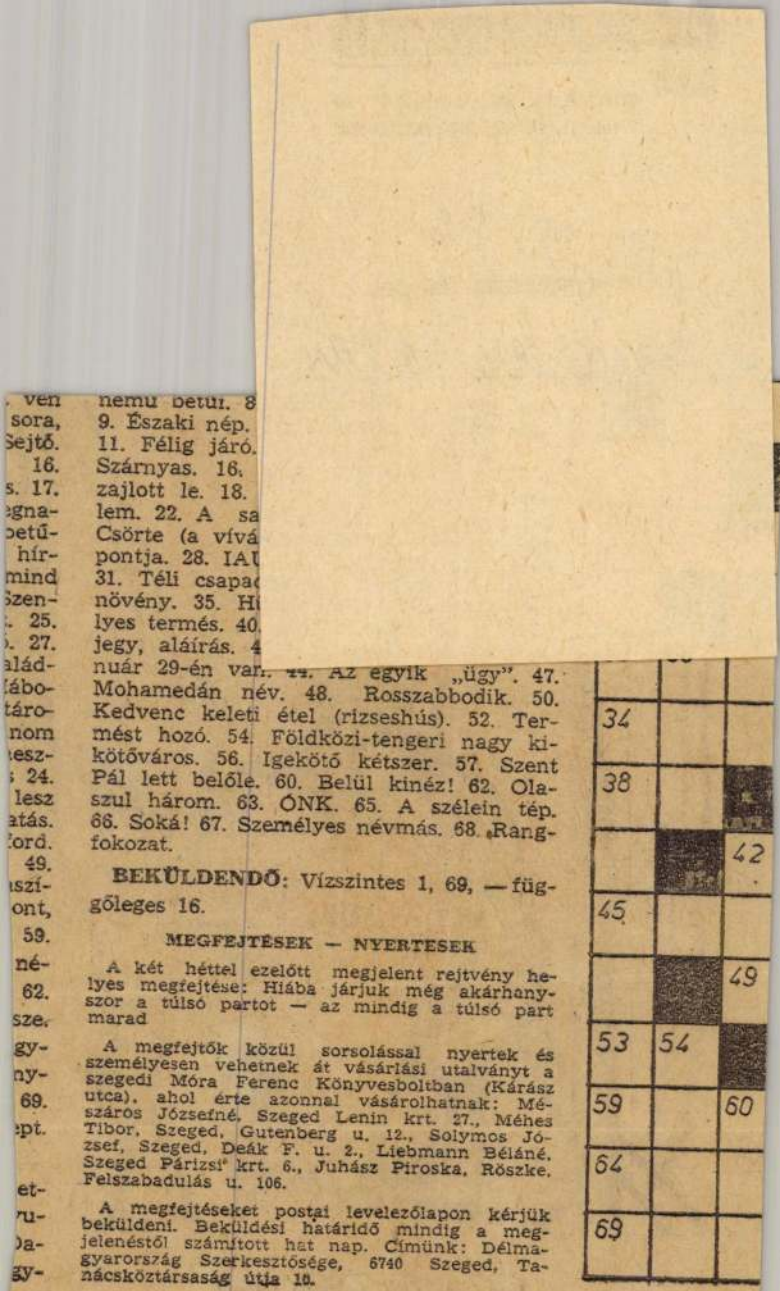

BEKÜLDENDŐ: Vízszintes 1, 69, — függőleges 16.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény helyes megfejtése: Hiába járjuk még akárhanyszor a túlsó partot — az mindig a túlsó part marad

A megfejtők közül sorsolással nyertek és személyesen vehetnek át vásárlási utalványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca), ahol érte azonnal vásárolhatnak: Mészáros Józsefné, Szeged Lenin krt. 27., Méhes Tibor, Szeged, Gutenberg u. 12., Solymos József, Szeged, Deák F. u. 2., Liebmann Béláné, Szeged Párizsi krt. 6., Juhász Piroska, Röszke, Felszabadulás u. 106.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő mindig a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: Délmagyarország Szerkesztősége, 6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.

34		
38		
		42
45		
		49
53	54	
59		60
64		
69		

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 APR 14

Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

1021

Csemniczky Zoltán rajza

Tavaly egy kérdőíver
váncsiskodott a Kőb
Sörgyár szegedi kirend
ge a vásárlók körében
iránt, hogy ki mennyir
reti a sört és melyik
tát kedveli leginkább.
megkérdezett közül ki
venen szavaztak a kőb
palackozott sör mellett.
zuk volt: ez a sör kellemes
aromájú, enyhén komlózott
és az ára is megfelel a fo-
gyasztóknak. A megkérde-
zettek 5 százaléka pártolta
a tartósabban elálló minő-
ségi söröket, a Kinizsit, a
Mátyást, a Bakot, a Nek-
tárt. A válaszadók 5 száza-
léka viszont a külföldi sö-
rökre adta szavazatát, leg-
inkább a Pilsenire.

Ha ilyen népszerű a kő-
bányai palackozott sör, ak-
kor nyilvánvaló a kérdés:
van-e belőle elegendő most,
és lesz-e még inkább a nyá-
ron, amikor azok is szomjú-
[illegible] akik más idő-

lengyel sör.

Évekkel ezelőtt felmerült
a gondolat egy új sörgyár
építésére Szentesen, ahol a
gyár működéséhez van elég-
séges víz és munkaerő is.
Doczy István most arról tá-
jékoztatott, hogy a szentesi
sörgyár építéséhez 1975-ben
kezdenek hozzá. A gyár be-
ruházására megvan a pénz,
készen állnak a tervek, sőt
a majd ott dolgozó műsza-
ki gárdát, a szakemberek
egész sorát már képezik is
Budapesten. A szentesi sör-
gyár évi termelése 1 mil-
lió 200 ezer hektoliterrel in-
dul, s ezzel nagyot fejlődik

hogy an
geden fo
31,1 szá
tehát eg
addig ta
százaléka
előzetes
rint az
valamicsk
ken az id

Csemniczky Zoltán

a gyomai gimnázium igazgatósága és tantestülete segélségével képzőművészeti kiállításokat rendeznek. Elsőnek Honti Antal és családja mutatkozott be az iskolakiállítás sorozatában. A Honti családhoz tartozik Csemniczky Zoltán is, aki munkáival szerepel.

Beck Zoltán: Tárlatsorozat kezdődik a gyomai gimnáziumban.
Békés m. Népujság. 1974. Febr. 13.

valogatások. A kiadók szívesen jelentetik meg könyveit, mert gyorsan elkelnek. Másrészt, Mikszáth politikai karcolatait úgyszólván mindenki idézi, az aktualizálás igényével.

– A teljes írói örökséget vállalják?

- Igen. Én azon leszek, hogy Mikszáth Kálmán kultusza legalább olyan szervezett legyen, mint Madách Imréé. Örülnék, ha Horpács válhatna ennek központjává. Ezért, mint a társaságnak.

– Kik a társaság tagjai?

– Szeretném tudatosítani, hogy a Mikszáth Kálmán Társaság nem zárt angol klub. Országos szerveződésű társaságról van szó, bárki csatlakozhat hozzá Nógrád megye határain túlról is, aki a céljainkkal egyetért. Mindazonáltal nem a taglétszám a döntő, hanem a Mikszáth-életmű és szellemiség alapján szerveződő eleven közösség létrehozása. **te–**

Kiállítás

A helyi Kastély Szálló rendszeres kiállítási programjában *Feszt László* grafikusművész tárlata nyílt meg tegnap este a hotel galériájában. A megnyitóbeszédet *Szőcs Géza* erdélyi költő tartotta. A megnyitóünnepséget követően a CAMERATA TRANSYLVANICA együttes Mendelsohn Oktett művét adta elő a szálloda Ovidius termében.

Magánlevél drótból Balassagyarmaton

Megtalálták Ady szemét és Kossuth szakállát

Csemniczky Zoltán a pénzről és a világ legcsodálatosabb lényeiről

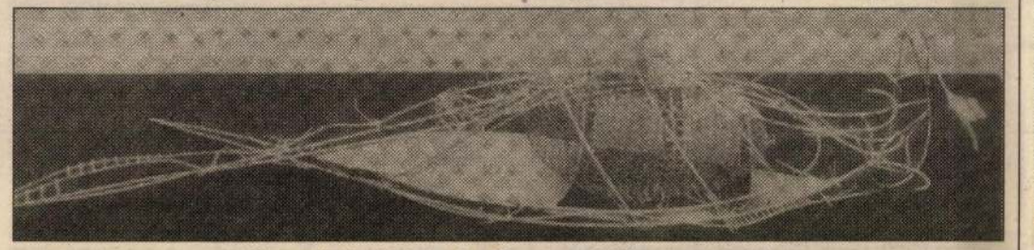

Csemniczky Zoltán: La Carogna dell' anima (drót)

Csemniczky Zoltán kissé különös bemutatója november 21-éig tekinthető meg **Balassagyarmaton,** a szerb templomban. „Olyan installációt készítettem, amiben szerepel két régebbi szobrom, az egyik a **Szerelem,** a másik a **La Carogna dell' anima** címet viseli" – mondja a művész, akitől – egyebeken kívül – azt kérdeztük, voltaképpen miről is szól ez az egész?

– Ezeket a szobrokat és még több más elemet rendeztem össze közös egységgé, ami az élet dolgairól szól – válaszol. – Arról, amit egy-egy levélben le szoktunk írni egymásnak.

– Nyílt levélben?

– Nem. Ez inkább magánlevél, amiben az ember minden gondját, baját elmondhatja

– A látványban más is megjelenik. Vagy a kirakott nagy rakás pénzzúzalék is belefér a képzeletbeli levélbe?

– Igen, van itt sok-sok pénzzúzalék. Úgy látszik, minden törekvésünk oda vezet, hogy megöli a lelket a pénz. Sikerült bezúzott pénztéglákat szereznem, úgy gondoltam, ide illenek.

– Fölfedezték a látogatók?

– Hogyne. Először nem tudták, mi ez a sok zúzalék. Aztán megtalálták Ady szemét, Kossuth szakállát, és nagy izgalom szállta meg őket. Rájöttek, hogy pénz. Volt, aki zsebre dugta a kiszemezgetett darabokat, hátha tud belőle igazi pénzt csinálni. Persze, ez lehetetlen. De például a pénz utáni sóvárgás is jellemző tünete napjainknak.

– Nem hiábavaló ezt szóvá tenni?

– Mint mondottam, ezt levélben is megírhattam volna, de fölösleges, úgysincs rá válasz. Ezért hát átfordítottam látványnyá, Karinthy Frigyes versére gondolva, „nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek".

– Vannak még hasonló „hiábavalóságok" is a képzelt levélben?

– Csak azok vannak. Mi más lenne az a kérdés, hogy voltaképpen miként is élünk, miért is olyan rövid az emberi élet, és a többi. Viszont a hiábavalóság ellenére létezik az élet szépségében való hit is. Nem hinném ugyanis, hogy az élet rövidségén, búján-baján borongani kellene. Ami szomorú, az szomorú. De ez az élet van. Na és persze a nőkről van szó, akik a világ legcsodálatosabb lényei, de – amint arról Hamvas Béla is oly lenyűgözően ír a Szilveszter című művében – sokba kerülnek. Szóval, az ember sok mindent akar.

– A nagy akarásnak mi lesz a vége?

– Csak az akarás van.

—th

Az ember eredendően kíváncsi lény. Különösen azt szeretné látni, amit nem lehet vagy nem illik firtatni. Amióta világ a világ a hálószobák titkai mindig érdekelték a kívülállókat. Nem véletlenül született oly sok irodalmi alkotás is ebben a témában. Sokan elképzelték már, hogy varázsszőnyegen az épületek fölé szállnak, egy bűvös szó kimondásával fellibbentik a háztetőket és eléjük tárul minden, ami a lakásokban történik.

Nos, *Alan Ayckbourn* vígjátékának, a Hálószoba komédiának a színre vitelével egy vágyálom szolíd változata valósul meg. Ugyan nem felülről, hanem szemben nézetből, de egy teljes színpadnyi szélességben figyelhetik a nézők, hogy mi zajlik a hálószobában. Méghozzá nem is egyben, hanem háromban egyszerre.

A látvány azonban azoknak az igényeit nem elégítheti ki, akik erotikára, intimitásokra kíváncsiak – noha a sztori természetesen ezúttal is a két nem kapcsolata köré fonódik –, de kellemesen szórakoztatja azokat, aki beérik a házastársi villongások kipellengérezésével is. Annál is inkább, mert a darabban szereplő négy házaspár egyike sem tartozik úgymond a normális kategóriába, mindegyikük különbözik valamiben az átlagcsaládoktól. A legidősebb házaspár férfi tagja a lakás beázására „érzékeny," fiuk egy bolondosan ábrándos hölgyet vett feleségül. A bonyodalmat lényegében az utóbbiak okozzák azzal, hogy sem együtt, sem egymás nélkül nem tudnak élni s folyamatosan „vándorolnak", hol külön, hol együtt a három hálószoba között.

Ismert színészek Ayckbourn komédiájában: Némethy Ferenc, Pásztor Erzsi és Kováts Adél **Fotó: P. Tóth László**

A másik két pár élete sem zökkenőmentes. Az egyikben az okoz gondot, hogy a féltékeny férjet mozdulatlan fekvésre kárhoztatják „becsípődött" idegszálai, míg a negyedik családban a békésnek induló lakásszentelő programját borítják fel a vendégek.

Ayckbourn – aki egyébként az angol vígjátékirodalom egyik legnépszerűbb írója – komédiája abban tér el a hagyományos bohózatok sorozatától, hogy kevésbé megszokott szituációkat teremt.

A Vörösmarty Színház egy-egy produkcióra összeálló „csapatát" ez alkalommal *Koncz Gábor* rendezte. Jó ízléssel, ötletesen mozgatja a cselekményt, sokat bíz szereplőire, akik élnek is a lehetőséggel.

A szereposztásnak szinte nincs gyenge pontja, ki-ki ízlése szerint döntheti el, hogy kivel szimpatizál. Szerintem a kedves idős házaspár *(Pásztor Erzsi* és *Némethy Ferenc)* zsörtölődései voltak a legéletszerűbbek, de derűs perceket okozott *Kassai Károly*, mint botcsinálta bútorszerelő és *Orosz Helga* a „kikapós" évődő ifiasszony szerepében is.

A József Attila Művelődési Központ bérletsorozatába „terven felül" bekerült előadás kellemes kikapcsolódást nyújtott a szép számú érdeklődőnek.

– csongrády –

Képek a klubban

SALGÓTARJÁN. Még e hét végén megtekinthető *Cene Gál István* tárlata a József Attila Művelődési Központ klubhelyiségében.

A kiállító a megyeszékhelyen működő Balassi Bálint Asztaltársaság tagja.

Kedvelik a gyerekek az új „tantárgyat"

Néptáncoktatás Magyargécen

A zenei oktatás beindításával szinte egy időben a néptánc tanítása is megkezdődött a település általános iskolájában.

Hájas Tibor, a Nógrád táncegyüttes művészeti vezetője hetente két órán át foglalkozik a gyerekekkel, akik a népi játékokkal is megismerkedhetnek.

A diákok az eddig eltelt rövid idő alatt igen megkedvelték az új „tantárgyat". Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy a néptánciskola létszáma betelt, a maximális negyven fővel működik.

Nógrádi Hírlap 1995 nov. 13-14.

17.30 Jazz 18.00 Hírek 18.30 Diszkotéka 19.00 Évfordulók nyomában 19.30 A Budapesti Filharmoniai Társaság zenekarának hangversenye 21.07 Moldován Stefánia és Melis György operaáriákat énekel 22.00 Hírek 22.05 Összkiadás

MISKOLCI RÁDIÓ

9.00: Műsorismertetés, hírek, időjárás, lapszemle. 9.10: Programajánlat. 9.30: Mikrofonlánc. 9.45: Napjaink kérdései. 10.00: Északmagyarországi krónika. 10.55: Műsorismertetés.

televízió

TV 1

7.00 Nap-kelte. 8.15 Jó reggelt adj, Istenem! 8.25 Narnia krónikája. Angol filmsorozat. A csodálatos hajóút. 8.55 Cimbória. 9.15 Szaszszem. 9.40 Képhiba (ism.) 9.43 Tersánszky Józs Jenő: Mese az ágrólszakadt igriciről. Mesejáték (ism.) 10.45 Zenelánc. 10.50 Ki tud róluk? 11,30 Szomszédok. Teleregény. (ism.) 12.05 Szezám utca. 13.10 Újdonságok. 13.40 Panoráma (ism.) 14.45 Családi mozidélután a Disney-vel. Pollyana. Amerikai film. 17.10 ...az én váram. 17.35 Lottósorsolás. 17.40 Hazanéző. 18.40 Szerencsekerék. 19.12 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Telesport. 20.25 Idegen kéz. Amerikai tévéfilm II/1. rész. 22.10 Utcai játék. 22.40 Latin-Magyar Rockfesztivál. 23.40 A seregélyesi kastély (ism.) 24.00 Híradó.

TV 2

7.00 Napra-forgó. 8.00 Cigánymagazin. 8.25 Horvát nyelvű magazin. 8.50 Német nyelvű magazin. 9.15 Román nyelvű magazin. 9.40 Szerb nyelvű magazin. 10.05 Szlovák nyelvű magazin. 10.30 Örménymagyarok. III/3. rész. 11.00 Fotex Veszprém — Elektromos. Férfi kézilabda bajnoki mérkőzés. 13.00 Família Kft. 104. rész (ism.) 13.30 Vonzásban. 14.00 Calypshow. 14.45 Skandináv fények. Dán film. 15.15 Nagylátószög. 16.05 Autó-motor. 16.35 Szolgálatukra. 17.00 Milánói divat. 17.25 Nosztalgia bár. 17.49 Gyerekeknek. 18.20 Az új Lassie. Amerikai filmsorozat. 1. rész. 18.50 Kék hírek. 19.05 A pesti megyeháza (ism.) 19.30 Váratlan utazás. 20.20 Zene-óra. 21.20 Kés, Korom, Kép. 21.45 Stan és Pan. 22.00 Esti egyenleg, időjárás. 22.25 A hús (olasz film)

DUNA TV

16.00 Hírek. 16.05 Évforduló 16.10 Kánon. 16.40 Kobold kócendő (angol fantasztikus film) 3.05: Hármak társasága. 3.35: Kezdeti nehézségek.

TV 5

8.35: Gyerekeknek. 9.30: Vállalkozók műsora. 11.00: Európai körkép. 11.30: Tudományos magazin. 12.05: Hegyek. 13.05: Gazdasági műsor. 13.50: Képek máshonnan. 14.50: A könyvem nélkül soha. 16.10: Francia nyelvlecke. 16.35: Zsendülő zsenik. 18.00: Kvízjáték. 19.00: Olimpiai magazin. 20.00: Geopolis. 21.30: Elszámolás. 22.30: Dokumentumfilm. 23.55: Vidám műsor. 0.45: Beszélgetés.

SUPER CHANNEL

11.00: Halló, Ausztria — halló Bécs! 11.30: Európa-magazin. 12.00: C & A egyveleg. 13.00: Jazz. 14.00: Sport. 17.30: Eco-rekord. 18.00: Videodivat. 18.30: A rock aranykora. 19.30: Mickey Rooney-sorozat: A tanuló. 21.30: Európai filmkörkép. 22.00: Hírek. 22.30: Ifjúsági magazin. 23.00: Riportok. 23.30: Nagy tervek.

SAT 1

5.00: Labdarúgás 5.30: Ég és Föld között. 6.30: Én kicsi pónim. 7.00: Silverhawks. 7.30: Zorró. 8.00: Superboy. 8.30: Astro-dinos. 9.00: Drops. 9.30: Szerencsekerék. 10.10: Gazdasági fórum. 10.40: Sanghaji meglepetés. 12.25: Monsignor (am. akciófilm) 14.35: Űrszekerek. 15.45: Cluedo — Gyilkos játék. 16.40: Pont, pont, pont. 17.15: Mindent vagy semmit. 17.55: A milliós játék. 18.00: Labdarúgás. 19.20: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Heino-show. 22.00: Ki a legjobb férfi? 23.00: Riport iskolás lányokkal 4. rész. 0.30: Jürgen Roland St. Pauli riportja. 2.00: Riport iskolás lányokkal.

RTL

7.30: Samurai Pizza Cats. 8.00: Játék gyerekeknek. 8.20: Pinocchio. 8.50: Camp Candy. 9.20: Szauruszok országában. 9.50: T-Rex. 10.20: Planet kapitány. 10.50: Speed Racer. 11.15: Tini nindzsa teknőcök. 11.45: Katts és kutyája. 12.15: Harry és Hendersonék. 12.45: Bolondok háza. 13.15: Bel Air hercege. 13.40: Major Dad. 14.10: Ottifanten. 14.45: Knight Rider. 15.45: A csapat. 16.45: Jump Street 21. 17.45: The Hights. 18.45: Híradó. 19.15: Beverly Hills 90210. 20.15: Három megrögzött agglegény (színházi közv.) 22.00: Fekete sas (amerikai akciófilm) 23.50: RTL- szombat éjjel. 0.50: Magazin férfiaknak. 1.15: Rózsaszín sorozat. 1.45: Tuxedo Warrior (angol film)

Hangversenykülönlegességek 20.31 Hírek 20.36 Tetten ért szavak (ism.) 20.51 A kamarazene kedvelőinek 22.00 Hírek 22.05 Ikrek. Török Gyula regényét rádióra alkalmazta Zeke Gyula

MISKOLCI RÁDIÓ

8.30: Műsorismertetés, információ, időjárás. 8.45: Riporternapló. 9.35: Szlovák nyelvű műsor. 9.55 Műsorismertetés. 16.00-18.00: Kereskedelmi adás.

televízió

TV 1

7.30 Mosómacik. 7.55 A Biblia üzenete. 8.05 Hol-mi? Ifjúsági szolgáltató magazin. 8.30 Halló, vasárnap! 11.00 Zenebutik-zenehíd. 12.05 Tévémagiszter. 13.40 Emlékezés cigányprímásokra. 13.55 ENTER. 14.40 Országos tornászbajnokság. 16.20 Örömhír. Egyházi műsor. 16.45 Walt Disney bemutatja. 1. Csipet csapat. 2. Jack a vadonból III/2. rész. 3. Kacsamesék. (ism.) 18.30 Szerencsekerék. 19.00 A Hét. 20.00 Híradó. 20.20 Telesport. Benne: Góóól... 21.10 Idegen kéz. Amerikai tévéfilm II/2. 22.50 Erdélyi naiv művészek. 23.50-0.15 Minifesztivál.

TV 2

7.10 Hipp-Hopp doktor. Bábjáték-sorozat. 7.37 Frici, a vállalkozó szellem (ism.) 8.02 Juli-suli. 8.35 Értesítő. 9.05 Alfréd a kacsa. 9.35 Billy Webb csodálatos története. Angol tévéfilmsorozat. VI/3. rész. 10.10 A Zertigo gyémánt rejtélye. Amerikai film. 10.59 Elrejtett tájak. Kamcsatka-félsziget. 11.20 Lumen 2000. 12.00 SOrSok. 12.40 Gazdaképző. 13.15 Tűztáncosok a Gazella-félszigeten. 13.57 Egy élő kövület az Indiai óceánban. 14.40 Telexpo 96. 15.05 Magyarország ma. 15.45 Mesemondók találkozója. 5. rész: Szeged. 16.35 XX. századi költőportrék. 17.10 K+P. 17.35 Delta. 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30 Költő, felej! 18.40 Gyerekeknek. 19.00 Família Kft. 105. rész. 19.35 Németh László: A két Bolyai. Tévéjáték (ism.) 21.15 Beethoven ciklus. 21.55 Geopolis. 22.40 Vérdíj. Finn tévéfilm.

DUNA TV

16.00: Hírek. 16.05: Évforduló. 16.10: Lumen 2000. 16.40: Lehár: A garabonciás. 17.30: Mi magunk és egyéb állatfajták. 18.05: Töredék. 18.30: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Olasz kártyajáték. Olasz film. 20.45: Mesterségem címere. 21.05: Paganini: D-dúr hegedűverseny. 21.40: Évforduló. 22.00: Lumen 2000. 22.30: Tudósok. 23.00: Hírek. 23.05: Kánon. 23.40: Kobold kócendő (angol fantasztikus film) 3.05: Hármak társasága. 3.35: Kezdeti nehézségek.

TV 5

8.35: Gyerekeknek. 9.30: Vállalkozók műsora. 11.00: Európai körkép. 11.30: Tudományos magazin. 12.05: Hegyek. 13.05: Gazdasági műsor. 13.50: Képek máshonnan. 14.50: A könyvem nélkül soha. 16.10: Francia nyelvlecke. 16.35: Zsendülő zsenik. 18.00: Kvízjáték. 19.00: Olimpiai magazin. 20.00: Geopolis. 21.30: Elszámolás. 22.30: Dokumentumfilm. 23.55: Vidám műsor. 0.45: Beszélgetés.

SUPER CHANNEL

11.00: Halló, Ausztria — halló Bécs! 11.30: Európa-magazin. 12.00: C & A egyveleg. 13.00: Jazz. 14.00: Sport. 17.30: Eco-rekord. 18.00: Videodivat. 18.30: A rock aranykora. 19.30: Mickey Rooney-sorozat: A tanuló. 21.30: Európai filmkörkép. 22.00: Hírek. 22.30: Ifjúsági magazin. 23.00: Riportok. 23.30: Nagy tervek.

SAT 1

5.00: Labdarúgás 5.30: Ég és Föld között. 6.30: Én kicsi pónim. 7.00: Silverhawks. 7.30: Zorró. 8.00: Superboy. 8.30: Astro-dinos. 9.00: Drops. 9.30: Szerencsekerék. 10.10: Gazdasági fórum. 10.40: Sanghaji meglepetés. 12.25: Monsignor (am. akciófilm) 14.35: Űrszekerek. 15.45: Cluedo — Gyilkos játék. 16.40: Pont, pont, pont. 17.15: Mindent vagy semmit. 17.55: A milliós játék. 18.00: Labdarúgás. 19.20: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Heino-show. 22.00: Ki a legjobb férfi? 23.00: Riport iskolás lányokkal 4. rész. 0.30: Jürgen Roland St. Pauli riportja. 2.00: Riport iskolás lányokkal.

RTL

7.30: Samurai Pizza Cats. 8.00: Játék gyerekeknek. 8.20: Pinocchio. 8.50: Camp Candy. 9.20: Szauruszok országában. 9.50: T-Rex. 10.20: Planet kapitány. 10.50: Speed Racer. 11.15: Tini nindzsa teknőcök. 11.45: Katts és kutyája. 12.15: Harry és Hendersonék. 12.45: Bolondok háza. 13.15: Bel Air hercege. 13.40: Major Dad. 14.10: Ottifanten. 14.45: Knight Rider. 15.45: A csapat. 16.45: Jump Street 21. 17.45: The Hights. 18.45: Híradó. 19.15: Beverly Hills 90210. 20.15: Három megrögzött agglegény (színházi közv.) 22.00: Fekete sas (amerikai akciófilm) 23.50: RTL- szombat éjjel. 0.50: Magazin férfiaknak. 1.15: Rózsaszín sorozat. 1.45: Tuxedo Warrior (angol film)

TV 1

7.30 Mosómacik. 7.55 A Biblia üzenete. 8.05 Hol-mi? Ifjúsági szolgáltató magazin. 8.30 Halló, vasárnap! 11.00 Zenebutik-zenehíd. 12.05 Tévémagiszter. 13.40 Emlékezés cigányprímásokra. 13.55 ENTER. 14.40 Országos tornászbajnokság. 16.20 Örömhír. Egyházi műsor. 16.45 Walt Disney bemutatja. 1. Csipet csapat. 2. Jack a vadonból III/2. rész. 3. Kacsamesék. (ism.) 18.30 Szerencsekerék. 19.00 A Hét. 20.00 Híradó. 20.20 Telesport. Benne: Góóól... 21.10 Idegen kéz. Amerikai tévéfilm II/2. 22.50 Erdélyi naiv művészek. 23.50-0.15 Minifesztivál.

TV 2

7.10 Hipp-Hopp doktor. Bábjáték-sorozat. 7.37 Frici, a vállalkozó szellem (ism.) 8.02 Juli-suli. 8.35 Értesítő. 9.05 Alfréd a kacsa. 9.35 Billy Webb csodálatos története. Angol tévéfilmsorozat. VI/3. rész. 10.10 A Zertigo gyémánt rejtélye. Amerikai film. 10.59 Elrejtett tájak. Kamcsatka-félsziget. 11.20 Lumen 2000. 12.00 SOrSok. 12.40 Gazdaképző. 13.15 Tűztáncosok a Gazella-félszigeten. 13.57 Egy élő kövület az Indiai óceánban. 14.40 Telexpo 96. 15.05 Magyarország ma. 15.45 Mesemondók találkozója. 5. rész: Szeged. 16.35 XX. századi költőportrék. 17.10 K+P. 17.35 Delta. 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30 Költő, felej! 18.40 Gyerekeknek. 19.00 Família Kft. 105. rész. 19.35 Németh László: A két Bolyai. Tévéjáték (ism.) 21.15 Beethoven ciklus. 21.55 Geopolis. 22.40 Vérdíj. Finn tévéfilm.

DUNA TV

16.00: Hírek. 16.05: Évforduló. 16.10: Lumen 2000. 16.40: Lehár: A garabonciás. 17.30: Mi magunk és egyéb állatfajták. 18.05: Töredék. 18.30: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Olasz kártyajáték. Olasz film. 20.45: Mesterségem címere. 21.05: Paganini: D-dúr hegedűverseny. 21.40: Évforduló. 22.00: Lumen 2000. 22.30: Tudósok. 23.00: Hírek. 23.05: Kánon. 23.40: Kobold kócendő (angol fantasztikus film) 3.05: Hármak társasága. 3.35: Kezdeti nehézségek.

TV 5

8.35: Gyerekeknek. 9.30: Vállalkozók műsora. 11.00: Európai körkép. 11.30: Tudományos magazin. 12.05: Hegyek. 13.05: Gazdasági műsor. 13.50: Képek máshonnan. 14.50: A könyvem nélkül soha. 16.10: Francia nyelvlecke. 16.35: Zsendülő zsenik. 18.00: Kvízjáték. 19.00: Olimpiai magazin. 20.00: Geopolis. 21.30: Elszámolás. 22.30: Dokumentumfilm. 23.55: Vidám műsor. 0.45: Beszélgetés.

SUPER CHANNEL

11.00: Halló, Ausztria — halló Bécs! 11.30: Európa-magazin. 12.00: C & A egyveleg. 13.00: Jazz. 14.00: Sport. 17.30: Eco-rekord. 18.00: Videodivat. 18.30: A rock aranykora. 19.30: Mickey Rooney-sorozat: A tanuló. 21.30: Európai filmkörkép. 22.00: Hírek. 22.30: Ifjúsági magazin. 23.00: Riportok. 23.30: Nagy tervek.

SAT 1

5.00: Labdarúgás 5.30: Ég és Föld között. 6.30: Én kicsi pónim. 7.00: Silverhawks. 7.30: Zorró. 8.00: Superboy. 8.30: Astro-dinos. 9.00: Drops. 9.30: Szerencsekerék. 10.10: Gazdasági fórum. 10.40: Sanghaji meglepetés. 12.25: Monsignor (am. akciófilm) 14.35: Űrszekerek. 15.45: Cluedo — Gyilkos játék. 16.40: Pont, pont, pont. 17.15: Mindent vagy semmit. 17.55: A milliós játék. 18.00: Labdarúgás. 19.20: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Heino-show. 22.00: Ki a legjobb férfi? 23.00: Riport iskolás lányokkal 4. rész. 0.30: Jürgen Roland St. Pauli riportja. 2.00: Riport iskolás lányokkal.

RTL

6.00: Rajzfilm. 6.10: Scooby Doo. 6.35: David. 7.05: Jetsonék. 8.00: Gyerekeknek. 8.30: Flinstone-parádé. 8.55: Hanna-Barbera-parti. 9.25: Kalózok. 9.55: Művészet és küldetés. 10.00: Csodálatos nő. 11.00: Vissza a múltba. 12.00: Trópusi hűség. 13.00: Magazin. 13.35: Az apám földönkívüli. 14.10: Munster család. 14.35: Disney-filmek: Kis kémek (am. kalandfilm) 16.55: A keményfejű (olasz-német vígjáték) 18.45: Híradó. 19.10: Helló! 20.15: A főtisztelendő úr örökli a Paradicsomot (német vígjáték) 22.05: Tévétükör. 22.50: Késői kiadás. 23.10: Éden. 23.40: Plaboy Late Night. 0.10: 4-es csatorna. 0.45: Az apám földönkívüli. 1.10: Családi kötelék, 1.40: Ki itt a főnök? 2.15: Robbanékony. 2.45: Hans Meiser. 3.40: Ilona Christen.

helyre kell elmennie. Áldozatnak érzi ezt, és igyekszik kitérni a meghívások elől. Közben azonban féltékenység gyötri, ha társa egyedül megy valahová. *Hivatás: Csak olyan feladatok illenek önhöz, amelyekben mások elképzeléseit kell formába öntenie.*

OROSZLÁN (VII. 23.-VIII. 23.)

Szerelem: Szeretei az utóbbi időben elég sok gondot okoznak. Most végre „szélcsend" következik, a családi béke helyreáll, szüleivel, gyermekeivel, házastársával olyan kapcsolatot sikerül ismét kialakítania, amilyenre mindig is vágyott. *Hivatás:* A munkában az élen jár, egyre több elismerésben lesz része, ami nemcsak szóbeli dicséretet jelent!

SZŰZ (VIII. 24.-IX. 23.)

Szerelem: A héten felfedezi, hogy szomszédai között nem mindenki undok és kibírhatatlan. Sőt! Egyvalaki kifejezetten fel kelti érdeklődését. *Hivatás:* Amíg nem döntött, mit is szeretne csinálni, addig ne adja fel eddigi munkahelyét, még akkor sem, ha nagyon kedvező ajánlatot kap egészen más területről, mert lehet, hogy megbánja.

pes tervezni a jövőt. Partnerével tisztáznia kellene a dolgokat, egy kiadós beszélgetésre van szükségük. *Hivatás:* Ön tudja a legjobban, hogy az erőfeszítések nélkül elért siker nem boldogít. Elképzeléseit valóra váltja, legfeljebb kis kerülővel.

VÍZÖNTŐ (I.- 20.-II. 20.)

Szerelem: Egyszerre kétfelé is elkötelezte magát. És még mindig nem tudja eldönteni, hogy kit válasszon. Egy váratlan — és kellemetlen — esemény azonban segít a döntésben. Bár az is lehet, hogy „két szék közül a pad alá" esik. *Hivatás:* Ha képtelen alkalmazkodni a közösség elképzeléseihez, miért nem próbál egyedül érvényesülni?

HALAK (II. 21.-III. 20.)

Szerelem: A szerelem nem „szolgáltatás", amit - ha jólesik, ha nem — adni kell a másiknak. Az ön elvárásai megterhelik partnerét. Ráadásul biztos abban, hogy azt nyújtja, amire a másiknak szüksége van? *Hivatás:* Hosszú távú tervezésnek most nem kedveznek a csillagok. Addig nyugodt az élete, amíg beosztottként dolgozik.

Herczeg Kata
(Átvéve a Tvr-hétből)

Szuperdollárok özöne

Manilában, a Fülöp–sziget központi bankjában nagy izgalmat váltott ki, amikor – szinte véletlenül – kiszűrtek egy csaknem tökéletesen hamisított százdollárost, amelyet maguk a szakértők neveztek el szuperdollárnak. Ez a pénz azóta a világ számos más pontján is feltűnt, a német szövetségi bűnügyi hivatal archívumában tavaly háromszáztizenhét, az idén eddig ötvennyolc hamis százas került az iratcsomagba. Feltételezhető, hogy azonos helyen készítették őket.

Egyes hírek szerint felfedezték már, hol van az a „hajszál", amely leleplezi a tökéletes hamisítványokat is. De a nyomozás érdekében ezt is titokban tartják.

S közben folytatódik a szuperhamisítók és a rendőrség idegháborúja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

197 AUG 24
DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csemniczky Zoltán

1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN RAJZAI

ám. kemény világok vő- — A szeretet élteti — mondta

Városiasodás

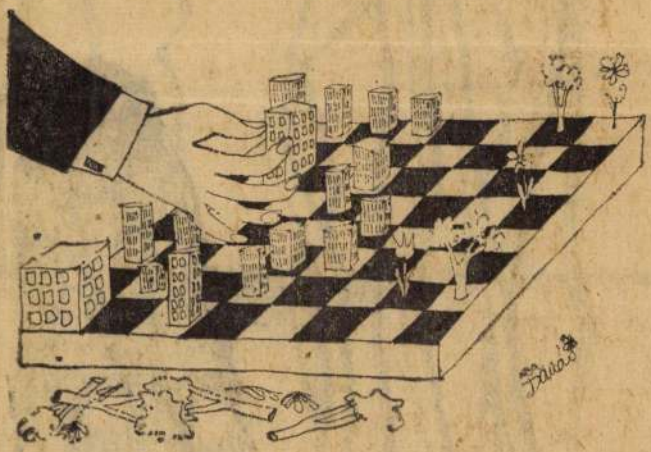

VÁROSRENDEZÉS

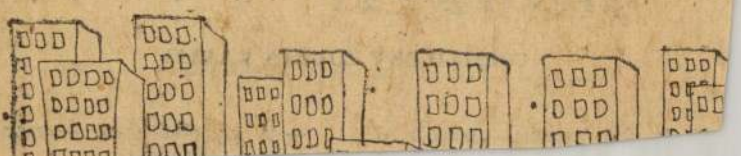

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 19
Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

6 1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN RAJZA

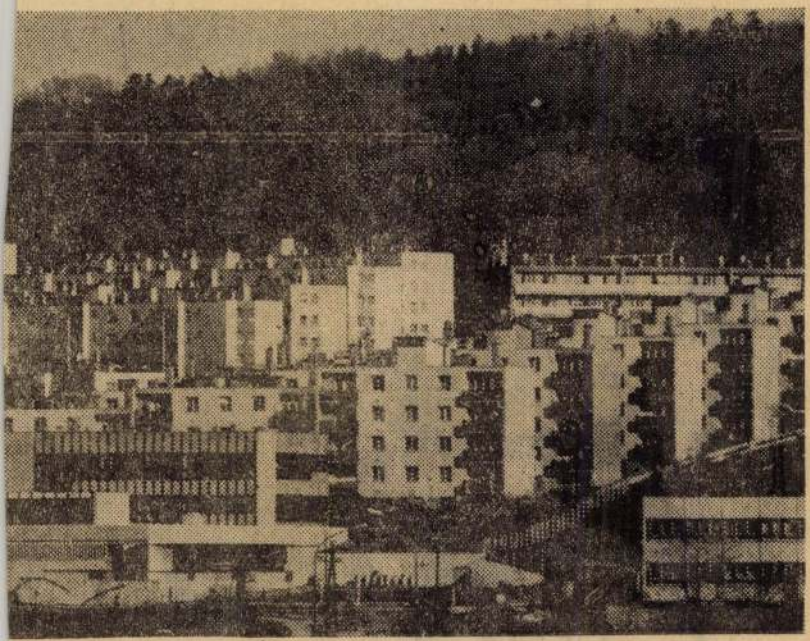

A szilvási lakótelep

kerültek, a bányák, s újabb aknák épültek. 1910-ben Komlón már több mint 1500 bányász dolgozott.

A felszabadulás napjaiban Komló azonban már nem dina-

resettek a külföldi piacokon. A Magyar Optikai Művek gyáregységet létesített a városban — gépkocsi fékberendezések készülnek itt, s újabban számítógépekhez úgynevezett perifériák. A Má-

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Csemniczky Zoltán

1975 JÚN 15

1021

Csemniczky Zoltán rajza

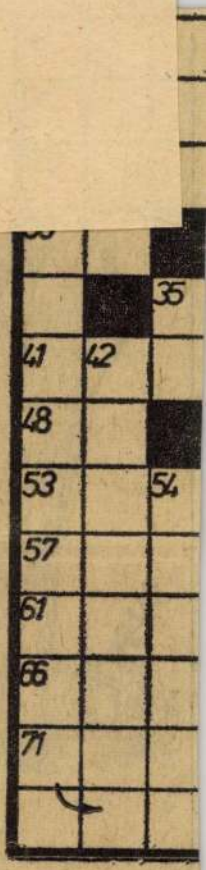

amilyen
ford. 38.
rövidítés
szó). 43.
47. Szoc
va. 50.
formába
elővel. 5
gyerek.
67. Vág
szerek. 68. Mesterkéltség. 70. Középen ugrál. 72. Szolmizációs hang. 73. Megfelelő, ford. 75. Dísz, szépség.

BEKÜLDENDŐ: Vízszintes 2. és függőleges 1. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény megfejtése: Mindig talál tennivalót, s a dologra társat az igaz ember.

A megfejtők közül sorsolás útján nyertek, és mint nyertesek, személyesen vehetnek át vásárlási utalványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca), ahol érte, ott, azonnal vásárolhatnak: dr. Szabó Lászlóné, Szeged, Vedres u. 12., Horváth András, Szeged, József Attila sugárút 4., Dúba Tamás, Szeged, Odesszai körút 8., Ottlik Lajosné, Kiskundorozsma, Tolbuhin u. 91., Bodrogi Ferencné, Szeged, II., Külterület 2.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. A beküldési határidő mindig a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: Délmagyarország Szerkesztősége, 6740 Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. szám.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 3

Délmagyarország (Szeged)

Csernicskey Zoltán

7

1021

igorított őrize

edor Attilával, a szegedi já elnökhelyettesével

knek tetés mellett szigorított őrig a zetet is, amelyet a rendelet a szerint fegyházban kell le- há- tölteni, és legrövidebb idő- kmé- tartama két év, leghosszabb edig pedig öt esztendő.

tár- — *Aki tehát különösen* iesők *veszélyes visszaesőként ke-* lönö- *rül újabb bűncselekmény* port, *miatt a vádlottak padjára,* ődik *és kiszabnak rá legalább* kö- *egy év szabadságvesztést, az* köz- *megkapja hozzá a szigorított* eszé- *őrizetet is?*

, és — A feltételek megléte tar- esetén ügyészi indítványra sem elrendeli a bíróság a szigo- vab- rított őrizetet. Ugyancsak

következ kedésről ilyen ko róságok szigoríto cialista egyetlen elítélt le arról kozzon megfelel segítésé őrizet i állapítás dominál lehetővé

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN - 5

Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN RAJZA

az új ország építése csak ezután kezdődhetett. Képzeletben repüljünk ismét végig a város felett. A dátum: 1947.

Pécs jelentős város, de a maihoz viszonyítva mégiscsak kicsi. Alig több mint 70 ezer lakosa van. Az ipara is szerény. A bányák mellett legfeljebb a bőrgyár, a kesztyűgyár, a dohánygyár, és a Sopiana Gépgyár nevét ismeri az ország. Aprócska kis üzemek, korszerűtlen elhelyezés és felszerelés.

A Mecsek lábainál kifli alak-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748,340-726
1975 JAN 2 6

Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

VASÁRNAP. 1975. JANUÁR 26.

1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN
RAJZA

XI

közi nyú-

ségük —
részét si-
— során

Új színek a gimnáziumi oktatásban:

Történelem és magyar tagozat a fakultatív osztályokban

A fakultatív rendszerű gimnáziumi osztályokban mindig adódnak újszerű és érdekes feladatok. Az idei év januárjában ismét egy

A tanulók közül nagyon sokan választották „kiemelt" tantárgyként a magyar nyelv és irodalom és a történelem tantárgyakat is. Ezzel a ta-

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csemniczky Zoltán
Délmagyarország (Szeged)
1974 JUN 16
1021

Csemniczky Zoltán rajza

negynapos késéssel készí-
tette el a Nagykörút és az
Úttörő tér közötti ideigle-
nes villamosvágányt, s emi-
att a KEVIÉP még nem tud-
ta megkezdeni ezen a szaka-
szon a csatornaépítést. Ez is
veszélyezteti a határidőt,
csakúgy, mint az ALÉP baj-
ódása a kitérő környékén a
gázvezeték kiváltásával.

Jobb együttműködést!

A részhatáridők csúszása
miatt tehát nincs kizárva,
hogy a végleges határidőt
em sikerül pontosan betar-
ani. Jobb a helyzet az 5-ös
út építésénél, bár ott több
munka a munka és az egyeztetés is

Örök
lakás, a
dai hely
nincs
ágy, zsú
rendelők
Nagyon
megértő
nagyon
ténelmi
türelem
kat. Em
fajtája
is érden
annál in
zúgolódó
Két cs
Egyikbe
nyíltszen
rókelőke
látván, s
ezért nin
csőde...
port tagj
viszont

1021

Csemniczky Zoltán

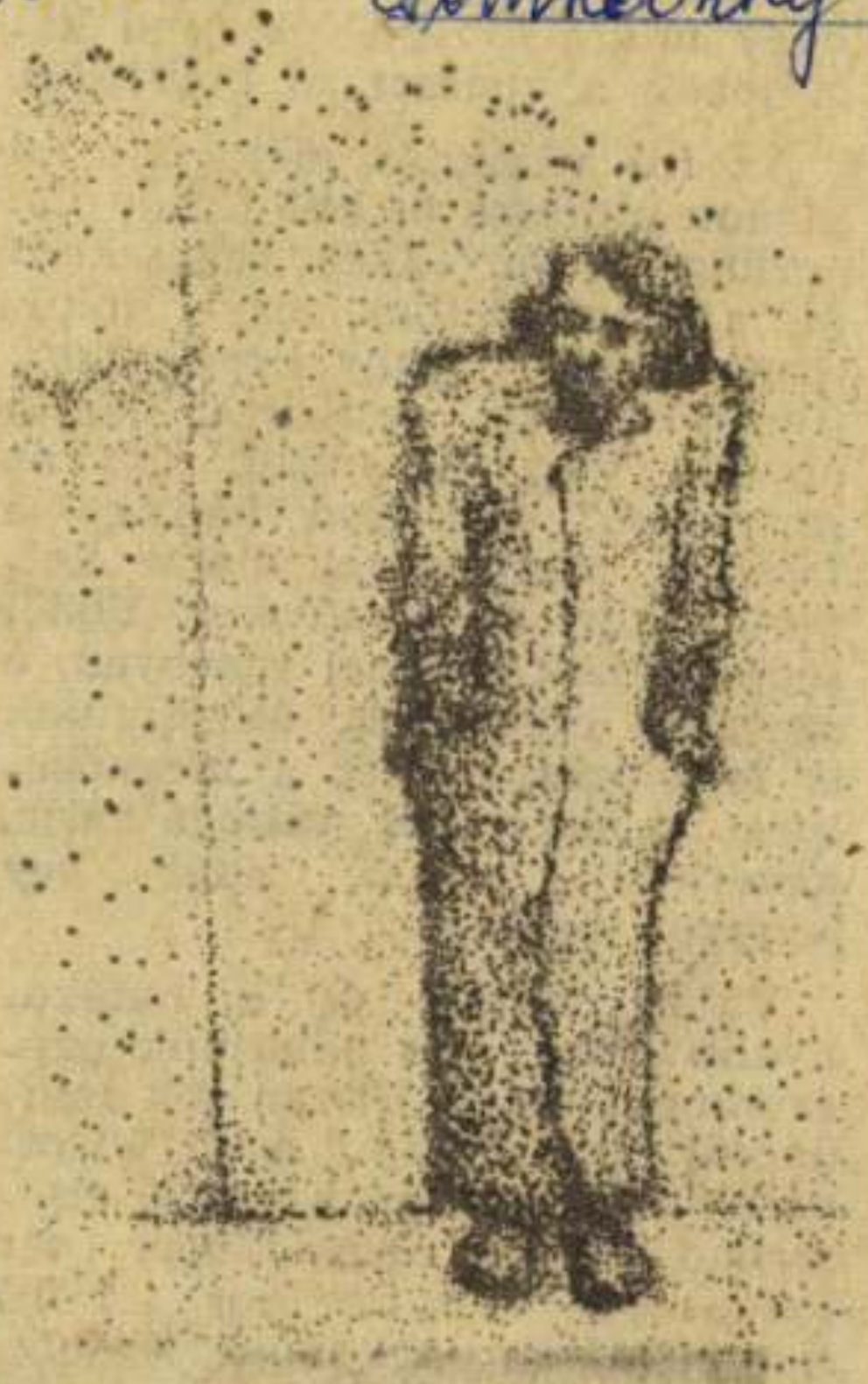

Magány

CSEMNICZKY
ZOLTÁN

Olmagdrorady, Szeged,
1974. apr. 28.

ponista megismertetése, bemutatása, népszerűsítése. Vagyis, jó esetben közvetett segítség ahhoz, hogy minél többen közelebb kerüljenek a zeneszerző műveihez.

Az író választás előtt áll: mi módon mutassa őt be? Lehet szigorúan a tényekhez ragaszkodni, s megszülethet egy dokumentumkönyv, vagy breviáriumtípusú munka, esetleg a kettő együtt. Vagy a másik út: az „anyaggal" szabadon bánva, a fantázia segítségével életre kelteni a kort és a művészt. Ebből születhetnek a zenei regények, a regényes életrajzok. Mondanunk is felesleges, ezeket a megközelítési módszereket váltogathatja, keverheti a szerző, akár egy könyvön belül.

Vajon melyik út a hatékonyabb? Erre sem adhatunk egyértelmű választ. Hiszen sok mindentől függ. Például attól, ki olvassa a könyveket, a szerző elsősorban milyen olvasótábort „céloz" meg. Van, amikor az író semmi másra nem támaszkodhat, mint saját beleélő-képességére, megjelenítő erejére — akkor, amikor kevés a felhasználható dokumentum, vagy azok teljes [illegible] hiányoznak. Ilyenkor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 APR 28
Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

1021

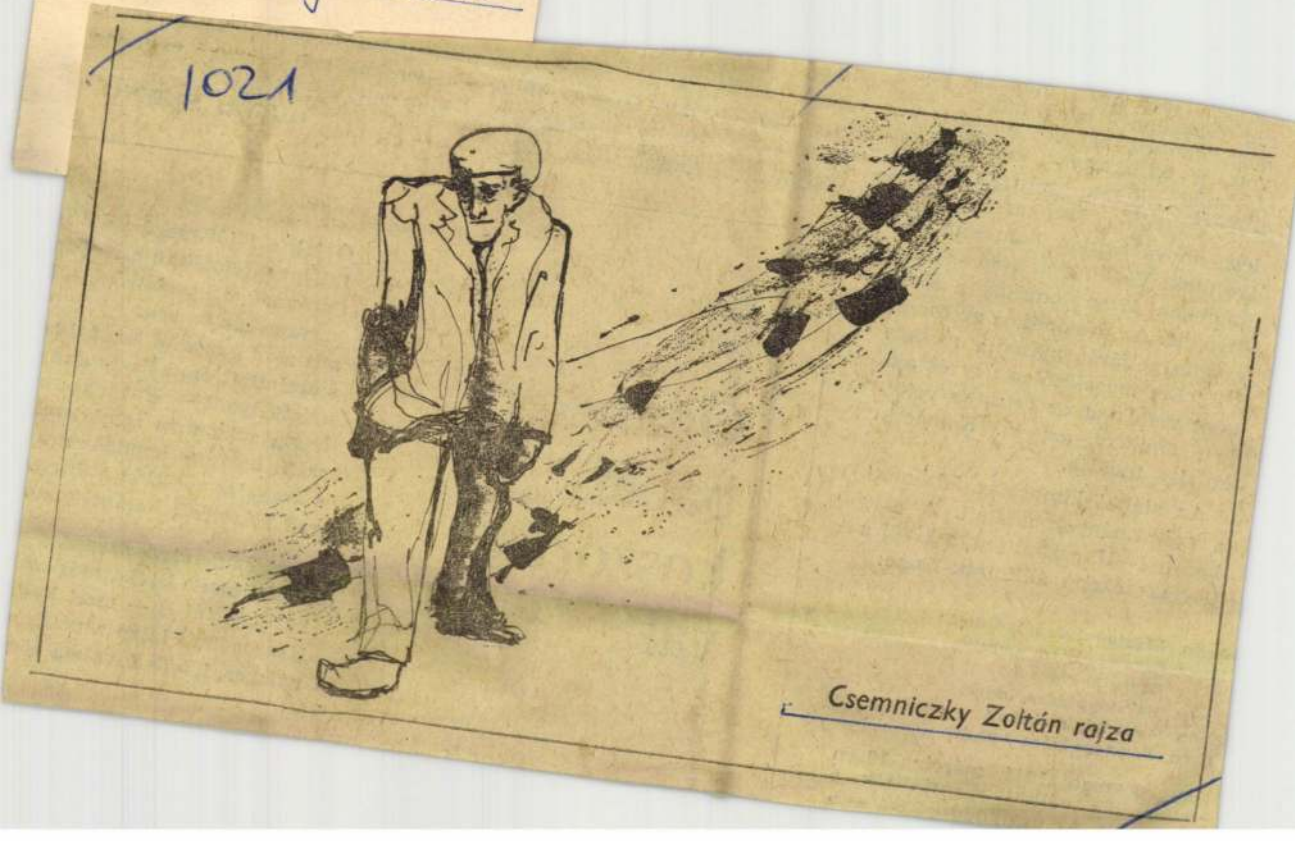

Csemniczky Zoltán rajza

Berger Tibor gyári munkást pedig szabadon bocsátották — mert katonai behívót kapott. Ő volt, a feljegyzések szerint, az egyetlen, akinek kézbesítették a SAS-behívót. Munkaszolgálatos lett, ahová azután számosan kerültek. Végül is az első szállítmányban 47-en indultak a sötét jövő elé. Az útbaindítás az összegyűjtési eljárás második menete volt. Ezt megelőzőleg úgy és akként vették át az őrizetbe vetteket, amiként azt id. Komócsin Mihály tudatja.

Az alábbi kimutatás feltünteti a szállítmányok adatait. A már közölt I—II. számú listán kívül a következőképpen állították össze:

15-én Bácstopolyára indult
18-án Bácstopolyára indult
21-én Bácstopolyára indult
21-én Bácstopolyára indult
22-én toloncházba indult
12-én Bácstopolyára indult

gyarországot 1944. március 19-én ellenállás nélkül megszállták a

Bozóki Lajos, Csen
János, Dobó Miklós, Engl
ván, Erős István, Gladics G
la, Gombai Mihály, Gyolay
ván, Katona András, Kiss Józ

Jékely Zoltán

Önarckép babérkoszorúval

Ó jaj, e földi megdicsőülés
Lihegve, félaléltan az „érde
Csokonai vitéz, elbírtad vol
harminckét évesen,
mit zord korodtól hasztalan
s ami alatt én, kétszer ahny
halottsápadt — cingáran ro
mióta soha nem reméltem,
szállt halvány homlokomra
s árnyalja zöldelőn a duzza
vad lüktetését halántékomo

S mi ez a rezgő zizegés,
apró nészek játéka még az
közepén túl is — mert hall
Koszorúmat talán a posthu
nyirkos, hűvös fuvalma zőr

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csemniczky Zoltán

1974 MÁR 3 1

Délmagyarország Szeged

... ez az asszony is csak olyan, mint szegény anyja.

1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN RAJZA

mány jelent meg a Jo-
Attila Tudományegye-
Acta Historica sorozatá-
. *Hegyi* András fiatal
ató közreadta *A szegedi*
ri munkásság helyzete és
zdelmei a Gömbös-kor-
nyzat idején, 1932—1936
nű terjedelmesebb értéke-
sét. A tanulmány, amelyet
ékely Lajos szerkesztett,
éles körű statisztikai, le-
ltári és más forrásanya-
k felhasználásával tüzete-
n feltárja a szegedi mun-
sság szociális viszonyait.
lamint gazdasági és politi-
i küzdelmeit az említett

szálodás ellen.
ciáldemokrata
zeti életére, p
agitációs mun
kozik a kultu
mozgalommal
kedhetünk a
kásmozgalom
lyiségeivel, a
források alapjá
szerző. *Közülü*
is itt élnek Sz

A dolgozat
rint az említe
lendülés idejé
Szegeden is.
újulú sztr
nagy része le
leges sikert h

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Délmagyarország (Szeged)

Csemniczky Zoltán

7

1974 JUN 16

1021

Csemniczky Zoltán rajza

8

Öregember a napon

Azért a régi-régi bűnért az öreg Jákó nagyon megszenvedett. Az asszony nem felejtett, pedig több mint hatvan esztendeje vége annak a viharos időszaknak. Atyaisten! Hat évtizede! Nem, az szinte lehetetlen, ha nagyon akarja, csak a kezét kellene felemelni, kinyújtani, s tán kezében érezné újra annak az asszonynak a gyönyörűségét.

Az öreg Jákó halkan köhécselt.

— Megdöglesz vén ördög? — Te... vén kurafi...!

Válasz nélkül hagyta feleségének a konyhából kiszűrődő szitkait.

A ház falánál ült az udvaron, egy alacsony, magafaragta szé-

fiaknak, s egy tenyérnyi kert is tartozott hozzá.

— Rád íratjuk a házat lányom... Eltartasz érte bennünket.

Ez a dolog a testvérek lelkiismeretét némileg megnyugtatta, elaltatta. Persze. Ott van Veron, övé lesz a ház, viselje gondját az öregeknek. Azért gyakran be-benéztek hozzá. Vittek egy kis kóstolót, levest, húst a szülőknek. A testvérek között Veron volt a legfiatalabb. Nevetős, kerek arcú, tréfás kedvű. Szerettek vele dolgozni valaha a lányok, fiatal asszonyok. Mellette még a kapálás az aratás is könnyebb volt. Értette a tréfát, sohasem vette lelkére a dolgokat.

MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 33.
Telefon: 337-743, 340-726

Csemniczky Zoltán
grafikusművész

1983 SEP 17

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

CSEMNICZKY ZOLTÁN: KÁIN

Emberek, so

Perczel
megbék

Perczel Mórt, a
mány és a tájékoz
emény elsősorban
és szabadságharc
kedő katonai ve
neri Marx „*az eu*
ság legkiválóbb előharcosai..."
között említi nevét. Igaz, 1848
végen Mórnál vereséget szenve-
dett a túlerőben levő ellenség-
gel szemben, ám hősi helytállá-
ához itt sem férhetett kétség.
Számon tartják még gyors érzel-
mi emóciókra hajlamos termé-
zetét, s időnként a fővezérlet
zámára is úgymond nehezen
ezelhetőségét. Pályafutásának
súcspontját az 1849. év tava-
zán elért délvidéki sikerei je-
entették. Ugyanakkor az, hogy
terület nemzetiségi konszoli-
ációja érdekében — szoros
sszefüggésben katonapolitikai
ncefontolásokkal — milyen erő-

Csemniczky Koltán

Kiss Koltán László festőművész kiállítását a Helikon Galériában 1983. nov. 10.–27.-ig lehet látogatni, melyet Csemniczky Koltán nyitja meg.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1983. november.

Csemniczky Zoltán

nekrológ

CSEMNICZKY ZOLTÁN szobrászművész kiállítása nyílt meg tegnap Balassagyarmaton, a Horváth Endre Galériában, a szerb műemlék templomban. A tárlat május végéig látogatható.

Népszabadság, 1988. máj. 7.

CSEHNICZKY Zoltán szobrai

10. 16. Balassagyarmati képtárról + ill.

Új Művészet 1992

Kräfte hervor, welche dem Wu

Gelegenheitlich der Besp

Kugler von diesem Baue:

S. 43: "Es ist etwas meh

ner Anordnung. Es ist ein o

len gleichartiger Hallencha

der Säulen, welche mit sich

Lasten tragen, gibt nach al

gen schen Energie. Es ist ei

in dieser ganzen Dispositio

schiedener Machtfülle aussp

die Stelle des kirchlichen

Rosengarten im angezoge

S. 236: "Nächst der soz

mit dem Streben, sich von d

Csemniczki Zoltán

Salgótarjánban az SZMT oktatási és művelődési intézményében az érdeklődők dec. 17-ig tekinthetik meg Szujó Zoltán és Csemniczki Zoltán kiállítását. (sepr.)

Nógrád, 1984. 11. 23.

Csemniczky Zoltán

NAGY Pál:Földi Péter és Csemniczky Zoltán kiállítása elé. = Palócföld, 1991. 2. 155 - 157. p. ill.

Párizs, Magyar Intéet, 1990

Földi Péter festő
Csemniczky Zoltán szobrász

Georges Grosz. Décoration de « Nebeneinander ». Paru dans MA

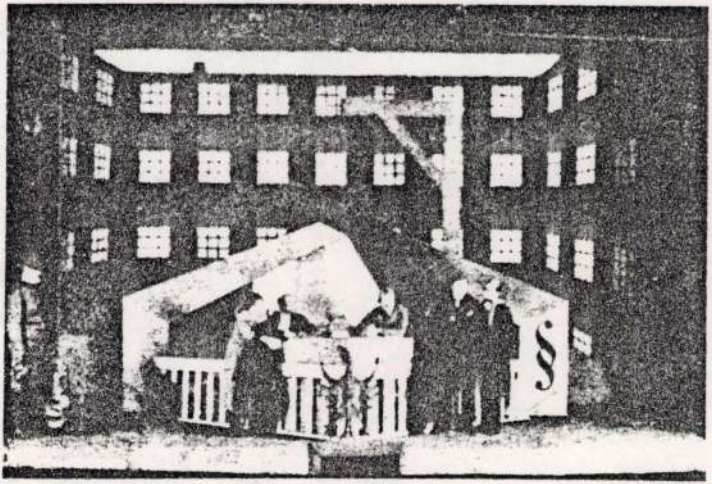

CSEMNICZKY Zoltán

Nógrád Megyei Hírlap

MEGYEI KÖRKÉP

1995. okt. 14

BÁTONYTERENYE RÉTSÁG

Díjak a szécsényi őszi tárlaton

Az első látogatók a szobrok és a festmények előtt

FOTÓ: RIGÓ TIBOR

Frisch Oszkár, a Nógrád Megyei Közgyűlés alelnöke nyitotta meg tegnap a IV. szécsényi őszi tárlatot.

A Palóc '94 Bérkilövő Vadásztársaság díját *Balogh Ivánné*; Pásztó díját *Leszenszky László;* az IPOSZ Nógrád Megyei Szövetségének díját *Antal András*; Balassagyarmat díját *Erdei Sándor;* a Képző- és Iparművészek Szövetségének Észak-magyarországi Területi Szervezete és a Asylum Alapítvány közös díját *Csemniczky Zoltán*, Salgótarján díját: *G. Lóránt Lujza;* a Nógrád Megyei Közgyűlés díját: *Bakos Ferenc* kapta. Szécsény város és a megyei agrárkamara *Czinke Ferenc* műalkotásaiból vásárol.

nbati rádió- és televízióműsorok

H

): Határok
50: Ember
mbat dél-
ra. 13.05:
kontinens

ládája
döklő Je-
ter, Kere-
ös Csaba
Krónika.
: Magyar

Pax rá-
: Rande-
szombat
l a nóta.
ló.

ercek.

23.05: Az éjszaka
Benne:
1.50: Vasalatlanok
Olasz filmsorozat

TV 2

7.30: Gazdaképző
8.00: Patrin–Üzenet–Vorba
8.25: Nemzetiségi magazinok
10.30: Jó szlovákok, zsidó atyafiak
11.00: Família Kft. *(ism.)*
11.30: Hangjegyzet – egy népdalgyűjteményről
12.00: A neve: Remény
12.50: Olimpiai arcképcsarnok
13.00: Gazdit keresünk
13.25: Svejk, a derék katona
Cseh bábfilm
14.35: Top 40
15.05: Életre szóló étrend
Angol ismeretterjesztő film
15.55: Teleautó
16.20: Műsorajánlat
16.25: Shakespeare-mesék
Angol bábfilmsorozat
17.00: MTK–Vasas C. Vigadó
Bajnoki labdarúgó-mérkőzés
19.05: Família Kft.
19.40: Picasso-k kalandjai
20.05: Telebingo
20.55: Környezetünk hírei
21.05: Take that
Angol koncertfilm
22.05: Lola Zipper
Francia–kanadai film 91'

DUNA TV

8.05: A lélek szigete a kert

20.00: Westel Top 44
23.00: Daráló
23.30: Házibuli hajnalig
3.00: Virrasztop

HBO

10.00: Tintin
10.30: A herceg menyasszonya
Amerikai vígjáték 98'
12.05: Férfias üzlet
Amerikai vígjáték 90'
13.40: Az amerikai film
14.40: Melrose Place
Amerikai filmsorozat
15.25: Több mint testőr
Amerikai akciófilm 123'
17.30: Állati élet
18.30: A Nap birodalma
Amerikai film 146'
21.00: Szemfényvesztés
Amerikai thriller 106'
22.45: A szökevény
Amerikai akciófilm 128'
0.55: Forró kalandok

SZÍV TV

20.05: Az apai ösztön
Amerikai film
21.50: Seiko-shop
22.00: Szédülj el!
22.30: Hívd Andreát!
23.20: Randevú a nosztalgiával

EUROSPORT

8.30: Vitorlázás. 9.30: Sakk vb. 10.00: Tenisz. 14.00: Ökölvívás. 15.00: Golf. 17.00: Judo. 18.00: Lovagló világkupa. 19.00: Túraautók versenye. 20.00:

Vasárnapi

KOSSUTH

6.00: Vasárnapi Újság. 8.24: Édes anyanyelvünk. 8.30: Énekeljünk együtt!
9.05: Világóra
9.54: Lottósorsolás
10.05: Istentisztelet
11.05: Gondolat – jel
12.20: Harminc perc alatt a Föld körül
12.50: Jókai Anna jegyzete
13.05: Névjegy
14.05: Szonda
14.35: Népdalkörök pódiuma
15.05: Ezredforduló
16.10: Művészlemezek
17.05: Világjelenségek
18.00: Esti Krónika
18.20: Offenbach operettjeiből
19.05: Sportvilág
19.25: Műsorismertetés
19.30: Jó éjszakát, gyerekek!
19.40: Vörös Sári legszebb nótafelvételeiből
20.05: Egy rádiós naplójából
21.05: Ferdinandy György portréja.
22.00: Késő esti Krónika. 22.20: Emlékezetes rádióhangversenyek. 24.00: Hírek.

PETŐFI

6.00: Végre vasárnap! 8.00: Állomáskereső. 8.05: És közben szólt a rádió. 8.20: A vadhattyúk – Andersen meséje. 8.50: Mese-zene.
9.00: Hírpercek
9.10: Bécsi-szelet
10.00: Embermesék
11.00: Hírek

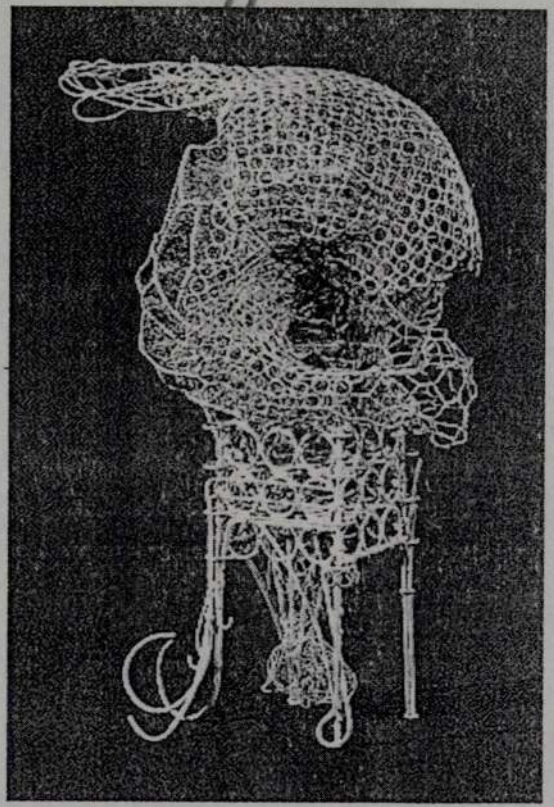

Meghívó

CSEMNICZKY Zoltán 1953. április 16-án született Budapesten. 1976-ban biológia-rajz szakos diplomát szerez a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Korábban hagyományosan zárt – Henri Moore és Alberto Giacometti, az ókori kelet és a prehisztorikus szobrászat ihlette – gipsz, bronz, fa és kőplasztikákat, 1987 óta pedig döntően figurális drótszobrokat készít.

Csemniczky szobrászata az alkotófolyamatban meglévő gépszerű konstruktivitás ellenére mélyen humanista. Nemcsak emberábrázoló figurativitása miatt, hanem a klasszikus hellén filozófia alapelveihez való hűségét illetően is. Csemniczky – jó görögöz méltón – egyensúlyt teremt a szavakkal jól körülírható és az érzékekkel jól felfogható dolgok, a gondolat (logosz) és a forma (eidosz) között. Még legkaotikusabbnak tűnő – valójában pusztán nem euklideszi – szobraiban is ott van a tiszta geometriai szervező mag: egy kocka, egy szerv, vagy egy szerelmespár. És mindegyik történetekről mesél, melyekhez általában jó iránytükként elvezethetnek a költői címadások és a különböző nézőpontokban fel-felsejlő szereplők is. Régi, zárt felületű munkái az idő múlása miatt láthatatlan ősi mítoszokba vezetnek: istenek, mágusok, szent asszonyok és írástudók közé. Drótszobrai pedig olyanok, mintha a teremtő isten raktárában pihenő makettek lennének, az utolsó gyártási aktusra várakozó élőlények prototípusai.

Csach Gábor
művészettörténész

A KATONA LAJOS VÁROSI KÖNYVTÁR
(2600 Vác, Budapesti főút 37.)

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

Csemniczky Zoltán

szobrászművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

Megtekinthető:

2004. február 5 – március 2-ig

HÉTFŐ, KEDD, CSÜTÖRTÖK, PÉNTEK: 9 – 19 ÓRÁIG
SZOMBATON: 11 – 17 ÓRÁIG

CSEMNICZKY Zolrán szobrász

FÖLDI Péter: Csemniczkyről meg a drótról. =
Palócföld, 1991.2.sz. 158-159.p. és ill.

CSEMNICZKY ZOLTÁN szobrai
KOVÁCS ALFONZ festményei
PÉNZES GÉZA rézkarcai

BALASSAGYARMATI KÉPZŐMŰVÉSZEK A KASS GALÉRIÁBAN

Bevezetőt mond **JUHÁSZ PÉTER**
Balassagyarmat polgármestere

A tárlatot **TANDI LAJOS** újságíró
nyitja meg
Közreműködik:
FOGARASI BÉLA gitárművész

SZERETETTEL VÁRJA ÖNT ÉS BARÁTAIT
1997. OKTÓBER 17-ÉN, PÉNTEKEN
DÉLUTÁN 16.30 ÓRÁRA A KASS GALÉRIÁBA
(SZEGED, VÁR U. 7.)

Kass János

Csemniczky Zoltán Kovács Alfonz Pénzes Géza

F. k.: Pap János mb. igazgató
Officina Nyomda, Szeged

CSEMINCZKY Zoltán

SZEGŐ György: Derkovits-ösztöndíjasok. = Magyar Nemzet, LIV. évf. 63.sz. 1991. március 15. 7. p.

Bp., Ernst Muzeum, 1991. kiáll.

Cseminczky Zoltán drótszobrait azért nem soroltam az ironikus művek közé, mert ezúttal valamiféle öncélú csillogás elnyomja a művész indulásakor még meghatározó szarkasztikus hangot. Az ellenpontként emberi koponyába állított piros huzalkocka akkora közhely, hogy értetlenül elfordít.

Gige – Som. 966
Girincs – BAZ 343
Godisa, lásd:
Mindszentgodisa
– Bar. 171
Gógánfa – Vesz. 1272
Golop – BAZ. 344
Gomba – Pest 870
Gór – Vas 1146
Gordisa – Bar. 153
Gorzsa, lásd:
Hódmezővásárhely
– Cso. 426
Gosztola – Zala 1390
Göd – Pest 871
Gödöllő – Pest 871
Gödörháza, lásd:
Magyarszombatfa
– Vas 1169
Gödre – Bar. 153
Gödrekeresztúr, lásd: Gödre
– Bar. 153
Gölle – Som. 966
Gömörszőlős – BAZ. 344
Gönc – BAZ. 344
Göncruszka – BAZ. 345
Gönyű – GyS. 526
Görbő, lásd: Pincehely
– Tol. 1116
Görbő, lásd: Kisgörbő,
Nagygörbő – Zala 1401 ill.
1405
Gyón, lásd: Dabas – Pest 864
Győró – GyS. 527
Gyömöre – GyS. 527
Gyömrő – Pest 874
Gyöngyfa – Bar. 154
Gyöngyös – Hev. 720
Gyöngyöshalász – Hev. 726
Gyöngyöspata – Hev. 727
Gyöngyöspüspöki, lásd:
Gyöngyös – Hev. 726
Gyöngyössolymos – Hev. 727
Gyöngyöstarján – Hev. 727
Gyönk – Tol. 1103
GYŐR – GyS. 527
Györe – Tol. 1104
Györgytarló – BAZ. 346
Györköny – Tol. 1104
Győrsövényház – GyS. 560
Győrszemere – GyS. 560
Győrszentiván, lásd: Győr
– GyS. 559
Gyötelek – SzSz. 1021
Győrújbarát – GyS. 560
Győrvár – Vas 1147
Győrzámoly – GyS. 561
Gyugy – Som. 967
Gyula – Bék. 292
Gyulafirátót, lásd: Veszprém
– Vesz. 1372
Gyulaháza – SzSz. 1021
Gyulaj – Tol. 1104
Gyulakeszi – Ves. 1273
Harasztipuszta, lásd:
Herencsény – Nóg. 812
Harc – Tol. 1104
Harkány – Bar. 154
Harsány – BAZ. 346
Harta – BKk. 251
Hasznos, lásd: Pásztó
– Nóg. 833
Hatvan – Hev. 728
Hács – Som. 967
Hámor, lásd: Miskolc
– BAZ. 368
Hánta, lásd: Kisbér
– Kom. 771
Háromfa – Som. 967
Háromhuta – BAZ. 346
Hásságy – Bar. 154
Hedrehely – Som. 968
Hegyesd – Vesz. 1274
Hegyeshalom – GyS. 562
Hegyfalu – Vas 1147
Hegyháthodász – Vas 1148
Hegyhátsál – Vas 1148
Hegyhátszentjakab
– Vas 1148
Hegyhátszentpéter
– Vas 1148
Hegykő – GyS. 562
Hegymagas – Vesz. 1274
Hejce – BAZ. 346
Hejőcsaba, lásd: Miskolc
– BAZ. 369

CSEMNICZKY Zoltán

K

DÍJELŐLEGES

invece di lettera

— levél helyett —

CSEMNICZKY ZOLTÁN

szobrászművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

a

HORVÁTH ENDRE GALÉRIÁBA

2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 50. Tel./fax: 35/300-622

1998. szeptember 4-től október 31-ig.

Megnyitó: szeptember 4-én 17 órakor

Közreműködik: **Fogarasi Béla** gitárművész

A balassagyarmati
Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

m e g h í v j a

CSEMNICZKY ZOLTÁN

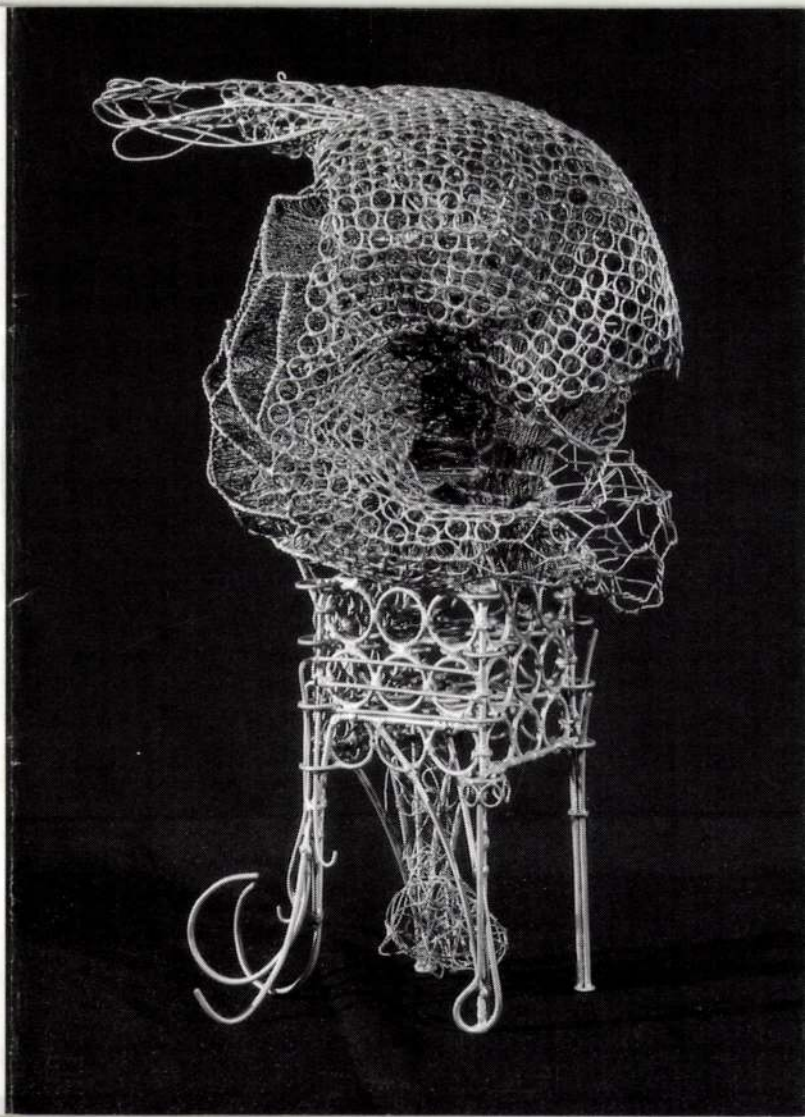

A Palóc Múzeum és a
Mikszáth Kálmán Művelődési Központ
tisztelettel meghívja

Csemniczky Zoltán
szobrászművész

kiállítására

2005. január 21-én,
a Magyar Kultúra napján
15 órakor a múzeum nagytermébe

A kiállítást megnyitja

Csach Gábor
művészettörténész

Közreműködik

Fogarasi Béla
gitárművész

A kiállítás megtekinthető
2005. szeptember 5-ig.

A bezárt palota gondjai

Túlságosan drága lenne a Magyar Irodalom Háza

Eredménytelenül végződött a Károlyi-palota rekonstrukciójára kiírt kivitelezői pályázat, mivel a jelentkezők több pénzért vállalták volna a felújítási munkálatok elvégzését, mint amennyi erre a központi költségvetésből rendelkezésre áll. A Petőfi Irodalmi Múzeum épületébe, a közgyűjtemény mellé még az előző kormányzat álmodta oda, majd hozta létre a Kortárs Irodalmi Központot, hogy együttműködésük révén valósítsa meg a magyar irodalmi élet legjelentősebb fórumát. A Magyar Irodalom Házának megvalósítását örökül hagyta – más megkezdett kulturális beruházások mellett – utódaira, és még nem tudható, hogy a kivitelezői tender első fordulójának sikertelensége nem hiúsítja-e meg a tervek szerinti 2000. évi befejezést. Ha az irodalom háza sem készül el a millenniumra, akkor borul az ünnepi forgatókönyv.

Érthető, hogy az új kultusztárca vezetőinek a figyelme először a Nemzeti Színház felé fordult, hisz ez nemcsak jelképes, hanem igen megterhelő beruházás is. Így ez idáig még nem született sem döntés, sem elvi állásfoglalás arról, kell-e, s ha igen, akkor hogyan kell módosítani az irodalom házának eredeti terveit, hogy azok beleférjenek az 1,4 milliárdos költségvetésbe. Az első elképzelések szerint az irodalmi múzeum mellé a palota másik szárnyába a Magyar Írószövetség költözött volna. A terv reálisnak tűnt, már csak azért is, mert a szövetséget Bajza utcai székházából a kilakoltatás veszélye fenyegette. Csekély központi támogatásából és bevételeiből nem tudta fizetni a lakbért a kerületi önkormányzatnak. A javasolt megoldást, a szövetség elköltöztetését azonban mégsem fogadták oly nagy lelkesedésssel az érintettek. A múzeum vezetői tiltakoztak a Károlyi-palota tervezett megosztási arányai ellen, az írószövetség vezetése pedig szívesebben vette volna, ha a művelődési minisztérium inkább kifizeti a szövetség tartozásait, és ezzel biztosítja a szervezet számára a nyugodt munkát – eredeti helyén, a Bajza utcában.

Végül megszületett a kompromisszum. Az írók lakbérét tíz évre előre rendezték, így maradhatnak, ahol vannak. A Károlyi-palota másik szárnyában létrejött a Kortárs Magyar Irodalmi Központ azzal a feladattal, hogy szervezze a hazai és a nemzetközi irodalmi élet eseményeit, illetve méltó helyet biztosítson a rendezvényekhez. Többen vélik azonban úgy, hogy a szép tervek csak elfedik azt a tényt, hogy a Magyar Irodalom Háza „nincsen igazán kitalálva". Nem tudható, kik töltik meg majd azt az épületrészt, amelyik az írószövetség visszalépése után lakó nélkül maradt. A Kortárs Irodalmi Központ öthat tagú munkatársi gárdája elfér két szobában. De majdan kik és milyen feltételekkel vehetik bérbe a többi üres helyiséget? Kik lehetnek a meghívottak, és kik a kiválasztottak? S vajon a befolyó bérleti díjból kinek származik majd haszna?

Hasonló gondokat vethet fel a későbbiekben a tervezett irodalmi kávéház működtetése is. Az illetékesek arról beszéltek, végre lesz ismét egy olyan klasszikus vendéglátóhely, ahol a szegény magyar írók is leülhetnek egy megfizethető árú kávé vagy egy pohár sör mellé beszélgetni. Nem tudható, ki fogja a kedvezményes tarifákat állni, miként az sem, hogyan derül ki, a vendégseregben ki az író, és ki nem. És ismét a kérdés: ki és hogyan részesül a haszonból?

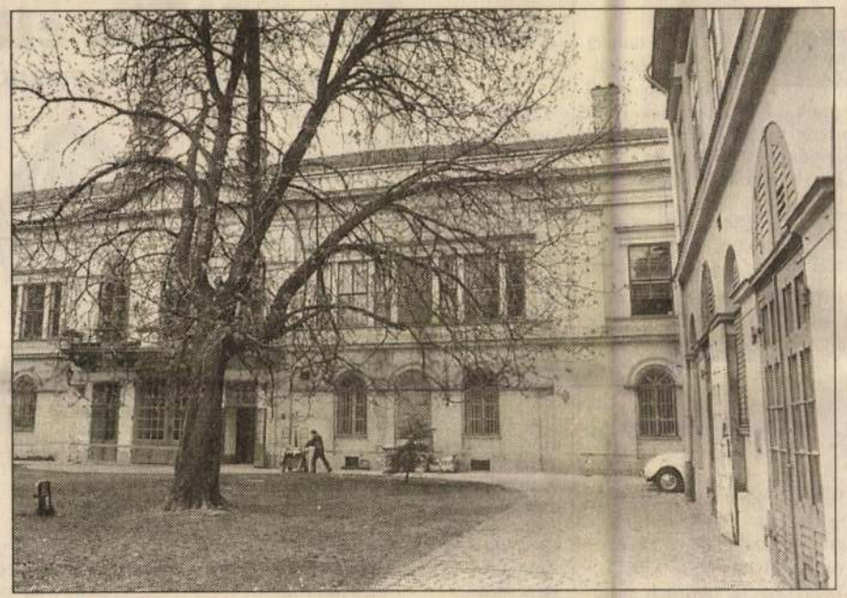

A Károlyi-palota udvarában most régészeti feltárás zajlik HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELEI

A Magyar Irodalom Házának terveit olcsóbbá kell tenni. De miről lehet lemondani? Vannak, akik szerint felesleges egy melegkonyhás, nagy helyigényű vendéglátóhely a Károlyi-palotában. Az épület közelében ugyanis hamarosan nyit a felújított Centrál kávéház és a megszépülő Ybl-palotában is lesz vendéglátó egység. Ebben tehát a környék nem szenved hiányt. Elegendő lenne ezért egy kisebb kávézóhely kialakítása a központban. Felmerülhet az is, hogy a tervezett, nagy alapterületű könyvesbolt is felesleges lehet, hisz ebből az üzletfajtából sincsen hiány a pesti Belvárosban. Mások úgy vélekedtek, el lehetne hagyni a palota tetőterének beépítését. Döntés, elképzelés még nincsen. A múzeumiak remélik, őket is megkérdezik majd.

Mostanáig semmiféle visszafordíthatatlan esemény nem történt. A gyönyörű klasszicista palota a külső felújításon túljutott, az épület udvarában nagyszabású régészeti feltárás zajlik, amely megelőzi a föld alatti raktár építését. Bár az épületen belül jelenleg semmiféle építkezés nem folyik, a múzeum a nyár végén bezárt, és ha szeptember–október során egy-egy estére még ki is nyitja kapuit, az építkezés végéig már nem fogad látogatókat. Az épület a felújítás során kívül és belül is visszanyeri eredeti szépségét, erre a műemlék-felügyelőség szakemberei is ügyelnek.

Hogyan óvható meg az irodalmi múzeum gyűjteménye a rá váró megpróbáltatásoktól, érdeklődtünk *Csorba* Csilla főigazgató-helyettestől. Megtudtuk, hogy a felújítás megkezdését a kivitelező hiánya mellett, más is akadályozza. Igaz, az épületből kiköltöztek a lakók, de továbbra is ott található a Budapesti Történeti Múzeum raktára, illetve a Nemzeti Múzeum textilgyűjteménye. Az előbbi arra vár, hogy elkészüljön Aquincumban a raktár, ahová anyagát elszállíthatnák. Az aquincumi beruházás azonban a tervezési és finanszírozási gondok miatt húzódik. A Nemzeti Múzeum sem tud kiköltözni, mert harmadik emeletének rekonstrukciója, ahová a textilgyűjtemény kerülne, még nem fejeződött be. A közintézmények tehát egymást kénytelenek gyötörni. Amúgy, ha ezek a gondok megoldódnának, nem jelentene különleges nehézséget az irodalmi múzeum anyagának és a munkatársaknak a házon belüli költöztetése, átmeneti elhelyezése. Úgy tervezték, mivel őket illeti a Hermszlmann utcai szárny, előbb azt építenék át. Csak miután oda visszaköltöztek – akkorra természetesen már szükségük lesz a föld alatti raktárra is – folytatódhat a másik szárny rekonstrukciója. De ma még csak találgatni lehet, megnyílnak-e a palota kapui az ezredfordulón.

Hanthy Kinga

NAPLÓ

HANGSZERKÉSZÍTŐ kabinettel bővül az idei tanévtől a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Hangszerészképző Iskolája. A 12,5 millió forintos költséggel létrehozott új helyiséget Falvai Sándor rektor és Lantos István iskolaigazgató avatta fel pénteken. Ebből az alkalomból nyílt meg az iskolában Hangszerek a grafikában című kiállítás Szilágyi Imre grafikusművész alkotásaiból.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ halálának századik évfordulójára rendeztek emlékkiállítást az Art-X Galériában (Hilton Szálló, Budapest I., Hess András tér 1–3.).

CSEMNICZKY ZOLTÁN szobraiból látható tárlat a balassagyarmati Horváth Endre Galériában (Rákóczi u. 50.).

SZÁZHETVEN MŰVÉSZ hatodik országos és nemzetközi kiállítása nyílik meg szeptember 6-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület rendezésében a Pataky Művelődési Központban (Budapest X., Szent László tér 7–14.).

A MŰSZAKI MÚZEUMOK Közép-európai Uniója szeptember 8–11. között Budapesten tartja közgyűlését és konferenciáját. A szervezet ötletét az osztrák szövetségi művelődési miniszter vetette fel egy 1990-ben tartott bécsi szimpóziumon. Az alapító közgyűlésnek egy évvel később a magyar főváros adott otthont. A résztvevők előadást hallhatnak az osztrák szövetségi múzeumok privatizálásáról, a múzeumokra vonatkozó csehországi törvényekről, valamint a műemlékvédelem helyzetéről.

jak-kenu vb 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Szerencsepercek 12.35 Vészhelyzet 13.25 Örömhír 16.15 Walt Disney bemutatja 17.15 Minden, ami zene 17.20 Ükunokáink sem fogják látni 18.10 Helló, világ! 19.00 A hét, Híradó 19.55 Kajak-kenu vb 20.10 Játék határok nélkül 21.30 Vakációóó!, Dolly Roll-koncert 22.30 Telesport

MTV 6.00 Ecranul nostru 6.25 Domovina 6.55 Úrgammák 7.25 Gyerekeknek 8.00 Tudóra – válogatás 10.00 Tök jó 11.00 Telesport 13.00 Malek Miklós: Trombitaverseny 13.20 Jelképtár 13.30 A Tisza 14.05 A film és... 14.55 Negyedik forduló, tévéjáték 15.25 Magyar misszionáriusok Pápua Új-Guineában 16.45 Az MTV jövő heti műsorajánlata 17.00 Ötórai tea 17.30 Cirka-firka 18.00 Ágyúdörgések után 18.30 Telesport 18.55 Nyár a szigeten 20.10 Kajak-kenu vb 20.20 Magyarország–Portugália labdarúgó Eb-selejtező mérkőzés 22.30 Vízizsaruk 23.15 Ezredvégi beszélgetések 24.00 Napbúcsúztató

DUNA TV 6.30 Hírek, reggeli muzsika 6.40 Protestáns világ 6.55 Misi mókus kalandjai 8.05 Keménykalap és Krumpliorr 8.55 Pop-sa-rock 9.25 Miénk a tér 11.00 Csillagjel 11.30 Mi lesz holnap? 11.55 Vers 12.00 Déli harangszó, Hírek 12.10 Lóverseny 12.25 Népzenei verseny a Magyar Rádióban 12.50 Tizenegy több mint három, magyar tévéfilm 13.50 Az ókor csodái: Santorini 14.25 Emlékképek – régi híradók 14.50 Sportképek 16.50 Oregon 17.00 Lakáskulcs 17.40 Mese 18.00 Heti hírmondó 18.50 Híradó 19.00 Sportpercek 19.15 „Megidézett történelem" 20.35 Stúdióbeszélgetés a film alkotószakról 23.05 Magyar Nemzeti Galéria: Barokk gyűjtemény 23.30 Stúdióbeszélgetés a korszakról 23.45 Vers mindenkinek

tv2 6.30 Könyvek könyve 6.55 Tesz-vesz-város 7.35 Mohó úr és bölcs kisasszonyok 8.00 Cápali és Cápeti 8.35 Igazi szellemirtók 9.00 Szelek szárnyán 10.00 Szegény ember narancsa 10.50 Újra az iskolában, am. vígjáték 12.30 Hűséges az Isten 13.00 Sportszenzációk 13.30 A következő áldozat 15.20 Családi kötelékek 15.50 Egy úr az űrből 16.15 Petrocelli 17.00 Szelek szárnyán 17.45 Kedves nővérkék 18.05 Szupercsapat 19.00 Tények 19.10, 0.45 Napló 20.00 Közkívánatra! kb. 22.00 Gól! Gól!! Gól!!! kb. 22.50 Piramis-koncert 1992 kb. 0.15 A láttatás titkai

RTL KLUB 7.00 Kölyökklub 11.00 Úrapu 11.30 Sweet Valley 11.55 A Dunánál... 12.25 Euroatlanti magazin 13.00 Hírek 13.10, 23.45 A jegesmedve 14.05 Életveszélyben – Hétköznapi hősök 15.00 Knight Rider 15.55 Asterix – Cézár ajándéka 16.35 A szeretet mindenekelőtt 17.45 RTL-klub Road Whov 18.00 ZenÉsz 18.30 Dóra mozija 19.00 Híradó 19.30 Csíííz! 20.00 Keresd a nőt! Ki ez a lány?, am. filmvígjáték 21.35 Pusszantlak, drágám! 22.10 Gyilkos sorsok 23.00 Híradó, időjárás-jelentés 23.15 Országház, heti magazin

M3 9.10 Utazás Gasztronómiában 9.40 Pepsi Music Time 10.30, 14.50 Beverly Hills 11.30 Tintin 12.00 Star Trek 12.55 Sherlock Holmes 13.55 Az Angyal 15.50 Azok a csodálatos férfiak 18.15 Jövőnéző 18.45 9.00 Terhestorna 12.00 Meditációs jóga 15.00 Delfy 15.30 Én pici pónim 16.00 Kerge forgatás 17.30 Autósport 18.00 Zenei hírzárlat 18.30 Kedvenc horgászvizeink 19.30 Delfy 20.00 A kocka el van vetve, am. akció-vígjáték 21.40 Egy páholyban Benkő Dániellel 22.00 Life 101

MSAT 13.00, 21.35 Címlapsztori 14.00 MSAT-klub műsorajánló 14.30 Békasuli 16.00 Nickelodeon 17.30 Fekete Toll kalandjai 19.20 A sebesség bűvöletében 19.50 Vadul vagy sehogy, am. akciófilm 22.35 XTRO–3 0.25 Music Box

BUDAPEST BP TELEVÍZIÓ 14.00 Játékcsatorna 8.00, 22.00 Vásárlási tanácsadó 16.00 Vendégeink a kábeltelevíziók 17.00 A természet világa 19.00 Vasárnapi magazinműsor 19.30 Randevú Imivel 23.00 Mi, muzsikus lelkek...

EUROSPORT 8.30 All Sports 9.00, 10.30, 17.00 Kajak-kenu vb 9.30, 11.05 Imolai gyorsasági motoros vb 15.00, 22.00 FIA GT sportautó-bajnokság 16.15 Kerékpárverseny 18.00 Szupersport-vb 20.00 Labdarúgás 23.00 FedEx cartbajnokság

Hétfő reggel 5.50 és 9.30 között Nap-kelte az MTV 1-en. Tömegsírba helyezik a II. világháború áldozatait? – Meddig tart a BUX esése? – Keresztűzben az MSZP új elnöke – Új rovat: Háromgarasos vipera – Vége Török Ferenc politikai pályafutásának? – Sport Plusz: Bicskei Bertalan a magyar–portugál után – Jutalomjáték Galla Miklóssal

Európai vándorkiállítás Budapesten

Város és vidék együvé tartozik, egyik nem lehet meg a másik nélkül – ez a mottója annak a vándorkiállításnak és politikai fórumnak, melyet az Európai Fenntartható Fejlődés elnevezésű, civil szervezeteket összefogó hálózat rendez kontinensünk hét helyszínén az elkövetkező hónapokban. Magyarország – a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium védnökségével és a Gaia Alapítvány szervezésében – szeptember 18–22. között látja vendégül a programot Budapesten és Galgahévízen. A rendezvényen – mint ahogy a tegnapi beharangozó sajtótájékoztatón elhangzott – politikai fórumon vitatják majd meg a vidékfejlesztés aktuális kérdéseit. Kiállításon láthatjuk az Európai Unióban sikeres, a gazdasági fejlődés, a környezetvédelem és a kultúra egységét megvalósító modelleket. A nagyobb vendégsereget vonzó show sem marad el, lesz lovasbemutató, biotermék-kóstoló, játszóház és kézművestárgyak vására is. **(n. t.)**

- jó kommunikációs készség

Amit nyújtunk:

- magas szintű, folyamatos képzés
- önálló feladatvégzés
- versenyképes fizetés
- karrier

Időpont-egyeztetés céljából kérem, hívja a 06-20/649-980, 06-20/553-507-es telefonszámokat.

8 napos szigettúra: szeptember 11-18.

Részvételi díj: ***149 900 Ft/fő-től***

Fakultatív kirándulás Grönlandra

További információ és jelentkezés : Malév Air Tours Utazási Irodában (1051 Budapest, Roosevelt tér 2.,Tel.:235-3215) valamint a Malév vidéki kirendeltségein: Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs, Szeged és a "Malév Air Tours Programértékesítés"-sel jelzett irodákban.

Mesterségünk az utazás

Avon a mellrák ellen – a nőkért

NEM CSAK A SZÉPSÉGET VISZIK A NŐK OTTHONÁBA

Az Avon kozmetikai világvállalat missziója, hogy javítsa a nők életminőségét a világ minden táján.

Létrehozta az **„Avon a Nők Egészségéért" Világalapot**, amely 1993 óta lehetőséget teremt a nők felvilágosítására, oktatására – egészségi állapotának javítására.

Az Avon Cosmetics Hungary, csatlakozva a globális misszióhoz, támogatja a magyarországi mellrák elleni küzdelmet – jelentette be **John Higson,** az Avon Cosmetics Hungary ügyvezető igazgatója, augusztus 31-én, a Kempinski Szállóban megtartott sajtótájékoztatón.

A cég a nagy múltú nemzetközi szervezetet, a Project Hope-ot választotta partneréül. A **Project Hope Nemzetközi Egészségügyi Oktatási Alapítvány** 1958 óta segíti az embereket a világ minden táján, hogy segíthessenek önmagukon, eredményesen, hatékonyan, hosszú távon.

Az **Avon – Project HOPE** mellrák elleni programját az Egészségügyi Minisztérium és a Magyar Rákellenes Liga is támogatja.

Az Avon a mellrák elleni küzdelmet szimbolizáló kitűzők eladásával teremti meg a program pénzügyi fedezetét. Kulcsszereplők az Avon Tanácsadónők, akik ezentúl nemcsak a kozmetikumot viszik a nők otthonába, hanem az Avon kitűzőt is, hogy esélyt, s reményt teremtsenek önmaguknak és másoknak az életre.

Az Avon az a cég szeretne lenni, amely a legjobban megérti a nőket, és segíti céljaik megvalósítását. Így történt ez az elmúlt 112 évben.

Az Avon Cosmetics Hungary még csak 8 éve van Magyarországon, de számos tanújelét adta a nők iránti elkötelezettségének.

„A nő, aki nem adta fel" országos sajtópályázattal lehetőséget adott a nőknek, hogy elmeséljék küzdelmeiket, írjanak legsúlyosabb problémáikról.

A háromszáz pályázat többségéből kiderült, hogy a családok életében a tragikus változást a betegségek okozzák. Ezért döntött úgy a kozmetikai cég, hogy ezentúl az egészségmegőrzésre és az egészséges életmód kialakítására helyezi a hangsúlyt.

Így született a két új Avon program: az Avon Női Világfutás, és a Project Hope-pal közösen vállalt mellrák elleni küzdelem.

Nemzetközi felmérés a program indítása előtt

Ez év májusában négyfős külföldi szakemberekből álló felmérő csapat látogatott hazánkba. A csapatban volt onkológus szakorvos, radiológus szakorvos, onkológiai ápoló és családorvos. Azzal a céllal látogattak Magyarországra, hogy a program kidolgozása előtt felmérjék a magyarországi szükségleteket. A rendelkezésükre álló egy hét alatt több egészségügyi intézményben is ellátogattak, és találkoztak a Népjóléti Minisztérium képviselőivel is.

Mivel az emlőrák rendkívül gyakori betegség, és előfordulása az életkor előrehaladtával rohamosan növekszik (míg 30 éves korban csak minden kétezredik nőnél fordul elő, 80 éves korban minden tizediknél), szinte minden családban esély van az előfordulására.

A felmérés eredménye az volt, hogy Magyarországon az egészségügyi szakemberek rendkívül magasan képzettek. Ennek ellenére, sajnos, gyakran előfordul, hogy az emlőrákos megbetegedést túl későn diagnosztizálják, így a túlélési esélyek jelentősen csökkennek.

A késői felismerés okai között szerepel: a korszerű eszközök hiánya, a lakosság ismereteinek hiányosságai, alacsony részvétel a szűréseken, nem megfelelő kommunikáció az egészségügyi szakemberek között.

Program a növekvő túlélési esélyekért

A felmérő team javaslatai alapján, a képzési program a csapatmunka erősítésére, a kommunikáció fejlesztésére és a lakosság egészségnevelésére helyezi a hangsúlyt, azzal a céllal, hogy a résztvevők lakóhelyén emelkedjen a szűréseken való részvétel, és ezáltal az emlőrák korai felismerése gyakoribbá váljék.

„Multidiszciplináris Csoportok az Emlőrák Ellen" program

Előadók: A három fordulóból álló képzés előadói részben magyar, részben a Project Hope által szerződtetett amerikai és angol szakemberek lesznek.

Tíz csoport: Az egészségügyi intézményekbe kiküldött pályázati felhívásra a megadott határidőig 38 csoport jelentkezett, amely 228 embert jelent. Minden csoport hat főből áll, és különböző szakterület képviselői: radiológus, onkológus/sebész, családorvos/nőgyógyász, ápolónő/védőnő, emlőbeteg, egészségnevelő/szociális munkás/pszichológus.

A csoportok kiválasztásánál fontos szempont volt a földrajzi elhelyezkedés, Magyarország területének minél jobb lefedése.

A kiválasztott csoportok a következő városokból valók: **Eger, Debrecen, Nyíregyháza, Szolnok, Gyula, Kecskemét, Pécs, Szombathely, valamint két budapesti csoport.**

A képzés szakmai tartalma: A képzés szakmai tartalma kiterjedt az emlőrákkal kapcsolatos legújabb ismeretekre, a következő témakörökben: radiológiai szűrés, radiológiai terápia, onkológiai kezelés, ápolás, pszichológia, közegészségügy, kommunikáció, csoportmunka, szakmai programok kidolgozása. A három fordulóra (modulra) 1998. október 12–15-én, november 9–12-én, és 1999. január 18–20-án kerül sor.

Konferencia: A résztvevőknek az általuk kidolgozott programokat az 1999 szeptemberében megrendezendő konferencián lehetőségük lesz bemutatni.

A **Project Hope és az Avon** hisz abban, hogy az alapítványok és az üzleti társaságok közötti kapcsolat segítheti az egészségügyi kormányzat munkáját a magyar nők egészségvédelme érdekében. Remélik, együttműködésük más szervezetek számára is modell értékű lesz.

mdk

Csempelini Endre és
Posegai István

1355-ben csak mint Budai Kamara
ispánok" szerepelnek"

Thoroczkai Lajos: A Budai Pénzverés Története
a Középkorban 1958 49. l

Csempeszkopácsi
rk. templom

(Vasarn)

Románkori, két oldalkapuja a jáki főkapu mintájára készült

Lux Géza dr.: Kevessé ismert műemlékeink. Magyar Építőművészet. 1943. 117. l. (Képpel és alaprajzzal.)

tülső megnyilvánulásához, hanem
iával kapcsolatban később bőveb-

, az udvartartás külföldi mintáit
formáit és eseményeit, amikben
anak az udvari életnek nyugaton
nak, milyen volt a királyi udvar-
ak a nyugati életstílusú lovagság.
alógiák segítségét.
agyar királyi udvar életét, mint
mértéktartás jellemzi. Nem talá-
mik nyugaton napirenden voltak.
ok gyér voltának, hanem okait
nk. Hasonló jelenségnek vagyunk
jlődésében Gerevich Tibor meg-
a csunya, a túlzottan expresszív
ek akkor is, ha formai átvételek
ari életet is a kialakult formákon
nsága fékezte és alakította egyéni

Értjük ezt nemcsak naptári érte-
ának értelmében, mely az emberi
felruházva díszes külsőségekkel.
, melynek formáit és jelentőségét
pompaszeretet irányította ezeket
, az élet megszépítésének vágya,

< Csempeszkopácsi
vk. templom >

ifj. Hell Géza: A <
Vasi Szemle III. évf.
1986. 99–108 l. 9 kép.

A m. kir. vallás- és közoktatás

.....szám.

.....

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Hell Géza, ifj: A czempeszkopácsi róm. kat. templom

Czempeszkopácsi
r.k. templom.

Kny. Vari Szemle
8°, 9 K, 14 L, Szombathely, 1936.

Csempeszkopáczi rk.
templom

Hell Géza, ifj.:
A [illegible]. Kny Vasi
Szemle. 8-r. 9 kép
14 l. Szombathely,
1936.

Gent (934)

A Vallás-és-Közoktatásügyi M

1913..évi 21.095..számv. sz

.....ügyosztály

Nagyméltóságú

báró Forste

a műemlékek

Folyó.....évi

kelt becses átiratára vo

Csempeszkopács

templom Egyiptom

Repr.

Építészet

1943. 48. l.

Csempeszkopács

KÖTDERMÉKE-Ü. 12. III. 2.

FILM

II 11.

T. EUROPA RT.

Budapest.

Kérem további intézkedésig kiadványaikból az alábbi példányszámokat küldeni:

Magyar Nemzet			
Független Magyarorsz.	40		
Film, Szinház, Irodal.	30		
Képes Sport	—		
Magyar Rejtvény Ujság	3		

Rákosfalvi

Benedek Alajosné
Rákoskeresztúr

Csempeszkopács
r. k. templom

Tóth Vasi. 30. l.
Répe 36. l.

MAGYAR POSTA
30

Csempeszkopácsi

rk. templom

Hell Gézáitj: A csempeszkopácsi röm. kat. templom. Vasi Szemle 1936. 1–2. s. Szombathely 1936. Szepekkel

47.

CSEMPESZKOPÁCS

Gerthon, Stephen: New aspects of hungarian romanesque art. The Hungarian Quarterly, V – 1939, 282 l. (Kép 225 l. után)

Csemperszkopácsi

vk. templom

(Vasm.)

l.

GerMRE

helynévmutató

Teoyes. d Santa Maria

vászmfesmeiegrez egy harmon

-én.

megkoronáztatása.

ában jobbról piros szőnyeggel bevont
ujonnan megválasztott pápa, kinek fe-
a tiarát (triregnum) teszi fel és a
Közelében, de oldalt, négy-négy egyház-
ól a körszakállas II. Károly és a csu- jobbról
y foglalnak támlás-székeken helyet. A
, a többi vendégek helyezkedtek el, kik
e Eleisont éneklők és a zenészek lát-
egyházi disz és a két királynak: [redacted]
yaklánczczal és liliomvégű jogar a kéz-
Zolthai-Zehrer J.-aquila-MCMXIII.4 Cursiv

.3:114.2 cm.-- Lelt.sz.1395.-- [redacted]
[redacted]
) sz.leirattal[redacted] megrendelés útján
vétetett 1913 október 4-én az 1913 szeptem
telet alapján (1863-913).

n.69-913
63-913-1

fordítás!

68

< Csempeszkopácsi

rk. templom >

román stílű

Hell Gérárfy: A < >

Különlenyomat a

Vasi hemléből

Szombathely, 1936

kepekkel

~~Csont, állati X 98.~~

Csempeszkopács

Gerevich. M. román –
Eori emb –

LXXXV

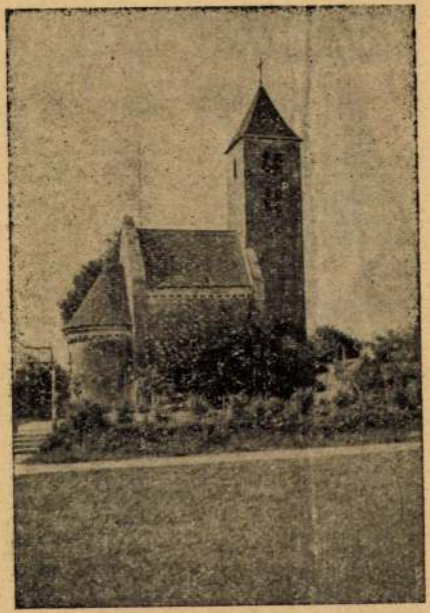

CSEMPESZKOPÁCS

R. KATH. TEMPLOM. XIII. SZÁZAD KÖZEPE

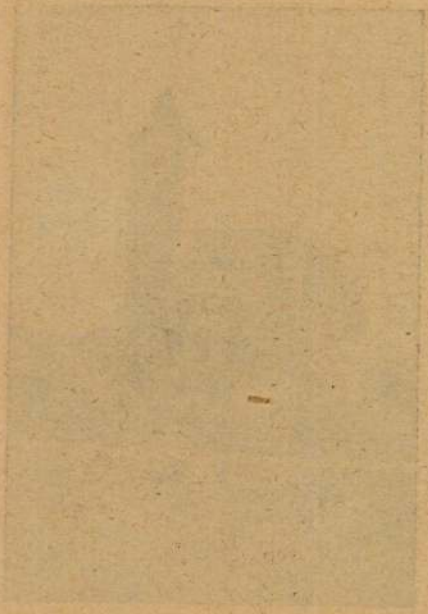

CSEMPESZKOPÁCS

DÉLI KAPU

Gerevich: M. romankori eml.

Csempeszkopács

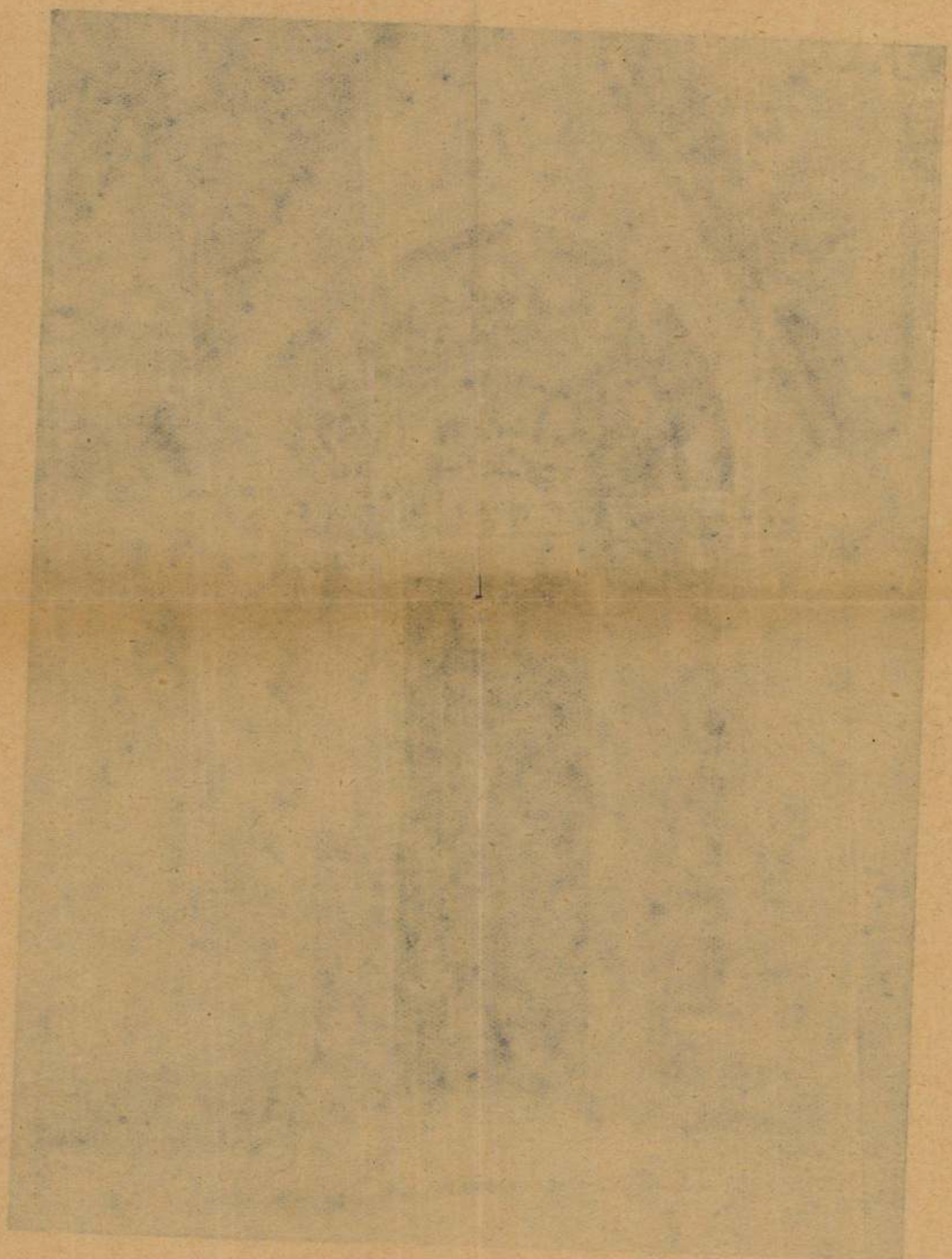

M.D.K.

Csemy

Plakátrajza: "Boldog Karácsonyt Tungsram Krypton" cimmel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. dec. 2o-26. III. évf. 51. sz. /lapszám nincs./

Csémy Károly

G. Zsigmond fazekasmester fia. Apja üzemét Nesszelyen 1898-ban vette át.
1880-1889-ig mint segéd dolgozott Tatán a fazekas céhben.
Ott meghalt.

Kőrmendi Géza: A tatai fazekasság története. Komárom, 1964. 11.o.

Ma: Osztálysorsjáték

Ára 10 fillér

MAGYARORSZÁG

Budapest, 1938 január 13 csütörtök
XLV. évfolyam, 9. szám
Telefonszám: 1-455-50

FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

Egyes szám ára 10 fillér
A vasárnapi szám
a Sárga Rádióval 12 fillér

FŐISPÁNVÁLSÁG PEST MEGYÉBEN

Preszly Elemér nyilatkozik lemondásának híréről

A tegnapi alispánválasztás eredménye: *főispánválság Pest megyében. Preszly* Elemér, Pest megye főispánja tegnap már a szavazás első menete után, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a kormánypárti választók a második menetben kire adják le szavazatukat, közölte barátaival, hogy *lemond és az eredmény kihirdetése után nyilt közgyűlésen be is jelenti lemondását.* Barátai ekkor *lebeszélték Preszlyt arról, hogy nyilt ülésen közölje lemondását,* majd a közgyűlés után arra kérték, tartsa *függőben ezt a szándékát.*

A mai megyegyűlésen nagy érdeklődéssel várták: *nyilvánosságra hozza-e lemondását Preszly Elemér.* A főispán megjelent a megyegyűlésen, elnökölt is, a megyegyűlés után anélkül, hogy a szándékáról bárkinek is szólt volna, *visszament a hivatalába és délután egynegyedháromig referenseit fogadta.*

Eszerint mára sem oldódott meg a főispánválság, amely most már a megyei önkormányzat keretein túlnőve, *politikai üggyé vált. Preszly* Elemér barátai úgy tudják, hogy *a főispán lemondási szándéka nem új keletű.* Állítólag már *hónapokkal ezelőtt a lemondás gondolatával foglalkozott és a belügyminisztériumban közölte is elhatározását, hogy lemond a főispánságról.* Ez a lemondási ügy azóta húzódott.

Preszly Elemér a mult év elején került vissza Pest megye főispáni székébe, amikor lemondott ceglédi mandátumáról és *távozott a belügyminisztérium politikai államtitkári székéből.* Utóda Cegléden és a belügyminisztériumban *Mikecz* Ödön lett, aki azóta az igazságügyminisztériumba került át mint politikai államtitkár.

A mult év folyamán *Preszly* Elemér a megyeházán olyan jelenségekkel találta magát szemben, amelyek *egyre jobban megérlelték benne a visszavonulás gondolatát* és most, amikor *az ő jelöltje az alispánválasztáson meglepő kisebbségben maradt,* még erősebbnek látszik elhatározása, hogy levonja a konzekvenciákat és távozik a főispáni székből.

Mindezeknek a híreknek megerősítése céljából a *Magyarország* munkatársa felkereste ma délután a főispáni hivatalban *Preszly* Elemért, aki a következő rövid nyilatkozatot tette:

— Ebben az új helyzetben nem tartom ildomosnak, hogy a belügyminiszter úr nélkül határozzak lemondásomról. Ebben az ügyben felkeresem majd Széll József belügyminisztert, aki jelenleg nem tartózkodik Budapesten. A vele való megbeszélés után dől majd el a kérdés.

Eszerint csak *egy-két nap mulva történik végleges döntés* Preszly Elemér lemondásáról. *Széll* József belügyminiszter ma vidéken tartózkodik. Ezért nem tudott Preszly Elemér — mint tervezte — ma délben 1 órakor felmenni hozzá. Hír szerint *holnap tér vissza Budapestre.* Lehetséges, hogy *már holnap fogadja a főispánt,* aki jelentést tesz neki az alispánválasztásról és arról *az új helyzetről, amelyet a választás eredménye teremtett számára.*

Ma aláírják a hármaskonferencia jegyzőkönyvét

A hármas külügyminiszteri értekezlet ma délután fejeződik be a miniszterelnökségi palotában.

Kora reggel gróf *Ciano* olasz külügyminiszter és *Schmidt* Guido osztrák külügyi államtitkár *Visegrádra* utazott vadászatra, amelyen résztvesz *Horthy* Miklós kormányzó is.

A délutáni befejező tanácskozás során *együttesen megszövegezik a kommünikét, amelyet az esti órákban adnak ki.* Hét órakor történik meg a miniszterelnökségi palotában a jegyzőkönyvek *ünnepélyes aláírása.* Három nyelven készültek a jegyzőkönyvek: *magyarul, németül és olaszul.* A jegyzőkönyveket a következő sorrendben írják alá: *Schuschnigg* osztrák kancellár és *Schmidt* osztrák külügyi államtitkár, majd gróf *Ciano* olasz külügyminiszter, végül *Darányi* Kálmán miniszterelnök és *Kánya* Kálmán külügyminiszter.

A hármas külügyminiszteri értekezlet résztvevői a miniszterelnökségi palotában a *sárga teremben* gyülekeznek, majd átvonulnak a *gobelinterembe* és itt történik meg a jegyzőkönyvek aláírása. Minthogy este *az Operaházban díszelőadás* lesz, a jegyzőkönyvek aláírói mindannyian *frakkban* jelennek meg már a délutáni tárgyaláson és a jegyzőkönyvek aláírásánál. Az Operaház díszelőadásán megjelenik *Horthy* Miklós kormányzó is.

A díszelőadás után a hármaskonferencia résztvevői *a budapesti olasz követségre mennek,* ahol gróf *Vinci,* olasz követ ad dinét. A diné után a külföldi és magyar kormányférfiak *megjelennek a budapesti osztrák követség Austria-báljún.* A bál után a pályaudvarra kísérik a külföldi kormányférfiakat. *Schuschnigg* kancellár és *Schmidt* külügyi államtitkár éjjel beszállnak a keleti pályaudvaron különvonatukba, gróf *Ciano* pedig a déli pályaudvaron foglalja el szalonkocsiját, amelyet reggel a római gyorsvonathoz kapcsolnak.

A konferencia résztvevői „filmre beszéltek"

A római jegyzőkönyvet aláíró államok külügyminisztereiről *hangosfilmfelvételt* készítettek Schuschnigg kancellár többek közt ezt mondta a film számára:

— Mi ezeket a látogatásokat, amelyek az évek folyamán megismétlődtek, mindig *különös örömmel* üdvözöltük, mivel ezek arra vezettek, hogy *népeink feltétlen szolidaritását, a béke és a kultúra együttműködése érdekében újólag megszilárditsák.*

Utána *Ciano* olasz külügyminiszter beszélt a felvevőgépbe: megelégedését fejezte ki a Budapesten végzett munka felett.

— Ez a munka *sarokkövet* képez — mondotta ezután — az európai nem-

zetek együttműködésében, amelynek felépítéséhez *Mussolini Itáliája* az elmult években is eltökélt szándékkal adta és adja ma is közreműködését.

Schmidt osztrák külügyi államtitkár kijelentette:

— Az a légkör és az a szellem, amelyben a budapesti tárgyalások lefolytak, *kézzelfogható sikert* és a tanácskozások gazdag eredményű *jó kimenetelét* igérik.

Darányi Kálmán miniszterelnök is rövid beszédet mondott, amelyben először üdvözölte a külföldi vendégeket és megállapította, hogy a tanácskozások mindenekelőtt *újabb erős bizonyságot tettek a három állam kapcsolatának változatlanul szilárd fennállásáról.*

— Ezenfelül az értekezlet további jelentőségét abban látom, — mondotta a miniszterelnök — hogy ezek a tatácskozások is tanusitották ama álláspontok helyességét, hogy *a középeurópai viszonyok szilárdabb alapokon való rendezése Magyarország nélkül el sem képzelhető.*

Kánya Kálmán külügyminiszter Magyarország, Olaszország és Ausztria konstruktív és igazi béketörekvéseiről emlékezett meg a felvevőgép előtt.

— Remélni kell, hogy a három állam által támogatott akció eredménnyel fog járni és hogy őszinte kísérletüket, amellyel a *békét* szilárdabb alapokra kívánják helyezni, siker fogja koronázni.

Ma este lesz az Ausztria-bál

Ma este rendezi az *»osztrák bálkomité«* a budapesti osztrák követségen az úgynevezett *Ausztria-bált*, amelynek ötlete *a bécsi Szent István-bálról* ered. Bécsben a magyar követségen minden évben nagysikerű bált rendeznek és a Budapesten élő osztrák előkelőségek elhatározták, hogy *itt is meghonosítják ezt a szokást.*

A ma esti Ausztria-bál igen nagyszabású lesz, nemcsak azért, mert azon az összes főúri és politikai előkelőségek résztvesznek, hanem, mert *elmennek az Ausztria-bálra a hármas külügyminiszteri értekezlet résztvevői is, Schuschnigg osztrák kancellár és Ciano külügyminiszterrel együtt.* Az Operaház díszelőadása után gróf *Vinci* budapesti olasz követ ad dinét és innen megy a társaság az osztrák követségre *az Ausztria-bálra.*

Az osztrák követség akadémiauccai palotájában az I. és II. emeletet rendezték át a bál céljaira. Az I. emeleten a reprezentációs termekben lesz a tulajdonképpeni bál, az összes termeket gyönyörűen feldíszítették, valóságos *virágerdő fogadja a vendégeket, akiknek szórakoztatására több zenekart helyeznek el a báli termekben.*

A II. emeleten *Baar Bahrenfels* osztrák követ magánlakását valósággal felforgatták a bál tiszteletére. *Itt lesz az Ausztria-bál bárja és »Plaudelstubeja«.*

Hivatalosan tíz órakor veszi kezdetét a bál, amelyen minden valószínűség szerint *Darányi* Kálmán miniszterelnök is résztvesz.

Tizenegy órakor az Operaház balletkara három nagyszerű táncprodukcióval fogja szórakoztatni a vendégeket. A balletkar magyar, olasz és osztrák nemzeti táncokat fog bemutatni az előkelő közönségnek.

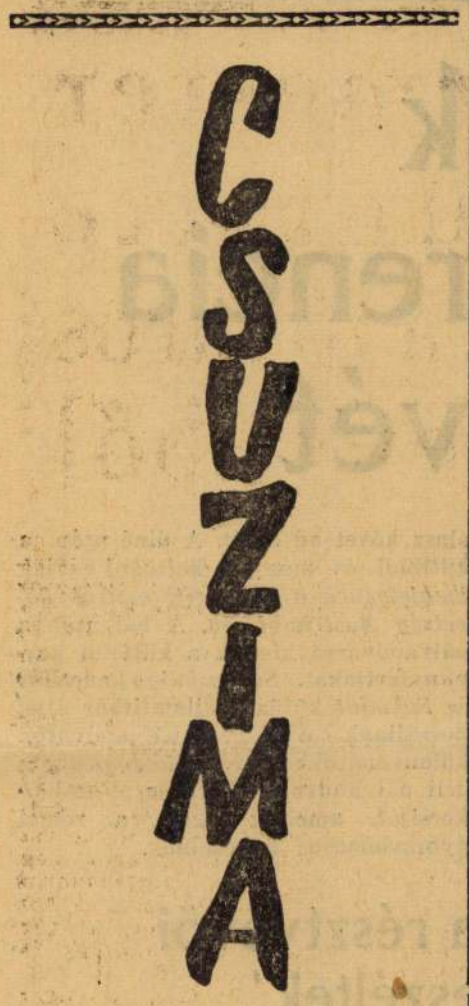

FRANK THIESS

könyve. Az orosz-japán háború híres ütközetének regénye, két faj összecsapásának nagy drámája.

Ára kötve 5·40 P.

Athenaeum kiadás.

Gróf Csáky István külügyi kabinetfőnök nagy olasz kitüntetést kapott

Hivatalosan jelentik, hogy *III. Viktor Emánuel* olasz király a *Szent Móric és Lázár rend* középkeresztjét adományozta gróf *Csáky* István követségi tanácsosnak, a külügyminiszter kabinetfőnökének. A kiváló magyar diplomata kitüntetése mindenütt általános örömet keltett, hiszen köztudomású, hogy rendkívüli tudásának, lebilincselő modorának felbecsülhetetlen része van abban, hogy *Magyarországot* ma általános megbecsülés veszi körül a világon. Különösen *Mussolini* tüntette ki bizalmával és — mint emlékezetes — legutóbb saját repülőgépén vitte magával egyik afrikai útjára. *Da Vinci* gróf budapesti olasz követ hétfőn, Darányi miniszterelnök estélyén adta át a magas kitüntetést gróf *Csáky* Istvánnak, akit az egybegyűlt előkelő vendégek melegen ünnepeltek ebből az alkalomból.

A Kereskedelmi Akadémia esti szaktanfolyamain szükséges tankönyvek

Nyárády J.: A kettős könyvvitel lényege I. 1.50
Nyárády J.: A kettős könyvvitel alapformái. — Árukereskedelmi vállalatok könyvvitele 12.50
Nyárády J.: A gyári könyvvitel 4.—
Steuer V.: Magyar kereskedelmi levelezés ..... 3.—
Steuer V.: Kereskedelmi ismeretek 3.60
Zuckermann F.: A gazdasági élet ABC-je 3.50

Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18

Letartóztattak egy építészt, mert elsikkasztotta 40 családi ház előlegét

Hosszú hetek nehéz nyomozása ért ma eredményes véget a főkapitányság intellektuális osztályán, ahol délben *letartóztatták Csendes Antal építészt.*

Hónapokkal ezelőtt tömegével érkeztek a feljelentések a főkapitányságra és az ügyészségre. A feljelentést nagyrészt állami tisztviselők tették és a szöveg csaknem mindegyikben ugyanaz volt:

— Családi házat akartam építtetni Pest környékén, amikor a telket megvettem, ügynökök kerestek fel, akik *mint olcsó, megbízható építészt ajánlották Csendes Antal építőmestert,* egy régi budai építészcsalád tagját. Az ügynökök tanácsára tárgyalásokat kezdtem Csendes Antallal. A jómodorú, megnyerő külsejű építész előadta hogy olcsóbban tud anyagot kapni, mint mások, szüksége van pénzre, ezért vállal olcsóbban munkát. Tényleg meglepő olcsó árat ajánlott, de előleget kért. Az 500 pengő előleget örömmel megadtam. Amikor azonban a munkálatoknak meg kellett volna kezdődniök, *Csendes Antal nem jelentkezett és amikor a lakásán kerestem, azt mondták, hogy elutazott. Eltűnt, azóta nem láttam.*

A több mint *40 feljelentés* szövegében mindössze annyi az eltérés, hogy *egyik-másik károsult 1000, sőt 1200 pengő előleget is adott Csendes Antalnak,* aki körülbelül *30.000 pengővel tünt el a családi házat építtetni akarók elől.*

A vizsgálóbíró elrendelte *Csendes* Antal körözését. Detektívek keresték dohányuccai lakásán, ahol a házfelügyelő a detektíveknek is azt mondotta, hogy *Csendes Antal még október elsején bezárta a lakását, azt mondotta, hogy elutazik,* azóta nem jelentkezik. Rádiótáviratok mentek szét az országba és a külföldre is, amelyekben a főkapitányság keresteti a középtermetű, molett, őszülő hajú, 44 éves Csendes Antalt csalás miatt.

Detektívek egész serege kereste a fővárosban mindenütt az eltűnt építészt, akit azonban sehol sem találtak. Sem rokonainál, sem ismerőseinél nem jelentkezett.

Ma reggel az Andrássy úton az egyik károsult odarohant a rendőrhöz.

— *Biztos úr, igazoltassa ezt az embert!*

A rendőr odalépett a középtermetű, molett, rosszul öltözött férfihoz és igazolásra szólította fel.

— *Hát megfogtak!* — mondotta rögtön az *építész*, aki szó nélkül követte a rendőrt a főkapitányságra.

Kihallgatása során bevallotta, hogy a családi házak építéséhez felvett előlegeket *elsikkasztotta.* Délben letartóztatták és átkísérték az ügyészségre.

Roosevelt megváltoztatja a Fülöp-szigetek önállóságáról szóló törvényt

Washington, január 12.

Roosevelt elnök kedden megbeszélést folytatott a haditengerészet főnökével, *Manila* amerikai biztosával és *Hull* külügyminiszterrel arról, hogy milyen hatással lenne a *Fülöp-szigetek sorsára, ha Kína japán kézre kerülne.*

Roosevelt az ujságírók előtt kijelentette, hogy ajánlani fogja a képviselőháznak a *Fülöp-szigetek önállóságáról szóló törvény megváltoztatását.*

Megmérgeztek négy angol versenylovat

London, január 12.

(A Magyarország tudósítójától.) William *Miller*, a londoni királyi állatorvosi főiskola professzora fogja megvizsgálni *négy versenyló rejtélyes, hirtelen pusztulásának* a körülményeit. Gerald *Wellesley* versenyistállótulajdonos négy legszebb lova pusztult el egy napon. Az állatok látszólag *teljesen egészségesek voltak* s egyszerre összerogytak. Mire odaszaladtak hozzájuk, már nem volt bennük élet.

— *Ez a legtitokzatosabb dolog, ami életemben történt,* — mondja a versenyistállótulajdonos. — Az a gyanum, hogy valahogy *megmérgezték őket.*

Miller professzor a paripákat felboncolja. A boncolás eredménye talán világosságot vet a rejtélyekre, mely az angol lóversenyző köröket élénken foglalkoztatja.

„A világháború voltaképen már megkezdődött"

Párizs, január 12.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Csen volt kinai pénzügyminiszter jelenleg Párizsban tartózkodik és előadást fog tartani a kinai háborúról az egyetemi klubban.

A sajtó képviselői előtt a távolkeleti helyzetről sivár képet festett. Azt mondja, hogy *tulajdonképpen már megkezdődött az új világháború és Franciaországnak Angliával és az Egyesült Államokkal együtt óvakodnia kell, hogy bele ne keveredjenek az új világégésbe.*

Csen dr. szükségesnek tart egy új nemzetközi konferenciát a brüsszeli tanácskozás mintájára, de nem volna szabad azt Brüsszelbe összehívni, a legalkalmasabb volna erre Washington. *(T.)*

30 nácit letartóztattak Villachban, mert megzavarták a legitimista gyűlést

Bécs, január 12.

A tegnap esti legitimista gyülések alkalmából a vidéki városok közül *Villachban összeütközésekre került a sor* a legitimisták és a gyülésen megjelent nemzeti szocialista tüntetők között.

A csendőrségnek is közbe kellett lépnie a rend helyreállitására. *Több mint harminc embert letartóztattak.* A Bécs melletti Mödlingben a gyülés után a nemzeti szocialista tüntetők az uccára vonultak és egy zsidókülsejű járókelőt megvertek.

Vér-, bőr- és idegbajosoknál reggelenként felkeléskor egy pohár természetes **»Ferenc József«** keserűvíz alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomorbélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

Csémy Zsigmond

Cs. Lánló apja, fazekasmester.
1871-~~[illegible]~~ 1898-ig Neszmélyen önálló műhelye volt, melynek vezetését 1898-ban fia vette át.

Körmendi Géza: A tatai fazekasság története. Komárom, 1964.
11.6.

Csénai András festőművész.

Évekkel ezelőtt telepedett le Vácon a művész.

Képes Krónika,
1973. V. 12. TV. 17.50 /11/T.

Csenár Mihály, Japarago

L: Vigh Tamás

Cz. H-É.: Munkás műgyűjtők 2

Esti Hirlap, Br. 1976. nov. 12

Csencz János MDK

Fekvő akt

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Csencz János MDK

Juliska, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Csenczy V. László

Nemzeti Szalon újévi kiállításán
vízfestménye szerepelt.

M. 929. XII. 29.

Csencs János MDK

Müvészetünk külföldön
Magyar Müvészet 1925. 232, 233.o.

Csencsik Géza festő

M. Dk.

Neve megemlítve

Martyn Ferenc: „Pécsi munkásfestők és szobrászok kiállítása"

Dunántúli Napló 1948. V. évf. dec. 18 4-1.

MDK

Csencsik Gréte, Siklós

Fiatal leány feje, r.

Kalapos leány, r.

Arckép, r.

Pécsi és baranyai munkásfestők és szobrászok kiáll.
Pécs, 1948, dec.

Csendes Antal

Magyar Nemzet 1958. III. 20.

XIV. évf. 67.

Az utolsó magyar elefántcsontfaragónál

Kettőt sem tud lépni az ember Keszthely utcáin, hogy az elszállt nagy idők történelmi, építészeti emlékeivel ne találkoznék.

De a nagymúltú magyar ipar is kedves emlékekkel dicsekedhetik Keszthelyen. Erről a Rákóczi téren győződhetünk meg, ahol egy szerény műhely kirakatában parányi szobrocskák, brosok, karperecek, klipszek és más finommüvű faragványok pompáznak. Szikrázón fehér mindahány, mintha frissen esett hóba mártogatták volna.

Kívül, az ajtó fölött egyszerű cégtábla, azon baloldalt pici fehér elefánt kunkori agyarral, jobbra a felírás:

Csendes Antal elefántcsontfaragó

— *Alighanem én vagyok a szakma utolsó mohikánja, mert tudomásom szerint rajtam kívül nincs más elefántcsontfaragó az országban* — fogad bennünket a hatvan felé hajló, kékszemű mester.

Aztán megállítja a berregő korongot, köténvéről lesöpri a parányi csontforgácsokat és szinte egy lélegzetvételre elmondja ennek a különleges, finom mesterségnek a történetét az ősember barlangjában talált csonttárgyaktól és Tutankamen sírjának elefántcsontemlékeitől kezdve napjainkig.

— *Nincs még egy szakma* — folytatja —, *amely századokon át annyira ki lett volna téve a divat szeszélyeinek, mint az elefántcsontfaragás. Legteljesebb pompáját*

a barokk és rokokó

idején élte, amikor az ékszerek dísztárgyak ezernyi változatát készítették elefántcsontból. Máskor meg hirtelen kiment a divatból, és a híres, gazdag mesterek sorra tönkrementek egész Európában.

— Hol tanulta Csendes bácsi ezt a nagy művészettel végzett, finom mesterséget?

— *Csehországban Jichánál. Több, mint százéves cég, amely a világ minden tájáról kapott megrendeléseket azokban az időkben. Aztán hosszabb ideig tartózkodtam Svájcban, főleg Luzernban és Zürichben. De a legtöbbet Hannover közelében, egy hildesheimi mesternél tanultam segédkoromban.*

A jelenre terelődik a szó. Kiderül, hogy manapság szintén

nagy a kelendőségük

a csontfaragványoknak. Sokat készít megrendelésre egyes állami intézeteknek, iparművészeti vállalatoknak, de a tündöklő nyakékekből, karperecekből, klipszekből a balatoni nyaralók is sokat elvisznek. A minták közül a rózsa, margaréta és különösen a havasi gyopár a legkapósabb.

— *Régebben augsburgi, berlini és amszterdami cégektől rendeltem az elefántcsontot. Az utóbbi években azonban a nyugatiak ezt is a*

tilos listára tették,

pedig ennek az ártatlan nyersanyagnak igazán semmi köze sincs a háborúhoz. A rózsaszínű afrikai elefántcsont a legnemesebb anyag, ezt fiatal elefántból nyerik. Az öreg elefánté már érett, ezért sárga színű.

— És ma hogyan sikerül megoldani a nyersanyagkérdést?

— *Bizony, az elefántcsontot néha a szarvasmarha lábszárcsontjával helyettesítjük. A szarvasagancsokból tiroli rózsákat készítek, de a finom dolgokhoz azért valódi elefántcsontot használok. Nem panaszkodhatom, mert*

akad még eladó billiárdgolyó

és különféle elefántcsonttárgy bőven az országban. Ezekkel egyelőre pótolni tudom az elmaradó külföldi szállítmányokat.

Csendes bácsi idős kora ellenére is élénk figyelemmel kíséri a világpolitikai eseményeket. Bízik abban, hogy a nemzetközi légkör enyhülésével, mégiscsak megérkeznek a címére a megrendelt friss elefántcsontszállítmányok — valahonnan Közép-Afrikából.

Hegyi József

pártja, a baloldali szocialista unió és a CGT válaszolt azzal, hogy elhozta tömegeit a téli sportcsarnokba. Ha a szocialista párt hivatalos vezetősége nem is vett tudomást a kommunista kezdeményezésről, szép számmal voltak *szocialista munkások* is az óriási tömegben, hogy együtt kiáltsák a kommunistákkal: »*Egységet akarunk! A fasizmus nem juthat előbbre.*«

Moulloc tengernagy nyitotta meg a nagygyűlést, felolvasta a párizsi diákok üzenetét: A Quertier Latin kommunista, szocialista, radikális, haladó katolikus és izraelita diákjai *már megvalósították az egységet* a szélsőjobboldali támadások ellen.

Pierre Cot haladó képviselő volt az első szónok. Azért gyűltünk össze — mondotta —, hogy megmutassuk, e megmozdulás *az első szakasza* minden francia tömörülésének a demokratikus szabadságjogok védelmére és azért, hogy a fasizmus ne juthasson előbbre. Holnap még többen leszünk!

Jacques Duclos, a Francia Kommunista Párt központi bizottságának titkára beszédében emlékeztetett az 1934-es februári fasiszta puccs-kísérletre és összehasonlította azt a mai fasiszta jellegű mesterkedésekkel. A kormány politikája az algériai háború folytatásával kedvező légkört teremt a fasizmus számára. A [illegible] ellen a munkásság szabadságjogai ellen irányuló támadásokat, a szakszervezeti jog sorozatos megsértését.

Végül a nagygyűlés határozatot fogadott el: tiltakoznak a fasiszta csoportok legutóbbi akciói és a demokratikus szabadságjogok megsértése ellen. Mindezek láttán ünnepélyesen felhívják a köztársaság híveit, egyesüljenek a városokban, az üzemekben és a munkahelyeken, hogy biztosíthassák a köztársasági alkotmányt és a demokratikus szabadságjogok védelmét. A fasizmus nem jut előbbre! Éljen a köztársaság! — fejeződik be a nagygyűlés egyhangúlag elfogadott határozata.

A hatalmas tömeg fegyelmezetten hagyta el a téli sportcsarnokot. *Sisakos, fegyveres rohamcsendőrök és rendőrök osztagai álltak mindenütt a sportcsarnok körül.* A kitóduló tömeg nagyobb csoportokban félórákon át tüntetett még, ütemesen kiáltva: »*Békét Algériában! A fasizmus nem jut előbbre! Egységet akarunk!*«.

A rendőrség és a tüntetők között *nem került sor* összetűzésre.

Párizsban általános a vélemény, hogy a téli sportcsarnokban megrendezett antifasiszta nagygyűlés — nagyszabású méreteivel, lelkes hangulatával — fontos kiinduló szakasza lehet a baloldali erők tömörülésének.

Indonéz felkelővezér a SEATO-val tárgyalt

Dzsakartából jelenti az *Új-Kína:* A *Suluh Indonesia* című lap közlése szerint Indonézia kormányának olyan okmányok jutottak a kezébe, amelyekből kiderül, hogy Sumaul lázadó vezér érintkezésbe lépett a SEATO magasrangú tisztviselőivel és olyan tervet dolgoztak ki együtt, amelynek értelmében a SEATO a felkelők győzelme esetén jogot kapna arra, hogy Celebesz szigetén katonai támaszpontot létesítsen.

Az *Antara* hírügynökség jelentése szerint *Djuanda* miniszterelnök legutóbbi sajtóértekezletén hosszasan beszámolt az indonéziai eseményekről külföldi visszhangjáról.

A miniszterelnök kijelentette: »Ha a hazánkban lejátszódó események valamilyen külföldi hatalom beavatkozásával járnának, a végső eredmény az lenne, hogy Ázsiában és Afrikában kiszélesednének a robbanással fenyegető övezetek.«

»Ha idegen hatalmak a lázadókat elismernék hadviselő feleknek, akkor ez magával hozná azt, hogy más hatalmak viszont a malájföldi, burmai

Csendes Csaba

1956-ban születtem Székesfehérvárott. Baján érettségiztem, majd Budapesten folytattam tanulmányaimat. Mestereimként tisztelhetem Sarkantyu Simont, Vati Józsefet és Reich Károlyt. A budapesti évek után visszatértem Bajára, azóta is ott élek és dolgozom. Szerencsém volt egy évet eltölteni Kanadában, ez az élmény azóta is nagy hatással van ...

Keresem a valóság mikrovilágának feltárását, a festészet formai és színbeli, egymást átfedő bonyolult rendszerét, melynek képi megnyilatkozása számomra mégis a pillanat egyszeri és megismételhetetlen csodája. Munkám öröme és gyötrelme e bonyolult szerkezetű világ keresése, és minden igyekezetemmel azon vagyok, hogy az mások számára is nyilvánvalóvá váljék. Eddigi tevékenységem, hosszú évek munkája után is egyre inkább megbizonyosodom arról, hogy a világ művészi megismerése csak részben közelítheti meg az abszolút igazságot.

Kiállítások: Baja 1983, Szabadka 1984, Szekszárd 1986, Zombor 1987, Toronto 1989, Ludwigsburg 1991, Toronto 1994, Budapest 1995, 1996.

Meghívó

A Béke Galéria
(Radisson SAS Béke Hotel,
1067 Bp., Teréz krt. 43.)
szeretettel meghívja
Önt és barátait

Csendes Csaba festőművész
kiállításának megnyitójára
1999. február 25-én 17 órára.

A vendégeket köszönti: Dénes Anna

A kiállítást megnyitja:
Dr. Szalay Károly művészeti író
és
Kisszebeni Marcell képző- és iparművész

Közreműködik:
Győrffy Gergely (hegedű)

A kiállítás megtekinthető:
1999. március 24-ig

CSENDES · Ferenc 1995. sept. 13

Csendes-tárlat

V. A.

Csendes Ferenc képzőművész alkotásaiból tegnap nyílt tárlat Békéscsabán, a Magyar Honvédség Helyőrségi Klubjában. Valóban hamisítatlan „Csendes-tárlat" tanúi lehettünk, hiszen a gyönyörű, lelki nyugalmat és harmóniát sugalló képek ellenére igen gyér érdeklődés kísérte a képzőművész kiállításának megnyitóünnepségét. Pedig Csendes Ferenc nem ismeretlen a megye művészetet kedvelői körében: *Vágréti Jánossal, Petróvszki Pállal* együtt alapította az idén krisztusi korba lépő Helyőrségi Klub Képzőművész Körét. Bár az is igaz, hogy a kör harmincadik évfordulója óta nem rendeztek nagyobb kiállítást... Több mint három évtized azonban igen nagy idő egy amatőr képzőművészeti kör életében! Több hivatásos és nagyon tehetséges amatőr művész került már ki soraikból.

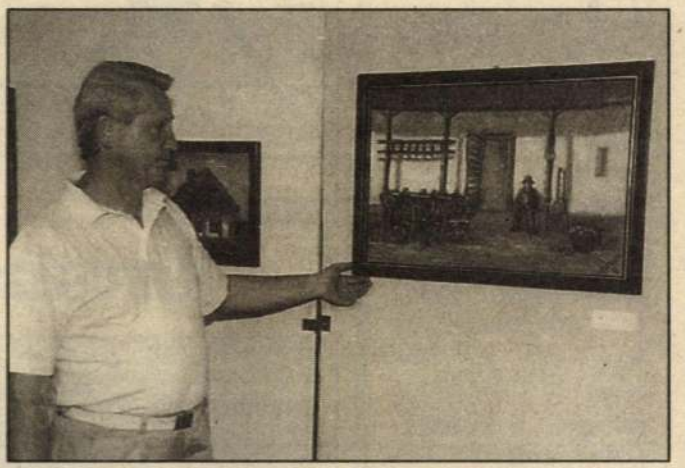

Az alkotó felajánlott képe társaságában látható...

BARTOLF ÁGNES FELVÉTELE

Mizó Ferenc, a Helyőrségi Klub igazgatója a következő szavakkal jellemezte Csendest: „... nem csak nevében csendes, de természetében, saját lelkivilágában és képei túlnyomó részében is". Csendes Ferenc 1991-ben a Magyar Honvédség Miskolcon megrendezett országos biennáléjáról az első díjjal gazdagabban tért haza. Most pedig *Csabai podsztyenás* című képét a hét végi Előre–MTK mérkőzésre ajánlotta fel... Az eddigi helyi és országos bemutatkozásai mindig sikert, eredményeket hoztak számára, reméljük, most sem lesz ez másként! A tárlat szeptember 15-éig, naponta 10-től 18 óráig tekinthető meg.

A kisváros önkormányzati lapjánál pályázatot írtak ki a főszerkesztői posztra. A követelményeket magasan állapították meg, amit – ha komolyan vesznek – egyetlen jelentkező sem teljesíthetett volna. A képviselő-testület játszi könnyedséggel oldotta fel az ellentmondást és a legagilisabb jelentkezőt választotta a nem túl erős mezőnyből. A legmeggyőzőbbnek hat(hat)tott, hogy a főszerkesztő-jelölt a lap pénzügyi rendbetételét ígérte. Ebből objektív okok miatt nem lett semmi, de aki csak kicsit jártas a lapkiadás terén, tudja: két-háromezer eladott példányból nem lehet rentábilissá tenni egy újságot. A hirdetési piac kínálata meg olyan-amilyen. Gyér. A lapkészítés fortélyaiban nem különösebben jártas főszerkesztőtől egyik beosz-

Almáskamarás

BÉKÉSCSABA

Harcsazsákmány

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csendes Ferenc

amatőr festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 JAN 6

1021

Képeink

Mai számunkban Csendes Ferenc néhány pasztellképét mutatjuk be. Az amatőr alkotó a felszabadulás évében, munkáscsaládban, Nádudvaron született, jelenleg Békéscsabán él. A rajzolással és a festéssel gyermekkorában, a békési művelődési központban ismerkedett meg, ahol a képzőművész szakkör egyik tagja volt. Az elmúlt években tudását, képességeit a fegyveres erők békéscsabai klubjának stúdiójában fejleszti tovább.

Munkahelyi és ifjúsági klubokban, kisebb közösségek előtt mutatkozott be eddig, önálló kiállításain. Az elmúlt évben egy nagyszabású országos kiállításon díjjal ismerték el tehetségét.

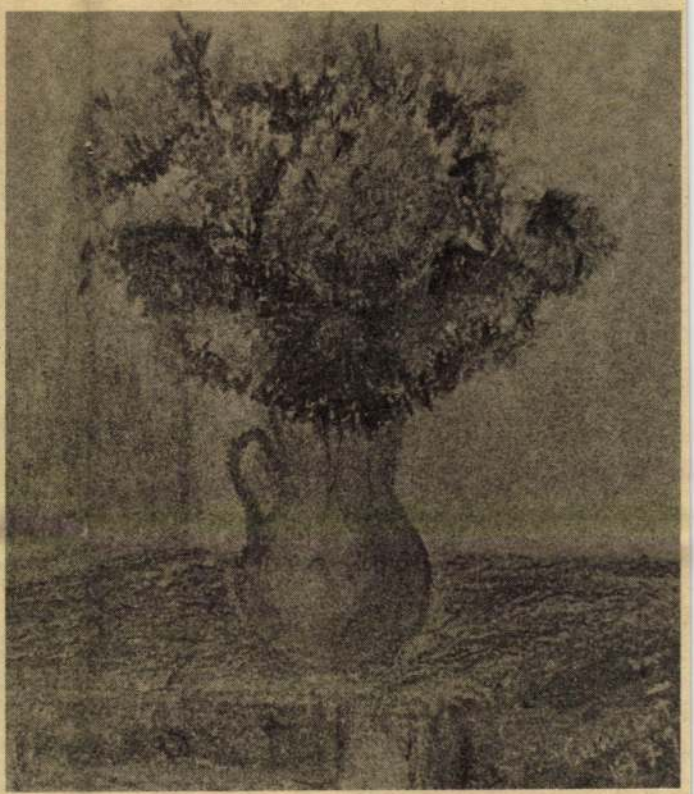

Csendes Ferenc: Csendélet

csodaagyúknoz, tengeri óriáshajókhoz, repülő- és léghajóflottákhoz nem lesz elég emberanyagunk, s elpusztulunk, mint a mérgezett, vagy száraz talajba ültetett növény?"

A szóban forgó „emberanyag" azután mégis alkalmasnak találtatott harcolni, és meghalni az első világháborúban, annak az „állami gondviselésnek" a jóvoltából, amely miatt annyian kivándoroltak az éhenhalás elől. Mert hogy a „silány nemzedék" mitől volt silány, jól tudjuk.

Lapozzunk. A második oldalon hírül adja az újság, hogy „Békés község képviselő testülete közgyűlést tartott f. hó 12-én főként, hogy a regále bérlet kérdésében határozzon... Tudomásul vette az iskolaszék értesítését a polgári iskolai tandíjak elengedéséről... Dombi Jánosné iskolaszolga fizetésfelemelési kérelmét elutasította. Szeghalom község megkeresésére a vármegye útján felírt, hogy a kocsmáknak szombat estétől hétfő reggelig való bezárása iránt törvény alkottassék." Nem tudjuk, hogy a kocsvízellátásának biztos ügyében."

1940

Háborús hírekkel var a Körösvidék című „füg len keresztyén politikai napilap" január másodiki száma. Néhány cím az első oldalról: Roosewelt folytatja a békeakciót, Bulgária kívül marad a mostani viszályon. És a vezércikk: Gazdasági őrségváltás címmel örömmel üdvözli a „nemzet szempontjából jól sikerült őrségváltást. „Megfelelő emberek kerültek a közgazdasági élet helyeire" — lelkendezik a cikkíró, aztán a további bekezdésekben helyesli a zsidóellenes intézkedéseket. Lapozzunk. A jövő címmel a következőket olvashatjuk a második oldalon: „Ha magunk mögé tekintünk, feldúlt városokat, égő házakat, halott embereket, a háború ezer iszonyatát látjuk;". Ma már tudjuk, ha a cikkíró a jövőbe láthatott volna, még több iszonyatot, esztelenséget lát a háború befejeztéig. És ismét háborús hírek címei: Amerika aknákat rak le a partok mentén, Újabb

hoz nem kell különösebb kommentárt fűzni.

„...a közeljövőben felépítésre kerülő ifjúsági és művelődési központ létesítéséhez többen ajánlottak fel anyagi segítséget is"

Egy rövid hír a Gyulai Hírlapból. A művelődési központ azóta már valóság...

1980

Békés megyei Népújság január 3-i, első oldalán Losonczi Pál újévi köszöntője ezzel a címmel: Bizakodással nézhetünk a jövőbe! Alapját mi teremtettük meg, s e fejezetnek lapjait is mi írjuk munkánkkal...

Összeállította:
Tóth Ibolya—
Veress Erzsébet

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csendes Ferenc

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
festőművész (amatőr)
1980 JAN 6

1021

Csendes Ferenc: Út a Körös-parton

Barátaink életéből

Szovjet gazdaság

Négy év mérlege

A tizedik ötéves terv első négy esztendejében a szovjet gazdaságot sikerek fémjelezték. Az 1979. évi előzetes adatok szerint 585 millió tonna kőolajat hoztak a felszínre; 94 millió tonnával többet, mint az előző években. A földgáztermelés 40 százalékkal volt nagyobb: meghaladta a 400 milliárd köbmétert (1 milliárd köbméter földgáz körülbelül 1 millió tonna kőolajjal egyenértékű). A villamosenergia-termelés 20 százalékkal nőtt, és eléri az 1245 milliárd kilowattórát — ez több, mint

jutó reáljövedelem négy év alatt 13,3 százalékkal nőtt. Következetesen törekszenek a lakáshelyzet javítására: 1979-ben 10 millióan költöztek új otthonba, a négy év alatt pedig több, mint 40 millióan. A Szovjetunióban a lakások alapvetően állami költségvetésből épülnek, a családok a lakásokat ingyen kapják. 1979-ben erre a célra az állam 17,5 milliárd rubelt fordított, többet, mint amennyit védelmi célokra (17,2 milliárd rubel) költ. A társadalmi fogyasztási alapok 1979-ben elérték a 110

nehezebb az 1979-es volt a szovjet gazdaság számára. A kemény tél jelentősen megnövelte a tüzelőanyag-felhasználást, tönkretette az őszi vetések nagy részét, a gyümölcsöskerteket, s akadályozta a szállítás munkáját. A nyár pedig igen forró, aszályos volt: ennek következtében 179 millió tonna gabonát gyűjtöttek be, mintegy 60 millió tonnával kevesebbet, mint 1978-ban. (Igaz, ez utóbbi esztendő rekordévnek számított.)

A szovjet gazdaság nehézségei azonban nemcsak ezzel magyarázhatók. A termelés hatékonyságának további növelése és a minőség javítása terén 1979-ben a Szovjetunióban sem sikerült a kitűzött célokat teljesen elérni. Erről a megszokott nyíltsággal beszélt az

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csendes Ferenc

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Festőművész (amatőr)
1980. JAN 6.

1021

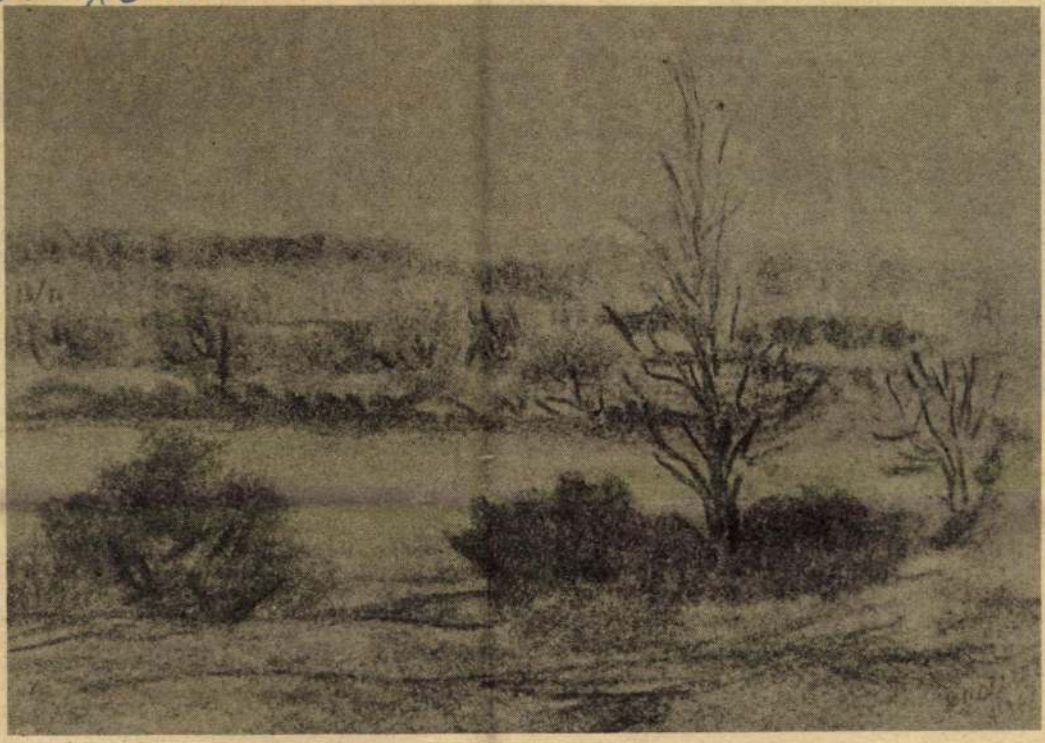

Csendes Ferenc: Körös-vidék

„Knox" cég jelenleg több mint 40 millió darab gyertyát szállít, nagyrészt exportra, még a tengerentúlra is. Az áru 24 darabonként kis dobozkába kerül, rajtuk a cégjel: a pipázó emberke. A 40 millió gyertyát mindössze kilencen készítik, modern berendezésekkel. Szinte elképzelni is nehéz, hogy állították elő régen darabonként, kézi formálással az illatos gyertyácskákat.

g. i.

(Fotó: ADN/ZB — KS)

között számos bioló
kémikus, gyógyszeré
boráns is, akik a
giéniai osztályokon,
ványügyi állomás
munkaegészségügyi
tekben foglalkoz
üzemegészségüggyel.

Lengyelország húsz városában van a társaságnak helyi csoportja és számos érdekes szakágazata, így többek között a fogászat, a munkafiziológia, az ergonómia, a toxikológia, az üzemegészségügy-történet, a trópusi egészségügy, a tengeri egészségügy, az általános munkaegészségügy és a foglalkozási betegségek témakörében.

A kutatások mellett a mindennapi élet feladataiban is elismerésre méltó eredményekről számolhat be a társaság. Közreműködésükkel és ösztönzésükre évről évre fejlődik az üzemegészségügyi ellátás szintje Lengyelországban. Az üzemegészségügyi szolgálat jelenleg 7 millió üzemi munkásra terjed ki. A hálózat szélesítésével 1990-ig már 10 millióan részesülhetnek üzemorvosi ellátásban.

lüli, egyénileg gazdálkodó paraszt.

A nyugdíjkorhatár — itt is — férfiaknál 65, nőknél 60 év, A havi nyugdíj összege 1500 és 6500 zloty között változik. A nyugdíjazás feltétele, hogy az idős paraszt utódjára írassa, vagy az államnak eladja a gazdaságát; a nyugdíjazást megelőző három évben az államnál 15 000 zloty értékű árut értékesítsen — ez megfelel körülbelül három közepes súlyú hízott sertésnek — és (ez már inkább az ezután nyugdíjba menőkre vonatkozik) csekély összegű nyugdíjjárulékát befizesse. Jár a nyugdíj olyanoknak is, akik a második és harmadik feltételnek nem tettek teljes mértékben eleget, azonban akkor kisebb a nyugdíj összege. Az eddigi adatok szerint az átlagos nyugdíjösszeg 2400 zloty, de vannak ennél jóval magasabb nyugdíjak is.

Csendes Ferenc, festő

L: Fajó János

Dömötör János: Egy képzőművész szakkör negyedszázada 123-127

Új Auróra, Békéscsaba, 1982 aug. 1982/2

Csendes Ferenc fotó

A reformációra emlékeztek

Táborszky László evangélikus esperes és Csaholczi László református lelkész emlékezett meg a reformációról az ökumenikus istentiszteleten, melyen igen sokan vettek részt

BARTOLF ÁGNES FELVÉTELE

Október 31-én, a reformáció ünnepén a megyeszékhelyen 17 órától ökumenikus istentiszteleten vettek részt a protestáns hívek a békéscsabai evangélikus kistemplomban. Éppen négyszáznyolcvan esztendeje annak, hogy Luther Márton 1517. október 31-én kiszögezte híres, kilencvenöt pontból álló téziseit a wittenbergi vártemplom kapujára. Az egyház megreformálásának folyamata Luther téziseivel robbant ki, s ezt a folyamatot folytatta később Kálvin is. Luther Márton az evangélium tisztaságáért szállt síkra, az akkori egyház gyakorlata – például a papok által árusított bűnbocsátó cédulák – ellen fellépett, hisz mint mondta, pénzért nem nyerhető el az üdvösség. **V. A.**

Márki-Zay Lajos levele

Márki-Zay Lajos, a sarkadi Ady–Bay gimnázium igazgatóhelyettese a következő szöveg közlésére kérte szerkesztőségünket.

„A Békés Megyei Nap 1997. október 1-jei számának 6. oldalán „A felháborodás dokumentuma vagy a rossz megoldás?" címmel írást közölt, melynek szerzője Bod Péter és Bod Tamás volt. Az írás összefoglalta a Népszabadság 1997. szeptember 29-ei számának 12. oldalán „A diákok Sarkadra is követik a Bayt" című, Gyula város önkormányzatának címzett nyílt levél tartalmát. A Békés Megyei Nap újságírói a nyílt levéllel kapcsolatban megkeresték Lebenszky Attila gyulai polgármestert, aki többek között azt nyilatkozta: „Márki-Zay Lajos, a Bay gimnázium igazgatója a sarkadi önkormányzatnak írott leveleiben nem igazán foglalkozott iskolája jövőjével, hanem inkább a magáéval." Lebenszky Attila állításai nem felelnek meg a valóságnak. Semmilyen levelet (különösen leveleket) nem írtam a sarkadi önkormányzatnak. A valóságban Sarkad város polgármestere kérésére egy dokumentumot készítettem Sarkad város 1997. július 30-ai ülésére, melynek egyetlen napirendi pontja „Az Ady Endre Gimnázium és Postaforgalmi Szakközépiskola átszervezése, tevékenységi körének módosítása" volt. Mellékeltem ehhez pedagógiai programunk vázlatos ismertetését is. Egyik dokumentum sem levél, formájában sem.

A sarkadi polgármester által megfogalmazott kérdésekre hasonló módon válaszolnia kellett a sarkadi Ady Endre Gimnázium és Postaforgalmi Szakközépiskola igazgatójának is, aki ugyancsak megtette azt.

A sarkadi középiskola igazgatójához hasonlóan az alapszándékra, az új iskola nevére, szerkezetére, működési szerkezetére vonatkozó kérdések mellett válaszolnom kellett az intézményvezetésre vonatkozó elképzeléseimről is: a 10 sornyi javaslatban az igazgatói, két igazgatóhelyettesi munkakör szervezeti és tartalmi vonatkozásai mellett – a sarkadi polgármester kérésének megfelelően – megjelöltem, hogy a Bay gimnázium addigi igazgatójaként a sarkadi középiskolában menedzser-igazgatói feladatokkal lenne célszerű megbízni. E kérdéskör a dokumentumnak mindössze 10 sorát teszi ki. A cikk kifogásolt részei sértik jó hírnevemet és személyiségi jogaimat."

Recept nélkül a romákról

A Csaba Tv „Recept nélkül" – Demokrácia saját használatra előadás-sorozatának második, nyilvános adását pénteken a megyei könyvtárból sugározta. Az adás témája a roma kisebbség és a tolerancia volt. A Csaba Tv meghívását *dr. Kaltenbach Jenő*, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa és *Pálfi Miklós*, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat alelnöke mellett a békéscsabai, a békési, a dobozi cigány kisebbségi önkormányzatok vezetői is elfogadták.

Hevesi József megyei nemzetiségi főtanácsos szerint a megyében megvan a cigány emberek becsülete, ám a békési és a dobozi tv-bejátszások nem ezt igazolták. *Kovács Erzsébet*, a békéscsabai kisebbségi önkormányzat elnöke azt nehezményezte, hogy a megyeszékhelyen bizonyos szórakozóhelyekre nem engedik be a roma fiatalokat. Pálfi Miklós elmondta, hogy az országos helyzet sem jobb és nem is rosszabb a Békés megyeinél: sajnos, Magyarországon a társadalmi-gazdasági-politikai átalakulás csíráiban hordozza az előítéletek felerősödését. Az oktatásban tetten érhető diszkrimináció terén végzett országos felmérésről dr. Kaltenbach Jenő számolt be: a panaszosok 68 százaléka volt cigány származású, és háromnegyedük éppen a diszkrimináció miatt panaszkodott. **V. A.**

Nyereményakciónk tovább folytatódik.
Ha decemberre is előfizet
a BÉKÉS MEGYEI NAP-ra
januárig mindenNAP nyerhet.
A nyereményakció legfőbb támogatója
a szarvasi Gallicoop Rt.
További részletek e heti lapszámainkban olvashatók.
Békés Megyei Nap az igényes ember hírlapja.

GALLICOOP

Figyelem! A szerencsejátékban régi és új előfizetőink mellett részt vesznek azok a Népszabadság-előfizetők is, akik az országos lappal együtt a Békés Megyei Napot is megrendelik.

Biztonságot nyújtanak

A szeghalmi Rapidsped Fuvarozási és Szállítmányozási Kft. november 3-án Budapesten a Hotel Atrium Hyattben veheti át az ISO 9002-es minőségbiztosítási rendszer tanúsítványát. Mint azt *Földi Elek* ügyvezetőtől megtudtuk, a társaság 1990-ben alakult a Metakémia Vegyipari Szövetkezet fuvarozási feladatainak az ellátására. Munkájukat négy IFA tehergépkocsival végezték. A piac fejlődése révén egy Rába kamionnal kezdtek külföldön is dolgozni. A Metakémia Szövetkezet időközben a Henkel tulajdona lett, így a Rapidsped a multinacionális nagyvállalat alvállalkozójaként öregbítette hírnevét. A tulajdonváltást a Rapidsped sem kerülhette el, így vált a GMF Treuhandgesellschaft svájci cég többségi tulajdonává.

Mint azt az ügyvezető kifejtette, a járműpark korszerűsítésével megkezdték a cég átalakítását. Az új környezetkímélő motorokkal rendelkező, tetszetős kivitelű, korszerű kamionok általános elismerést váltottak ki megbízóik körében, ezzel növekedtek megrendeléseik. A társaság növekedésével a piacon új lehetőségeik nyíltak, ezt kihasználva elkezdtek gabonát is szállítani. Olyan kamionokat szereztek be, amelyekkel szemveszteség nélkül tudnak szállítani. Jelenleg saját gépkocsival, illetve állandó alvállalkozóval dolgoznak. A társaság alaptőkéje 154 millió forint, ez évre tervezett éves árbevétele 640 millió, idén 82 alkalmazottat foglalkoztatnak. Elsősorban Németországba, a Benelux-államokba, Franciaországba, illetve Lengyelországba és Romániába fuvaroznak.

Földi Elek

Földi Elek hangoztatta, a növekedéssel együtt folyamatosan javították szolgáltatásuk minőségét is, ez ma már alapvető igénye a piacnak. Ezért 1995-ben elhatározták, hogy megszerzik az ISO 9002-es minőségbiztosítási tanúsítványt. A rendszer bevezetése azt jelenti, hogy kialakították azokat a folyamatokat, tevékenységi köröket, amelyek meghatározzák a társaság minőségbiztosítási felelősségét és hatáskörét. Ezek alkalmazása garanciát nyújt mind a belföldi, mind a nemzetközi fuvarozás területén. Partnereik számára biztonságot nyújtanak, és ezzel biztosítják a saját üzleti sikereiket is.

M. L.

Tízévesek

Tíz éve annak, hogy könyvtárunk a jelenlegi helyére költözött. Ebből az alkalomból hívjuk, ünnepeljen velünk, szerezzen magának egy kellemes hetet! – áll a gyulai Mogyoróssy János Városi Könyvtár jubileumi alkalomra nyomtatott meghívóján.

A könyvtár egyebek mellett azt ígéri, hogy aki november 3–8-áig valamelyik napon ellátogat a könyvtárba, annak erre az esztendőre ingyenes beiratkozási lehetőséget kínál, természetesen, ha nincs beiratkozva még a gyulai könyvtárba. De a programok is megszaporodnak ezen a héten. November 3-án 14.30-tól a gyermekkönyvtárban Régi korok gyermekjátékai címmel *Nagyné Martyin Emília* muzeológus tart játékkiállítással egybekötött előadást. Másnap 10 órától az olvasóteremben Könyvtár a XXI. században címmel kerül sor a Békés megyei könyvtárosok tanácskozására. A délelőtti programban kapott helyet *György Péter* író, esztéta előadása Kultúra és információ a XXI. században címmel, valamint *Nagy Attila* Modernizáció és olvasáskultúra című előadása. A tanácskozás szünetében avatják majd fel Az idő nyomában című, *Minya Mária* alkotta kerámiafalat. Avatóbeszédet a város polgármestere, *Lebenszky Attila* mond. Ezen a napon, illetve másnap, 5-én és harmadnap, 6-án is kínál a gyermekkönyvtár elfoglaltságot a gyerekeknek a 14.30-kor kezdődő alkotókörökkel. November 5-én 15 órától az információszolgáltatás új technikáit ismerhetik meg az érdeklődők, 16 órától pedig multimédia-délután kezdődik a SZÜV és a Prakticomp számítástechnikai cégek jóvoltából. November 6-án új zenei anyaggal várja a zenekönyvtár a látogatókat, 7-én délután pedig egy teával is megvendégelik az érdeklődőket a számítógépes katalógus használatának ismertetése közben, s a jelenlévők szabad eszmecserén elmondhatják akár azt is: milyen könyvtárat szeretnének látni, használni a jövőben Gyulán.

K. O.

Csendes-tárlat Megyeren

A mezőmegyeri Arany János Művelődési Házban havonta nyílik képzőművészeti galéria. Legutóbb a magát békéscsabainak valló Csendes Ferenc alkotásaiból nyílt tárlat. Két éve a helyőrségi klubban láthattuk Csendes Ferenc képeit, tavaly Ópusztaszeren a Nemzeti Parkban és Budapesten, a Stefánia Galériában is fellelhető néhány alkotása. Külföldön magántulajdonban vannak képei. A mezőmegyeri kiállítást Mizó Ferenc, a művelődési ház igazgatója nyitotta meg a nagyközönség előtt. A művész kalauzolásában szeretnénk most bemutatni az egy hónapig itt látható tizenkilenc alkotást.

– Ön nem békéscsabai, mégis annak vallja magát. Képein az Alföld, a Körösök, a holtágak, az erdőrészletek jelennek meg. Nem szülőföldje e táj, mégis sokat foglalkozik vele.

– Igen. 1945-ben Nádudvaron születtem, azonban több mint négy évtizede élek Békéscsabán. Még tizenkét esztendős koromban kezdtem festeni, rajzolni. Mindig magával ragadott a táj szépsége, a környezetem és az emberek, akik közt élek. Az Alföld és a természet szeretete a véremben van, ezért mindig mérges vagyok, ha környezetpusztítással találkozom. A természetet védeni kell, hisz itt kell élnünk és még unokáink is itt szeretnének.

– Meséljen a pályájáról! Úgy tudom, Mokos-tanítvány volt.

– Több mesterem is volt, akiknek sokat köszönhetek. Békésen kezdtem tanulni. Az első tanárom Kerekes György volt, a második mesterem pedig Mokos Józsi bácsi, de sokat tanultam Gaburek Karcsitól is, akinek a vörösé azóta is talány számomra. Gaburek vörösében minden benne volt. *Molnár Tónitól* is sokat tanultam.

– A színek, a fények, az árnyak igen fontos szerepet játszanak a festményein. Melyek a kedvenc technikái, színei?

– Az olajfestmények a kedvenceim, de sokat dolgoztam akvarellel és pasztellel. Most vegyes akvarellel dolgozom a legszívesebben. A portré mint műfaj nehéz, de igen szép feladat. Az „Öreg" című képemen nagyapámat örökítettem meg, de az „Öreg a szekérrel" többször visszatérő témám: az ősz vörösesarany színeiben az elmúlást példázza, nem különben az idő múlását, az évszakok változásait örökíti meg a Búzatábla, az Ősszel, a Holtág tanyával, az Erdőrészlet, a Napraforgós csendélet és a Vihar után című képeim.

V. A.

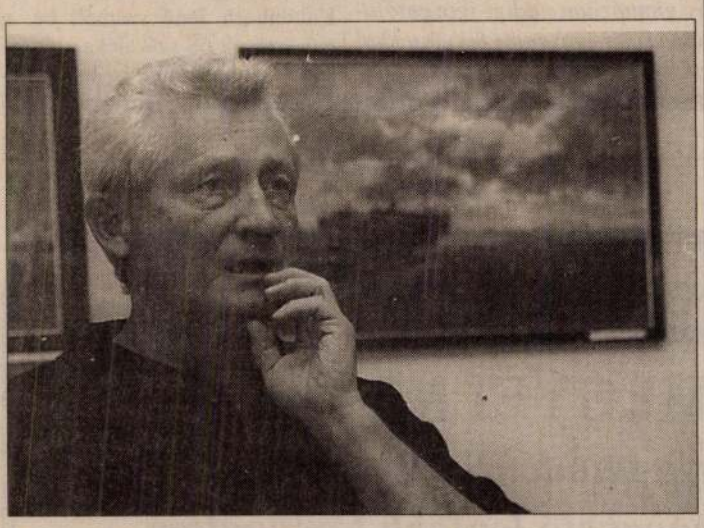

Csendes Ferenc és munkái NYÁRI ATTILA FELVÉTELE

Telefondoktor

A Telefondoktor tanácsadó szolgálata ezen a héten Egészség és fittség címmel ad tájékoztatót. A Telefondoktor éjjel-nappal hívható a 441-308-as telefonon.

„Fü

Kilencen a Független Alkotók Művészeti és Művelődési Egyesületének tagjai közül nyitottak ősz kiállítást Békésen, a Jantyik Mátyás Múzeum két termében. Olaj és pasztellképek, akvarellek, tűzzománcok és fotográfiák(!) láthatók ezen a kiállításon, szolgálva a folytonosságot, meg azt a kétségtelen tényt, hogy Békésen sokkal inkább otthonos a képzőművészet, mint máshol, ahol ugyanis lennének (és vannak is) tehetségek, csak éppen a kellő közérdeklődés hiányzik. Habár arról sem vagyok meggyőződve, hogy a mégoly port felvert tárlat, mint volt a nyáron a város galériájában a nemzetközi művésztelepé a sok vendéget vonzó megnyitó után látogatott volt-e annyira, ahogyan az elvárható? A „függetlenek" napokban nyílt és negyvenegynéhány alkotást bemutató kiállítása kisebb, de mégis figyelemre méltó alkalom. Mintha azonban némi sietség is rányomná a bélyegét a válogatásra, és az sem biztos (bár a műtermekben maradt képekről nem lehet beszélni), hogy a kiállítók önmagukhoz viszonyított legmagasabb színvonalon reprezentálják művészetüket. Persze, ez alól is van nem egy kivétel, hiszen a kéttermes tárlat legerőteljesebb műveit bemutató *Görgényi Tamás* akvarelljei (Alpesi táj, Hajósi pincesor, Kosaras csendélet) csupa lendület és hangulat, a Reggeli fények az Alpokban pedig

Csendes József

Ex libris Repr..

Ú; Írás, Bp. 1968. I. Borítón

Csendes József M.D.K.

Lakóház, Bp. I., Tárnok u. 7. építésvezetője

Építész: Sedlmayr János- Kriszt György
Főépitésvezető: Burai Sándor
Építésvezető: Bóczán Ferenc

Magyar Építőművészet 1966/6 44-49.l.

CSENDES JÓZSEF, építészmérnök

Celldömölk városközkontjának építését/1967/a kivitelezést a Vas megyei Állami Építőipari Vállalat Celldömölki Építésvezetősége végezte, Csendes József építészmérnök, építésvezető irányításával. 331.old

HECKENAST JÁNOS: Celldömölk új központja 323.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

Csendes Károly M.P.K.

Müvei a kiállitáson

A szolnoki tárlatról

Pedagógusok Lapja, 1965. jan. 5.ksz

CSENDES Miklósné /

Rajzolóként közreműködött a "Budapesti Nemzeti Szinház terve 1966. " tervkötet kiadásában

---

A Budapesti Nemzeti Szinház terve 1966. kidolg. Hofer Miklós, Halmágyi Ildikó,stb. Bp. 1966.

Csenci László

„A halász"

– festmények

„A reggeli napsütésben"

848 old
836 old

Komm 1978/10

Csendes Miklós, építész MDk.

Az új létesítmény vázlatterveit másokkal együtt társadalmi munkában készítette.

–: Átadták a Kútvölgyi úti új növérszállást

11. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 17.

CSENDES PÉTER festő

Erre született

Festő diófapáccal

Költőből és festőből annyi van, mint a tenger. Hogy a tenger hullámaiból melyik lesz kővé dermedt örökkévalóság és melyik omlik szét a parti fövenyen, azt nem lehet tudni. Ezekre a kérdésekre csak a múló idő ad majd feleletet. Sejteni azonban lehet valamit. Azt például, hogy *Csendes Péter*, akinek képei már az Országos Amatőr Ipar- és Képzőművészeti Kiállítást is megjárták, titkokat rejtenek. A tudás és a tanulni vágyás titkait. Ebből a fiúból még művész is lehet, olyan alkotó, akiről a lexikonok beszélnek.

– Mi befolyásol a témaválasztásban?

– Általában azt festem le, ami megkap, megtetszik, ami tehát valamiféle motivációt s ihletet jelent. Ez viszont érzelmi többletet, egy bizonyos fokú érzékenységet is kíván. Nagyon fontos még a ráhangolódás is, ami hiányában hiába tetszik nekem valami, mégsem tudom azt lefesteni. De sok képnél a legnagyobb szerepet maga a fantázia kapja, bár mostanában egyre inkább a régi dolgok – egy pince, régi paraszthá – érdekelnek, s azokat festem vagy rajzolom le. Jelenleg egy számomra új technika, a diófapáccal való festés tetszik a leginkább.

– Követsz valamilyen stílust vagy egyéni a kifejezésmódod?

– A festészetben igazán a XIX. századi magyar tájképfestők vannak rám nagy hatással, de nem utánzom őket, csak valami hasonlót próbálok én is alkotni. A grafikai munkáimban, mivel nem ismerem a különböző irányokat, egészen egyéni a stílusom.

– Mit jelent számodra a festés?

– Egyfajta örömöt és kikapcsolódást. A képek túlnyomó része mögött nagy munka van, amit én mégis szívesen vállaltam. Az alkotás öröme igazán ott jelenik meg, amikor a látott dolgot meg tudom valósítani. Lehet, hogy ez az adott tárgy ma már nem is létezik, de én akkor magamnak s egyben mások számára is megalkottam. Így történt ez egy szép paraszthá esetében is. Lerajzoltam, majd egy idő után ez a ház eltűnt, talán összedőlt. De nálam, a falomon ez mégis meg van örökítve. S ha az alkotást így közelítjük meg, a festészet – s ezáltal más művészet is – egyfajta maradandóságot, érzelemben gazdag emléket (is) jelent.

Maller Emese

Péternek nem munka, hanem öröm az alkotás. *(9724/4940/3/18)* Fotó: SZÜK ÖDÖN

KISALFÖLD 1997. június 11.

azzal, hogy mit fogok csinálni a suli után, csak azt tudtam, hogy elmegyek dolgozni és nagyon gazdag leszek.

Akkor, négy éve talán még nem volt ilyen rossz a helyzet munkavállalás szempontjából, meg nem is nagyon törődtem azzal, hogy a többiek hogyan, miből élnek. Biztos voltam benne, hogy én aztán piszok sok pénzt fogok keresni. Hát mit mondjak, nem így lett. Idővel persze sikerült állást találnom, aztán elveszítenem, de nem gazdagodtam meg. Eközben néztem a korombéli srácokat a BMW-jükben és irigyeltem őket érte. Nem tudom, lehet, hogy éppen ezért alakult ki a mostani felfogásom a dologról, de most már sokkal fontosabbnak tartok egy diplomát, mint a

iskola padjait koptatnám.

És hogy diplomával kevésbé lehet jól keresni? Talán igaz. Persze egy jogi vagy közgazdasági végzettséggel még senkinek nem kopott föl az álla. Habár az is igaz, hogy többek között például a tanárok nincsenek túlfizetve, de szerintem ők nem is a pénzért csinálják. Mindenesetre, ha tényleg szeretnél tovább tanulni, szerintem tedd meg. De csak azért ne tegyél le róla, mert úgy gondolod, hogy nem fogsz elég jól keresni. És mellesleg az sem utolsó dolog, ha majd az egyik érettségi találkozón úgy mutatkozol be például, hogy dr. X. Y. vagyok.

Egy fiú, akinek nincsenek kétségei

400.000 forint az egyetemre

Nekünk nincs esélyünk?

Harmadéves győri lány vagyok és a „Van kilátás?" című cikkre szeretnék válaszolni, mely szerintem egy nagyon fontos és kényes témát vetett fel. Csak az a kérdés, hogy figyel-e erre valaki? Az a 100 és 100 fiatal, akik hasonló gondokkal küszködnek, biztosan meghallgatnak, de mi van a törvényhozókkal? Azok, akik sorsunkról döntenek, vajon most végre fel-

most már tudja, hogy soha nem mehet oda, mert nincs pénz rá. Bár a szakma amit tanulunk, úgy tűnik, még jó ideig kifizetődő és keresett lesz, de mit ér annak, aki nem ezt szeretné csinálni? Bevallom, félek a jövőtől. A jövőtől, ami mind az új generáció, mind az én számomra bizonytalan, hiszen mi sem vagyunk gazdagok, s a szüleim nem hiszem, hogy elő tudnak számomra teremteni 400.000

SIKERLISTA

:1: Bravo Hits 17. – Válogatás
:2: Hupikék Törpikék – Törparty
:3: Bellini – Samba De Janeiro
:4: Total Dance 10. – Válogatás
:5: 'N Sync – 'N Sync
:6: Hip Hop Boyz – 5.
:7: C-Block – General Population
:8: DJ Quicksilver – Free
:9: Depeche Mode – Ultra
:10: Csinibaba – Filmzene
:11: Sash! – Ecuador
:12: Edda – 20
:13: Members Of Mayday – Sonic Empire
:14: Gary Moore – Dark Days In Paradise
:15: Dance Now 97/2. – Válogatáslemez
:16: Blümchen – Verliebt
:17: Michael Jackson – Blood On The Dancefloor
:18: Sztárok a pálma alatt – Válogatás
:19: More Than Miles 4. – Válogatás
:20: Emberek – Tábortűz
:21: Első Emelet – The Best Of
:22: Bruce Dickinson – Accident Of Birth
:23: Club Sounds 2. – Válogatás
:24: Rave Base 9. – Válogatás
:25: Faith No More – Album Of The Year
:26: Baby Sisters – Jó estét, nyár
:27: Mr. President – Jojo Action
:28: Chilli Feat. Carrapicho – Tic, Tic, Tac
:29: Carrilio – Samba De Janeiro 2.
:30: Hanson – Middle Of Nowhere

Koncertajánló

Június 11–12.: Nick Cave (Bp., Erkel Színház)
Június 12.: Candy Dulfer (Budai Parkszínpad)
Június 16.: Jethro Tull (Bp., PECSA)
Június 20.: Emerson, Lake And Palmer; Joan Baez

Csendlak (Tissina) Vasm-

r.k. templom

Gózon 1874

1) alapraj mérlek bécsva

Könyöki 1885.

1) alapraj hasznetnek 1:200.

ülő helyek tiszletrajza tolla 1:20

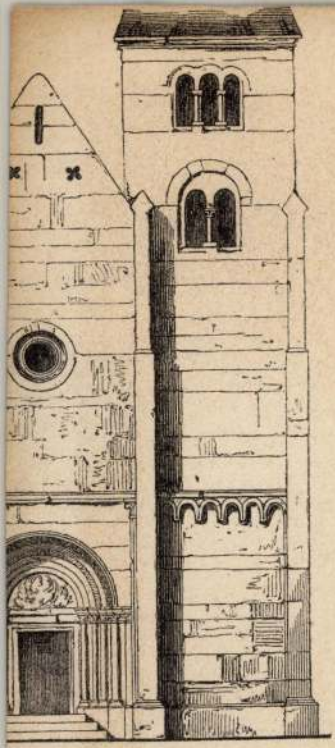

8.

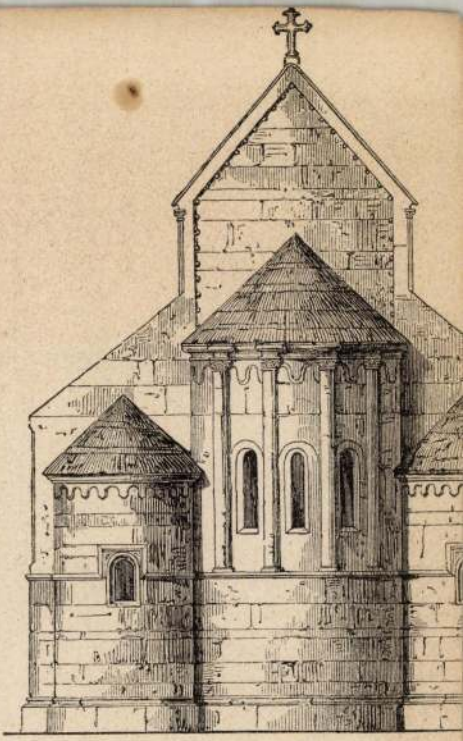

9.

14.

19.

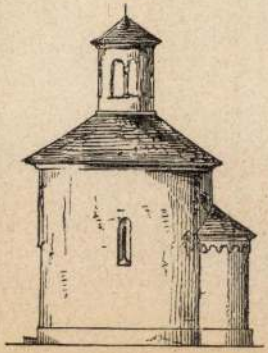

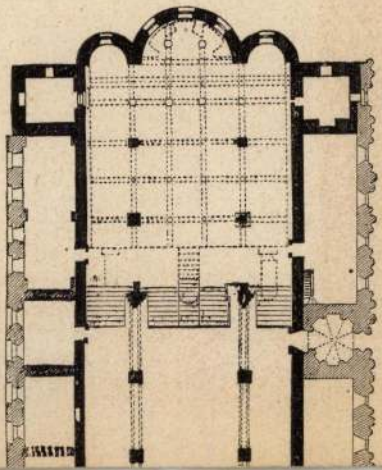

Csendlaki (Tissina)
gótikus templomban
vas vm.

falképnyomok

l.

Gerecze falképek

535. h.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy
~~Postán~~ *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
köznap	vasárnap								
		10		—		5			

Kelt Fülek 1942 II/6

Valkó Ferencz
aláírás.

Csendespataki
templom harangja
(Sáros vm)

l.
Arch. Ért
1920–22.
111. l.

Csene István

Néhány festett paddeszka és fogas a miskolci avasi templomból. (Miskolci múz.). Felirat: „Csene István csi(nál)ta"

Tombor Ilona: Borsodi festett antalosmunkák. MTA II. Tdos.-Tört. Tud. Ont. Közl. II. köt. 1. sz. (1951) 86. l.

R. D. K.

CSENE István asztalos

XVIII. sz. első fele hiskolc, avasi ref.

Templom, faragott festett bútorok

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

II. 175. l. I. 181. l.

CSERMINI JÁNOS, kövüves

CSEMINI JÁNOS, kőmüves
---

30 éves, egri mester. 1736. máj. 5-én tanuskodik, hogy a m
miskolci, akkor még ref. iskola épitkezéseinél tobb fala
lat le kellett bontani. 331old.

MARJALAKI KISS LAJOS: Ujabb adatok Miskolc 18. szaza-
di épitkezéseihez 38. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955.
dec. Miskolc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 31
Magyar Hírlap

Csemó Judit
1021

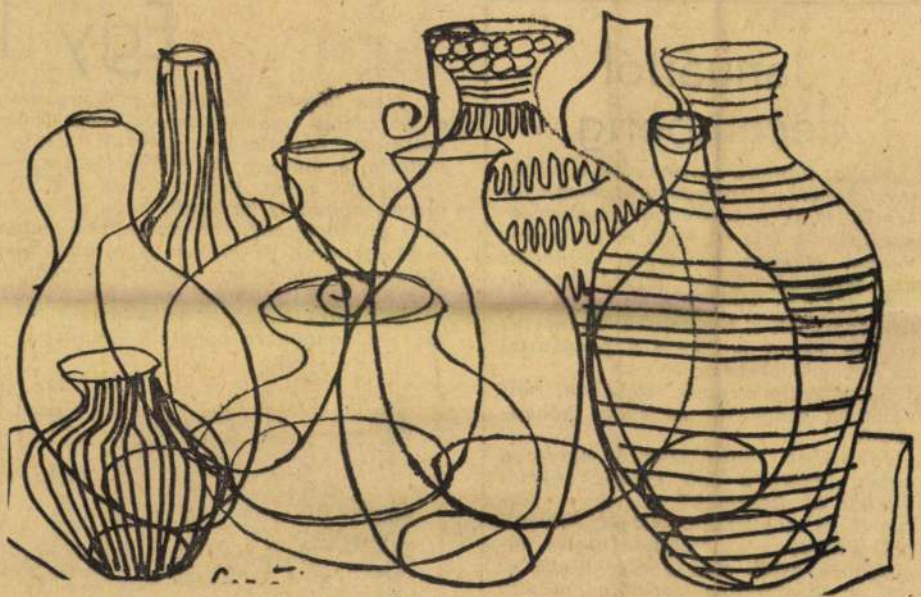

Csemó Judit rajza

Januártól decemberig

avagy: honnan származnak a hónapok nevei? Mindenekelőtt megjegyzendő, mert a továbbiak megértéséhez szükség lesz rá, hogy az antik Rómában Martius hónappal kezdődött az esztendő. Csak időszámításunk előtt 153-ban, amikor a konzulok először foglalták el hivatalukat Januarius elsején, akkor lett ez a nap egyúttal az esztendő első napja.

Most pedig vegyük sorjában, mit vallanak magukról az egyes hónapnevek.

Januarius Janus istentől nyerte a nevét, hiszen ő volt egyéb funkciói mellett a „kezdetek" ura is. A februare ige megtisztítást jelent. Mivel a régi Rómában az esztendő utolsó hónapjában estek meg a vezeklések, ez lett az új számítás szerint a második hónap neve. Mars hadisten tiszteletére nevezték el Martius-t. Az április, a

Egy 18

Nem hinnők, hogy sok példány maradt a „használati nyomtatványok" végzete: amir változott: makulatúrába került. Pedig az tartotta, a magyar történelem legfényesebb

Petőfi évére emlékeztetve, Petőfi „év bizván abban is egyúttal, hogy az ősi műf dani szimbólumok, mondások bemutatásáva érzékeltetnünk az időben szívósan velünk u Kalendáriumoldalunk egyúttal a régi napt tésére és fokozott megbecsülésére is fel kív

Az alábbiakban a kalendárium belső cí ját, s a hónapokra vonatkozó időjárási „elő

Januarius. XXXI. Bold. Assz.-Hava.